HOLLAND

TEN TYDE VAN

KAREL V. EN PHILIPS II.

ZESDE DEEL.

HOLLAND
ONDER DE REGEERING
VAN
KEIZER KAREL DEN VIJFDEN;
BIJ DEN
OVERDRAGT DER NEDERLANDEN
AAN, EN GEDUURENDE HET BESTIER VAN, ZIJNEN ZOON
KONING PHILIPS DEN TWEEDEN;
OF
VERZAMELING
VAN ALLE DE
MOTULEN, PROPOSITIEN, RESOLUTIEN EN ANDERE BESOGNES, IN DE DAGVAARDEN BIJ DE VERGADERING VAN DE STAATEN DIER PROVINCIE, GEHOUDEN, GENOMEN EN GEDAAN,

DOOR

Mr. ADRIAAN VAN DER GOES,
ADVOKAAT VAN HOLLAND, ENZ. ENZ.

ZESDE DEEL.

Beginnende met den tienden January MDLIX.
en eindigende met den zestienden December MDLX.

NAAR DE AUTHENTIEKE UITGAAVE LETTERLIJK GEVOLGD.

Te AMSTERDAM bij
H. GARTMAN, W. VERMANDEL EN J. W. SMIT,
MDCCXCI.

ANTWOORDE

1559.
Pag. 1.

Aen Syne Koninghlycke Majesteyt of den Hertogh, binnen de Stede van Brussel by de Staten van Hollant gedaen, als by

Den Heere van *Roon*, van wegen d'EDELEN.
Mr. *Cornelis van Hogelande*,
VAN DORDRECHT.
Mr. *Cornelis van Alckemade*,
en
Mr. *Adriaen van Leyden*,
VAN DELF.
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Mr. *Simon Maertensz*,
en
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
VAN AMSTERDAM.
Job Fransz.
VAN GOUDA.

Op den 9. Januarii op de Propositie by Syne Majesteyt aen de Generale Staten gedaen binnen de Stede van Atrecht, den 19. Augusti daer te vooren, beroerende den Hondertsten en Vyftighsten Penningh respectivelyk, ofte in de plaetse van dien seeckere sommen van Penningen, reserve ofte Impost op 't Sout, en continuatie van den Impost op de Wynen, verdubbelt.

OP de Petitie de Staten van Onse Lande van Hollandt by Syne Koninglycke Majesteyt gedaen in Augusti laetstleden, binnen Atrecht, ten eynde dat sy Syne Majesteyt souden accor- de-

Antwoorde aen Syne Majesteyt of den Hertoge, bin-

1559. deren den Hondertsten en Vyftighsten Penningh over de onroerende Goederen en Coopmanschappen respectivelyck, ofte in de plaetse van dien soo veel als by die van Hollandt t'allen tyden Syne Majesteyt soude wesen geaccordeert op den Impost ofte reserve van den Soute, mitsgaders de continuatie van den Impost op de Wynen en verdubbeleringe van dien, voor eenen anderen tydt van vier jaren, ende daer mede te vervallen de groote en excessive onkosten en lasten, die by Syne Majesteyt, geduyrende desen Oorlogh soude zyn gedaen geweest, ende in tyde van Paise by Syne Majesteyt noch gedaen ende gedragen souden moeten werden, soo wel in ende aen de nootsaeckelycke reparatien, en Fortificatien van de Steden ende Plaetsen op de Frontieren gelegen, als tot onderhoudinge van de ordinaris Benden, ende van de Guarnisoenen van de voorsz Steden ende Plaetsen, tegens d'invasien ende aenslagen van de Françoisen: Bevinden de Edelen en ses groote Steden binnen den voorschreven Lande van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, dat de voorsz Middelen van den voorsz Hondertsten en Vyftighsten Penning, by Syne Majesteyt henlieden geproponeert over en in den Lande van Hollandt niet en zyn practicabel, nochte en souden mogen werden geëffectueert, als t'anderen tyden op gelycke Petitie by haerluyden in 't lange Syne Majesteyt is vertoont ende geremonstreert geweest: Niet te min, wel wetende dat in dese tegenwoordige noodlyckheyt van den Oorlogh niet en behoeven ledigh te

Ment de Stede van Brussel by de Staten van Hollant gedaen, op de propositie by Syne Majesteyt aen de Generale Staten gedaen binnen Atrecht, beroerende den Hondertsten en Vyftighsten Penningh, ofte in plaetse van dien seeckere sommen van Penningen op den Impost van 't Sout, en continuatie van de verdubbelinge op den Impost van de Wijnen.

te ſtaen, om haren Prince ende natuurlycken 1559.
Heere te aſſiſteren na alle haer vermogen, gelyck ſy t'allen tyden hebben gedaen, en dat nochtans alle gewoonlycke middelen, omme Penningen te vinden, ſoo dickwils gebruyckt zyn, dat die althans geheel zyn geconſumeert; ſoo verſoecken ſy eerſt te mogen hooren uyt de Reſolutie van de Staten van de andere Lan- Pag. 2.
den, by wat middelen ſy ſulcks in den haren de verſochte aſſiſtentie ſullen willen opbrengen; omme daer uyt te mogen colligeren eenige bequame Middelen, den Lande van Hollandt draegelyck zynde, om daer mede Syne Majeſteyt te mogen believen en aſſiſteren, met alſulcke ſommen van Penningen, als eenighſints den voorſz Lande van Hollandt naer den tegenwoordigen benaeuwden en ſcherpen tydt doenlyck zyn te dragen: Ende overmerckende de groote inconvenienten die uyt de practycke in de materie van het Sout, by Syne Majeſteyt geproponeert, ſouden vallen, bevinden de Staten deſelve te weſen niet practicabel, dan tot geheele ruïne ende deſtructie van den voorſz. Lande van Hollandt, diverſie van de Negotiatie, Navigatie ende Viſſcherye, groot en kleyn, met allen haren aenkleven, in andere Landen oock Syne Majeſteyt niet ſubject: Biddende daeromme dat Syne Majeſteyt hem dies aengaende wil verdragen, om die van Hollandt ongemoeyt te laten. Ende aengaende de verſochte continuatie van den Impoſt op de Wynen, ende van de verdubbelinge van dien, is waerachtigh, dat op de Wynen die binnen 's Landts getapt ende geſleten werden, over lange ſeeckeren ſwaren

1559. Impost by hunluyden gestelt is geweest, die oock als noch duyrt, en wel geschapen is verdubbelt te moeten werden, om de betalinge van de loopende Renten, en de lossinge van dien eensdeels te mogen doen, in sulcker voegen dat deselve oock lange jaren duyren, ende gecontinueert sal moeten werden, alwaer 't oock alsoo dat de Landen van herwaerts over oock in goeden Payse waren: Soo dat de Staten seer lastigh vinden dat eenige verdere beswaernisse daer op gestelt soude werden; boven dien dat den voorsz versochten Impost causeert de diversie van de Koopmanschappen van de Wynen, in andere omleggende Landen, die overmidts den voorsz Impost, haer Wynen halen uyt de Rivieren van den Yssel, die van te vooren gewoon zyn geweest die te halen uyt den voorsz Lande van Hollandt; Dat oock in den Lande van Hollandt binnen den tydt van acht jaren dat den voorsz Impost cours ende loop heeft gehadt, geene penningen daer uyt geëmployeert zyn tot defensie van de Visscherye groot en kleyn, en de Negotiatie van Oost en West, waer toe den voorsz Impost finalyck en principalyck den tydt voorsz geconsenteert is geweest: Versoeckende daeromme dat Syne Majesteyt believe die van Hollandt voorsz, uyt redenen voorsz, te laten ongemoeyt van den verderen versochten Impost, bysonder in desen seer scharpen en benauden tydt.

Verklaringe van den Hertoge op de voorgaende Antwoorde.

WElcke voorschreve antwoorde by de Staten van Hollandt den Hertoge van Savoyen gedaen zynde, heeft daer op den selven doen voorhouden 't gunt hier na volght:

Den

DEn Hertogh gehoordt hebbende het antwoordt van de Staten van Hollandt, op de Propositie by Syne Majesteyt gedaen in de maent van Augusti, binnen de Stede van Atrecht, hadde wel verhoopt meerder en vruchtbaerder antwoorde, ende tot meerder contentement van Syne Majesteyt te hebben; ende aengaende dat deselve Staten versoecken te hebben verklaringe van de Middelen by dewelcke d'antwoorde van de Staten van desen Lande, in de plaetse van den geëyschten Hondertsten en Vyftighsten Penningh, souden meenen te furneeren ende op te brengen seeckere sommen van Penningen, gelyck t'anderen tyden by haerluyden gedaen is geweest, heeft Syne Majesteyt doen verklaren dat de Middelen van de andere Landen divers zyn, en niet corresponderende noch bequaem zyn met die van Hollandt, ende dat hy deselve wel toebetrout dat sy sulcke middelen sullen vinden ende adviseren, daer by Syne Majesteyt gedient sal wesen, ende redenen hebben van contentemente, ende aengaende 't poinct van den Soute, heeft doen verklaren dat de Staten die saecke verstaen, ende ten vollen geinformeert wesende, sullen bevinden dat de practijcque van dien in geender manieren en sal wesen præjudiciabel de Negotiatie, Navigatie ende Visscherye; ende ten eynde die saecke te bat soude mogen verstaen werden, begeerdt Syne Hoogheydt, datter eenige by de Staten van Hollandt jegens de naeste Vergaderinge Gedeputeert werden, omme met 1559. Pag. 3.

 de

1559. de Gecommitteerden van Syne Majesteyt, en de Gedeputeerden van de andere Staten van dese Landen, die de saecke principalyck toucheert ende aengaet die saecke te communiceren; verhoopende sijne Hoogheydt dat sulcke remonstrantie de selve Staten gegeven sal worden, dat sy redenen sullen hebben van contentemente: En aengaende de versochte continuatie van den Impost op de Wynen gedubleert, voor noch andere vier jaren, dat sijne Hoogheydt verhoopt dat de Staten van Hollandt geene swarigheydt en sullen maecken t'accorderen de continuatie van den voorgaende enckelden Impost, naedien dat veel van de andere Landen die selve continuatie alreede geordonneert hebben, hoewel dat sijne Hoogheyt wel verhoopt hadde dat sy in de verdubbeleringe van den selven Impost geen swarigheyt souden gemaeckt hebben, heeft daeromme sijne Hooghcydt doen verklaren dat hy van dese antwoorde in geen meeninge en was Syne Majesteyt rapport te doen, wetende dat 't selve Syne Majesteyt niet aengenaem en soude wesen; dat daeromme deselve Gedeputeerden naer Huys souden trecken, omme beter ende vruchtbaerder antwoorde in te brengen, tot contentement van Syne Majesteyt.

Dagh om in de Herberge te wesen.

DEn thienden Januarii hebben de voorsz Gedeputeerden dagh genomen in den Hage in de Herberge te wesen den een en twintighsten der selver maent.

Dagh-

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage — 1559. 22, 23, en 24. Jan.

Den 22, 23, en 24. Januarii, 1559. — Pag. 4.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Gaudriaen*,
ende
Van Roon,
RIDDERS.
Gerrit van Poelgeest,
Van wegen d'EDELEN.
Willem Blasius,
Pieter Jacobsz Muys,
ende
Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.
Mr. *Symon Dircksz*,
ende
Lambert Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Dirck Herpersz Burgermeester,
Mr. *Jacob van Eynde*,
ende
Mr. *Adriaen van Leyden*,
VAN DELF.
Symon Jansz, Burgermeester,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Jan Damisz, Burgermeester,
ende
Mr. *Adriaen Sandelyn*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Claesz Diert, Burgermeester,
ende
Symon Gerritsz,
VAN GOUDA.

Omme eyndelyck te resolveren op de voorschreve Petitie, gedaen binnen Atrecht.

DEn voorschreven twee en twintighsten heeft den Advocaet rapport gedaen van de expeditie van 't geene hem voor antwoorde gegeven is geweest, op de voorsz Poincten, — Rapport van den Advocaet, van diversche expeditien ende

1559. 22, 23 en 24 Jan. Antwoorden, by hem tot Brussel gegeven.

hem met de Pensionarissen van Dordrecht en Amsterdam mede gegeven, omme te vervolgen; te weten, dat nopende het eerste point, beroerende d'opmaeckinge van de acte particulier van den voorgaende consente, sonder inhouden van de nieuwe Gratien van eenige Steden ende Vlecken, naer lange sollicitatien voor antwoorde gegeven was, dat Syne Majesteyt daer inne niet doen en soude, voor ende aleer de Staten absolute antwoorde inne brachten, op de tegenwoordige Petitie. Ende aengaende het tweede poinct, beroerende de versochte confirmatie van de Ordonnantie van den Impost en d'expeditie op de versuymenisse, gepleeght in d'Acte van consente van den jare vyfthien hondert vyf en vyftigh, dat Syne Majesteyt verklaert hadde dat onder 't voorsz consent ende octroy van den voorsz jare vyfthien hondert vyf en vyftigh geconprehendeert zyn, ende in den Impost opgestelt tot betalinge ende aflossinge van de Renten begrepen zyn ende behooren te gelden, generalyck alle Conventen ende Huysen van de Edelluyden, gelegen ten platten Lande, alsoo wel als doen de Steden groote en kleyne, en die voor Steden gereeckent zyn; maer dat den Advocaet, overmits 't narré van de gecomprehendeerde acte geheel quaet ende contrarie van den inhoude van den Requeste van de Staten gemaeckt was, hadde deselve daer gelaten tot de wederkomste van de Staten, omme als dan in de voorsz faulte geremedieert te werden by Hontsoch, die deselve geconcipieert hadde, en nae Ryssel vereyst was. Aengaende 't derde point, beroerende d'extensie van 't geconsenteerde, conformelyck op de

twee

twee Articulen by de Staten gevoeght achter 't 1559.
Placaet van den Thienden Penningh, dat hy de 22, 23, en
selve extensie van den Audiencier niet en had- 24. Jan.
de konnen krygen, wat vervolg hy daeromme Pag. 5.
gedaen hadde, maer dat deselve hem toegeseyt
hadde dat op de wederkomste van de Staten deselve gereedt soude wesen. Noopende 't vierde poinct van de andere Assignatien van acht hondert ponden, die Heer Joost van Bronckhorst, Rentmeester van Noort-Hollandt; gekort hadde op den eersten termyn van den Koop van Blyswyck, dat daer andere Assignatie op den selven Rentmeester gepasseert was, op 't slot van sijne reeckeninge van den jare vyfthien hondert ses en vyftigh. Noopende 't vyfde Point, beroerende d'expeditie, aengaende die geene die in de Beede exemptie pretenderen, dat daer op verleent was acte by die van den Secreten Raede, by dewelcke Syne Majesteyt den selven ordonneert yemandt van haerluyden te committeren, omme voor hem te doen compareren allen den geenen die eenige exemptie of vrydomme van de gemeene contributie sullen willen pretenderen, ende voor henluyden haerluyder recht ofte Privilegie van exemptie te proberen ende doceren, die daer tegens sal hooren de voorsz Supplianten, ende die saecke ten vollen instrueren, ende dat gedaen, van sijn gebesoigneerde rapport te doen aen den voorsz Raede, om 't selve by hunluyden gehoort, haerluyder advis aen Syne Majesteyt daer op te schicken, met 't voorsz gebesoigneerde, om voorts in de materie geordonneert te werden alsoo 't selve Syne Majesteyts van rechts

we-

1559. 22, 23. en 24. Jan. wegen goedt duncken sal. Aengaende 't sesde poinct van de Instructie, beroerende de vorderinge ende abbreviatie van de Justitie; dat 't selve noch uytgesteldt is tot de wederkomste van de Staten. Aengaende 't sevende poinct, beroerende de rigoureuse Executorien, dat de selve geordonneert waren, ende sy over lange den Ontfanger Coebel toegesonden hadden, in sulcken schyn en forme als die in Regifter van de acte ende Octroyen geinsereert is.

Rapport van den Advocaet, op de Requeste aen Syne Majesteyt gepresenteert tegens de Fouckers ende Schets. BY den Advocaet rapport gedaen zynde, hoe dat op de Requeste van wegen de Staten by de Gecommitteerden Syne Koninghlycke Majesteyt overgegeven, ten eynde dat Syne Majesteyt soude gelieven te handelen met de Fouckers ende Schets t'Antwerpen, dat sy te vreeden wilden wesen met loopens geldt, ofte dat Syne Majesteyt soude gelieven 't selve verlies te dragen, naer vermogen d'Acte van indemniteyt, haerluyden geaccordeert, is voor Appoinctement gestelt:

DE Remonstranten sullen overleggen de declaratie van de specien ende prysen van de Penningen, daer de swarigheydt by hen verklaert, op gemaeckt werdt, ende op wat tydt en dage sy de selve betalingen daer van gepresenteert hebben, om 't selve gesien zynde, daer op gedaen te werden naer behooren; wesende 't selve Appoinctement van date den tweeden November, 1558.

En-

ENde heeft voorts Syne Majesteyt doen schryven aen Schets sulcks hier na volght: 1559. 22, 23. en 24. Jan.

TRes-cher Sieur & special ami. Nous vous en voyons cy-jointe la Requeste presenté au Roy, nostre Sr. de la part des Estats de Hollande, & vous requerons la voir & le contenu d'icelle communiquer au Facteur du Foucker, & apres nous advertir quelle difficulté & sur quelles pieces, vous & ledit Foucker faictes de recepvoir l'argent courant attendu qu'il l'avez eschillé & distribué, eschillez & distribuez au mesme pris, pour le tout veu y estre ordonné comme sera trouvé convenir. A tant Tres-cher Sieur & especial amy nostre Sr. soit guarde de vous de Bruxelle la seconde de November, 1558. Missive van Syne Majesteyt aen de voorsz Schets ende Fouckers.

DAn heeft naderhandt door inductie van den Advocaet de voorsz Jasper Schetz verklaert te vreden te wesen te ontfangen Philips Daelders tot vyf en dertig stuyv., Goude Realen tot drie gulden thien stuyver, Gout-guldens tot twee en dertigh stuyvers, en ander Goudt naer advenant, maer scheen geen andere Daelders te willen ontfangen, ende maeckte hem sterk dat de Fouckers 't selve sulcks mede souden ontfangen; 't welck ick Coebel op den thienden November, 1558. by Bastiaen de Boode geadverteert hebbe. *Pag.* 6. Consent van Schetz, omme te ontfangen eenigerhande geldt.

BY den Advocaet rapport gedaen zynde, hoe dat op de Requeste by de selve Gecommitteerden van wegen de Staten gepresenteert, ten eyn- Rapport van den Advocaet, op de Requeste by

1559. 22, 23. en 24. *Jan.* de Staten Syn Koninghlycke Majesteyt overgegeven tegens den Capiteyn van Nieupoort.

eynde den Capiteyn van Nieupoort, Gillis van Courteville, met sijn Consorten, op seeckere groote pœnen tegens Syne Majesteyt te verbeuren, geinterdiceert soude werden van d'Ingesetenen van Hollandt, met hare Schepen ende Goederen tot Nieupoort arriverende, yet te eysschen ofte exigeren boven den gewoonlycken Tol en Heere-geldt, ende te restitueren 't geene wes sy indebité van deselve Ingesetenen ontfangen hadden, &c. waer op voor Apostille gestelt was:

SOit envoyé a ceulx du Conseil en Flandres, afin de appeller le Capitaine de Nieupoort, & l'oyer sur les charges icy designées & renvoyer leur besoigne avec leur advis, pour le tout veu appointer a la raison.

Volgens welck Appoinctement seeckere Missive gedepecheert is aen den Raede van Vlaenderen, sulcks als hier na volght:

Missive van Syne Majesteyt aen den Raedt van Vlaenderen, beroerende de voorsz saecke.

TRes-Chers & Feaulx. Nous vous anvoyons avec cette certaine Requeste presentée en nostre Privé Conseil de la part des Nobles & six Grosses Villes de nostre Païs & Comté d'Hollande, representans les Estats d'icelluî Païs: Vous ordonnant (apres l'avoir veu & visitée) appeller & faire venir devers vous Gilles de Courteville, Capitaine de nostre Ville de Nieupoort, y denommée & l'ayant ouy sur les charges designées en ladite Requeste, nous renvoyer ladite Requeste avec vostre besoigne & advis sur ce que lesdits Suppliants requerent,

ou

ou à nos Tres-Chers & Feaulx les Chief-President, & gens de nostre dit Privé Conseil. Pour apres en appoincter & ordonner a la raison. A tant Chers & Feaulx nostre Sr. vous ait en garde, de Bruxelle de 14. de Novembere, 1558. 1559. 22, 23. en 24. Jan.

Aen Syne Majesteyt te vervolgen commissie op Suys en Sasbout, om in de plaetse van Assendelft te verstaen tot auditie van de rekeningen van Coebel.

IS mede geresolveert dat men met den eersten aen Sijne Koninglycke Majesteyt sal vervolgen Commissie op Mrs. Cornelis Suys en Arnoult Sasbout, Raden ordinaris van den Hove van Hollandt, die best van hun beyden vaceren sal mogen, om als Commissarissen te vaceren ter audientie van de reeckeningen van den Rentmeester van de Staten, in plaetse van S. M. den Heere van Assendelft.

Antwoort van de Staten den Grave van Bossu en Mr. Philibert Bruxellis gegeven, op de laetste Petitie.

DEn voorschreven drie en twintighsten Januarii is op de voorsz Petitie van Sijne Majesteyt geresolveert voor antwoort te seggen den Grave van Bossu, en Mr. Philibert Bruxellis, 't geene hier na volght:

DE Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, gehoort hebbende van hare Gedeputeerden de Antwoorde van den Heere Hertoge van Savoyen, &c. Gouverneur en Capiteyn Generael van alle dese Nederlanden, gegeven den thienden dag deser Maent Januarii, ende oock als noch verstaen hebbende 't gunt uwe Groot Mogende Edelheyt believt heeft hunluyden te proponeren ende voorhou- Pag. 7.

1559. 22, 23. en 24. Jan.

houden, in conformité van de Propositie haerluyden met de andere Generale Staten van alle dese Landen van herwaerts over by Sijne Koninghlycke Majesteyt gedaen den negenthienden Augusty laetstleden, binnen de Stede van Atrecht; bevindende de voorsz Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden, dat de Landen van Hollandt door dese seer zware en langhduyrenden Oorlogh seer zwaer belast zyn met Impostén, Thienden Penningh, Morgen- en andere Ongelden, gesprooten uyt veele en swaere Beden en subventien, soo wel den Koningh, als wylen hoogl. mem., Syne Keyserlycke Majesteyt in desen Oorlogh promptelyck geaccordeert, boven noch de laetste Beede in den voorleden Jare vyfthien hondert acht en vyftigh, hunluyden geconsenteert voor eenen tydt van negen Jaren aen een geduyrende, over alle oude ende andere nieuwe geëxcogiteerde middelen ende wegen, daer by men eenige Penningen heeft mogen vinden, geheel zyn geconsumeert; behalven oock de laste vande somme van thien honderdt duysendt gulden, in gereede gelde opgebracht, by verkoopinge van Renten tegen den penningh twaelf, alle welcke penningen op Renten gehaelt zyn, omme daer mede Syne Majesteyt promtelyck te mogen dienen, op hoope dat de selve Renten ende andere Lasten, in tyde van Peyse te mogen quyten, soo wanneer de Negotie haer oude en gewoonlycke liberteyt, cours en vrydomme weder soude hebben, dewelcke on-

ontwyffelyck is 't eenigh onderhoudt van den Lande van Hollandt, ende d'Inwoonders van dien, waer uyt gefurneert moeten werden alle Beden en ſubventien die de voorſchreve Staten haren Heere en Prince mogen accorderen: Maer alſoo de Staten onder andere bevinden in de voorſz Propoſitie by Sijne Koninghlijcke Majeſteyt verſocht te werden ſeeckeren Impoſt ofte reſerve op 't Sout, waer inne conſiſteert de welvaert van de geheele Negotiatie, ſoo van de Rederye als van de Viſſcherye groot ende kleyn, midtsgaders oock andere diverſche Neeringen, daer van competerende, die alle door de voorſz reſerve ſouden verloopen ende te niete gaen, waer door de voorſz Staten niet alleenlyck ſouden deſpereren Syne Majeſteyt in toekomende tyden te mogen aſſiſteren, als ſy tot noch toe ten allen tyden gedaen hebben, maer en ſouden oock niet weten hoe en in wat manier ſy ſouden konnen of mogen komen tot quytinge ende afloſſinge van de voorſchreve Renten en Hooft-ſomme van dien, en mits dien veele oock ſouden weten te vinden eenige middelen, waer by ſy eenige penningen ſouden weten recouvreren om Sijn Majeſteyt in de voorſz na geëyschte Beede te mogen believen, gemerckt dat veel duyſenden van Menſchen hun generen met allerhande Neringe, Negotiatie ende Navigatie, ende anders geen onderhoudt hebbende, ſouden moeten verloopen uyt den voorſz Lande van Hollandt, die tegenwoordelyck 't voorſz 1559. 22, 23. en 24. Jan.

1559. 22, 23. en 24. Jan.

Landt frequenteren uyt saecke voorsz: Dat oock de communicatie van de andere Landen, by den Heere Hertoge van Savoyen geproponeert, niet vallen en mag, door dien 't voorsz Lant van Hollandt divers ende van anderen nature is dan de andere dese Nederlanden, bysonder in de Negotie van 't Sout, dat sy veel al niet verder en doen dan tot hun eygen nootdruft, elck in

Pag. 8.

den sijnen, ende dat die van Hollandt by het voorsz Sout onderhouden haer Negotiatie van den selven Soute, op de Landen van Duytslandt ende Oostlandt, daer 't voorsz Sout gekregen werdt, ende in andere omleggende Landen vallen soude, daer de voorsz reserve ofte Impost geen plaetse hebben en soude, behalven noch al het Sout dat tot vorderinge van den Haringhvaert ende kleyne Visscherye nootsaeckelijck is, ende verbesight werdt in seer groote en excessive menighte: Sal oock bevonden werdat die van Hollandt in de voorsz versochte reserve ofte Impost souden betalen meer dan den derden penningh, tegens de andere Landen, boven dien dat den selven Impost ofte reserve soude gedragen werden by schamele en arme Luyden, hun met de groote en kleyne Visscherye generende, ende in 't sweet huns aenschyns, met haren suyren en swaren arbeyt, voor haer, hare schamele ende arme Huysvrouwen en Kinderen haer Broot winnende, dewelcke immers geensints 't selve dragelijck is, ende mitsdien nootsaeckelijck causeren soude de ruïne van den

fel-

felven Lande, alfoo de voorfz fchamele Luyden, om de voorfz ondraeghlyckheyt, nootfaeckelyck uyt den Lande van Hollandt fouden moeten vertrecken, ende foude confecutivelyck de voorfz Rederye ende Viffcherye groote ende kleyne, in den voorfz Lande van Hollandt moeten faillieren: Uyt alle welcke redenen wel te verftaen is, dat de voorfz Staten in de voorfz communicatie Sijne Majefteyt geenen dienft fouden mogen doen: Defen geconfidereert, verfoecken de voorfz Staten in alle ootmoet, dat de voorfz Heeren Commiffariffen gelieven die faecke aen Sijne Koninghlycke Majefteyt aen te dienen en recommanderen, ten eynde Sijne Majefteyt gelieve Sijne fchamele ende getrouwe Onderfaten van Hollandt te verdragen van de voorfz verfochte referve of *Impoft*, op dat fyluyden, behoudende de vrye Negotiatie, Navigatie en Viffcherye groot ende kleyn, by Sijne Majefteyts Voorfaten met veele diverfche ende fchoone Privilegien gedoteert, oock by Sententien geconfirmeert, Sijn Majefteyt voortaen mogen dienen nae alle haer vermogen, fulcks fy tot noch toe Syne Majefteyt, en Syne Majefteyts Voor-vaders gedaen, en des verfocht zynde, getrouwelyck hebben geaffifteert, ende als noch verhoopen ende bereyt zyn te doen na haer uytterfte vermogen.

1559. 22, 23. en 24. *Jan.*

1559. 22, 23. *en* 24. *Jan.* Duyn en Adriaen van Leyden gecommitteert om te visiteren alle de Requesten.

IS mede geresolveert dat Mr. Jacob vander Duyn, Heere van Sprange, ende Mr. Adriaen van Leyden, Pensionaris van Delft, als naeste geseten, visiteren ende expedieren sullen alle Requesten, aen de voorsz Staten gepresenteert, sonder te verwachten Mr. Adriaen Sandelyn, Pensionaris van Amsterdam, ende soo verre syluyden eenige swarigheyt vinden in 't visiteren van de Requesten, sullen die ter eerster en naester Daghvaert de voorsz Staten mogen adverteren, om van alles by hunluyden daer op gedisponeert te werden naer behooren.

Pag. 9.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage

1, 2. *en* 3. *Febr.*

Den 1, 2. *en* 3. *Februarii*, 1559.

P R Æ S E N T E N.

De Heeren *van Goudriaen*,
Van Lockhorst,
ende
Van Roon,
RIDDEREN.
Den Heere *van Warmont*.
Van wegen d'EDELEN.
Wouter Barthoutsz.
ende
Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.

Mr. *Gerrit Hendricksz*,
ende
Lambert Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Jan Dirk Herbertsz,
Burgemeester,
ende
Mr. *Jacob van Eynde*,
VAN DELF.
Symon Jansz,
Dirck vander Does,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.

Mr.

Mr. *Adriaen Sandelyn*, ende Mr. *Jan van Nieuwenburgh*, Pensionarissen, VAN AMSTERDAM. *Jan Claesz Diert*, ende *Symon Gerritsz.* VAN GOUDA.	Omme verdere te resolveren op de Petitie, by Sijne Koninghlycke Majesteyt in Augusto laetstleden binnen de Stede van Atrecht gedaen.

1559. 1, 2. en 3. *Febr.*

DEn eersten Februarii hebben de voorsz Staten van Syne Koninghlijcke Majesteyt ontfangen seeckere Missive op de voorgaende Resolutie, waer van den inhout hier na volght:

DEN KONINGH.

Missive van den Koning aen de Staten beroerende de laetste Petitie.

L*Ieve Getrouwe.* Wy hebben gehoort ende verstaen het rapport van den antwoorde, by U-luyden den vyf en twintigsten dagh deses tegenwoordigen Maents, Onsen lieven ende getrouwen Ridder van Onse Ordre, den Grave van Bossu, ende Mr. Philibert van Bruxelle, Raedt in Onse Raede van State, ende Secreten, in geschrifte overgegeven, om 't gene by Onsen seer lieven en seer beminden Neve den Hertoge van Savoyen, Onsen Stadthouder en Capiteyn Generael in dese Onse Nederlanden, den negenden dagh deses voorsz Maents, binnen dese Onse Stadt verklaerdt ende belast wierde, op de antwoorde die gylieden doen ter tijt overbracht, op de Propositie

1559. 1, 2 en 3. *Febr.* U-luyden met de andere Generale Staten deser Onser voorschreve Nederlanden den negenthienden dag van Augusti laetstleden, in Onse Stadt Atrecht gedaen en voorgehouden, ende U-luyden nu by den voorsz Grave van Bossu, ende Mr. Philipert van Bruxellis wederomme vernieuwt: Ende nadien Wy op de voorsz uwe Antwoorde wel hebben gelet, de selve seer vremt bevonden, als daer by alleenlijck proponerende de swarigheden die ghylieden seght te bevinden, aengaende den Imposte ofte reserve van den Soute, 't derde poinct van de voorsz generale Propositie, sonder pertinentelyck te antwoorden op de twee eerste

Pag. 10. poincten, maer deselve voorby gegaen, ende gantsch rouwelijck beantwoort, daer mede sluytende; waeromme Wy deselve sulke uwe antwoorde niet genoegh kunnen verwonderen, als verre een ander verwacht en ons vertrout hebben, bysonder nadien gylieden wel hebbende konnen ende behooren te bedencken den grooten noot, Ons gedrongen hebbende U-luyden met de andere Staten te doen aensoecken om dese tegenwoordige hulp, soolangen tydt hebt vertoogen uwe antwoorde, tot onse onuytspreeckelycke kost en last van de andere Onse arme Ondersaten, ende bysonder van die op de Frontieren, dewelcke meestendeel, niet tegenstaende, dat sy door desen Krygh. en Veldt-Leger seer en veel anders beschadight zyn geweest dan ghylieden, soo wydt van de Frontieren, en buyten den wegh

des

des tochts van het Kryghsvolck gesetten, nochtans niet en hebben gelieven promptelyck ende werckelyck te toonen en bewysen haerluyder goeden wille en genegentheyt, om Ons in desen Onsen ende deser Landen grooten noot by te staen, soo dat merckelycke sommen van penningen, by haerluyden geaccordeert, alreede gelicht zyn. 1559. 1, 2. en 3. *Febr.*

Waeromme niet konnende van de voorsz uwe antwoorde eenig genoegen, maer groot mishagen hebben; soo hebben Wy wel willen schryven, en uw seer ernstelycken bevelen, dat ghy terstondt, en sonder langer vertreck, U-luyden anders bedenckt en resolveert op 't stuck van de twee eerste poinčten van de voorsz Propositie, te weten, van den Hondertsten en Vyftighsten *Penningh*, en van den Impost op de Wynen, en Onse Commissarissen daer op soodanigen antwoort geeft, dat Wy oorsaecke mogen hebben daer van een goet behagen te scheppen, en als ghy wel verstaet in desen tijden tot dese Onse Landen en uw eygen welvaert te dienen, hier inne te vorderen, in sulcker voegen bewijsende dat andere Staten het best alreede, soo geseydt is, gedaen hebbende, en noch dagelijcks zijn doende, niet bevoeght noch veroorsaeckt en werden hun uwes vertrecks te beklagen, als henluyden meer opgeleydt te werden dan U-lieden.

Ende soo veel aengaet den Articul van den Impost ofte reserve van den Soute, nae dien Wy wel bevroeden dat ghy U-lieden

1559. 1, 2. en 3. *Febr.* dien aengaende beswaerlyck kont resolveren, voor dat ghy die gelegentheydt ende alle circunstantien deser saecke ten vollen bericht zijt, soo is verder Onse ernstige meeninge dat ghy oock terstondt hier sendt uyt elcke Stadt twee of drie van den geenen die de materie van den Soute best geinformeert zijn ende verstaen, haerluyden mede gevende volkomene last ende Instructie van alle 't geene daer op mag vallen te seggen, ten eynde syluyden mogen communiceren, en die saecke debatteren met den geenen die van Onsen 't wegen daer toe sullen geaccordeert werden, ende aenhooren de solutien, vallende op de swarigheden, die men soude mogen proponeren van allen zijden, op dat daer naer, de saecke beter verstaen zijnde, gelijck Wy verhoopen dat sy wel verstaen sal werden, hier inne sulcke Resolutie genomen mag werden, alsmen tot vorderinge Onses diensts, en 't welvaren Onser Landen bevinden sal te behooren; het welcke Wy verstaen dat ghy niet en behoort af te slaen noch weygeren, alsoo dese saecke wel ende lange verstaen is, uw daeromme nochmaels belastende in alle 't geene voorsz is alle mogelycke diligentie, gelijck ghy wel verstaet van grooten noodt te zijn. *Lieve ende Getrouwe*,
Pag. 11. Onse Heere Godt zy met U-luyden Geschreven tot Brussel den negen en twintighsten dagh Januarii, vyfthien hondert negen en vijftigh.

Onderteeckent, PHILIPS.

Ende wat neder, *Berti.* Vol-

VOlgens welck schryven van Sijne Majesteyt, hebben de voorsz Staten seeckere Resolutie genomen, gelyck hier na volght: 1559. 1, 2. en 3. Febr.

Antwoort van de Staten op de voorgaende Missive.

OP den eersten Februarii laetstleden, de Edelen en Gedepnteerden van de ses groote Steden van Hollandt, representeerende de Staten van den selven Lande, Vergadert zynde ommé Sijne Koninghlijcke Majesteyt te mogen believen in de Beede, by Sijne Majesteyt henlieden met de andere Generale Staten van alle dese Sijne Majesteyts Nederlanden, in Augusto laetstleden binnen de Stadt Atrecht gedaen, hebben by forme van communicatie genoemt en geadviseert seeckere Middelen, omme by deselve Syne Majesteyt te mogen secoureren met eene merckelijcke somme, in dese sijne Majesteyts nootsaeckelyckheyt van den Oorlogh, verhoopende dat Sijne Majesteyt haerluyden soude verdragen van de versochte reserve ofte Impost van het Sout, uyt redenen breder by geschrifte gestelt, ende den Grave van Bossu overgelevert: Ende alsoo alle oude Middelen meer dan zyn geconsumeert, overmits den langen gedurenden Oorlogh, ende groote sommen en menighvuldige subventien, by hunluyden daer toe gedaen, ende dat die voorsz geproponeerde Middelen niet suffisant en werden gevonden tot haerluyder intentie, ende believen van Sijne Majesteyt, ende dat de voorsz Gedeputeerden de voorsz Middelen oock over haer niet en soude mogen nemen, als daer toe

1559. 1, 2. en 3. Febr. niet gelast zynde, hebben nootsaeckelyck in den haren daer op moeten nemen rapport, om alsulcks elck in den haren te remonstreren, 't geene Sijne Majesteyt belieft by geschrifte te beantwoorden op 't voorsz haerluyder versoeck, den Grave van Bossu schriftelyck overgelevert; ende op Woensdagh toekomende, als op den achtsten deser Maendt February weder in den Hage te wesen, omme 's anderen daeghs onderlinge op de voorsz Middelen de antwoorde van Sijne Majesteyt verder te communiceren, en te resolveren naer behooren.

Ende alsoo de Staten by de voorsz Missive van Sijne Majesteyt hunluyden overgesonden, niet en bevinden eenige antwoorde, beroerende de somme van hondert duysent gulden, by haerluyden versegelt, waer van den dagh expireren sal den vyfthienden deser Maent Februarii, soo versoecken sy anderwerf den voorsz G. M. E. Heere ende Grave van Bossu, dat hy Sijne Majesteyt die saecke believen aen te dienen, dat de Staten voorsz geen moeyte van dien aengedaen en werde.

Insgelijcks, alsoo de Verwers, Witwerckers en andere, hun dagelijcks seer beklagen, dat sy tot hare nootdruft niet kunnen krijgen den Alluyn, hun benoodight tot hunne Neeringe, die ook stil staen en seer vermindert worden, soo versoecken de voorschreve Staten andermael, dat de G. M. E. van mijnen Heere den Grave van Bossu, van gelycken believen de handt daer aen te houden, en te doen effectueren dat Sij-

Sijne Majesteyt sulcke ordre doe stellen op 't feyt van den Alluyn, dat de voorsz Verwers, Witmaeckers en andere, hun met den voorsz Alluyn behelpende, tot haren gerieve, ende om eenen redelijcken prijs den voorsz Alluyn mogen genieten, ten eynde de Drapperye van Hollandt, wesende een groot onderhout van de schamele Ingesetenen van den selven Lande, noch eenighsints onderhouden mag werden. 1559. 1, 2. en 3. Febr. Pag. 12.

Ende nae 't gunt voorsz is, beroerende de voorsz beeden en subventien, by de voorsz G. M. E. Heere en Grave van Bossu gesien ende gevisiteert zijnde, omme te verklaren wat somme van Penninge sy by de voorsz by hun uytgeslagen Middelen, die Majesteyt soude believen te accorderen, en op wat termijnen, ende oock daer van geven hare Obligatien, den geenen met den welcken Sijne Majesteyt soude believen te contracteren, seggende mitsdien dat sy t'allen tijden geaccoustumeert zijn geweest, eerst ende alvooren te soecken alle bequame en suffisante Middelen, waer by sylieden eenige somme accorderen, waer mede de voorsz Staten haer altijts wel hebben gevonpen, ende 't selve Sijne Majesteyt oock aengenaem geweest is, maer alsoo de voorsz geconcipieerde Middelen bysonder uyt de voorsz redenen niet suffisant en werden gevonden om Sijne Majesteyt in sijne voorsz Beede en Petitie te bewilligen nae haerluyder goetwilligheyt, ende dat syluyden oock niet en weten of de selve Middelen by hare Meesters bequaem sullen gevonden werden,

of-

1559. 1, 2. en 3. Febr.

ofte dat daer andere bygevoeght sullen moeten werden: En hebben de voorsz Edelen en Gedeputeerden geen somme altoos uytgeslagen ofte geadviseert, waeromme sy oock de versochte versegelinge niet en souden mogen doen, en wel van eenige termynen weten te verklaren, maer sullen op alles goedt rapport doen, en die saecke miancheren met alle behoorlycke diligentie.

OP den voorsz tweeden en derden Februarii hebben de voorsz Staten geresolveert ende gestelt diversche Apostillen op seeckere Memorie van den Ontfanger Coebel, soo als deselve hier na geinsereert staet.

Memorie voor de Staten van Hollandt.

Memorie van Coebel, met diversche Apostillen, by de Staten daer op gestelt.

IN den eersten hebben de Staten bedongen te mogen ontfangen van Sijne Koninghlijcke Majesteyt voor de portie van de drie Personagien, en die van Wijck, in de laetste Beede van drie hondert duysent ponden, geconsenteert in de jaren acht en vijftigh, negenthien duysendt negen en veertigh ponden, van veertigh grooten, die by Levin Woutersz, Ont-

Appostille.

Dese negenthien duysendt negen en veertigh ponden sullen genomen werden in minderinge van de drie hondert duysendt ponden, ende sal Goebel so veel min renten verkopen.

Ap-

1559. 1, 2. en 3. Febr.

Ontfanger Generael, gestelt zijn in handen van den Ontfanger Coebel, hier op te willen resolveren of d'Ontfanger de voorsz somme sal ontfangen in minderinge van de drie honderdt duysent ponden, en soo veel min verkoopen als die somme bedraeght, of niet.

Noch heeft den Ontfanger Coebel vyf en twintigh duysent ponden of daer omtrent aen gereede penningen, of hy die terstont sal senden na Antwerpen, omme te lossen een deel van de Obligatien van de vyf en seventigh duysent ponden, soo verre die strecken, of die voornoemde Obligatien ongelost laten, tot de ses Maenden geëxpireert zijn, te weten tot den vijfthienden Mey negen en vijftigh.

Appostille.

Coebel sal niet alleen dese vijf en twintigh duysent ponden, maer alle de penningen die hy gereet mag hebben terstondt senden naer Antwerpen, omme d'Obligatien aldaer te lossen. Pag. 13.

Hoe

1559. 1, 2. en 3. Febr. HOe de Staten sullen besoigneren, beroerende de continuatie van den Hondertsten Penningh, daer voor sy versegelt hebben, en verschijnen sullen den vijfthienden Februarij toekomende.

Hoe de Staten verstaen van de Beeden van Kersmisse, en Sint Jans Misse, op de Schiltalen, en wie den selven ontfangh sal hebben, en of de Staten profijt is den penning festhien te lossen, en hem selven weder met den penningh twaelfte belasten, met de selve lossinge, en of sulcks by de Staten geslooten is, want hier mede komen de Staten in groot Interest, lossende den Penningh festhien, en die converterende in den penningh twaelf, ende is al wetens de meeste last gesocht, daer de Staten deselve Renten mogen continueren, nemende die t'haren laste, in haer Comptoir uyt 's Koninghs Comptoir.

Appostille.

Hier op te sien 't Register van den Advocaet van den Lande, daer inne de Resolutie staet, dese Articulen aengaende, mitsgaders de commissie van Mr. Jacob Bol.

Dat

Ap-

1559. 1, 2. en 3. Febr.

Dat van nooden sal wesen terstont te wijderen ende te eynden 't recollement van den Thienden Penningh van den jare vijfthien hondert drie en vijftigh, met eenige Gedeputeerden met alle de swarigheden.

Appostille.

Hier toe zijn gecommitteert Mrs. Gerrit Hendrickſz, Burgemeester van Haerlem, Adriaen van Leyden, Pensionaris van Delft, en Adriaen Sandeleyn, Pensionaris van Amsterdam, die ter eerster Daghvaert sullen in 't werck treden.

Item dat men sal moeten de Quohieren van den Thienden Penningh van den Jare vijfthien honderdt seven en vijftigh terstondt doen visiteren by eenige die des verstaen, en gehandelt hebben, als den Secretaris Mr. Jacob de Milde, ende andere, op dat de selve Quohieren gevisiteert en geprobeert met die sommatien, men sal mogen de reeckeninge van de drie hondert en twintigh duysent ponden mede furneren.

Appostille.

Den Rentmeester sal sijn reeckeninge doen op de sommatien van de Quohieren, sulcks die van een yegelijk in den sijnen zijn gesommeert, en soo verre bevonden werdt verdere probatie ende correctie van dien benoodight, sal 't selve namaels by Ordonnantie van de Staten gedaen mogen werden, ende daer af particuliere reeckeninge gehouden werden.

1559. 1, 2. en 3. Febr. Pag. 14.

Dat men eenige van de Staten ſal mogen committeren om alle de Requeſte te viſiteren, dewelcke noch onder den Advocaet, onder den Heer van Sprange, ende onder den Ontfanger leggen, als nu gepreſenteert zijn, 't welck nootſaeckelyck is gedaen op de volgende reeckeningen die te doen ſtaen, waer af de ſelve Requeſten oock vermelden, alſoo die van diverſche natuyre zijn.

Appoſtille.

Hier toe zyn gecommitteert die geene die tot den recollemente van den Thienden Penningh in 't vyfde Articul zyn gecommitteert.

Insgelycks dat men ſal moeten wyderen den ſtaet, beroerende de drie Perſonagien, die eens gemaeckt is den Jaren ſes en vyftig, *ſalvo juſte calculo*, op dat die eens mag volmaeckt zyn, daer uyt men ſal vinden wat en hoeveel de Staten uyt alle de voorgaende extraordinaris Beeden ten achteren komen, en oock mede ver-

Appoſtille.

Den Rentmeeſter ſal met die van Delf met den eerſten reyſen tot Leyden, aen ende by Mr. Jacob de Milde, ende aldaer onderlinge wyderen den ſtaet in dit Articul geroert.

Ap-

1359. 13, 2. en 31 Febr.

verstaen of de negenthien duysent negen en veertig ponden juyst uytbrengen de portie van de drie Personagien, met Wijck, in de drie hondert duysent ponden.

Den Ontfanger Coebel soude gaerne lossen eenige Rente-brieven, tot de somme die hy ontfangen heeft uyt de thien duysent ponden voor de Haringhvaert, daer vooren de Staten versegelt hebben, of hy die Brieven sal casseren, mits stellende op den rugge op wat tyt die weder beginnen te loopen tot 's Lands laste; of simpelijck de kopers haer geldt weder geven, omme haren vryen wille daer mede te doen, en de reden is; want men anders nieuwe Brieven sal moeten maecken, en staen in dangier of men de acht duysent ponden sal moeten ontbeeren,

Appostille.

Coebel sal met de Partyen spreecken, of sy te vreeden zyn dat men op de rugge teyckenen dat 't Landt van Hollandt de Renten sal aen hem nemen, ende den datum wanneer die loopen sal tot laste van het Landt, ende indien yemandt onwilligh ware, dat men die sal geven nieuwe besegelde Brieven.

1559. 1, 2. en 3. Febr. alsoo de Staten noodtsaeckelijck penningen soecken.

Dat de Staten gelieven een Commissaris uyt den Raedt te doen by den Koningh stellen, ende Commissie verwerven om's Lands Reeckeningen te hooren, die den Ontfanger sal doen van de conversie van de Lijf-renten; item, van den Impost van den jare vijftien hondert seven en vijftig.

Appostille.

Dit is gedaen ende is den Advocaet daer Acte afgelevert, ter relatie van Schook, Pensionaris van Dordrecht; maer alsoo den Advocaet sieck is, dat d'eerste die boven reyst 't selve sal solliciteren op Suys en Sasbout, Raden ordinaris, die best sal mogen vaceren.

Pag. 15. Item, van 't Tractement van den Thienden Penningh, indien 't selve ware gesuyvert.

Appostille.

Hier toe zijn gecommitteert Mr. Gerrit Hendrickſz, Burgemeester van Haerlem, ende Jan Dirck Herperſz, Burgemeester van Delf, by den Ontfanger Coebel op morgen te gaen, ende te vragen wat hem hier van gebreeckt.

De reeckeningen van de drie hondert en twin-

Appostille.

Den Ontfanger sal hem

twintigh duysendt ponden, daer inne den Thienden Penning gecomprehendeert is, daer moeten de Quohieren gesommeert en geprobeert wesen, eer men die gereedt kan maken, anders soude die mede mogen gereet wesen, al tegens Paesschen ten langhsten.

hem in desen reguleren naer den inhout der Appostille op 't sesde voorgaende Articul gestelt. 1559. 1, 2. en 3. *Febr.*

TE vermanen van het donatif van den Hertogh van Savoyen, als de Gecommitteerden van Brussel belooft hebben rapport ter naester Daghvaert.

Daer is een Heer in 't Landt by Breemen, die begeert te leggen op de Staten twintigh duysendt Gout-guldens in specie, maer wil de lossinge weder bedingen in specie.

Appostille.

Sy hier op gehoort den Rentmeester, of hy gekregen heeft antwoordt op sijne Missive, den Heere in desen gespecificeert overgeschreven, dat hy ter laetster Daghvaert verklaerde geschreven en gesonden te hebben.

DAt de Staten gelieven te ordonneren den geenen die na boven sullen reysen, datse dese laetste Executorie, die verkregen is in No-

1559. vember vijfthien hondert acht en feftigh doen
1, 2. en 3. corrigeren, en maecken op de Deurwaerders van
Febr. den Hove van Hollandt, en van 't Comptoir van 't Gemeene Landt, alsoo men anders die niet en kan te werck leggen, dan met een Deurwaerder van boven.

Voorts dat in de selve Executorie magh geinsereert werden de clausule dat van alle extraordinaris Beden, Imposten, Morgengeldt, Thienden Penningh, ende andere Middelen die nu loopen, of namaels noch opgestelt mogen werden, spruytende uyt de voorgaende extraordinaris Beeden.

Appostille.

Op de twee voorgaende Articulen sal den Rentmeester de voorgaende Executorien in sulcker voegen concipieren als hem de selve goet duncken en begeeren sal, omme gepasseert te werden, ende alle 't selve leveren de Gedeputeerden, die ter eerster Daghvaert boven sullen reysen, om al 't selve te vervolgen na behooren.

DEn Rentmeester sal gehouden zijn van nu voortaen van sijne Deurwaerders te nemen alsulcke suffisante cautie, als den Deurwaerder van den Hove van Hollandt nu ter tijdt gehouden is te stellen, of sal by gebreecke als vooren gehouden zijn selfs voor sijne Deurwaerders te responderen en te verantwoorden.

Den

DEn derden Februarii is by de Staten op Coebel Ordonnantie gepasseert van vier duysent vier hondert seventigh ponden, tot profijt van den Haringhvaert, in minderinge van de thien duysent ponden, haerluyden by Sijne Koninghlijcke Majesteyt geaccordeert.

1559. 1, 2. en 3. *Febr.* Pag. 16. Ordonnantie op Coebel, tot 4470 gulden, voor den Haringhvaert.

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

Den 10. *en* 11. *Februarii*, 1559.

10 *en* 11. *Febr.*

P R Æ S E N T E N,

De Heeren *van Goudriaen*,
Van Lockhorst,
ende
Van Roon,
RIDDERS.
Den Heere *van Warmont*,
Van wegen d'EDELEN.
Boudewijn van Drenckwaert,
Wouter Barthoutsz,
ende
Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.
Mr. *Gerrit Hendricksz*,
ende
Lambert Jacobsz,
VAN HAERLEM.
Huygh de Groot,
ende
Mr. *Jacob van Eynde*,
VAN DELF.
Symon Jansz, Burgermeester,
Dirck vander Does,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Jobst Buyck, Burgermeester,
Sybrant Occo,
ende
Mr. *Adriaen Sandelyn*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Claesz Diert, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme eyndelijck te resolveren op de

voor-

1559. 10. en 11. Febr.

voorschreve Propositie, by Syne Koninghlycke Majesteyt in de maent van Augustus laetstleden binnen de Stadt van Atrecht gedaen.

Gratuiteyt voor den Hertog van Savoyen, van thien duysendt ponden.

IN den eersten, dat men den Hertogh van Savoyen, &c. voor een donatif sal believen met de somme van thien duysendt guldens, te vinden by verkoopinge van Renten, onder de Masse van 't gunt men Syne Majesteyt op de laetste geëyschte, en als noch niet geaccordeerde Beede sal consenteren, dan die van Haerlem en Delft hebben hier op genomen rapport ter naester Daghvaert.

DatCoebel alle penningen sal ontfangen op Renten tegen den penningh twaelf.

TEn anderen, dat den Rentmeester Coebel sal alle alsulcke penningen als 'er tot laste van de Staten tot noch toe aengeschreven zyn, boven de somme van drie hondert duysent gulden, laten aengeteeckent, sonder nochtans de voorsz penningen te ontfangen, maer die laten in handen van den geenen die de voorsz aenschryvingen hebben doen doen, tot laste van den Lande; ende dat voorts den voorsz Rentmeester by verdere aenschryvingen sal ontfangen alle die geene die eenige Renten op de voorsz Staten den penningh twaelf sullen believen te koopen, sonder yemandt te ontseggen, en sonder nochtans van haerluyden eenige penningen te heffen en te ontfangen, ende dit al ter tydt en wylen hem anders by de voorsz Staten gelast ende geordonneert sal zyn.

Sal

SAl van gelycken den voorsz Rentmeester Coebel naer hem nemen Syne overgeleyde Reeckeningen van den Impost, en daer by voegen sijnen uytgeef ofte betalinge, sulcks hy vinden sal te behooren, omme al 't selve gedaen, ende weder overgeleyt zynde, als dan daer inne voorts geprocedeert ende gedaen te werden nae behooren.

1559. 10. en 11. Febr. Pag. 17. Coebel sijne reeckeninge te restitueren.

ENde aengaende de Beede van Syne Majesteyt, soo verre het raeckt den Hondertsten en Vyftighsten Penningh, &c. hebben de Edelen, Dort en Delft geadviseert dat men Syne Majesteyt in de plaetse van den voorsz Hondertsten en Vyftighsten Penningh soude believen met de somme van twee hondert duysent guldens, te betalen op twee jaren hondert duysendt guldens, te vinden by verkoopinge van Los-renten tegens den penningh twaelf, ende de jaerlycksche Renten van dien te vinden by Impost op alle den Turf die in den Lande van Hollandt gedolven, ende uyt den Lande gevoert sullen werden, op elcke Tonne een duyt, ende voorts by verhoogingе van den Impost op de Wynen, Bieren, en de seven grooten op de Morgen, voor een gerecht vierdepart, midts daer af hebbende behoorlyck Octroy, sonder nochtans in 't selve Octroy gestelt te werden het voorsz vierdepart, ende den duyt op den voorsz Turf, dan alleen dat de voorsz Staten de voorsz jaerlycksche Renten sullen vinden by Impost op den voorsz Turf, en de verhoginge van den Impost op de Wynen, Bieren, ende de seven grooten op de Morgen, welverstaen-

Resolutie op de laetste Petitie.

1559. staende dat Syne Majesteyt hem sal deporteren
10. en 11. *Febr.* van den versochten Impost ofte reserve van het Sout: Haerlem seyde geen last te hebben noch tot de voorsz somme, noch tot de voorsz middelen, ten ware eerst en alvooren de voorsz versochte reserve van de Staten afgedaen ware, in welcken gevalle syluyden verhoopten last te sullen verkrygen, om hem alle 't gunt voorsz is met den anderen te mogen conform maecken: Leyden conformeerden hem in de voorsz somme en verhooginge van den voorsz Impost, versoeckende rapport soo verre het raekt om eenigen Impost gestelt te werden op den Turf: Amsterdam conformeerde hem met de Edelen, Dordrecht en Delft, uytgesondert alleen dat den voorsz Impost ofte reserve van den Soute eerst ende alvooren afgedaen soude zyn, sonder dewelcke syluyden als noch niet souden konnen of mogen yet accorderen, daer mede die van Gouda hun maeckten conform.

Beroerende de continuatie van den Impost op de Wynen. ENde aengaende de versochte continuatie van den Impost op de Wynen voor den tyt van vier jaren, &c. zyn de Edelen te vreeden deselve te accorderen voor den voorschreven tydt, en dat simpelyck; wel nochtans verstaende dat den selven Impost eerst coers en loop sal hebben ten dage van den consente, dat deselve gedragen sal werden: Dordrecht soude van advise zyn den voorsz Impost af te staen, hebbende gevolgh van de andere Staten; indien niet, souden deselve accorderen voor twee jaren, ende dat simpelyck, ende voorts als by de Edelen, welverstaende dat den Lande van Hollandt by Syne Ma-

je-

jesteyt verleent soude werden Acte, daer by den voorsz Impost, t'eynde de expiratie van de voorsz twee jaren geheel doodt of te niet te soude zyn, en dat Syne Majesteyt die van Hollandt niet meer en soude versoecken om eenige verdere continuatie te doen: Haerlem soude hem conformeren met de Edelen, soo verre men den voorsz versochten Impost niet en souden mogen afslaen, mits nochtans hebbende Acte, dat de penningen die daer van jaerlycks souden komen, geëmployeert souden werden daer toe die alder-eerst zyn versocht en geconsenteert geweest: Delf by faute dat men den selven Impost niet soude mogen wederleggen, souden haer conformeren met die van Dordrecht en Haerlem, soo verre raeckt het employement van de penningen die van den voorsz Impost souden komen of ten minsten daer af jaerlycks genietende de somme van veertien of vyfthien duysent guldens: Leyden als Haerlem: Amsterdam laet hem duncken dat den voorsz Impost geheelyck behoort af te zyn: En die van Gouda conformeren haer met die van Haerlem. 1559. 10. en 11. Febr. Pag. 18.

Op den elfden Februarii, is op de Requeste van Boudewyn van Drenkwaert, als Dyckgrave van Beyerlandt, daer by hy versochte dat de voorsz Staten, tot confirmatie van haer Privilegie, van dat men in geen materie van Dyckagie en sal mogen verleenen de clausule van inhibitie, hen souden willen voegen in seecker Proces, dat hy als Appellant voor den Grooten Raede hangende heeft tegens de Weduwe van den Heere van Monscheau, beroerende de ma- Requeste van Boudewyn van Drenckwaert.

 te-

1559. terie van Dyckagie: By de Staten geresolveert
10, en 11. voor Appoinctement te stellen, die van Delft
Febr. boven reysende, sullen tot Mechelen visiteren het Proces hier gementioneert, met den Advocaet en Procureur van den Suppliant, en als dan de Staten rapport te doen, omme al 't selve gehoort, geordonneert te werden naer behooren.

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

18, 19, 20, *Den* 18, 19, 20, 21, *en* 22.
21, *en* 22. *Februarii*, 1559.
Febr.

P R Æ S E N T E N,

Den Heere *van Goudriaen*,

Ridder.

De Heer *Jacob vanden Duyn*,

Van wegen d'Edelen.

Willem Barthoutsz,

Mr. *Cornelis van Nogelande*,

ende

Mr. *Willem Schoock*,

Van Dordrecht.

Mr. *Lambert Jacobsz*,

Van Haerlem.

Huych de Groot, Burgermeester,

Mr. *Jacob van Eynde*,

ende

Mr. *Adriaen van Leyden*,

Van Delf.

Dirck van der Does, Burgermeester,

ende

Mr. *Cornelis van Veen*,

Van Leyden.

Dirck Hillebrantsz, Burgermeester,

Mr. *Adriaen Sandelyn*,

ende

Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,

Van Amsterdam.

Jan

Jan Claesz Diert, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme te resolveren absolute antwoorde te geven op de voorschreve laetste Petitie van Sijne Majesteyt. 1559. 18, 19, 20, 21. en 22. *Febr.*

TEn voorsz Dage is by de voorsz Staten gerésolveert op de voorsz Petitie voor antwoort te seggen, 't geen by haerluyden by forme van Acte in geschrifte gestelt is, sulcks als hier na volght: Antwoort van de Staten op de laetste Petitie.

OP de Petitie de Staten van den Lande van Hollandt by Syne Koninghlycke Majesteyt in Augusto laetstleden gedaen binnen Syne Majesteyts Steden van Atregt, ten eynde syluyden Syne Majesteyt souden accorderen een Hondertsten Penningh van de onroerende Goederen, ende den Vyftighsten Penningh van de Koopmanschappen, ofte in de plaetse van dien soo veel syluyden t'anderen tijden Syne Majesteyt souden geaccordeert hebben, den Impost ofte reserve van den Soute, en de continuatie van den Impost op de Wynen, ende verdubbelinge van dien, voor den tydt van vier Jaren, omme daer mede eensdeels te vervallen de groote excessive onkosten en lasten die by Syne Majesteyt in desen langen geduyrenden Oorlog souden zyn gedaen geweest, ende in tyde van peyse noch gedaen souden moeten werden ende gedragen, soo wel in ende aen de nootsaeckelycke reparatien ende Fortificatien van de Steden en Plaet- Pag. 19.

1559. 18, 19, 20, 21 en 22. Febr.

Plaetsen op de Frontieren gelegen, als tot verder onderhout van de ordinaris Benden en Guarnisoenen, en om te vervallen de andere swaere extraordinaris lasten, daer Sijne Majesteyt tegenwoordig mede belast ende beswaert soude wesen: De Edelen en ses groote Steden van den voorsz Lande van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, naer diversche rapporten en communicatien daer op gehouden, en diversche wegen en manieren gesocht, omme als getrouwe Ondersaten Syne Majesteyt te believen, soo veel als doenlyck ware, bevinden hun in grooter perplexiteyt, meer dan sy tot eenigen tyde hebben gedaen, overmits de groote armoede, miserie ende calamiteyt daer 't voorsz Landt van Hollandt inne gekomen is, uyt saeke van cessatie van alle Neringen, diversie van Koopmanschappen in andere omleggende Landen, groot en swaer verlies van Schepen, sobere Visscherye van de Haringhvaert, belastinge van Dyckagie, jaerlycks swaerder en lastiger vallende, als uyt saecke van de groote en swaere lasten, daer inne 't voorsz Landt van Hollandt, overmits den continuelen Oorlogh acht jaren geduyrt, ende noch niet gedaen zynde, gekomen is, als belast zynde met groote en merckelycke sommen van Renten, bedragende de Hooft-somme van dien over de thien hondert duysent gulden, den Impost over Wijnen en Bieren, Mergengelden, tot furnissement van de selve Renten opgestelt, en die noch merckelyck beswaert en

en verhooght moeten werden, en dat omme de voorsz Renten te lossen, de voorsz Staten hun als noch seekere lange jaren met ommeslagen sullen moeten belasten, alwaer 't oock alsoo dat middeler tydt geen Oorlogh op en quame, en dat sylieden boven allen desen noch belast zyn voor den tydt van negen jaren, met een somme van hondert duysent gulden 's jaers, Syne Majesteyt in May laetstleden geaccordeert; en hoewel om redenen voorsz, oock dat uyt saecke van den langh geduyrenden Oorlogh, alle oude en nieuwe geëxcogiteerde middelen, daer by men in den Lande van Hollant eenige penningen soude mogen vinden, geheel zyn geconsumeert; de voorsz Staten wel genecessiteert souden wesen hun van de voorsz geheele geëyschte Beede en Petitie te excuseren; nochtans ter contrarie overleggende de andere periculen, die 'er geschapen souden zyn te komen by faulte van betalinge, van 't gunt Syne Majesteyt de Ruyteren en Knechten schuldigh mag zyn, ende begeerende haren natuurlycken Heere ende Prince te assisteren, gelyck sy tot noch toe in alle voorgaende Beeden en subventien gedaen hebben, en oock noch te doen meer dan sy wel vermogen, souden te vreden zyn Syne Majesteyt te believen, in de plaetse van den Hondertsten en Vyftighsten Penningh respective, haerluyden geëyscht van de onroerende Goederen en Koopmanschappen, met de somme van twee hondert duysent guldens, tot twintigh stuyvers 't stuck,

1559. 18, 19, 20, 21 en 22. Febr.

te

1559. 18, 19, 20, 21. en 22. *Febr.*

te betalen op vier halve Jaren, elck half Jaer tot vyftigh duysent guldens, lopens gelt; sulcks als ten dage van de betalinge op elcken termyn in Koopmans Beurse gaen sal, ende de geheele somme te vinden by verkoopinge van Los-renten, tegen den penningh twaelf, ofte meer, en dat binnen of buyten 's Lants soo men deselve gevoeghlyk sal weten te krygen, sonder nochtans eenige van de Steden van Hollandt, ofte Inwoonders van dien, tot eenige koopinge te constringeren, waer inne gehouden sullen wesen te contribueren Geestelyke en Wereltlycke, vrye ende onvrye, niemant uytgesondert, en het jaerlyks verloop van de voorsz Renten te vinden by Impost van een duyt, of meer op elcke tonne Turf, die in den Lande van Hollandt gedolven en geslagen, en buyten den Lande van Hollandt gevoert en gebragt sal werden; en voorts by augmentatie van den Impost op de Wynen en Bieren, by de voorsz Staten opgestelt op allen den geenen die binnen of buyten de Steden zyn geseten, en oock op de Morgentalen, alles naer vermogen van de Ordonnantie by henlieden op den voorsz Impost en Morgentalen respectivelyck gemaeckt, ofte noch te maecken, sulcks als syluyden bevinden sullen van nooden te zyn, behoudelyck dat in de lossinge en jaerlycksche betalinge van alle de Renten, die tot fournissemente van de voorsz twee hondert duysent guldens, ten pryse voorsz by verkoopinge van Renten opgebracht sullen werden, generalyck contri-

Pag. 20.

tri-

tribueren sullen Geestelycke en Wereltlyc- 1559.
ke, Vrye en onvrye, onder de Schiltalen of 18, 19, 20,
daer buyten geseten, van hare Goederen ge- 21. en 22.
legen onder den Lande van Hollandt, ofte Febr.
die onder Hollandt sorteren, en nergens anders en contribueren, sonder in allen desen de *Schiltaelen* te roeren, ende dat niet tegenstaende eenige Privilegien, Exemptien ende Vryheden, die de voorsz pretense vryen, ofte eenige van hen ter contrarie hebben ofte allegeren souden mogen, hoe die oock geclausuleert mogen wesen, het zy of deselve in beschreven Rechten, Geestelycke of Wereldlycke geinsereert zyn, of niet; en dat overmits de nootsaeckelyckheyt van dese saecke, Syne Majesteyt gelieve alle 't selve uyt sijne rechte wetenschap ende *motu proprio* te derogeren, ende dat de voorsz Staten, *sulcke Acte* aengaende, die geene die exemptie en vrydomme pretenderen, geaccordeert sal werden, als haerlieden in de laetste voorgaende Beede geaccordeert is, van date den seven en twintighsten December, vyfthien hondert vyf en vyftigh; inhoudende voorts dese clausule, dat ingevalle in toekomende tyden by eenige van de voorsz pretense exempten, uyt saecke voorsz de voornoemde Staten Proces gemoveert werd, 't zy voor den Hove van Hollandt, ofte voor die van den Groote Raede, de Procureurs Generael, soo wel van den Hove van Hollandt, als van den Grooten Raede voorsz, de selve Processen voor de voornoemde Staten sullen aennemen, midts dat de Staten altydts

te

1559. 18, 19, 20, 21. en 22. Febr. te vrededen zyn hun met den Procureur Generael te voegen, ende die saecke ten eynde te helpen defenderen: Ende soo verre Syne Majesteyt soude willen eximeren den Prince van Orangien, ende Graven van Egmont en Hoorn, mitsgaders haer Ondersaten, en die van Wyk op Sant, dat 't selve niet geschieden en sal dan met believen van de voorsz Staten, in 't geheel van hare gerechtigheydt, en dat sulcks de portie van de drie Personagien, ende van Wyck, haerlieden betalinge haer als geldt strecken sal, voor soo veel als 't selve by die van de Financie genomen is, volgende den staet van liquidatie, by die van de Reecken-kamer van Hollandt, en by de voorsz Finantie gesllooten, beloopende *salvo justo calculo* ter somme van

Ende aengaende de versochte continuatie ende augmentatie van den Impost op de Wynen, voor den tydt van vier Jaren, souden
Pag. 21. de voorsz Staten mede Syne Majesteyt believen den selven Impost simpelyck te accorderen voor eenen tydt van vier Jaren, sulcks die de laetste vier jaren by Syne Majesteyt geheven is geweest, en verder niet; welverstaende dat den selven Impost eerst cours en loop sal beginnen te hebben ten dage van desen consente, ende dat die by de Koopluyden niet en sal werden betaelt dan nae vier maenden dat syluyden haer Wynen sullen hebben gekeldert, en dat de selve Koopluyden voor haer spillinge van de voorsz Wynen sullen korten vyf ten hondert,

heeft, behoudelyck oock dat de Wynen den Rynstroom afkomende, en die door Hollandt naer Amsterdam gescheept sullen werden, om van daer Oostwaert gevoerdt te werden, van den Impost vry sullen wesen; ende alsoo den voorsz Impost causeert diversie van de Koopmanschappen, in andere omleggende Landen, daer die niet geheven of betaelt en werdt, dat Syne Majesteyt de voorsz Staten verleenen sal behoorlycke Acte, dat naer d'expiratie van de voorsz vier jaren den selven Impost als dan doodt ofte te niet sal zyn, sonder als dan die van Hollandt in eenige manieren verder den voorsz Impost ofte continuatie van dien te versoecken of doen versoecken: Ende dat voorts tot verseeckertheyt van de Visscherye en Haringhvaert, en omme eensdeels te mogen furneren de kosten, nootsaeckelyck wesende tot de toerustinge van thien Schepen van Oorlogh, tot defensie van de voorsz Visscherye ende Haringvaert; Syne Majesteyt de Collecteurs ofte Pachters die den voorsz Impost binnen de voorsz vier jaren binnen den Lande van Hollandt sullen Collecteren ofte in Pachte nemen, sal belasten en ordonneren die van de Visscherye voorsz, tot furnissement als vooren, jaerlyks uyt te reycken de somme van vyfthien duysent guldens, tot defensie van 't gunt voorsz is, by Syne Majesteyts Heer Vader, Hoogl. Memorie, die by Syne Majesteyt versocht, en de voorsz Staten geaccordeert is: Ende dat voorts de Reders en Stuyrluyden sullen hebben de vrye admini- 1659. 18, 19, 20, 21, en 22. Febr.

1559. 18, 19, 20, 21. *en* 22. *Febr.*

ſtratie van de voorſz Schepen, van Admirael, Vice-Admirael, Capiteynen, Hoofden en Kryghs-luyden, by adviſe, Commiſſie ende Beſtel-Brieven van den Stadthouder van Hollandt, ende onder cautie van veerthien duyſent guldens, van niet te beſchadigen de Vrye en Geallieerden van Syne Majeſteyt, en dit al onder expreſſe conditien, en mits dat eerst en alvooren Syne Majeſteyt hun deportere van den verſochten Impost, ofte reſerve van den Soute, ende die van Hollandt voorſz daer van verder laten ongemoeyt, gemerckt ſoo verre den voorſz verſochten Impost ofte reſerve op 't Sout ſynen voortgangh ſoude hebben, ſonder de geheele Negotiatie van de Viſſcherye groot ende kleyn, mitsgaders oock andere diverſche Neeringen, als van den voorſz Soute dependerende, alle door de voorſz reſerve ofte Impost verloopen ende te niete gedaen, waer door de voorſz Staten niet alleen ſouden deſpereren Syne Majeſteyt in toekomende tyden te mogen dienen, als ſy tot noch toe t'allen tyden hebben gedaen, maer en ſouden oock niet weten hoe en in wat manieren ſy ſouden konnen of mogen komen tot quytinge en afloſſinge van hare voorſz Renten ende Hooft-ſomme van dien, ende mits dien veel min ſouden weten te vinden eenige middelen, waer by zyluyden eenige Penningen ſouden weten te recouvreren, omme Syne Majeſteyt in die voorſz na geëyschte Beede te mogen believen, gemerckt dat veel duyſenden van Menſchen hun gene-

neren met allerhande Neeringe, Negotiatie 1559.
en Navigatie, ende anders geen onderhoudt 18, 19, 20,
hebbende, souden moeten verloopen uyt den 21. en 22.
voorsz Lande van Hollandt, die tegenwoor- Febr.
digh het selve Landt frequenteren uyt saec- Pag. 22.
ke voorsz, souden mede die van Hollant verliesen hare Negotiatie van den voorsz Soute, op de Landen van Duytslandt ende Oostlandt, daer 't voorsz Sout getogen werdt, waer uyt by nootsaeckelycke consequentie volgen soude niet alleen de diminutie van alle Tollen van Hollandt, maer oock de geheele destructie van dien, ende by verdere consequentie de ruïne ende desolatie van den voorsz Lande van Hollandt, alleen ende gantschelyck dependerende van de Negotiatie, Visscherye, en Zeylagie Oost ende West, sonder anders eenigh onderhoudt hebbende, waeromme die voorsz Staten geen consent eenighsints soude kunnen ofmogen dragen, noch van den voorsz versochten Impost op de Wynen, ofte de voorsz somme van twee hondert duysent guldens in de plaetse van den voorsz Hondertsten en Vyftighsten Penningh, ten ware de Staten eerst ende alvooren de facto waren gedeporteert van de versoecken van den voorsz reserve ofte Impost op het Sout; versoeckende de voorsz Staten dat desen geconsidereert, ende aenschouw nemende op alle de groote, swaere en langh geduyrende Beeden, Subventien, lasten ende armoede van den Lande van Hollandt, Syne Majesteyt gelieve het voorsz consent

1559. 18, 19, 20, 21. en 22. *Febr.*

te nemen voor goet ende aengenaem, in maniere ende op conditien voorsz.

Poincten by de Gedeputeerden van de Staten, ten Hove te vervolgen.

NOch is by de voorsz Staten geconcipieert seeckere Memorie van de Poincten, die by de Gecommitteerden, boven reysende, vervolgt souden werden, sulcks als hier na geinsereert staet:

IN den eersten d'opmaeckinge van de Acte particulier, sonder insertie van de clausulen, dat de nieuwe Gratien van eenige Steden en Vlecken, by de Staten van Hollandt gedragen souden werden, ende dat by de middelen van de Instructie, die de Gedeputeerden, ten Hove geweest hebbende, mede gegeven was, welke Acte nootsaeckelyck de Staten gepasseert moet werden, overmits dat die geene die Renten op de Staten begeeren te koopen, willen visie hebben van Octroy, de Staten tot dien eynde behoeftelyck.

Noch confirmatie op de Ordonnantie van den Impost, en voorts pertinente expeditie op de versuymenisse, gepleeght in d'Acte van consent van den Jare vyfthien hondert vyf en vyftigh.

Noch extensie van de geconsenteerde conformatie op de twee Articulen, by de Staten gevoeght achter 't Placaet van den Thienden Penningh.

Noch expeditie op 't advis beroerende de abbreviatie en vorderinge van de Justitie, wesende in den secreten Raedt, of onder den Cancellier Nigri. 1559. 18. 19. 20. 21. en 22. Febr.

Noch expeditie op 't advis van den Raede van Vlaenderen, tegens Gillis van Courteville, Capiteyn van Nieuppoort.

Noch Commissie op Mr. Cornelis Suys, en Mr. Arnoult Sasbout, Raeden ordinaris van den Hove van Hollandt, ofte op een van hun beyden, die best sal mogen vaceren, omme als Commissarissen te mogen vaceren tot auditie van Reeckeningen van den Ontfanger van 't Gemeene Landt met de Gecommitteerde van de Staten, in plaetse van wylen S. M. den Heere van Assendelft. Pag. 23.

Alsoo de Staten van Hollandt versegelt hebben hondert duysent ponden, die verscheenen zyn den vysthienden Februarii laetstleden, soo moet gelet werden tot wiens laste men deselve sal continueren, gemerckt Jasper Schets deselve Obligatien heeft.

Te solliciteren van nieuws executorien omme d'Impòsten op de Wynen, Bieren en ander achterwesen, spruytende uyt voorgaende geconsenteerde Beeden te innen en achtervolgen, en 't ontwerp by Coebel desen aengaende gedaen.

1559. 18, 19, 20. 21. en 22. Febr. Die van Delft zyn gecommitteert 't Proces 't welck den Dyckgraef van Beyerlandt heeft hangende als Appelant tegens de Weduwe en Erfgenaem van den Heere van Moncheau, te visiteren tot Mechelen.

Tot Mechelen te solliciteren aen die van den Grooten Raede, om by haerluyden genomineert te werden eenige bequame Heeren, gebooren in den Lande van Hollandt, om van die een bequaem geëligeert te werden tot den Staet van Raedtsheerschap aldaer, in de plaetse van wylen Mr. Jan Baert.

Den Hertoge van Savoyen te recommanderen de saecken van den Lande van Hollandt, en dat sijne Hoogheydt selver de handt daer aen sal houden, dat Syne Majesteyt gegelieve die van Hollandt te laten ongemoeyt van den geëyschten Impost ofte reserve van den Soute, ende sijne voorsz Hoogheyt te begiftigen met de somme van thien duysent guldens, in gereeden gelde te vinden by de verkoopinge van Los-renten, die by de Staten gedaen sal werden tot furnissement van 't gunt sy-lieden Syne Majesteyt sullen accorderen, in de plaetse van den geëyschten Hondertsten en Vyftigsten Penningh respective over de onroerende Goederen ende Koopmanschappen, en dat Syne Majesteyt de voorsz Staten daer toe sal verleenen ende geven behoorlyck Octroy.

Van gelycken tot Brussel ten fine voorsz te versoecken den Prince van Orange ende Gaveren, den Grave van Arenberge, Hoorn, Lingen, als Heere van Wassenaer, Brederoode met den Grave van Bossu. 1559. 18, 19, 20, 21. en 22. *Febr.*

De Gedeputeerden boven zynde, en sullen niet treden in eenige communicatie, aengaende de voorsz reserve ofte Impost op 't Sout, noch met de Gecommitteerden van Syne Majesteyt, noch van de andere Staten, dan soo verre die van haerluyden werdt versocht, dan sullen alleen mogen hooren 't gundt de voorsz Gecommitteerden sullen gelieven te proponeren, en op alles rapport nemen, en oock copie van 't gunt sal mogen werden geproponeert.

Item, soo verre Syne Majesteyt eyndelyck soude persisteren om te hebben den voorsz Impost ofte reserve van 't Sout, als dan mogen seggen, dat, soo verre Syne Majesteyt soude believen hem te deporteren van den Pag. 24. voorsz versochten Impost ofte reserve, souden hoop hebben last te krygen omme Syne Majesteyt op te brengen by finantie, binnen twee Maenden hondert duysent guldens, ende daer en boven te nemen tot haren laste de hondert duysent guldens by haer versegelt.

Van gelycken te vervolgen dat het Syne Majesteyt gelieve te doen hebben de Verwers, Witmaeckers, en andere diese van doen

1559. 18, 19, 20, 21, en 22, Febr. hebben, den Alluyn (diese tegenwoordelyck voor haer geldt niet krygen en kunnen, voor eenen redelycken prys, ten eynde sy hare Neeringe mogen doen, ende de Neeringe van de Drapperye, daer van dependerende, mede magh gedaen werden, navolgende de doleantsen den Grave van Bossu tot desen eynde overgegeven.

Vergaderinge van de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, gehouden tot Brussel.

5. Maert. *Den . . . Maert*, 1559.

P R Æ S E N T E N.

Den Heere *van Roon*,
Van wegen d'Edelen.
Willem Blasius,
Van Dordrecht,
Claes vander Laen,
ende
Mr. *Cornelis van Alckemade*,
Van Haerlem.
Huygh de Groot, Burgermeester,
ende
Mr. *Huych van Eynde*,
Van Delf.
Dirck vanderDoes, Burgemeester,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
Van Leyden.
Dirck Hillebrantsz, Burgermeester,
ende
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
Van Amsterdam.
Jan Claesz Diert, Burgermeester,
ende
Job Fransz.
Van Gouda.

Omme te resolveren de inbrenginge van den voorsz Antwoorde aen Syne Hoogheyt den Hertoge.

Ten

TEn voorsz dage hebben de Gedepûteerden gereſolveert de voorſz antwoorde inne te brengen, ſulcks die geſlooten, ende te vooren by geſchrifte gedaen ſtellen was, welcke antwoorde oock ten ſelven dage ſijne Hoogheyt in gebracht is, 1559. Maert

Den achtſten Maert heeft Syn Majeſteyt op de ſelve antwoorde doen ſeggen ende proponeren, 't geene hier naer geinſereert ſtaet:

DEn Koningh verſtaen hebbende den inhoude van 't rapport van de Gedeputeerden van Hollandt, gedaen uyt den name van de Staten deſſelven Landts, op de Petitie by Syne Majeſteyt laetſtleden gedaen in de Stadt van Atrecht, verſoeckt dat de ſelve Staten hun conformeren met den accorde van Syne Majeſteyts andere Landen, hebbende expreſſelyck geconditioneert en'beſprooken by hunnen accoorde, dat de andere Staten van deſe Landen hun voegen ende reguleren ſouden in hun conſent van deſe tegenwoordige Beede, nae advenant van 't geene des ſy geaccordeert en geconſenteert hebben, dewelcke veel meer last van den Oorlogh gedragen hebben dan die van Hollandt voorſz, ſyne voorſz Majeſteyt ſouden willen accorderen in de plaetſe van twee hondert duyſent ponden, van veertigh grooten 't pondt, de ſomme van twee hondert en vyftigh duyſent ponden, te betalen hondert duyſendt ponden te Pincxter, in 't jaer vyfthien hondert negen en vyftigh naeſtkomende,

Debat van Syne Majeſteyt, op antwoorde vande Staten.

Pag. 25.

1559. Maert. de, de andere hondert duysent ponden te Pincxteren in 't jaer sestigh daer aen volgende, en de vyftigh duysent resterende de ponden te Bamisse in 't voorschreve jaer sestigh, ende alsoo van nooden is gereede penningen op te brengen en te furneren, dat sy souden willen geven hare Obligatien, omme daer mede promptelyck te lichten de hondert duysent ponden, ende sal Syne Majesteyt te vreeden wesen dat de voorsz Staten hun sullen mogen ontlasten op de voorsz somme van twee hondert en vyftig duysent gelyke ponden van hare Obligatien, die sy hier voormaels voor Syne Majesteyt gegeven hebben.

Noopende de conditien, begrepen in hun voorsz rapport, aengaende de voorsz principale somme, begeert Syne Majesteyt dat sy in de plaetse van te mogen lichten 't verloop van de Renten, mits stellende een duyt op elke ton Turf, die binnen Hollant gemaeckt, en daer uyt gevoert sullen werden, een ander gevoeghlyck middel willen adviseren, om by deselve Impositie de Ondersaten van de andere Landen van Syne Majesteyt geen occasie of reden te geven om hun te beklagen, alsoo de selve de lasten van haren consente in haer particulier dragende zyn, sonder andere daer mede te belasten, of dat ten minsten 't voorsz middel soodanigh gemodereert zy, dat 't selve gevonden werde op den Turf die gesleeten en gedistribueert werdt binnen den selven Lande; ende dat al-

alſoo de Onderſaten van den voorſz Lande 1559.
van Hollant de voorſz laſten van den Im- Maert.
poſt ſelfs dragen, ſoo 't ſelve hun eygen laſt en accoord aengaet, ende in allen gevalle dat 't ſelve ten minſten gemodereert werde, dat ſy ſulcks alſoo wel dragen als die van ſijne Majeſteyts andere Landen, die haer met den Turf ſouden mogen behelpen, ende dat mits dien den ſelven Impost over al gelyck ende generael zy.

Beroerende de continuatie ende augmentatie van den Impost op de Wynen, Syne Majeſteyt ſal hem te vreeden houden met de ſimpele continuatie, verſoeckende dat 't ſelve ſtant grype naer de expiratie van de voorgaende continuatie, gemerckt dat de andere Staten ſulcks geaccordeert hebben, ende dat omme gelyckelyck daer inne te weſen, ofte dat ten minſten 't ſelve beginne loop te hebben den eerſten dagh van April naeſtkomende.

Ende noopende de conditien daer toe geſtelt, begeert Syne Majeſteyt dat de voorſz Staten daer inne uſeren van de moderatien hier na volgende, te weten, als van de betalinge van den voorſz Impost, nae de vier maenden dat 't ſelve zy nae de twee maenden dat die gekeldert ſullen zyn, ende aengaende lackagie dat 't ſelve zy van drie ten hondert, of gelyck de royeringe of ritſinge van de Wynen bedragen, ſal ten goedtduncken van de ſchuldenaren, ſoo geſeydt is by de

Acte

1559. [illegible] Maert. Pag. 26. Acte ende Ordonnantie van den Jare vyfthien hondert vier en vyftigh, aengaende den voorsz Impost, ende dat beroerende de exemptie van de Wynen, den Rhynstroom af-komende, en die door Hollandt na Amsterdam gescheept sullen werden, omme van daer Oostwaerts gevoert te werden, dat't selve oock geschieden sal na uytwysen van de moderatie in de voorsz Acte en Ordonnantie begrepen.

Ende soo verre aengaet de vyfthien duysent gulden, by de voornoemde Staten versocht tot verseeckertheyt van de Visscherye en Haringhvaert, Syne Majesteyt is te vreden hun te gunnen ende passeren alle jaren tien duysent gulden, geduyrende den tydt van Oorloge, ende in tyde van peyse sulcken somme als men dan in de redelyckheyt bevinden sal te behooren.

Op 't geene dat de voornoemde Staten versoecken, dat na de expiratie van de vier jaren geene verdere continuatie van den voorsz Impost op de Wynen en soude geëyscht werden, Syne Majesteyt begeert ende verstaet dat de voorsz Staten hun sullen verdragen van dese conditie, hun betrouwende dat cesserende de noodtsaeckelyckheydt, Syne voorsz Majesteyt Syne Landen ende Ondersaten niet meer en sal willen belasten, dan in de redelyckheyt behooren sal; ende in gevalle Syne Majesteyt deselve continuatie van nieuws versochte, sullen als dan deselve Staten in haer geheel blyven te mogen verthoonen 't geene als hun goet duncken sal.

Be-

Belangende de conditie by de voorsz Staten besproocken, dat Syne Majesteyt hun verdragen soude van de Petitie van den Impost ofte reserve van den Soute, ende dat de voorsz Staten daer mede ongemoeyt soude blyven, ende dat sy sonder 't selve niet en souden mogen consenteren hare gepretendeerde somme, noch den Impost voorsz; Syne Majesteyt bevint dese conditie heel vreemt, sulcks dat hy daer van seer verwondert is geweest, ende oock sulcks dat sy de selve niet en wil of denckt te admitteren, versoeckende daeromme dat die van Hollandt voorsz hun daer inne willen reguleren als de andere Staten van dese Sijnen Landen, sonder deshalven Syne Majesteyt meer te willen dwingen dan alle andere, ende volgens dien, eerst ende alvooren te deputeren hare Gecommitteerden, omme te communiceren met de Officiers van Syne Majesteyt, hebbende gehandelt over 't voorsz stuck van den Soute, ten eynde dat sy verstaen mogen de ordre die men geconcipieert heeft op 't onderhout van de Visscherye, ende daer nae hun vinden by de Gecommitteerden van de Staten van de andere Landen van herwaerts over, omme samentlyck oock te communiceren en resolveren op 't geene dat hun deshalven van Syne Majesteyts wegen geproponeert ende geëyscht is geweest; verhoopende Syne Majesteyt, dat die saecke wel verstaen zynde, men deselve niet bevinden en sal van sulcken prejuditie als men soude mogen vermeenen of pretenderen: Begeerende voorts dat sy

1556.
Maert.

1559. 4. Maert. sy wel willen overwegen, dat in allen gevalle grootelyck van nooden is by het voorsz middel van het Sout, often minsten by eenige andere, te vinden die maniere om den gemeenen Staet van den Lande, ende de Policie van dien, te mogen hanthouden ende maintineren, sonderlinge gemerckt dat geduyrende desen Oorlog, de Domeynen van Syne voorsz Majesteyt, tot beschermenisse ende defensie van dese Landen van herwaerts
Pag. 27.
over, ende de goede Ondersaten van dien, soo grootelycks belast en verpant zyn, dat men geene middelen en kan vinden om tot de voorsz Lasten voortaen te mogen fourneren. Aldus gedaen ende geproponeert in presentie van Syne Majesteyt tot Brussel den achtsten Maert, 1558.

Requeste van de Staten, Synen Majesteyt overgegeven, om Suys en Sasbout in de plaetse van Assendelft tot Gecommitteerde van 's Lants reeckeningen gecommitteert te hebben.

DEn derden Maert is op de Requeste van de Staten, daer by sy versochten in de plaetse van wylen S. M. den Heere van Assendelft, gecommitteert te hebben Suys en Sasbout, omme te verstaen tot auditie en sluytinge van des Gemeene Lands Reeckeningen, is voor Appostille gestelt:

Sait jointe la premiere Commission pour ouir ces comptes, pour icelle veu appointer a la raison.

EOdem hebben de voorsz Gedeputeerden de Acte van confirmatie op de twee Articulen by de Staten gestelt achter 't Placaet van den Thienden Penningh van Syne Majesteyt geobtineert.

Dagh-

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage — 1559. 20. en 21. Maert.

Den 20. en 21. Maert, 1559.

PRÆSENTEN,

De Heeren *van Assendelft*,
Van Roon,
ende
Hendrick Kroesingh,
van wegen d'EDELEN.
Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.
Mr. *Jan Jacobsz.*
VAN HAERLEM.
Mr. *Jacob van Eynde*,
VAN DELF.
Dirck vanderDoes, Burgermeester,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
DirckHillebrantsz, Burgemeester,
ende
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Claesz Diert, Burgermeester,
ende
Job Thomisz.
VAN GOUDA.

Omme te resolveren op de voorsz poincten en articulen, betreffende de voorsz Propositie, hare Gedeputeerden by Syne Majesteyt mede gegeven.

DEn twintighsten Maert is op de Requeste van Jan van Dam, Reecken-meester, versoeckende een gracieuse en betamelycke somme voor sijne diensten en geëxbourseerde Penningen, by hem gedaen ten tyde dat hy Griffier was: Is geresolveert voor Apointement te stellen: — Requeste van Jan van Dam.

1559. 20. en 21. Maert. Zy dese Requeste, mitsgaders de declaratie in desen gementioneert, gestelt in handen van den geenen die by de Staten gecommitteert zyn, omme te visiteren de Declaratie van des Suppliants Vacatien, om deselve te visiteren, en daer van rapport te doen, en 't selve gehoort, als dan by de Staten gedisponeert te werden na behooren.

Pag. 28. By de Staten rapport genomen op diversche poincten, hier na volgende. TEn selven dage hebben de Staten rapport genomen op seeckere Poincten en Articulen, by haerluyden geconcipieert, omme daer op haer antwoort inne te brengen den negen en twintighsten der selver maendt, 's avondts in de Herberge, welcke poincten hier na geinsereert zyn:

DE Edelen ende Gedeputeerden van Dordrecht, Delf, Leyden, Amsterdam en Gouda, hebben by maniere van communicatie geadviseert 't insisteren in de somme van twee hondert duysendt guldens, by haerluyden in de maent van Februario laetst leden geaccordeert, in de plaetse van de geëyschte Hondertste ende Vyftigste Penningen respective, d'eene helft van dien te betalen te Bamisse naestkomende, in den Jare vyfthien hondert negen en vyftigh, en d'andere helft te Bamisse daer aen volgende, in den Jare vyfthien hondert sestigh, ende alsoo van noode is gereede penningen op te brengen, te geven hare Obligatien, omme promptelyck te mogen lichten hondert duysent guldens, en dat deselve Obligatien over-

ge-

gesonden sullen werden in handen van eenige van de Steden, om de selve over te leveren in handen van Syne Majesteyts Gecommitteerden, mits weder overnemende van Syne Majesteyt d'Acte van indemniteyt, ende de deschargie daer op dienende, omme die by haerluyden tot profijte van 't Gemeene Landt aldaer bewaerdt te werden, mits dat volgende de propositie van Syne Majesteyt, de selve Staten haer sullen mogen ontlasten op de andere hondert duysent guldens, daer van sy voortyts haer Obligatien Syne Majesteyt gegeven hebben, wel verstaende dat Syne Majesteyt tot Synen laste sal dragen 't kort van de voorsz versegelde hondert duysent guldens totten voorsz laetsten termyn toe. 1559. 20. en 21. Maert.

Dat van gelycken de voorsz Staten behooren te insisteren by de conditie by haerluyden in haer voorgaende Antwoorde ondersproken, dat men 't verloop van de Renten, die geconstitueert moeten werden tot forniſſement van de voorsz twee hondert duysendt guld. souden vinden, mits opstellende een duyt op elcken tonne Turf, die binnen den Lande van Hollandt gemaeckt, en daer uyt gevoert sal werden, en dat overmits by de selve uytvoeringe van de uytheemsche, de voorsz Landen niet alleen ontgront en werden, maer die van Hollandt oock belet eenig Morgen-gelt, Thienden Penning, ofte andere ongelden op de selve uytgedolve Landen te mogen stellen; immers dat meer is, dat d'andere omleggende

1559. 20. en 21. Maert. Landen door 't Water dat in deselve uytgedolven Landen komt, merckelyke groote schade lyden, en dat oock sulcks niet verstaen en magh werden eenigen Impost gestelt te werden op de Vruchten en Goederen, komende binnen den selven Lande, ende dat mitsdien d'andere Landen geen reden en hebben hun dies te beklagen, ofte eenigen Impost op hare Goederen en Vruchten te stellen, die in den Lande van Hollandt aengevoert souden mogen werden.

Dan de Gedeputeerden van Haerlem verklaerden geen last te hebben haer met de andere Gedeputeerden conform te maecken, ten ware Syne Majesteyt te vreeden ware hem te verdragen van den versochte reserve ofte Impost van den Soute, alsoo deselve voortgangh hebbende, soude wesen de geheele ruïne ende destructie van de negotiatie en Visscherye van Hollandt, ende voorts van alle andere Neringen daer van dependerende.

Hebben voorts eenige van de voorsz Gedeputeerden vertoont gehadt, hoe dat in de voorgaende weecke de Dycken in Zuydt-
Pag. 29. Hollandt, in 't Landt van Althena ende andere omleggende Landen, door tempeest en onweder soo ontramponeert en beschadight zyn, dat op veel plaetsen de Dycken op vyf voet na gebroocken en afgespoelt zyn, ende in gevalle deselve raeckten door te breecken by continuatie van den selven tempeeste ('t welck God verhoeden wil) daeromme souden willen mede letten en adviseren

by

by wat middelen men in fulcken gevalle Morgen-gelt, Thienden Penningh, en andere ongelden, gestelt op de Morgen-talen, tot furnissement van de jaerlycksche Renten souden mogen betalen. 1559. 20. en 21. Maert.

Ende aengaende de continuatie van den Impost, hebben de voorsz Gedeputeerden, by maniere van communicatie als vooren, de continuatie van den simpelen Impost geaccordeert voor den tydt van andere vier jaren, en dat volgende de begeerte van Syne Majesteyt, deselve sal beginnen cours te hebben den eersten dagh van April naestkomende.

Ende aengaende de betalinge van dien, dat deselve Staten behooren te insisteren, dat deselve eerst behoorde gedaen te werden naer de vier maenden dat deselve Wynen gekeldert sullen wesen, omme door dien de Koopluyden williger te maecken om hare Wynen in den Lande van Hollandt te brengen, dewelcke qualyck den voorsz Impost mogen betalen, aleer sy de selve Wynen weder verkocht weten, en daer van de beloofde penningen ontfangen hebben, ende en kan Syne Majesteyt by 't selve dilay geen interest pretenderen, alsoo hy van den Impost van de Wynen altoos verseeckert is.

Dat oock voor de leckagie van de selve Wijnen, den Verkooper behoort toegeleyt te werden vier ten hondert; soo verre het selve by Syne Majesteyt versocht werdt.

Dat van gelycken de voorsz Staten behooren te insisteren, dat in reguard van de groo-

1559.
20. *en* 21.
Maert.

te schade die de Visscherye ende Haringhvaert, geduyrende desen Oorlogh geleden heeft, uyt den voorsz Impost jaerlycks, in tyden van Oorloge, tot defensie van de voorschreve Visscherye en Haringvaert, behoordt toegeleydt te werden de geëyschte vyftien duysent guldens, ende den tyde van Peys ten minsten de helft van deselve somme, omme daer mede eensdeels te wederstaen de invasie die by eenige Piraten henlieden gedaen soude mogen werden.

Dat insgelycks de voorsz Staten behooren te insisteren omme van Syne Majesteyt te verkrygen Acte, dat na de expiratie van de voorsz vier jaren, Syne Majesteyt geen verdere continuatie van haerluyden versoecken en sal, gemerckt dat die van Utrecht, nae sy verstaen, op de laetste continuatiegelden Acte geaccordeert is, ofte de selve clausule by andere middelen te mitigeren, en soo verre het selve niet sal wesen impetrabel, dat alsdan de voorsz Staten blyven in haer geheel, omme haerluyden te behelpen met de Privilegie, by wijlen hoogl. mem. Koningh Philips haerluyden in den jare veerthien hondert vyf en tnegentigh geaccordeert.

Ende beroerende de versochte reserve ofte Imposte van den Soute, hebben de voorsz Staten, by communicatie als vooren, verklaert dat sy wel konnen considereren, dat 't selve voortgangh hebbende, soude wesen de geheele ruïne ende destructie van den Lande van Hollandt, ende dat syluyden in

dien

dien gevalle niet alleen en souden mogen 1559.
furneren ende opbrengen de voorsz somme 10. en 21. Maert.
van twee hondert duysent guldens, noch admitteren de voorsz continuatie van den Pag. 30.
Impost, maer oock niet en souden mogen furneren haer voorgaende lasten, die sy jaerlycks dragen moeten: Nochtans en konnen sy niet bemercken in eenige verdere gefondeert te zyn Syne Majesteyt te willen weygeren de versochte communicatie met Syne Officiers, noopen 't stuck van den voorsz Soute, te meer, alsoo sy in de maent van Mey laetstleden aen Syne Majesteyt versocht hebben: Dat noopende de voorsz saecke van den Soute, Syne Majesteyt niet en soude willen disponeren, voor ende aleer syluyden ten vollen gehoort en gemonstreert souden hebben wat grief, schade en interest door 't effectueren van den voorsz reserve of Impost, den Lande van Hollandt soude lyden, blyckende by Acte daer van zynde, 't welck aen de Gedeputeerden, ten Hove geweest hebbende, van wegen Syne Majesteyt geobjicieert is: En souden de voorsz Staten wel begeeren, dat voor 't dragen van den consente van de voorsz twee eerste poincten, op 't stuck van den voorschreven Soute gedisponeert werde; maer alsoo daer inne insisteerde, Syne Majesteyt niet veel meer geaccordeert en soude werden, dan by de laetste Antwoorde hem geaccordeert was, 't welck Syne Majesteyt met veel bittere woorden afgeslagen heeft: Soo en konnen de voorsz Gedeputeerden

1589. 30. en 31. Maert.

niet verstaen dat sy de voorsz communicanicatie, soo wel met Syne Majesteyts Gecommitteerden, als met de Staten van Brabant, Vlaenderen en Zeelandt sullen mogen ontgaen, en oock ledigh staen te accorderen de voorsz somme, ende de continuatie van den Impost.

De voorsz Gedeputeerden laten hun voorts duncken, dat de voorsz Staten sullen doen verklaren dat sy te vreden zyn eenige te committeren, om in tyde en wylen te komen in communicatie, soo met de Gecommitteerden van Syne Majesteyt, als met de Gedeputeerden van de andere Landen.

Noch hebben de voorsz Staten mede aengenomen te vermanen van de saecke van den Grave van Hoorn, die begeert met den eersten de questie die hy, noopende de contributien van Syne Landen van Althena, tegens de Staten heeft, met recht ofte genoegen ter neder geleyt te werden.

Rapport op de acceptatie van de Soon van den Advocaet, tot Advocaet van de Staten, tot Mechelen.

EOdem hebben deselve aengenomen te rapporteren omme den Soon van den Advocaet van den Lande, woonende tot Mechelen, geadmitteert te hebben voor Advocaet van de Staten voor den Grooten Raede, in de plaetse van Mr. Christoffel Gout.

Dagh-

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage.

1559. 30. en 31. Maert, en 1. April. Pag. 31.

Den 30. en 31. Maert, en 1. April, 1559.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Assendelft*,
Van Warmont,
Van Poelgeest,
ende
Van Roon,
Van wegen d'EDELEN.
Wouter Barthoutsz,
ende
Mr. *Cornelis van Hogelande*,
VAN DORDRECHT.
Mr. *Lambert Jacobsz*,
ende
Mr. *Cornelis van Alckemade*,
VAN HAERLEM.
Cornelis Jansz Couyser, Burgemeester,
ende
Mr. *Adriaen van Leyden*,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Dirck Hillebrantsz, Burgermeester,
ende
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
ende
Symon Gerritsz,
VAN GOUDA.

Omme eyndelyck te resolveren antwoorde op de Petitie by Syne Majesteyt binnen Atrecht gedaen, en op de Poincten de selve Petitie betreffende, by Syne Majesteyt de Gedeputeerden mede gegeven.

1559. 30. en 31. Maert, en 1. April. Acte van Consent op de Petitie binnen Atrecht gedaen.

TEn voorsz dage hebben de Staten gresolveert Syne Majesteyt voor Antwoorde te geven, 't geene hier nae volght, in veele poincten gealtereert zynde van de Antwoorde eerst by de Gedeputeerden Syne Majesteyt inne gebracht.

OP de Petitie de Staten van den Lande van Hollandt by Syne Koninghlycke Majesteyt in Augusto laetstleden gedaen binnen Syne Majesteyts Stede van Atregt, ten eynde sylieden Syne Majesteyt souden accorderen den Hondertsten Penningh van de onroerende Goederen, en den Vyftighsten Penningh van de Koopmanschappen, ofte in de plaetse van dien soo veel syluyden t'anderen tyden Syne Majesteyt geaccordeert hebben den Impost ofte reserve van den Soute, ende de continuatie van den Impost op de Wynen, en de verdubbelinge van dien, voor eenen tydt van vier jaren, omme daer mede eensdeels te vervallen de groote excessive kosten ende lasten, die by Syne Majesteyt in dese langhduyrende Oorlog souden zyn gedaen geweest, ende in tyde van Peyse noch gedaen souden moeten werden en gedragen, soo wel in en aen de nootsaeckelycke reparatien ende Fortificatien van de Steden en Plaetsen op de Frontieren gelegen, als tot verdere onderhoudinge van de ordinaris Benden en Guarnisoenen, ende omme te vervallen de andere sware extraordinaris lasten daer Syne Majesteyt tegenwoordighlyck mede belast en beswaert sou-

soude wesen; de Edelen en ses groote Steden van den voorsz Lande van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, na diversche rapporten en communicatien daer op gehouden, en diversche wegen en manieren gesocht, omme als getrouwe Ondersaten Syne Majesteyt te believen soo veel als doenlyck ware, bevinden haer in groote swarigheyt en perplexiteyt, meer dan sy tot eenigen tyden hebben gedaen, overmits de groote armoede, miserie en calamiteyt daer 't voorsz Landt van Hollandt in gekomen is, uyt saecke van de cessatie van alle Neringen, diversie van Koopmanschappen in andere omleggende Landen, groot en swaer verlies van Schepen, sobere Visscherye, quaden Haringhvaert, belastinge van Dyckagie, jaerlycks swaerder en lastiger vallende, dewelcke ook binnen een maent herwaerts soo seer ontramponeert beschadigt en afgespoelt zyn, als sy binnen de naeste vyftigh jaren ooyt geweest zyn, daer van de reparatie en weder opmaeckinge kosten sal een seer groote en excessive somme van Penningen, als uyt saecke van de groote en sware lasten, daer inne 't voorsz Landt van Hollandt, overmits den continuelen Oorlogh, acht jaren geduyrt hebbende, gekomen is, als belast zynde met groote merckelycke sommen van Renten, bedragende de Hooft-somme van dien over de thien hondert duysent ponden, Impost op de Wynen en Bieren, Morgen-gelt tot furnissement van de selve Renten opgesteldt,

1559.
30. en 31. *Maert*, en 1. *April*.

Pag. 32.

1559. 30. en 31. *Maert, en* 1. *April*,

en die noch merckelyck beswaert en verhooght moeten werden, en dat om de voorsz Renten te lossen, de voorsz Staten hun als noch seeckere lange jaren met ommeslagen sullen moeten belasten, alwaer 't oock alsoo dat binnen middeler tyt geen Oorloge op en quame, en dat sylieden boven allen desen noch belast zyn voor den tydt van negen jaren met de somme van hondert duysent guldens 's jaers, Syne Majesteyt in May laetstleden geaccordeert: Ende hoewel om redenen voorsz, oock dat uyt saecke van de langhduyrigen Oorlogh, alle oude en nieuwe geëxcogiteerde Middelen, daer by men in den Lande van Hollandt eenige penningen soude mogen vinden, geheel zyn geconsumeert, de voorsz Staten wel geoorsaeckt souden wesen hun van de voorsz geheele geëyschte Beede en Petitie te excuseren; nochtans ter contrarie overleggende d'evidente periculen die 'er geschapen souden zyn te komen, by faute van betalinge van 't gunt Syne Majesteyt de Ruyteren en Knechten schuldig mag zyn, en begeerende haren natuurlycken Heer ende Prince te assisteren, gelyck zy tot noch toe in alle voorgaende Beeden en Subventien gedaen hebben, ende oock meer te doen dan sy vermogen, souden te vreeden zyn, Syne Majesteyt te believen in de plaetse van den voorsz Hondertsten en Vyftighsten Penningh respective, haerluyden geëyscht van de onroerende Goederen en Koopmanschappen, met de somme van twee hondert duysent gul-

guldens, tot twintig ſtuyv. 't ſtuck, ende 1559.
alſoo Syne Majeſteyt van nooden is promp- 30. en 31.
telyck te hebben penningen, omme de Ruy- Maert, en
teren en Knechten, geweest hebbende in 1. April.
Syne Majeſteyts dienst, met den eerſten te mogen afdancken, ſoude de voorſz Staten te vreeden zyn de eerſte hondert duyſent gulden in gereede penningen binnen een maent op te brengen, daer van afgetogen de portie van de drie Perſonagien, te weten van den Prince van Orangien, de Graven van Egmont en Hornes, en van die van Wyck op Sant, beloopende in de voorſz ſomme van twee hondert duyſent guldens, twaelf duyſent guldens, mitsgaders de portie van den geenen die van armoede en anders niet mogen furneren, beloopende over de vyf duyſent guldens, of by gebreecke van dien ſouden te vreeden weſen dat Syne Majeſteyt de ſelve penningen doe lichten op't fraict, tot laſte van de Staten, ende dat loopens geldts, ſulcks als ten dage van de betalinge in Koopmans beur- Pag. 83.
ſe gaen ſal, en d'andere helft op te brengen te Pincxteren Anno vijfthien hondert ſestigh, mits dat volgende de preſentatie van Syne Majeſteyt, de ſelve Staten hun ſullen mogen ontlaſten op de voorſchreve laetſte hondert duyſent guldens, haer Obligatien die ſy voortijts voor Sijne Majeſteyt gegeven hebben, ende dat Sijne Majeſteyt ſal dragen tot ſijnen laſte 't fraict van de voorſz verzegelde penningen, tot den voorſz laetſten termijn toe, de voorſz heele ſomme te vinden by verkoopinge van Los-renten, te-

gen

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April.*

gen den penningh twaelf, of meer, en dat binnen of buyten 's Landts, soo men deselve geheel gevoeghlyck sal weten te verkrijgen, sonder nochtans eenige van de voorschreve Steden van Hollandt, ofte de Inwooners van dien, tot eenige koopinge te constringeren ofte te dwingen, waer inne gehouden sullen wesen te contribueren Geestelycke en Wereltlycke Persoonen, vrye en onvrye, niemant uytgesondert; en omme te obvieren tegens de menighvuldige ontgrondinge van den Lande, die by de Uytheemsche wegens de uytvoeringe van den Turf geschiedt, souden van advise wesen het jaerlijcks verloop van de voorsz Renten te vinden by Impost van een duyt op elcken tonne Turf, die in den Lande van Hollandt gedolven, geslagen, en buyten den Lande van Hollandt gevoert en gebracht sullen werden, en voorts by augmentatie van den Impost op de Wynen en Bieren, by de voorsz Staten opgestelt, op allen den geenen die binnen of buyten de Steden zyn geseten, en oock op de Morgentalen, al naer vermogen van de Ordonnantie by haerluyden op den voorsz Impost ende Morgentalen respectivelyck, of noch te maecken, sulcks als syluyden bevinden sullen van nooden te zijn, behoudelyck, dat in de lossinge en jaerlyckschc betalinge van alle de Renten, die tot furnissement van de voorsz twee hondert duysent guldens, ten pryse voorsz., by verkoopinge van Renten opgebracht sullen werden, generalijck contribueren sullen Geestelycke en Wereltlycke,

ke, Vrye en Onvrye, onder de Schiltalen ofte daer buyten geseten, van hare Goederen gelegen onder den Lande van Hollant, ofte die onder Hollandt sorteren, en nergens anders en contribueren, sonder in allen desen de Schiltalen te roeren, ende dit niet tegenstaende eenige Privilegien, exemptien ende vryheden, die de voorsz pretense vryen, ofte eenige van haerluyden ter contrarie hebben of allegeren souden mogen, hoe die oock geclausuleert mogen wesen, het zy of deselve in beschreven Rechten, Geestelijcke ofte Wereldlijcke geinsereert zyn, dan niet, ende dat overmits de nootsaeckelijckheyt van dese saecke, Sijne Majesteyt gelieve alle 't selve uyt Sijne rechte wetenheyt, en *motu proprio* te derogeren, en dat de voorsz Staten, sulke Acte aengaende, die geene die exemptie en vrydomme pretenderen, geaccordeert sal werden, als haerluyden in de laetste voorgaende Beeden geaccordeert is, van date den seven en twintighsten December, vijfthien hondert vijf en vijftigh, inhoudende voorts dese Clausule, dat in gevalle in toekomende tijden by eenige van de voorsz pretense exempten, uyt saecke voorsz, de voornoemde Staten Proces gemoveert werdt, het zy voor den Hove van Hollandt, of voor den Grooten Raede voorsz, de selve Processen voor de voornoemde Staten sullen aennemen, mits dat de voorsz Staten altijds te vreeden zyn hun met de Procureur Generael te voegen, en die saecke ten eynde te helpen defenderen, en soo verre Sijne Maje-

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*.

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*. Pag. 34.

jesteyt soude willen eximeren den Prince van Orangien, ende Graven van Egmont en Hoorn, mitsgaders haer Ondersaten, en die van Wijck op Sant, dat 't selve niet geschieden en sal, dan mits blyvende de voorsz Staten in 't geheel van hare gerechtigheyt, ende dat alsulcks de portie van de voorsz drie Personagien, ende van Wyck, haerluyden betalinge en als Geldt strecken sal, voor soo veel als 't selve by die van de Financie genomen is, volgende den staet van liquidatie, by die van de Reeckenkamer gemaeckt, en by die van de voorsz Finantie geslooten, beloopende *salvo justo calculo* ter somme van negenthien duysent negen en veertigh ponden.

Ende aengaende de versochte continuatie en augmentatie van den Impost op de Wynen, voor den tydt van vier jaren, zyn de Staten mede te vreeden Syne Majesteyt te believen, en den selven Impost te accorderen voor den tydt van vier jaren; ende dat voorts volgende de begeerte van Sijne Majesteyt, deselve cours te hebben ende ingaen sal den eersten dagh van April laetstleden, ende dat den selven Impost by den eersten Verkooper niet betaelt en sal werden dan naer vier maenden dat deselve Wynen by den Koopman aen de Kraen gebracht, en aldaer opgevult sullen wesen; ende dat deselve Koopluyden voor haer leckagie en spillinge van de voorsz Wynen, sullen korten vier ten hondert, en nae dat de voorsz Wynen opgeleydt en gekeldert sullen wesen: Dat voorts de Wynen, den Rijn-stroom afko-

komende, van Dordrecht afgescheept sullen werden, omme Oostwaerts gevoert te werden, van den voorsz Impost vry sullen wesen, 't zy of de selve door Amsterdam, of door andere wegen nae Oostlandt gevoert werden; ende alsoo den voorsz Impost voortijdts principalijck geaccordeert is geweest, dat daer uyt de Visscherye en Haringhvaert gedefendeert soude werden; dat tot defensie van deselve Visscherye en Haringhvaert, in tijde van Oorloge, Sijne Majesteyt sal laten volgen de somme van twaelf duysent guldens, ende in tijde van Peyse de helft van dien; ende dat sulcks de Pachters en Collecteurs, die den voorsz Impost voor den voorsz tijdt van vier jaren Collecteren ofte in Pachte nemen sullen, belast ende geordonneert sal werden de voorsz somme respectivelijk jaerlijcks uyt te reycken, soo omme te wederstaen in tijde van Oorloge d'invasie van de Vyanden, ende in tijde van Peyse van eenige Piraten, als oock omme daer by te mogen afquijten voor een partye die lasten daer de selve van de Visscherye, geduyrende desen Oorlogh hun mede beswaert hebben, omme deselve in esse te mogen houden; ende dat voorts de Reders ende Stuurluyden sullen hebben de vrye administratie van de Schepen, die by haerluyden in tijde van Oorlogh of Pais toegerust sullen moeten werden, van Admirael, Vice-Admirael, Capiteynen, Hoofden en Kryghsluyden, by advise, commissie en bestel van den Stadthouder van Hollandt, ende onder cautie van veer-

1559. 30. en 31. *Maert, en* 1. *April*

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*. veerthien duysent guldens, van niet te beschadigen de Vrienden ende Geallieerden van Sijne Majesteyt, welverstaende altoos dat na de expiratie van de voorsz vier jaren, de voorsz Staten ongehouden sullen wesen eenige verderen Impost te accorderen of op te brengen.

Beroerende de communicatie by Sijne Majesteyt versocht op 't stuck van de Soute, zijn de voorsz Staten te vreeden eenige te committeren, sich die voorsz saecke verstaende, omme met Sijne Majesteyts Gecommitteerden, ende de Gedeputeerden van de Staten van de andere Landen, in communicatie te treden, ende te aenhoren 't geene dien aengaende by de Gecommitteerden van Sijne Majesteyt haerluyden voorgehouden sal werden, ende oock te wederleggen soo veel als hun doenlijck wesen sal, 't geene sy bevinden sullen præjudiciabel te wesen de welvaert van den Lande van Hollandt, en de Negotiatie en Visscherye van dien; welverstaende, dat by deselve Gedeputeerden niet gehandelt noch gedaen sal werden dan op rapport en believen van de voorsz Staten, verhoopende en seeckerlyck Sijne Majesteyt toevertrouwende, dat die saecke verstaen zijnde, Sijne Majesteyt niet en sal willen disponeren ofte toelaten 't welck eenighsints soude mogen tenderen tot præjuditie, schade en verderffenisse van den selven Lande.

Pag. 35.

P R Æ-

PRÆSENTEN

Alle de felve, behalven

Den Heere *van Warmont*.

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*.

DEn een en dertighften Maert hebben de voorfz Staten gepaffeert Ordonnantie op Dirck Gerritfz, Boode van den Hove van Hollandt, fes Caroli guldens, voor Boonbroodt, van dat hy feeckere tydinge gebracht heeft van de Pays.

Ordonnantie op Dirck Gerritfz.

TEn felven dage heeft den Ontfanger verklaert onder hem te hebben tuffchen de vyf en twintigh en dertigh duyfent guldens, ende by opfchrijvinge, naer hy geadverteert is, over de een en tnegentig duyfent guld. dan meent, dat alfoo dagelijcks meer en meer opgefchreven werdt, als nu wel hondert duyfent gulden opgefchreven zijn; ende hebben dienvolgende den voorfz Ontfanger belast dat hy over al by fijne Miffive fijne gecommitteerden fal adverteren, dat fy geen op teeckeningen meer en fullen admitteren, beroerende de koopinge van Renten op 't Gemeene Landt, ende dat fy voorts hem met den eerften adverteren wat opteeckeninge by haerluyden gedaen is, boven de geene die onlanghs geleden den Ontfanger overgefonden is, 't welck den voorfz Ontfanger hebbende, fal op de naefte Vergaderinge de voorfz Staten daer van verklaringe doen.

Dat Coebel aen fijne Gecommitteerden fal fchryven geene opteeckening en meer te admitteren.

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April.*

Dagh omme te hooren Coebels reeckeninge.

OOck hebben de voorsz Staten, volgende de begeerte van Coebel, dagh genomen 's avonds alhier in den Hage in de Herberge te wesen den achtsten dagh van Mey naestkomende, omme 's anderen daeghs te verstaen tot hooringe van de Reeckeningen van den Ontfanger van 't gemeene Landt, aengaende de conversie van de Lyf-renten in Los-renten, midtsgaders de Reeckeningen van den Impost en 't Morgengeldt van den Jare seven en vyftigh, ende voorts ooek de Reeckeningen van 't recollement van den Thienden Penningh van den jare acht en vijftigh.

By Coebels Gecommitteerden van de opgeteyckende penningen te doen betalen de verscheenen Renten.

NOch hebben de voorsz Staten den voorsz Ontfanger geordonneert van de voorsz opgeteeckende Penningen in elcke Steden te doen betalen de Renten die althans verscheenen zyn en betaelt moeten werden, om te ontgaen de kosten en pericule die door 't overbrengen van de Penningen gedaen souden moeten werden.

Jasper Schetz Renten geconstitueert voor de thien duysendt guldens, by hem aen den Hertoge voor de Staten gedebourseert. Pag. 36.

EOdem, hebben de Staten geresolveert; alsoo Jasper Schetz, Heere van Grobbendonck, den Hertoge van Savoyen betaelt heeft de somme van thien duysent guldens, dewelcke de Staten sijne Hoogheydt voor een propijne en gratuiteyt geschoncken hebben, den voorsz Ontfanger den voorsz Jasper Schetz geven sal sijne Obligatie van de constitutie van de Renten voor deselve gedebourseerde somme, die innegaen sal den eersten April naestkomende, en dat *in* sulcker voegen als hy alle d'andere Kopers hunne Obligatien gewoonlyck is te geven.

P RÆ-

PRÆSENTEN,

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*.

Alle deselve, behalven

De Heeren *van Warmont*, ende *Poelgeest*.

DEn eersten April is by de Staten geresolveert dat den Rentmeester van de Vroonen buyten Alckmaer, sal ontfangen den Thienden Penning van de groote parthyen van de Vroonen, toebehoorende Sijne Majesteyt, en niet verkocht en zijn, omme te sien wat 't selve uytbrenght, en als dan te disponeren wat men doen sal met de andere kleyne parthyen van de selve Vroonen, by Sijne Majesteyt verkocht, ende dat den Ontfanger Coebel 't selve hun sal overschryven.

Den Rentmeester van de Vroonen sal opteycкenen den Thienden Penningh van de groote parthyen van de Vroonen.

OOck is by Staten rapport genomen tot de naeste Daghvaert, op seeckere Poincten en Articulen hier na volgende:

Rapport op diversche poincten hier naer volgende.

IN den eersten, beroerende 't versoeck by den Commis Loo, van wegen Sijne Majesteyt gedaen, ten eynde de Staten souden willen accorderen, dat van de hondert duysent gulden, die by de Staten jaerlycks opgebracht moeten werden den tijdt van negen jaren, tot onderhout van twee duysent Paerden, omme in tijde van Payse te wederstaen alle subite invasien die by de Françoissen of andere vyanden op dese Landen gedaen

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April.*

daen souden mogen werden, betaelt soude werden het Guarnisoen binnen Utrecht, geduyrende den selven tijdt, 't welck jaerlycks beloopen souden tusschen de vyf en ses duysent guldens: Hebben de Edelen, die van Dordrecht en Delf verklaert te vreden te wesen dat uyt de voorsz somme de betalinge van de voorschreve Garnisoenen geschiede voor een jaer, omme middeler tyt van Syne Majesteyt te verkrygen de gepresenteerde Acte van haerluyder Gedeputeerden, en 't selve betalinge te doen strecken tegens de andere Staten, omme deselve gesien, alsoo op den toekomenden jare gedisponeert te mogen werden, maer de Gedeputeerden van de andere vier Steden hebben hier op rapport genomen tegens de naeste Vergaderinge.

Eodem hebben de voorsz Gedeputeerden mede rapport genomen omme te resolveren op de geconcipieerde Ordonnantie, beroerende het Slachturven.

Van gelijcken omme te disponeren op de Verpachtinge van den Impost die voor den eersten dagh van Mey gedaen moet werden.

Van gelycken op de Requeste van die van Hoogeveen en Benthoven, versoeckende te mogen volstaen, midts betalende een vieren deel van alle Beeden, soo ordinaris als extraordinaris.

Noch

Noch van gelijcken op de Requeste van die van Santvoort, versoeckende, overmits 't groot verlies dat sy gehadt hebben van hare Schepen, quytscheldinge van hare portie in de Beeden, of ten minsten atterminatie van betalinge.

1559. 30. *en* 31. *Maert, en* 1. *April.*

Eodem is op de Requeste van die van Wyck op Zee, dewelcke, overmits den grooten brant die aldaer geweest is, versoecken quytscheldinge van hare portie in de Beeden voor den tydt van sesthien jaren: Is by de Edelen, die van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam en Gouda geseyt voor Appoinctement te stellen, dat den Ontfanger Coebel met de betalinge van haerluyder portie in de Beeden patientie sal hebben den tijdt van twaelf jaren: Dan die van Delf en Leyden namen rapport, hoopende last te krygen hun met de andere conform te maecken.

Pag. 37.

Oock hebben de voorsz Staten mede rapport genomen op de Requeste van die van Berckhout, versoeckende by diversche middelen te mogen volstaen, midts betalende in de plaetse van de seven groot twee stuyvers, ende geen Morgentalen.

Dat de voorsz Staten oock sullen gelieven tegens de voorsz dag te bedencken, of 't gebeurde dat den Impost van een duyt op elcke tonne Turf, te stellen tot betalinge van de loopende Renten, om te furneren de twee hondert duysent guldens, afgeslagen

 wier-

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April.*

wierde, of men deſelve laſt ſoude geven om te mogen accorderen, dat de voorſchreve geheele loopende Renten gevonden ſouden werden by augmentatie van den Impost ende 't Morgengelt.

Van gelijcken te willen rapport doen, omme den Soon van den Advocaet van den Lande te willen accorderen tot Advocaet van de Staten voor den Grooten Raet.

Vyf bequame Perſoonen by de Staten gecommitteert tot Communicatie van den Soute.

TEn ſelven dage hebben de Staten gereſolveert vyf bequame Perſoonen te committeren, omme met de Officiers van Syne Majeſteyt, ende de Gedeputeerden van de andere Landen, in communicatie te treden op het ſtuck van den Soute, daer van een by die van Dordrecht beſchickt ſal werden, twee by die van Delf, en twee by die van Amſterdam, die haer vinden ſullen tot Dordrecht den achtſten van deſe maent, omme met de Gedeputeerden van de Staten voorts ten Hove te reyſen.

Dat den Advocaet aen Viglius ſal ſchrijven dat de Staten den 10. en 11. April te ſamen ſullen weſen.

NOch is gereſolveert dat den Advocaet aen den Heere Præſident ſal ſchrijven dat de Gedeputeerden, overmits eenige ſwarigheden die ſy noch uyt te wercken hebben, niet ten Hove mogen komen voor den thienden, of ten langhſten den elfden deſer maent, ende dat ſijn E. gelieve 't ſelve den Hertogh te adverteren, ende by ſijne Hoogheyt haerluyder excuſatie te doen.

Oock

OOck hebben de Staten geresolveert den Grave van Hoorn, op sijn versoeck, dat hy begeert de questie die hy heeft, noopende de Contributie over sijne Landen van Althena, tegens de Staten, met den eersten met genoegen, ofte met recht ter neder geleydt te mogen werden, voor antwoort te seggen, dat alsoo noopende dese saecke Proces hangende is voor den Grooten Raede, tusschen Syne Koninghlycke Majesteyt ende Syne Excellencie, beroerende of 't Landt van Althena een Leen is, 't welck te Leen gehouden werdt van Sijne Majesteyt, of den Hertoge van Kleef, niet wel doenlyck en is, noch dat men in eenig accord treden en magh, voor en aleer 't selve Proces gewydert sal zyn, ende dat 't selve komende tot Mechelen, men na den Staet van den selven Processe sal vragen. 1559. 30. *en* 31. *Maert, en* 1. *April.* Beroerende de saecke tusschen den Grave van Hoorn ende de Staten.

EOdem heeft Mr. Adriaen van Leyden aengenomen tot Mechelen Instructie te senden in 't Proces 't welck de Staten als Gevoeghden met Mr. Jacob Bol, Advocaet geinstitueert hebben in cas d'Appel, op ende jegens Heer Lambert Jacobsz, daer van den dagh omme eysch te doen, dienen sal den tweeden dagh naer Paeschen. Pag. 38. Mr. Adriaen van Leyden sal instructie over senden in de sake van Mr. J. Bol, en de Heer Lambert Jacobsz.

GEvisiteert zijnde de Requeste van Floris van Dam, versoeckende ongemolesteert te wesen van de Contributie van den Thienden Penning van sijn Schout-Ambacht van den Hage: Is geseyt, dat alsoo op gelycke Requeste hem *nihil* geset is, men hem als nu anders niet weder soude weten te geven. Requeste van F. van Dam.

1559. 30. *en* 31. *Maert, en* 1. *April.* Requeste vande Ambachts-Bewaerders van Etselyckerwoude. IS mede geresolveert op de Requeste van de Ambachts-bewaerders van Etselycker Woude, voor Appointement te stellen, dat syluyden sullen procederen tegens die geene die onwilligh blijven den Thienden Penningh op te brengen, naervolgende de correctie haerlieden by geschrifte mede gegeven, by sulcke executie als de Placaten van den Thienden Penning dat verklaren.

Requeste van de Tauxateurs van den Tienden Penning binnen Maeslandt. IS geseyt dat de Requeste van de Tauxateurs van den Thienden Penningh over Maeslandt, gestelt soude werden in handen van Coebel, om tegens de naeste Vergaderinge daer op te seggen zijn advis.

Ordonnantie voor Symon Gerritsz. OOck is Symon Gerritsz van Gouda gepasseert Ordonnantie van twintigh dagen, uyt saecke van diversche vacatien ende reysen by hem gedaen, soo tot Gent, Nieupoort, Dordrecht, Rotterdam en elders, in de saecke beroerende de executie by den Capiteyn van Nieupoort gepleeght tegens de Schippers ende Ondersaten van Hollandt; ende noch van elf gulden ses stuyvers, uyt saecke van gedebourseerde Penningen in de selve saecke.

Ordonnantie op Coen, voor een nieuwe Mantel. EOdem is Coen Jansz, Boode van 't Landt, Ordonnantie gepasseert van thien gulden, tot het maecken van een nieuwe Mantel, midts daer op stellende den Hollandtschen Tuyn.

Den

DEn vierden April heeft den Advocaet by handen van Mr. Dominicus gelicht uyt den Sterf-huyse van saligr. mem. den Heere van Assendelft, onder des Advocaets recepisse, seeckere twee dechargien, d'eene inhoudende de somme van negen en veertigh duysent ses en seventigh ponden thien schellingen, van veertigh grooten 't pont, in date den laetsten December, vijfthien honderdt ses en vijftigh: d'Andere inhoudende de somme van ses en vyftigh duysent vier hondert drie en twintigh ponden thien schellingen, wesende van gelycken datum.

1559. 30. en 31. *Maert*, en 1. *April*. Den Advocaet heeft uyt het Sterfhuys van den Heer van Assendelft doen lichten twee bysondere dechargien.

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

Pag. 39.

Den 7. 8. *en* 9. *April*, 1559.

7. 8. *en* 9. *April*.

P R Æ S E N T E N,

De Heeren *van Assendelft*, ende *Van Roon*, van wegen d'Edelen.

Wouter Barthoutsz, ende Mr. *Cornelis van Hogelande*, Van Dordrecht.

Mr. *Lambert Jacobsz*, Van Haerlem.

Mr. *Adriaen van Leyden*, Van Delf.

Gerrit Beuckelsz, Burgermeester, ende Mr. *Cornelis van Veen*, Van Leyden.

Pieter Kantert, Burgermeester, ende Mr. *Jan van Nieuwenburgh*, Van Amsterdam.

1559. 7. 8. en 9. *April.*

Jan Dirckſz't Hoen, Burgermeeſter,
VAN GOUDA.

Omme eyndelyck antwoordt te reſolveren op de voorſz geëyschte Petitie binnen de Stadt van Atregt gedaen.

De Guarniſoenen binnen Utrecht betaelt te werden uyt de hondert duyſent ponden by de Staten geaccordeert voor negen jaren.

DEn ſevenden April hebben de voorſz Staten verklaert te vreden te zyn dat uyt de hondert duyſent gulden, voor den tijt van negen jaren Syne Majeſteyt geaccordeert, betaelt werde de Guarniſoenen van Utrecht, voor den voorſz tijt, mits hebbende Acte van conſent van de andere Staten, dat 't ſelve tegens haerluyden betalinge ſtrecken ſal, dan die van Dordrecht en Haerlem namen hier op rapport, hoopende ten Hove toekomende reyſe hun met den anderen conform te maecken.

Ordonnantie voor Mr. Adriaen van Leyden.

EOdem, hebben de voorſz Staten gepaſſeert Ordonnantie voor Mr. Adriaen van Leyden, van ſeeckere vacatien by hem voor 't Gemeene 't Landt gedaen, ende van eenige penningen by hem voor 't voorſz Landt gedebourſeert, beloopende ter ſomme van ſeſthien guldens, ende dat de ſelve by Jacob vander Duyn en d'Advocaet onderteyckent ſal werden.

De Acte van Conſent in 't nette te doen ſtellen, ſoo deſelve geconcipieert is.

DE voorſz Staten geviſiteert hebbende d'Acte van Conſent, hebben naer eenige correctien by hun gedaen, gereſolveert deſelve in 't nette te doen ſtellen, en Syne Majeſteyt over te geven.

Oock

OOck hebben de voorſz Staten gereſolveert dat de twee Heemraeden van Rhynlandt en van Schielandt, die voortijts gebeſoigneert hebben op ſeeckere Articulen, geconcipieert op 't Slachturven, en dat twee Gedeputeërden van Delf, twee van Leyden, en twee van Gouda, haer op Woensdagh 's avondts naeſtkomende vinden ſullen alhier in den Hage in de Herberge, omme 's anderen daeghs de ſelve Articulen weder te viſiteren ende te veranderen, ſulcks ſy bevinden ſullen oorbaerlyck te weſen, tot koſte van 't Gemeene Landt, en dat ſy van haer beſoigne de Staten rapport ſullen doen op de naeſte Vergaderinge.

1559. 7. 8. en 9. April. Commiſſariſſen omme te viſiteren d'Articulen, beroerende het Slachturven.

NOch hebben de voorſz Staten gereſolveert, dat de Collecteurs van den Impost geſtelt op de Wynen en Bieren, by hare Miſſive met een ſeeckeren Boode aen de Paſtoors, Edelluyden en andere leege Luyden, geen Landtneringe doende, buyten de Steden ende op 't platte Lant woonachtigh, ſullen verſoecken Verklaringe en Atteſtatie onder haren Eedt, hoe veel Wynen en Bieren ſyluyden binnen 's jaers gedroncken hebben, en dat binnen den tijdt van acht dagen, tot koſte van 't gemeene Landt: Ende ſoo verre deſelve binnen den voorſz tijt de voorſz Verklaringe onder haren Eedt als boven niet en doen, ſullen den ſelven den Ontfanger van 't Gemeene Landt overleveren, omme by hun naer vermogen, executorialen daer van zijnde, geëxecuteert te werden.

De Paſtoors, Edelluyden, en andere lege Luyden op het platte Lant woonagtig, te doen betalen den Impost. Pag. 40.

Me-

1559. 7, 8. *en* 9. *April.* Gecommitteerden omme met Syne Koninglycke Majesteyts Commissarissen te treden in communicatie, op 't stuck van den reserve van den Soute.

MEde hebben de voorsz Staten gecommitteert, ende committeeren mits desen N. ende N., omme op den versochten Impost ofte reserve van den Soute, in communicatie te treden met Syne Majesteyts Gecommitteerden, ende Gedeputeerden van de Staten van de andere Landen, en te aenhooren 't geene sy by deselve Gecommitteerden van Sijne Majesteyt, haerluyden voorgehouden sullen werden, ende oock te debatteren ende te wederleggen, soo veel als doenlyck wesen sal, 't geene sy bevinden sullen de welvaert van den Lande van Hollandt, de Negotiatie en Visscherye van dien præjedicabel te wesen; welverstaende dat by de selve Gedeputeerden niet gedaen noch gehandelt en sal werden dan op rapport en believen van de voorsz Staten.

NB. Syon te stellen onder Delft.

Hondsholredyck ende 't Capittel van Naeltwyck, onder den Hage.

Dat de Grossiers van de Wynen, binnen Dordrecht huys houdende, behooren den Impost te betalen.

DEn achtsten April is by de Staten geresolveert, dat alsoo de Edelen, die van Haerlem, Delf, Leyden, Amsterdam en Gouda, niet verstaen en kunnen, uyt oorsaecke dat de Wyn-verkoopers, Grossiers of Factoors, huys houdende binnen de Stede van Dordrecht, Impost betaelt wert, als oock in alle andere Steden van Hollandt gedaen werdt, eenige diversie van de Koopmanschappen van de Wynen soude mogen komen, dat oock het naestlaetste Articul van de Ordonnantie, daer van spreecken-

kende, generael behoort te zyn; soo hebben de voorsz Edelen en vyf groote Steden verklaert, dat die van Dordrecht daer inne geen exemptie meer en behooren te genieten dan alle d'andere Steden, en dat daeromme soo wel de Grossiers en Facteurs van de Wynverkoopers, als de Wynverkoopers selve, binnen Dordrecht huys houdende, mede behooren den Impost te betalen, alsoo daer inne geen reden van diversite yt bevonden en werdt, 't zy of deselve Burgers zyn of niet.

1559. 7, 8. en 9. April.

NOch hebben de Edelen en vyf groote Steden, behalven die van Dordrecht, in desen niet begeerende te opineren, geresolveert, dat in gevalle by eenige van de Steden swarigheyt gemaekt wierde om de verpachtinge van den Impost te admitteren, uyt oorsaecke dat sy souden willen sustineren by eenige Articulen van de Ordonnantie beswaert te zyn, of andersints dat de Gecommitteerden van de Staten tot deselve Verpachtinge, den selven met alle gevoeghlycke Middelen sullen induceren, omme hun van 't selve belet te willen verdragen, mits dat de voorsz Staten te vreden sullen wesen in 't particulier haerluyder beswaernisse en grief te aenhooren, ende daer op te disponeren naer reden, ende soo verre deselve persisteren in haer onwilligheyt, sullen als dan tegen haerluyden protesteren van schade ende Interessen, die 't Landt daer van soude mogen lyden, omme deselve aen haerluyden te verhalen, en dat de voorsz Gecommitteerden van 't selve belet de Staten met den eersten sullen adverteren,

Dat de Steden van Hollandt, swarigheyt makende omme den Impost binnen hare Steden te doen colleceren, men met gevoeghlycke middelen daer toe sal induceren.

om-

1559. omme by de Staten daer tegens te mogen doen
7, 8. en 9. April. remedieren.

Pag. 41. Gerrit Hagen by Coebel te doen betalen het verloop van sijne Renten.

EOdem is mede geresolveert dat den Ontfanger Coebel Gerrit Hagen sal betalen vier ponden drie schellingen vier deniers van veertigh grooten, ter cause van thiendagen verloopen Renten van hondert vyftig gelyke ponden 's jaers, by Mr. Cornelis van Amsvoort, Medicyn van den Koningh van Denemarcken, gekocht op de Staten van Hollandt, den welcken hem by de Staten zyn doen opseggen, overmits by faute van betalinge, de Ondersaten van Hollandt, komende in Oostlandt, geen moeyte van arreste gedaen en soude werden.

Requeste by den Impost-meester van Delft aen de Staten overgegeven, betoerende seeckere Pastoors, onwilligh wesende den Impost te betalen.

OOck hebben de Impost-meesters van Delf de Staten van Hollandt gepresenteert seeckere Requeste, gelyck hier na volght:

GEven ootmoedighlyck te kennen uwe onderdanige Dienaren Jacob vander Bergh Doensz, en Hendrick Maertensz, als Pachters van den Impost van de Wynen en Bieren binnen Delf, hoe dat sylieden tot geene betalinge en kunnen geraecken van de Pastoren, geseten onder de Stede van Delf, als van de Commanderye van Maeslant, de Pastoor van Schipluy, de Pastoren van de Liere, Pynaeckel, en Berckel hoewel, ende niet tegen staende sy dickmaels daer toe vermaent zyn geweest voor den jare ses en vyftigh: Item, dat sy Supplianten, als Pachters van den Impost binnen de Jurisdictie van Rotterdam,

tot

tot geene betalinge en kunnen geraecken 1559.
van de Pastoren, onder de selve Stadt resi- 7, 8. en 9.
derende, als van den Pastoor tot Roon, April.
myn Heere van Roon selfs, den Pastoor van Bleyswyck, Cralingen en Cappelle op d'Yssel, voor den jare vyfthien hondert seven en vyftigh; versoeckende daeromme ootmoedelyck aen uw myn Heeren, representerende de Staten van Hollandt, haerlieden hier inne te willen behulpigh wesen, omme tot hare betalinge te mogen geraecken; adverterende mede myn Heeren, in de qualiteyt als vooren, hun selven te versien in de verhuyringe van den Impost, op 't XXVII. Articul van de Ordonnantie, mentionerende dat men goedt tydts afpeylen sal alle Conventen, van haer Bieren die noch vol leggen, 't welck tot desen tydt toe niet onderhouden en is, overmits de swarigheyt daer inne gelegen, te weten, dat men te veel meer tijdt soude moeten vaceren in 't ommegraven, en alsulcks Conventen, Capittelen, &c. te vereysschen ende te beweren, soo sylieden verre van de Stadt gelegen en geseten zyn; omme welcke saecke wille sy Supplianten in 't eerste van de Verpachtinge myn Heeren laten volgen hebben, tot profijte van de Gemeene Staten, alle de Wynen en Bieren, die leggende waren in de selve Conventen en Capittelen haer Huysen, versoecken noch te mogen verkrygen Ordonnantie op de Wyntappers, als dat sylieden gehouden sullen wesen te komen by de Impost-meesters, binnen den tyt van veertien

da-

1559. 7, 8. en 9. *April.* dagen na de eerste drie maenden, overmits den Impostmeester ten eersten zyn betalinge doen moet, ten eynde den voorsz tijdt; biddende sy Supplianten myne Heeren haerluyden te willen subvenieren en behulpelijck te wesen in't geene voorsz is, ende 't voorsz Advertissement hem ten eynde ten besten te willen afnemen. 't welck doende, &c. Versoeckende sy Supplianten noch in de voorsz qualiteyt, behoorlycke quytscheldinge van de Verpachtinge van den Impost van het Capittel van Naeldtwyck, alsoo deselve plaetse eens betaelt is in handen van Mr. Pieter Bonyrisz, Pachter van den Impost in den Hage.

Pag. 42. *Op welcke Requeste by de Staten geappostilleert is:*

OP 't eerste versoeck, de Supplianten sullen dese onwillige oversenden den Ontfanger van 't Gemeene Landt, omme deselve by hunluyden geëxecuteert te werden, ende als dan de Penningen daer afkomende, haerluyden te leveren. Op 't tweede versoeck is geappoincteert: De Supplianten sullen met dese Persoonen doen als vooren. Op 't derde versoeck: De Supplianten sullen hen desen aengaende reguleren naer den inhoude van het derthiende Articul van de Ordonnantie van den Impost. Op 't vierde versoeck: Mits exhiberende beyde de parceelen van Delf en den Hage, dat 't Capittel van Naeltwyck in beyde de Cedul-

dullen geïnsereert staet, sal den Suppliant restitutie gedaen werden by den Ontfanger van 't Gemeene Landt, van soo veel Penningen als Mr. Paulus Bonyrisz, Pachter van den Impost in den Hage, van 't Capittel van Naeltwyck ontfangen heeft. 1559. 7, 8. en 9. April.

DEn negende April hebben de Staten gecommitteert Gerard van Poelgeest, omme met de Gecommitteerden van Haerlem en Amsterdam aldaer ende inde omleggende Steden te verpachten den Impost van de Wynen en Bieren, en dat by den Hove hem belast soude werden omme den 16. April 's avondts binnen Haerlem te wesen, omme 's anderen daeghs te besoigneren. Gecommitteerden tot de Verpachtinge van den Impost, Poelgeest over Haerlem en Amsterdam.

HEndrick Croesingh is gecommitteert binnen *Dordrecht* en Gouda, en soude hun belast werden den seventhienden April ten selve fine tot Dordrecht te wesen. Croesingh over Dort en Gouda.

ENde Heere Willem van Lockhorst, Ridder, ende den Heere van Warmont zyn gecommitteert binnen Delf en Leyden, en soude hun belast werden den seventhienden April 's avonts ten selven fine tot Leyden te wesen. Lockhorst en Warmont over Delf en Leyden.

TEn selven dage is op de Requeste van die van Santvoort geresolveert dat Coebel haerlieder portie sal houden in Surcheantie den tydt van drie jaren. Requeste van die van Santvoort.

1559. 7, 8. en 9. April. Requeste van die van Hooge-veen en Benthoven.

ALs mede is op de Requeste van die van Hoogeveen en Benthoven geresolveert dat sy met den eersten aen Syne Majesteyt sullen mogen vervolgen sulcke gratie als hun goet duncken sal, daer toe de Staten hun by Syne Majesteyt alle addresse doen sullen, hun mogelyck wesende, ende hebben den Ontfanger Coebel gecommitteert omme deselve by hun te ontbieden, ende hun te helpen dresseren een Requeste aen Syne Majesteyt, tot dien eynde dienende.

Requeste van die van Berckhout.

AEngaende de Requeste van die van Berckhout, cum sociis, en die van Texel, te kennen gevende, dat, overmits in de Ordonnantie van de seven grooten gestelt is, dat deselve gecollecteert sal werden op de voet van de Schiltalen, zyn bevindende dat sy merckelyck te hoogh gestelt zyn, soo oock uyt de selve redenen bevonden wierde eenige andere Dorpen gesteldt te zyn, en dat 'er wederom eenige andere Dorpen zyn, die by de vindinge van de seven grooten op de Schiltalen merckelyck verlicht zyn, soo hebben de voorsz Staten geresolveert dat die geene die gecommitteert zyn geweest omme te concipieren de voorsz Ordonnantie van de seven grooten, hen tot seeckeren dage in den Hage sullen vinden, omme gesamentlyck te adviseren hoe men deselve ongeregeltheyt tot eenparigheyt souden mogen reduceren.

Pag. 43.

EOdem hebben de voorsz Staten verklaert hoe dat by voorgaende informatie by hunluyden genomen, op den inhoude van seeckere Requeste by de Schepenen van den Dorpe van Wyck op Zee, soo uyt den naem van hun selven, als uyt de naem van de gemeene Inwoonderen aldaer, t'anderen tyde by Syne Koninghlycke Majesteyt gepresenteert, bevonden hebben dat het voorsz Dorp van Wyck op Zee by een onlesbaer vuyr geheel verbrant is, uytgesondert alleen tseventigh kleyne Huyskens of Hutkens, daer men Schollen inne drooght, en de Netten conserveert en bewaerdt; verklarende voorts, dat in gevalle het selve Dorp, 't welck in de Verpondinge staet op vier en seventigh Schilden, by Syne Koninglycke Majesteyt geen quydtscheldinge gedaen en werde voor seeckeren tydt van jaren, van alle Beeden ordinaris en extraordinaris, 't voorsz Dorp geheel te niet gaen sal, en de voorsz Schiltalen verlooren blyven sullen, ende dat daeromme de voorsz Schepenen van Wyck op Zee aen Syne Majesteyt sullen mogen vervolgen sulcke gracie als haerluyden goetduncken sal, en dat de voorsz Staten hun by Syne Majesteyt alle addresse doen, hun mogelyck wesende.

1559. 7, 8. en 9. April. Requeste van die van Wyck op Zee.

NOch hebben de voorsz Staten aengenomen voor haren Advocaet van den Grooten Raede, Mr. Aernout van der Goes, ende den selven gepasseert Acte, soo hier na volght:

Mr. Aernout vander Goes, Advocaet van de Staten voor den Grooten Raede.

1559. 7, 8. en 9. *April.* Commissie op den voorsz Mr. Arnout.

DE Edelen ende Gedeputeerden van deses Groote Steden van Hollandt, representerende samen de Staten van den Lande voorsz, gehoort hebbende 't goedt rapport, haerluyden gedaen van Wegen Mr. Arent vander Goes, Advocaet in den Grooten Rade van Syne Koninglycke Majesteyt tot Mechelen, hebben hem aengenomen en gecommitteert, aennemen en committeren mits desen voor haerluyder Raedt en Advoin alle saecken ende Processen die syluyden voor den voorsz Grooten Raede voortaen te doen ende te bevorderen sullen hebben, ende dat tot alsulcken profijte en vervallen als wylen Mr. Christoffel Goudt gehadt en genooten heeft. Actum in den Hage den negenden dagh van April, vyfthien hondert negen en vyftigh naer Paesschen.

In kennisse van my,

By absentie van den Advocaet van den Lande van Hollandt,

Onderteeckent, *C. Hoogelande.*

Ordonnantie voor Coenraet Jansz.

NOch is gepasseert Ordonnantie voor Coenraet Jansz Boode, van acht dagen, tot twaelf stuyvers daeghs, uyt saecke dat hy met seeckere Missive van den Advocaet op den tweeden April laetstleden gereyst is naer Brussel, waer by den Heer Præsident Viglius geadverteert wert dat de Staten binnen thien dagen boven souden wesen: Ende noch vier Caroli guld. voor Boonbroot, uyt saecke dat hy eerst gebracht heeft aen de Staten copie van de Publicatie van den Peyse.

Den

DEn negende April heeft d'Advocaet den Ont- 1559.
fanger Coebel onder sijne Recepisse gelevert 7, 8. en 9. April.
twee Deschargien, d'eene inhoudende de som- By den Advocaet
me van ses en vyftigh duysent vier hondert drie Coebel gelevert twee dechargien.
en twintig ponden thien schellingen, en d'ande-
re de somme van negen en veertig duysent ses
en seventig ponden tien schellingen, al van
veertigh grooten 't pont, beyde van date den
laetsten December, vyfthien hondert ses en vyf-
tigh.

Vergaderinge van de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, gehouden tot Brussel. Pag. 44.

Den 16. *April*, 1559. 16. *April.*

Naer Paesschen.

PRÆSENTEN,

Den Heere van *Roon*,
Van wegen d'EDELEN.

Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.

Mr. *Cornelis van Alckmade*,
VAN HAERLEM.

Cornelis Jansz Kruysser,
ende
Mr. *Jacob van Eynde*,
VAN DELF.

Dirck vander Does, Burgermeester,
VAN LEYDEN.

Dirck Hillebrantsz,
ende
Mr. *Adriaen Sandelyn*,
VAN AMSTERDAM.

Symon Gerritsz.
VAN GOUDA.

1559. 16. *April.* Uyt de Acte van consent te laten de clausule beroerende de Articulen van de portie van de geene die overmits armoede, brant ende peste haer aenpart niet en souden kunnen furneren.

TEn voorsz by haerluyden gevisiteert zyn de d'Acte van consent ofte antwoorde, hebben geresolveert datmen uyt deselve soude laten te stellen de clausule, aengaende de kortinge van de ses duysent guldens, in de eerste hondert duysendt guldens, voor de geene die overmits armoede, peste, brant en anders, haer aenpart niet en souden mogen furneren uyt dien dat de selve kortinge niet vallen en magh, mits dat de geheele somme van twee hondert duysent guldens geaccordeert zyn opgebracht te werden by verkoopinge van Renten, daer inne geen Contributie en valt, van yemandt die niet machtigh en soude wesen haer aenpart op te brengen, maer datmen dies aengaende verdacht sal moeten wesen soo wanneer questie vallen sal van de lossinge ende jaerlycksche betalinge van de Renten, die tot furnissement van de voorsz hondert duysent guldens ommegeslagen sullen werden.

Gecommitteerden omme te besoigneren op de reserve van den Soute.

OOck hebben deselve geresolveert te maecken de Commissie op de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, ten Hove wesende, omme te besoigneren met de Gecommitteerden van Syne Majesteyt, en de Gedeputeerden van de andere Staten, soo die by geschrifte gestelt is.

Gecommitteerden omme ten Hove te besoigneren met de Ge-

DE Staten hebben gecommitteert en committeren mits desen hare Gedeputeerden, die ten Hove reysen sullen, omme op den Impost of reserve van den Soute, by Syne Majesteyt versocht, in communicatie te treden, soo met

Sy-

Syne Majesteyts Gecommitteerden, als oock met de Gedeputeerden van de Staten van de andere Landen, om te aenhooren 't geene by de selve Gecommitteerde van Syne Majesteyt haerluyden voorgehouden sal werden, en voorts te debatteren en te wederleggen, soo veel als doenlyck wesen sal, 't geene sy bevinden sulken de welvaert van den Lande van Hollant, de Negotiatie en Visscherye van dien præjudiciabel te wesen, nemende tot haerluyder assistentie eenige die de voorsz saecke van den Soute verstaen, mits dat by deselve Gedeputeerden in de voorsz saecke niet gedaen noch gehandelt en sal werden, dan op 't rapport en believen van de selve Staten. 1559. 16. *April.* Committeerden van Syne Majesteyt over den Impost en reserve van den Soute.

EOdem hebben de voorsz Gedeputeerden haer antwoorde gedaen aen den Heere Hertogh van Savoyen, sulcks die gecorrigeert zynde, als vooren by geschrifte gestelt was; dewelcke sijn Hoogheyt gehoort hebbende, heeft daer van versocht Copie, omme die te mogen visiteren, en Syne Majesteyt te communiceren, welcke copie sijne Hoogheyde den selven dagh by den Advocaet gegeven is. Pag. 45. Antwoorde den Hertoge van Savoyen gedaen.

DEn achtthienden soo hebben die van de Financie de voorsz Gedeputeerden voorgehouden, dat sy last hadden van wegen den Hertoge, om haerluyden te vragen of sy geen ordre en hadden eenigh verder consent te dragen, dan tot de somme van twee hondert duysent gul-dens, en of sylieden niet en souden mogen overnemen, niet tegenstaende de voorschreve somme By die van de Finantie de Staten voorgehouden of sy geen verder last en hebben dan tot twee hon-

 me

1559. me by Syne Majesteyt mogelyck niet geaccor-
16. April. deert en wierde: Dat Syne Majesteyt van de
dert duysent guldens. selve geconsenteerde somme soude mogen ontfangen seventigh of tachtigh duysent guldens, of soo veel meer als ten Comptoire van den Ontfanger gekomen mochte zyn; waer op de voorsz Gedeputeerden voor antwoort hebben gegeven geene verder last te hebben dan tot de voorsz somme van twee hondert duysent guldens, ende dat sy oock niet gelast en waren omme te accorderen eenige Penningen in promptis gelicht te werden, ten ware haerluyden consent, gelyck 't selve by haerluyden gedragen was, geaccepteert wierde, in welcken gevalle sy wel verhoopten daer toe last te verkrygen; waer op haerluyden geseyt wierde dat den Hertoge van de selve hare antwoorde Syne Majesteyt rapport soude doen, omme te verstaen Syne Majesteyts geliefte.

Antwoordt van den Hertog op den consente van de Staten. DEn negenthienden de voorsz Gedeputeerden by Syne Majesteyt ontboden zynde, heeft haerluyden op hare antwoorde doen seggen het geene hier na geinsereert staet:

DEn Koningh, onsen aldergenadighsten Heere, verstaen hebbende 't rapport van de Gedeputeerden van Hollant, gedaen uyt den naem van de Staten des selven Landts, op de Petitie by Syne Majesteyt laetstmael gedaen in de Stadt van Atrecht, versoeckt als noch, ende anderwerf, mits de redenen op 't laetste voorgaende rapport van Syne Majesteyts wegen verklaert, dat

de-

deselve Staten Syne Majesteyt sonder verdere swarigheyt wilden accorderen in de plaetse van twee hondert duysent ponden van veertigh grooten 't pondt, by hun gepresenteert; de somme van twee hondert en vyftigh duysent gelycke ponden, alsoo Syne Majesteyt, mits de redenen voorsz, en sonder seer groot en merckelycke achterdeel en præjuditie, de voorsz Staten met de voorsz somme van twee hondert duysent ponden niet en kan laten bestaen, noch 't voorschreve Accord, alsoo sy andersints, om de selve Staten en Ondersaten van Hollandt soo veel mogelyck zyn soude te verlichten, gaerne soude accepteren. 1559. 16. April.

Ende mitsdien grootelycks van nooden is gereede penningen op te brengen, versoeckt deselve Syne Majesteyt, dat de voorsz Staten, bysonder aengemerckt 't voorsz Rapport, meerder somme uytbrengende is, dat sy Syne Majesteyt, niet tegenstaende dat het selve noch niet geaccepteert en is, op goede reeckeninge, ende in minderinge promptelyck en sonder langer vertreck, furneren en laten volgen willen de somme van tachtigh duysent ponden, of soo veel als sy tot voldoeninge van de eerste hondert duysent ponden, in hun laetste rapport geroert, mogen gereet hebben.

Noopende de conditien van te mogen lichten 't verloop van de Renten, mits stellende een duyt op de tonne Turf, &c. indien de Staten voorsz goedt dunckt in deselve Middelen te persisteren, niet tegen- Pag. 46.

 staen.

1559. 26. *April.* ſtaende de redenen te vooren deſen aengaende ter contrarie vertoont, welcken aengaende ſy oock mogen bevroeden dat die Nabuyren of andere, den Turf gebruyckende, hun die grootelycks ſullen beklagen, ende oock ſulcke gelycke laſten ten achterdeele en belaſtinge van de Ingeſetenen van Hollandt op te brengen; waeromme gevoeghlycker en billycker weſen ſoude hem des te verdragen, ſal Syne Majeſteyt te vreden zyn dat 't ſelve Middel ſtant grype, in dien verſtande nochtans, alſoo 't voorſz rapport deſen aengaende doncker is, dat 't ſelve alleenlyck gelicht ſal werden voor den tydt van vier jaren.

Op 't poinct van de continuatie van den Impoſt op de Wynen en Bieren, ſoo veele als aengaet de twaelf duyſent guldens, verſocht tot verſeeckertheyt van de Viſcherye en Haringhvaert, ſal Syne Majeſteyt de voorſz Staten laten volgen de ſomme van twaelf duyſent guldens in tyde van Oorloge, achtervolgende haer begeerte; ende in tyde van Peyſe alſulcken ſomme alsmen in redelyckheyt bevinden ſal te behooren; weſende niet te min te vreeden dat deſelve Staten voor den eerſten jare, ten eynde by hem verſocht, volge de ſomme van ſes duyſent guldens eens. Aldus gedaen ende gepetitioneert in preſentie van Syne Majeſteyt den negenthienden April, vyfthien hondert negen en vyftigh, naer Paeſſchen.

Ins-

INsgelycks heeft Syne Majesteyt van haerluyden op nieuws geëyscht een Beede van hondert en vyf en twintig duysent ponden, omme daer mede de Ruyteren en Knechten, wesende noch onbetaeldt, met den eersten voor een partye te mogen afdancken, gelyck hier na volght:

1559. 16. April. Andere Propositie van Syne Majesteyt aen de Staten gedaen, van een Beede van hondert en vyf en twintig duysent ponden.

MYn Heere de Koningh, onsen oversten Heere ende natuurlycken Prince, heeft my bevoolen, U, alhier vergadert wesende, van Synen 't wegen voor te houden, dat overmidts de groote begeerte die Syne Majesteyt altydts gehadt heeft omme tot eenen goeden Peys te geraecken, soo wel tot den gemeenen welvaren van 't geheele Christenryck, als tot verlichtinge van Syne Landen en Ondersaten, dewelcke groote armoede en elendigheyt geleden hebben, uyt saecke van den Oorlogh, in dese Landen van herwaerts over soo veele en lange jaren geregeert hebbende, Syne Majesteyt te vreeden is geweest diversche communicatien tot verscheyde Plaetsen te laten houden, sedert de maent van Augusty vyfthien hondert acht en vyftigh, tot het beginsel van dese tegenwoordige maent van April; waer uyt, ter eeren van God Almachtigh, 't welbehagen van de twee Koningen, ruste ende verseeckertheyt van hare Landen en Ondersaten, Peys ende Vreede naegevolght ende gesloten is geweest.

Ende op dat den selven Peys eeuwigh en geduyrigh soude wesen, heeft Syne Majesteyt

1550. 16. April. ſteyt oock te vreeden geweeſt te treden in Huwelyck met de oudſte Dochter van den Koningh van Vranckryck.

Ende hoewel dat gedurende de voorſz communicatie en handelinge Syne voorſz Majeſteyt Syn Leger opgebroocken heeft in de maent van November, in 't voorſchreve jaer acht en vyftigh, oock laetſtleden, ende met de penningen, uyt Spaignen gekomen, betaelt ende afgedankt merckelyck getal van buytenlandtſche Krygsluyden, ſoo te Voet als te Paert, en oock eenige van Syne Onderſaten, om de groote koſten te minderen, in meeninge weſende als noch meer andere te betalen en af te dancken: Des nochtans niet tegenſtaende, gemerckt de voorſz Penningen van Spaignen failleerden, en de Beede by Syne Majeſteyt in de Stadt van Atrecht in de voorſz maent van Auguſti acht en vyftigh geëyſcht, niet in tyts geaccordeert en is geweeſt, ſonderlingh aengeſien dat de ſelve Beede als noch tot tot haren geheelen effecte niet gekomen en is, en heeft Syne Majeſteyt niet mogelyck geweeſt Syne goede meeninge te volbrengen, midts welcken van nooden is geweeſt twee duyſendt Paerden, en ſes Regimenten vreemde Voet-knechten, met oock een goedt getal van Oorloghs-volck van Syne voorſz Majeſteyts Onderſaten, ſoo van deſe Landen, als van den Koninghrijcke van Spaignen, in dienſte en beſoldinge te onderhouden, dewelcke tot beſcherminge van deſe Landen gedient hebben; ende alſoo door

Pag. 47.

door middel van Syne Excellencie, Syne Majesteyt gereet is geweest een nieuw Leger op te rechten omme te offenseren, is de selve communicatie ende handelinge soo veel te beter gesuccedeert, hoewel dat het onderhouden van de selve Kryghsluyden tot groote en uytnemende kosten zyn geweest, en noch zyn. 1559. 16. April.

Ende alsoo jegenwoordigh den selven Peys gesloten zynde, die men verhoopt vast en seecker sal wesen, van nooden is hem van de voorsz vreemde Kryghsluyden quyt te maecken, oock hun schult te liquideren, dewelcke men hout meer te bedragen dan sesthien hondert duysent ponden, en die te betalen of te vreden te stellen, ten eynde dat de somme niet en vermeerdere, ende de schade en overlast die sy dagelycks in dese voorsz Landen doende zyn, te eer cesseren ende ophouden mag.

Ende dat oock van nooden sal wesen een goet getal van de voorsz Ondersaten te doen afdancken, doende deselve eenige betalinge, ende insgelycks de Guarnisoenen, om de selve te helpen leven, en hen te onderhouden.

Begeert daeromme Syne Majesteyt, dat aenschouw nemende op 't geene des voorsz is, ghy deselve wilt accorderen en consenteren de somme van hondert en vyf en twintigh duysendt ponden, van veertigh grooten 't pondt, te betalen in gereede penningen, by capitale ommestellinge, indien ghy sulcks bequaem ende geraden bevint, ofte

by

1559. 16. April. by Leeninge, die ghy sult mogen rembourſement op ſeeckere termynen als ghy sult adviſeren gevoeghlyck te zyn; begerende insgelyks, indien ghy bevindt dat ghy by de voorſz twee middelen ſoo geringe aen de voorſz ſomme niet en ſoud konnen geraecken, ſoo wilt ten minſten gereedt opbrengen en furneren de vyf en twintigh duyſent ponden, en geven uwe Obligatien voor de hondert duyſent ponden munte voorſz, te betalen te Bamiſſe, ofte te Alderheyligen dage naeſtkomende, beyde voorſz, ofte ſulcke andere middelen als ghy bequaem vinden ſult, om te beſien ende adviſeren of men met deſelve Obligatien, ende eenige gereede Penningen ſoude mogen handelen en over een komen met den voorſz Oorloghsvolcke.

Ende om u ſoo veel te meer te bewilligen tot den accorde van de voorſz geëyschte Beede ende Obligatien, boven gementioneert, Syne Majeſteyt heeft wel willen doen voorhouden, dat een groot deel van de ſomme die U in Auguſto laetſtleden geëyscht is geweeſt, geëmployeert ſullen werden tot quytinge van de Obligatien, die ghy hier voortyts gegeven hebt voor Syne Majeſteyt, ende in de fretten daer uyt volgende, ende de reſte tot betalinge van den voorſchreven Oorloghs-volcke. Pag. 48.

Ende alſoo deſe ſaecke niet lange vertrocken en uytgeſtelt magh werden, maer terſtont behoort volbracht te zyn, om meerder inconvenientie of intereſten te ſchouwen, be-

begeert en versoeckt Syne Majesteyt seer ernstelyck, dat ghy deselve saecke wilt beneerstigen en vorderen; ende gemerckt deselve soo billick is, en oock uw eygen welvaert aengaet, dat ghy uw sulcks quyten en willigh betoonen wilt, soo ghy altoos tot noch toe gedaen hebt, en Syne Majesteyt uw sulcks gantschelyck toebetrouwt, volgende uw gewoonlyck devoir en goetwilligheyt. 1559. 16. April.

HEeft daer en boven aen hunluyden versocht, dat voor soo veel als 't hunluyden aengaet, souden willen accorderen, dat 't overschot van de vier en twintigh hondert duysent guldens, by de Generale Staten in den voorleden jare tot onderhout van de Ruyteren ende Knechten, te Velde, in Syne Majesteyts dienst geweest hebbende, geconsenteert, by Syne Majesteyt gelicht souden mogen werden, mits dat hunluyden daer van rembourfement gedaen soude werden van de eerste penningen die uyt Spangien souden komen, of dat syluyden haer selven soude mogen rembourseren uyt de voorsz nieuwe Petitie, soo als hier na volght:

Andere Propositie van Syne Majesteyt, omme te mogen ligten van van Straten hondert en acht en vyftigh duysent ponden.

MYn Heeren, By de Propositie die uw tegenwoordelyck gedaen is geweest, hebben Wy onder andere verstaen, waer aen dat gehouden heeft, dat Syne Majesteyt, laetstmael opbreeckende Syn Leger, niet en heeft, om te vermideren de kosten, en verlichten Syne Ondersaten, kunnen afdancken sulck getal van Kryghsvolck te

Paer-

1559. 16. April. Paerde en te Voet, als hy wel begeerdt soude hebben; ende oock de goede meyninge die Syne Majesteyt heeft, den Peys nu geslooten zynde, die te doen afdancken ende betalen, en hun te ontlasten van den geenen die men niet meer behoeven en sal, alles met den eersten, soo 't selve gevoeghlyck doenlyck is, tot verlichtinge van den Lande, ende de Ondersaten van herwaerdts over.

Ende begeerende Syne Majesteyt te effectueren en volkomen het geene des voorsz is, heeft voorgenomen ende is gedelibereert te beginnen aen de twee duysent swarte Ruyteren, wesende onder 't Regiment en bevel van de Heeren Graven van Mansvelt ende van Swartsenburgh, die de voorleden Somer tot laste van de Staten van herwaerts over geweest zyn, gemerckt dat hun besoldinge de meeste en lastighste is, en dat sy oock om hare Paerden te onderhouden, de meeste schade en overlast in den Lande doen.

Ende omme deselve te doen afdancken soo geringe als 't mogelyk is, heeft Syne Majesteyt verstaen dat van de somme van vier en twintigh hondert duysendt guldens, by de Generale Staten van de voorsz Landen in den voorleden jare geaccordeerdt, als noch resteert, ende in handen van hare Commisen en Thesauriers berustende is, onder den last van den Heer Anthonius vander Stralen, haren Commissaris Generael, seeckere somme van penningen, die gedesti-

stineert en geschickt waren om te betalen 1559. 16. April.
sommige Krygsluyden, die de voorsz Staten tot haren laste genomen hadden, als de Benden van de lichte Paerden van herwaerts over, de seste maent, bedragende omtrent Pag. 49.
een en vyftigh duysendt guldens; insgelycks van eenige Vendelen Voetknechten, die in Henegouwen Garnisoen gehouden hebben, in de plaetse van 't geene dat Syne Majesteyt den Grave van Megen heeft doen betalen voor twee maenden omtrent dertigh duysent guldens; noch voor ses Vendelen in Luxemburgh, onder 't Regiment en bevel van den Grave van Mansvelt, voor twee maenden, omtrent seventhien duysendt guldens; en voorts om te betalen twee duysent Paerden van herwaerts over, voor de maenden November, December en Januario laetstleden festigh duysent guldens, bedragende in alles hondert en acht en vyftigh duysendt guldens, daer inne begrepen is alle 't geene dat Syne Majesteyt tot haren laste genomen en belooft heeft te furneeren, by provisie, voor het Leger, in de plaetse van eenige van den voorsz Lande, die niet gefurneert en hebben de geheele somme die hen geëyst is geweest voor hare quote ende portie van de voorsz vier en twintigh hondert duysent guldens.

Begeert ende versoeckt mede wel ernstelyck, dat omme de voorsz twee duysent swarte Ruyteren te eer ende geringer te mogen cesseren ende afdancken, om haer besoldinge te vernietigen, mitsgaders oock

1559. 16. April. de overlasten en schaden die sy ten platten Lande doende zyn, ghy wilt consenteren soo verre uw aengaet, dat de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent guldens, geschickt voor de betalinge van de Kryghsluyden, boven gementioneert, en oock 't geene dat goet gekomen is, soo wel op de monsteringe, als uyt saecke van dien, dat de Paerden die boven de andere van te vooren gelicht, van nieuws herwaerts over aengenomen zyn geweest, luttel meer dan vier maenden gedient hebben, geëmployeert mogen werden eerst en alvooren, om de voorsz twee duysent swarte Ruyteren af te dancken, ende de reste omme eenige vreemde Knechten en voetvolck oock af te dancken, soo verre de selve sullen mogen reycken om de besoldinge te verminderen, ende de overlast te doen cesseren, soo voorsz is.

Beloovende Syne Majesteyt, dat de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent guldens gerembourseert sal werden van de aldereerste penningen die uyt Spangien komen sullen, of van de Beeden die Syne Majesteyt aen uw jegenwoordelyck heeft doen eysschen en versoecken, ende dat de selve somme by Ordónnantie van den voornoemden van Stralen de voorsz Kryghsluyden gefurneert en betaelt sal werden, soo den selven gedestineert is als vooren.

Ende alsoo de saecke haest vereyscht, heeft Syne Majesteyt geadviseert uw 't selve te doen voorhouden, mitsgaders die van

Bra-

Brabant en Vlaenderen, alleenlyck om soo te beter en korter expeditie te hebben, als omme te verhoeden en schouwen de kosten die de andere Staten ten desen eynde souden moeten dragen om alhier te komen, wel wetende dat sy de selve uwe resolutie navolgen sullen, begeerende dat ghy daer inne wilt consenteren op de voorschreve belofte. 1559. 16. April.

Ende indien ghy daer toe geen genoeghsame last en hebt, dat ghy van stonden aen met alle vlyt en diligentie die van uw Collegie daer van berichten wilt, ende de handt daer aen houden, dat Syne Majesteyt haerluyder consent binnen acht dagen hebben mag, op welke hoope, en oock om tyt te winnen, sijne Majesteyt doet voeren en leyden de voorsz Paerden op de Frontieren van den Lande, op dat die te eerder buyten den voorsz Lande souden wesen.

DEn twintighsten April hebben de voorsz Gedeputeerden op 't aengeven van die van Amsterdam, versoeckende dat by Requeste Staetsgewysen aen Syne Majesteyt gerequireert soude werden, dat die van Over-Yssel, op seeckere groote pœnen tegens Syne Majesteyt te verbeuren, bevoolen soude werden niet ter executie te leggen de Sententien provisioneel, gegeven tusschen die van Over-Yssel, Eysschers; en de Steden en Vlecken gelegen op de Zuyder-Zee, hun generende met de Visscherye in de selve Zuyder-Zee, Verweerders; dan met kennisse van saecken, en naer voorgaende Von- Pag. 50. Requeste by die van Amsterdam aen de Staten vertoont, beroerende de questie van die van Over-Yssel.

 nisse

1559. 16. April. nisse van de competente Rechters in den Lande van Over-Yssel, dat syluyden deselve Sententie provisioneel gecontravenieert souden hebben, ende in cas van oppositie, de pœnen bevelen Stadthoudende van niet te procederen tot executie, dagh voor die van Syne Majesteyts Secreten Raede, daer de selve Vonnissen provisioneel gegeven zyn geweest, ofte voor die van Syne Majesteyts Grooten Raede, &c. geresolveert geen oorbaer te wesen 't voorsz versoeck te doen, mits dien dat de selve Rechters daer vooren sy begeerden de kennisse van de saecke te hebben, genoeg partye in de saecke, en mitsdien suspecte Rechters waren, die oock daerom apparentelyck al tot achterdeel van de Visschers, als zynde Onderdanen van Hollandt, altoos vonnisse souden geven, ende dat 't selve versoeck mede soude mogen causeren de uyttinge van de voorsz saecke, hangende in den Secreten Raede, ende ten principale wesende in state van wysen, maer dat geraden was dat men in alle diligentie d'uyttinge van de selve saecke soude vervolgen, dewelcke soude wesen de decisie van de difficulteyten gevallen, ofte die 'er soude mogen vallen op de executie van de Sententie provisioneel.

Eenige expeditien by den Advocaet tot Brussel te vervolgen.

NOch hebben de selve mede geresolveert dat by den Advocaet vervolght soude werden de expeditie op d'opmaeckinge van de Acte particulier van den voorgaenden consente, gedragen in May vyfthien hondert acht en vyftigh, de Commissie op Suys en Sasbout, omme te verstaen tot hooringe van des Gemeene Landts reeckeninge, ende voorts d'Executorie soo die by den Ontfanger Coebel versocht is geweest,

de-

dewelcke den meeſten haeſt hadde, en niet langer gedilayeerdt en mochten werden; en datmen met het vervolgh van de expeditie op de andere poinćten ſoude mogen vertoeven tot de wederkomſte van de ſelve Gedeputeerden. 1559. 16. April.

OOck hebben de voorſz Staten van den Advocaet begeert dat hy aen die van Brabant, Vlaenderen, Valencyn en Mechelen ſoude vernemen of haerluyden gelycke propoſitie gedaen waren als die van Hollandt, en hoe deſelve hun ſmaeckten, en wat ſy apparentelyck lieten duncken wat by hare Meeſters gedaen ſoude mogen werden.

Dat d'Advocaet van Brabant, Vlaenderen en Valencyn ſouden vernemen of haerluyden gelycke propoſitien als Hollandt gedaen waren.

ALs mede hebben de voorſz Gedeputeerden dagh genomen 's ſavonds in den Hage in de Herberge te weſen den acht en twintighſten van deſe maent April, omme 's anderen daeghs op de voorſz drie Petitien te communiceren en Reſolutie te nemen, en dat d'Advocaet aen den Heere van Waſſenhoven ſoude ſchryven, dat hy tegens den ſelven dage mede ſoude doen beſchryven de Edelen, 't welck by hem ten ſelven dage gedaen is, dewelcke oock ſijne voorſz Miſſive gelevert heeft Cornelis Janſz Kruyſer, Burgemeeſter van Delft, die aengenomen heeft deſelve ſeeckerlyck te beſtellen.

Dagh omme in den Hage in de Herberge te weſen.

DEn ſes en twintigſten April heeft den Commis van Loo den Advocaet en die van Wyck op Zee geſeydt dat de Heeren van de Financie gereſolveert hebben op haerluyder Requeſte aen den Hertogh van Savoyen, of aen Syne Maje-

Gratie aen die van Wyck op Zee verleent. Pag. 51.

 je-

1559. jesteyt, voor Appoinctement te stellen, dat
16. April. mits by de Staten van Hollandt die van Wyck voorsz gratie doende voor haer portie die sy jaerlycks sullen moeten uytreycken in de Beede nonennale, by haerluyden geaccordeert, daer toe Syne Majesteyt de Staten authoriseren sal, Syne Majesteyt te vreeden wesen sal de selve van Wyck op Zee gratie te doen in alle Beeden extraordinaris, voor den tydt van twaelf jaren; ende naer de expiratie van de voorsz Beede nonennale, oock in alle Beeden ordinaris die by de Staten geaccordeert souden werden, en dat voor den tydt van drie Jaren; dan en hebben 't selve Appoinctement op haerluyder Requeste niet mogen stellen, overmits d'absentie van beyde de Hoofden, by een van den welcken 't selve Appoinctement onderteeckent moet wesen; ende alsoo onseeker is wanneer een van de voorsz Hoofden weder t'huys sal wesen, heeft den voorsz van Wyck op Zee geraden, dat sy yemandt souden committeren omme 't voorsz Appoinctement te vervolgen, als een van de voorsz Hoofden t'huys gekomen soude zyn, en dat onnodigh was dat sy daer nae souden wachten.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage

1559. 5. en 6. Mey.

Den 5. en 6. Mey, 1559.

P R Æ S E N T E N.

De Heeren *van Assendelft*, *Van Goudriaen*, *Van Lockhorst*, ende *Van Roon*, RIDDERS.

Otto van Egmont, *Jacob vanden Duyn*, ende *Hendrick van Benthuysen*, Van wegen d'EDELEN.

Wouter Barthoutsz, Schout, ende Mr. *Willem Schoock*, VAN DORDRECHT.

Mr. *Lambert Jacobsz*, VAN HAERLEM.

Gerrit Jacob Hoenesz, Burgemeester, ende Mr. *Adriaen van Leyden*, VAN DELF.

Gerrit Beuckelsz, Burgermeester, ende Mr. *Cornelis van Veen*, VAN LEYDEN.

Pieter Kantert, Burgermeester, ende Mr. *Adriaen Sandelyn*, VAN AMSTERDAM.

Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester, ende *Job Fransz.* VAN GOUDA.

Omme te resolveren antwoort op de drie Petitie, by Syne Koninghlycke Majesteyt den negenthienden April te vooren binnen Brussel gedaen; en 't geene dien aengaende by den Grave van Bossu en Bruxellis ten selven dage is gedaen.

Den

1559. 5. en 6. Mey. Rapport van den Advocaet van 't aengeven van Bossu ende Bruxellis, op de voorschreve drie Propositien. Pag. 52.

DEn voorsz vyfden April hebben de Staten gehoordt het rapport van den Advocaet, beroerende de voorsz drie Propositien, ende oock 't geene by den Grave van Bossu en Bruxellis haerluyden verklaert wierde, te weten, dat sy by Syne Majesteyt aldaer geschickt waren omme te helpen vorderen 't consent op de nieuwe Petitie van honderdt en vyf en twintigh duysent guldens, ende oock aengaende de Petitie van 't overschot van hondert en acht en vyftigh duysent guldens, wesende onder den Heere van Stralen, en Gerard Grammay, Commis en Thesaurier Generael van de Generale Staten van den Lande van herwaerts over, hebben begonnen op de drie Propositien in communicatie te treden; dan overmits de komste van den voorsz Schoock, die uyt krachte van voorgaende Commissie ten Hove geweest was, omme hem te informeren op seeckere Articulen, by geschrifte aen de Staten mede gegeven, is de Resolutie van de voorsz Petitie opgehouden tot den voorsz Schoock sijn rapport gedaen soude hebben.

Rapport van Schook van seeckere Appostillen, by van Stralen op de Articulen van de Staten gestelt, nevens seecker geschrifte van

TEn selven dage heeft den voorsz Schoock sijn rapport gedaen naer inhoudt van de Appostillen op de voorsz Articulen, by de voorschreve van Stralen gestelt, ende 't geschrift hem by den voorsz Grammay mede gegeven, en oock geëxhibeert copie van de Antwoorde by de Staten van Brabant, op de Petitie van 't voorsz overschot gedaen, dewelcke hier na geinsereert werden.

I.

I.

DE Gedeputeerde van de Staten van Hollandt sal aen Heer Anthonius van Stralen, en Gerrit Grammay vereyſſchen wat penningen dat onder haer beruſten, de gemeene Staten van alle de Landen toekomende.

Appoſtille.

Hondert en acht en vyftig duyſent ponden, die by Syne Majeſteyt begeert werden hun gelevert te werden, om de redenen in de Propoſitie verhaelt, daer inne begrepen de twee en ſeſtigh duyſendt ponden, die Sijne Majeſteyt moet betalen.

1559. 5. en 6. Mey. Grammay, en d'antwoorde van die van Brabant, op de Petitie van het overſchot.

De voorſz Articulen met de Appoſtillen.

I I.

Item, wat betalinge datter gedaen is aen de Officiers van de Staten, als Commiſſariſſen, Monſter-meeſters, Ontfangers en andere, gecommitteert van de Staten, uyt de negen en ſeventigh duyſendt guldens, die by de Staten gerefereert waren in 't conſent van den jare vyfthien honderdt acht en vyftigh, en watter noch reſteert.

Appoſtille.

't Selve ſal men bevinden by reeckeninge van den Theſaurier.

I I I.

Item, den ſelven te verthoonen 't geene dat de Staten voorſz by geſchrifte mede gegeven is, aengaende de deſtinatie van de betalinge

By 't conſent van die van Brabant werdt ge-

1559. 5. en 6. Mey. conditioneert waer mede men de Partyen in de Propositie verhaelt, betalen sal, en sullen insgelycks de Staten van Hollandt 't selve mogen bespreecken.

van de Ruyteren ende het Voetvolck, in 't voorsz geschrifte gementioneert, en wie uyt de selve betaeldt soude werden, soo verre dese destinatie faillere, ende dat soo verre de penningen betaelt souden werden, soo verre dese destinatie failleren, of de Staten daer en boven gemaent souden mogen werden van den geenen die in 't consent van de Staten van den jare acht en vyftig gementioneert zyn.

I V.	*Appostille.*
En of men daer van de Staten in 't generael of elcks in 't particulier soude mogen manen, gemerckt die van Holland hare geheele portie op thien duysent guldens na opgebracht hebben.	Non.

Pag. 53.

V.	*Appostille.*
Waeromme die van Holland oock behooren te weten of de voorschreve Ruyteren oock geassigneert zyn, specialyck op de betalinge van die van Hollandt gedaen, ofte noch te doen, dan of die alleenlyck zyn geassigneert op den Commissaris Generael, of de	Zyn geassigneert op den Commissaris, ende sal den Commissaris de voorsz betalinge doen doen met de Penningen die hem sullen gerembourseert werden by Syne Majesteyt.

Ap-

de Generale Staten. 1559. 5. en 6. Mey.

V I.	*Appostille.*
Item, soo verre de voorsz penningen van hondert acht en vyftigh duysent guldens Syne Majesteyt mochten werden geassigneert, hoe-lange dat de betalinge die 't Landt van Hollandt schuldigh is, of oock de geheele Staten gesurcheert sal mogen werden.	De betalinge aen den geenen daer toe dese penningen voorsz gedestineert werden, geschorst voor twee maenden.

Geschrifte van den Thesaurier Generael, voor soo veel als 't aengaet dat myne Heeren de Staten van Hollandt begeeren te weten, op de Petitie by Syne Majesteyt gedaen op de Petitie van 158000. *guld.*

STaet te noteeren dat deselve hondert en acht en vyftig duysendt ponden noch zyn gebleven in handen van den Thesaurier van de Staten, door dien noch niet betaelt en zyn over de ses maenden de Benden van de Ordonnantie, de lichte Paerden onder den Grave van Egmont, en meer andere; en begeert Syne Majesteyt deselve Penningen geëmployeert te mogen werden tot afdanckinge van de swarte Ruyteren,

1559. ren, omme te schuwen de uytteringe, ende al-
5. en 6. Mey. soo dese Landen te verlichten, gemerckt d'andere noch wel wat patientie sullen nemen.

Hoewel dat het soude schynen dat deselve hondert en acht en vyftig duysent guldens in des Thesauriers handen soo lange stille gelegen souden hebben, staet te noteren dat die van Vlaenderen eerst haer laetste seste maendt seer onlanghs hebben gefurneert door Heer Anthonio van Stralen, die de selve op Interest heeft opgenomen, gemerckt sy wilden sustineren de selve inne te houden tegens de beschadigheyt hun by de Françoisen gedaen, en beliep tachtigh duysent ponden, daer by gevoeght twee en sestigh duysent ponden die Syne Majesteyt schuldigh is voor eenige Landen, niet hebbende geconsenteert de volle Beede hun geëyscht, en de reste was comptant.

Staet oock te weten dat Syne Majesteyt van de geheele hondert en acht en vyftigh duysent ponden de Staten heeft belooft te recompenseren, ende voldoeninge van de penningen te procreeren van de eerste geëyschte Beede.

Antwoort van die van Brabandt, op de Petitie van het overschot.

ALsoo den Koningh onsen aldergenadighsten Heere de Staten van Synen Lande en Hertoghdomme van Brabant onlanghs heeft doen vertoonen en voorhouden by den Heere Anthonius van der Stralen, Ridder, Commissaris Generael van de Staten van herwaerts over, dat Syne Majest. hebbende doen oversien 't geene

ne van wegen de Generale Staten van herwaerts over aen de Ruyteren en Knechten (daer af de betalinge staet ten laste van de selve Staten, achtervolgende het consent daer op in den Jare vyfthien hondert acht en vyftigh gegeven) bevonden heeft als noch schuldigh en ten achteren te zyn eerst de Benden van de Ordonnantie. de sesde maent die gedestineert was dat 't Volck van Oorloge te Velde soude leggen, beloopende de somme van vier en dertigh duysendt ponden Artois, en dat men voor de lichte Paerden ten achteren was voor de sesde maent seventien duysent ponden Artois, ende daer en boven ses Vaendelen Nederlantsche Knechten of Walen, onder 't bevel van den Grave van Mansveldt, wesende nu ter tydt in Luxemburgh, twee maenden besoldinge, beloopende seventhien duysent ponden Artois, insgelycks het Guarnisoen van Artois en Henegouwen, die gesurrogeert zyn in plaetse van 't Regiment van den Grave van Megen, oock voor twee maenden de somme van dertig duysent ponden Artois; ende voorts noch festigh duysent ponden Artrois, gedestineert tot de betalinge van twee duysent Paerden van herwaerts over, na dienmen uyt den Velde gekomen soude wesen voor de Maenden van November, December en Januarii, beloopende t'samen hondert en acht en vyftig duysent ponden, begeerende Syne Majesteyt, dat omme de selve Landen te verlichten van de groote overlast en loopende besoldinge van de uytlantsche Ruyteren en Knechten, en namentlyck van de twee duysent swarte Ruyteren, wesende onder 't bevel en Regi-

1559.
5. en 6. Mey.
Pag. 54.

ment

1559. ment van de Graven van Mansvelt en Swart-
5. en 6. Mey. senburgh, ende de selve soo geringe als 't mogelyck is te doen afdancken, de voornoemde Staten souden willen consenteren en accorderen, soo verre hem aengaen mag, dat de voornoemde van Stralen de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent ponden Artois eens, mitsgaders 't geene dat goet gekomen is soo wel op de Monsteringe, als uyt saecke van dien, dat de Paerden die boven d'anderen te vooren gelicht, van nieuws herwaerts over aengenomen zyn geweest, luttel meer dan vier maenden gedient hebben, souden mogen employeren tot betalinge en afdanckinge van de voorsz uytlandtsche Ruyteren en Knechten, onder gelofte dat Syne Majesteyt de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent ponden soude doen rembourseren van de alder-eerste penningen die uyt Spangien komen sullen, ofte van de Beeden by Syne Majesteyt geëyscht, ofte als noch te eysschen, geaccordeert soude werden, om deselve penningen als dan by den voorsz van Stralen te doen believen, daer en alsoo 't selve naervolgende sijne Instructie behooren sal: Ende het zy dat de Prelaten, Edelen en Gedeputeerden van de Steden van Brabant, representerende de Staten van den selven Lande, na rype deliberatie en communicatie, t'samentlyck genomen op 't geene voorsz is, ende op alle inconvenienten en verdere lasten van Syne Majesteyt, en van den Lande van herwaerts over, te verhoeden, hebben geaccordeert en geconsenteert (voor soo veel als in hen is) dat den voorsz Commissaris

Ge-

Generael van Stralen de voorsz somme van hon- 1559.
dert en acht en vyftigh duysent guldens Artois 5. en 6. Mey.
eens, berustende onder hare Commisen en Thesauriers, sal mogen doen en laten employeren tot betalinge en afdanckinge van de voorsz uytlandtsche Ruyteren ende Knechten, behoudelyck dat Syne Majesteyt insgelycks daer toe sal doen converteren en employeren de somme van twee en sestigh duysendt guldens Artois, die deselve Syne Majesteyt noch schuldigh is voor de volle betalinge van 't geene deselve Syne Majesteyt tot Synen laste genomen heeft, te betalen voor eenige Staten, niet hebbende hare geheele quote ende portie kunnen opbrengen; ende dat Syne Majesteyt eerst en alvooren de voorsz drie Staten sal leveren en doen leveren Acte van gelofte van de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent ponden Artois, de voorschreve Generale Staten te rembourseren of doen rembourseren, ende weder keeren binnen ses weecken, ofte ten langhsten binnen twee maende naestkomende, en dat om 't voorsz Pag. 55.
remboursement binnen den voorsz tyt te doen, de voorsz Commissaris hem van Syne Majesteyt wel en behoorlyck sal doen verseeckeren, omme deselve penningen alsdan, en sonder langer vertreck by den selven Commissaris Generael bekeert te mogen werden, daer en soo dat navolgende sijne Instructie behooren sal, ten eynde dat het geloove ende credit van de Staten onderhouden magh werden, sonder dat de voorsz Staten daeromme met eenige andere Beeden schade of interessen daer door, of oock by gebreecke van voldoeninge van de voorsz be-

lof-

1559 losste belast sullen werden; welverstaende dat
5. en 6. Mey. Syne Majesteyt de voorsz uytlandtsche Ruyteren ende Knechten, by middel van eenige Heere van de Ordre van desen Lande, ofte andere goede Personagien van authoriteyt, alsoo sal doen vertrecken uyt den Lande van herwaerts over, en sonderlinge van Brabant (daer sy nu grooten overlast en gewelt doen) dat den selven Lande van Brabant geen verdere uytteringe gedaen en werde; hebbende haer de Gedeputeerden der Stadt van Antwerpen, sonder eenigh ondersprecken, verklaert dat 't voorsz remboursement gevonden sal werden uyt de penningen die eerst uyt Spangien komen sullen, of van de geëyschte Beede, ende dat de voorsz Commissaris hem by de selve Middelen sal versseckeren, of met sulcke andere penningen, dat de voorsz Staten mogen beswaert zyn: Syne voorsz Koninghlycke Majesteyt gehoordt hebbende 't rapport van 't geene des voorsz is, en willende procederen ter goeder trouwe met de voorsz Staten van Brabant, heeft belooft, ende belooft by desen op Syn Koninghlyck en Princelyck woordt, dat de voorsz somme van hondert en acht en vyftigh duysent ponden Artois, in de welcke, en in andere vier en vyftig duysent ponden, die de voorsz van Stralen gelast is te betalen voor aftocht van overlandtsche Knechten, mitsgaders 't geene dat gekomen is, soo voorsz is, is begrepen de voorsz somme van twee en sestigh duysent guldens, die Syne Majesteyt schuldigh is als vooren, den voornoemden Commissaris Generael gerestitueert en wederleyt sal werden van de aldereerste pennin-

gen

gen die uyt Spangien komen sullen, ofte van de Beeden die alreede van de Staten van Vlaenderen en Hollandt geëyscht zyn, ende als noch van de andere Staten van herwaerts over geëyscht, en by hen geaccordeert sullen werden, ende dat binnen twee maenden naestkomende, op alsulck Volck als deselve Staten eenigh consent gedragen hebben op de Petitien voorsz; en voorts dat deselve somme by Ordonnantie van den voorsz Commissaris Generael gefurneert en betaelt sal werden den Krijghsluyden die deselve gedestineert en toegeseyt is geweest, sonder eenige swarigheyt of wederseggen. Aldus gedaen by Sijne voorsz Koninghlijcke Majesteyt den eersten Mey vijfthien hondert negen en vijftigh. 15..
5. en 6. Mey.

Onderteeckent,

PHILIPS.

Onder stondt geschreven,

Ter Ordonnantie van Syne Majesteyt.

Ende geteeckent,

d'Overlope.

BY Mr. Schoock rapport gedaen zynde, hebben de voorsz Staten op 't aengeven van de Heeren van Bossu en Bruxellis voor antwoort geresolveert 't geene hier na volght:

DE Edelen en ses groote Steden van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, gehoort hebbende 't rapport van hare Gedeputeerden, ten Hove geweest zijnde, mitsgaders 't geene by den seer Mogenden, Hooghgebooren Heere den

1559. 5. end. Mey. Grave van Bossu, &c. ende Mr. Philibert de Bruxellis, Raedt en Mr. Ordinaris van de Requesten in den secreten Raede, hun-
Pag. 56. luyden voorgehouden is geweest, beroerende de Petitie van honderi en vijf en twintigh duysent ponden, van veertigh grooten Vlaems 't pont, by Sijne Majesteyt henluyden gedaen, omme daer mede te mogen afdancken twee duysent Paerden, en ses Regimenten vremde Voetknechten, noch wesende in Sijne Majesteyts dienst onbetaelt; bevinden hun in groote benautheyt, soo overmits de groote miserie, armoede en calamiteyt daer 't voorsz Landt in gekomen is, en 't groot verlies dat sy in de Zeevarende Neeringe, Visscherye en Dijckagie gehadt en geleden hebben, gedurende desen Oorlogh van meer dan acht jaren langh, binnen welcken tijdt sy het voorsz Landt belast hebben met de somme van thien hondert duysent ponden, op renten gehaelt, sonder nochtans als noch te weten eenigh middel om de selve te mogen lossen, boven alle andere penningen by diversche andere middelen, als by groote sware Leningen, Thienden Penningh, &c. dickwils gebruyckt, en noch te gebruycken, wesende al capitale Impositien, opgebracht omme Syne Majesteyt na alle haren machte te mogen assisteren, en Sijnen Vyandt te helpen wederstaen: Omme welcke jaerlijcksche Renten te betalen, sy noch tot haren laste opgestelt hebben een Impost op de Wijnen en Bieren, en oock Morgen-gelt, bedragende over de

vier

vier en tachtigh duysent ponden 's jaers, dewelcke oock merckelijck beswaert en verhooght sullen moeten werden, boven alle het welcke sylieden noch belast zijn voor den tijt van acht jaren met een somme van hondert duysent gelijcke ponden 's jaers, Sijne Majesteyt in May vijftbien hondert acht en vijftigh geaccordeert, behalven noch de hooftsomme van drie hondert duysent ponden, in den voorsz jare acht en vijftigh oock geaccordeert, ende de jaerlijcksche Renten van dien, ende dat omme die redenen voorschreven, en omme de menighvuldige Beeden, geduyrende den voorsz Oorloge geaccordeert, alle geëxcogiteerde middelen, daer by men in den Lande van Hollant eenige penningen souden mogen vinden, geheelijck zijn geconsumeert, sulcks dat de voorsz Staten oock als noch niet en weten hoe dat sy sullen mogen uytterlijck furneren de twee hondert duysent guldens, by haer geaccordeert in de Maent van April laetstleden, op de Petitie hunluyden by Sijne Majesteyt gedaen in de maent van Augusto vijftbien hondert acht en vijftigh, binnen de Stede van Atrecht, bysonder aengemerckt, dat hoewel de voorsz somme van twee hondert duysent guldens geaccordeert zijn gevonden te werden by verkoopinge van Los-renten, nochtans d'een helft van dien als noch niet gefurneert noch gevonden en is, overmits de Verkoopers van de Renten niet te bekomen noch te krijgen en zijn, eensdeels door dien dat de d'Acte particulier van den consen-

1559. 5. en 6. May.

1559. 5. and 6. May. senten, gedaen in May in den voorsz jare acht en vijftigh, aen de voorsz Staten als noch niet gelevert en is, en daeromme den selven Koopers geen behoorlijcke Brieven gelevert en mogen werden, noch oock 't selve consent ter executie geleyt, alsoo de Staten daer toe van Sijne Majesteyt als noch geen Octroy en hebben, en dat mitsdien andere die tot verkoopinge van Renten souden willen verstaen, beduchtende zijn dat sy oock tot geen Brieven en souden mogen komen, seer qualijck te krijgen zijn, nochtans de de voorsz Staten hebbende de voorsz Acte particulier in sulcker voegen als 't consent by hunluyden in May acht en vijftig gedragen is, souden hoopen 't voorsz consent

Pag. 57. van twee hondert duysent guldens te furneren, soo verre Sijne Majesteyt 't selve geliefde te accepteren op sulcke conditien als by haerluyden gedragen is, en 't selve alsoo by Sijne Majesteyt geaccepteert zijnde, soude deselve Sijne Majesteyt terstont in gereden gelde ontfangen de somme van hondert duysent ponden, die tegenwoordighijck tot laste en 't fraict van de Staten loopen, ende by Sijne Majesteyt, in gevalle als vooren, tot betalinge van de voorsz Ruyteren en Knechten promptelijck geëmployeert souden mogen werden, waerom de voorsz Staten niet doenlijck noch practicabel en is, om redenen voorsz, te verstaen tot eenige verdere augmentatie op 't voorsz consent, soo is te min in haerluyder macht eenighsints te accorderen de voorschreve nieuwe ge-

geëyschte Petitie van hondert en vyf en twintigh duysent ponden, bidden en versoecken daeromme, dat, aenschouw nemende op alle 't geene voorsz is, en in haer voorgaende Antwoorde, Sijne Majesteyt in 't lange gedaen, verhaelt is, deselve Sijne Majesteyt gelieve 't voorsz haer voorgaende consent, sulcks als dat gedragen is, te accepteren, ende voor desen saysoen ende benaeuden tijt haerluyden te deporteren en verdragen van de voorsz hondert en vijf en twintigh duysent ponden, van nieuws in de Maent van April geëyscht, versoeckende voorts aen de voorsz Heeren den Grave van Bossu, en Mr. Philibert de Bruxellis, dat syluyden deselve hare Antwoorde Sijne Majesteyt soo favorabel willen aendienen, ofte overschrijven, dat Sijne Majesteyt hem des te vreeden houden wil, in regarde en consideratie van alle de groote lasten in den voorleden tijt van Oorloge by haerluyden boven hare macht gedragen; offererende Sijne Majesteyt, soo wanneer sy door desen jegenwoordigen Peys tot beter Neringe en Welvaert gekomen sullen wesen, Sijne Majesteyt in alles te dienen na haer vermogen, gelijck sy tot noch toe altoos gedaen hebben.

1559. 5. en 6. Mey.

ENde aengaende 't versoeck by Sijne Majesteyt gedaen, omme te mogen lichten alsulcke hondert en acht en vijftigh duysent ponden, als onder den Commissaris Heer Anthonius vander Stralen, en den Thesaurier Gerard

1559. Grammy beruſten ſonden, de Generale Staten
5. en 6. Mey. van al de Landen van herwaerts over toekomende, omme eenige van dien geëmployeert te werden tot betalinge van eenige Ruyteren en Knechten, breder gementioneert in de Propoſitie by Sijne Majeſteyt ten voorſz tijde dies aengaende gedaen; zijn de voorſz Staten ten dien eynde te vreeden, voor ſoo verre als 't in hun is, en ſonder eenige præjuditie van de Staten van de andere Landen van herwaerts over, om alle verdere inconvenienten verder te ſchuwen, dat de voorſz Commiſſaris Generael van der Stralen, de voorſz ſomme van hondert en acht en vijftigh duyſent guldens eens, weſende tot laste van den voorſz Commiſſaris en Theſaurier ſal mogen doen en laten employeren tot betalinge van de voorſz uytheemſche Ruyteren en Knegten, voor ſoo verre die ſtrecken mogen; behoudelijck dat Sijne Majeſteyt insgelijks daer toe ſal employeren alſulcke onbetaelde portie, als Sijne Majeſteyt voor andere Landen aengenomen heeft te betalen, en dat Sijne Majeſteyt eerſt ende alvooren de voorſz Staten van Hollandt ſal leveren ofte doen leveren Acte van geloſte van de voorſz ſomme van hondert en acht en vijftigh duyſent ponden, de voorſz Generale Staten te rembourſeren binnen den tydt van twee maenden naeſtkomende, en daeromme 't ſelve rembourſement binnen den voorſz tydt te doen, Syn Majeſteyt ſal den voorſchreven Commiſſaris Generael en Theſaurier wel en behoorlijck
Pag. 58. verſeeckeren, ſoo dat ſy des te vreeden ſullen zijn omme deſelve penningen als dan by den ſelven Commiſſaris geëmployeert te mogen werden

den daer en ſulcks dat behooren ſal; en dat de ſelve Staten met eenige andere Beeden, ſchaden en intereſſen, die daer door, ofte by gebreecke van de voorſz beloften belaſt, ofte eenige penningen tot hare ſchade gehaelt ſullen mogen werden. 1595. 5. en 6. Mey.

DEn Advocaet rapport gedaen hebbende, hoe dat hy gerecouvreert hadde Commiſſie op Suys en Sasbout, omme te verſtaen tot hooringe van des Gemeene Landts Reeckeningen met de Gecommitteerden van de Staten, hebben den Advocaet belaſt deſelve Commiſſie onder hem te houden, en na dat deſelve getoondt ſoude weſen den voorſz. Suys en Sasbout, te leveren Copie den geenen dieſe van hun beyden ſouden begeren. Beroerende de Commiſſie van Suys en Sasbout, omme te hooren des Gemeene Lands reekeningen.

BY den ſelven Advocaet rapport gedaen zynde, aengaende de opmaeckinge van den Acte particulier, ſonder inſertie van de Articulen, dat de nieuwe gratien van eenige Steden en Vlecken by de Staten van Hollandt gedragen ſouden werden, ende deſelve vertoont zijnde het ontwerp van de Acte die men de Staten dies aengaende apart ſoude geven, hebben gereſolveert dat voor 't dragen van eenigh verder conſent, ſy behooren te hebben de voorſz Acte particulier, in ſulcker voegen als 't conſent by haerluyden gedragen is geweeſt, en ſoo verre de Vlecken van Sijne Majeſteyt verkregen hebben nieuwe gratien, willen ſuſtineren dat deſelve by de Staten gedragen, en tot hare laſte behooren te komen, dat 't ſelve by Syne Maje- Rapport van den Advocaet, beroerende de opmaeckinge van de Acte particulier.

 ſteyt

1559. 5 en 6. Mey. stryt ofte hunluyden by Justitie sal mogen vervolght werden, omme daer op sommierlijck gedisponeert te werden, soo bevonden sal werden naer recht en reden te behooren.

Rapport van den Advocaet, op 't advis van de abbreviatie van de Justitie.

IS by den Advocaet rapport gedaen hoe dat die van den Secreten Raede de Staten belooft hebben met den eersten, en tegens haer wederkomste, expeditie te doen hebben op 't advis, beroerende d'abbrevatie en vorderinge van de Justitie.

Rapport van den Advocaet, beroerende de rigoureuse Executorien.

NOch by den Advocaet rapport gedaen zynde, dat op 't versoeck van de nieuwe Executorien, die den Ontfanger Goebel begeerdt geamplieert te hebben, ende dat deselve souden mogen ter Executie geleyt werden, soo wel by de Deurwaerders van den Hove van Hollandt, als by de Deurwaerders van sijn Comptoir geaccordeert waren Brieven om te hebben advis van den Raede van Hollandt, hebben begeert dat 't selve Advis by den Advocaet vervolght soude werden, omme dat hebbende, tot expeditie van de selve executorie te mogen komen.

Rapport van den Advocaet, beroerende het advis van den Rade van Vlaenderen, tegens den Capi-

OOck heeft den Advocaet mede rapport gedaen dat die van den Secreten Raede hun belooft hebben expeditie met den eersten te doen, hebben op 't advis van den Rade van Vlaenderen, beroerende d'Executien by den Capiteyn van Nieupoort gepleegt tegens de Ondersaten van Hollant, met hare Schepen en Goederen tot Nieuwpoort arriverende, en dat

de,

deselve van den Secreten Raede hem toegeseyt hebben, dat sy gelycke saecke, die den Capiteyn heeft tegens de Stadt van Nieuwpoort, *pari passu* determineren sullen met de saecke van Hollandt.

1559. 5. en 6. Mey. teyn van Nieupoort.

DEn sesden Mey is by de Staten van Hollandt geresolveert dat den Ontfanger Coebel, aengaende den Thienden Penningh van alle Officien, hem reguleren sal naer den inhout van de Placaten daer van zynde, en dien naervolgende sijn Executien derigeren.

EOdem hebben de voorsz Staten den Ontfanger Coebel geordonneert te executeren den Thienden Penningh van de Visscheryen, den Heere Prince van Orangien toebehoerende, soo wel van de Jaren drie en vijftigh als acht en vyftigh, naer vermogen de Placaten daer van zynde, gelyck als alle andere voor den Thienden Penningh van hare Visscheryen geëxecuteert werden.

Pag. 59. Coebel sal executeren den Thienden Penningh van de Visscherye van den Prince van Orangien.

DE Staten van Hollandt hebben versocht aen Willem van Berendrecht, dat hy wil doorsien of de Visscheryen, gestelt in 't Billiet by wijlen den Heere van Assendelft gemaeckt, oock gestelt zyn in 't Quohier van de Dorpen daer sy naest gelegen zyn, ende die hy bevinden sal den Tienden Penningh niet betaelt te hebben, sullen by hem den Ontfanger van 't Gemeene Landt overgelevert werden, omme by den selven Ontfanger geëxamineert te mogen werden.

Dat Berendrecht sal opteyckenen die den Thienden Penningh niet betaelt en hebben.

1559. 5. en 6. Mey. Te vervolgen attache op de sententie tusschen de Visscherye in de Zuyder Zee, tegens die van Over-Yssel.

Ock hebben de voorsz Staten den Advocaet belast te doen maecken attache op de datums van de Sententien van den Grooten Raede, beroerende de Visschers in de Zuyder Zee, tegens die van Over-Yssel, welcke attache by den Advocaet vervolght zynde, hem geaccordeert is.

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

13. Mey. *Den* 13. *Mey*, 1659.

PRÆSENTEN,

De Heeren *van Assendelft*,
Van Goudriaen,
ende
Van Roon,
RIDDERS.
Hendrick van Benthuysen,
van wegen d'EDELEN.
Wouter Barthoutsz, Schout,
ende
Mr. *Willem Schoock*,
VAN DORDRECHT.
Dirck Jacobsz de Vriese, Burgermeester,
ende
Mr. *Lambert Jacobsz*,
VAN HAERLEM.
Gerrit Jacob Hoenesz[x], Burgermeester,
Mr. *Jacob van Eynde*,
ende
Mr. *Adriaen van Leyden*,
VAN DELF.
Gerrit Beuckelsz, Burgermeester,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
VAN AMSTERDAM.
Mr. *Dirck Hillebrantsz*,
VAN GOUDA.

Omme te resolveren op de voorsz nieuwe Pe-

Petitien, en te aenhooren 't geene by Bossu en Bruxellis hunluyden voorgeschreven soude werden. 1559. 13. Mey.

DEn twaelfden Mey heeft den voorsz Grave van Bossu, en den Heere van Bruxellis de Staten verklaerdt hoe dat sy haer voorsz Antwoorde hem den sesten der voorsz Maent Mey by geschrifte gelevert, aen Sijne Majesteyt overgesonden heeft; dat hy daer op voor antwoorde van den Hertog van Savoyen ontfangen hadde; dat sijne Hoogheyt het selve Antwoort gevisiteert hebbende, deselve sulcks bevonden hadde dat hy de selve niet en had derven noch willen Sijne Majesteyt communiceren, verdachtende dat Syne Majesteyt, den inhoude van dien verstaen hebbende, gealtereert soude mogen werden, en geniciteert tot eenige gramschap; dat syluyden daeromme nader en vruchtbaerder Antwoorde; volgens Syne Majesteyts versoeck ende begeerte souden willen resolveren; mits welcke de Staten geresolveert hebben d'Acte hier nae volgende, dewelcke sylieden Syne Majesteyt by monden geremonstreert, en oock by geschrifte gelevert hebben, als hier na volght:

Te resolveren op de voorschreve nieuwe Petitien, ende te aenhooren 't geene by Bossu ende Bruxellis voorgeschreven soude werden.

Pag. 60.

DE Edelen en Gedeputeerden van de ses groote Steden, representerende de Staten van den Lande van Hollandt, gehoordt hebbende d'antwoorde van den Hertogh van Savoyen, hunluyden op heden gedaen by den Edelen ende Hoogh-gebooren Heere den Grave van Bossu, ende Mr. Philibert

van

1559. 13. Mey. van Bruxellis, Raedt en Mr. van de Requesten in den Secreten Rade van Syne Koninghlycke Majesteyt, op 't geene sijne Genade in de voorgaende weecke by geschrifte gelevert is, verklarende dat hy, aengaende de augmentatie van 't laetste consent van twee hondert duysent guldens, geen hoop en hebben eenigen verderen last te verkrijgen, dan sy in haer voorgaende schriftelycke Antwoorde verklaert hebben, omme redenen aldaer in 't lange verhaelt: Ende aengaende de nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintigh duysent ponden, dat sy, mits hebbende haer Acte particulier van haer consent, in de maent van May in den jare vyfthien hondert acht en vijftigh, sulcks die gedragen is, ende d'acte van consent van twee hondert duysent guldens, by henluyden in April laetstleden gedragen, sonder dewelcke deselve te hebben, sy seer beduchtende zijn dat sy geen verdere Verkoopers van Renten en sullen konnen krygen, om te furneren 't laetste termyn van de voorsz twee hondert duysent guldens, overmidts de groote klachten die dagelycks aen de Staten gedaen werden by haren Ontfanger, mits dien deselve Koopers geen Brieven gelevert en mogen werden, dat oock 't verder inhouden van de selve Acte, sonder die te hebben, niet en magh geëffectueert werden, elck in den haren rapport sullen doen, om te sien of sy eenigh bequaem middel souden mogen adviseren ende vinden, omme Syne Majesteyt in 't geheel of ten deele te gelieven

ven in sijne voorsz nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintigh duysent ponden; dan die van Gouda verklaren te wesen singulier in haer opinie, soo verre als't raeckt de nieuwe gratien. 1559. 13. Mey.

DEn selven dagh naer noen tusschen vyf en ses uyren, den voorschreven Grave van Bossu, en Mr. Bruxellis, de voorsz Antwoorde gevisiteert, en met den Raede van Hollant gecommuniceert hebbende, hebben in presentie van den selven Raede, de voorsz Staten aengegeven dat sy de selve antwoorde seer vreemt bevonden, en min vruchtbaer, en verder van de intentie van Syne Majesteyt, dan haer voorgaende Antwoorde die sy Syne Majesteyt overgesonden hadden: Dat sy oock bevonden de selve Antwoorde te wesen impertinent, mits dien dat deselve mede mentioneerde van de Petitie by Syne Majesteyt aen de Staten van Hollandt in de maent van Augusto in den jare vyfthien hondert acht en vyftig binnen Atrecht gedaen, van welcke Propositie, als in de voorgaende weecke sylieden de Staten van Hollandt vertoont hadden geen last van Syne Majesteyt te hebben, omme hunluyden yets dies aengaende te proponeren, ofte deselve te helpen vorderen; dat daeromme syluyden haer Antwoorde alleen souden willen doen op de twee Propositien haerluyden geproponeert, of ten minsten op de voorsz nieuwe Petitie van hondert en vijf en twintigh duysendt guldens, alsoo den Hertogh, noopende de Petitie van 't overschot van hondert en acht en vyftigh duysent Pag. 61.

gul-

1559. 23. May. guldens, genoegh te vreeden was met hare Antwoorde, die sylieden Syne Hoogheyt overgeschreven hadden.

WAer op de voorsz Staten, naer een weynigh voorgaende evicatie, ten selven tijde by monde van den Advocaet den voorsz Grave van Bossu, Bruxellis en den Raede van Hollandt voor Antwoorde hebben doen seggen, hoe dat haerlieden gedaen wesende de voorsz Propositie binnen de Stede van Atrecht, van twee hondert en vijftigh duysent guldens, te betalen op seeckere dagen en termynen, na veele en diversche communicatien, en bevindende die saecke heel perplex, niet wel wetende middelen te vinden om deselve Petitie bequamelyck te mogen furneren ende opbrengen, hadden nochtans, omme Syne Majesteyt te gelieven en te helpen aen gereede Penningen, tot afdanckinge van een partye van de Ruyteren en Knechten, wesende in Syne Majesteyts dienste, deselve Syne Majesteyt in April laetstleden geaccordeert de somme van twee honderdt duysent Caroli guldens, te betalen de eene helft in gereeden gelde, en de andere helft te Pinxteren in den jare vyfthien hondert festigh, onder sulcke conditien en limitatien als d'Antwoort daer van zynde dat breeder vermelt; maer dewyl Syne Majesteyt deselve haer Antwoorde niet accept noch aengenaem en was, soo hadden deselve Syne Majesteyt, in Sijne Majesteyts presentie, op den negenthienden der selver maent van April de Staten doen voorhouden drie emeride propositien, daer van d'eerste was omme de

de twee hondert duysent geaccordeerde guldens gesuppleert en geaugmenteert te hebben, volgende d'eerste propositie tot Atrecht gedaen, ter somme van noch by de thien duysent guldens, de andere omme te hebben een nieuwe Beede van hondert en vyf en twintigh duysent guldens, ende de derde om dat sy luyden souden accorderen, soo veel als in hun was, dat Sijne Majesteyt uyt handen van haren Commis en Thesaurier Generael souden mogen lichten 't voorsz overschot van hondert en acht en vijftigh duysent guldens, mits welcke oock de voorsz Staten genootsaeckt waren, op Sijne Majesteyts begeeren de voorsz drie Petitien te beantwoorden, en alsoo sy geen hoop en hadden eenige last te mogen verkrijgen, omme te komen tot eenige augmentatie, op de voorsz eerste Petitie, soo hadden sy 't selve oock Sijne Majesteyt soo by monde geseyt, als by geschrifte overgelevert; ende alsoo, noopende de derde Petitie, beroerende 't voorsz overschot, de voorsz Sijne Majesteyt, genoegh, volgende haerluyder Verklaringe, te vreeden was, soo hadden sy gedesisteert diesaengaende in de selve Antwoorde eenige mentie te maecken; en alsoo haerluyden onmogelijck was te verstaen tot de voorsz tweede Petitie van hondert en vyf en twintig duysent ponden, sonder eerst en alvoorens te hebben haer Acte particulier van den consente by haerluyden gedragen, in de maent van Mey vijfthien hondert acht en vijftigh; sulcks 't selve consent gedaen was, en oock souden hebben 't accex van 't voorsz consent van twee hondert duysent guldens, 1559. 13 Mey.

by

1559. by haerluyden in April laetstleden geaccordeert,
13. May. vermits dat sylieden grootelijcks beduchtende waren dat by faute van te hebben de voorsz twee acten van Consenten, sylieden geen Koopers en souden konnen verkrijgen, om te furneren 't laetste termyn van de geaccordeerde twee hondert duysent guldens, die by verkoopinge van Renten naer vermogen haer antwoorde opgebracht moeten werden, overmits de groote klachten die dagelijcks aen haerluyden gedaen worden, by haren Ontfanger en andere, uyt saecke dat de Koopers, die in den voorleden jare Renten verkoft hebben, tot furnissement van een partye van de Beede, by haerluy-
Pag. 62. den geaccordeert in May vijfthien hondert acht en vijtigh, daer van de Renten alreede verschenen zyn; ende dat oock de Koopers van Renten, tot furnissement van den eersten termyn van de twee hondert duysent guldens, van gelijcken geen Brieven gelevert mogen werden, en dat oock den verderen inhout van deselve Acte particulier van den jare acht en vyftigh, sonder deselve Acte en behoorlyck Octroy daer op te hebben, niet en mach geëffectueert werden, soo hadden de voorsz Staten met goede redenen in haer voorsz antwoorde te doen stellen, dat mits hebbende d'Acte van de voorsz twee consenten, sulcks die by haerluyden gedragen waren; syluyden te vreeden souden zyn rapport in den haren te doen, omme te overleggen of sy eenigh bequaem middel souden mogen vinden, waer door Sijne Majesteyt eenighsints soude mogen in 't geheel of ten deele gelieft werden in Sijne voorsz nieuwe Petitie van hondert

en

en vijf en twintigh duysent guldens, alsoo de natuyre van de saecke, ende de reden sulcks was, dat men behoorde voor al te hebben d'Acten van den voorgaende consente, eer men soude mogen verstaen tot draginge van eenigh nieuw consent; en dat door de weygeringe van deselve Acte, Sijne Majesteyt genoegh oorsaeck was, en beletsel dede omme te mogen vinden bequame middelen, dienende tot furnissement van de voorsz nieuwe Petitie; ende en kosten de Staten niet gebeteren dat hare Hoogheydt geen last en hadde omme haerluyden voor te houden en te helpen bevorderen de voorsz eerste Petitie, waren nochtans des niet te min gehouden deselve met de twee andere Petitien te verantwoorden, nae dien by Syne Majesteyt, soo wel die als d'andere twee Petien gesamentlijck geproponeert waren. 1559. 13. Mey.

OP welcke Antwoorde de Grave van Bossu en Bruxellis gehoort, ende met die van den Raede gecommuniceert hebbende, hebben de Staten voor antwoorde gegeven, dat nadien sylieden immers by haer voorsz antwoorde persisteerden, syluyden van deselve hare antwoorde in alle diligentie Sijne Majesteyt souden adverteeren, begeerende dat sy haerlieden souden gereet houden om ten Hove te reysen, indien by Sijne Majesteyt belast worde haer daer te vinden.

OOck is op 't rapport van den Advocaet, beroerende de Declaratie van Jan van Dam, en op sijn verdere recompense, geresolveert dat Declaratie van Jan van Dam.

1559. 13. Mey. men hem sijn Declaratie weder sal geven om die te augmenteren, van 't geene hy, beroerende de Lyndrayerye ende Houte Caep te Vierboet, en anders, wil sustineren hem recompense van 't Landt toe te komen, omme als dan gesamentlyck getauxeert te mogen werden.

Declaratie van den tegenwoordigen Griffier. EOdem zyn gecommitteert omme te tauxeren de Declaratien van den tegenwoordigen Griffier Mr. Jacob vander Duyn, Lambert Jacobsz en den Advocaet, voor dese reyse, ende dat 't selve gedaen zynde, men hem sal leveren de voorgaende Acte, daer by verklaert is dat men den Griffier voortaen niet en sal betalen dan van 't geene by den Advocaet van 't Landt, ofte de Staten aen hem versocht werdt, en hem 't selve sulcks te seggen.

Requeste van die van Enckhuysen en Grootenbroeck. OOck is geresolveert op de Requeste van die van Enckhuysen en Grootenbroeck, dat men de selve haerluyder Advocaet sal leveren, omme die wat bet te extenderen, ende als dan copie daer van te maecken, omme daer op rapport te mogen doen.

Requeste van de Klercken van de Griffie. NOch is op de Requeste van de Klercken in de Griffie rapport genomen tot de naeste Daghvaert.

Pag. 63. Requeste van Willem van Yssel-steyn, IS mede op de Requeste van Willem van Ysselsteyn, Rentmeester van den Heere van Sevenbergen, geresolveert voor Appoinctement te stellen, dat de Staten den Suppliant ontslaen

uyt

uyt de gyseling den tyt van een maent, omme binnen den selven tydt op te brengen den Thienden Penningh van de jaren vyfthien hondert drie en vyftigh, en acht en vyftigh, van de Goederen van myn Heere van Sevenbergen, daer vooren hy by den Ontfanger van 't Gemeene Landt gegyselt is; en dat onder handttastinge van den Hove van Hollandt, van weder in gyselinge te komen, den voorsz tydt van een maent geëxpireert zynde, indien hy den voorsz Thienden Penningh middeler tydt niet op en breNght.

1559. 13. Mey. Rentmeester van den Heer van Sevenbergen.

NOch by den Advocaet rapport gedaen zynde van de geconcipieerde Acte, beroerende de correctie van de versuymenisse, gepleeght in de Acte van consent van den seven en twintigsten December vyfthien hondert vyf en vyftigh, hebben de voorsz Staten Copie van de voorsz Acte begeert, en genomen rapport.

Rapport van 't antwoort, beroerende de correctie van de versuymenisse, gepleeght in 't consent van den jare vyf en vyftig.

DEn twaelfden Mey hebben de Staten van Hollandt gesien de Copie van seeckere Quitantie van den Hertoge van Savoyen, beroerende seeckere somme van thien duysent guldens, by haerluyden sijne Hoogheyt gedaen, verklarende dat den Ontfanger van 't Gemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, niet en behoort d'originele Quitantie van den Advocaet te ontfangen, overmits deselve inhoudende is de clausule op afkortinge van meerder somme, maer dat hy behoort te hebben absolute Quitantie, alsoo by haerluyden sijne Hoogheyt niet meer

Raeckende de Quitantie van den Hertog van Savoyen.

 dan

1556. dan de voorsz somme van thien duysent guldens
13. Mey. voor een propinie geaccordeert en is.

Ordonnantie voor de Gecommitteerden op 't stuck van den Soute.

DEn veerthienden dito is gepasseert Ordonnantie voor Pieter Pitersz Sasbout, Dirck Jorisz de Bye, en Matthys Jansz, elck van veertien ponden tot twee gulden seven schellingen, van dat sy de Staten tot Brussel geassisteert hebben in de communicatie van den Soute.

Noch gelycke Ordonnantie voor Willem Jansz, &c.

NOch gelycke Ordonnantie voor Willem Jansz ende Pieter Jonge Allaertsz van Enckhuysen, elck van veerthien dagen van gelycke reyse.

Thien duysent guldens aen den Hertog van Savoyen geaccordeert.

ALs mede hebben de voorsz Staten geresolveert dat men van Syne Majesteyt sal bevorderen en conditioneren, dat de thien duysent guldens, den Hertoge van Savoyen geaccordeert, geinsereert mogen werden in 't consent van twee hondert duysent ponden, by haerluyden in April laetstleden geaccordeert.

Jaerlyckste ontfangen den Thienden Penningh van de Vroon-Landen.

DE Staten van Hollandt hebben mede geordonneert jaerlijcks door Tiexma, Rentmeester van de Vroonen van Syne Koninghlycke Majesteyt, gelegen ontrent Alckmaer, te ontfangen het derdendeel van den Thienden Penningh, van de Pachters van de voorsz Vroonlanden, tot profijte van 't Gemeene Landt, en dat onder sulcken salaris als hem by myn Heeren van de Reecken-kamer van Hollandt toegevoeght sal werden.

Oock

OOck is de saecke, beroerende d'opseggingē van de Penningen, opgeschreven boven de hondert duysent guldens, ende de porcie van de drie Personagien noch uytgestelt den tydt van acht of veerthien dagen. 1559. 13. Mey. De opsegginge van't opschryven uytgesteldt noch acht of veertien dagen. Pag. 64.

NOch is op de Requeste van 't Convent van 's Gravesande geresolveert voor Appoinctement te stellen: Advis van den geenen die gecommitteert zyn tot de correctie van den Thienden Penningh, ende dat deselve reguard sullen nemen of de vyf Margen, en de Boomgaerden daer inne leggende, daer haer Convent op staet, in 't getal van hare Morgentalen gecomprehendeert zyn of niet. Requeste van 't Convent van 's Gravesande.

EOdem is den dagh om te hooren de reeckeninge van den Ontfanger Coebel, die geleyt was op den sesthienden deser maendt Mey, uytgestelt tot den eersten Junii naestkomende, 's avondts in de Herberge, en dat hy dien dagh houden sal, en terstont leveren de Reeckeningen in handen van Rennoy, 't welck hem in de volle Vergaderinge aengedient wesende, den Advocaet heeft beloost van stonden aen de Reeckeninge te leveren in handen van den voorsz Rennoy, ende dat hy den voorsz eersten dag sonder foute houden sal. Dagh om te hooren Coebels reeckeningen.

EOdem is op de Requeste van de Kerck-meesters en Heylige Geestmeesters van Hasers-woude, geresolveert voor Appoinctement te stellen: Advis van de Gecommitteerden, tot correctie van den Thienden Penningh. Requeste van Kerckmeesters ende Heylige Geestmeesters van Hazarswoude.

1559. 13. *Mey.* Beroerende de stellinge van eenen Ontfanger tot de nieuwe toekomende Beede.

EOdem is by een van de Gedeputeerden de Staten aengegeven, alsoo overmits de menighvuldige groote ende excessive Beeden, d'een op d'andere, in den voorleden jare by de Staten van Hollandt, Syn Keyserlycke ende Syn Coninghlycke Majesteyt, om den Oorlogh tegens den Koningh van Vranckryck geconsenteert, Mr. Aernout Coebel, Ontfanger van 't Gemeene Landt van Hollandt, niet en heeft mogen maken noch doen sijn reeckeninge, die veel zyn, sulcks dat d'Edelen en ses groote Steden, die over sijn reeckeningen komen, niet en mogen weten den staet van sijn Comptoir, soo waer 't goedt ende nootsaeckelyck, dat men een goet bequaem ander Persoon ordonneren tot den ontfangh van de Beede van de tweede hondert duysent guldens, in April laetstleden geconsenteert, die verschynen sal Mey Anno vyfthien hondert sestigh, ofte van de eerste toekomende Beede, niet dat men wil den voorsz Coebel stellen van sijn Ontfangerschap, maer dat den voornoemde Coebel middeler tydt sal gereedt maecken, ende oock doen alle sijne reeckeningen, die hy behoort en schuldigh is te doen, op dat men mag weten den staet van sijn Comptoir, omme te verhoeden de schaden, achter wesen en interesten, daer 't Landt van Hollandt, ende oock den selven Coebel, by 't verloop van dien soude mogen innekomen, navolgende diversche vermaningen by hooglosselycker memorie Vrouwe Marie, Koninginne douariere van Hongaryen en Bohemen, &c., Gouvernante, myn Heere den Præsident Viglius, ende andere de Staten van Hollandt gedaen.

Eo-

EOdem Coebel gelevert de voorsz Acte, beroerende d'executie van den Thienden Penningh van de Visscherye van den Prince van Orangien. 1559. 13. Mey. Overleveringe van diversche Acte aen Coebel gedaen.

Den selven Coebel gelevert d'Acte, beroerende d'executie van alle Officien.

Noch d'Acte beroerende de Quitantien gepasseert by den Hertogh van Savoyen.

Noch d'Acte beroerende dat den Ontfanger van de Vroonen buyten Alckmaer, tot profijte van 't Gemeene Landt ontfangen sal den Thienden Penningh van de selve Vroonlanden.

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage Pag. 65.

Den 1. 2. en 8. Junii, 1559. 1. 2. en 8. *Junii*.

PRÆSENTEN.

Den Heere *van Assen*,	*Willem Blasius*,
delft,	ende
ende	Mr. *Willem Schoock*,
Van Lockhorst,	VAN DORDRECHT.
RIDDERS.	Mr. *Lambert Jacobsz*,
Gerrit van Poelgeest,	VAN HAERLEM.
Otto van Egmondt,	*Gerrit Jacob Hoenesz*,
Jacob vander Duyn,	Burgermeester
ende	*Dirck Jorisz de Bye*,
Hendrick van Benthuysen,	ende
Van wegen d'EDELEN.	Mr. *Jacob van Leyden*,
	VAN DELF.
Adriaen Adr. Bleyenburgh, Schout,	*Dirck van der Does*, Burgermeester,

1559.
1, 2. en 3. Junii.

ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Pieter Canter, Burgermeester,
Cornelis Jacobsz, ende
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,
VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgermeester,
VAN GOUDA.

Omme te resolveren op de voorsz augmentatie van vyftigh duysent guldens, boven de geconsenteerde twee hondert duysent guldens, en op de nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintigh duysendt guldens.

Desen eersten Junii zyn present geweest alle de voorsz Heeren, behalven Assendelft, Lokhorst en Duyn, roerende het meerder afnemen van Tollen by de Bisschoppen van Ceulen en Munster.

DEn eersten Junii by de voorsz Gedeputeerden van Dordrecht de Staten aengegeven zynde hoe dat by de Bisschoppen van Ceulen en Munster seecker meerder Tollen van de Koopmanschappen, passerende den Rhyn ende de Lippe, tegenwoordelyck afgenomen wierde, dan men van ouds plag te doen; te weten, daer men van de Wynen, nederkomende den Rhyn, hier voorens niet meer plagh te nemen dan een stuyver Brabands, eerst hadden genomen een halven Daelder, en daer na een heelen Daelder; en daer men van vyf of ses Houten, passerende de Lippe, eerst hadde genomen een halve stuyver of vyf duyten, hadden oock genomen eerst een halven Daelder, en daer na eenen heelen Daelder; en alsoo 't selve tenderende was tot verderffenisse van de voorsz Negotiatie, soo hadden die van Wesel, Aernhem, Zutphen en Nimmegen een dagh bescheyden binnen de Stede van Nimmegen, daer me-

mede geconvoceert waren geweest die van Deventer, Bommel en Tiel, en die van Dordrecht voorschreven, die meest de voorsz Koopmanschappen hanteren, om eyndelijck te adviseren wat oorbaer gedaen behoorde te werden, om tegens de voorschreve nieuwe exactie te remedieren, dewelcke oock mede gepleeght werden by eenige particuliere Heeren, hebbende mede recht van Tollen op de selve Rivieren; alwaer eyndelyck voor Resolutie genomen was, dat men aen de voorsz twee Bisschoppen en andere, geuseert hebbende van deselve exactien, by Missiven, uyt den naem van de voorsz Steden, souden versoecken de voorsz nieuwe exactien afgedaen te hebben, of datse haerluyden souden overschryven de redenen waeromme deselve by haerluyden gepleeght en opgestelt waren, versoeckende die van Dordrecht voorschreve, dat alsoo in voortyden seeckere Tractaten en Recessen tusschen Syne Koninglycke Majesteyt, ende de Vorsten, hebbende recht van de Tollen op de voorsz Riviere gemaeckt was, daer by expresselyck geconvenieert was, dat men deselve Tollen niet en soude augmenteren, en dat deselve exactien waren tenderende tot bederffenisse van de Negotiatie, de voorsz Goederen en Koopmanschappen, en midts dien 't Gemeene Landt toucheerde, de Staten deselve saecke daerom souden willen aennemen, en adviseren by wat middelen men bequamelyck de selve exactie soude mogen afdoen ende te niet brengen, of dat ten minsten 't selve vervolgh by die van Dordrecht voorsz gedaen soude werden by Advis, Rade, en tot beste van

1559. 15. 21. en 31. Junii.

Pag. 66.

 't

1559. 't Gemeene Landt, soo hebben de voorsz Sta-
12. 2. en 3. ten gesamentlyck geresolveert, dat die van
Junii. Dordrecht voorsz, gerecouvreert hebbende antwoorde van de Bisschoppen van Keulen ende Munster, de Staten daer van Copie souden overschicken, ende dat middeler tydt oock vervolgh aen de Raedts-Heer Suys gedaen soude werden, omme te verkrygen Copie van de voorsz Recessen, ende alle 't selve gedaen zynde, bequamelyck te mogen adviseren wat in de saecke verder geraden soude wesen te doen.

Beroerende de voorige antwoorde.

DEn tweeden Junii in deliberatie gestelt zynde, of men soude insisteren omme te hebben d'Acte particulier van den consente, by de Staten gedaen op den twaelfden Mey, sulcks die by haerluyden gedragen was, dan of men voor dese reyse soude te vreeden wesen te accepteren de Acte, in sulcker voegen als die van wegen Syne Majesteyt gecoucheert was, daer by Syne Majesteyt de nieuwe gratien, eenige Steden en Vlecken gegundt, zedert het dragen van den laetsten consente van de Beeden ordinaris, in meeningen is te brengen tot laste van de Staten; Soo hebben de Edelen en die van Delft, overleggende dat niet apparent en was uyt het geene wes haerluyden by den Heere van Bossu en Bruxellis aengegeven is geweest, dat Syne Majesteyt deselve Acte anders soude willen leveren, dan sulcks deselve by Syne Majesteyt was gedaen coucheren, ende mits dat deselve nieuwe gratien by de Staten gedragen souden werden, ende dat nochtans voor alle werck nootsaeckelyck was de selve Acte te hebben,

om-

omme te mogen leveren die geene die tot furnissement van een party van de selve Renten, haer behoorlycke constitutie-brieven, en dat men dan oock soude mogen verder resolveren op de twee Petitien, daer die tegenwoordige Daghvaert toe dient, voor Resolutie verklaert dat men voor dese reyse deselve gracien soude mogen vinden voor den tydt dat die Beede ordinaris cours ende loop gehadt soude hebben, te weten tot Kermisse anno vyfthien hondert festig, mits ommeslaende over 't breede van de Schiltale, soo veel als de selve nieuwe gratien bedragen, sonder dat daer inne yemandt genieten soude eenige gratie, en dat sulcks d'Acte particulier gemaeckt soude werden, volgende 't concept van Syne Majesteyt, en mits hebbende de Acte van 't Appointement, de Staten geaccordeert in de maent April laetstleden, inhoudende onder anderen dat syluyden, noopende de selve saecke, in Justitie ontfangen souden werden, ende dat haerluyden sommierlyck recht gedaen soude werden, als men bevinden soude na goede Justitie te behooren: Die van Dordrecht hebben hier op genomen rapport: Die van Haerlem, Leyden en Amsterdam hebben verklaert, dat alsoo 't van quader consequentie soude wesen d'Acte t'admitteren, anders geconcipieert dan naer vermogen 't consent, men daeromme behoort te insisteren omme deselve Acte gemaeckt te hebben, in conformité van 't gedragen consent; welke opinie gehoort hebbende die van Delft, resilierende van haer voorgaende opinie, hebben haer met die van Haerlem, Leyden en Amsterdam voorsz conform

1559. 1, 2. en 5. Junii.

ge-

1559. 1. 2. en 3. Junii. gemaeckt: Die van Gouda en zyn niet in de voorsz Resolutie present geweest, overmits dat sy in de voorsz saecke zyn partye formeel.

Pag. 67. Remonstrantie by den Grave van Bossu, en den Heere van Bruxellis de Staten van Hollandt gedaen.

NOch is by den Grave van Bossu, en Mr. Philibert de Bruxellis, ter presentie van den Rade van Hollandt, voorgehouden zynde hoe dat by haerluyden den Hertogh van Savoyen overgesonden zynde haerluyder Antwoorde, by geschrifte op de laetste Vergaderinge haer Ed. overgelevert, soo hadde sijne Hoogheyt daer op deselve haer Ed. voor antwoorde geschreven, dat Syne Majesteyt wel verwondert was, dat de Staten van Hollandt difficulteyt en swarigheydt maeckten de voorsz augmentatie en nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintigh duysent guldens te accorderen, nadien die van Vlaenderen, Artoys en Henegouwen, dewelcke niet alleen, geduyrende desen Oorlogh, grootelycks beschuldigt waren, maer oock groote last en schade geleden hadden van de Ruyteren en Knechten, geweest hebbende in Syne Majesteyts dienst, tot de voorsz twee Petitien consent gedragen was, mitsgaders oock by die van Ryssel, Douay, Artoys, Tournay, Tournesis, en uytterlyck nu oock by die van Zeelandt, bysonder aenschouw nemende, dat sy van de selve Vyanden, ende oock Ruyteren ende Knechten bevryt waren geweest; ende aengaende de swarigheyt van de leveringe van de Acte particulier, dat Syne Majesteyt van geene meeninge en was haerluyden andere Acte te leveren, dan gelyck die van Synen 't wegen

was

was by geschrifte doen stellen, en onder sulcke andere Acte als vooren verhaelt is, ende dat overmits 't selve haer consent in geen andere voege by Syne Majesteyt geaccepteert en was; ende aengaende de Acte by de Staten versocht van de twee hondert duysent guldens, by haerluyden den negenthienden April laetstleden geaccordeert, dat Syne Majesteyt deselve haerluyden niet en mochte geven, mits dien 't selve consent soodanigh niet geaccepteert en was, immers ten selven tyde versocht hadde, en tegenwoordig versoeckende was augmentatie van noch vyftig duysent gulden, dat daeromme sy, overleggende de groote nootsaeckelyckheyt van de saecke, en d'overlast die de voorsz Ruyteren en Knechten, wesende noch onbetaelt, en tot Syne Majesteyts laste, d'Onderfaten van dese Landen doende waren, souden willen accorderen de voorsz augmentatie, ende oock de voorsz nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintig duysent guldens, op dat Syne Majesteyt niet genootsaeckt soude werden, door oorsaecke dat deselve by weygeringe van consent niet afgedanckt en mochten werden, in dese Landen gebracht werden, omme de geene die alreede Syne Majesteyts Petitie bewillight hadden, daer van te mogen ontlasten; soo hebben de voorsz Staten, naer voorgaende communicatie, in 't lange hier op gehouden, op den derden derselver Maendt geresolveert voor antwoorde op de Petitie, soo beroerende d'augmentatie van vyftigh duysent guldens, op de twee hondert duysent guldens, en de nieuwe Petitie van de honderdt vyf en twintigh duysendt

1559. 1, 2. en 3. Junii.

1559. fendt guldens, te feggen dat de Staten te vree-
1, 2. en 3. den fouden wefen, combinerende de felve twee
Junii. Petitien, Syne Majefteyt te believen met de fomme van drie hondert duyfent Caroli guldens, van veertigh grooten Vlaems 't ftuck, te betalen d'eene helft in gereeden gelde, ende d'andere helft te Pincxteren Anno vyfthien hondert feftigh, mits dat defelve fomme gevonden foude werden by verkoopinge van Los-renten tegen den penningh twaelf, en dat het fraict en verloop van defelve Renten foude gevonden werden by de voorgaende geconfenteerden Impoft op den Turf, en by 't overfchot van den Impoft van de Wynen, Bieren en Margengelt, naer advenant den voet die tot noch toe daer inne geobferveert is, dan zyn eenige van de Gedeputeerden, als die van Dordrecht en Gouda, van advife geweeft, datmen den Impoft op de Inlandtfche Bieren, wefende van meerder pryfe dan tot dertigh ftuyvers 't vat, wat foude verhoogen, te weten, de Bieren wefende van twee gulden en daer beneden, boven nochtans den prys van dertigh ftuyvers op 't vat tot een
Pag. 68. grootjen, ende de Bieren van twee gulden en een halven op 't vat tot een ftuyver, ende van drie gulden en daer en boven op 't vat tot drie grooten, ende alle andere uytheemfche Bieren naer advenant, des hebben 't meerendeel van de voorfz Staten onderfproocken 't felve confent niet t'accorderen, dan mits hebbende haer Acte particulier van den twaelfden Mey vyfthien hondert acht en vyftigh, fulcks die gedragen is in haer handen, maer de Edelen, beduchtende dat men tot defelve Acte, in fulc-

ker voegen niet wel en soude konnen komen, en dat nochtans deselve van nooden is te hebben, omme de Koopers van de Renten te mogen doen hebben haer behoorlycke constitutie-brieven, en oock daer by niet te retarderen den voortgang van desen tegenwoordigen consente, alsoo nootsaeckelyck is, ten eynde by de voortgangh van dien, 't verder verloop, en nader inconvenient verhoedt mach werden, souden voor dese reyse, en sonder 't selve te trecken in consequentie, te vreeden wesen de voorsz Acte te accepteren, gelijck die van wegen Syne Majesteyt gecoucheert is, en dat dienvolgende de nieuwe gratien van eenige Steden en Vlecken, op de voet van de Schiltalen gevonden souden werden, sonder dat yemant hier inne soude genieten eenige gratie, en dat voor den tydt dat die ordinaris Beede laetstmael geconsenteert was, en loop gehadt soude hebben, als te vooren tot Kersmisse Anno festigh; dan die van Gouda, als wesende partye formeel, en hebben in de communicatie, noopende de voorsz Acte particulier, niet geweest, op welcke Resolutie eenige van de Steden rapport genomen hebben, omme haer antwoorde weder inne te brengen op Maendagh 's morgens, tusschen acht en negen uyren. 1559. 1, 2. en 3. Junii.

IS mede geresolveert te vervolgen aen Syne Majesteyt, de vorderinge en abbreviatie van de Justitie. Te vervolgen de vorderinge van de Justitie.

Noch

1559. 1, 2, en 3. Junii. Nominatie voor die in den Grooten Raede.

NOch datter twee, gebooren uyt Hollandt, in den Grooten Rade geordonneerdt werden, en daeromme drie Hollanders genomineert werden, tot deselve twee aldaer sullen wesen.

Beroerende de Leenmannen.

NOch dat de Leenmannen van Hollandt, eenige delicten geperpetreert hebbende, daer uyt confiscatie van de Goederen soude mogen vallen, niet meer en souden verbeuren dan festigh pondt, van veertig grooten, sulcks alle die groote Steden, en eenige kleyne Steden van Hollandt, ende oock de Leenmannen van Brabandt, ende van andere Landen geaccordeert is.

Resolutie in 't Klooster genomen.

EOdem is mede geresolveert den Ontfanger Coebel te vragen, het hoemenighste deel Adriaen Fyck, Pachter van den Impost van de Stede Delft, over 't Jaer vyfthien hondert seven en vyftigh, van den selven Pacht, uyt saecke van de Peste, als doen aldaer geweest hebbende, quyt gescholden is, om dien achtervolgende Appoinctement te stellen op de Requeste van den Pachter van den Impost van Heusden.

NOch hoe veel uytgebrocht heeft de Verpachtinge van den Impost van den jare vyfthien hondert negen en vyftigh.

Dit Coebel in reeckeninge sal brengen

IS mede geresolveert den Ontfanger Coebel te seggen, dat hy in sijne reeckeninge sal brengen in ontfangh den Thienden Penningh van de

de Visscheryen, toebehoorende de Prince van Orangien, midts dat men hem acte sal geven deselve hem weder te korten, soo verre den voorsz Thienden Penningh by executie niet opgebracht en gesommeert en werdt.

1559. 1, 2. en 3. Junii. den 10. Penning van de Visscheryen van den Prince van Orange.

EOdem is Frans van Ee, Pachter van den Impost binnen de Stede van Heusden, voor den jare vyfthien hondert acht en vyftigh, overmits de Peste, die als doen daer vier maenden gevigeert heeft, op sijn Requeste quytscheldinge geaccordeert van veertigh ponden, van veertigh grooten Vlaems, op sijne Pacht, 't welck is een negende deel van sijne Pacht, alsoo gelyck deel, omme de voorsz saecke wille, den Pachter van den Impost binnen Delf, Adriaen Fyck geaccordeert ware.

Pag. 69. Frans van Ee, Pachter van den Impost binnen Heusden, voor den Jare 1558. quyt gescholden 40. p.

DEn sesden Junii vijfthien hondert negen en vyftigh, is by de Staten van Hollandt geresolveert, dat men schryven sal aen die van den Raede van den Prince van Orangien, dat sy, volgende sijn begeerte, in surcheantie sullen houden de Executie van den Thienden Penningh van sijne Visscheryen, tot sijne Hoogheyts wederkomste uyt Vranckryck, midts dat Syne Hoogheyt by geschrifte oversenden sal hoe veel dat die Visscheryen Anno drie en vyftigh, en seven en vyftigh uytgebracht hebben, omme daer uyt te mogen weten hoe veel den Thienden Penningh van deselve Visscheryen bedraeght.

Te supersederen met de executie van den Thienden Penningh van de Visscheryen van den Prince van Orange, tot sijn wederkomst uyt het Leger.

1559. 1, 2. en 3. Junii.

Dat Coebel niet en sal treden in nieuwen ontfangh, voor dat hy sijn oude reeckeninge gedaen heeft.

EOdem hebben de Staten van Hollandt den Ontfanger Coebel geinterdiceert te treden in den ontfangh van de hondert en vyftigh duysendt ponden, die geconsenteert sullen werden om te Pincxteren Anno sestigh opgebracht te werden, hem lastende met den eersten te doen sijn reeckeninge, omme daer by te mogen weten den staet van sijnen ontfangh ende administratie, omme alsdan vorder in dese saecke gedisponeert te werden soo men bevinden sal na redenen te behooren.

Verklaringe van Coebel, van de reeckeningen die hy doen sal.

OOck heeft den Ontfanger voorschreven verklaert, dat hy nu achter een sal doen vier reeckeningen, te weten van de Conversie van de Lyf-Renten in Los-Renten, van den Impost van den jare seven en vyftig, van 't recollement van den Thienden Penningh, ende van den consente van den Impost van den jare acht en vyftigh, ende soo verre hy 't selve niet en doet, is te vreeden dat men hem deportere van sijn Officie.

Alle de Requesten de Staten gepresenteert, te stellen in handen van Gecommitteerd.

NOch is mede geresolveert, dat men alle de Requesten die zyn gepresenteert, sal stellen in handen van de Gedeputeerden, op Coebels Reeckeninge, omme by hunluyden daer op gedisponeert te werden.

Te lossen Georgio Doven een Lyf-rente van duysent guldens.

DEn achtsten Junii vyfthien hondert en negen en vyftigh, hebben de Gecommitteerden op de Reeckeningen, den Ontfanger belast te lossen aen Georgio Doven, een Lyf-Rente van duysent ponden 's jaers, daer van de Hooftsom-

somme beloopt ses duysent guldens, ende soo wanneer de Brieven van Renten, en 't acquit van de lossinge sullen wesen gerecouvreert, sal men in de reeckeninge insereren 't verloop van deselve Renten. 1559. 1, 2. en 3. Junii.

DatCoebel die vander Schellingh sal antwoorde schryven.

DEn thienden Junii is geresolveert, dat Coebel op de Missive by die van den Secreten Raede aen hem geschreven, beroerende de versochte exemptie van die van der Schellingh, voor antwoorde sal schryven, soo als hier nae by hem gedaen is.

Resolutien op 't Hof in den Hage genomen.

Beroerende d'antwoorde op de laetste Petitie. Pag. 70.

DEn vyfden Junii vyfthien hondert negen en vyftigh is by de Staten van Hollandt geresolveert d'Acte van consent, beroerende de Petitien van den Hondertsten en Vyftighsten Penningh respectivelyck gedaen, ofte in de plaetse van dien, soo veel t'anderen tyden geaccordeert is, de nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintigh duysent guldens, en de versochte continuatie van den Impost, en de verdubbelinge van dien, voor den tydt van vier jaren over te leveren, sulcks die by geschrifte gestelt is, uytgesondert dat die van Dordrecht verklaerden geen last te hebben, dat het verloop van de Renten, verkoft tot furnissement van de laetste hondert duysent guldens, by verhooginge van den Impost op de Wynen gevonden soude werden.

1559. 1, 2. en 3. Junii. OOck hebben de Edelen, Dordrecht, Haerlem, Delf en Amsterdam geresolveert, dat aenmerckende, dat men niet en soude mogen komen tot verkryginge van den Acte particulier van den consente, gedragen den twaelfden May vyfthien hondert acht en vyftigh, in sulcker voegen als deselve gedragen is, en dat nochtans van nooden is deselve Acte met den eersten te hebben, om de Koopers van Renten te mogen doen hebben haer behoorlycke Constitutiebrieven, ende oock omme daer by niet te retarderen den voortgang van dese tegenwoordigen consente, alsoo nootsakelyck is omme daer door te verhoeden meerder inconvenienten, voor dese reyse te accepteren de voorsz Acte particulier, soo die van wegen Syne Majesteyt gedaen is coucheren, beroerende 't poinct van de nieuwe gratien, eenige Steden ende Vlecken, federt 't laetste Consent van de Beede Ordinaris, by Syne Majesteyt geaccordeert, ende dat oock deselve nieuwe gratien, beloopende jaerlycks ter somme van negenthien hondert ponden seventhien schellingen negen deniers, van veertigh grooten, over 't bree op de Schiltalen gevonden soude werden, mits dat een yegelyck daer inne sal genieten haer oude gewoonlycke gracien, en datter soo veel te meer sal ommegeslagen werden, en dat na de expiratie van den selven tydt de voorsz Staten van deselve gratien ontlast sullen blyven, en dat haerluyden daer van by Syne Majesteyt gelevert sal werden behoorlycke Acte, dan die van Leyden verklaerden geen last te hebben eenigh consent te dragen, dan mits hebbende de voorsz

Ac-

Acte particulier, in sulcker voegen als 't consent als dan gedragen was: Die van Gouda, als wesende in desen partye formeel, en hebben noopende dese saecke niet willen opineren, seggende dat sy na de expiratie van de Beede ordinaris apparentelyck niet bet gequalificeert en sullen wesen dan sy tegenwoordelyck zyn, en mitsdien die gratien niet en sullen mogen ontberen. 1559. 1, 2. en 3. *Junii.*

HEbben voorts de voorsz Staten expressélyck verklaert dat men voortaen ten Hove wesende, ende by de Staten eenigh consent gedragen zynde, de Gedeputeerden van de Staten van daer niet en sullen vertrecken, voor en aleer sy in haer handen hebben d'Acte van consent, soo als die gedragen sullen werden; dat oock 't inhouden van de Acten niet gefurneert, volbracht, ofte uyt krachte van dien eenige penningen opgebracht sullen werden, sonder deselve gelyck 't consent gedragen is, eerst en alvooren ontfangen hebben. Van boven niet te reysen, voor dat sy d'Acte van consent in handen hebben.

DEn sesden Junii hebben de Gedeputeerden, boven reysende, last gegeven, soo verre men met het voorsz consent niet en soude te vreden wesen te verklaren geen hoop te hebben van eenige verdere last te verkrygen, ten ware de Gedeputeerden, boven komende, verklaerden andere last te hebben. Soo verre sijn Majesteyt met het consent niet te vreden is, te verklaren geen verdere last te hebben.

OOck hebben de Staten geresolveert, dat, noopende ordre van de Justitie, dat Leenmannen niet meer en souden mogen verbeuren, daer Dordrecht, Delft ende den Advocaet last gegeven, om-

1559. daer confiscatie valt van Goederen, dan festigh
1, 2. en 3. ponden van veertigh grooten; en noopende
Junii. dat 'er altoos twee in den Grooten Raede, uyt
me naer 't Hollandt gebooren, voor Raeden geordonneert
vertreck souden werden, de selve Poincten Staets-ge-
van de Ge- wys ten Hove vervolght sullen werden, soo
committeerden, ten lange de Gedeputeerden aldaer wesen sullen,
Hove di- en na haer vertreck hebben gecommitteert een
versche van de Edelen, die best vaceren magh, de Pen-
Poincten sionarissen van Dordrecht en Delf, benevens
te vervol- den Advocaet, en hoopten, boven komende,
gen. wel last te verkrygen, dat de selve Gecommit-
Pag. 71. teerden souden mogen toeseggingе doen van gratuiteyt, en dat men by versoeck achter 't consent, ofte by nieuwe, in reguard van de groote menighvuldige diensten, sal versoeken met den eersten expeditie van de drie poincten te hebben.

Of men in de laetste Acte van consent soude insereren d'afkortinge van vyf duysent gl. voor de armoede, pest en brant, &c.

HEbben van gelycken rapport genomen, omme boven komende, antwoort inne te brengen, of men in d'Acte van Consent sal mede stellen, dat men aen de laetste vyftigh duysendt gulden soude aftrecken of inhouden vyf duysent guldens, voor den geenen die vermits armoede, brant, pest, of anders, haer portie niet en sullen mogen opbrengen.

Resolutie, beroerende het Placaet op 't visschen van Wit- en Vroon-

DEn sevenden Junii by die van Dordrecht de Staten aengegeven zynde hoe dat sy verkregen hebben seeckere Placaet, daer by geinterdiceert werdt niet te mogen visschen met Witvisch of Vroonvisch, in den Lande van Zuyt-Hollandt en daer omtrent gelegen, met naeu-

naeuwe Netten, genaemt Diefs-netten en Schat- netten, met seer kleyne masen, daer men niet dan 't voortste Lit van eenen kleynen vinger door steecken soude mogen, lang wesende twee of drie duysent vademen, ofte meer, met noch Dryf-netten met pouren, 't welck zyn lange Touwen, hebbende veel kleyne Toukens of Koordekens met haecken of hoecken, en diergelycke, breder gementioneert in 't selve Placaet, omme 't selve aldaer gepubliceert te werden, hadden de Publicatie van dien gehouden in surcheantie, ter tydt en wylen sy al 't selve de voorsz Staten aengedient souden hebben, als wesende præjudiciabel den Lande van Hollandt, en de gemeene schamele Ingesetenen van dien, die meest al by den kleynen Wit-visch werden onderhouden en gealimenteert, ende by de interdictie van den voorsz Placate, daer van gepriveert souden wesen; versoeckende daeromme, hoe en in wat manieren men hier inne soude remedieren, en of men de Publicatie van dien soude toelaten of niet; ende ingevalle de voorsz Staten souden verstaen dat men de voorsz Publicatie niet en souden mogen beletten, dat syluyden als dan tot profijte van den Gemeenen Lande van Hollandt, de handt daer aen souden willen houden, dat het voorsz Placaet by Syne Majesteyt, uyt redenen voorsz, te niet gedaen soude werden, of dat in allen gevalle, van gelycken over alle de Landen van Hollandt dat Visschen met de voorsz naeuwe Netten, en bysonder 't visschen met de Stalen behoorde afgedaen te werden, alsoo by de voorsz Stalen merckelyck meer kleyne Visch en Grom

1559. 1, 2. en 3. Junii. Visch, in Zuyt-Hollandt.

 ver-

1559. verſmoort werden, dan by de voorſz nauwe
1, 2. en 3. ende andere Netten, ſoo hebben de voorſchre-
Junii. ve Edelen en Gedeputeerden van de ſes groote Steden verklaert, dat alſoo 't niet geraden en ware de Publicatie van de voorſz Placate te beletten, dat daeromme die van Dordrecht voorſchreven de Publicatie van dien ſouden admitteren, onder ſulcke proteſtatie als ſy meenen ſouden haerluyden en 't Gemeene Landt van Hollandt profijtelyckſt te weſen; ende dat ſy voorts Copie van den ſelven Placate ſouden leveren die van Haerlem en Amſterdam, omme 't ſelve in den haren te communiceren, met dengeenen die haer op de Viſſcherye verſtaen, omme ten Hove komende, beſcheyt te mogen inbrengen, of 't ſelve het Gemeene Landt præjudiciabel ſoude weſen of niet, om 't ſelve ge-
Pag. 72. hoordt, als dan eyndelyck by de voorſz Staten gedecuſſeert te werden, of 't ſelve ſoude weſen tot præjuditie van 't Gemeene Landt, en ſulcks vervolgh gedaen werden aen Sijne Majeſteyt, omme 't ſelve Placaet af en te niet te niet gedaen te hebben, of dat ten minſten 't ſelve behoort te weſen Generael, en te disponeren over geheel Hollandt, en dat ſulcks mede die Stalen behooren afgedaen te werden.

Memorie voor Coebel, om antwoorde aen den Secreten Raedt te ſchryven, beroerende de pretenſie van die vander Schellingh.

DEn negenden Junii hebben de Staten van Hollandt den Ontfanger Coebel gelevert ſeeckere Memorie, omme antwoorde te ſchryven aen die van den Secreten Raede, beroerende die van der Schellingh, gelyk als hier na volght:

Dat

Dat de Staten van Hollandt in alle extraordinaris Consenten, by haerluyden Syn Keyserlycke en Koninghlycke Majesteyt, gedurende desen Oorloge gedragen, altydt ondersproocken en geordonneert hebben, dat daer inne contribueren souden Geestelycke en Wereldlycke, Vrye en Onvrye, onder de Schiltalen of daer buyten geseten, van hare Goederen, gelegen onder de Landen van Hollandt, ofte die onder Hollandt sorteren, ende nergens anders contribueren, ofte gecontribueert en hebben, met expressselycke derogatie van alle Privilegien, Vryheden en exemptien, die de voorsz Vryen en Exempten ter contrarie hebben, of alleguеren souden mogen, hoe die oock geclausuleert souden mogen zyn, volgende welcke, alsoo de voorsz vander Schellingh notoirlyck onder Hollandt gelegen zyn, altoos haer portie opgebracht hebben, en dat naer vermogen van seecker accord, by haerluyden tot haer eygen begeerte met de Staten van Hollandt gemaeckt, by den welcken haerluyden oock by de selve Staten groot voordeel gedaen is, genomen hebbende drie Morgentalen voor een, sulcks dat het geen apparentie en heeft dat sy als nu van haer voorsz pretensie vrydom souden genieten, naerdien sy in alle alsulcke Beeden extraordinaris, naer vermogen van 't voorsz Accord, altoos betaelt hebben; niet te min, indien die van der Schellingh voorsz souden willen sustineren by 't voorsz accord en de contributien, uyt krachte

1559. 1, 2. en 3. Junii.

1559. 1, 2. en 3. Junii. te van dien gedaen, beswaert te zyn, sullen haer dies aengaende mogen behelpen met de wegh van Justitie, jegens de voorsz Staten, navolgende den Appoinctemente by mynen Heeren van de Financie aen haerluyden gegeven, wesende in dato den derthienden May laetstleden, welverstaende dat in gevalle die van der Schelling voorsz, de voorsz Staten, uyt saecke voorsz, proces moveren, sy in meeninge zyn, te buyten gaende 't voorsz Accord, in haer geheel te blyven, omme van hunluyden te consequeren haer portie en aenpart in alle voorgaende contributien, naer 't volle getal van haerluyder Morgentalen, ende anders naermen bevinden sal naer rechten te behooren.

Requeste van Gerard Rannoy, Heere van Spyck, met het Appoinctement daer op dienende.

DEn elfde Junii is by de Gedeputeerden, op Coebels Reeckeninge, op de Requeste van Gerard van Rannoy, Heer van Spyck, voor Appoinctement te stellen:

De Staten van Hollandt gesien hebbende dese Requeste, en het Quohier van den Thienden Penningh van den jare vier en vyftigh, van 't neder-eynde van 't Spyck, alwaer bevonden werdt dat de Thienden van 't boven-eynde van 't Spyck, onder Buyren, den Suppliant competerende, mede in 't Pag. 73. Quohier van 't nedereynde aengebragt werden, beloopende samen twee honderdt en seventigh Carboli guldens, oock mede inspectie gehadt hebbende van de reeckeningen

gen particulier van den selven Suppliant, 1559.
daer bevonden werdt dat hy onder 't neder- 1, 2. en 3.
eynde niet meer en heeft dan drie blocken Junii.
Thienden, die in den jare vyfthien hondert drie en vyftigh gegouden hebben hondert vyf en veertigh ponden ses schellingen, soo ordonneren syluyden den Ontfanger Aert Coebel mitsdien, dat hy den voornoemden Suppliant restituere twaelf ponden negen schellingen twee deniers, voor den Thienden Penningh, van honderdt vier en twintigh ponden veerthien schellingen twee deniers, van veertigh grooten, van de Thienden die onder 't nedereynde aengebracht zyn, en mits overbrengende dese, en behoorlyck acquit, alsoo sy bevinden by de voorsz particuliere Reeckeningen, dat deselve Thienden in 't nedereynde meer gegouden hebben dan die aengebracht zyn, een en veertigh ponden acht schellingen acht deniers, waer af den Thienden Penningh bedraeght vier ponden twee schellingen drie deniers, en sullen 't selve verhaelen in den staet met Syn Koninghlycke Majesteyt gemaeckt in de portie van den Grave van Buyren, van den Thienden Penningh van den jare vyfthien hondert drie en vyftigh.

Ver-

1559. 17. Junii.

Vergaderinge van de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, gehouden tot Brussel.

Den 17. *Junii*, 1559.

PRÆSENTEN,

De Heeren *Otto van Egmont*, ende *Geraert van Poelgeest*, Van wegen d'Edelen.

Pieter Jacobsz Muys, Schout, ende Mr. *Willem Schoock*, Van Dordrecht.

Meyndert van Heussen, ende Mr. *Cornelis van Alckmade*, Van Haerlem.

Gerrit Jacob Hoenesz, ende Mr. *Jacob van Eynde*. Van Delf.

Dirck vander Does, ende Mr. *Cornelis van Veen*, Van Leyden.

Joost Buyck, ende Mr. *Adriaen Sandelyn*, Van Amsterdam.

Mr. *Dirck Willemsz.* ende *Symon Gerritsz.* Van Gouda.

Omme Antwoorde in te brengen op de Petitien, dewelcke binnen Atrecht in Augusto laetstleden is gedaen, als op de nieuwe Petitie van hondert vyf en twintigh duysent guldens.

d'Acte van consent te laten sonder insertie van de vyf duysent guldens.

TEn selven dage is geresolveert d'Acte van consent te laten sonder insertie van d'afkortinge van de vyf duysent guldens; dan die van Leyden seyden, dat hebbende gevolgh, souden dat eerst begeeren, soo verre dat oor- baer

haer ware, indien niet, dan de voorsz claufu- 1559.
le uyt de Acte te laten. 17. Junii.

Ock hebben die van Leyden mede te vreeden geweest dat d'Acte particulier van den voorgaende consente, betoerende de gratien van die van Gouda, gepasseert werdende, volgende de voorgaende Resolutie in den Hage genomen.

Pag. 74. Gratien van die van Gouda.

Och hebben de voorsz Gecommitteerden mede verklaert, dat indien Syne Majesteyt niet te vreden en soude wesen met de drie honderdt duysent ponden, dat men sal seggen datter geen hoop en is verdere last te verkrygen, dat een yegelyck in 't particulier daer by sal persisteren, sonder daer af te wycken.

Datter geen hoop van meerder consenten is.

Dat men de vorderinge van Justitie sal versoecken achter d'Acte van consent.

Vorderinge van Justitie te versoecken.

Mede by de Requeste te versoecken dat Leenmannen en Vasallen in delicten, daer confiscatie valt, niet meer en souden verbeuren dan sestig ponden van veertigh grooten, gelyck die van Noordt-Hollandt, Zuydt-Hollandt, Utrecht, en alle de Groote Steden, en oock veel van de Kleyne Steden van Hollandt geaccordeert is, dan die van Haerlem verklaerden hier van in den haren geen rapport gedaen te zyn.

Requeste beroerende de Leenmannen en Vasallen.

Den

1599. 18. Junii. Ut supra.

DEn achtthienden is, beroerende 't versoeck van de Leenmannen, omme eenige delicten geperpeteert hebbende, te mogen ontgaen confiscatie van Goederen, mits alleen betalende sestig ponden van veertig grooten; is by de Staten geresolveert, dat nadien de Edelen verstonden alleen van de confiscatie te ontlasten de Leen-Goederen, ende dat na Rechten geen confiscatie van dien en valt, dat oock die van Zuyt-Hollandt en Noordt-Hollandt, by Privilegie van Keyserinne Margariete, van confiscatie van alle Leen-goederen geëximeert zyn, en dat men niet en weet of in de andere Quartieren van Hollandt, naer rechte en coustume van den Lande, de Leen-Goederen confiscabel zyn, dat men daeromme daer na soude vernemen, en indien 't contrarie ware, of men oock bevinden soude dat deselve in judicio contradictorio geapprobeert ware, ende alsoo 't selve is een saecke van importantie, dat men van alle 't selve onderrecht zynde, als dan in de naeste Vergaderinge in den Hage, die apparentelyck onlanghs wesen sal, eyndelycken soude resolveren wat oorbaer ware by Requeste versocht te werden.

Voorhoudinge van Dordrecht, beroerende het Placaet van de Netten tot de Visscherye.

DEn negenthienden dito hebben de voorsz Staten geresolveert, noopende 't Placaet van de Netten, daer van by die van Dordrecht geproponeert was, dat alsoo 't selve is een saecke van importancie, daer wel op gelet behoort te wesen, omme te weten wat Netten men soude begeeren geinterdiceert te hebben, dat men daeromme met de Resolutie van dien soude

sur-

surcheeren tot de naeste Vergaderinge in den Hage ; Ende hebben elck van de Steden versocht Copie van den voorsz Placate, mitsgaders van d'Articulen, beginnende op den drie en twintighsten der voorsz maent Febr. en andere navolgende Articulen, tot den eynde van de informatie, genomen by den Heere van Assendelft, en Mr. Pieter de Sancto, dewelcke by die van Amsterdam geëxhibeert werden. 1559. 17. Junii

NOch hebben de Staten, voorgelesen zynde de Minute van de Acte, beroerende de correctie en versuymenisse, gepleeght in de Acte van den Jare vyfthien hondert vyf en vyftigh: Is geseydt dat men deselven in 't nette soude doen stellen, ende Hontsoch leveren, omme dien achtervolgende d'Acte van Declaratie van Syne Majesteyt opgemaeckt te mogen werden.

Beroerende de correctie van de Acte van den Jare 1555. Pag. 75.

DEn twintighsten Junii gevisiteert wesende de correctie van de Acte by den Advocaet gedaen, beroerende de nieuwe gratie, is geseyt de selve correctie apart te stellen, ende 't inhouden van dien den Præsident te verhalen, en oock by geschrifte te leveren, ten eynde de voorsz Acte daer naer gemaeckt mochte werden.

Beroerende de nieuwe gratien.

OOck heeft den Advocaet in 't bywesen van de Gedeputeerden van de Staten Syne Koninghlyke Majesteyt d'antwoorde gedaen op de Propositie van den Hondertsten Penningh van de onroerende Goederen, ende den Vyftighsten

Consent by den Advocaet gedaen aen Syne Majesteyt,

1559. 17. Junii. ften Penningh van de Koopmanschappen, ende van de continuatie en verdubbelinge van den Impost op de Wynen, voor den tydt van vier jaren, en op de nieuwe Petitie van hondert en vyf en twintig duysendt guldens, gelyck deselve in geschrifte gestelt is, waer op Syne Majesteyt by monde van Thysnack heeft doen seggen, dat hy deselve begeerde by geschrifte, omme te doen visiteren, ende als dan te seggen en doen verklaren sijn geliefte.

Den Præsident vertoont de correctie van de Acte van den jare 1558.

DEn een en twintighsten Junii den Præsident vertoont zynde de voorsz correctie van de acte particulier van den jare acht en vyftigh, heeft de Staten voor antwoorde gegeven, dat 't reden was dat sy te bate quamen den geenen die 't van nooden hadden, ende dat hy de voorsz correctie soude visiteren, en d'Acte daer na doen dresseren.

Toesegginge van expeditie op de vorderinge van de Justitie.

HEeft voorts belooft ons te doen hebben expeditie, beroerende de abbreviatie en vorderinge van de Justitie, dan seyden, dat noopende de vermeerderinge van den Raede, men spreecken moste met Syne Majesteyt, omme te sien waer uyt hare Weddens betaelt souden werden.

Beroerende de nominatie van drie gebooren Hollanders tot Raedt in den Grooten Rade.

HEeft voorts ten selven dage ons belooft, dat hy die van den Grooten Raede soude belasten te nomineren drie geboorne uyt Hollandt, om aldaer een by Syne Majesteyt geëligeert te werden tot Raedt aldaer, ende dat ter tydt toe twee Raeden, zynde Hollanders, aldaer wesen

sen souden; dan alsoo die van Artois als nu niemant aldaer uyt haer Landt en hadden, en seer vervolghden om een te hebben, en sonderlingh van nooden was yemant uyt den selven Graefschap te hebben, laet hun duncken dat die Koninghlycke Majesteyt met een van de twee vacerende Staten een Arthoisin soude voorsien. 1559. 17. Junii.

DEn acht en twintighsten Junii gevisiteert zynde de Acte particulier van den jare acht en vyftigh: Is geresolveert dat die clausulen, beroerende de nieuwe gratien van eenige Steden en Vlecken, mede behoort in 't dispositif gestelt te werden, ende dat in sulcker voegen als die by den Advocaet by geschrifte gestelt is.

De clausule van de nieuwe gratien in 't dispositif van de Acte van den jare 1558 te stellen.

DEn negen en twintighsten Junii is geresolveert, dat indien by die van Brabant, ofte by eenige van de andere Staten versocht werdt dat d'antwoorde op de propositie, by Syne Majesteyt noch te doen tot welvaren van dese Landen, by de Generale Staten geresolveert behoort te werden, ende dat sulcks d'assistentie van de Staten van Hollandt ten dien eynde begeert werdt, dat d'Advocaet sal seggen dat de Gedeputeerden alhier wesende, daer van gaerne in den haren rapport sullen doen, omme op de naeste Vergaderinge, die Syne Majesteyt of d'andere Staten sullen ordonneren, haren last daer op inne te brengen.

Rapport te nemen op de propositie by Syne Majesteyt te doen.

Pag. 76.

1559. 17. *Junii.* Propositie Generael. ULtimo Junii is ter presentie van Syne Koninghlycke Majesteyt by Bruxellis de Generale Propositie in de Walsche Tale gedaen, sulcks die by geschrifte gesteldt is, en hier nae over 't derde Articul geinsereert werdt.

Propositie Particulier. PRimo Julii is die van Hollandt, en oock de andere Steden, ter presentie van de Wet, by de voorsz Bruxellis gedaen de particuliere Propositie, genoegh sommarie, en daer na deselve by den Audiencier gelesen, soo als die by geschrifte gelevert is, en hier na geinsereert werdt.

Acceptatie van 't Concept van de Staten. HEeft oock ten selven tyde Syne Majesteyt geaccepteert de antwoorde van de Staten, den twintighsten Junii op de Propositie van den Hondertsten en Vyftighsten Penningh respectivelyck geëyscht, en op de Propositie van de hondert en vyf en twintigh duysent guldens, in April laetstleden geëyscht, gelyck 't selve breeder blyckt by de Acte van acceptatie, daer van zynde, dan alsoo Syne Majesteyt verklaerde geen Octroy te willen verleenen op de Ordonnantie van den Impost, en seven grooten by de Staten eerst te maecken, sonder die eerst gesien en gevisiteert te hebben, soo hebben de voorsz Staten, naer lange communicatie en alteratie daer op gehouden, eyndelycken te vreeden geweest die clausule noch te maecken, uyt die Acte te laten, mits dat in de plaetse van de Clausule naer vermogen d'Ordonnantien by haerluyden op den Impost en seven grooten respectivelycken gemaeckt, gestelt soude werden

de

de clausule op de voet van de Ordonnantien, omme min te restringeren en te benemen de Staten die macht van naer exigentie van der saecke, te mogen ordonneren, noopende den Impost en seven grooten; maer want die van Dordrecht daer in niet en willen consenteren, als seggende daer toe geen last te hebben, eyndelycken op dat sy souden mogen tot opmaeckinge van haer Acte komen, gelyckelycken geconsenteert dat de voorsz twee Clausulen naer vermogen, en op den voet samen gevoegt souden werden. 1559. 17. *Junii.*

PROPOSITIE GENERAEL.

MYN HEEREN,

Syne Majesteyt heeft uw tot diversche tyden doen vertoonen, en bysonder binnen de Stadt van Atrecht generalycken, en oock onlanghs aen elck van de Staten in 't particulier, de groote lasten en onkosten die men heeft moeten dragen, soo wel in 't eynde van den Oorlogh, als na den Peys by der gratie Godts verkregen, sonderlinge tot onderhoudenisse van de vreemde Ruyteren en Knechten te Paerde en te Voet, dewelcke men heeft moeten onderhouden, soo wel geduyrende den Oorlogh, sedert dat dese Landen Syne Majesteyt in handen overgelevert zyn geweest, als naer sijn laetste vertreck uyt het Leger, alsmen handelde om eenigh middel van Peys en Accord te vinden, geduyrende welcken tydt men noodtshalven moste blyven by grooten getalle van Oorloghsvolck, soo tot verseeckertheyt van de Landen,

1559. eñ omme, in gevalle des van nooden geweest
17. Junii. hadde, te geringe bereydt te zyn, alles omme te negotieren met meerder eer ende reputatie, eñ omme beter accord te verkrygen, sedert welcken Accord by der gratie Gods verkregen zynde, by gebreecke dat men terstont geen gerede Penningen en heeft kunnen vinden, om 't voorsz Oorloghs-volck af te dancken, waer van men sich oock ten eersten niet en mochte
Pag. 77. ontbloten, niet mogelyck geweest en is hem vañ de selve soo geringe te ontlasten, als Syne Majesteyt 't selve wel begeert soude hebben.

Mits welcken, ende want men soo haest 't voorsz Oorloghs-volck niet en heeft kunnen afdancken zedert 't accord van den Payse gesloten zynde, sonderlinge uyt saeke dat men de geconsenteerde Penningen niet soo geringe en heeft kunnen verkrygen, en dat men oock soo haest niet en heeft konnen komen tot consente van 't geene dat van uw geëyscht en versocht is geweest, hebbende soo lange geretardeert de Resolutie van eenige, op het geene binnen Atrecht geëyscht is geweest, de onkosten dagelycks aengewassen zyn, in sulcker voegen, dat men hem grootelycks heeft bevonden misreeckent, aengaende de sommen daer mede men verhoopt hadde het voorsz Oorloghs-volck te mogen afdancken, boven dien dat de swarte Ruyteren, aensiende dat men 't eynde van den Oorlogh was, hebben gesocht op de afdanckinge al 't geene dat hun mogelyck geweest is tot haren voordeele, hebbende diversche onredelycke eysschen gedaen, daer inne men eensdeels ge-

geconsenteert heeft om betere wille, ende om daer van te eer ontlast te zyn, en te verhoeden 't groot Interest van de continuatie van haer besoldinge, waer door geschiet is, dat, soo men daer inne meerdere somme heeft moeten bekeren en employeren dan men gedacht hadde in de redelyckheyt van nooden te zyn, men te kort gekomen is in 't geene dat men heeft behoeft, om de overlantsche Voetknechten af te dancken; en insonderheyt en heeft men uyt dien op veel na niet genoegsaem gevonden die somme daer mede Syne voorsz Majesteyt vermeynde de voorsz afdanckinge te mogen doen, welcke somme Syne voorsz Majesteyt alleenlyck geschickt hadde tot 't geene des haer nootelycken dochte, met respecte ende aenschouw, dat Syne voorsz Majesteyt altydts gehadt heeft, en als noch doet, om uw niet te belasten, ende begeerende u te verlichten en soulageren, als Syne goede Ondersaten, soo veel als 't hem mogelyck is. 1559. 17. Junii.

Ende aensiende Syne voorsz Majesteyt dese misreeckeninge, om daer inne na zyn vermogen te voorsien ende te spareu soo lange hare Majesteyt mogelyck is, soo heeft deselve genomen van de eygen Penningen, die sy van Hare Koninghrycken van Spaignen hadde doen komen, om de onkosten van haren Huyse, en de Gagien van haren Hove, dewelcke sy in soo lange tyde niet betaeldt en hadde, mits dat sy die Penningen daer toe geschickt en gedestineert, altydts bekeerdt hadde, in saecken tot uwer beschermenisse ende defensie van nooden wesende, ende van 't geene dat Syne voorsz

1559. Majesteyt gesonden was om de toerustinge en
17. Junii. equipagie van de Oorlogh-schepen, en betalinge van de lichte Paerden, ende de Spaensche Infanterye ofte Voetknechten, tot de somme van vyf hondert duysendt guldens, die tot afdancken van een partye Overlandtsche Voetknechten geëmployeert zyn geweest.

Maer en heeft al 't selve niet konnen helpen om hem voorts te ontlasten van alle Duytsche Regimenten, van welcke men noch met eenige belast blyft, tot grooten overlast van den Lande; en begeerende Syne Majesteyt te doen al 't geene des Sy voorts vermag, soo heeft Sy eenige dagen getravailleert, om te besien of Sy uw vorder soude mogen ontlasten, en eyndelycken hebbende middel gevonden om als noch Syne Koninghrycken van Spaignen te belasten, hoewel 't selve zy tot ongelooffelycken schade van dien, soo heeft Syne Majesteyt soo veel gedaen, dat Sy genomen heeft ses hondert duysent guldens, diese licht by Wissel-brieven op Spaignen, om van haren 't wegen als noch te helpen tot afdanckinge van de voorsz Regimenten; ende indien sy in eeniger manieren meer hadde kunnen krygen, soude 't geerne gedaen hebben, om u te meer te supporteren en verlichten, maer en siet S. M. geen middel om daer van ontlast te werden, sonder u te travailleren met versoeck van nieuwe bystandt en assistentie.

Pag. 78. Ende hoewel Syne Majesteyt wel verstaet dat de lasten die ghy tot nu toe gedragen hebt, seer groot geweest zyn, des niet te min betrouwt haer ten anderen, dat, aengesien de goede devo-

votie die ghy hier voormaels altydts getoont 1559.
hebt, ghy als noch tegenwoordigh alle uytterste 17. Junii.
devoir doen sult om deselve te helpen en assisteren, sonderlinge om de welvaerdt van den Lande, ende ten eynde als vooren, ende soo veel te meer, dat Wy als nu door de gratie Gods zyn in tyde van Peyse, den welcken men verhoopt geduyrende wesen sal, mits welcken van nu voortaen niet van nooden wesen sal soo dickwils te begeeren uw hulpe en assistentie, noch van soo groote sommen van penningen.

Ende versoeckt Syne voorsz Majesteyt, dat ghy wilt bemercken hoe veel daer aen gelegen is, dat men hem mach ontlasten van 't geene daer aen resteert van 't vreemt Oorloghs-volck, soo wel om te verhoeden alle ongeregeltheyt ende overlast, als om verlicht te werden van de onverdraeghlycke kosten, dewelcke dagelycks soo seer vermeerderen, overmidts 't onderhout van dien, en om daer inne te voorsien, ende oock tot de andere onkosten die men nootshalven moet dragen, in dit beginsel van den Peyse, en die men hem niet excuseren en kan, en daer inne oock geen uytstel ofte vertreck wesen en mag, soo versoeckt uw Syne voorsz Majesteyt ten desen eynde haer te willen accorderen 't geene des uw particulierlyck geëyscht sal werden, en dat by de middelen die u specialyck voorgehouden sal werden.

Ten anderen, alsoo op de Provisie by u-lieden generalyck geadviseerdt in 't accord van de Beede van negen jaren, voor de Steden en Sterckten van de Frontieren, mits 't onderhouden (naer de expiratie van de ses maenden,

 daer

1559. daer af als doen questie was) van twee duysendt
17. Junii. Paerden in actuelen dienst, en ses duysent andere, om in gevalle van verdere noot, gereedt te wesen, gevende een yegelyck twintig gulden voor 't Paert; Syne voorschreve Majesteyt hebbende 't selve wel overwogen, uw hadde doen vertoonen binnen de voorsz Stadt van Atrecht, dat sy de voorsz provisie niet genoeghsaem en konde uytvinden, noch oock sonderlinge in tyde van Peyse, noch sulcke die men gevoeghlyck soude konnen te werck stellen, en dat men voorts niet voorsien en hadde van eenigh Voetvolck, om de ordinaris Guarnisoenen van de voorsz Steden en Plaetsen op de Frontieren gelegen, noch tot de nootsaeckelycke Fortificatien en reparatien van dien, en dat 'er boven dien geen middel en was om te vervallen de andere ordinarische lasten van de Staet en Policie der Gemeene Landen van herwaerts over, uyt saecke dat 't inkomen van de Domeynen soo belast is, ende die oude Beeden te niet zyn, soo ghy by de voorsz Propositie verstaen hebt, ende dat omme daer inne te voorsien, men voorgehouden hadde het middel op 't stuck van den Soute, waer op tot noch toe geene Resolutie genomen en is, niet tegenstaende dat diversche van de Staten, soo veel hun aengaet, daer inne genoegh geconsenteert, en andere begeert hebben eerst en alvooren daer op met malkanderen te mogen concurreren, versoeckt Syne voorsz Majesteyt, dat dese communicatie sonder verder vertreck geëffectueert ende volbracht mach werden, en dat de Gedeputeerden van den geenen die begeert hebben te verstaen tot de voorsz

com-

communicatie, hun by een voegen, om daer op te besoigneren, op dat men in dese saecke een eyndelycke Resolutie hebben mach, en wil Syne voorsz Majesteyt uw als noch van nieuws wel vermanen, dat geheel van nooden is by dit expedient ende ander promptelyck middel te vinden, om de minste van de affaire te hanthouden en maintineren, verhoopende en betrouwende Syne Majesteyt, dat overmits de Peys, men voortaen met der tydt sal mogen voorsien tot 't geene des als noch resteert gedaen te werden, aengaende de nootsaeckelyckheyt daer den Oorlogh Syne Majesteyt ende Syne Financie gebracht heeft, ende dat alle saecken successivelyck in beter staet gestelt sullen mogen werden. 1559. 17. Junii. Pag. 79.

Ende alsoo ghy by het voorsz Accord en Propositie uw selven belast hebt ordinaris te onderhouden twee duysent Paerden, en te houden ses duysent gereedt als vooren, en voor d'een en d'andere alle jaren te fourneren drie hondert duysendt guldens, Syne voorsz Majesteyt aenmerckende, dat, mits reducerende de voorsz twee duysent Paerden, onder vier Benden, alleenlijck met het Tractement van de Hopluyden, Capiteynen en andere, die daer af den last moeten hebben, sulcks als daer op ghy den voet genomen hebt, men niemandt van behoorlycke qualiteyt en soude konnen vinden, die voor 't selve Tractement den last daer van soude willen nemen, en dat onderhoudende soo luttel benden, men anderen dienst daer af hebben soude konnen, alsoo 't veel gevoeghlycker en gemakkelyker is voor een Personagie te regeeren een redelyk

 ge-

1559. getal, dan een te groot wesende, en dat 't ge-
17. Junii. tal van twee duysent Paerden niet en soude mogen helpen, om aen alle zijden by te staen en assisteren tot verseeckertheyt van de Frontieren, en om voor te komen de haestige beroeringen en oploopen, dewelcke souden mogen toe komen, ende sonderlinge tot garden en vergaderingen, die omtrent 't Quartier van Duytslandt souden mogen geschieden, waer tegen de ordinaris Benden een sonderlinge remedie zyn, en daer en boven alle saecken wel overwogen en gedebatteert wesende, Sijne Majesteyt niet en bevindt, datmen, mits gereedt houdende de voorsz twee duysendt Paerden, op sulcken voet als daer toe genomen is, hem sal mogen behelpen; versoeckt uw oock dat ghy wilt accorderen dat de voorsz drie hondert duysent guldens, tot onderhoudinge van drie duysendt Paerden of daer omtrent, in veerthien ordinarische Benden, bekeert mogen werden, volgende den Staet die daer op gemaeckt is geweest, op dat ghy daer van te beter verstandt soudt mogen hebben.

PROPOSITIE PARTICULIER.

MYN HEEREN.

Ghy hebt verstaen by de Generale Propositie, die uw van wegen Sijne Majesteyt gedaen is geweest, de reeden en nootsaeckelijckheden die Sijne Majesteyt benoodight hebben, UL. te doen versoecken om nieuwe bystandt en assistentie, en hoe dat uwe voorsz assistentie van nooden is, soo wel omme hun quijt te maken

van

van de resterende Overlantsche Voet-knechten, 1559.
die noch in drie Regimenten bestaen, welcker 17. Junii.
besoldingen dagelyks vermeerderen, sonder
dienst daer af te trecken, ende oock tot ontlastinge van den Lande, als mede omme te versien tot andere onkosten, die men nootshalven moet dragen, en geen uytstel of vertreck lijden en konnen, en dat gedaen hebbende, Syne Majesteyt by Reeckeninge daer van gedaen, bevonden dat men boven 't geene des Sy geformeert heeft, en in den jegenwoordigen furneert van den haren, hen niet en mag lijden sonder goede en merckelijcke somme, ende aenschouw nemende, op dat die provisie van de Penningen, die men subitelijcken behoeft, met minder beswaringe en interest gevonden mogen werden, ende begeerende uw altijdt te verlichten soo verre als 't mogelijck is, begeert ende versoeckt omme van stonden aen te mogen opbrengen en furneren die Penningen, nootsaeckelijck wesende tot 't geene des voorsz is; ghy willet van uwen 't wegen verkoopen, of gedoogen op uw verkoght te werden jaerlycksche Renten, tot vijfthien duysent ponden toe, tegen den Penningh twaelf, ende te lossen by uw binnen drie jaren, te weten, ten eynde van elcken jare een
derdendeel, ende mits dien sal Syne Majesteyt, Pag. 8a,
om uw te meer te ontlasten, te vreeden wesen tot haren laste te nemen de betalinge van de cours en loop der selver Renten, en sal de selve doen betalen den geenen die ghy daer toe committeren sult, om de Koopers te voldoen ten termyne als ghy die schuldigh wesen sult, en dat tot aflossinge toe, met de Renten van 't geene

dat

1559. dat 'er blyven sal, mits doende de selve lossin-
17. Junii. ge binnen drie jaren, by gelijck portie soo als voorsz is; ende tot verseeckertheydt van den loop der voorsz Renten als boven, sal Syne Majesteyt Haren Factoor van Spaignen, Jan Lopez Gallo doen verbinden en obligeren, ende sal alle redelycke verseeckertheyt geven die men soude mogen begeren, ende voorts, alsoo die saecke soo geringe, en haestige provisie vereyſſchende is, insonderheyt om de voorsz Voetknechten te mogen afdancken, begeert Sijne voorsz Majesteyt, dat ghy daer inne alle behoorlijcke vlijt en naerstigheyt doen wilt, aenschouw nemende dat 't selve soo grootelijcks het Gemeene welvaert van den Lande, ende d'Ondersaten aengaet, dat men ontlast mag werden soo geringe als 't mogelijck is, van 't geene dat 'er van de voorschreve Regimenten als noch resteert, uw recommanderende andermael Sijne voorsz Majesteyt wel ernstelijck, de vorderinge en expeditie van de saecke, versoeckende dat ghy wel bemercken wilt 't geene dat Sijne Majesteyt van haren 't wegen uytterlyck doet, des Haer mogelijck is, en dat indien sy middel hadde meer te doen, en soude daer inne geensints in gebreecken willen zyn.

By Sijne Majesteyt versogt dat die van Hollant hare Gedeputeerde souden schicken op 't stuck van den Soute.

TEn selven tyde heeft van gelycken Syne Majesteyt aen de Staten van Hollandt doen versoecken, dat sy souden schicken hare Gedeputeerden, omme met de Gecommitteerden van Sijne Majesteyt, en de Gedeputeerden van de andere Staten, te treden in communicatie, op de Requeste van den Impost op het Sout.

Al

AL 't welck by de Gedeputeerden van de Staten gehoort zynde, soo hebben sy den Advocaet belast voor antwoorde te geven, dat sy wel verstaen hadden 't geene haer by Sijne Majesteyt was doen proponeren, en dat sy van alles souden doen goet en getrouw rapport, ende dat sy tot dien eynde begeerden Copie, soo wel van de Generale als van de Particuliere Propositien, en dat sy Sijne Majesteyt hooghlyck danckten van den arbeyt en diligentie by Haer gedaen, omme afgedanckt te hebben diversche Ruyteren en Knechten, geweest hebbende in Syne Majesteyts dienst, en Syn Ondersaten daer van verlicht, voor soo veel als 't doenlyck ware, en dat sy Gedeputeerden begeeren tydt en plaetse gepreſcribeert te hebben, om haer Gedeputeerden te schicken op 't stuck van den Soute.

1559. 17. Julii. Antwoort vanden Advocaet aen Syne Majesteyt gedaen, op de voorgaende Propositie.

WAer op Syne Majesteyt haerluyden weder heeft doen seggen, dat Hy haerluyden seer danckte van 't devoir tot noch toe gedaen, en dat sy op 't stuck van den Soute, hun binnen acht dagen vinden souden tot Gent, ende binnen drie weecken ter selver plaetse, omme op de voorsz Propositie haer antwoorde inne te brengen.

'tGeene by Syne Majesteyt daer op weder geantwoort is.

MAer alsoo den dagh van acht dagen haerluyden seer kort docht, omme hare Gedeputeerden te mogen schicken op 't stuck van den Soute, soo hebben dies aengaende daer van gedoleert by den Præsident Viglius, Theysnack en de Bruxellis, waer op den Præsident ende

Prolongatie van den dagh van ten Hove te komen.

Theys-

1559. 17. Junii. Theysnack hun voor antwoorde gegeven hebben, dat sy haer uytterste diligentie doen souden, omme met den eersten op 't stuck van de Soute te comparereren, seggende de voorsz Præsident soo veel meer, dat indien sy 't selve soo geringe niet doen en konden, syluyden daer van die van de Finantie met den eersten souden adverteren.

Pag. 81.

2. Julii.

Den 2. Julii, 1559.

Beroerende d'alteratie van 't Octroy op de Ordonnantie van den Impost en de seven grooten.

DEn Præsident gelevert zynde door den Advocaet de voorsz Alteratie, beroerende 't Octroy op de Ordonnantie van den Impost, en seven grooten, heeft daer by willen hebben op de Ordonnantie te vooren gemaeckt, 't welck den Advocaet by advise van de Pensionarissen van Dordrecht, Haerlem, Leyden en Amsterdam daer by gestelt heeft, alsoo den Pensionaris van Delft als doen niet te bekomen en was, maer heeft 's anderen daeghs daer inne mede geconsenteert.

Dagh om in den Hage in de Herberge te wesen.

DEn derden Julii hebben de Edelen, Dordrecht, Haerlem, Delft en Leyden, alsoo Amsterdam en Gouda gereyst waren, dagh genomen in den Hage in de Herberge te wesen den derthienden Julii, jegens welcken dage de Edelen beschreven mosten wesen.

Te stellen alleen poene op die geene die voor de verkry-

OOck hebben deselve geresolveert, dat, alsoo die van Amsterdam nae Huys gereyst waren, voor en aleer de Gedeputeerden haer Acte hadden, contrarie voorgaende Resolutie, dat

dat d'Advocaet op de eerste Vergaderinge soude vermanen, dat by de Staten, op de Gedeputeerden, vertreckende eer sy de Acte van consent in handen hadden, een seeckere pœne gestelt soude werden. 1559. 2. Julii. ginge van de Acte nae huys reysen.

NOch gevisiteert zijnde de Requeste van de Leenmannen en Vasallen, is geseyt die sulcks te presenteren, en waren te vreeden 't selve te helpen vervolgen, dan naderhandt den Heere van Kenenburgh nader geinduceert zynde, heeft daer mede willen vertoeven tot de wederkomste der Edelen. Requeste van de Leenmannen.

Resolutie in 't Klooster genomen.

DEn elfden Julii is by de Gecommitteerden, op Coebels reeckeninge, gepasseert aen Mr. Pieter Bruynisz, in minderinge van sijne Pacht, voor 't Convent van Wateringen drie en twintigh gulden twee stuyvers, en voor 't Convent van Ryswyck ses gulden achtien stuyvers, samen makende dertigh gulden, en dat voor den Impost van Wynen en Bieren, van den eersten May vyfthien hondert ses en vijftigh, tot den laetsten April, vyfthien hondert seven en vijftigh, en dat in de plaetse van de vijftig guld. die hem dus lange in surcheantie gehouden zyn. Pieter Bruynisz is gepasseert 23. p. 2. s. voor 't Convent van Wateringen, en 6. p. 18. s. voor 't Convent van Ryswyck.

EOdem hebben de voorsz Gecommitteerden mede te vreeden geweest te vertoeven met de Penningen, hem van die van Scheveningen competerende, tot Lichtmisse naestkomende, soo Te vertoeven met de penningen van die van Scheveningen.

1559. 9. Julii. foo verre Mr. Pieter Bruynifz te vreeden is aen die van Scheveningen te geven, en hem felven te verfien van behoorlycke cautie, maer dien tydt verftreecken zynde, fullen de Staten hem doen executeren voor de fomme van twee hondert drie en twintig gulden drie fchellingen drie deniers, die hy voor de portie van die van Scheveningen inne gehouden heeft, en hem by gratie toegelaten was, waer in de voorfz Mr. Pieter Bruynifz geconfenteert heeft.

Pag. 82. Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

14. en 15. Julii. *Den* 14. *en* 15. *Julii*, 1559.

P R Æ S E N T E N.

De Heeren *van Affendelft*,
Van Lockhorft,
Otto van Egmondt,
Gerrit van Poelgeeft,
Jacob vander Duyn,
ende
Hendrick van Benthuyfen.
Van wegen d'EDELEN.
Wouter Barthoutfz, Schout,
ende
Mr. *Cornelis van Hogelande*,
Gedeputeerden

VAN DORDRECHT.
Ravensbergen,
ende
Mr. *Cornelis van Alckemade*,
VAN HAERLEM.
Gerrit Jacobfz,
ende
Mr. *Jacob van Eynde*,
VAN DELF.
Dirck van der Does, Burgermeefter,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Pieter Cantert, Burgermeefter,

en-

ende Mr. *Jan van Nieuwenburgh*, VAN AMSTERDAM. Mr. *Dirck Willemsz.* ende *Jan Dircksz 't Hoen*, Burgemeester, VAN GOUDA.	Omme te resolveren op de Petitien, by Syne Majesteyt gedaen op den laetsten Junii, en primo Julii laetstleden.	1559. 14. en 15. *Julii*.

BEroerende die van Polsbroeck, onder Arenberge, daer surcheantie is tot d'expiratie van den Oorlogh, of men die voort executeren sal. Polsbroek onder Arenbergh te executeren.

Alsoo de surcheantie, den Heere van Arenberge gegunt, geëxpireert is, soo sal den Ontfanger die van Polsbroeck onder Arenberge doen executeren.

OMme te resolveren op de reste die de Stadt van Amsterdam noch schuldigh is van den Thienden Penningh van den jare 53: Item, van de Huysen die in het een Quohier stonden, en in de tweede niet, en van de Huysen daer rest voor stondt, die daerom mede niet geinnet en zyn, ende nochtans boven de ses gulden getauxeert of verhuirt waren. Amsterdam sal betalen den Thienden Penningh, volgens d'Ordonnantie.

De Staten verklaren dat die van Amsterdam hun behooren te reguleren in het brengen van den Thienden Penningh, in conformité van de andere Steden, en dat sy daerom geen difficulteyt behooren te maecken,

1559. 14. en 15. Julii. ken, omme te furneren, en in handen van den Ontfanger te leveren het rest dat sy ter cause van dien noch schuldigh zyn, en dat sy voorts hun behooren te deporteren van eenige Deductie te doen van de reparatie van de Huysen.

Seven grooten omme te slaen, in April en October. OMme te resolveren op 't poinct dat de Renteniers betaelt werden, en dat 'er altydt Penningen te vooren mogen zyn in 't Comptoir van den Ontfanger, soo den Impost niet opgebracht en werdt op sijn termyn, en de seven grooten tot twee termynen ommegeslagen werden, of men die op een termijn soude mogen ommeslaen.

Pag. 83. Den Ontfanger sal de seven grooten voortaen ommeslaen in April en October, mits dat hy niet en sal rigoureuselijck procederen tegens den geenen die haer penningen soo geringe niet en mogen opbrengen.

De Huysen van de Casteleynen sullen vry wesen. BEroerende de Huysen van Heeren daer Casteleynen of Conchergen woonen, binnen de Steden en den Hage, die geen huyr en geven, of die in den Thienden Penningh sullen geset zyn, als in den Hage 't Huys van Wassenaer, Arenberge, ende van den Hertoge van Brunswyck;

Dese Huysen sullen voor den jare vyfthien hondert seven en vijftigh, ende voortaen, van den Thienden Penningh vry wesen.

Be-

BEroerende Heenvliet, of men 't selve mede in Hollandt sal doen contribueren, gemerkt sy tot noch toe gesustineert hebben te wesen onder 't Landt van Voorne, daer sy nochtans niet en contribueren, ofte niet lange gecontribueert en hebben, gemerckt Abbenbroeck van een natuyre wesende, geëxecuteert is, en betaelt heeft. 1559. 14. en 15. Julii. Heenvliet sal men Executeren.

Men sal die van Heenvliet executeren, alsmen doet die van Abbenbroeck, in alle ommeslagen, gevallen sedert het jaer vyfthien hondert twee en vijftigh incluys, alsoo de selve van eene natuyre zyn.

BEroerende 't ontfangen in de nieuwe opschryvinge van de nieuwe verkoopingen van Renten, of men alleen gevalueert geldt of permissie-geldt ontfangen sal, en soo 'er van ouds tachtig duysent guldens in 't Comptoir zijn, waermen die employeren sal, en hoe men die tot Rente-brieven maecken sal, als mede met wat gelt men die lossen sal, alsoo van den Thienden Penningh die men Anno vijfthien hondert sestigh ommeslaen sal, te beduchten is dat niet veel gevalueert geldt, ofte permissie-geldt ontfangen sal werden. Gevalueert geldt te ontfangen, en daer mede te lossen; permissie-geldt te ontfangen, en daer mede te lossen.

Den ontfanger sal ontfangen gevalueert geldt, van den geenen die 't selve sal willen geven, mits doende de lossinge met gevalueert geldt, en oock permissie-geldt, mits doende de lossinge met permissie-geldt, en die geen gevalueert geldt, of permissie-

 geldt

1559. geldt sullen willen geven, sal hy 't fraict
14. en 15. betalen van den datum van de opschryvin-
Julii. ge.

Coëbel te accorderen met Boden en Deurwaerders, eer sy uytreysen.

DAt men behoort te passeren Acte, dat den Ontfanger van 't Gemeene Landt voortaen accord sal maecken met Boode-loonen, eer die buyten varen, desgelycks de Deurwaerders die buyten varen sullen tot laste van 't Gemeene Landt, alsoo de Boden en Deurwaerders, als met haerluyden te vooren niet geaccordeert is, expressselyck loon eysschen, of hen seer beklagen.

De Staten ordonneren den Ontfanger van 't Gemeene Landt Mr. Aernout Coebel, dat hy voortaen geen Deurwaerder ofte Booden om 's Lands saecken uytsenden sal, sonder eerst ende alvooren met haerluyden geaccordeert te hebben ter cause van hare vacatien en salaris.

Pag. 84. Den Ontfanger sal beschryven alle willige Dagvaerden.

ITem, dat den Ontfanger sal mogen beschryven alle Dagh-vaerden, die vrywilligh by de Staten geschieden, als mede het hooren van reeckeningen en diergelycke.

De Staten hebben geresolveert en verklaerdt dat den voorschreven Ontfanger van 't Gemeene Landt sal mogen doen beschryven alle Daghvaerden die willigh by de Staten geleyt werden; als mede omme te hooren des Gemeene Lands Reeckeningen, en diergelycke.

TE resolveren op eenige poincten die men bevindt in 't hooren van des Ontfangers Reeckeningen die hy doet, te weten, van 's Lands penningen te halen en te brengen tot sijnen lasten en koste binnen 's Landts, en mede van de kosten om Renten te betalen binnen 's Lands, by Dirck van Teylingen, ofte anders van de kosten die de Renten opschryven.

1559. 14. en 15. *Julii.* Beroerende de kosten by Coebel gedaen, tot inninge van des Landts Penningen.

Soo hebben de Staten van Hollandt geresolveert en verklaerdt, dat den Ontfanger van 't Gemeene Landt gepasseert sullen werden alle de onkosten die by hem binnen 's Lands tot noch toe zyn gedaen in 't halen van de penningen, tot koopinge van de Renten, mitsgaders alle kosten en periculen die noch te doen zyn in 't halen van gelijcke penningen, die als nu opgeschreven zyn; maer wert den voorsz Ontfanger belast van nu voortaen geen penningen meer op te laten schrijven, dan onder expresse verklaringe, dat de geene die deselve opschrijvinge begeeren, gehouden sullen wesen haer penningen ten Comptoire te brengen; ende aengaende de kosten gedaen binnen 's Landts, om die Renten te betalen, ende de opschrijvinge van dien te doen, alsoo by voorgaende Acten daer op rypelycken gedisponeert is, soo persisteren de Staten by deselve Acte, te weten, dat den voorsz Ontfanger de selve kosten behoort te dragen,

1559. 14. en 15. Julii. Da: Coebel sal omme-slaen de rest van de hondert duysent guldens, by den Ontfanger Mr. Jacob Bol begonnen.

DEn vyfthienden Julii hebben de Staten geresolveert en verklaert, dat den Ontfanger van 't Gemeene Landt Mr. Aernout Coebel sal doen ommeslaen de reste van de hondert duysent gulden, by den Ontfanger Mr. Jacob Bol begonnen, en dat den eersten October naestkomende, soo voor de tweede helft, van den geenen die de eerste helft betaeldt hebben, als voor 't-geheel van den geenen die als noch niet betaelt en hebben: Ende sal voorts den voorschreven Bol sulcken somme van penningen leenen, als hem van nooden zyn omme te betalen die Renten, alreede op 't Gemeene Landt verscheenen, ende voor den toekomende tydt, ende van 't geene dat dese negen jaren op de Schiltalen ommegeslagen sal werden, sal den voorsz Ontfanger van 't Gemeene Landt die ommeslagen doen in de maenden van April en October, mits dat hy niet rigoureuselijck en sal executeren den geenen die haer penningen soo geringe niet en mogen opbrengen.

Ontslaginge van die van Beverwyck, ende andere Supplianten, wesende van gelycke natuyre.

OOck hebben de voorschreve Staten ontslagen, en ontslaen mits desen die van Beverwyck, ende andere Supplianten, wesende van gelycke natuyren, dolerende te hooge gestelt te zyn, tot de naeste Daghvaert, die wesen sal den ses en twintighsten Julii naestkomende, en hebben gecommitteert de Gedeputeerden op des Gemeene Lands Reeckeningen, omme te visiteren haerluyder Requesten, ende de saecke ten principalen te prepareren, ende tegens den voorsz ses en twintighsten Julii daer van rapport doen, omme als dan op haer principael ver-

versoeck gedisponeert te werden naer behooren. 1559. 14. en 15. Julii.

NOopende de saecke en contributie van die van Sevenbergen, omme te weten of oorbaerder is, dat sy op de Schiltalen, beloopende deselve drie hondert en sestig Schiltalen, dan op de Margentalen, groot wesende twee duysendt drie hondert vyf en dertig Margen gestelt werden; rapport op de naeste Daghvaert.

Pag. 85. Noopende de Contributie van Sevenbergen.

ALsoo beroerende de Thollen en Officien van Syne Koninglycke Majesteyt niet uytgedruckt en zyn in den Placate van den Jare vyfthien hondert drie en vyftigh, soo hebben de Staten rapport genomen tot de naste Vergaderinge, omme te weten of de Tollenaers en Officiers den Tienden Penning sullen betalen van deselve jaren of niet.

Rapport op de contraventien van de Tollen en Officien van Sijne Majesteijt.

DEn seventhienden Julii de Gedeputeerden van de Staten, gecommitteert tot hooringe van 't Gemeene Landts Reeckeningen, verklaren dat alle Renten, die specialycken gehypothequeert zyn op de Thollen van Geervliet, Gornichem en Schoonhoven, en generalyck op de Domeynen van Zuyt-Hollandt, gehouden sullen wesen in Hollandt te contribueren den Thienden Penningh.

Renten gehijpotequeert op de Thollen van Geervliet, &c. sullen gehouden zijn te contribueren den tienden Penning.

DE Gedeputeerden van de Staten, gecommitteert tot hooringe van des Gemeene Lands Reeckeningen, verklaren, dat omme de Suppllanten te verdragen van de kosten van de meetin-

1559. 14. en 15. Julii. tinge alhier gementioneert, dat sy te vreeden sullen zyn dat sy sullen betalen in alle 's Lands ommeslagen, voor seven en seventigh margen en een halve, daer van afgetogen twee margen die uytgedolven zyn, en die by meetinge, gedaen in den jare vyfthien hondert ses en veertig en seven en veertig, boven de elf hondert margen meer bevonden zyn, en noch van de seven en veertigh margen en een half van de Uytterwaerden, beloopende twee hondert drie en twintigh margen, en dat van de selfde margentalen verhael gedaen sal werden in alle voorgaende reeckeningen sedert den jare vyfthien hondert twee en vyftigh incluys.

Requeste van de Vrouwe, Burgermeesteren en Raedt van Heukelum.

IS mede op de Requeste van de Vrouwe, Burgermeesters en Raedt van Heuckelum, geresolveert voor Appoinctement te stellen:

De Gecommitteerde van de Staten, tot hooringe van des Gemeene Lands Reeckeningen, gesien hebbende de Schot- en Moolen-boecken van de Supplianten, gehoort haerluyder affirmatie, verklaren voor desen tijdt te vreeden te zyn deselve te verdragen van eenige nieuwe metinge van hare Landen te doen, mits dat sy boven haer elf hondert margen die sy te kort aengebracht hebben, en noch van seven en veertigh en een half margen uytter waerden, maeckende twee hondert drie en twintig margen, en dat van alle ommeslagen, gevallen zedert het Jaer van twee en vyftigh incluys, ende van de ommeslagen die noch gedaen sullen werden.

Den

DEn veerthienden de voorsz Staten by maniere van communicatie geresolveert, dat alsoo syluyden in 't dragen van 't laetste consent van drie hondert duysent gulden al gedaen hebben, soo als hun uytterlijck mogelijck en verdraeghlijck is, en dat sy als noch niet en weten hoe sy de helft van de voorsz drie hondert duysent guldens, die opgebracht moeten worden te Pincxter Anno festigh sullen mogen furneren, soo en hebben sy als nu niet konnen uytslaen ofte geven eenigh bequaem middel, omme Syne Majesteyt te gelieven in de Petitie, daer by Sijne Majesteyt versoeckt, dat sy souden willen verkoopen ofte gedoogen op hun verkocht te werden vyfthien duysent guldens, en dat sy deselve weder souden lossen binnen drie jaren, t'elcken jare een derdendeel van dien, ende dat overmits de sobere Negotiatie en Visscherye, die geduyrende desen Oorlogh geweest is, en 't groot verlies dat sy binnen middeler tijde daer inne gehadt hebben, mitsgaders, overmits de groote lasten daer 't voorsz Landt, geduyrende desen Oorlogh mede beswaert is, niet te min, gemerckt niet redelyck wesen en soude terstont Syne Majesteyt gantschelijcken de voorsz Petitie af te slaen, en negatif omme te brengen, soo hebben de voorsz Staten geresolveert op de voorsz Petitie sich wat nader te bedencken, en te overleggen of men eenigh bequaem middel soude mogen vinden en advijseren, omme Syne Majesteyt in 't geheel of deel te gelieven, ende hebben tot dien eynde sulcks in den haren rapport genomen, en dagh om 's avondts in de Herberge te we-

1559. 14. *en* 15. *Julii.* Resolutie op de Penningen van de verkoopinge van Renten tot vijftien duysent guldens 's Jaers.

Pag. 86.

1559. 14. en 15. Julii. wesen den seven en twintighsten deeser maent.

Resolutie op 't andere poinct, raekende de defensie van den Lande, en om te wederstaen de invasie der Vyanden.

OOck hebben de voorsz Staten op 't andere poinct, daer by Sijne Majesteyt versoeckt dat in de plaetse van de twee duysent paerden, die by de Generale Staten geaccordeert zyn onderhouden te werden tot defensie van den Lande, en omme te wederstaen de subite invasien die by de Vyanden gedaen souden mogen werden, dewelcke gedeeldt souden werden in vier benden, syluyden noch willen accorderen de onderhoudenisse van drie duysent Paerden of daer omtrent, en dat deselve in veerthien Benden souden gedeelt werden, alsoo dat eerste getal niet genoegh en is omme deselve defensie te doen, ende dat by de middelen in de voorsz Petitie breder verhaelt: Is voor Resolutie geseyt, dat alsoo d'Ordonnantie van 't onderhout van de voorsz twee duysent Ruyteren gemaeckt is by de Generaliteyt van de Staten, daeromme niet eyndelijck gedaen en mag werden dan by Resolutie van de Gemeene Staten, ende dat men daer op voor al behoort te verstaen d'intentie van de Staten op de Frontieren gelegen, die best weten wat provisie ter defensie van de Landen en Frontieren noodigh is.

Resolutie op 't derde poinct, beroerende de communicatie van den Soute.

OP 't derde poinct, beroerende de communicatie van den Soute, hebben de voorsz Staten gecommitteert de Gedeputeerden van de Staten, die tegens den laetsten Julii ten Hove moeten wesen, naer vermogen van de Missive van Sijne Majesteyt, van date den sevenden Julii,

lii, haerluyden by den Heere van Wassenhoven gepresenteert, omme te treden in communicatie met de Gedeputeerden van de andere Staten, en oock met de Gecommitteerden van Sijne Majesteyt, en dat nae vermogen van de Procuratie hunluyden gegeven op den sevenden April laetstleden, dewelcke met haer nemen sullen vyf Gecommitteerden, hun de saecke van den Soute grondelyck verstaende, te weten, uyt 't Quartier van Waterlandt twee, uyt 't Quartier van Delflandt en Rotterdam twee, eñ een van Dordrecht, dewelcke tot dispositie eñ discretie van de voorsz Gedeputeerden hun vinden sullen in de voorsz communicatie, of niet, na dat by de voorsz Gedeputeerden bevonden sal werden van nooden te wesen, maer sullen altoos de voorschreve vyf Persoonen de voorschreve Gedeputeerden alle hulp en addresse doen, 't zy of deselve versocht werden in de communicatie te komen, of niet, ende laten hun duncken dat te vergeefs soude wesen eenige Gedeputeerden voor den voorsz dagh ten Hove te schicken, alsoo men niet en weet of eenige van de andere Gedeputeerden daer mede begeren in communicatie te treden voor dien dagh, dat sy hun ten Hove vinden sullen, en apparentie is van niet eer te komen, dan eer te komen, maer gemerckt dat by Sijne Majesteyt aen die van Hollandt alleen dagh gegeven is den tydt van acht dagen, en dat den Præsident Viglius en Tysnack de voorsz Gedeputeerde verklaert hebben, dat indien sy den voorschreven dagh niet houden en mochten, dat sy een Brief van excuse souden overschrijven, soo hebben de

1559. 14. en 15. Julii.

Pag. 87.

1559. 14. en 15. Julii. de voorschreve Staten gerésolveert dat men aen den Præsident soude schryven, dat men den geenen die van nooden is mede te brengen, niet wel en sal konnen bewilligen, noch oock deselve haer konnen gereedt maecken dan tegens den voorsz laetsten Julii, dat daeromme sijn Ed. gelieven sal haerluyder excusatie, indien 't van nooden is, by Sijne Majesteyt te doen.

Voorlesinge van de twee laetste Octroyen van den consente aen de Staten gedaen.

NOch heeft den Advocaet de Staten voorgelesen sijn twee Octroyen, wesende twee Acten van Consent, daer van d'eene van date den achtthienden May vijfthien hondert acht en vyftigh, en d'andere van date den eersten Julii vyfthien hondert negen en vyftigh, hebben de selve verklaert sulcks goedt te wesen, dan hebben den Advocaet belast met den eersten ten Hove te komen, en te vervolgen 't Mandament geverifieert, beroerende de twaelf en ses duysent guldens, die van den Haringhvaert uyt den Impost van de Wynen, voor den tydt van vier jaren respectivelycken geaccordeert.

Hoe men sal executeren den Duyt op elcken tonne Turf.

EOdem by den Advocaet geproponeert zynde hoe men den duyt, geaccordeert om gegeven te werden op elcke tonne Turf, die uyt den Lande van Hollandt gevoert sal werden, soude mogen executeren, soo hebben de voorsz Staten versocht aen die van Gouda, dat sy souden willen laten passeren door Rotterdam, naer de Ordonnantie, dewelcke die van Rotterdam hebben, omme te eysschen den vier en dertighsten Penningh van alle den Turf aldaer passerende, en daer van Copie begeeren, dat sy voorts

voorts aen den Thollenaer van Gouda souden begeeren verklaringe, tot wat plaetsen de Schepen, geladen met Turf, al Tol betalen, ende dat van gelycken die van Dordrecht 't selve vernemen aen den Tollenaer alhier, om 't selve hebbende en wetende, als dan een Ordonnantie te mogen maecken, dienende tot inninge en executie van den voorsz duyt, 't welck die van Dordrecht en Gouda aengenomen hebben te doen. 1559. 14. en 15. *Julii.*

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage Pag. 88.

Den 27. Julii, 1559. 27. *Julii.*

PRÆSENTEN,

Den Heere *van Assendelft*,
Lockhorst,
ende
Geraert van Poelgeest,
RIDDERS.
Vander Duyn,
ende
Benthuysen,
Van wegen d'EDELEN.
Wouter Barthoutsz,
ende
Mr. *Cornelis van Hogelande*,
Gedeputeerden
VAN DORDRECHT.
Meyndert van Heussen,
ende
Mr. *Cornelis van Alckemade*,
VAN HAERLEM.
Gerrit Jacobsz.
ende
Mr. *Jacob van Eynde*.
VAN DELF.
Dirck vander Does,
ende
Mr. *Cornelis van Veen*,
VAN LEYDEN.
Pieter Cantert,
ende
Mr. *Jan van Nieuwenburgh*,

VAN

1559. 27. Julii.

VAN AMSTERDAM.
Mr. *Dirck Willemsz.*
VAN GOUDA.

Omme te antwoorde te resolveeren op de Generale en Particuliere Propositien, by Sijne Majesteyt laetstmael gedaen.

Ontslaginge van Bonaventure.

DE Staten hebben ten selven dage den Ontfanger Coebel belast te ontslaen die van Bonavontura uyt de Gyselinge, mits dat sy binnen den tydt van een maendt in handen van den voorsz Ontfanger behoorlycke certificatie leveren, soo van den Waersman, als van den Rentmeester van Zvyt- Hollandt, van de onkosten die sy gehadt hebben voor de nootsaeckelycke reparatien van den jare vijfthien honderdt seven en vijftigh, mitsgaders behoorlycke attestatie, dat sy alsulcken somme als de selve reparatien bedragen, niet genooten en hebben, gegeven den voorschreven Ontfanger.

d'Ondersaten vanden Grave van Egmont te executeren in de gratuiteyt van den Hertog van Savoyen.

ALs mede hebben de Staten van Hollandt geordonneert den Ontfanger van 't Gemeene Landt, dat hy voor de gratuiteyt van den Hertog van Savoyen, by de Staten gedaen, mede sal executeren de Ondersaten van den Grave van Egmont, onder de Schiltalen gelegen, ende die van Wyck buyten Heusden, als hy deselve voor de gratuiteyt van den Stadthouder geëxecuteert heeft, als wesende van eenderlye natuyre, mits inschererende in de sommatie de redenen geinsereert in de Acte van liquidatie, daer toe dienende.

Eo

EOdem hebben de Staten den Ontfanger van 't Gemeene Landt geaccordeert om te betalen de helft van de drie hondert duysent guldens, by de Staten geaccordeert opgebracht te werden in gereede Penningen, binnen een maent naer dat d'Acte van den consente overgelevert soude wesen, en dat hy sulcks deselve penningen met den eersten sal leveren aen den geenen die by Syne Majesteyt, ofte die van Sijne Majesteyts Finantie daer toe geordonneert sal werden te ontfangen.

1559. 27. Julii. Accord van de Staten, dat Coebel betaeldt de helft van drie hondert duysent gulden binnen een maendt naer receptie van de Acte.

NOch hebben de voorsz Staten mede verklaerdt te vreeden te wesen dat den Ontfanger van 't Gemeene Landt de negen en dertig duysent guldens, die hy onder hem heeft, of soo veel meer of min als 't selve bedraeght, employeren sal tot betalinge ende af-kortinge van de helft van de drie hondert duysent gulden, hy haerluyden in Junio laetstleden Syne Koninghlycke Majesteyt geaccordeert, ende alsoo den voorsz Ontfanger verklaert heeft de reste van de voorsz Penningen, tot Antwerpen te mogen betalen met Philippus Daelders, en Goude Realen: Zyn van gelycken te vreeden dat hy in 't verkoopen van Renten tot de voorsz reste toe, sal vermogen te ontfangen de voorsz Daelders, en Goude Realen, en dat hy den Kooper evenwel sal mogen toeseggen de lossinge van dien te doen met gevalueert geldt, en sulcks haer Brieven dresseren; des sal den voorsz Ontfanger sijn beste doen omme te krygen gevalueert geldt of permissie-geldt, van den geenen die 't selve sullen willen geven.

Pag. 89. By Coebel te employeren de negen en dertigh duysent guldens, tot afkortinge van de helft van drie honderdt duijsent guldens, in Junio laetstleden geaccordeert.

De,

1559. 27. Julii. Ordonnantie van de Staten, dat Coebel geve honderd en twintig gulden, in betalinge van de helft van 't rapport-geldt, in de saecke van de Visscherije.

DE voorsz Staten hebben oock geordonneert den Ontfanger Coebel te geven den Griffier van den Grooten Raede de somme van hondert en twintigh guldens van veertigh grooten Vlaems 't stuck, in betalinge van de helft van 't Rapport-gelt van twee Processen, dewelcke de Steden ende Vlecken, gelegen op de Zuyder Zee, hun generende met de Visscherye in de selve Zuyder Zee, als Verweerders, gehad hebben, op en tegens die van Over-Yssel, voor de Heeren van den voorsz Grooten Raede.

Descharge aen Coebel gelevert.

MEde heeft den Ontfanger Coebel gelevert seeckere Descharge, van date den seven en twintighsten April vyfthien hondert acht en vyftigh, naer Paesschen, innehoudende de somme van twaelf ponden.

Gecommitteerden om te vervolgen de liquidatie op de Appostille bij die van de Finantie gesteldt.

DEn acht en twintighsten Julii hebben de Staten gecommitteert Mr. Adriaen van Leyden, Jacob de Milde, en Aernout Coebel, omme te vervolgen aen de Heeren van de Reecken-kamer, de liquidatie van seeckere Appostille, by die van de Finantie gesteldt op 't sesde Articul van seeckere Memorie, by de Staten die van de Finantie overgegeven den sesden November vyfthien hondert ses en vijftigh.

Gecommitteerde omme te visiteren het Proces van de nieuwe Vaert, of de saecke

DEn selven dito hebben de Staten verklaert, dat het Proces tusschen den Grave van Arenbergh, tegens die van Dordrecht, Haerlem ende Gouda, beroerende de nieuwe Vaert, gevisiteert sal werden by Jacob van der Duyn, Heere van Sprange, en twee Advocaten, neu-

trael wesende, dewelcke overleggen sullen of de voorsz saecke toucheert den oirbaer van 't Gemeene Landt, de Generalité van dien, en of 'er in de saeck fondament is, en als dan de Staten daer van rapport doen, omme daer op alsdan gedisponeert te werden soo na reden behooren sal.

1559. 27. Julii. toucheert het Gemeene Landt.

NOch is mede geresolveert op de Requeste van die van Besoyen voor Appoinctement te stellen, dat die van Besoyen gestelt sullen werden, op 't behagen van de Staten, op de helft van hare portie in de contributie van de Schiltalen van de hondert duysent guldens, die ommegeslagen sullen werden Anno negen en vijftigh en sestigh, ende in de ommeslagen van de seven Grooten, die men op de Schiltale ommeslaen sal voor den tijdt van ses jaren; maer aengaende den Thienden Penningh, uytgesondert van hare Huysen en noch seven en dertigh duysent vyf hondert ponden van de nonennale Beede, sullen haer volle portie opbrengen, wel verstaende, dat aengaende de Petitie van Syne Koninghlycke Majesteyt van de drie hondert duysendt guldens onlanghs geconsenteert, dat sy begeeren sullen aen Syne Koninghlycke Majesteyt gratie in de Hooft-somme, en voorts van de toekomende Beeden of anders, en souden haer de Staten daer inne geen gratie begeeren te doen, noch die tot haren laste nemen.

Appoinctement op de Requeste van die van Besoyen, raeckende de portie in hare Contributien.

Pag. 90.

1559. 7. *Augusty*.

Vergaderinge van de Gedeputeerden van de Staten van Hollandt, gehouden tot Gent.

Den 7. *Augusty*, 1559.

P R Æ S E N T E N,

De Heeren *Geraerd van Poelgeest*, ende *Otto van Egmont*, Van wegen d'Edelen.

Pieter Jacobsz Muys, ende Mr. *Willem Schoock*, Van Dordrecht.

Mr. *Cornelis van Alckmade*, Van Haerlem.

Mr. *Jacob vanden Eynde*, Van Delf.

Mr. *Cornelis van Veen*, Van Leyden.

Pieter Canter, ende Mr. *Jan van Nieuwenburgh*, Van Amsterdam.

. . . .

Van Gouda.

Omme antwoorde inne te brengen op de voorgaende Beede, ende te aenhooren 't geene door Syne Majesteyt aen haerluyden geproponeert soude werden.

Propositie door den Audiencier van wegen Syne Koninghlycke Majesteyt aen de Generale Staten gedaen.

OP den sevenden Augusto vyfthien hondert negen en vyftigh heeft Syne Koninghlycke Majesteyt voor de Generale Staten de Propositie by den Audiencier doen lesen, en daer mede Oorlof genomen, ende gecommitteert de Hertoginne van Parma, tot Gouvernante van dese Nederlanden; ende voorts aen den selven gerecommandeert de Religie ende Justitie, gelyck hier na volght:

Myn

MYN HEEREN, Representerende de Generale Staten van de Landen van herwaerts over: 1659.

Den Koningh onsen overften Heere ende Prince heeft uw al t'samen alhier doen vergaderen in goeden en merckelycken getalle, om uw te verklaren hoe dat Syne Majesteyt, tot haren grooten leetwesen, gedetermineert heeft jegenwoordelijck te vertrecken uyt de Landen van herwaerts over, ende na Syne Koninghrycken van Spaignen te reysen, hoewel, dat indien 't Syne Majesteyt eenighsints mogelyck ware, in dese Landen langer te blyven, 't selve wel gaerne doen soude, om de groote liefde, en als Vaderlycke affectie die Syne voorsz. Majesteyt uw-lieden is toedragende, en generalyck allen Synen goeden Ondersaten van alle Syne voorschreve Landen van herwaerts over, by dewelcke, indien 't eenigsints mogelyck ware, Syne voorschreve Majesteyt wel soude begeeren Syne residentie te continueren tot den eynde van sijn leven.

Maer alsoo uw wel kennelijck is, dat wylen hooghloffelycker gedachtenisse, den Keyser Syn Heere ende Vader, tot bewaernisse, bystand ende bescherminge van de Landen van herwaerts over, ende Syne goede Ondersaten aldaer, ende om deselve te verhoeden en preserveren van de groote periculen en inconvenienten die hem by der Oorloge naeckende waren, in den jare vyfthien hondert drie en veertigh, uyt Spaig- Pag. 91.

 nen

1559. nen herwaerts over gekomen is, om die te beschutten en te beschermen, en't devoir van eenen goeden Prince te doen, hebbende daer inne sijn eygen Persoon niet gespaert, en soo langen tyt grooten arbeyt en moeyte geleden, ende daer door diversche saecken te boven gekomen, soo grootelycks, aengaende de welvaert van de voorsz Landen van herwaerts over, en aen deselve wederomme gebracht ende geunieert merckelycke Partyen, die soo langen tydt daer van vertrocken en gedistraheert hadden geweest; ende mits sedert dien tijdt de saecken niet ten besten verseeckert en waren, soo heeft Syne voorsz Keyserlycke Majesteyt van dien tijdt af haer continuelijck gehouden in dese voorsz Landen van herwaerts over of daer omtrent, niet willende deselve in der noot verlaten, sonder binnen al dien tydt in hare voorschreve Koninghrycken van Spaignen weder te keeren tot in den jare vyf en vyftigh; dat als doen, nae dien Sy de gantsche resignatie en opdracht van allen Haren Koninghrycken en Landen, tot behoef van Syne voorsz Kon. Majest. gedaen hadde, deselve de gehele administratie van dien overlatende, alsoo deselve Haer te lastigh viel daer toe langer te kunnen verstaen, mits haerder ouderdom en continuele indispositie ende ongesteltenisse, oock omme Godt te dienen, en haer gesontheyt te bewaren, heeft Haer vertrocken naer de voorsz Koninghrycken van Spaignen, aldaer sy tot Haren overlyden gebleven, sonder

der haer te onderwinden eenige affairen van de voorsz Koninghrycken, niet vermogende daer toe verstaen, overmits hare continuele deblitatie, toegekomen door diversche hare sieckten. 1559.

Ende na 't vertreck van Syne Keyserlycke Majesteyt, hoe wel dat den voorsz Koningh, onsen oversten Heere ende Prince, om eenen wegh te maecken tot de gemeene ruste ende welvaert, ende sonderlinge om uw te verlichten van 't groote quaet, ongerief ende groote schade, die dese voorschreve Landen by den Oorlogh continueel gedragen hebben, geconsenteert hadde in 't Bestandt van vijf jaren, gedurende welcken tyd men soude middel gesocht hebben om alle geschillen te flechten en neder te leggen, die men met Vranckryck hadde, aenmerckende nochtans hoe de saecken als doen gestelt waren, dat men weynigh verseeckertheden mochte hebben, dat overmits het voorsz Bestant, men soude mogen hoope hebben, dat de Landen van herwaerts over verseeckerde rust hadden mogen verkrygen, hoe wel, soo ghy selfs bemerken kunt, door soo lange afwesen van Sijne Keyserlijcke Majesteyt, uyt de voorsz Koninghrycken van Spaignen, deselve grootelijcks Syne presentie en tegenwoordigheyt van doen hadden; des niet te min, om uw niet te verlaten, ter tydt dat geschapen was dat ghy Sijne hulpe en assistentie van nooden soudt mogen hebben, achterstellende alle andere considératien die hem moveerden derwaerts te trecken, heeft geresol-

1559. veert by uw te blyven, en korts daer nae heeft men bevonden hoe veel dese deliberatie den voorsz Lande te passe gekomen is, gemerckt, dat nadien de Françoisen het selve Bestant gebroocken hadden, Syne voorsz Majesteyt als noch herwaerts over zynde, middel gehadt heeft om te beter en gevoeghlycker te verstaen tot de protectie en bescherminge van Sijne voorschreve Landen, daer inne Syne Majesteyt sedert met groote sorge en naerstigheyt getravailleert heeft, niet sparende sijn eygen Persoon, en onderhoudende groote Arméen, soo door middel van de Beeden en Assistentie die ghy daer inne gedaen hebt, daer van Syne Majesteyt uw seer ernstelyck bedanckt, als oock daer inne employerende de penningen die Sy heeft konnen trecken uyt Hare andere Koninghryc-ken en Landen, bedragende veel millioenen boven de geene die Syne voorsz Keyserlycke Majesteyt daer uyt getrocken en bekeert hadde tot beschermenisse van dese voorsz Landen, en sonderlinge sedert den Oorlogh heeft begonnen in het jaer een en vyftigh.

Pag. 92.

Ende heeft den voortgangh van den Oorlogh onder Syne voorsz Koninghlycke Majesteyt, zedert het inbreecken van het voorsz Bestand, soodanigh geweest als ghy verstaen hebt, en zyn de saken, door de gratie Gods, soo verre gebracht, dat men tot eenen Peys gekomen is, op sulcke conditien als ghy weten mooght, ende daer van men van dese sijde met goede redenen onse Heere God wel bedancken magh.

En-

Ende gemerckt dat Syne voorsz Majesteyt uw niet en heeft willen verlaten, geduyrende den noodt en necessiteyt, soo mooght ghy wel dencken dat deselve grootelycks begeerende soude zyn Syne residentie alhier te mogen continueren in desen goeden tijdt, geduyrende den welcken Syne Majesteyt verhoopt dat die saecken van herwaerts over in een beteren staet gebracht sullen mogen werden, ende soude Sijne Majesteyt alhier hebben mogen ruste genieten, nae dat Sy zedert hare aenkomste soo continuelyck getravailleert heeft; maer soo door 't langh afwesen van Syne voorsz Keyserlycke Majesteyt, uyt Synen voorsz Koninghrijcke van Spaignen, ende zedert van Syne voorsz Koninghlycke Majesteyt de saken der selver Koninghrycken grootelycks te lyden gehadt, ende groote remedie van doen hebben, 't welck geensints vertrocken noch uytgestelt en mag wesen, noch oock daer inne voorsien werden, sonder de tegenwoordigheydt van Syne voorschreve Majesteyt, soo is deselve gedwongen van stonden aen derwaerts te vertrecken. 1559.

En al is 't dat Syne voorsz Majesteyt voor Haer vertrecken Haer uytterste devoir ende neerstigheydt gedaen heeft, om uw van den Oorloghs-volcke, niet van nooden wesende, te ontlasten, en sonderlinge van de Duytsche of Overlandtsche, hebbende daer inne besteet en geemployeert al 't geene dat ghy tot nu toe daer toe gegeven ende gecontribueert hebt, ende dat boven alle de sommen

1559. van haren, 't wegen daer inne bekeert, dewelcke sy, soo voorschreven is, uyt Haren anderen Koninghrycken getrocken heeft, bedragende veel Millioenen, en hoe wel dat sy onlanghs sedert twee maenden herwaerts gefourneert en opgebracht heeft meer dan elf hondert duysent guldens, gelicht by middel van Wissel-Brieven op Hare Koninghrycken van Spaignen, op hoope dat sy aldaer komende, boven de lasten die Sy alreede op de selve geassigneert heeft, eenigen middel vinden sal; hoe wel dat het selve niet wesen en sal sonder groote moeyte en pyne, 't welck in haerder absentie niet en soude konnen geschieden, om daer toe te mogen komen, en heeft nochtans Syne voorsz Maje-
Pag. 93. steyt, wat de bvoir Sy daer inne gedaen heeft, de saecke soo verre niet kunnen brengen, Sy en is bedwongen geweest als noch herwaerts over te laten een Regiment Overlandtsche Knechten, die men groote sommen van Penningen schuldigh en ten achteren is, alsoo sy langen tydt gediendt hebben, en van nooden is eenige middel van den Staet van herwaerts over, om deselve te onderhouden; 't welck de redenen en oorsaeck is, dat Syne Majesteyt heeft doen eysschen de Beede, die ghy particulierlyck verstaen hebt, waer op Syne Majesteyt Haer betrouwt sulcke antwoorde gegeven sal werden als Sy behoordt te verwachten van soo goede Vasallen en Ondersaten, en van 't devoir dat sy tot noch toe gedaen hebben, verhoopende dat ghy aenmercken en considereren sult, niet al-

leen.

leenlyck dat al 't selve bekeert en geëmployeert werdt tot uwe welvaert, ende om te verhoeden te bederffenisse en inconvenienten van den Lande, mitsgaders oock de Reeckeningen die uw soo specialyck en soo dickwils gegeven is geweest, hoe dat de Penningen profijtelyckst geëmployeert zyn geweest, ende sonder eenen penningh in andere saecken te besteden, dan tot uwer eygener bewaernisse ende beschermінge; maer ook dat Syne voorschreve Majesteyt soo liberalyck ten selven eynde geëmployeert heeft al 't geene des Sy van elders heeft kunnen treccken; in soo verre dat Syne Majesteyt, en die van Synen Huyse in nooden geweest hebben om 't selve te beter te mogen opbrengen en furneren, ende dat ghy oock daer en boven oock bemercken sult 't geene Sy uw ten diversche stonden heeft doen verthoonen, hoe leet dat het Haer geweest is, dat Sy uw heeft moeten eysschen de Beeden die Sy van uw begeert heeft, daer toe bedwongen wesende, overmits de groote nootsaeckelyckheyt, in de plaetse dat Sy veel liever gehadt hadde uw in allen saecken te mogen ontlasten en verlichten. 1559.

Ende verhoopt oock Syne voorschreve Majesteyt, komende in Syne Koninghryccken van Spaignen sulcken ordre in deselve te stellen, dat Sy (indien 't God belieft) van daer met eenige sommen van penningen sal mogen helpen, om daer mede, met 't geene ghy van uwe zyde daer toe doen sult, dese voorsz Landen te beter te mogen onderhouden,

1559. den, daer van Sy in Haer afwesen geen minder toesicht en sorge vermeynt te dragen dan in Hare tegenwoordigheyt, dan wil met deselve sulcke correspondentie continuelyck houden, als sy van eenen goeden Prince, tot den selven soo genegen en geaffectioneert zynde, als hy is, souden mogen verwachten, wesende oock gedelibereert alle uyterste neerstigheydt te doen, omme te eer bereydt te zyn herwaerts over te komen, tot allen tyden en stonden, als den staet, dispositie en gelegentheyt van de saecken en affairen, Sijne tegenwoordigheyt alhier vereysschen sal, ende voorts Syn Persoon, en al 't geene Hy in de Werelt heeft, altydts te employeren voor dese Landen.

Ende mitsdien door middel van den Peyse mijn Heere den Hertoge van Savoyen wederomme gesteldt werdt in de possessie en gebruyck van Syne Landen en Staten, en mitsdien hem benoodight is te verdragen van den last die hy herwaertsover gehadt heeft, daer inne hy hem soo loffelycken gequeten heeft, om 't devoir dat hy sijne eygen Landen schuldigh is te doen, de selve te ontfangen en ordre te stellen, te geven en administreren; en alsoo Syne voorsz Majesteyt voor Syn vertreck van hier niet en heeft heeft herwaerts over doen komen Haren Soone myn Heere onsen Prince, gelyck sy wel begeerdt hadde, om hem alhier in Haer plaet-
Pag. 94. se te laten, 't welck niet gevoeghlyck en heeft konnen geschieden, om seeckere merckelycke redenen en consideratien, ter tydt toe dat Sy-

Syne voorschreve Majesteyt in Hare voorsz Koninghrijcken van Spaignen gekomen sal zyn, ende van nooden wesende dat in 't afwesen van Syne voorsz Majesteyt de Landen van herwaerts over versien werden van een generael Gouvernement, nadien Syne Majesteyt realycken gelet hadde op 't geene deselve Landen meest van nooden ware, ende beduchtende op de qualiteyt van de Personagien, daer mede Sy haer in desen soude mogen behelpen, heeft ten laetsten geresolveert en beslooten te kiesen Syne eygen Suster Me-Vrouwe de Hertoginne van Parma, hier tegenwoordigh, mits dat deselve Syne Majesteyt soo nae bestaet, en van bloede is, ende door lange experientie gekent heeft de liefde en singuliere affectie die sy altydt met seer groote gehoorsaemheyt en obedientie de voorsz wylen Keyserlycke Majesteyt gedragen heeft, hebbende ter dier oorsaecke verdragen diversche swaere saecken, daer by gevoeght het respect, eer en reverentie die sy tot Syne Koninghlycke Majesteyt altyt gedragen heeft, hebbende altydts gesocht, achterstellende alle andere respecten, 't geene des sy bevonden heeft te behooren, ten dienste van Syne voorsz Majesteyt, ende de singuliere affectie die sy altydts den Lande van herwaerts over betoont heeft, als daer gebooren en opgevoet zynde, ende spreeckende de Tale der selve, in sulcker voegen dat Syne voorsz Majesteyt, als de selve wel kennende, haer gantschelyck betrouwt en hout voor geheel verseeckert, dat sy haer in de- 1559.

1559. desen last soodanigh quyten sal, dat ghy oorsaecke sult hebben uw daer van grootelycks te belooven, ende te vreeden te houden, en dat Syne voorsz Majesteyt geheel satisfactie en contentement daer van hebben sal, ende heeft Syne voorsz Majesteyt den selven gegeven, en geeft jegenwoordelycken alsulcke macht en authoriteyt, als gehadt heeft wylen de Koninginne Douariere van Hongaryen Me-Vrouwe Maria, Syne Majesteyts Moeye seer loffelycke gedachtenisse gehadt heeft, ende Syne Majesteyt daer nae aen den voorsz Heere Hertoge van Savoyen, Syne Neve gegeven heeft; verhoopende, dat wesende deselve de Suster van Syn Majesteyt, ende een ingebooren van dese Landen, oock dat kennelyck is hare liefde ende devotie die sy tot deselve Landen dragende is, sy soo veel te meer toesicht nemen sal om de welvaert en prosperiteyt van dien te vervorderen, uw ordonnerende en bevelende daeromme Syne voorsz Majesteyt deselve te eeren en onderdanigh te wesen, ende haer sulck respect toe te dragen als gy aen de eygen Persoon van Syne voorsz Majesteyt soud mogen doen.

Ende alsoo diversche, publique en omlegende Landen grootelycks getravailleert werden by diversche nieuwe en gereprobeerde Secten, dewelcke als komende van den Vyandt, en van alle tweedrachtigheyt en dissentie, houdende de voorsz Landen in groote troublen, dewelcke God Almachtigh seer vertoornt en vergramt, begeerende Syne

ne voorsz Majesteyt met alle Syne macht 1559.
sulck groot quaet uyt alle Syne Landen te weeren, soo 't devoir dat sy Onsen Heere God schuldigh is, en de Obligatie die sy heeft tot dese voorschreve Landen vereysschende is, om de selve, soo verre God aengaet, niet te verliesen, gemerckt dat sy van den selven hem reeckeninge doen moet, en om te verhoeden de desolatie in den welcken de voorsz Landen souden mogen vallen, indien tegens de voorschreve Secten niet voorsien en werde, ende dat boven het geene den Gods-dienst aengaet, de expe- Pag. 95.
rientie van de voorsz saecken genoegh betoont dat de veranderinge van de Religie niet en geschiet sonder insgelycks veranderinge te brengen in de Republique ende gemeenen Staet van den Lande, ende dat dickwils de arme Luyden, Leeggangers en Vagebonden onder sulcken couleur rooven ende steelen 't goedt van den Rycken; begeerende Syne voorschreve Majesteyt, boven Hare natuirlycke genegentheyt ende affectie die Sy daer toe altydts gehadt heeft, om te volgen de voetstappen van wylen den Keyser Synen voornoemden Heer en Vader, tot onderhoudenisse en conservatie van Onsen Heyligen Geloove en Catholique Religie, hebbende altydt in syne memorie en gedachtenisse 't geene des Hare Keyserlycke Majesteyt by Hare Testamente, en 't geene des sy hen voorhielt in uwe tegenwoordigheyt, op syn laetste vertreck uyt dese Landen van herwaerts over, ende soo expresselyck

1559. lyck gerecommandeert heeft, om de voorsz inconveniënten en periculen die uyt de voorsz Secten spruyten, te mogen schouwen en voorkomen, heeft sijne Majesteyt boven al de Hertoginne van Parma, sijnder Suster Regente, belast alle devoir en officie te doen, 't welck sy bevinden sal te behooren, om de Staten van herwaerts over te hanthouden in de Catholique Unie en eendrachtigheyt, in de welcke sy by der Gratie Godts tot nu toe bewaert zyn geweest, en neerstelycken te doen executeren de Placaten en Edicten by wylen sijne voorsz Keyserlycke Majesteit vernieuwt, om die extirpatie van de Secten en Dwalingen, en heeft oock Sijne voorschreve Majesteyt expresselycken gerecommandeert de particuliere Gouverneurs, Hoofden en andere Persoonen van Syne Raden, hier in te doen alle behoorlycke diligentie, hun daer inne voegende en employerende, dat Syne voorsz Majesteyt daer van genoegsame satisfactie hebben magh, verhoopende dat sy, dien navolgende, hun daer inne quyten sullen in sulcker voegen dat God gedient, en Syne voorsz Majesteyt ontschuldight sal blyven; uw recommanderende insgelycks, soo in 't generael als in 't parttculier, uw te willen employen in alle 't geene des ghy van nooden bevinden sult, tot onderhoudenisse van Onsen voorsz Heyligen Geloove en Religie, ende extirpatie van de voorsz Secten en Dwalingen; verhoopende dat mits desen Onse Heere Godt, by Synder gratie, dese

se Landen helpen sal, om deselve in voorspoet te conserveren en bewaren, mits de continuele sorge en toesicht die Syne Majesteyt derhalven dragen sal, en de naerstigheyt en diligentie die de voorsz Hertoginne van Parma Syn Suster, mitsgaders de particuliere Gouverneurs ende andere Officiecieren en Dienaers van Syne voorschreve Majesteyt daer inne doen sullen. 1559.

Ende alsoo nae dat het stuck van de Religie in goede state is, Syne voorsz Majesteyt wel weet geen saecke te wesen om beter te conserveren de Staten en Landen, hoedanigh die zyn, dan de goede administratie van de Justitie, sonder dewelcke een Republicq en Gemeynte een doodt Lichaem sonder Ziel is, ende dat daer deselve onderhouden werdt soo 't behoort, en gelyckelycken geadministreert, soo wel den Kleynen als den Grooten, de Koninghrycken en Landen prospereren, en heeft Syne Majesteyt niet willen onderlaten de voorsz Hertoginne, ende den geenen die onder haer de administratie sullen hebben, voor Syn vertreck belast de handt daer aan te houden, dat de voorsz Justitie haren rechten voortgang hebbe, sonder dat door gunst, faveur of andere redenen en respect eenigen Persoon ongelyck gedaen werde, ende dat in deselve soo wel de Kleyne als de Groote gelyckelycken aengesien en gerespecteert werden, recommanderende oock particulierlyck elck van uw deselve Justitie gehoorsaem te zyn, en die te respecteren Pag. 96.

eeren

1559. eeren ende reverentie te doen na behooren.

Ende ten laetsten, alsoo Syne voorsz Majesteyt wel kennelycken is hoe loffelyck en getrouwelyck ghy ende uwe Voorsaten uw altydts tegens uwen Prince en natuurlycken Heere, de Voorsaten van Synder voorsz Majesteyt, hooghloffelycker memorie, altyt gequeten hebt, ende in memorie hebbende de groote diensten die ghy altydts tot hun bewesen hebt als goede, getrouwe en geaffectioneerde Ondersaten, daer van Sy uw seer hertelyck bedanckt, verhoopt oock dat ghy tot sijnder tydt 't selve respect in sijn afwesen dragen sult, en sal oock van Haren 't wegen met alle affectie met uw corresponderen, uw belovende ende verseeckerende, dat Sy t'allen tyden en stonden, als de noodt 't selve vereysschen sal, uw met Haren Persoon bystaen sal, ende sal oock gaerne employeren al het geene des Onse Heere Godt Syne voorschreve Majesteyt verleendt heeft, tot uwer welvaert, ruste en verseeckertheyt, implorerende ten dien eynde de Gratie Godts, in dewelcke Syne voorsz Majesteyt in Syn jegenwoordigh vertreck uw seer affectueuselyck recommandeert.

Affcheyt van den Koning, en Hertogh van Savoyen.

HEeft oock Syne Majesteyt ende den Hertogh van Savoyen mondelingh oorlof genomen, ende de Hertoginne van Parma 't voorschreve Gouvernement geaccepteert.

Heb-

HEbben voorts de voorsz Staten in 't Generael Syne Majesteyt gepresenteert seeckere Requeste, daer by versoeckende dat de Stercken en Frontieren van dese Landen bewaert souden werden by Personagien van dese Landen, ende niet by Uytheemsche: Ende dat de Hertoginne tot haren Raedt ende Assistentie soude gestelt werden eenige Personagien van dese Landen, en geen Uytheemsche: Waer op Sijne Majesteyt den negenden der selver maent, 's avonds ten acht uyren, een Antwoort heeft doen lesen by Tysnack, wel groot wesende, als by 't inhouden van dien blycken magh, en hier na beyde geinsereert werden: 1559. De Staten Generael geven aen Syne Majesteyt een Requeste van twee bysondere consideratien.

AU ROY.

SIRE,

La bonne devotion & Tres-grande affection que les Estats Generaux de vos Pays de pardecha portent a Vostre Majesté, comme leur naturel Souverain Seigneur, leurs ont esmeu de remonstrer à icelle Vostre Majesté en la grande humilité & reverence que faire le peuvent mesmes en acquit de leur serment, que pour la tranquillité & Pacification de vos Pays de pardecha est a correction besoing que Vostre Majesté fasse garder les Frontieres & les Fortz, par subjects de vosdits Pays de pardecha & non par Estrangers, comme feu de tres-haulte memoire l'Empereur vostre Pere & aultres vos Nobles Predecesseurs, ont

1559. *tousjours faict au grand contentement de vos subjects de pardecha, non seulement a cause que les natifs du Pays sont plus inclinés a faire leur debvoir pour garder leur Pays, Femmes & Enfans & leurs Parens & Amis, que aultres Estrangers que n'ont y ne perdre: Mais aussi a cause des grandes foulles, pilleries & oppressions a vos pauvres subjects que ceulx dudit Pays, lesquels aussi en cas d'abus sont mieux chastier amiables, que les Estrangers, ce que desia est trop evident & notoire, antendu que lesdits Estrangers non obstant que Vostre Majesté soit present usent de telle rudesse sur vos pauvres subjects, que les Bourgeois qui par les Franchois ont esté chassé de Thionville, n'y osent rentrer en ladite Ville & mesmes se retirent les Villageois de sa entour en grand nombre, comme aussi font ceulx qui ont demeure en vostre Ville de Marienbourg, & Villages la entour es aultres Pays non subjects à Vostre Majésté, aimants mieulx d'abandonner leurs biens & Domiciles que d'attendre journellement les foulles & oppressions desdits Guarnisons Estrangers, joinct que Vostre Majesté tient a present a ses souldées plusieurs gens de Guerre Estrangers & en a casse plusieurs natifs des ces Pays gens vaillants & idoines tant pour sçavoir les entrées que issues en Païs d'embas, qu'aultrement bien experimentés en faict d'Armes, qui ont perdu pour la querelle de Vostre Majesté, & defence du Païs tous leurs biens ou la plus grande partie d'iceulx, qui ne trouveront moyen de soustenir*

Pag. 97.

leur

leur pauvre vie n'est qu'ils soyent retenus ou remis a souldée, dont ne trouvant service de pardecha, seront occasionnées de lailler chercher hors du Païs, de sorte que cy apres pourroient servir des espées a ceux qui vouldroient & prendre sur cedit Païs, dont il faut à craindre que aucuns inconvenient pourroient sourdre, non facilement remediables, & qui tourneroient non point seulement a regret & des honneurs des remonstrants, & aultres vos loyaulx & affectionnés subjects, mais aussi au desplaisir de Vostre Majesté, consideré mesmes que non obstant la presence de Vostre Majesté pour lesdits foulles & oultrages le peuple de pardecha non pouvant souffrir tels oultrages & servitudes mesmes des Amis, qui les devroient defendre, & qui ont esté au partie salariez & nourris de leur propre, ont esté esmeu en diverses Villes & Places contre lesdits Estrangers, ce que vray semblablement adviendra plus facilement en absence de Vostre Majesté, supplient pourtant lesdits remonstrants treshumblement que le plaisir de Vostre Majesté soit, pour eviter plusieurs inconvenients, dont l'apparence est tres-grande de soulaiger icelluy Païs & ce faisant faire pourvoir devant son partement que sa gens d'armerie Estrangere soit cassée ou employée aultre part, & de garder les Frontieres & Forts decesdits Païs par gens de Guerre, estants subjects & naturels des Païs de pardecha, & de faire administrer leurs affaires esdits Païs par advis & Conseil des Sieurs de pardecha, comme les 1559.

 tres-

1559. *tres-nobles Ancêtres de Vostre Majesté ont fait de tout temps, lesquels ont trouvé leurs services fors bons & aggreables, comme aussi Vostre Majesté peut avoir trouvé par experience & trouvera tousjours, & ferez bi.n, ayants lesdits remonstrans pour leur descharger bien voulu advertir à Vostre Majesté de tout ce que dit est, afin que si mal en advienne Vostre Majesté n'aye raison ou occasion d'imputer ausdits remonstrants, qui vraye semblablement ne pourroient donner ordres.*

Pag. 98. Proposé aux Deputés des Estats Generaux, en presence de Sa Majesté & Madame la Duchesse de Parme, Gouvernante, &c. le 9. d'Aougst, 1559.

SA Majesté a veu la Remonstrance que luy a esté donnée par escript par les Estats Generaux, lesquels seront esté sinistrement & contre verité informés du premier poinct, comme ils cognoisteront par le choix que Sa Maj. a fait de Madame sa propre Sœur, née & nourrie pardecha, pour Gouvernante, & des ministres qu'elles a choisi pour luy assister a l'exercice de sa charge, que soit tels, que en ces mesmes cognoistront ils la paternelle affection qu'elle leur porte; est au regard du second poinct qu'est de l'Infanterie Espagnole, ce que mouvoit sa dite Majesté de la delaisser par decha, estoit besoing qu'elle a de leur asseurer contre tout accident que leur pouroit survenir, jusques a ce que l'on

l'on voye quel chemin prendront les choses a tous coustelz, estans environnez les Païs de pardechá de si divers voisins, ayant regard que retirant ceste Infanterie au nombre de trois mille avec ceux que l'on a du Païs, ja tant agueriz, qu'ils seroyent a la main au besoing & la commodité qu'en tous cas l'on pourroit avoir le quelcunes Allemens, l'on se trouveroit pourveu pour l'asseurance jusques sadite Maj., en cas de plus grand besoing, peut venir en personne, comme elle leur a offert, pour les secourir & d'avantage a consideré sadite Majesté conbien il convenoit soulager les Etats, ja tant foullés par les aydes qu'ils ont contribué pour leur defence, & qu'estant a sadite Majesté necessaire entretenir lesdits Espagnols, pour les employer ailleurs, les devant payer, il luy avoit semblé qu'il estoit mieulx qu'ils fissent quelque chose & employassent a la garde de ceste Frontiere pour quelque temps, & lui semblat aussi que ce n'estoit pas petit support que Sa Majesté faisoit ausdits Estats, de les decharger de la souldée de trois mille pietons, pendant que lesdits Espagnols seroient icy; n'ayant aussi esté son intention de casser tous ceux de l'Infanterie de pardecha, car elle avoir en charge d'en entretenir 1200. pour les considerations contenues dans leur escript, & pour la souldée d'icieux & pour autres choses necessaires, avoit elle fait demander ce que lesdits Estats auront veu par les propositions particulieres, que dernierement leur furent faictes a Bruxelles, & pour eviter la foule que 1559.

 les-

1559. *lesdits Espagnols eussent peut faire, laquelle est inevitable, quelle que puisse estre la Nation des gens de Guerre, que l'on veult entretenir, s'il n'y a payement pour satisfaire a leur soulde, elle avoit pourveu de sorte que la dite soulde estoit asseurée pour les payer tous les mois de derniers d'Espagne, avec la correspondence du Facteur Gallo, qu'il laisse icy, pour ou il fut esté ayse les tenir en regle & discipline, & mesmes qu'elle avoit choysi Srs. de pardecha pour leur chiefs, auxdits quels elle laissoit toute autorité sur eulx pour les faire vivre comme il convient, & avec ce confioit Sadite Majesté que les Païs n'en eussent en quelconque foulle non plus que des naturels des Païs de pardecha; aussi avoit sadite Majesté tenu cette consideration, que si venant en Espaigne elle trouve apportunité de tost pouvoir envoyer pardecha Monsr. nostre dit Prince son Fils, sans fouller lesdits Estats ny les charger de la souldée des gens de Guerre, necessaires pour asseurer son passage l'on eut peu mectre lesdits Espagnols sur les basteaux que le fussent allé querir, mais voyant le desir desdits Estats, ausquels elle procurera tousjours de donner contentement en ce quelle verra qu'ils*

Pag. 99. *requeront avec fondament de raison, elle eust bien desiré que plustost elle fut esté advertie de cestuy leur desir plusque de la moderée demande, que dernierement leur a esté faite, ils pouvoyent voir que sadite Majesté les vouloit soulager par ce moyens de la souldée d'une partie des gens de Guerre, necessaires a la garde de si grande extendue des Frontieres de Mer*

&

& de Terre, que environnent ces Païs; car si plustost elle l'eust sçeu, elle eust reguardé de preparer les choses de sorte, qu'elle eust mené avec soy lesdits espagnols & s'en fust servie pour son passage en Espagne, ce qu'elle ne pourroit faire maintenant sans retarder avec dangier sondit passage, & veult sadite Majesté bien asseurer lesdits Estats, que son intention n'estoit pas de les entretenir pardecha plus de six ou sept mois, que l rs peutestre seront ils de besoing ailleurs, selon que l'accasion se pourroit adonner & que ce qu'elle les laissoit icy estait pour les causes cy-dessus declarées & pensant faire ce bien ausdits Estats que de les descharges pour toute temps d'aultant de soulde, & ne les pouvant Sadite Majesté si promptement embarquer, si fait elle son compte de le faire & de les tirer hors de ces Païs dans trois ou quatre mois au plus tard, & ce en esperant que sur la praposition que leur a esté faite lesdits Estats respondront de sorte, qu'ils donneront moyen de pouvoir soutenir les gens de Guerre, que au li u desdits Espagnols (que Sa Majesté entretiendra autre part, sans faire service jusques a l'occasion) seront necessaires pour asseurer a tous costez la Frontiere, & cependant fera vivre lesdits Espagnols de sorte par l'ordre qu'elle y donnera, les enchargeant à Srs. de pardecha que l'on les gardera desdits foulles & qu'ils ne donneront raisonnable occasion de plainte, & monstrera tousjours en toute chose sadite Majesté la singuliere affection, qu'elle porte auxd ts Estats soubs fiance qu'ils feront aussi a l'endr it 1559.

 d'i-

1559. *d'icelle ce qu'ils doivent comme ses bons & affectionés subjects.*

EOdem is van wegen Syne Majesteyt aen de Generale Staten gelevert seeckere Geschrifte, beroerende de saecke van den Soute, daer op by henluyden rapport genomen is, en hier na volght:

MEssieurs, La Duchesse Regente & Gouvernante ayant entendu ce que depuis n'y aguerres, par ses Commissaires a esté negotié avec vous a l'endroict de l'affaire du Sel, signament luy est ans rapportés les responce par vous baillées sur l'ouverture, que iceulx Commissaires vous ont fait, afin d'effectuer la communication que aucuns des Estats de ces Païs avoient demandé a l'endroit de ceste matiere, & que a ceste effect se joingeassent les Deputés de ceux qui vouldroyent entendre a icelle communication pour y besoigner avec lesdits Commissaires a toute diligence, & sans aucun delay, affin de la pouvoir absouldre si aucunement faire se pouvoit en ceste presente conjuncture, a la quelle les Estats de tous les Païs se trouvoient notablement assemblez, trouvant Son Altesse icelles responsés, lesquelles avez declaré avoir fait conformement a ce, que chacun de vous a l'endroict soy se trouvoit chargé, tout autres qu'elle n'attendoit, de tout dehoirs non seulement de son intention, mais aussi celle de Sa Majesté, selon que icelle vous ait esté declaré par la derniere Proposition fait à Bruxelles en sa presence le dernier

de

de Juin dernierement passé, par laquelle vous 1559.
aves asses peu apprendre le grand desir, que Sa Majesté avoit que cette communication, a la quelle vous avoit receu & admis, s'effectua & parfit des alors, afin que quelque resolution se puisse prendre en cest affaire, demandant icelle acceleration, comme de la premiere Remonstrance ou embouchement, que vous ait fait Pag. 100.
de ceste matiere en la Ville d'Arras, il y a un an, ou environ, vous a par plusieurs fois esté declaré & donné a cognoistre, vous ait eu faict bien vaulu faire assembler encores ceste fois en ce lieu, avant vous donner la retraite, pour vous donner a cognoistre plus a plain l'intention de Sa Majesté, signament a l'endroict de ceste communication, direction & conduite d'icelle a ce que se d'aventure, a comme d'aucunés Negotiations particulieres, que pourroient estre entrevenues vers aulcunes de vous en particulier, tandis que la generale, pour les empeschements d'aultres Negoces, ait esté discontinuée, il y eut aulcun erreur en chose mal entendue d'un d'ostel ou d'aultre, selon que aulcuns de vous pour couvrir ce que ne sont souffissamment chargés, se sont voulu funder sur aulcuns particularités, entrevenues en leur endroict, le mesme se puisse raddresser pour la voye de ceste rencharge, & vous en general & chacun en particulier selon icelle venir chargez a la premiere ou prochaine assemblée, dont vous sera par cy aprez declaré le jour.

A quoy afin de vous incliner d'avantage pour faire bon debvoir envers ceulx avec lesquels aurez a communiquer ceste matiere, pour obte-

1559. *nir ladite charge, sadite Altesse vous a bien voulu refrechir de nouveau ce que par plusieur fois vous ait esté remonstré en ceste par tant en general, que particulier, la grande necessité, que pressoit Sa Majesté d'entendre a quelque moyen de reforcer & augmenter ses Finances, non seulement pour furnir aux despens de la Guerre, a la quelle se retrouvoit alors, mais aussi oultre soustenir la masse des affaires de la Republique de par dela.*

Et a cest effect luy ayant esté faict ouverture de plusieurs moyens ou expediens par ceulx, qui valoient d'invention, lui a semblé enfin apres long discours prester oreille a celle qui concernoit le Sel, a l'endroit du quel luy ayant esté faits plusieurs offres & presentations, afin de furnir promptement deniers, parmy octroyant a ceux, qui furneroyent iceux deniers, la reserve dudit Sel sous les moyens, & conditions par eulx proposées, Sa Majesté n'en voulu resouldre aucune chose, que premierement la matiere ne fust plus avant enfoncée & signament information prinse sur l'interest & prejudice, que vraysemblablement pourroit estre causé aux Païs d'Hollande & Zelande, ou que principalement l'on contracte tant l'amener, cuyre & bouiller duement le Sel, comme aussi la vente & revente & toute aultre contractation & trafique du mesme Sel.

Que pour mieux & plus asseurement dresser icelle information Sa Majesté y ait commis le feu Marquis de la Veere, comme Lieutenant & Gouverneur dudit Païs, & aultres Personnages de qualité, sçavoir, & experience, bien

Bien imbus des affaires & Negoces d'iceux Païs. 1559.

Que iceulx ayans trouvé le mis en avant & pied prins, pour ceulx qui avoyent faits lesdits offres de tout dommageable audit Païs, train de Negoces, & hantez & frequentés en iceulx, ont advisé Sa Majesté d'un aultre pied par lequel nulluy ne pourroit pretendre aucun dommage, prejudice ou interest, mais que un chacun demeureroit en son biens, faict & train accoustumé, exceptez tant seullement les Rebouilleurs ou Rafineurs dudit Sel, avec lesquels en lieu de la revente du Sel blancq, que par moyen de ladite reserve leur viendroit estre osté, l'on pourroit traicter de raisonnable recompense. Pag. 101.

Sont encorres que Sa Majesté se eult, quant au non prejudice, peu reposer sur ledit advis, veu signament la qualité de ceulx qui l'avoyent donné, au regard de laquelle, & aultrement aussi l'Obligation, que à cause de leur charge ils avoyent au bien & incolumité desdits Païs, ils ne pouvoyent tomber en aucune suspection ou opinion sinistre vers iceux, si esté ce que ayant Sa Majesté par ses Commissaires faict dresser un Traitté & Capitulation avec lesdits Rafineurs, par lequel ont esté surrogé en leur lieu quant au droit de leur Ketes ou Salines, & que ceulx qui avoient mis en avant ledit party estoient prests & volontaires de so descendre au dit pied & Concept advise par lesdits Sieurs, Sa Maj. ce non obstant n'a voulu passer d'oultre aucune chose, ne de y trait ferme ou aultre, ne aussi disposer en aucune fachon dudit Sel,

1559. *Sel, ne fust, que de tout eust donné part aux Estats de ces Païs, pour entendre & assentir d'iceulx, si en ceste matire pourroit estre considerable aucun prejudice ou Interest, dont lesdits ses Commissaires ne s'eussent donné garde, & d'entendre aussi s'il y auroit autre moyen apparent, pour au moindre grief des Païs, & subjects subvenir a l'occurente necessité que celle qui se prendront sur le dit Sel.*

Et d'avantage combien que la Negotiation de la reserve estoit fort avant mené, tellement qu'il n'y restoit que conclure avec les Marchans, qui l'avoient demandé en ferme, si a Sa Majesté avec icelle moyen de reserve aussi bien voulu proposer & faire ouverture ausdits Estats du moyen de l'Impost par lequel sembloit n'estre de besoing diminuer aucune chose, demeurant bien chacun en sa premiere liberté, stil & train accoustumé & que en tant sembloit estre de plus facile conduite & direction.

A quoy Sa Majesté en Joing dit alors ausdits Estats que leur retour & premiere Assemblé parmy la responce, qui feroyent sur les aultres points de la Proposition, ils rapporteroyent semblablement leur advis sur le poinct du Sel, du moyen & expedient, qui leur sambleroit de moindre grief & lesion, & la plus convenable pour encheminer, & y duire ceste affaire a un bon fin conformement a son intention.

Et combien que par ceste ouverture, faite par ladite Proposition & l'escript y joinct, discourrant sur l'un & l'autre moyen, la matiere sembloit assez dispos'é a pouvoir faire la deliberation, que leur avoit esté enjoincte pour advi-

viser sadite Majesté du moyen, que leur sembleroit le plus expedient & convenable, c'est ce que aucun desdits Estats, ausquels semble l'affaire du Sel concerne principalement, ont a leur retour en lieu de responce par forme de quæritur proposé aucuns doubtes & difficultés, ausquelles encores qu'estoit satisfaict in effect par lesdits escript, si les a sa Majesté faict voir en son Conseil & y fait dresser dessus quelque responce, ou solution par laquelle venoient estre esclaris des mesmes doubtes ou difficultés. 1559.

Et comme ce fait il sembloit n'y avoir cause que tant eulx que aultres desdits Estats, ne deussent avoir rapporté leur advis sur lesdits moyens, d'aultant plus que de ce avoyent esté requis & admonestez par plusieurs fois, s'y est il entretenue que comme aucunes se laisserent entendre d'aucunes difficultés, qui trouvoient en l'ung & l'autre moyen, comme estans a un d'eux dommageables, comme pretendoyent, a la Navigation, train de Negoces, & Pesscherie & avec ce tendant a grand grief charge & foulle du Peuple, ou communauté, sans en alleguer ou deduire aucune raison ne fondament, sans aussi mectre en avant aucun aultre moyen, par lequel l'on pouvoit subvenir aux necessitez publiques, leur estants si notoires, Sa Majesté leur a fait faire aucune ouverture de ce que d'aultres avoit esté requis, que pour mieux enfoncher le tout, ils deputassent aucuns d'entr'eux pour sur ce venir en communication & debatre le tout avec les Commissaires de Sa Majesté, qui leur donnoyent tel raison sur le preten- Pag. 102.

1559. *tendu grief, dommage & interest, signamment a l'endroit de la Navigation, train de Negoces, & Pesscherye, que le tout viendroit a cesser ou estre de si peu, que nul luy n'en devroit reculer le service ne prendre fondament d'aulcune opposition ou contradiction, veu mesmes la presente necessité, vous ayant esté declaré par tant & si diverses fois, & que d'aultre part jusques ores, ne ceste presente aultre moyen pour survenir a ladite necessité, & soustenir la masse des affaires, & besoings de ceste Republique.*

Ores Messrs. vous ayant par tant de fois esté proposée la sincere & benigne intention de Sa Majesté, ayant esté tousjours de si bonne zele, que de ne laisser charger des Païs & subjects oultre ce que la necessité porte, ou les sublever & soulager en tout ce que luy ait esté possible, que avez aussi peu cognoistre avec qu'elle integrite, respect & consideration a voulu verser & proceder en ceste matiere, son Altesse veut bien esperé de vous, signament de ceulx lesquels elle tient mieux informez de ceste affaire, qu'ils fussent biens aultremens chargez, & rendu autre responce mesmes en chose nullement prejudiciable, comme est la communication, que celle qu'ils ont declaré de n'avoir charge que d'ouyr, & entendre les moyens que l'on leur proposeroit de la part de Sa Majesté, que ne l'un ne l'autre moyen, tant de reserve que l'impost, infereroit aucun dommage, perte ou prejudice a la Navigation ne train de Negoces, ne au fait de la pesscherye, & importeroit aucune charge au Peuple, ou la commune, & que

que ce leur estant proposé, ou declairé ils estoyent contents sur ce entendre a la communication avec les aultres des Estats, & non pas les Ministres & Commissaires de Sa Majesté, pourveu que les aultres fussent chargez au semblable. 1559.

Et comme n'attendoit aussi sadite Altesse, que les autres & la plus part de vous, comme si la matiere fust encores toute crue, auroyent declaré n'estre chargés, que d'ouyr & rapporter, demandans a icelle fin leur estre communiqués les particularités, passez en leur absence, comme des doubtes proposés par lesdits d'Hollande, & responce sur ce donnée par les Commissaires de Sa Majesté.

Et que aultres qui sambloyent n'estre aucunement informez du demeure de ceste affaire, voire aussi n'avoir veu la proposition ne escript, discourrant sur ces affaires s'estoient remis a la communication, que l'on tiendroit avec les autres, sans toute fois vouloir advouer ce, que par les autres seroit fait & traicté en icelle endroict, discordans & distrepans aussi les voys des aultres, & estans oultre ce de tout hors de l'intention de sadite Majesté.

Laquelle discrepance desdites charges tant esloignée de sa fin a laquelle l'on pretend, sadite Altesse a trouvé tant de moins convenable a temoigné que ne les propositions, que vous ont esté faites tout du long de l'Année tant en general que particulier, encores que auguns y ont volu prendre fondament, ne aussi les responses ne remonstrances qui pourroient avoir esté faites a aucunes d'entre vous en particulier Pag. 103.

ne

1559. *ne contiennent chose aucune qui pourroit estré corespondent a aucune de vosdites charges.,*

Par ou que considerant sadite Altesse qu'il ne convient Sa Majesté estre plus longement frustrée de son attente & expectation, afin d'unefoit pouvoir prendre resolution en ceste matiere, elle vous requiert tant affectueusement qu'elle peut, que a vostre prochain retour & premiere Assemblée vous asseurer chacun des Estats que estes icy presens a son l'endroit ayez a rapporter vostre advis sur lesdits moyens, lequel des deux semblera a vous & a ceulx, auxquels avez a communiquer ceste matiere, le plus convenable & expedient, pour estre effectué & mis en pratiques, conformement a la proposition faite en Arras & escript, y joint, & que vous a depuis esté rafrechy par ladite Proposition du dernier de juing, & que si d'avanture sembleroit a aucuns ne l'ung ne l'autre estre practicable sans grand grief presente & dommage des Païs & Subjects, signement diminution du train de Navigation, Trafique ou Marchandise iceulx, en ce cas viennent instruits des causes & raisons, que a ce vouldront alleguer & deduire pour le tout esplucher, & debatre a ladite communication, entre vos Deputés & les Commissaires & Ministres de Sa Majesté, afin de y pouvoir une fois prendre Resolution, & que a l'endroict de ce venez deuement & souffissamment chargés pour pouvoir entendre a la mesme communication, tant avec lesdits Commissaires de Sa Majesté, que entre vous, laquelle communication son Altesse entend tenir en la Vile de Bruxelles, le 18. jour du mois de

de Septembre prochain, vous requirant n'y vouloir failler & vous employer de faire office de bon subjects. 1559.

DEn elfden Augusti hebben de Staten van Hollandt, op de Petitie van Syne Majesteyt, den laetsten Julii te vooren gedaen, hare antwoorde innegebracht, soo als die by geschrifte gestelt is; waer op hare Hoogheydt by monde van Tysnack heeft doen seggen, dat sy verstaen hebbende deselve antwoorde die sy begeeren te hebben in geschrifte, omme die te doen communiceren, ende als dan hare geliefte te doen verklaren; ende dat haer Hoogheyt wel verhoopt van 't voorige antwoordt, op de Propositie aen de Staten van Hollandt in 't particulier gedaen, souden evenwel het selve mede doen visiteren, ende dan op alles antwoorde doen geven.

Antwoorde van de Staten van Hollandt op de Petitie van Syne Majesteyt.

HIer nae volght geinsereert d'antwoorde die van wegen de Staten aen de Hertoginne van Parma is gedaen, op den elfden Augusti vyftien hondert negen en vyftigh.

Antwoorde van de Staten aen de Hertoginne van Parma gedaen.

DE Edelen en ses groote Steden van Hollandt, representerende de Staten vanden selven Lande, gehoordt hebbende 't inhouden van de Propositie, by Sijne Majesteyt aen de Generale Staten van den Lande van herwaerts over, op den laetsten Junii laetstleden gedaen, daer by Syne voorsz Majesteyt versoeckt, dat in de plaetse van twee duysent Paerden, die by de voorsz Genera-

Pag. 104.

 ra-

1559. rale Staten geaccordeert waren om onderhouden te werden tot defensie van dese Landen, en omme te wederstaen alle subitie invasien die by de Vyanden op de selve Landen gedaen souden mogen werden, dewelcke gedestineert waren gedeyldt te werden in vier benden; de voorsz Generale Staten souden willen accorderen de onderhoudenisse van drie duysent Paerden, of daer omtrent, en dat deselve in veerthien Benden gedeeldt souden mogen werden, mits dat het ander getal van Ruyteren Syne Majesteyt niet genoeg dachte tot de voorsz defensie, omme redenen in de voorsz Propositie breder verhaelt, seggende en verklarende de voorsz Staten, dat alsoo 't concept en accord van de onderhoudinge van de voorsz twee duysent Ruyteren, met 't geene daer aen dependeert, gedaen en gemaeckt is by de generalité van de Staten, de veranderinge van dien by henlieden oock behoort te geschieden, ende dat sylieden bereyt zyn hun tot dien eynde te vinden by de andere Staten, om daer op met hunluyden te communiceren.

Ende aengaende 't tweede poinct van de voorsz Generale Propositie, daer by Syne Majesteyt begeert dat die communicatie op het stuck van den Soute met den eersten haer voortgangh soude mogen hebben, ende dat 't geene die deselve communicatie begeerdt hebben, hun by den anderen souden voegen, omme daer op te besoigneren, ver-

verklaren de voorsz Staten, dat sy begerende te volkomen de goede geliefte van Syne Majesteyt, gecommitteert hebben seeckere Gedeputeerden van de andere Staten, en oock met de Gecommitteerden van Syne Majesteyt. 1559.

Ende betoerende de Petitie by Syne Majesteyt de Staten van Hollandt in 't particulier gedaen, ten eynde sy souden willen verkoopen, ofte gedogen op hun verkocht te werden jaerlycksche Renten, tot vyfthien duysent ponden toe, te lossen met den penningh twaelf, en dat sy deselve wederlossen souden binnen drie jaren, t'elcken jare een derdendeel van dien, soo omme daer mede eensdeels te mogen afdancken de resterende Overlandtsche Voetknechten, als omme te versien tot andere kosten die men nootsakelyck dragen moet, en geen uytstel dragen en mogen, bevinden haer de voorschreve Staten in seer groote perplexiteyt, overmits de groote miserie, armoede ende calamiteyt, daer 't Landt van Hollandt inne gekomen is, en 't groot verlies dat sy in de Zeevarende Neringe, Visscherye ende Dyckagie gehadt ende geleden hebben, geduyrende desen langen Oorlog, binnen welcken tydt sy 't voorschreve Landt oock belast hebben met de somme van omtrent veerthien hondert duysendt gulden, op Renten gehaelt, sonder als noch te weten eenigh middel omme deselve te mogen lossen, boven noch alle andere penningen, by diversche Middelen, als Schoorsteen-gelden, Morgen-gelden,

1559. Schiltalen, Leeningen en Thienden Penningh opgebracht, omme welcke voorsz jaerlyckſche Renten te betalen, ſy noch tot haren laſte opgeſteldt hebben groote ſware Impoſten op Wynen, Bieren en Margentalen, die oock noch merckelyck beſwaert en verhooght ſullen moeten werden, boven allen welcken ſyluyden noch belaſt zyn voor den tydt van acht jaren, met de ſomme van hondert duyſent guldens 's jaers, Syne Majeſteyt in 't jaer vyfthien hondert acht en vyftigh geaccordeert, dewelcke ſoo by de
Pag. 105. Schiltale, Thienden Penningh, als oock Margen-gelt opgebracht ſullen moeten werden, ſulcks daeromme de redenen voorſz, ende de menighvuldige Beeden, die gedurende deſen Oorloge zyn opgebracht, alle geëxcogiteerde middelen, daer by men in den Lande van Hollandt eenige penningen ſoude mogen vinden, eensdeels gantſchelycken zyn geconſumeert, en eensdeels ſoodanigh beſwaerdt voor veel toekomende jaren, dat men deſelve in langen tydt niet weder en ſal mogen verwinnen, en als noch niet weten hoe ſy de helft van de drie hondert duyſent guldens, by hunluyden in de maent van Junio laetſtleden geaccordeert, die opgebracht moeten werden Pincxteren Anno ſeſtigh, ſullen mogen furneren, en veel min hoe ſy ſullen mogen komen tot loſſinge van de Renten, by haerluyden tot diverſche tyden verkocht, omme te komen tot furniſſemente van diverſche voorgaende Beeden, tot welcke loſſinge de voorſz Staten nochtans

tans gehouden zyn, naer vermogen d'Acten 1559.
van diversche consenten daer van zynde, ende wetende oock niet hoe sy sullen mogen geraecken tot aflossinge van den voorsz Impost op de Wynen, Bieren en 't Margengeldt, by hunluyden tot betalinge van de voorsz jaerlycksche Renten opgestelt, daer mede de arme schamele Ondersaten belast zyn geweest, ende noch langen tydt belast sullen moeten blyven; ende gemerckt de voorsz Staten in 't dragen van de voorsz laetste consenten van drie hondert duysent guldens, al gedaen hebben dat hun uytterlyck mogelyck en doenlyck is, en als noch niet en weten hoe sy de helft van dien, die vallen sal in den jare sestigh, sullen mogen furneren, en daeromme hunluyden niet mogelyck en is Syne voorsz Majesteyt te believen, soo bidden en versoecken de voorsz Staten in alder ootmoet, dat deselve Syne Majesteyt gelieve hunluyden te houden voor geëxcuseert, en van de voorsz twee Petitien te verdragen.

DEn twaelfden September heeft de Hertoginne van Parma, Regente, ter presentie van de Heeren van Atrecht, van Barlemont, ende van Glayon, by monde van myn Heere Tysnack, op de voorsz antwoorde doen seggen, dat haer Hoogheyt wel geadverteert was, en verstaen hadde de groote lasten daer 't Landt van Hollandt mede geinvolveert was, by hunluyden in haer voorsz antwoorde in 't lange verhaelt, dan dat syluyden, niet tegenstaende

Antwoorde van de Hertoginne van Parma.

 dien,

1639. dien, behoorden te aenmercken de groote necessiteyt daer Syne Majesteyt en de Landen inne waren, overmits noch eenige Regimenten van Voetknechten onbetaelt waren, dewelcke sonder betalinge niet afgedanckt en mochte werden, ende grooten overlast de Ondersaten doende waren, en dat by gebreck van de selve betalinge, geschapen waren noch meerder inconvenienten, syluyden daeromme sulck rapport elck in den haren souden doen, dat Syne Majesteyt de versochte verkoopinge van vyfthien duysent guldens 's jaers bewillight mochte werden: Waer op de voorsz Gedeputeerden hare Hoogheyt weder hebben doen seggen, datse van alle 't geene voorsz is, goet en getrouw rapport souden doen, en haer antwoorde weder innebrengen op den achtthienden September, haerluyden ten selven dage by hare Hoogheyt, by aengeven van de Commissarissen op 't stuck van den Soute gepresigeert.

Dagh-

Daghvaert van de Staten van Hollandt gehouden in den Hage

1559. 6. en 7. Sept.

Pag. 106.

Den 6. en 7. September 1559.

PRÆSENTEN.

De Heeren *van Kenenburgh*, ende *Geraerd van Poelgeest*, RIDDERS.
Warmont, ende *Hardinghsvelt*, Van wegen d'EDELEN.
Mr. *Willem Schoock*, VAN DORDRECHT.
Wouter van Bekestein, Burgemeester, ende Mr. *Cornelis van Alckmade*, VAN HAERLEM.
Cornelis Jansz Kruisser, Burgermeester, ende Mr. *Jacob van Eynde*, VAN DELF.
Mr. *Jacob de Milde*, ende Mr. *Cornelis van Veen*, VAN LEYDEN.
Joost Buyck, Burgermeester, ende Mr. *Adriaen Sandelyn*, VAN AMSTERDAM.
Jan Dircksz 't Hoen, Burgemeester, ende *Job Fransz.* VAN GOUDA.

Omme te hooren het rapport van de Gedeputeerden van de Staten, ten Hove geweest hebbende, en daer op te resolveren.

Beroerende de Penningen by Gerrit van Loo onder Bol gearresteert.

DE Staten van Hollandt hebben ten selven dage geresolveert den Ontfanger Bol te leveren Acte, beroerende de lossinge van seecke-

1559. 6. en 7. Sept. keere twee Renten, staende op 't Gemeene Landt, gelyck hier na volght:

ALsoo seeckere twee Renten, staende op 't Gemeene Landt van Hollandt, daer van de eene is van achttien gulden vyfthien stuyvers, van veertigh grooten het stuck, gekomen van 't Convent van Galieen, buyten Monnickendam, ende gekocht is in Maert Anno vyftien honderdt seven en twintigh, stilo curiæ; en d'andere van twaelf gulden tien stuyvers, gekomen van jonge Hendrick Joostensz, ende gekoft is in October vyftien hondert acht en twintich, seeckeren tydt geleden by Gerrit van Loo, als doen wesende Rentmeester Generael van Vrieslandt, onder den Ontfanger Mr. Jacob Bol gedaen zyn Arresten; ende dat de Proost van de Abdye van Middelburgh, sustinerende Actie en Transport te hebben van deselve Renten, overmits 't voorsz Arrest niet en kan komen tot betalinge van de jaerlycksche verschynende Renten, ende mitsdien een Ondersaet van Hollant, komende binnen Middelburgh, van gelycken doet arresteren, om daer door te verkrygen betalinge van dien, soo hebben de Staten geresolveert, dat, omme te ontgaen de Arresten en contra Arresten, die ter cause van dien gedaen werden, den voorsz Ontfanger Bol die voorsz Renten sal lossen, hebbende restitutie van de voorsz twee Rente-brieven, ende dat hy de Hooft-somme, met het verloop van deselve Renten sal consigneren

on-

onder den Hove van Hollandt, ende dat hy beyde de voorsz Partyen sal adverteren van de voorsz lossinge en consignatie, die alsdan voor den selven Hove sullen mogen disputeren op de preferentie van de voorsz geconsigneerde penningen. 1559. 6. en 7. Sept. Pag. 107.

OP de Requeste van den Prior en gemeene Conventualen van Roomburgh, is geresolveert voor Appoinctement te stellen, dat alsoo by metingen bevonden is, dat onder de hondert en derthien Margen, toebehoorende den Convente van Roodens, begrepen is die plaetse daer de Kerck en 't Huys op staet, groot ses Margen en tachtigh Roeden, mitsgaders oock haer Bleyckvelt, groot een Margen twee hondert acht en seventigh Roeden, ende dat sy in den jare vyfthien hondert drie en vyftig genooten hebben exemptie van den Thienden Penningh, van dewelcke seven Margen drie hondert acht en seventigh Roeden, dat daeromme de Supplianten van gelycken exemptie sullen genieten van den Tienden Penning van den jare vyfthien hondert seven en vyftigh, van de seven Margen drie hondert acht en seventigh Roeden, ordonnerende den Ontfanger van 't Gemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, haerluyden ten dier cause te laten ongemolesteert, dan die van Dordrecht namen hier op rapport.

Requeste van den Prior ende Conventualen van Roomburg.

EOdem hebben op 't versoeck van Cornelis Jansz de Man, versoeckende assistentie van de Staten, geresolveert d'Edelen, Delft en Gou-

Cornelis Jansz de Man versoeckt assistentie van

1559. 6. en 7. Sept. de Staten van Hollandt.

Gouda, wel van advise te wesen, dat men 't versoeck, soo als by de Gedeputeerden, wesende te Gent, geconcipieert is, Syne Majesteyt van wegen de Staten soude presenteren, dan die van Dordrecht, Haerlem, Leyden en Amsterdam zyn van contrarie advis; en dat 't selve niet en soude mogen geschieden, behoudens de eere van de Staten.

Requeste van die van Enckhuysen en Grootenbroeck.

DEn sesden September is op de Requeste van die van Enckhuysen en Grootenbroeck, geresolveert voor Appoinctement te stellen, dat de Steden tegens de naeste Daghvaert sullen recouvreren behoorlycke Certificatie, dat sy, volgende 't inhouden van 't narré, gewoonlyk zyn te passeren Tolvry in de Tollen van Zeelandt, tot Antwerpen.

Requeste van die van Benthoorn en Hoogeveen.

BEroerende de saecke van die van Benthoorn en Hogeveen, hebben de Staten hun conform gemaeckt met 't advis van den geenen die d'informatie genomen hebben, en Coebel te seggen dat hy surcheren sal tot de naeste Vergaderinge, dat men hem als dan een Acte sal verleenen, dan die van Dordrecht hebben rapport genomen.

Waer men de Penningen die onder Coebel berusten, employeren sal.

AEngaende de Penningen die onder Coebel berustende zyn, hebben geresolveert de Edelen, Delft en Leyden, dat men die sal by advis van Coebel employeren tot lossinge van seeckere Renten, alsmen bevinden sal oorbaerlyckst gelost te werden, dan die van Dordrecht,

Haer-

Haerlem, Amsterdam en Gouda nemen rapport tot de naeste Daghvaert. 1559. 6. en 7. Sept.

AEngaende de nieuwigheyt, gepleeght by de Tollenaer van Rupelmonde, op de Ondersaten aldaer passerende: Is geseyt dat 'er provisie versocht sal werden op den naem van de Staten, met particularisatie van den geenen die de nieuwigheyt gebeurt is, en voorts aen hechten aen deselve Requeste de voorgaende provisien, by de Staten op eenige van de Steden verkregen.

Resolutie over eenige nieuwigheden, gepleeght by den Tollenaer van Rupelmonde.

NOopende 't Proces van die van Heenvliet, en die van Voorne met haer gevoeght, is jegens den Ontfanger of Deurwaerder geseyt, dat men geen verder instantien in dese saecke en mag geven; dan d'Advocaet en Procureur hebben voor en aleer daer exhibitie gedaen sal zyn van de munimenten, daer die van Heenvliet haer op fonderen.

Resolutie beroerende de sake van Heenvliet. Pag. 108.

EOdem hebben de Staten geconcipieert seecker concept, beroerende d'executie van den duyt op elcken tonne Turf: Waer op by haerluyden rapport genomen.

Beroerende den duyt op de tonne Turf.

DEn sevende heeft den Heere Prince van Orange, Stadthouder van Hollandt, by monde van den Heere van Wassenhoven, de Staten, door bevel van Syne Majesteyt, en Hare Hoogheyt de Hertoginne, doen proponeren drie poincten: Eerst, dat sy in de plaetse van de twee duysend

Possessie by den Prince van Orange genomen, en 't geene door hem de Staten voorgehouden is,

1559. 6. en 7. Sept. raeckende de onderhoudinge van 3000. Ruyteren.

fend Paerden; by de Generale Staten geaccordeert tot defensie van den Lande, souden willen accorderen de onderhoudinge van drie duysent Paerden, en dat deselve in veerthien benden souden mogen gedistribueert werden, alsoo eenige van de andere Staten daer inne alreede geconsenteert hadden, en dat syluyden haer met deselve souden willen conformeren.

Ten tweeden, om met de Gecommitteerden van de andere Staten te communiceren op 't stuck van den Soute.

Ten anderen, dat sy tegens den achtthienden van dese maendt souden willen ten Hove schicken, volgens 't affcheyt van Hare Hoogheydt, hare Gedeputeerden, omme in communicatie te treden, soo met de Gedeputeerden van de andere Staten, als met de Gecommitteerden van Syne Majesteyt, op 't stuck van den Soute, ten eynde 't selve ter intentie van Sijne Majesteyt geëffectueert soude mogen werden.

Ten derden, om 15000. ponden op Renten te nemen, tot betalinge der Overlandtsche Knechten.

Ten derden, dat sy, volgende de voorgaende Petitie van Sijne Majesteyt, souden willen accorderen dat 'er gekocht souden werden vyfthien duysent guldens jaerlyckfche Renten, mits dat deselve binnen drie jaren weder gelost souden werden, t'elcken jaer een derdendeel van dien, omme daer mede te mogen afdancken de resterende overlandtsche Knechten, &c. ten eynde by deselve geen overlast gedaen en werde op de Ondersaten van dese Landen, als omme te voorsien tot andere nootsaeckelyck kosten, die geen verder dilay lyden en mochten; begeerende, dat alsoo dit was sijn eerste versoeck, sylieden Sijne Genade souden willen doen hebben een vruchtbare antwoorde.

Waer

WAer op de voorsz Staten, naer voorgaende communicatie, Syne Genade voor antwoorde hebben doen seggen, dat alsoo 't accord van de onderhoudenisse van twee duysent Paerden, by de Generaliteyt van de Staten gedaen was, de veranderinge van dien, niet en mochte geschieden dan by communicatie van de Generale Staten, en dat sy sulcks op den elfden Augusty 't selve voor antwoorde aen hare Hoogheyt de Hertoginne Gouvernante gegeven hadden, dewelcke daer mede scheen te vreeden te wesen, alsoo sy op den voorsz seventhienden Augusti daer tegens niet en hadde by den voorsz Tysnack doen seggen; niet te min, aengemerckt dat by 't geene 't welck Syne Genade haerluyden voorgehouden hadde, om dat hare Hoogheyt deselve verklaringe niet aengenaem en was, waren te vreeden daer van rapport te nemen, omme op de naeste Vergaderinge, die wesen soude den vysthienden deser maent, haer last die haer mede gegeven soude werden, inne te mogen brengen. 1559. 6. en 7. Sept. Antwoordt van de Staten van Hollandt, raeckende het voorgaende eerste poinct.

Ende voorts op 't tweede poinct, dat alsoo de saecke van den Soute was een saecke die grootelycks importeerde 't welvaren ofte destructie van den Lande van herwaerts over, syluyden 't geene den voorsz vysthienden September eenige van de Watersteden, hun op 't stuck van den Soute verstaende, hadden doen beschryven, te weten, die van Hoorn, Enckhuysen, Edam, Monnickendam, Rotterdam, Schiedam en den Briele, omme met de Staten over de voorsz saecke in communicatie te treden, en te Antwoordt op het tweede poinct. Pag. 109.

over

1559. 6 ende 7 Sept. overleggen 't geen in desen gedaen behoorde te werden, en dat sy hoopten als dan daer op sulcke resolutie te nemen, dat sy tegens den voorsz achtthienden September, of ten minsten binnen drie of vier dagen daer nae, hun ten Hove souden mogen vinden.

Antwoort op het derde poinct. Ende op 't voorsz derde poinct, dat sy tot diversche tyden by antwoorde geweest waren omme eenige middelen te adviseren, waer by syluyden sijne Majesteyt in Syne voorsz begeerte in 't geheel of ten deele souden mogen gelieven, gelyck sy oock tegenwoordelyck twee dagen daer mede besigh geweest waren, maer en hadden als noch geen middel konnen vinden noch uytstaen, tot dien eynde dienende ofte bequaem wesende, en dat by de redenen in 't lange verhaelt in haer voorsz antwoorde, in 't voorsz derde poinct van Syne Majesteyts Propositie, welcke redenen oock in 't lange by den Advocaet Syne Genade by monde vertoont zyn geweest; niet te min, aengemerckt dit is Synder Genade eerste versoeck, waren de Staten te vreden van gelycken te vreden tot Synder contemplatie hier van rapport te doen, omme te sien, of sy als noch eenige bequame middelen, dienende tot intentie en meninge van Syne Majesteyt souden mogen vinden en adviseren, hoewel syluyden weynigh hoop daer toe hadden.

Replique van den Prince van Orange. Welcke antwoorde by Syne Genade gehoort zynde, heeft hun doen seggen, dat alsoo hy genootsaeckt was als Ostagier naer Vranckryck

ryck te reysen, alwaer hy gesommeert was te wesen den seventhienden deser maent, en dat hy mitsdien niet en mochte wesen by de Staten ten voorschreven gepræfigeerden vyftienden deser maent, syluyden tot Synder begeerte en contemplatie sulcke krachtige antwoorde souden willen resolveren, dat hare Hoogheyt soude mogen verstaen, dat overmits Synder Genadens presentie by haerluyden niet en was, en dat deselve geopereert hadde tot meeninge en intentie van Syne Majesteyt. 1559. 6. en 7. Sept.

Rapport op de Declaratie van van den Griffier Jan van Dam.

DEn sevenden September hebben de Staten rapport genomen omme antwoorde inne te brengen of men Jan van Dam sal toevoegen eenige gratuiteyt, voor 't geene hy seyt hem by eenige voorgaende tauxatie te luttel toegevoeght te zyn, en voor 't geene waer van hy vergeten heeft Register of Notule te houden, en of men hem betalinge doen sal van 't geene daer van hy van nieuws de Staten Declaratie gegeven heeft.

Ordonnantie voor den Heer van Roon.

DEn Heere van Roon is by de Staten gepasseert Ordonnantie van een en festigh dagen, tot drie gulden 's daeghs, in betalinge van drie reysen, by hem gedaen in Januario, Maert en April laetstleden.

Ordonnantie voor den Heer vanKenenburg.

NOch is mede Ordonnantie gepasseert voor den Heer van Kenenburg, van ses en twintigh dagh-gelden tot drie gulden 's daeghs, voor de reyse by hem in Augusto laetstleden binnen Gent gedaen.

Noch

1559. 6. ent. Sept. Item voor den Heer van Poelgeest.

NOch gelycke Ordonnantie van gelycke reyse voor den Heere van Poelgeest.

Item voor die van Rotterdam en Schiedam. Pag. 110.

NOch gelycke Ornonnantie gepasseert voor Christiaen Pietersz, Burgermeester van Rotterdam, ende Anthonis Willemsz van Schiedam, elck van ses en twintig dagen, tot twee gulden 's daeghs, by haerluyden in Augusto laetstleden tot Gent gedaen, omme te communiceren op 't stuck van de Soute.

Ordonnantie voor die van Enckhuysen.

NOch gelycke Ordonnantie gepasseert voor Jan Ysbrantsz, cum suis, elck van twee en dertigh dagen, tot twee gulden 's daeghs, voor gelycke reyse.

Resolutie raeckende die van Benthoorn en Hogeveen; wegens de contributie van hare Schiltalen.

ALsoo by informatie gebleecken is dat die van Hoogeveen, gelegen by Benthoorn, van allen ouden tyden altydt gecontribueert hebben in de Schiltalen met die van Benthoorn, en alsulcks met deselve mede verpond zyn, soo sullen die van de Hoogeveen voortaen mede met deselve blyven contribueren in de ommeslagen die men op de Schiltalen van 's Lands wegen ommeslaen sal, ofte op de voet van de Schiltalen, maer alsoo daer weynigh Volck woont, en sedert de Verpondinge al veel vertrocken zyn, soo sullen sy in de toekomende ommeslagen, geduyrende den tydt van tien jaren genieten gratie van de twee deelen, en alleen betalen een derdendeel van haer Schiltalen, en deselve gratie sullen die van Benthoorn alleen genieten in 't geen sy van de voorgaende Beeden noch schuldigh zyn op de Schiltalen, ommegesla-

flagen van 's Lands wegen; ende die van Hoogeveen sullen volstaen met het geen sy gegeven hebben, maer en sullen voortaen niet meer gestelt werden als buyten de Schiltalen gelegen, als eenigen tydt geinsereert is geweest, dan in 't gunt in de plaetse van seven grooten ommegeslagen wert op de voet van de Schiltalen, en sullen die van de Hoogeveen en Benthoorn geen gratie genieten, maer sullen daer inne hun helpen contribueren al die aldaer Landt gebruycken, uytgesondert Conventen, Edelluyden, en die binnen eenige Steden ofte den Hage woonachtigh zyn, maer indien sulcke Persoonen haer Landt verhuyren, sullen de Bruyckers mede contribueren. 1559. 6. en 7. Sept.

Daghvaert van de Staten van Hollandt, gehouden in den Hage

Den 16, 17, 18. *en* 19. *September*, 1559. 16, 17, 18. *en* 19. *Sept.*

OP den seventhienden September hebben de Staten by monde van den Advocaet, de kleyne Steden beschreven zynde, sommaire doen verthoonen den inhoude van de Propositie, by Sijne Majesteyt hunluyden den negenthienden Augusti vyfthien hondert acht en vyftigh binnen Atrecht gedaen, beroerende de versochte reserve ofte Impost van den Soute, ten eynde sy soo in 't generael als particulier, op de middelen van deselve Propositie op seeckere quæritur, dies aengaende Syne Majesteyt namaels geproponeert, ende d'Apostillen daer op

1559. 16, 17, 18. *en* 19. *Sept.* gestelt, ende henluyden by geschrifte gelevert, sonder onderlinge communicatie houden ende deduceren 't interest dat 't Landt van Hollandt, en generalyck alle de Landen van herwaerts over souden lyden, ingevalle een van beyde de voorsz middelen geëffectueert werden, ende deselve by geschrifte stellen, om op 's anderen daeghs by de Staten ende haerluyden dies aengaende, van poinct tot poinct pertinente Instructie te mogen maken, hebbende hunluyden mede gegeven by geschrifte seeckere Remonstrantie dien aengaende, tot wederlegginge van den voorsz Impost, eensdeels door haerluyder Instructie hier voortyds gemaeckt, ten eynde sylieden mede souden overleggen of sy daer op yets meer wisten by te voegen.

Pag. 111. Geen consent te geven tot de onderhoudinge van twee en drie duysent Paerden, dan met gemeen consent van de Generale Staten.

OP 't poinct, beroerende de commutatie van de twee duysent Paerden, en onderhoudinge van de drie duysent Paerden, dat die souden gedeelt werden in veerthien Benden, hebgepersisteert by de voorgaende Resolutie, te weten, dat alsoo de onderhoudinge van de twee duysent Paerden, by de Generale Staten geaccordeert was, dewelcke oock daer van de administratie hebben, en de betalinge doen souden, niet en mochte geschieden dan by communicatie van de Generale Staten, alsoo 't niet billick noch eerlyck wesen en soude, in 't particulier, by hunluyden, buyten bywesen van de Gemeene Staten, yet te accorderen, dan die van Leyden seyden soo veel te meer, datmen niet lichtelyck en behoorde de voorgaende

de Resolutie van de Gemeene Staten te alteren. 1559. 16, 17, 18. en 19. Sept.

ENde aengaende 't poinct van dat sy souden verkoopen of gedogen over hun verkocht te werden 15000. guldens 's jaers, hebben de voorschreve Staten mede gepersisteert by de voorgaende Resolutie, te weten, dat sy als noch geen middel en wisten, of hadden konnen adviseren, om 't selve te effectueren, bysonder aenschouw nemende, dat sy als noch geen raedt en wisten omme te furneren de helft van de drie hondert duysent gulden, by hunluyden in de maent van Junio Syne Majesteyt geaccordeert, die opgebracht moeten werden te Pincxteren Anno seftigh, ende dat by de Middelen van 't antwoort de Hertoginne den elfden Augusty gedaen, ende by geschrifte overgelevert, en den sevenden deser maendt den Stadthouder by monde van den Advocaet in 't lange verhaelt, dan hebben geseyt te supersederen met de Resolutie of men 't selve negatif nu boven komen sal inne te brengen, dan daer op noch een Daghvaert houden en dilayeren, tot dat d'instructie op 't stuck van den Soute by henluyden gemaeckt ende by geschrifte gesteldt sal zyn.

Resolutie, aengaende het poinct van verkoopinge van vyfthien duysent guldens jaerlycks.

IS mede geresolveert op de saecke van die van Polsbroeck, onder Arenberge gelegen, dat de Steden, boven komende, sullen met goede maniere den Grave van Arenberge remonstreren, hoe dat in haer niet en is sijn Ed. te exi-

Beroerende die van Polsbroek, onder Arenbergh gelegen, wegens de

 me-

1559. meren van de contributien by die van Hollandt gedaen, naer dien, volgende haer Acte van consent, daer onder gecomprehendeert zyn Edele en On-Edele, Vrye en Onvrye, niemant uytgesondert, en souden van gelycken executeren den Prince van Orangien, ende den Grave van Hoorn, ende sulcks hebben sy oock Proces jegens hunluyden voor den Grooten Raede gesustineert, ten ware Syne Majesteyt de voorsz Processen te niete gedaen, en hun geëximeert hadde, die oock voor haerluyden Quote deselve Staten respondeert.

16, 17, 18. en 19. Sept.

Contributien by die van Hollant gedaen.

De Staten voegen sich met den Schout van Leyden, tot conservatie van hun Privilegie de non evocando.

AEngaende de saecke van de Schout van Leyden, hebben de Edelen, Leyden, Amsterdam en Gouda geresolveert, dat, in gevalle die van de Universiteyt van Leuven, tot conservatie van hare Privilegien, 't Proces voor Parthyen als Anna van der Brugge aennemen, dat de Staten van gelycken 't selve Proces aennemen voor de Stadt van Leyden, tot koste van 't Landt, en conservatie van 't Privilegie *de non evocando*, ende d'Indult van den Paus Leo, dan die van Dordrecht, Haerlem en Delft namen rapport, en souden haer antwoorde den Advocaet overschryven.

Concept van de Instructie op den Impost van 't Sout.

DEn seventhienden hebben de Gedeputeerden van de Staten gevisiteert 't geene by de Gedeputeerden van de kleyne Steden, ter Daghvaert beschreven zynde, by geschrifte gesteldt was, hebbende gecommitteert den Advocaet en den Pensionaris, omme daer uyt, en 't geene wes sy sullen weten te voegen, te maecken een In-

Instructie, dienende tot debat soo wel van den reserve als van den Impost, omme met de Gedeputeerden van de andere Staten 't selve te mogen communiceren, sulcks sy ten selven dage en 's anderen daeghs voor de noene oock gedaen, en dat in geschrifte gestelt hebben; ende hebben voorts geresolveert, dat, aengaende de Petitie van de vyfthien duysent guldens jaerlycksche Renten te verkoopen, sy als noch geen middelen en hebben weten of konnen adviseren, overmits de redenen by haerluyden, in haer voorgaende antwoorde geallegeert, en dat sy daer op noch breeder sullen communiceren. 1559. 16, 17, 18. en 19. Sept. Pag. 112.

EOdem hebben de Staten gepasseert Ordonnantie voor Jacob de Milde, en Jan Dircksz 't Hoen, elck van twee Dagh-gelden, uyt saecke dat sy op den vier en twintighsten Julii vyfthien hondert negen en vyftig gereyst zyn op de Hoogeveen en Benthooren, omme hun te informeren van de gelegentheyt en qualiteyt van deselve plaetse, omme hun daer na te doen contribueren in des Gemeene Lands Bede. Ordonnantie voor Jacob de Milde, ende Jan Dircksz 't Hoen.

DEn achtthienden is by de Staten geresolveert, noopende de twee Rente-brieven, daer van de verscheenen Renten by den Proost van de Abdye van Middelburgh, onder Bol gedaen zyn Arresten, den voorsz Bol Acte te leveren, met insertie van de clausule, dat Coebel hem leveren sal die Penningen, van nooden wesende tot de lossinge van de twee Rente- Resolutie, noopende de twee Rente-brieven, van de Proost van de Abdye van Middelburgh.

1559. 16, 17, 18. en 19. Sept. te-brieven, in questie zynde, ende hy, volgende den inhoude van deselve Acte, de lossinge van de selve Rente van stonden aen doen sal.

Requeste van die van Hoorn, Enckhuijsen, Edam en Munnickendam.

EOdem, is mede op de Requeste van de Burgermeesters van Hoorn, Enckhuysen, Edam en Munnickendam, geresolveert aen de Hertoginne van Parma te versoecken een beslooten Missive aen den Bailliuw van de Wateren, by den welcken hem bevoolen zy te desisteren, ende hem te verdragen van de verdere visitatie en monsteringe van de Suppliants groote Schepen te doen, en dat hem mede bevolen sal zyn te restitueren 't geene hy sedert d'expiratie van den Oorlogh, en publicatie van den Paix, uyt saecke van de voorsz visitatie, indebite van eenige Schipperen en Ondersaten van Hollandt ontfangen heeft.

OOck hebben de Staten geresolveert dat den Ontfanger Mr. Aernout Coebel, de twintigh duysent gulden, ofte soo veel penningen als hy tot Middelburgh sal krygen, employeren sal tot lossinge van de Obligatien van de Staten, mits dat het selve secretelyck en behendelyck geschiede.

Accord van de Staten, in de vernieuwinge van de Obligatien tot

HEbben mede geresolveert, dat, aengaende de vernieuwinge van de Obligatien, inhoudende hondert duysent guldens, by den Ontfanger Coebel, ter begeerte van de Finantie, gedaen, dewelcke de Staten tot haren laste geno-

nomen hebben, omme die te betalen St. Jans Misse vyfthien hondert festigh, dewelcke verhooght zyn ter somme van negenthien duysent twee hondert en twintigh gulden, voor het interest van hondert duysent guldens, tot de Pincxtermarckt, 't welck de Staten strecken sal tot betalinge op den tweeden termyn, voor welcken Interest hunluyden in handen gelevert is decharge, hoe wel 't selve by den Ontfanger de Staten niet aengegeven, nochte openinge daer van gedaen en is geweest, hebben 't selve voor dese reyse gepasseert, alsoo de verzegelinge alreede by die van Dordrecht en Gouda gedaen was, *& quod res non est integra*, maer hebben den voorsz Ontfanger belast gelycke verzegelinge niet meer te doen, sonder 't selve eerst te leggen in communicatie van de Staten.

1559. 16, 17, 18. *en* 19. *Sept.* hondert duysent ponden.

IS mede geresolveert op de Requeste van die van Benthoorn en Hoogeveen voor Appoinctement te stellen: d'Ontfanger van 't Gemeene Landt Mr. Aernout Coebel, sal met de Executie van de Acte, beroerende de Contributie van de Supplianten, in date den sesden deser maent September, hier vooren geinsereert, surcheren den tydt van ses weecken.

Pag. 113. Resolutie op de Requeste van die van Benthoorn en Hoogeveen.

DEn negenthienden hebben de Staten geresolveert dat Coebel den Advocaet sal leveren een staetjen, omme te remonstreren Gerard Grammay, op sijn versoeck, omme te hebben furnissement van de reste van de Pennin-

Dat Coebel den Adv. een staetjen levere, omme te remonstreren Gerard

1559. 16, 17, 18. en 19. Sept. ningen, hem competerende van die van Hollandt.

Grammij, omme te helpen aen de reste, hem competerende van die van Hollandt.

NOch is mede geseydt, dat men noopende die van Heenvlier, binnen behoorlycken tydt de Grieven sal overleggen, en dat men tot verificatie sal recouvreren Extract uyt de Reeckeninge van Kerkwerve, wesende op de Reecken-kamer, daer by blycken sal dat die van Heenvliet noyt met die van Voorn gecontribueert en hebben, gedurende den tydt dat Kerckwerven Rentmeester geweest is, dat men oock sal recouvreren Attestatie van den Rentmeester voorsz, dat sy noyt met die van Voorn gecontribueert en hebben, door 't schryven van die van de Reken-kamer, ende dat volgende de Memorie, die Coebel die van de Rekeningen daer van aengenomen heeft te leveren, ende dat voorts den Advocaet alle verdere instructie ende andere behoeften gelevert sullen werden, dienende tot makinge van de selve Acte.

Dat men de Grieven tegens Heenvliet binnen behoorlijken tijde sal overleggen.

IS mede geresolveert, dat de Heemraden ende Steden, die geweest zyn op het maecken van de Articulen jegens de ongeregeltheydt van 't slaghtturven, weder by den anderen sullen komen, ende de difficulteyten, die by eenige gemoveert zyn, doorsien sullen werden, ende alsdan op het maken van den Placaten eyntelyck resolveren, ende zyn de Staten te vreden, dat hare Resolutie alsdan sijn voortgangh sal hebben, sonder eenige verdere visitatie van de Staten.

De Heemraden ende Steden, geweest zynde op het maken van de Artic. jegens de ongeregeltheyt van 't slagtturven, deselve Artic. eyndelyk te doen op maken.

Is

IS by de Staten geresolveert, in de Ordonnantie van den Tienden Penningh, voor den toekomende tydt te maecken, te vermanen, dat de Collecteurs van den Tienden penning ten platte Lande de collectatie doen sullen tot kosten van de Ingezetenen van de Dorpen, sonder daer inne te brengen de Eygenaers, Geestelycke ofte Wereltlycke, gelyck de Steden tot collectatie van den Thienden penningh alleen tot haren laste dragen. 1559. 16, 17, 18. en 19. Sept.

In de Ordonnantie van den tienden penning voortaen te insereren, dat de Collecteurs van den tienden penning ten platten Lande de collectatie tot kosten van de Ingezetennen doen sullen.

IS geresolveert, dat alsoo Mr. Cornelis Suys, Raedt ordinaris in den Hove van Hollandt jegenwoordelyck van Huys is, die by de Staten gecommitteert was geweest af te nemen Mr. Laurens van Alckmaer, Lantmeeter, den Eedt, omme te meeten het Landt van Tessel, soo hebben de voorsz Staten in sijn plaetse gecommitteert Gerardt van Rennoy, Heere van Spyk, eerste Meester van de Rekeningen in Hollandt, den voorsz Mr. Laurens den voorsz Eedt af te nemen.

Rennoy in absentie van Suys gecommitteert Mr. Laurens den Eedt af te nemen.

IS geresolveert te senden alle de Requesten in handen van Meester Jacob Verduyn, die gecommitteert is met eenige van de Staten, die hy daer by nemen sal, die te expedieren, ende indien sy daer inne eenige swarigheydt bevinden sullen, de Staten op de naeste Vergaderinge daer van rapport doen.

Duijn te leveren alle Requesten, de Staten overgegeven.

1559. 22. Dec. *Den 22. December 1556.*

Pag. 114. Ordonnantie voor Jan Coensz Boode. IS Jan Jansz, Bode, gepasseert Ordonnantie van drie Dagh-gelden, tot ses stuyvers 's daeghs, uyt saecke dat hy gereyst was aen Poelgeest.

Ordonnantie voor Jan Joachimsz, Boode. Noch Ordonnantie voor Jan Joachimsz van twee Dagh-gelden, van gereyst te hebben aen Kenenburgh.

26. Octob. Daghvaert, gehouden in den Hage den 26. October 1559.

PRÆSENTEN,

De Heeren *van Assendelft*,
Van Goudriaen,
ende
Sprange,
Uyt den naem van d'Edelen.
Mr. Cornelis van Hogelande,
Van Dordrecht.
Mr. Cornelis van Alckemade.
Van Haerlem.
Mr. Adriaen van Leyden,
Van Delf.
Mr. Jacob de Milde,
Van Leyden.
Mr. Adriaen Sandelyn,
Van Amsterdam.
Mr. Dirck Willemsz,
Vander Goude.

Dat Voorn, Putten ende Strijen sullen gecomprehendeert zijn onder Hollandt. TEn selven dage hebben de Staten van Hollandt geresolveert, dat syluyden verstaen, dat het Landt van Voorn, Putten ende Stryen zyn gecomprehendeert in de Ordonnan-

nantie, by henluyden gemaeckt op den Impost van een Duytgen op elcke Tonne Turfs, die uyt Hollandt gevoert sal werden. 1559. 26. Octob.

Rapport, of men Wijck op 't Sandt sal doen contribueren.

DE Staten hebben rapport genomen, of men die van Wyck op 't Sant sal voorts executeren voor hare portie van den consent van het Jaer van 1553 incluys tot dese dage toe, soo de acten van den consente sterker geclausuleert zyn, dan de acten van den voorgaenden consente, ende soude thien mael importeren soo van den voorleden Jaren tot het Jaer 1553. incluys omtrent ses hondert guldens, ende het andere Jaer omtrent veertien duysent guldens.

Milde ende a Leyden, onder behoorlycke Salaris gecommitteert, omme des Landts saecken ende processen te helpen dresseren.

DE voorsz Staten hebben gecommitteert Mr. Jacob de Milde onder goet ende behoorlyck Salaris te assisteren den Advocaet van den Lande, Mr. Adriaen vander Goes, in alle Processen, die de Staten van Hollandt jegenwoordelyck hebben, soo jegens die van Wyck op 't Sant in den Lande van Heusden voor den Grooten Rade, als alle andere, soo voor 't Hof van Hollandt of voor den Grooten Rade, ende des sal Mr. Adriaen van Leyden insgelycks onder behoorlyk Salaris by wylen een Proces of d'andere visiteren, als 't hem by den Advocaet of by Milde overgesonden of aengeschreven sal werden.

Accordt, gemaeckt met die van Sevenbergen.

DE voorsz Staten hebben in presentie van den Advocaet, Mr. Cornelis Prince ende den Procureur Joost Jacobsz, accord gemaeckt met

1559. met die van Sevenbergen, Gegyselden, als dat
26. *Octob.* syluyden sullen renuchieren 't Appoinctement van den Hove van Hollandt, daer by syluyden Gegyselden ontslagen zyn by den selven Hove den tydt van een maendt, ende de Staten sullen renunchieren de appellatie, by den Ontfanger Coebel van het voorsz Appoictement geinterjecteert, ende sullen partyen hinc
Pag. 115. in de binnen een Maendt nae datum van desen schryven, ende dienen van Memorien, ende nu onder den Hove van Hollandt produceren elcks sijn goed recht, des sullen de voorsz Gegyselden t'eynde de maendt weder komen in gyselinge, ende op desen accorde soude condemnatie van den voorsz Hove op morgen by partyen versocht werden.

3. *Octob.* Vergaderinge, tot Brussel gehouden op den derden October 1559.

PRÆSENTEN.

De Heeren *Otto van Egmont*, ende *Gerrit van Poelgeest*, Ridderen.
Mr. Willem Schoock, Van Dordrecht.
Mr. Lambert Jacobsz, Van Haerlem.
Frans Duyst, Van Delf.
Mr. Cornelis van Veen, Van Leyden.
Mr. *Jan van Nyenburgh*, Van Amsterdam. ende *Simon Gerritsz*, Vander Goude.

Omme antwoordt inne te brengen op diversse petitien, by de

de Majesteyt henluyden gedaen, ende te aenhooren het gunt by de Hertoginne van Parma henluyden voorgehouden soude werden. 1559. 3. Octob.

BY den Advocaet voorgehouden zynde de Gedeputeerden van de Staten de Memorie, hem overgesonden by de Staten, beroerende de swarigheden, by henluyden bevonden in den staet aen hem by Stralen overgesonden; hebben geresolveert, dat den Advocaet de selve soude communiceren met den voorsz Stralen, ende daer op dan versoecken van den voorschreven Stralen verklaringe, omme, deselve hebbende, breeder daer op te communiteren.

Verklaringe van Stralen te vervolgen op sijne Memorie.

BY henluyden gevisiteert zynde de Instructie, diende tot wederlegginge van de reserve van den Soute; Is geresolveert, volgende dien in communicatie te treden met de Gedeputeerden van alle de Staten, te Hove geweest hebbende, ende van gelycken gevisiteert zynde de Instructie, om te wederleggen den Impost van den Soute, is geseydt, nae vermelden van de selve ook te besoigneren met de Gedeputeerden van de andere Staten, en dat men achter 't veertighste Articul van de selve Instructie soude infereren een Articul in de Minute doorgehaelt, beroerende die van Embden, overmits anders dit Concept niet en soude cohereren; dat men voorts in 't wederleggen van de voorsz reserve ofte Impost soo wel sal inhereren in *terminis generalibus* als doenlyck wesen sal, indien de an-

Alteratie van d'Instructie op de reserve van 't Sout.

de-

1559. dere Staten het selve sulcks mede goedt dunckt;
3. Octob. dat insgelycks de Gedeputeerden van Hollant sullen verklaren, dat sy niet en verstaen, nochte van meeninge en zyn, by de andere Staten ofte het meerendeel van dien veryangen te werden, ende dat men niet en sal treden in eenige communicatie met de Gecommitteerden van syne Majesteyt, dan nae voorgaende communicatie, gehouden met de Gedeputeerden van de andere Staten, ende in 't bywesen van henluyden, ende dat volgende voorgaende Resolutie, by de Staten van Hollandt genomen.

Pag. 116. Alteratie by de Gecommitteerden te Brussel gedaen in de Ordonnantie van de collectatie van 't Duytken op elcke tonne Turfs.

BY henluyden gevisiteert zynde de Ordonnantie, dienende tot collectatie van den Impost van een Duytken op elcke tonne Turfs, die uyt den Lande van Hollandt gevoert soude werden, hebben geresolveert, dat alsoo veele diversse ende groote difficulteyten vallen sullen in het recouvreren van de Certificatien ten platten Lande, ende dat de Tonsters zyn schamele Luyden ende lichtvaerdigh Volck, daer niet aen te verhalen en is; dat oock de Schepen met Turf, uyt den Lande van Hollandt varende, by veele ende diversse Tonsters uyt veele ende diversse kleyne Ponten, Aelmans ende andere Schepen geladen werden, ende mitsdien van noden soude wesen veele en diversse Certificatien te recouvreren, oirbaerlyck soude wesen, in de plaetse van den Eedt van de Tonsters ende haerluyder Attestatien, te belasten de Schippers, by Eede de Collecteurs te verklaren, hoe veel tonnen, ende wat soorte van Turf sy geladen hebben, &c., volgende de veranderinge

ge van de Articulen van de selve Ordonnantie, daer van by geschrifte gestelt, ende dat men Copie van de eerste Ordonnantie soude senden soo aen de Heeren van Assendelf ende van Sprange, ende aen elck van de groote Steden, met de redenen van het vertoef van de Gedeputeerden alhier wesende, om te weten op wat Ordonnantie sy souden begeeren Placaet geëxpedieert te hebben. 1559. 3. Octob.

Besloten Missive te vervolgen tegen den Bailliuw van den Watere.

IS geresolveert, volgende 't inhouden van de Requeste van die van Hoorn, Enckhuysen, Edam ende Monnickendam, Staets-gewys te versoecken beslotene Missive aen den Bailliuw van den Watere, daer by hem belast zy, voortaen, ende nu in tyde van Paise te supersederen, eenige verdere visitatie te doen, ende hem belast te restitueren 't geene wes hy van de selve uyt saecke voorsz na de expiratie van den Oorlogh ende publicatie van den Pais indebite ontfangen heeft.

Requeste overgegeven tegens den Tollenaer van den Zeeuwschen Tol tot Antwerpen.

IS oock geseydt, de Requeste van die van Hoorn ende Enckhuysen over te geven tegens den Tollenaer van Zeelandt, residerende tot Antwerpen, beroerende de nieuwigheydt die hy pleeght, van te willen hebben certificatie van de Koopluyden, waer sy hare Goederen geladen hebben, contrarie de oude usantie ende maniere van dien, ende dat men aen de Request sal hangen de Certificatien daer toe dienende.

Den

1559.
4. Octob.

Den 4. October 1559.

Remonstrantie van de Staten, de Princen van Orange en Gaveren gedaen de Hertoginne te willen aendienen, dat de reserve van den Soute ware de bederffenis van den Lande.

DE Gedeputeerden hebben de Princen van Orange ende van Gaveren gepresenteert ende geremonstreert, dat ten effecte brengende de reserve ofte Impost op den Soute, soude wesen de geheele ruine ende destructie van dese Landen, van de Negotiatie, Visscherye ende alle andere Neringen daer van dependerende, dat daeromme haerder G. soude gelieven, de handt daer aen te houden, dat 't selve achter rugge gestelt soude mogen werden, ende de Landen daer van gedeporteert; waer op de voorsz Personagien begeert hebben wat verklaringe te hebben van de schaden ende interessen, dat uyt 't effectueren van 't selve soude komen, omme dat de Ho. van de Hertoginne te mogen vertoonen, seggende, dat noch de meeninge van de Majesteyt noch van hare Hoo. niet en was, yet te willen voorstellen, dat tot ruine ofte bederffenisse van den Lande, Negotiatie of Visscherye soude tenderen, waer van de voorsz twee Heeren in het korten seeckere verklaringe gedaen is, omme het selve hare Hoogheydt te mogen aendienen.

Van Viglius versocht expeditie op de Remonstrantie van de vorderinge van de Justitie.

DE voorsz Gedeputeerden hebben versocht aen den Præsident Viglius expeditie op de Remonstrantie, by henluyden overgegeven, beroerende de vorderinge ende abbreviatie van de Justitie; waer op hy voor antwoordt gegeven heeft, dat de Majesteyt, boven de Raden ordinaris, jegenwoordigh zynde, noch twee geaccordeert hadde, als Drogendyk en Weytsen,

Pag. 117.

sen, ende dat 'er wesen souden noch twee Raden extraordinaris, en noch drie Commissarissen, omme te doen enquesten buyten de Vacantien, ende dat op 't verder inhouden van de selve Remonstrantie geappostilleert was, ende dat hy soude vernemen, onder wat Secretaris de selve Remonstrantie ende Appostille waren. 1559. 4. Octob.

Den 8. October 1559. 8. Octob.

DE Gedeputeerden hebben geresolveert, dat de Memorie, de welke de Staten gesonden hadden aen den Advocaet, omme Stralen te vertoonen op den staet van syne Rekeninge, ende by hem gevisiteert wesende, geappostilleert was, den Ontfanger Coebel ende Mr. Adriaen van Leyden overgesonden soude werden; ende alsoo den voorsz Strale verklaert hadde den Advocaet, dat de Gedeputeerden van de andere Staten dagh gepræfigeert was den twaelfden October, omme te hooren sijne ende Grammays Rekeninge, ende dat den voorsz Coebel ende Leyden jegens den voorsz twaelfden October alhier niet en mochten wesen, aen hem geschreven soude werden, dat sy als Gedeputeerden van de Staten, hen alhier ten fine voorsz vinden souden twee dagen na den voorsz twaelfden October, breeder blyckende by de Minute daer van zynde, welcke Missive ten voorsz dage oock by Coenraedt den Bode aen henluyden gesonden is geweest.

Coebel ende Leyden gecommitteert, omme te helpen hooren de Reeckeninge van Stralen en Grammay.

1559. 8. *Octob.* Verlof, by de Gecommitteerden aen den Stadthouder en Præsident versocht, omme nae Huys te mogen reysen.

DE Gedeputeerden verstaen hebbende van eenige Gedeputeerden van Vlaenderen te Hove, dat hare Gedeputeerden binnen veertien dagen noch niet en souden gereedt wesen, omme te compareren op het stuck van den Soute, hebben geresolveert, aen den Stadthouder ende den Præsident Viglius te versoecken, dat sy verlof souden mogen hebben van den tydt van drie weken ofte een maendt, ende dat men haerluyden ende de andere Staten soude eenen præfixen dagh stellen, omme precise ende sonder eenige faute op 't stuck van den Soute hen te Hove te vinden, om daer door te mogen ontgaen onnutte kosten.

10. *Octob.*

Den 10. Octobert 1559.

Den Stadthouder sal de Hertoginne spreken aengaende het voorschreve verlof.

HEt selve den Stadthouder ende den Præsident vertoont zynde, heeft den Stadthouder geseydt, dat hy daer van soude spreken met de Hertoginne, ende ons alsdan antwoordt geven, soo oock seyde den Præsident, daer by voegende, dat aen die van Vlaenderen ende oock andere Staten geschreven was, dat sy in alle diligentie hun hier souden vinden op de voorsz materie, ende dat hy hem sekerlyck liet duncken, dat sy binnen ses of seven dagen ten langhsten alhier souden wesen, ende daerom oirbaerlyk ware soo lange alhier te vertoeven.

Den

Den 11. *October* 1559.

1559. 11. *Octob.*

MYn Heere den Stadthouder de Staten by hem ontboden hebbende, heeft by Suys doen verklaren, dat de Hertoginne hem belast hadde, de Gedeputeerden te verklaren, dat alsoo sy sekerlyck meende, dat die van Vlaenderen ende andere Gedeputeerden, beschreven zynde, binnen ses ofte seven dagen hier wesen souden, sy luyden hare komste moesten verwachten, ofte mochten met den geenen die præsent waren, op 't stuk van den Soute in communicatie treden; ofte indien 't haer goedt dachte, souden mogen by geschrifte stellen de redenen ende middelen, waer by sy wilden sustineren, dat de reserve ofte Impost van den Soute soude wesen de bederffenisse van dese Landen, om 't selve de Gecommitteerden van hare Maj. te mogen communiceren.

Weygeringe van het voorsz verlof.

Pag. 118.

WAer op de voorsz Gedeputeerden van Hollandt, naer een kleyne voorgaende communicatie, den Stadthouder by den Advocaet voor antwoordt hebben doen seggen, dat sy geen last en hadden in eenige communicatie te treden op de voorsz sake, dan in 't bywesen van de andere Staten, ende bysonder van allen den geenen die laetstmael te Hove geweest waren, ende dat sy veel min last hadden, omme alsnoch yets de Gecommitteerden van hare Hoogheydt by geschrifte te leveren; ende alsoo sy genoegh sekerlyck hen luyden lieten duncken, dat die van Vlaenderen binnen veertien dagen alhier niet en souden mogen wesen, dat syne

Ander versoeck van de Gecommiteerden om verlof.

 Ge-

1559. 11. Octob. Genade soude gelieven noch eens aen hare Hoogheydt te versoecken verlof, ende eenen anderen præfixen dagh, omme weder alhier te compareren, 't welck syne Genade sulcks aengenomen heeft te doen.

12. Octob. *Den 12. October 1559.*

Weygeringe van het voorsz verlof.

SYne Genade heeft den Advocaet verklaert, dat alsoo hare Hoogheydt verwachte sekerlyck die van Vlaenderen binnen ses ofte seven dagen, dat wy daeromme nae haerluyder komste souden wachten.

14. Octob. *Den 14. October 1559.*

Iterative Missiven aen Coebel, omme te hooren Coebels ende Grammays Reeckeninge.

DE Gedeputeerden Ontfangen hebbende antwoordt van Coebel op hare voorgaende Missive, die hem excuseerde van niet te mogen komen op de Rekeninge van Stralen ende Grammay, hebben bevonden sijn excusatie niet suffisant en gerechtight, iterativelyck aen hem ende Mr. Adriaen van Leyden te schryven, dat sy niet laten en souden, aengesiens Briefs hen hier te vinden, breeder blyckende by de Minute van de voorsz Missive; hebben oock belast te schryven aen Assendelf ende Duyn, dat sy het selve sulcks Coebel souden belasten; dat men voorts soude schryven aen Poelgeest en Bol, dat sy binnen acht dagen hen hier mede souden willen vinden, omme hare Reeckeninge te doen, oock breeder blyckende by de Minuten daer van zynde, welcke Missiven oock by Coen de Bode den vyfthienden October

aen

aen henluyden in alder diligentie gesonden zyn geweest. 1559. 14. Octob.

Den 25. October 1559. 25. Octob.

DE Hertoginne by haer ontboden hebbende de Staten, heeft de selve by monde van Bruxelles doen seggen, hoe dat sy dagelycks verwachte die van Vlaenderen, ende dat sy de selve belast hadde, dat sy in alle diligentie hare reyse souden vorderen, dan in gevalle de voorschreve Staten geliefden, verwachtende haerluyder komste tot besoigne van den Soute te treden, 't selve soude hare Hoogheydt wel aengenaem wesen, ende soude 't selve van henluyden wel begeeren.

Vertooninge by de Hertoginne de Staten gedaen, van dat sy die van Vlaenderen dagelycks verwachte, en dat de andere daer nae vertoeven souden.

Waer op de voorsz Staten by monde van Wellemans deden seggen, dat syluyden niet belast en waren in eenige communicatie te treden, dan in het by wesen van die van Vlaenderen ende de andere Staten, bysonder de geene die tot Gent gecompareert waren, ende dat daeromme syluyden de komste van die van Vlaenderen ende de andere Staten souden verwachten.

Waer op hare Hoogheydt weder seyde, wel wacht dan haerluyder komste.

Den 31. October 1559. 31. Octob.

DEn Advocaet ontfangen hebbende van de Staten de Ordonnantie, beroerende de executie van een Duytken op elcke tonne Turfs, gaende uyt den Lande van Hollandt, de welcke is in effect de eerste Ordonnantie, alleen in een

Te vervolgen Octroy op de Ordonnantie, beroerende de executie van 't

1559. 31. *Octob.* duytken op elcke tonne Turfs. Pag. 119.

een Articul was geaccordeert, ende de Gedeputeerden voorgelesen wesende sekere haerluyder Missive, daer by versoecken, dat op de selve Ordonnantie Octroy vervolght soude werden, hebben gerescribeert, nadien syluyden insisteren om het selve Octroy te willen hebben, niet tegenstaende contrarie redenen en middelen, henluyden overgesonden, dat men by Requeste het selve Octroy sal vervolgen, daer by voegende, dat de Staten nae exigentie van de sake de selve Ordonnantie sullen mogen altereren, soo verre het aengaet de executie ende collectatie van het voorschreve Duytken op elcke tonne Turfs, die uyt den Lande van Hollandt gevoert ende gebracht sal werden.

5. *Nov.*

Den 5. *November* 1559.

Gerard Grammay Commissie gelevert, beroerende sijn Tresorierschap van Oorloge te Lande.

DE Gedeputeerden van de Staten, tot Brussel wesende, hebben geresolveert, dat men Gerard Grammay, die henluyden versocht hadde Commissie, beroerende syne administratie als Tresorier van den Oorlogh te Lande van de generale Staten van herwaerts over, de voorsz Commissie soude passeren op den datum van den veertienden Mey 1558., sulcks als hy alsdoen by de Gedeputeerden van de Staten van Hollant, by de andere Staten vergadert zynde, gecommitteert is geweest, ende sulcks den selven Grammay by die van Namen ende Arthois gecommitteert is geweest, ende naer inhouden haerluyder Commissie, in de welcke relatie gedaen tot de Commissie van die van Brabandt, ende dat de selve Commissie in Duytsch

Duytsch gepasseert sal werden, ende by den Advocaet uyt haren naem onderteyckent, als breeder blycken mach by het inhouden of dubbelt van de selve Commissie. 1559. 5. Nov.

Requeste overgegeven aen de Hertoginne tegens den Tollenaer van Brabandt.

DE voorsz Gedeputeerden hebbe geresolveert, dat den Thollenaer van Brabandt onlanghs van de Ondersaten van Hollandt van een Bale Weets voor 't recht van den Thol afgenomen heeft drie grooten Vlaems, daer men van ouden herkomen niet meer en placht te geven dan een groot, dat men daeromme by Requeste soude versoecken, dat hem belast soude werden, niet meer te eysschen van elcke Bale Weets, dan een groot, nae ouder gewoonte, breeder blyckende by de Minute, van de selve Requeste.

Den 13. *November* 1559. 13. *Nov.*

Commissie op Coebel, Schook en Frans Duyst, omme te hooren ende te sluyten de Reeckeninge van Poelgeest ende Bol.

DE Gedeputeerden van de Staten van Hollandt hebben gecommitteert, ende committeren mits desen Mrs. Aernout Coebel, Ontfanger van 't gemeene Landt, Willem Schoock, Pensionaris der Stede van Dordregt, ende Frans Duyst, Schepen der Stede van Delf, omme te hooren ende te sluyten de Rekeninge van Gerardt van Poelgeest, Heer van Homade, &c. Ridder, ende Mr. Jacob Bol, Tresorier van de Equipage van de Schepen van Oorloge, van de administratie ende handelinge, die sy gehadt hebben van de selve Equipagie voor den Jare vyfthien hondert acht en vyftigh.

1559. 14. Nov.

Den 14. November 1559.

Propositie van de Hertoginne van Parma aen de generale Staten, beroerende de reserve van den Soute.

DE Hertoginne van Parma heeft de generale Staten seeckere Propositie gedaen, als volgt.

Myn Heeren.

GY zyt wel indachtigh, hoe dat de Koninghlycke Majesteyt, om eenighsints te vervallen de lasten van dese Landen, geresen uyt saecke van den voorleden Oorlogh, ende de onkosten ende fretten, die men ter cause van dien heeft moeten dragen ende supporteren, zedert sekeren tydt herwaerts. U in 't generael heeft doen voorhouden en proponeren de reserve of Impost op 't Sout, als wesende 't gevoeghlyckst ende minst schadelyckst middel, en oock in diversse andere Landen ende Republiquen geuseert; ende op dat 't selve te lichter soude mogen vallen, ende tot Uwen meesten genoegen, hadde syne Majesteyt geadviseert een generale communicatie daer op te houden met Uwe Gedeputeerden ende eenige syner Majesteyts Gecommitteerden, om in gevalle daer inne inconvenienten of periculen bevonden werden, t'samentlyck daer op te adviseren.

Pag. 120.

Tot welcke communicatie alle de Staten in 't generael seeckeren dagh gestelt ende geassigneert is geweest, maer alsoo eenige, ende namentlyck die van Vlaenderen, nu eerst gekomen zyn, ende verklaert hebben

gee-

geenen last jegenwoordigh te hebben om in de voorsz communicatie te treden, soo heeft hare Furstelycke Genade ende Hoogheydt benodight geweest dese sake te houden in schorssinge ende surcheantie tot eenen anderen tydt, om U alhier niet langer te laten verwachten, mits het renvoy ofte wedersenden van de voorsz Gedeputeerden van Vlaenderen, ende om middeler-tydt syne Majesteyt te mogen berichten ende adverteren van de swarigheden, die men in dese negotiatie bevint, ende te weten ende verstaen 't geene syne voorsz Majesteyt believen sal hier inne gedaen te werden, 't zy 't selve geheel te verlaten, of by communicatie op een andere tydt hen alsnoch te doen voorhoude de faciliteyt van de middelen, die men daer inne soude mogen bevinden. 1559. 14. Nov.

Daer van hare Furstelycke Genade ende Hoogheydt U wel heeft willen adverteren, om U daer na te voegen ende reguleren, U seer gunstelyck bedanckende van den goeden wille, die Gy daer in betoont hebt, ende van de patientie, die Gy in het vertoeven genomen hebt, daer van sy oock syne voorsz Majesteyt adverteren sal, U altydts recommanderende de welvaert ende vorderinge van dese Landen, daer toe syne voorsz Majesteyt een sonderlinge gunste ende affectie dragende is, soo Gy wel sien ende bemercken kundt.

1559. 14. Nov.

OP welke voorsz Propositie, de generale Staten op staende voet by monde van den Griffier van Brabant hare F. G. voor antwoort hebben doen seggen 't geene hier na volght.

Antwoordt van de generale Staten op de propositie van de Hertoginne van Parma.

QUe les Deputéz des Estats, estans icy presens, m'ont donné charge de responder a vostre Altesse, qu'ils ont prins la patience d'avoir longuement attendu, comme bons & loy aulx Subjets sont tenus de faire pour le service de sa Majesté leur Seigneur & Prince, & ses regleront selon le bon plaisir de vostre Altesse, quant ils seront remandez, & leur desplaist fort, que le fait du Sel, touchant la communication n'a eu meilleur succes, comme ils auroient bien l'espoir, que eust eu, requerants neantmoins Copie de ce, qu'il a pleu a vostre Altesse faire proposer par Monsieur le Conseiller Bruxella, pour ses excuser vers ceulx, qui les ont envoye, a quoy ledit Bruxella a dit, que sa Altesse leur accordoit Copie de ladite Proposition.

16. Nov.

Den 16. November 1559.

DE Hertoginne heeft de Staten van Hollandt gedaen alleen de particuliere Propositie, sulcks hier na volght.

Myn

Myn Heeren. 1556. 16. Nov.

HOewel dat den Koningh onsen natuyrlycken Heere ende Prince, voor syn vertrecken naer Spaigne de Hertoginne Regente wel ernstelyck gerecommandeert hadde de sollicitatie van den effecte van 't geene des syne Majesteyt U hadde doen voorhouden op de petitie van te verkoopen of permuteren op U of het Landt van Hollandt verkocht te werden tot vyfthien duysent guldens 's jaers, te lossen den penningh twaelf, om hem daer mede te helpen tot betalinge ende afdancken van de Kryghsluyden ende Oorloghs-volcke, ende voorts te accorderen, dat de drie hondert duysent guldens 's jaers, die gedestineert waren om ordinairlyck te onderhouden twee duysent Paerden, ende hem versekert te houden van andere ses duysent Paerden, souden mogen geconverteert werden tot onderhout en besoldinge van drie duysent Paerden in veertien ordinaris Benden, ende oock de communicatie op 't stuck van den Soute; ende dat hare Hoogheydt wel verhoopt hadde, dat Gy ten gepræfigeerden dage U gequeten soudt hebben op alle de voorsz drie poincten, des nogtans niet tegenstaende, naedien hare Hoogheydt t' Uwer komste haer geinformeert heeft van Uwen laste, heeft de selve verstaen, dat gy, omitterende ende passerende de twee eerste poincten, alleenlyck by de Staten van Hollandt gedeputeert zyt, om te verstaen tot de communi-

Pag. 121.

Particuliere Propositie van de Hertoginne, gedaen aen de Staten van Hollandt.

ni-

1559. 16. Nov. nicatie op 't voorsz stuck van den Soute met de Gedeputeerden van alle de andere Staten, sonder andersints daer op te verklaren hare meyninge of swarigheden, die sy daer inne gevonden souden mogen hebben, op de welcke men eenigh antwoorde ofte solutie hadde mogen geven, waer by gekomen is, dat nadien men de Gedeputeerden van eenige Staten verbeydt heeft, ende dat die (soo U 't selve gisteren verklaert is geweest) gekomen zynde, niet genoeghsaem belast en zyn bevonden, om tot de voorsz communicatie te verstaen, hare Hoogheydt benodight is geweest, om U alhier niet langer te laten verbeyden, de voorsz sake alsnoch in surcheantie te houden, ende syne Majesteyt te adverteren van het geene dat den voortgangh ende effect van dien belet heeft, dan alsoo men alsnoch belast blyft met den Oorloghs-volcke, ende sonderlinge met de vremde, die men by gebreke van betalinge niet afdancken en kan, 't welck komt tot groote verdruckinge ende overlast van de arme Ondersaten, aldaer sy gelogeert zyn, ende uytnemende vermeerderingh van hare schulden, sonder van hen eenigen dienst te trecken, ende want men oock niet en mach volbrengen de belofte, die gedaen is geweest den geenen, die men op hope van Uwen consente ende accorde geinduceert heeft, die penningen op te brengen, met de welke men alreede een goedt deel van den voorschreven Oorloghs-volcke afgedanckt heeft,

heeft, en kan hare Hoogheydt niet onderlaten U te doen vermanen ende ververschen de groote nootelyckheydt, mits welcken men langhs soo meer gedrongen werdt aen U te begeeren ende insisteren, dat gy aengaende de voorsz petitie van verkoopinge van Renten, boven geroert, U wilt quyten, gemerckt dat alreede veele van de Staten hen daer inne willigh betoont ende gequeten hebben, ende dat de andere hen alreede soo verre verklaert hebben, dat men korts verhoopte een goede ende eyntelycke antwoordt daer van te verkrygen, begeerende daeromme hare Hoogheydt, dat, soo dese saecke geen verder vertreck lyden en kan, ende dat gy onder het deksel van de voorsz communicatie op 't stuck van den Soute, tegens de hoope ende meyninge van syne voorsz Majesteyt, verachtert hebt de Resolutie op de poincten voorsz, gy willet met alle vlyt ende neerstigheydt verhalen het verlies van den verloopen tydt, ende exempel nemende aen andere goede Ondersaten, ende volgende de goede devotie ende affectie, die gy in voorleden tydt tot syne Majesteyts dienst, ende der gemeene welvaert van syne Landen, altydts bewesen ende getoont hebt, ende om de selve te helpen verlichten van de lasten van den Oorloghs-volcke, die hem alsnoch op den hals blyft; gy willet oock t'Uwer wederkomste elck in 't syne goede relatie doen van de saken voorsz den geenen die U gedeputeert hebben, ende de handt houden, dat,

1559. 16. Nov.

Pag. 122.

1559. 10. Nov. dat, mits soo geringe vergaderende als het mogelyck werdt, men daer op een goede ende vruchtbarige Resolutie nemen wille, ende sulcks als syne Majesteyt van soo goede Ondersaten verwachtende is; doende daer inne sulcke diligentie ende devoir, dat gy binnen een maendt naestkomende, of vyf weken ten alderlanghsten moget wederkomen, ende antwoordt overbrengen, ende voorts willen wy wel verklaren, dat beroerende de veranderinge, die syne Majesteyt versocht heeft aengaende de provisie van de Ruyteren ende Paerden, die men geadviseert hadde tot bewaernisse ende verseekerthede van dese Landen in tyde van Peyse, veele ende diverse van de voornoemde Staten simpelyck geaccordeert hebben de voorsz veranderinge, ende de andere hebben hen geconformeert met 't geene dat by de Generaliteyt geresolveert soude werden; ende wetende myn Heere den Prince van Orange, Uwen Gouverneur ende Stadthouder generael van Hollant, &c., dat syne voorsz Koninghlycke Majesteyt soo expresselyk gerecommandeert heeft te volbrengen ende effect van het geene des voorsz. is, heeft gedeputeert seer korts nae Hollandt te reysen, om aldaer te helpen handelen ende vorderen de voorsz petitie, op dat de selve te korter ende beter effect mag komen, 't welck hare Hoogheydt U andermael recommandeert met sonderlinge affectie.

Den

Den 22. October 1559.

1559. 22. Octob.

IS op de Requeste, by de Staten van Hollandt de Hertoginne van Parma overgegeven, versoeckende dat den Thollenaer van Zeelandt, residerende tot Antwerpen, belast soude werden, de Ondersaten van Hollandt te admitteren, den voorsz Thol met hare Goederen ende Koopmanschappen te mogen passeren, ende aldaer vrydom van Thol genieten na vermogen haerluyder Privilegie ende haer voorsz oude maniere ende usantie, te weten, mits exhiberende haer voorsz oude gewoonlycke Tolbrief, ende mits doende behoorlycke verklaringe, dat die Goederen, die sy geladen hebben, haer eygen Goederen zyn, by de Hertoginne verleent Missive aen den selven Thollenaer, sulcks hier na volght.

Requeste, by de Staten de Majesteyt overgegeven tegens den Tollenaer van Zeelandt, residerende tot Antwerpen.

LEs Chiefs, Tresorier General & commis des Finances du Roy, nostre Seigneur, tres-cher & special Amy, nous vous envoyons avec cestes la Requeste & Pieces y joinctes, presentée a son Altesse de la part de ceulx des Estats de Hollande, & vous requerons, & de par sa Majesté ordonnons la veoir, & mectre par escrit, comment on l'a par cy devant usé endroict l'exhibition des Certifications, pour l'affranchissement des Thoulieux, en ladite Requeste mentionez, & se par la aucuns abus ont esté commis, aussi des raisons, par quoy au regard desdits Certifications vous en usez presentement autrement que du passé, & le tout envoyer

Missive aen den voorsz Tollenaer.

avec

1559. 21. Octob. Pag. 123. *avec vostre advis a ceulx des Comptes en Hollande, aux quels semblement requerons le tout veoir y joindre aussi leur advis, & le nous renvoyer, pour apres en ordonner comm' il appartiendra. A tant tres-chier & especial Amy, nostre Seigneur vous ait en garde. De Bruxelles au Bureau des Finances le 21. jour d'Octobre 1559.*

Onder stondt geschreven,

Au Collecteur du grand Tholieu par eaue en Zeelande.

HEbben daer nae de voorsz Staten verkregen van de Hertoginne een tweede Missive aen den voorsz Thollenaer, sulcks die hier na geinsereert staet.

Tweede Missive aen den selven Thollenaer.

LEs Chiefs, Tresorier General & Commis des Finances du Roy, tres-chier & especial Amy, nous avons veu & visité vos Lettres de rescription & advis a nostre ordonnance sur ce, donnes sur la Requeste, presentée a la Duchesse de Parme, Regente & Gouvernante des Païs de pardeça, tendant entre aultres, afin que les Habitans dudit Païs pussent par devant le Toulieu de Zeelande passer libres & exempts dudit Toulieu, en rapportans les Certifications accoustumées, & declarant, que les Biens & Marchandises, par eux chargées, leur appartiennent; & comme entendons que la difficulté s'est faite sur ladite exemption, pour obvier aux abus, qui se pourroient commettre, quant lesdits de Hollande & autres Privilegiez hantent

tent avec Marchans d'Espagne & aultres franches, vous requerons & de par sa Majesté ordonnons, que auxdits Marchands privilegiez, auxquels aucunes Marchandises seront envoyées dudit Espagne, Angleterre, France ou d'ailleurs, & lesquels ils voudroient recevoir & effranchier, comme a eulx appartenans, vous ferez exhiber attestations ou certifications des Villes ou Lieux, ou lesdites Marchandises auront esté chargées, contenant que icelles ont esté envoyées a leurs perils & fortunes ou des Maistres de Thoulieux ou coustumes desdits Lieux, que le droit de Thoulieu y a esté payé sur le nom desdits Marchans, & que a faulte esdits certifications vous leur faites payer & namptiser ledit droict de Thoulieu, suivant l'Ordonnance. A tant, tres-chier & especial Amay, nostre Seigneur vous ait en garde, & escript au Buraeu des Finances a Bruxelles le 28. de Novembre 1559. 1559. 22. Octob.

Den 20. *October* 1559. 20. Octob.

IS op de Requeste van de Staten van Hollandt, de Hertoginne overgegeven, daer by sy versochten, dat hare Hoogheydt geliefde den Thollenaers van Rupelmonde ende Wyel te belasten, dat sy de Ondersaten ende Schipperen van Hollandt, passerende met hare Schepen voorby de selve Thollen, geladen met Bier, Vlas, Tras, Kalck, Steen ende andere gelycke Waren ende Koopmanschappen, laten passeren ende volstaen, mits betalende den

Requeste, by de Staten overgegeven aen de Majesteyt tegens de Thollenaers van Repelmonde ende Wijel.

1559. voorsz ouden gewoonlycken Roer-Tol, &c.
20. Octob. By de Hertoginne verleent besloten Missive aen de selve Thollenaers, sulcks hier naer volgt.

Missive aen de selve Tollenaers.

DE Hoofden, Tresorier Generael ende Gecommitteerden van de Financie, Bysondere goede Vrundt, Wy hebben ontfangen sekere supplicatie, syne Majesteyt overgegeven, ende gepresenteert van wegen de Edelen ende ses groote Steden 's Lants van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, tenderende onder anderen in effecte, ten eynde dat de Ingezetenen ende Poorteren van de Steden aldaer, ende haerluyder Schipperen, souden mogen gestaen, mits betalende den ouden gewoonlyken Roer-Thol ende rechten van dien, van de Schepen, geladen met Bier, Vlas, Tras, Kalck, Steen ende alle andere gelycke Waren ende Koopmanschappen, die voor de laetste Ordonnantie, in den Jare 1557. gemaeckt, op den voorsz Tol vry ende exempt zyn geweest, sonder te hoeven betalen 't Pont-gelt, twee blancken op elck pont Vlaems, by U geëyscht, ende voorts te hebben restitutie van het geene des by U, ter cause van de voorsz Koopmanschappen, boven den voorsz gewoonlycken Roer-Thol ontfangen ende genoten is geweest; ende alsoo wy geschreven hebben aen den Procureur Generael van Vlaenderen, eensamentlyck den Ontfanger Generael van Oost-Vlaenderen, met oock

Pag. 124.

aen

aen die van de Kamere van de Rekeningen te Ryssel, omme op gelycke saken te hebben haer advis, 't welck noch ter tydt ons niet en is overgesonden; soo versoecken wy U, ende van wegen syne Majesteyt ordonneren, dat gy van alsulcke Schepen, voor by den Thol van Rupelmonde ofte Wyel aldaer beneffens passerende, geladen met Bier, Vlas, Tras, Kalck, Steen ende alle diergelycke, toebehorende de Inwooners ende Ingezetenen van Hollandt voorsz, gy de selve laet gestaen, mits betalende den gewoonlycken Roer-Thol ende Rechten van dien, sonder hen te molesteren ter cause van 't Pont-gelt, hier boven geroert, ende dat ter tydt andersints geordonneert sal worden, doende niet te min by goede declaratie ende specificatie opschryven ende houden Register van de voorsz Goederen, voorby den Thol gepasseert, ende te passeren, omme syne Majesteyts Recht bewaert te werden, ende sullen ten dien eynde de voorsz Supplianten ende Ingezetenen daer vooren gehouden zyn te stellen goede ende behoorlycke cautie, soo dat behoort, ende dit en laet niet, Bysonder goede Vrundt, onse Heere Godt zy met U. Geschreven uyt Brussel den twintighsten October vyftien hondert negen en vyftigh. 1559. 20. Octob.

Onder stondt geschreven,

Aen den Thollenaer van Rupelmonde.

1559. 8. *Nov.* *Den 8. November 1559.*

Requeste, by de Staten de Majesteyt overgegeven tegens den Thollenaer van Brabandt.

IS op de Requeste van de Staten, versoeckende aen de Hertoginne van Parma, dat hare Hoogheydt geliefde den Tollenaer van Brabandt wel scherpelyck te belasten, dat hy de Ondersaten ende Schippers van Hollant laet passeren voorby den voorsz Thol, mits betalende alleenlyck voor het recht van den voorsz Thol nae ouder herkomen van elcke Bale Pastelle ofte Weets een groot Vlaems, ende voorts van alle andere Koopmanschappen naer ouder herkomen, by de Hertoginne geëxpedieert besloten Missive aen den selven Tollenaer, daer van 't inhouden hier na volght.

Missive aen den voorsz Tollenaer.

LEs Chiefs, Tresorier Generael & Commis des Finances du Roy nostre Sire. Tres-cher & especial Amy, nous vous envoyons cy près la Requeste, presentée au Roy, nostre dit Seigneur, de la part des Nobles & six Villes de Hollande, representans les Estats dudit Pays, & vous requerons, & de par sa Majesté ordonnons, la veoir sur le contenu vous informer mesmement devers les plus anchiens Commis, ayants receu le droit du Tholieu, comme on s'est de toute anchiennété usé en la levée & recepte du Thoulieu des Bales, en la- Pag. 125. *dite Requeste mentionez, & si presentement l'on recoipt plus, que l'on n'a fait en passé, & les raisons pourquoy, & de ce que en avons trouvé, ensemble de vostre advis sur ce, que les Suppliants requirent, nous advertir, pour aprés en ordonner comm' il appartiendra. A tant,*

tant, tres-chier & especial Amy, nostre Seigneur vous ait en garde. Escript a Bruxelles au Bureau desdites Finances le huictiéme jour de Novembre 1559. 1559. 8. Nov.

Soubs estoit escript,

A Thollenaire de Brabant Antoine van Hulsen.

Den 15. November 1559. 15. Nov.

OP de Requeste van de Staten, versoecken dat syne Majesteyt gelieve den Bailliuw van de Watere te belasten, te desisteren ende hem te verdragen van verdere visitatie ende monsteringe te doen van de Schepen, varende Westwaerts, &c. Is geëxpedieert besloten Missive aen den selven Tollenaer.

Requeste, by de Staten van Hollant de Majesteyt overgegeven jegens den Bailliuw van de Watere.

Daghvaert, in den Hage gehouden op den 29. 30. ende 31. Decemb. 1559.

PRÆSENTEN.

Den Heere van *Assendelf*,	Uyt de naem van d'Edelen,
Warmont,	*Mr. Cornelis van Hogelande*,
Kenenburgh,	ende
Jan van Brederode,	Den Secretaris
Poelgeest,	Van Dordrecht,
Jacob vander Duyn,	*Mr. Gerrit Hendrickfz*,
ende	ende
Benthuysen,	

1559. 29. Dec.

Mr. Cornelis van Alckemade, Van Haerlem,
Frans Duyst, ende
Dirck Jorisz de Bye, Van Delf.
Mr. Jacob de Milde, Van Leyden.
Jan Dircksz 't Hoen, ende
Simon Gerritsz, Vander Goude.

Den 29. December 1559.

Rapport van den Advocaet van de generale ende particuliere Propositie.

IS by den Advocaet rapport gedaen van de Propositie generael, by de Hertoginne van Parma den veertienden November gedaen, ende van de particuliere, de Staten van Hollandt alleen den sestienden November gedaen, mitsgaders van de andere poincten, by de Gedeputeerden vervolght, volgens de Memorie daer van zynde.

Placaet van een Duytken op elcke tonne Turf te doen publiceren.

DE Staten hebben geresolveert, dat het Placaet, by hare Gedeputeerden verkregen, omme te mogen collecteren een Duytken van elcke Tonne Turfs, die uyt den Lande van Hollandt gevoert sal werden, met den eersten sal gedaen werden publiceren, ter plaetse daer men is gewoonlyck publicatie te doen.

Gecommitteerden, omme te stellen Collecteurs van het voorsz Duytken. Pag. 126.

ALsoo by de Koninghlycke Majesteyt de Staten van Hollant geaccordeert is, van elcke Tonne Turfs, die uyt den Lande van Hollant gevoert sal werden, te mogen lichten een Duytken, soo hebben de voorsz Staten, omme te mogen komen tot executie van dien, gecommitteert, en committeren mits desen de Burgermee-

meesters ende Regeerders der Stede van Dordrecht, omme te stellen Collecteurs, wesende Luyden van eere binnen hare Stede, ende oock op de lage Swaluwe; de Burgermeesters ende Regeerders der Stede van Delf, omme te stellen gelycke Collecteurs tot Ouwerschie, alwaer alle den Turf, willende wesen tot Schiedam en Delfshaven passeren moet, of tot Schiedam ende Delfshaven, daer sy bevinden sullen het selve bequaemste te wesen; de Burgermeesters ende Regeerders van der Goude, omme te stellen gelycke Collecteurs binnen hare Stede, en de Stede van Rotterdam, omme de collectatie van 't voorsz Duytken getrouwelyck te doen, nae vermogen het Placaet, by de voorsz Koninghlycke Majesteyt de voorsz Staten daer van verleent, daer van syluyden elks van de voorsz Collecteurs Copie authenticq sullen doen hebben, ende dat alleenlyck voor den tydt van een jaer, ende onder sulcken redelycken loon ende Salaris, als syluyden den naesten ende tot meeste oirbaer ende profijt van 't gemeene Landt met henluyden sullen konnen overkomen; nemende voorts van de selve Collecteurs den behoorlycken Eedt van deselve collectatie wel ende getrouwelyck te doen, ende oock onder behoorlycke cautie van haren ontfangh. 1559. 29. Dec.

Den 30. December 1559. 30. Dec.

IS by de Staten Commissie gepasseert op Claes van Dam, omme hem te vinden by die van Sevenbergen, ende te doen meeten hare nieuwe bedyckte Landen, ende oock haer Uyttergors, ten de Commissie op Claes van Dam, omme te doen meeten de

1559. 30. *Dec.* nieuwe bedyckte Landen tot Sevenbergen.

gors, of dat by gebreke van dien hy de selve sal doen meeten tot haren kosten, ende datmen voorts van den Hove van Hollandt sal verwerven Acte van authorisatie op den voorsz van Dam, omme de voorsz Meetinge te mogen doen.

Requeste van die van Tessel, versoeckende quijtschel-dinge.

OP de Requeste van die van Tessel, versoeckende quytscheldinge, hebben de Edelen verklaert, dat sy van advise souden wesen haerluyden te gunnen atterminatie van betalinge voor gelycken tydt, van 't geene wes sy voor de inundatie schuldigh waren, ende aengaende de versochte quytscheldinge van alle Beeden voor ses toekomende Jaren, hebbende gevolg, souden van advise wesen, quytscheldinge te doen van drie Jaren, dan de Steden hebben rapport genomen tot de naeste Daghvaert, ende hebben geordonneert, dat die van Tessel binnen middeler-tydt certificatie brengen sullen van Dirck van Teylingen tot haren koste, dat 't inhouden van hare Requeste waerachtigh is.

Requeste van Jeronimus Doedesz.

OP de Requeste van Jeronimus Doedesz, Is geresolveert voor Appoinctement te stellen, dat den Suppliant niet verder betalen en sal den Tienden penningh, dan *pro rato temporis*, ende naer advenant hy de Wage van de Koninghlycke Majesteyt binnen de Stede van Hoorn in Pachte gehadt heeft.

Dat den Ontfanger niemant voor den

DE Staten hebben geresolveert, dat den Ontfanger Coebel niemandt sal executeren voor den Tienden penningh van eenige Officien,

Wa-

Wagen ofte diergelycke, die deſelve in Pachte genomen hebben, dan *prorato*, ende nae advenant ſy de ſelve in Pachte gehadt hebben. 1559. 30. Dec. Thienden penning. van eenige Officien, Wagen, &c. ſal executeren, dan pro rato tempo-ris.

IS mede gereſolveert, dat den Ontfanger voortaen willende executeren de ſes Dorpen, die gratie genieten in de nonennale Bede, ſommeren ſal voor haer portie, daer af treckende hare gratien, ſulcks ſyluyden die by tyde van Bol in de ordinaris Beede genoten hebben, dan ſal in 't hooft van ſyne eerſte Reeckeninge ſtellen, hoe veel de gratie van elks van henluyden beloopt. DatCoebel de ſes Dorpen ſal laten genieten hare gratie in de nonennale bede.

BY de Staten gediſtingueert weſende vier Quartieren, als Zuydt-Hollandt, Weſt-Vrieſlandt, Rhynlandt, Delflandt ende Schielandt te ſamen, Amſterlandt ende Kemerlandt, oock t'ſamen; ſoo hebben de Gedeputeerden van de ſes groote Steden rapport genomen, omme te committeren, te weten voor elck Quartier een, omme te viſiteren de Quohieren van den Thienden penningh van de ſelve Quartieren tot de naeſte Daghvaert, mits dat 'er gemaeckt ſal werden een Inſtructie, waer nae de voorſz Gecommitteerden op een voet ſullen mogen beſoigneren. Pag. 127. Gecommitteerden omme te viſiteren de Quohieren van den Thienden Penningh.

DE Staten hebben den Ontfanger Coebel dagh gegeven, omme ſijn Rekeninge te doen den vyfden Februarii, 's avondts in de Herberge, ſoo van den Impoſt van den Jare 1558., als van de hondert en vyftigh duyſent guldens, Dagh, omme Coebels Reeckeninge te doen.

1549. 30. Dec. wesende de helft van de drie hondert duysent guldens, de Majesteyt geaccordeert.

Rapport, by Coebel te doen, van de Swarigheden, by de generale Staten bevonden in de Reekeningen van Stralen, Grammay ende Bol.

DEn voorsz Ontfanger heeft aengenomen, rapport te doen van de swarigheden, by de generale Staten genomen in 't hooren van de Rekeningen van Heer Anthonis van Stralen, Gerard Grammay ende Mr. Jacob Bol, op de naeste Daghvaert, die geleydt is in de Herberge te wesen den 15. Januarii naestkomende.

Aengeven, by Coebel gedaen omme te hebben twee Advocaten van 't gemeene Landt.

ALsoo den Ontfanger Coebel, overmits de meenighvuldige Processen, van de Staten versocht heeft, dat 'er voortaen twee Advocaten van het gemeene Landt geordonneert souden werden, ende dat de selve, ofte ten minsten een van henluyden, sekere Weddens toegevoeght souden werden, soo hebben de Edelen geëligeert ende genomineert twee Advocaten, als Mr. Claes Diert ende Adriaen Wensz, ende souden te vreden wesen, den voorsz Diert eenige Weddens jaerlijcks toe te voegen; dat oock te vreden waren die van Dordrecht, de voorsz twee Advocaten te accepteren voor Advocaet van 't gemeene Landt, ende elcks van henluyden eenige Weddens toe te voegen, dan de Gedeputeerden van de vyf andere Steden, overmits sy van dese saecke niet gehoort en hadden, ende questie was van Weddens te geven, namen hier op rapport tot de voorschreve naeste Daghvaert.

Die

Die van Dordrecht, Delf ende Gouda hebben aengenomen haer Taxateurs over te senden jegens de naeste Daghvaert, omme, die wetende, alsdan de publicatie van het Placaet te mogen doen tot Leyden, Gouda, Woerden, Oudewater, Schoonhoven, Delf, Rotterdam, Schiedam, Dordrecht, Geertruydenbergh. 1559. 30. Dec. Dordregt, Delf ende Gouda hebben aengenomen hare Taxateurs over te senden tegens de naeste Daghvaert.

Op het versoeck van die van Dordrecht, begeerende dat sekere Missive van de Hartoginne, by eenen Willem Jansz, Poorter der Stede van Dordrecht, ende die van Dordrecht met hem gevoeght, geïmpetreert, omme afgedaen te hebben sekere represalien, by den Admirael van Engelant jegens den voorsz Willem Jansz ende syne Goederen ter executie geleyt tot kosten van 't gemeene Landt, in Engelandt gesonden soude werden; hebben de Edelen ende vyf Steden geresolveert, dat alsoo alhier geen questie en is, dan omme de voorsz Missive in Engelandt te senden, de kosten van dien by den Suppliant of by die van Dordrecht behooren gedragen te werden, ende niet by de gemeene Staten. Versoeck van Dordrecht, om de Missive, by henluyden van de Maj. verkregen, omme afgedaen te hebben sekere Represalien, by den Admirael van Engelandt gedaen, tot kosten van 't Landt in Engelandt te senden.

Aengaende de saecke van de Staten jegens die van Dordrecht, beroerende de Verpachtinge van den Impost, Is geseydt, dat men volgende voorgaende Resolutie boven sal vervolgen expeditie van de sake, sonder alsnu te versoecken gestandt van die van Dordrecht van de onverbonden woorden by Schonck tot Brussel gesproken. Pag. 128. Beroerende de saecke van de Staten jegens die van Dordrecht.

Op

1559. 30. Dec. Requeste van Boudewyn van Drenckwaert.

OP de Requeste van Boudewyn van Drenckwaert, Is geresolveert, dat hy sal volkomen het voorgaende Appointement van dato den 9. Augusti 1558., sulcks dat luydt.

Ordonnantie voor Pieter Coensz, Landtmeeter.

DE Staten hebben geresolveert, dat den Ontfanger Pieter Coensz, Lantmeeter, uyt saecke dat hy door haer bevel heeft gemeten sekere Margens, gelegen omtrent Weesp, bevonden groot te wesen vyf hondert drie Margens, na uytwysen sekere Caerte, by hem daer van gemaeckt, betalen sal voor elcke Marge drie stuyvers, ende dat hy voorts, volgende de selve meetinge, de voorsz Landen sal doen executeren voor hare portie in de Beden, by de Staten van Hollandt de Majesteyt geaccordeert.

Rapport, beroerende het passeren van den Zeeuwschen Tol.

IS geresolveert, dat alsoo op 't versoeck van de Staten, te Hove gedaen, omme dat de Ondersaten van Hollandt soude mogen Thol-vry passeren in den Zeeuwschen Thol, mits exhiberende haer gewoonlycke Certificatie, genoegh by Missive nihil verkregen, daer van oock rapport te doen.

Ordonnantie voor twee Heemraden van Rynlandt ende twee Gedeputeerden van Leyden.

IS Ordonnantie gepasseert op twee Heemraden van Rhynlandt ende twee Gedeputeerden van Leyden, van vier dagen gebesoigneert te hebben op de sake van 't slachturven, tot twee diverse tyden.

IS by de Staten geresolveert Missive te schryven aen den Hr. van Stralen, als volgt.

Edel-

Edele, Wyse, seer Voorsienige, Discreten Heeren. 1559. 30. Dec.

WY gebieden ons wel affectueuselyk tot Uwer E. ende hebben ontfangen twee Uwer E. Missiven, de eene van dato den sesden, ende de andere van dato den drie en twintighsten deser maendt December, ende voor antwoordt op de voorsz Uwe eerste Missive laten wy U weten, dat in de nonenmale van acht hondert duysent guldens voor dat eerste Jaer als 1559., de portie van die van Hollandt, wesende 't achtste part van dien, beloopt hondert duysent guldens, van welcke acht hondert duysent guldens voor 't eerste Jaer voorsz geemployeert moeten werden twee hondert duysent guldens tot betalinge van de jaerlycksche Renten van 't selve eerste Jaer, daer van de portie van die van Hollandt beloopt vyf en twintigh duysent guldens, sulcks dat 'er goedt komt voor het eerste Jaer van de voorsz Beede, tot ontlastinge van een deel van de Beede ordinaris, de somme van ses hondert duysent guldens, daer inne de portie van die van Hollandt voor een achtste part beloopt vyf en tseventigh duysent guldens, dewelcke by henluyden geaccordeert zyn geemployeert te werden tot de jaerlycksche betalinge van de Renten, monterende de voorsz twee partyen ter somme van hondert duysent guldens, sonder dat men bevindt, dat van de voorsz acht hondert duysent guldens voor

Missive aan Stralen, beroerende de portie van de Staten van Holland in de nonenale Bede.

't

1559. 't voorsz eerste Jaer eenige penningen ge-
30. Dec. destineert zyn tot betalinge van de twee duysent Paerden, wesende in continuelen dienst, ende ses duysent op Waertgelt of
Pag. 129. jaerlyckische Pensie, als wel gedestineert is tot betalinge van deselve Ruyteren voor de navolgende Jaren, blyckende by Extract van 't beginsel van de calculatie op 't geene wes voorsz is, by de generale Staten gemaeckt, daer van wy Uwer E. jegenwoordelyck Copie oversenden, alsoo wy niet en twyffelen, of Uwer E. en heeft Copie van de voorsz geheele calculatie, sulcks soo en verstaen wy niet, yet gehouden te wesen op te brengen tot onderhoudenisse van de voorsz Ruyteren voor 't voorsz jaer van 1559., maer wel voor 't jaer 1560., naer uytwysen van de voorsz calculatie, immers, anders doende, souden meer opbrengen dan by ons geconsenteert is geweest, alsoo de hondert duysent guldens van den Jare 1559. by ons ten vollen opgebracht zyn, niet te min, indien de andere Staten van meeninge souden wesen voor 't voorsz jaer van 1560. yet op te brengen by anticipatie, daer van geadverteert zynde, souden hopen, naer voorgaende Vergaderinge van de generale Staten, hen daer inne mede te quyten; ende voor antwoordt op Uwer E. voorschreve tweede Missive, ende bysonder op 't tweede poinct van de Memorie, by de selve Uwe Missive gevoeght, te weten, of wy souden te vreden wesen te accorderen de verandering van twee duysent Paerden,

en-

ende ses duysent op Waert-geldt, in drie duysent Paerden, wesende in continuelen dienst, te distribueren in veertien Benden, laten ons duncken, onder correctie, dat alsoo het Concept ende Accord van de onderhoudenisse van de voorsz twee duysent Paerden, met 't geene wes daer aendependeert, gemaekt is by de Generalité van de Staten, niet billyck noch redelyck soude wesen, omme de consequentie wille eenige veranderinge van dien te doen in 't particulier, sonder voorgaende Resolutie ende accord van de Generale Staten, ende daer toe beschreven wesende, sullen onse Gedeputeerden by de andere Staten schicken, waer van wy Uwer E. geerne hebben willen adverteren, omme haer daer nae te mogen reguleren, biddende Godt Almachtigh, de selve lange te willen sparen in goede zaligē gesondtheydt. 1559. 30. Dec.

Den 31. December 1559. 31. Dec.

Alsoo by de Staten van Hollandt Mr. Jacob Bol, Ontfanger, belast is, wettelyck te doen insinueren Broeder Lambrecht Schellinck, Prooft van de Abdye van Middelburgh, dat hy kome lichten de somme van vyf hondert negen en twintigh ponden dertien schell. ses deniers van veertigh grooten Vlaems, by den voorsz Bol in de Griffie van den Hove van Hollandt geconsigneert door onthiet van de selve Staten, tot betalinge van een jaer verschenen Renten van een en dertigh ponden vyf schell.

Ordonnantie op Coebel, dat hy den Prooft van Middelburg sal suppleren 't rest, dat te kort komen sal van de penningen, in de Griffie geconsigneert tot beta-

1559. 31. Dec. Slinge van sijne verschenen renten.

schell. van veertigh grooten Vlaems 't pondt, die den voorsz Prooft op de vyf grooten Steden van Hollandt spreeckende heeft, ende voots tot lossinge van de selve Renten, soo ordonneren de voorsz Staten Mr. Aernout Coebel, Ontfanger van 't gemeene Landt, dat soo wanneer de voorsz lichtinge van penningen by den voorsz Prooft versocht sal werden, hy den voorsz Bol ofte den voorsz Griffier aen sal tellen ende suppleren 't geene wes ter causе van de verschenen onbetaelde Renten, de consignatie van de voorsz penningen ofte andersints eenighsints te kort soude mogen komen; ende overbrengende desen met behoorlyck acquit van het voorsz supplement, by U als vooren gedaen, sal 't selve U in Rekeninge gepasseert werden.

IS Ordonnantie gepasseert op den Griffier van Hollandt, sulcks hier naer volght.

Pag. 130. Ordonnantie van de Staten op den Griffier, dat hy de penningen, by de Staten onder hem gearresteert sal laten lichten sonder cautie.

HEer Griffier van den Hove van Hollandt, de Staten van den selven Lande ordonneren U, van de penningen, in de Griffie geconsigneert by Mr. Jacob Bol, Ontfanger, door haerluyder bevel te leveren Mr. Cornelis van Alckemade, Pensionaris der Stede van Haerlem, de somme van een en dertigh ponden vyf schell. van veertigh grooten Vlaems 't pondt, Broeder Lambrecht Schellinck, Prooft van de Abdye van Middelburgh, by eenen Pieter Jansz, Schipper ende Inwoonder der Stede van Haerlem, na vermogen sekere Sententie van die van den Gerechte van Middel-

delburg, gegeven, in betalinge van sekere verschenen Renten van gelycke somme, die den voorsz Broeder Lambrecht op de vyf groote Steden van Hollandt hebbende is, ende dat omme ontslagen te wesen van seker arrest, by den voorsz Prooft uyt saecke voorsz op hem gedaen, mits overnemende van den voorsz Mr. Cornelis de Quitantie, die den voorsz Broeder Lambrecht daer van den voorsz Pieter Jansz gegeven heeft, van dato den thienden November 1559., ende overleverende de voorsz Staten de selve Quitantie, sal het selve U afkortinge strecken aen de voorschreve geconsigneerde penningen. 1559. 31. Dec.

Dat Bol den Prooft van Middelburg sal wettelyck doen insinueren, dat hy de penningen, in de Griffie geconsigneert, mach lichten sonder cautie.

ALsoo Broeder Lambrecht Schellinck, Prooft van de Abdye van Middelburgh, gesonden hebbende sekere syne Gecommitteerden aen den Griffier van den Hove van Hollandt, omme te lichten de somme van vyf hondert negen en twintigh ponden dertien schellingen ses deniers van veertigh grooten Vlaems, by den Ontfanger Mr. Jacob Bol in de selve Griffie geconsigneert door onthiet van de Staten van Hollandt, tot betalinge van een jaer verschenen Renten van een en dertigh ponden vyf schellingen van veertigh grooten Vlaems 't pondt, die den voorsz Prooft op de vyf groote Steden van Hollandt sprekende heeft, ende tot aflossinge van de selve Renten, ende dat onder behoorlyck acquit ende overleveringe van de Rente-Brieven, die de voorsz Gecommitteerden presenteerden te doen, ende dat den

1559. 31. Dec. voorsz Griffier de voorsz Gecommitteerden geweygert heeft de voorsz penningen te leveren, ten ware hy daer vooren stelde cautie suffisant, hoewel nochtans op de selve penningen geen arrest by yemandt gedaen en was, ende dat den voorsz Griffier daer toe van de Staten geen last en hadde, soo sal den voorsz Jacob Bol den voorsz Proost weder van nieuws wettelyck ende ter presentie van Notaris ende Getuygen, van wegen de Koninghlycke Majesteyt ende oock de Staten van Hollandt doen insinueren, dat hy de voorsz geconsigneerde penningen kome lichten, soo in betalinge van de onbetaelde verschenen Renten, als ter lossinge van de selve Renten, ende dat ter cause van de selve lichtinge van hem geen cautie geëyscht en sal werden, den selven voorts wel expressselyck denunchierende, dat soo verre hy in gebreke blyft de voorsz penningen te lichten, de Koninghlycke Majesteyt ende oock de voorsz Staten verstaen, ongehouden te wesen tot verder betalinge van de selve Renten, daer van uyt den naem van den selven wel expresselyck protesterende.

Deliberatie gehouden in de sake van de Staten jegens die van Wyk op het Sant, beroerende haerluyder portie in de Beeden en contributien.

IN deliberatie gestelt zynde, nadien alsnoch proces ongedecideert hangende was tusschen de Staten van Hollandt, Appellanten, ende die van Wyck op 't Sandt, voor den Grooten Rade, beroerende haerluyder portie in de Beeden ende Contributien, gevallen voor den Jare 1553., beloopende tusschen de twee ende drie hondert guldens, men des niet tegenstaende de selve soude doen executeren voor haerluyder portie van de

de Beeden gevallen zedert den Jare 1552., die beloopen soude twaelf duysent guldens, ende voorts de Processen, die souden rysen op de voorsz executie, mede in state van wysen soude brengen, ende *pari passu* met de voorgaende processen doen termineren; soo hebben de voorsz Staten, overmits de diversiteyt van de opinien, ende omme te schuwen onnutte kosten van het gemeene Landt, geresolveert, dat den Advocaet ende den Pensionaris van Leyden op dese sake soude consuleren met twee Advocaten, omme te weten of 't Landt van Hollandt by de voorsz executie eenigh profijt soude mogen consequeren, midts dat de effectuele executie niet volkomen soude mogen werden, dan na de pronunciatie van de voorsz Processen, ende dat de triumphe in de eerste Processen soude de decissie wesen van de navolgende Jaren, hoewel de processen, die geinstitueert souden werden ter cause van de Contributie, gevallen na 't Jaer 1552., het souden schynen gefundeert te wesen, overmits de acten van consente zedert 't selve jaer breeder ende stercker clausulen comprehendeerde. 1559. 31. Dec. Pag. 131.

1560.
1 Januar.
Pag. 1.

Daghvaert in den Hage gehouden by de Staten 's Landts van Hollandt,

Den 1. Januarii 1560.

Besoigne gehouden met Diert en Cock, omme te hebben haerluyder advis, nopende de voorsz sake tegens die van Wyck.

BY den Advocaet van den Lande, en Mr. Jacob de Milde, op het gene wes voorsz is, consultatie gehouden zynde met Diert ende Cock, hebben van advise geweest, dat, alsoo de decisie van de Processen, wesende tusschen de Staten ende die van Wyck, als nu ongedecideert hangende voor den Grooten Raede, op de Contributie van haerluyder portie in de Beeden, geaccordeert voor den Jare vyfthien hondert twee en vyftigh, mogelyck niet en soude extenderen tot de Contributien van de navolgende saecken, overmidts de consenten gedragen voor den Jare vyfthien hondert drie en vyftigh, ofte eenige van dien niet soo sterck geclausuleert en zyn, als de navolgende consenten van de clausulen van derogatie ende anders, men daeromme die van Wyck mede sal doen executeren voor hare portie in de Beeden, gevallen zedert den voorsz Jare vyftien hondert drie en vyftigh incluys tot nu toe, ende dat men de selve *pari passu* sal doen termineren, te meer, alsoo de portie van de voorsz van Wyck in de Beeden gevallen, zedert den Jare vyftien hondert drie en vyftigh voornoemt, beloopt twaelf duysent guldens, ende in de voorgaende Jaren, voor soo veel als sy als doen ge-executeert zyn, niet veel meer dan

tus-

tusschen de drie of vier hondert guldens, en dat sy in allen gevalle succumberende de Majesteyt voor haerluyder portie moet responderen; ende dat, alwaer het dat wy succumbeerden in de Processen als nu geinstitueert zyn, nochtans souden mogen triumpheren, ende andere die noch te institueren zyn; overmits die stercker clausulen van derogatie aldaer geinsereert, en daeromme die Majesteyt soo voor de voorsz Jaren voor hen niet en soude willen responderen, maer soude sustineren dat wy behoorden tegens hem te procederen, als beter aldaer dan in de voorgaende Processen gefundeert zynde, dat oock de Staten proffitelyck is te hebben de contributie van die van Wyck, dan de responsie van de Majesteyt voor henluyden, overmits de geconsenteerde Beeden meer strecken ende uytbrengen, en daer de Majesteyt oorsake gegeven wert, om niet soo groote, soo oock willen, en meer Beeden van de Staten te eysschen. 1560. 1 Januar.

1560. 17, 18 en 19. Jan.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 17, 18 en 19. Januarii 1560. Stilo Curiæ.

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.

Van Lockhorst, ende Vander Duyn.

Pag. 2.

Ende van de Steden.

Dirck van Nuysenburgh, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Mrs. Gerrit Hendrickſz, ende

Cornelis van Alkemade, van Haerlem.

Frans Duyst, van Delft.

Mrs. Frans Adriaenſz, ende

Jacob de Milde, van Leyden.

Joost Buyck, ende

Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.

Simon Gerritſz, ende

Jan Hey, vander Gouda.

Omme te resolveren op de Petitien van de Koninglycke Majesteyt.

Propositie by de Hartoginne gedaen, aengaende de veranderinge in de Militie.

DEn voorſz seventhienden hebben de voornoemde Staten, nopende de Propositie by de Hartoginne gedaen, den sesthienden November, nopende de verkoopinge van de vyftien duysent guldens, gepersisteert by hare voorgaende negatif, ende dat by de middelen aldaer verhaelt, ende dat sy omme de redenen aldaer verhaelt, geen middelen weten omme de Renten

ten te mogen lossen; ende aengaende de veranderinge van de twee duysent Paerden, in drie duysent Paerden, hebbben oock gepersisteert by de voorsz eerste Resolutie, te weten dat de veranderinge niet en behoordt te geschieden, dan by de Generalité van de Staten. 1560. 17, 18 en 19. Jan.

Eodem hebben die van Delft verklaerdt, gestelt te hebben een Collecteur tot Schiedam, van het duytken op elcke tonne Turf, eenen genaemt Pieter Adriaensz; ende tot Delfshaven, eenen genaemt Gillis Gysbrechtsz; ende die van ter Gouda, een ter Gouda genaemt Pieter Harinckſz, hebben met hem over een gekomen met den tseventighsten penningh; ende tot Rotterdam, genaemt Wouter Fransz, ende zyn met hem over een ghekomen met den vyf en veertighsten penningh; die van Dordrecht en hebben noch geen Collecteur gesteldt, dan sullen die stellen, ende hebben geordonneert dat 'er een Huysken gesteldt sal worden aen de Laege Swaluwe, ende dat 'er een besteck ghemaeckt sal worden, sulcks men het selve Huys sal willen maecken, het welck by die van Dordrecht gedaen sal worden, als daer toe by de Staten gecommitteert zynde; ende sal Coebel, volgende het selve besteck, die van Dordrecht geldt leveren, ende sal eerstdaeghs de publicatie gedaen worden, dat de selve Collectatie innegaen sal den tweeden February naestkomende. Gecommitteerden omme te collecteeren het duytken op elcke tonne Turf.

1564. 17, 18 en 19, Jan. Gecommitteert omme te visiteren de Quohieren van den thienden penningh.

Zyn mede gecommitteert omme te visiteren de Quohieren van den thienden penningh, den Heere van Sprange, in het Quartier van Zuydt-Hollandt, omme dese visitatie te doen, met assistentie van Klaes Dam, Deurwaerder, Dirck van Teylingen, in het Quartier van West-Vrieslandt, Mr. Jacob de Milde, in het Quartier van Rhynlandt, Delflandt ende Schielandt, Meynardt van Heusden, in het Quartier van Kennemerlandt ende Amsterlandt; ende sullen ghesamentlyck een Instructie maecken daer naer sy besoigneren sullen, ende sullen een dagh ramen, naer Dirck van Teylingen uyt Brabandt gekomen sal zyn, tot welcken dagh den Advocaet, die anders Gecommitteerden sal beschryven.

Dat Coebel die van Wyck op 't Sant sal executeren van hare portie in alle Beeden, gevallen zedert 't Jaer vyftien hondert twee en vyftigh.

De Staten gehoort hebbende het rapport van den Pensionaris van Leyden, ende den Advocaet, hebben geresolveert dat men met alder diligentie sal soecken naer de Stucken, dienende tot justificatie van de Processen, als nu tegen de Staten en die van Wyck op 't Sant, hangende ongedecideert voor den Grooten Raede, ende de selve hebbende, sal men den Ontfanger belasten de voornoemde van Wyck te executeren voor hare portie in alle Beeden, gevallen zedert den Jare vyfthien hondert twee en vyftigh, ende dat men het Proces dat daer op sal rysen, *pari passu* sal doen termineren met het voorschreve ander Proces, te sien naer de Reeckeninge van de Jaren vyfthien hondert twee en veertigh ende vyfthien hondert drie en veertigh, van den thienden penningh, omme te sien

sien of die van Wyck daer inne gecontribueert 1580.
hebben van de seven duysent en acht duysent 17, 18 en
guldens, tot behoef van de Haringhvaert, van 19. Jan.
de 40000 guldens, de Koninghlycke Majesteyt Pag. 3.
geaccordeert, en te sien na de Rekeninge van
Ryswyck.

Is op de Requeste van myn Vrouwe van Requeste
Roon geseydt, dat sy haer vinden sal by den van myn
Ontfanger Coebel, die haer toonen sal seecke- Vrouwe
re Appostille, by de Staten op sijn Reeckenin- van Roon.
ge gestelt, waer na sy de betalinge van haer
Margentalen behoort te doen.

Zyn de voornoemde Staten mede te vreeden, Voeginge
hen te voegen met de Burgermeesters ende Wet- van de Sta-
houders van Haerlem, ende met de Getuygen ten met die
die Procuratie gepasseert hebben *ad lites*, ende van Haer-
te proponeren exceptie van renvoy, tot conser- lem, tot
vatie van haerluyder Privilegie *de non evocando*; conservatie
maer aengaende de andere Parthyen, behooren van hare
te sien 't exploict, om als dan van de adjunc- Privilegie
tie met Parthyen te disponeren. de non evocando.

Beroerende het versoeck by de Staten ghe- Beroeren-
daen, omme dat de Ondersaten van Hollandt de het pas-
in den Zeeuwschen Thol souden mogen passe- seren van
ren Thol-vry, midts exhiberende haerluyder den Zeeuw-
gewoonlycke Certificatien, daer op sy by Mis- schen Tol.
sive genoegh *nihil* verkregen hebben; hebben
de Staten begeert Copie van de Requeste de
Hartoginne geaccordeert, en van de Missive
daer op ge-expedieert, en rapport genomen tot
de naeste Daghvaert.

1560. 17, 18 en 19. Jan. Requeste van Mr. Pieter Bruynsz.

Zyn mede gecommitteert omme te disponeren op de Requeste van Mr. Pieter Bruynsz, ende de gene die gecommitteert zyn, omme te hooren den Ontfanger en die van de Rekeninge, ende sal den Ontfanger surcheren met de executie, ter somme van hondert guldens, tot by de selve daer op gedisponeert sal zyn.

Gecommitteerden om Instructie te geven in het Poces tegens Oudt-Mathenes.

Eodem, zyn gecommitteert Mrs. Aert Coebel, Jacob de Milde, ende den Advocaet, om instructie te geven in het Proces van de Staten, tegens die van Oude Mathenes.

Als mede in het Proces, tegens West- ende Oost-Camp, &c.

De selve zyn mede gecommitteert omme Instructie te geven, in het Proces tegens de Ambachtsbewaerders van Westkamp en Oostkamp, omtrent Eyckenduynen.

Commissie op Mrs. Adriaen Wensz ende Nicolaes Diert, als Advocaten van het gemeene Landt.

IS mede op het aengeven van Coebel, omme voortaen te hebben twee Advocaten van het gemeene Landt, Acte gepasseert op twee Advocaten, sulcx hier na volght.

Op den seventhienden January vyfthien hondert negen en vyftigh, *Stilo curiæ Hollandiæ*; soo hebben de Edelen, ende Gedeputeerden van de ses groote Steden van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, geaccepteert ende aengenomen, accepteren ende aennemen mits desen tot haerluyder Advocaten, voor den tydt van thien Jaren, Mrs. Adriaen Wentsz ende Nicolaes Diert, Advocaten Postulanten voor den Hove van Hollandt,

om-

omme te bewaren ende te dienen in alle Processen, die de voornoemde Staten, ofte haren Ontfanger Mr. Arent Coebel, voor den selven Hove jegenwoordelyck hangende, hebben, ofte noch krygen sullen mogen hangende den voorsz tydt van tien Jaren, ende dat elcks met de Weddens van achtien Caroli guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck 's jaers, die innegaen sullen van den laetsten dagh van December laetstleden, ende betaelt sullen worden uyt de penningen, komende van den Impost van de Wynen ende Bieren, ende van het Margen-geldt, onder welcke Weddens begrepen sullen wesen alle hare Consultatien; des sullen de voornoemde Advocaten ghehouden wesen in alle Processen, het gemeene Landt toucherende, gesamentlyck Consultatien te houden, ende malkanderen in het plaidoyeren van de saecken te assisteren, des van nooden zynde; ende sullen *alternativis vicibus* in de voorsz Processen van de Staten besoigneren en schryven, en elcks sijn Proces ten eynde toe volschryven.

1560. 17, 18 en 19. Jan.

Pag. 4.

IS mede op het aengeven van Coebel, omme Joost Jacobsz Weddens te doen hebben, by by de Staten Acte gepasseert, als hier naer is volgende.

Acte voor Joost Jacobsz de Bye, Procureur van de Weddens van twaelf ponden Vlaems 's jaers.

Op den seventhienden January vyfthien hondert negen en vyftigh, *Stilo Curiæ Hollandiæ*; soo hebben de Edelen, ende de Gedeputeerden van de ses groote Steden

1580. 17, 18 en 19. Jan.

den van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande geaccordeert, ende accorderen mits desen Joost Jacobsz de Bye, haerluyder Procureur, de Weddens van twaelf Caroli guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck 's jaers, ende dat den tydt van thien Jaren, die innegaen sullen van den laetsten dagh van December laetstleden, ende betaelt worden uyt de penningen, komende van de Imposten van de Wynen ende Bieren, ende van het Margengeldt, onder welcke Weddens begrepen sullen wesen alle syne Consultatien, des sal hy ghehouden wesen de twee Advocaten van het gemeene Landt in alle Consultatien te assisteren, des by henluyden versocht synde.

Dat die van Texel hare quytscheldinge sullen versoeken aen de Majesteyt.

Den achtienden January de Staten gesien hebbende de informatie, genomen by Dirck van Teylingen, op het inhouden van de Requeste van die van Texel, verklaren dat de Supplianten sulcke quytscheldinge, als sy begeeren, versoecken sullen aen de Majesteyt, wesende de Staten te Hove, waer toe syluyden hen alle addresse doen sullen; ende accorderen voorts de voornoemde Supplianten, dat voor den tydt van twee Jaren in surcheantie ghehouden sal worden de executie van 't geene wes sy ter cause van hare portie in de Beede als nu schuldigh zyn, ofte geduyrende den selven tydt, schuldigh sullen worden; des sullen de voornoemde Supplianten gehouden wesen, tusschen dit en Meydagh naestkomende, de Staten

goe-

goede verklaringe doen by wien de elf hondert 1560.
festien margens, die sy baptiferen vrye Landen 17, 18 en
te wesen, in de Jaren vyftien hondert drie en 19. Jan.
vyftigh, ende vyftien hondert seven en vyftigh gebruyckt zyn, ende wat de selve in de voorsz twee Jaren gegolden hebben, ofte by gebreecke sy het selve binnen den voorsz tydt niet en doen, sullen de selve doen executeren voor al 't gene, wes sy ter cause van hare portie in de Beeden schuldigh zyn.

Is mede geresolveert, dat ten dage dienende van de provisie van arrest, by Gerard van Loo geimpetreert, op de penningen by de Staten in de Griffie van den Hove van Hollandt geconsigneert, sal van wegen de Staten conclusie genomen worden tegens Loo, dat soo verre de Staten door sijn arrest in eenige kosten ofte schade komen, hy gecondemneert sal worden de selve de Staten te refunderen ofte te gehengen, dat de geconsigneerde penningen gelicht worden.

Beroeren de het arrest by Gerard van Loo, gedaen op de penningen in de Griffie bij de Staten geconsigneert.

Is mede by de Staten op sekere declaratie van Pieter Jansz, Schipper, Poorter der Stede van Haerlem, van seeckere kosten, schaden, ende interessen by hem gehadt ende geleden, ter cause van seecker arrest op sijn Schip, binnen der Stede van Middelburgh gedaen by den Proost van de Abdye aldaer, overmits hy aen geen betalinge en konde geraecken van seeckere Rente, die hy op het Landt spreeckende heeft, by die van Dordrecht ende Amsterdam, als Gecommitteerden van de Staten, getauxeert zyn-

Declaratie van Pieter Jansz Schipper, Poorter der Stede van Haerlem. Pag. 5.

1560. 17, 18 en 19. Jan. de ter somme van ses en twintigh guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck, Ordonnantie gepasseert op den Ontfanger Coebel, omme den voornoemden Pieter Jansz, de voorsz somme te betalen.

Duyn, den Advocaet, ende de Milde gecommitteert, om te tauxeren de declaratie van den Griffier.

Zyn mede gecommitteert omme te tauxeren de declaratie van den Griffier, Mr. Jacob van der Duyn, den Advocaet, met Mr. Jacob de Milde, in de plaetse van Mr. Lambrecht.

Den Advocaet omme te hooren des Ontfangers Reeckeninge.

Hebben mede de Staten den dagh, omme te hooren des Ontfangers Reeckeninge, die genomen was den vyfden February naestkomende, omme des avondts in de Herberge te wesen, uytgestelt tot den eersten Maendagh in de Vasten, overmits den Ontfanger Coebel nootelyck geoccupeert moet wesen in eenige affaires van den Prince van Orange, midts dat Ravensbergen ende de Milde, Vrydaeghs te vooren alhier sullen komen, omme de saecke te proponeren.

Rapport by Coebel gedaen van de swarigheden bevonden in Stralen, Grammay, ende Bols Reeckeningen.

De Staten gehoort hebbende het rapport van den Ontfanger Coebel, beroerende de swarigheden die by de Gedeputeerden van de Generale Staten gevonden zyn in het hooren ende sluyten van Stralen, Grammay, ende Bols Reeckeningen; hebben begeerdt van elcks een staetken, by den Ontfanger voornoemt ghemaeckt te worden, omme pertinent rapport te mogen doen tegens de naeste Daghvaert, het welcke Coebel hem toegeseydt heeft te doen hebben.

By

By den Advocaet de Staten aengegeven zynde, hoe die van den Raede van Hollandt hem verklaerdt hadden, dat gevisiteert hebbende de Requesten, Stucken, ende Advisen beroerende, omme geremediceert te hebben tegens het recken van de Laeckenen; sy bevonden de selve divers, ende oock de Requeste te mentioneren van de Engelsche Laeckenen, ende wat duyster te wesen, dat hy daeromme de selve Advisen souden visiteren, ende de Requeste wat veranderen, ende anders baptiseren, op dat de Placaten pertinentelyck gemaeckt souden worden; soo hebben sy geresolveert de selve Stucken te leveren in handen van die van Dordrecht en Amsterdam, om te sien wat diversité in de voorsz Advisen, en faute in de voorsz Requeste soude mogen wesen, en daer op morgen rapport te doen.

1580. 17, 18 en 19. Jan. Beroerende het recken van de Lakenen.

Den negenthienden January in geresolveert, in de extraordinaris Ordonnantie te stellen, in wat reeckeninge den Ontfanger de geconsenteerde somme gepasseert sal worden.

In alle extraordinaris Ordonnantien te stellen in wat Rekeningen de geconsenteerde somme, &c.

Beroerende de saecke van den Ontfanger Bol, dat Coebel, Mr. Gerrit Hendrickſz, ende Mr. Jacob de Milde, met den selven Bol negotieren sullen, en als dan de Staten rapport doen.

Coebel, Ravensbergen, ende de Milde, sullen metBol negotieren.

Zyn gecommitteert omme te visiteren de Reeckeningen, ende te sien of de Majestey ten achteren komt, ofte het ghemeyne Landt, Raversbergen, en Mr. Jacob de Milde, de welcke

Uijt de Rekeninge te sien of sijne Majesteijt ten achteren blijft, &c.

1560. 17, 18 en 19. Jan. ke als dan de Staten rapport sullen doen op de naeste Daghvaert.

Pag. 6. Te consuleren met de nieuwe Advocaten beroerende de Tollen ende Officien, &c. Is mede geresolveert dat men, beroerende de Thollen ende alle Officien van den Jare vyfthien hondert drie en vyftigh, die verpacht worden, ofte in reeckeninghe bedient worden, of die sullen ge-executeert worden voor den tienden penningh, te consuleren met de nieuwe Advocaten van 't Landt, en als dan rapport te doen.

Verkoopinge van Los-renten den penningh sesthien. Is by de Staten mede geordonneert, dat den Ontfanger alomme sal doen affigeren Billetten, dat de Staten willen verkoopen Losrenten tegens den penningh sesthien, ende dat hy ontfangen hebbende een merckelycke somme van penningen, die sal employeren tot lossinge van de Obligatien van de Staten, indien hy daer toe kan geraecken, indien niet, tot lossinge van de andere Renten, verkocht den penning twaelf.

Beroerende de saecke van de Edelen ende vijf grote Steden, tegens die van Dordrecht, aengaende de Verpachtinge van den Impost aldaer. Aengaende de saecke, wesende tusschen de Edelen ende vyf groote Steden van Hollandt, tegens die van Dordrecht, beroerende de Verpachtinge van den Impost aldaer, de welcke by consent van Parthyen gesubmitteert is aen den Secreten Raede; hebben de vyf Steden voornoemt, omme de voorsz saecke te vervolgen, gecommitteert die van Delft ende der Gouda, die te vooren gecommitteert waren, ende dat die saecke alhier geinstrueert sal worden, en gesloten boven overgesonden, dan die

van

van Dordrecht namen hier op rapport, om van harent wegen oock yemandt te committeren tot instructie van de saecke. 1560. 17, 18 en 19. Jan.

Gecommitteerden om te maken Ordonnantie op de toekomende verpagtinge van den Impost.

Hebben mede geresolveert, dat de Gecommitteerden op de toekomende Reeckeninge belast sullen komen, om te maecken Ordonnantie op de toekomende Verpachtinge van den Impost.

Requeste van die van Soeterwoude.

Op de Requeste van die van Soeterwoude: Is geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Staten ordonneren den Ontfanger Coebel, ten versoecke van die van Soeterwoude ende Stompwyck, te executeren de Landen van de buyten Huysluyden, leggende onder haren bedryve, voor de seven grooten, in den Jare vyfthien hondert ses en vyftigh ommegeslagen, ende dat na inhoudt van 't negende Art. van de Ordonnantie, ofte Placaet van de seven grooten, ende de selve daer van remboursement te doen.

Requeste van de Tauxateurs van Moordrecht &c.

Op de Requeste van de Tauxateurs van die van Moordrecht, versoeckende dat de Staten hare declaratie souden advoyeren, ende behoorlyck loon toevoegen, ende een voet geven, omme de Onwilligen te doen betalen den tienden penningh: Is geresolveert voor Appoinctement te stellen.

1560. 17, 18 en 19. Jan.

De Staten van Hollandt verklaren, dat die van den Dorpe van Moordrecht de Supplianten tot redelyckheydt betalinghe doen sullen van de vacatien ende gedebourseerde penningen in desen, ende in de declaratie daer aen gehecht, geroerdt, ofte by gebreecke van dien sullen de Supplianten hem doen roepen voor den Hove van Hollandt, omme de voorschreve betalinge te gekrygen, in welck Proces de Staten voornoemt hen met de Supplianten sullen voegen.

Pag. 7. Requeste van Job Daemsz, cum suis.

Op de Requeste van Job Daemsz, cum suis, versoeckende dat de Staten hen souden vryen van den pretensen Tol van Heusden; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Supplianten sullen de Stucken van de Processen alhier geroerdt, leveren in handen van den Advocaet van 't gemeene Landt, omme die te doorsien, ende de Staten rapport te doen, omme het selve gehoort, als dan by de Staten geordonneert te worden naer behooren.

Te visiteren de Requeste van die van Maeslandt.

Die van Haerlem en Leyden zyn gecommitteert, om te visiteren de Requeste van die van Maeslandt.

Declaratie voor Mr. Jacob de Milde.

Is mede by Mr. Cornelis van Hoogelande, ende den Advocaet, als daer toe ghecommitteert zynde Mr. Jacob de Mildes declaratie getaux-

tauxeert tot twaelf pond. veertien schell. van xl. grooten. 1560. 17, 18 en 19. Jan.

Op de Requeste van den Prior van den Convente van Wateringen, dat de Staten den Ontfanger Coebel souden belasten, dat hy des Suppliants Verklaringe, ende van sijn Prædecesseur ontfangen, van de Wynen ende Bieren gedroncken binnen haren Convente, ende mede des Suppliants Verklaringe *in verbis sacerdotum* geloove, ende dat den selven Rentmeester geordonneert zy, den Suppliant niet vorder te molesteren; geresolveert voor Appoinctement te stellen, *fiat ut petitur.* Requeste van den Prior van van de Conventualen tot Wateringen.

Op de Requeste van Convent van Roodenburgh, versoeckende dat syluyden ongemoeyt souden mogen blyven van den thienden penning, maer dat men haer portie soude verhalen aen die van Soeterwoude; geresolveert voor Appoinctement te stellen, *nihil.* Requeste van die van het Convent van Rodenburgh.

Op de Requeste van de Vrouwe van Heuckelom, cum suis, versoeckende seeckere taux op hare Margentalen gestelt te hebben, waer na sy haerluyden souden mogen reguleren; geresolveert voor Appoinctement te stellen. Requeste van de Vrouwe van Heucкelom.

De Supplianten sullen hen reguleren naer vermogen der Placaten, Acten van consent, ende de Sommatien henluyden geordonneert.

1560. 17, 18 *en* 19. *Jan.* Ravensbergen ende Milde, gecommitteert omme te negotieren met Jacob Bol.

Eodem, hebben de voornoemde Staten gecommitteert, ende committeren mits desen Mr. Gerrit Hendrickſz van Ravensbergen, Burgemeeſter der Stede van Haerlem, Jacob de Milde, Secretaris der Stede van Leyden, ende Aernout Coebel, Ontfanger van het gemeene Landt, omme te negotieren met Mr. Jacob Bol, omme te weten hoe veel geldts hy behoeven ſal tot betalinge van de Renten, ſtaende op de vyf Steden, voor de Jaren vyfthien hondert acht en vyftigh, ende vyfthien hondert negen en vyftigh, ende hoe veel hy ſal moeten employeren tot loſſinghe van de ſelve Renten, achtervolgende de beloften van de Majeſteyt daer van gedaen; ende voorts omme te viſiteren des voornoemden Mr. Aernout Coebels Reeckeninghe van de voorgaende Beeden, ten eynde men ſeeckerlyck ſoude mogen weten, of de Koninghlycke Majeſteyt, ofte de Staten ten achteren komen, omme als dan van alles op de naeſte Vergaderinghe, de Staten rapport te mogen doen.

Pag. 8. Ordonnantie voor Jan Michielſz, Boode.

Eodem, is gepaſſeert Ordonnantie voor Jan Michielſz, Boode, van tien dagen, tot thien ſtuyvers des daeghs, van een Reyſe by hem ghedaen den tienden October laeſtleden, tot Bruſſel met Brieven van Coebel, aen de Gedeputeerden van de Staten, innehoudende antwoorde op ſeecker debat van den Heere van Stralen, ende noch twintigh ſtuyvers van extraordinaris onkoſten.

Eo-

Eodem, is den selven Ordonnantie gepasseert van twaelf ghelycke dagen, van een Reyse by hem ghedaen tot Brussel, aen de Gedeputeerden van de Staten, met Brieven van de selve Staten, daer by gevoeght was een Ordonnantie, om te executeren een duytken op elcke tonne Turf, ende noch achtien stuyvers van extraordinaris onkosten.

1560. 17, 18 en 19. *Jan.* Ordonnantie voor den selven.

Den negen en twintighsten January, is Ordonnantie gepasseert voor Blasius Sebastiaensz, van vyfthien dagen, tot ses stuyvers des daeghs, uyt saecke dat hy op den elfden January laetstleden, door last van de Staten, met seeckere Brieven van Bol, gereyst is tot Middelburgh aen den Proost van de Abdye aldaer, innehoudende dat hy de penningen in de Griffie, geresigneert tot betalinge van syne verscheenen Renten, soude konnen lichten sonder cautie.

Ordonnantie voor Blasius Sebastiaensz.

1560. 5 *Maert.* Pag. 9.

Reeckeningen by Mr. Arent Coebel, Ontfanger van het gemeene Landt van Hollandt, begost te doen

Den 5 Martii 1560.

Ter presentie van de Commissarissen.

Mr. Cornelis Suys, Præsident van den Hove van Hollandt, ende

Gerard Renoy, Præsident van de Kamer van Reeckeninge.

Den Heere van Lockhorst, ende

Vander Duyn, uyt den naem van de Edelen.

Wouter Barthoutsz, van Dordrecht.

Mr. Gerrit Hendricksz, van Haerlem.

Dirck Jorisz de Bye, van Delft.

Mr. Jacob de Milde, van Leyden.

Mr. Jan vander Nyenburgh, van Amsterdam, ende

Simon Gerritsz, van der Gouda, van wegen de Steden.

Van de Reeckeningen van den Impost van de Wynen en Bieren, in de Steden en de Plaetsen, voor Steden gereeckent, gedroncken, van den eersten Mey vyftien hondert acht en vyftigh, tot den laetsten April vyfthien hondert negen en vyftigh, van de een en veertig duysent ponden, genomen by de Schiltalen, van de seven grooten op de Margentalen, gelegen buyten de Schiltalen.

Den

1560. 5. Maert.

Requeste van Cornelis Jorisz, Timmerman tot Dordrecht.

DEn vyfden Maert heeft den Advocaet, den Ontfanger Coebel gelevert seeckere Requeste van Cornelis Jansz, Timmerman tot Dordrecht, met seeckere cautie van hondert guldens, in franchyne daer aen gehecht, ter cause van de verpachtinge van den Impost van de Wynen ende Bieren binnen Dordrecht, by hem gedaen, ingaende prima Mey vyfthien hondert seven en vyftigh, ende eyndigende ultima April vyfthien hondert acht en vyftigh.

Commissie op Jan de Heuter, omme te doen meten de Uytterlanden buyten Stryen.

DEn sesden Maert hebben de voornoemde Gecommitteerden den Advocaet geordonneert, te leveren Jan de Heuter, seeckere Commissie op hem gepasseert, van den twee en twintighsten July vyftien hondert negen en vyftigh, omme te meten de Uytterlanden buyten Stryen, sulcks hier naer volght.

Op den vierden July vyftien hondert negen en vyftigh, de Gecommitteerden van de Staten, op de Reeckeninge van het gemeene Land, verstaen hebbende, dat 'er by Stryen ende Bonaventura veel Uytterlanden gelegen zyn, die op de contributie van de seven grooten noyt bevonden zyn, ende dat men de grootte van dien niet seeckerlyck en weet; soo hebben de selve versocht ende gecommitteert, versoecken, ende committeren mits desen Jan de Heuter, Dyck-Grave van Stryen, omme alle de Uytterlanden, daer omtrent gelegen, te doen meeten by een geswooren Landtmeeter,

1560. 5. Maert. ter, ende voorts een Kaerte te doen maecken van alle de Uytterlanden, Gorssen, Aenwassen ende Rietvelden, gelegen voor Stryen, Bonaventura, ofte daer omtrent, het zy hoe dat die genaemt, en wie dat sy toebehooren, met distinctie van de vruchtbare ende onvruchtbare Landen, ende dit al tot laste van het gemeene Landt, ende midts hem contenterende naer redelyckheydt.

Welcke voorsz Commissie den Advocaet gelevert heeft Dirck Jorisz de Bye, om den voorsz Heuter te leveren.

Pag. 10. Commissie op Klaes Adriaensz van Dam.

EOdem, hebben deselve Gecommitteerden Commissie gepasseert op Klaes van Dam, sulcks hier na volght.

Op den dertighsten December vyfthien hondert negen en vyftigh, hebben de Edelen ende Gedeputeerden van de ses groote Steden, representerende de Staten van den Lande van Hollandt, gecommitteert, en committeren mits desen Klaes Adriaensz van Dam, Deurwaerder extraordinaris van den Grooten Raede, omme hem te voegen by de Regeerders ende Wethouders van Sevenbergen, ende de selve te ordonneren, dat hy met vrundschap hem doe hebben de meenighte en quantiteyt van de Margentalen van haer onbedyckte Landen, ende dat sy voorts doen meten hare nieuwe bedyckte Landen, midtsgaders hare Uyttergossen, ende in gevalle de voornoemde van Sevenbergen het sel-

felve niet doen en willen; foo committeren 1566.
de voornoemde Staten den voorfz Klaes van 5. Maert.
Dam, de voorfchreve meetinge by den gefwooren Landtmeeter te doen doen, tot kosten van de voorfz van Sevenbergen.

Welcke Commiffie den Advocaet, den voorfz Klaes van Dam gelevert heeft.

Eodem, hebben de voornoemde Gecommitteerden, gefien hebbende de Requefte van Mr. Pieter Bruynfz, den Suppliant geremitteert voor het gene hy fuftineert hem te competeren van de Conventen, Huyfen, ende Perfoonen alhier gementioneert, de fomme van hondert guldens van veertigh grooten Vlaems het pondt, behoudens de Staten haer actie tegens de voorfz Conventen, Huyfen ende Perfoonen, omme het felve aen henluyden weder te verhalen.

Requefte van Mr. Pieter Bruynfz.

Den fevenden Maert hebben de voornoemde Gecommitteerden gherefolveert, dat den Ontfanger Coebel, die van Loosduynen fal executeren voor den Impoft van de Wynen ende Bieren, van de Jaren, gevallen zedert den tydt dat fy het Proces tegens de Staten geinftitueert hebben.

Die van Loosduynen te executeren voor den Impoft van de Wynen.

Eodem hebben mede gerefolveert, dat den Ontfanger Coebel fal executeren de Landen, gelegen buyten Weefp, genaemt de Rugebroecken ende de Flingerbroecken, van den Jare vyfthien hondert twee en vyftigh tot nu toe, vry van alle de Beeden tot nu toe gevallen; ende fal Mr. Jan van Nyenburgh hem in-

Te executeren de Landen buyten Weefp.

 for-

1560. formeren, ende vernemen na de Bruyckers ofte Eygenaers van de selve Landen, ende de selve den Ontfanger Coebel oversenden, om hem daer na te reguleren.
5. Maert.

Commissie voor Klaes van Dam.

Eodem, hebben de voorschreve Gecommitteerden Commissie gepasseert op Klaes van Dam, sulcks hier na volght.

Op huyden den sevenden Maert Anno vyfthien hondert negen en vyftigh, *Stilo Curiæ*, hebben de Gecommitteerden van het gemeene Landts Reeckeninge gecommitteert, ende committeren mits desen, *Klaes* van Dam, Deurwaerder, &c. omme te doen meeten de Uyttergorssen, beginnende van 's Gravesande, tot der Gouda toe, en sal mogen de selve Landen laten meten, by eenen Landmeter die het hem believen sal.

Welcke Commissie den Advocaet den voornoemden van Dam gelevert heeft.

Pag. 11. Den Coebel Teylingen beschryve om syne reeckeninge van de seven grooten van de Vroon-Landen te doen.

Den achtsten hebben de voornoemde Gecommitteerden geresolveert, dat den Ontfanger Coebel sal beschryven Dirck van Teylingen, omme te doen syne reeckeninge van de seven grooten van de Vroon-Landen, gelegen buyten de Schiltalen, ende van den thienden penningh van de Jaren vyftien hondert twee en vyftigh, en vyftien hondert seven en vyftigh, ende dat voor myn Heere den Præsident, Mr. Jacob vander Duyn, Coebel, ende den Advocaet, ofte voor drie of twee van henluyden, die t'huys sullen wesen.

Eodem, hebben de voornoemde Staten mede gecommitteert Dirck van Teylingen, omme te ontfanghen de seven grooten van de Vroon-Landen, ende van den thienden penningh van de Jaren vyfthien hondert drie en vyftigh, ende vyftien hondert seven en vyftigh, ofte by yemandt anders daer hy voor responderen sal tot sulcken salaris, als naer redenen behooren sal.

1586. 5. Meert. Teylinge gecommitteert om te ontfangen de seven grooten en tienden penning van de Vroon-Landen.

Eodem, alsoo Dirck Joostsz by Requeste de voornoemde Gecommitteerden aenghegeven hadde seeckere Secrete saecken, beroerende de Verpachtinghe van den Impost in den Hage; hebben gecommitteert Ravensbergen ende de Milde, omme met hem te handelen, de welcke den voornoemden Dirck Joostsz voor antwoorde gegeven heeft, het geene hier naer volght.

Requeste van Dirck Joostsz.

Dirck Joosten, tegenwoordige Pachter van den Impost binnen den Hage, soude wel begeeren op het believen van de Staten, den voorschreven Impost nocht in pachte te hebben voor den tydt van drie Jaren, ende offereert jaerlycks dan voort te betalen de somme van seven en dertigh hondert guldens van veertig grooten Vlaems het stuck, onder conditien, dat in gevalle binnen den Hage het meerendeel van de Huysen verbrandt, ofte uyt eenighe merckelycke oorsaecken het Hof vertrock in een andere Plaetse, het welck Godt verhoeden moet, hem by de Staten daer van verset gedaen sal

Seeckere verklaringe by Dirck Joosten de Staten gedaen.

1560. 5. *Maert.* sal worden naer redenen; dat oock tot syнen profijt sal komen den Impost van de Wynen en Bieren, by die van Loosduynen dit tegenwoordige Jaer gedroncken, soo verre by Sententie van den Grooten Rade verklaert wert, dat de selve van Loosduynen genegen zyn den voorsz Impost te betalen; ende dat van gelycken, in gevallen als vooren, hy genieten sal den Impost van de voornoemde van Loosduynen, voor de voorsz drie Jaren, ende dat hy voorts sal hebben in sijn pacht het Convent van Syon buyten Delft; ende voorts de Huysen staende tot Wassenaer, soo van de Pastorie als andere, die voortydts gecomprehendeert geweest hebben, onder de verpachtinge van den Impost van den Hage, sonder dat hy eenigh ander verset van de Staten sal mogen eysschen, ofte van dit tegenwoordige loopende Jaer eenige vordere querellen maecken, dan de Gecommitteerden elcks in den haren rapport gedaen hebbende, en hebben daer toe geen last konnen gekrygen.

Requeste van Jan Hendrickſz Timmerman tot Dordrecht.

Eodem, hebben de voornoemde Staten, op de Requeste van Jan Hendricksz, Timmerman tot Dordrecht; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Dat de Staten in reguard van diversche consideratien te vreden zyn, dat den Suppliant uyt saecke van syne verhooginghe van den Impost binnen der Stede van Dordrecht

recht gedaen, op den vyf en twintighsten April vyftien hondert acht en vyftigh, alhier gementioneert, sal volstaen, mits overbrengende ende betalende in handen van den Ontfanger van het gemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, de somme van 50 ponden van xl. grooten 't pont.

Den negenden Maert hebben mede geordonneert, dat den Ontfanger Coebel de Quohieren van de Landen, gelegen onder den bedryve van de Steden, elcks in den synen weder over sal senden om die te corrigeren, met een Formulier hoe sy hare Attestatien voortaen maken sullen.

Eodem, is op de Requeste van die van Alckmaer, versoeckende dat sy van de Landen, die eertyds Visscheryen geweest zyn, vry souden wesen van de seven grooten; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Alsoo de Margentalen, in hare Requeste gementioneert, gelegen zyn buyten de Schiltalen, ende de Supplianten daer mede niet verpont zyn, soo sullen sy daer van betalen de seven grooten, na vermogen het vyfde Articul van het Placaet van de voorschreve seven grooten.

Eodem, op het versoeck van de Staten gedaen aen den Ontfanger, ten eynde hy soude reeckeninge doen van het frait van de penningen, by hem by anticipatie opgebracht tot los-

sin-

1560. 5. Maert. singe van seeckere Obligatien van de Staten, wesende onder de Koopluyden van Antwerpen, heeft voor antwoorde geresolveert, dat hy van de sestien hondert guldens, in de veertigh guldens die hy ontfangen heeft, wel te vreeden is reeckeninge te doen, ende dat hy ten achteren komt aen de gratuiteyten gedaen Viglius, Bruxelles, ende den Commis Loo; maer aengaende noch drie duysent guldens, by hem, uyt saecke voornoemt ontfangen, en kan geen reeckeninge doen, overmidts de insolventheydt van Pieter Basan, daer mede hy ghehandelt hadde, dan hadde naer de doodt van den voornoemden Basan, met syne Weduwe sulcks ghehandelt, dat hy haer Obligatie ghekregen, daer by sy in haer privé naem hem belooft heeft de voorschreve penningen te betalen, maer want diversche Crediteurs merckelyck meeder somme ten achteren waren, soo is de voorsz Weduwe geroepen by de voorsz Crediteurs, voor den Gerechte van Antwerpen, daer hy Coebel mede Opposant is, en vervolght in aller diligentie executie van het Proces, ende seydt zyn Advocaet te wesen Mr. Carel Apsafeel, refus wesende.

Opgebracht tot lossinge van de Obligatien van de Staten.

Den derthienden Maert vyfthien hondert negen en vyftigh, *Stilo Curiæ*, hebben de Gecommitteerden van des gemeene Landts Reeckeninge, gecommitteert Mr. Jacob vander Duyn, Heere van Sprange, ende den Advocaet, omme Ordonnantie te geven aen Jan Hendricksz van sijn declaratie, die eerst daer op sullen hooren Werckluyden, hen die saecke verstaende, dan

Jacob vander Duyn ende den Advocaet gecommitteert, om Ordonnantie te geven voor Jan Hen-

dan hebben afgeslagen de recompense by hem versocht, immers souden reden hebben verset te eysschen, dat hy naer sijn besteck niet gewrocht en heeft.

1560. 5. Maert. drickss, Timmerman, op sijn declaratie.

Den elfden Maert hebben de Gecommitteerden geresolveert, dat men de Gedeputeerden van Dordrecht seeckere Memorie soude leveren, sulcks hier na volght.

Memorie voor die van Dordrecht, of sy luyden te vreden souden zyn dat den Impost van de Wynen eerst geexecuteert souden werden t'eynden 's jaers. Pag. 18.

Alsoo uyt krachte van de naestlaetste Artic. van de geconcipieerde Ordonnantie van den Impost van de Wynen ende Bieren, eerst executie gedaen sal worden t'eynden 's jaers; die van Dordrecht te vreden souden wesen, middelertydt te doen expedieren haer different, wesende tusschen henluyden ende de Staten, ende soo verre verklaert werdt, dat de Wynverkopers, Grossiers ende Factoors, gehouden zyn Impost te betalen, sy de selve sullen opbrengen, mits dat de Staten te vreeden zyn, indien anders verklaert werde, henluyden ongemoeyt te laten, ende den voorsz Pachter daer vooren te responderen.

Dat in ghevalle die van Dordrecht niet en willen verstaen tot verpachtinge van den Impost, soo verre als het aengaet het naest laetste Articul, beroerende de Factoors van de Wynen, dat de andere twee Gecommitteerden evenwel sullen procederen tot verpachtinghe van dien; ende soo verre die van Dordrecht het selve niet en sullen willen

1560. 5. *Maert.* len gehengen, tegens hem sullen protesteren van schaden ende interessen.

Kenenburgh gecommitteert tot de verpachtinge van den Impost in Kennemerlandt en Amsterlandt.

Eodem, hebben gecommitteert den Heere van Kenenburgh tot verpachtinge van den Impost in Kennemerlandt ende Amsterlandt, ende dat hy sal passen te wesen tot beloocken Paesschen goedt tydts tot Haerlem, omme op 's anderen daegs alhier te beginnen te besoigneren, en dat men het selve aen den Heere van Kenenburgh schryven soude.

Poelgeest in Rhynlandt ende Delflandt.

Van gelycken den Heere van Poelgeest, gecommitteert omme te helpen verpachten in Rhynlandt en Delflandt.

Vander Duyn in Zuijdt-Hollandt

Mr. Jacob vander Duyn, omme te helpen verpachten in Zuydt-Hollandt.

Dat den Ontfanger Coebel elk van de Steden en den Advocaet sal leveren staet van sijne reeckeninge.

Eodem, hebben mede geordonneert, dat den Ontfanger Coebel voortaen elck van de ses groote Steden, ende den Advocaet, een staet sal maecken van syne reeckeninghe, op dat de selve staetkens voortaen niet en komen in yemandt anders handen, dan van de selfde Steden ofte den Advocaet.

Beroerende de distributie van de Sleutels van 't gemeene Landt.

Eodem, hebben noch geordonneert, dat een van de Sleutelen van de deure van des gemeene Landts Kamer, staende in het Klooster, altoos wesen sal in handen van den Heere van Sprange, ende de andere in handen van den Advocaet van den Lande, ende soo wanneer een van hun beyden uytgereyst sal zyn, sal sijn

Sleu-

Sleutel laten in handen van den Heere van Assendelft, ofte in sijn absentie, in handen van den Ontfanger Coebel; dat noch gelycke twee Sleutelen van de voorsz deure gemaeckt sullen worden, daer van de eene rusten sal onder die van Delft, ende de andere onder die van Leyden, omme in gevalle een van de voorsz twee Sleutelen, wesende onder den Heer van Sprange, ende den Advocaet verloren waren, de selve aldaer weder te mogen recouvreren. 1560. 5. *Maert.*

Eodem, hebben noch ghecommitteert vander Duyn, Coebel, ende den Advocaet, omme de Reeckeningen ende Papieren, wesende in de Kisten, staende in het Klooster, ende andere Privilegien ende Stucken van het ghemeene Landt, in order te leggen in de groote Kasse, staende in des ghemeene Landts Kamer, ende daer van behoorlycken Inventaris te maken.

De Reeckeningen en Papieren van het gemeene Landt te schicken in de groote Kasse in des gemeene Landts Kamer.

Eodem, hebben mede gheresolveert een Glintinge te maecken van Hout, in de gangh voor de Kamer, ten eynde de selve secreter soude mogen wesen.

Een Glinte te maken voor de de selve Kamer.

Eodem, is den Ontfanger Coebel Acte gelevert, sulcks hier naer volght.

Pag. 14. Dat den Ontfanger Coebel geen Sommatien en sal uytgeven voor den seven of acht en twintigsten April toekomende.

Op huyden den elfden Maert Anno vyftien hondert negen en vyftigh, soo hebben de Gecommitteerden op des gemeene Lands Reeckeninge geordonneert den Ontfanger van het ghemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, dat hy niet en sal uytsenden eeni-

1560. 5. *Maert.*

ge Sommatien, tot furnissement van den toekomende termyn van de nonennale Beden, midtsgaders van een en veertigh duysent guldens over de Schiltalen, ommegeslagen ten platten Lande, in de plaetse van den Impost van de Wynen ende Bieren, dan op den seven ofte acht en twintighsten April naestkomende, ten eynde dat de penningen, daer van de Sommatie gedaen sal worden, eerst ten Comptoir gebracht mogen worden in de maendt van Mey, oock toekomende, omme geen verlies te hebben by affettinge van het gelt, de welck naer vermogen het Placaet gedaen sal worden in 't beginsel van de maendt van Mey, dat oock den voorsz Ontfanger, om de selve redenen geen penningen op renten sal nemen voor de voorsz maendt van Mey, dan wesende gevalueert gelt als vooren.

Dat den Ontfanger Bol sijne reeckeninge aengenomen heeft te doen.

Eodem, heeft den Ontfanger Bol mede aengenomen syne reeckeninge te doen van de betalinge van de Renten van anderhalf jaer, in de maendt van Mey naestkomende, ende sal syne reeckeninghe furneren in een Quohier, midts stellende distincte het half jaer voor, ende het gheheele jaer nae.

Lichten van penningen in Brabandt ende Zeelandt.

Eodem, hebben mede geordonneert den Ontfanger van het gemeene Land, in Brabandt ende in Zeelandt te lichten op Renten den penningh sestien, gevalueert gelt, alle alsulcke penningen als hy sal weten te gekrygen, om daer

daer mede te lossen de Renten, by het voorsz Landt verkocht tegens den penningh twaelf. 1560. 5. Maerth

Eodem, hebben de voorsz Gecommitteerden Commissie gepasseert op Simon Gerritsz, Burgemeester der Stede Gouda, en Frans van Valckesteyn, sulcx hier na volgt.

Commissie op Simon Gerritsz, ende Frans van Valckesteyn, om te converteren Losrenten den penningh twaelf, in den penningh sestien,

De Gedeputeerden van de Staten, gecommitteert tot hooringe van des gemeene Landts Reeckeninge, hebben op huyden gecommitteert ende committeren mits desen Simon Gerritsz, Burgermeester der Stede van der Gouda, ende Frans van Valckesteyn, Secretaris van den Hove van Hollandt, reysende naer Zeelandt, ende aldaer met de penningen, wesende onder den voornoemden Ontfanger, soo wel gevalueert gelt, als ongevalueert, te lossen de Renten by diversche Persoonen gekocht op het gemeene Landt, ende de selve te induceren, te converteren de Renten den penningh twaelf, in Renten den penningh sesthien; ende hebben de Gedeputeerden van de Staten geauthoriseert, ende authoriseren midts desen den voornoemden Simon Gerritsz, ende Fransch van Valckesteyn, op de Brieven van den genen die tot de Conversie verstaen wil te teyckenen, de selve Conversie beloovende goedt, vast, ende van waerden te houden, wes by den selven Simon Gerritsz, ende Frans van Valckesteyn, dies aengaende gedaen sal worden, ende volgende dien de Renten te betalen, ende te los-

 sen,

1560. 5. Maert. sen, ende dat dese Commissie by den Advocaet van den Lande van Holland geregistreert sal worden, tot verseeckertheydt van de Rentiers, in het Register van des ghemeene Landts saecken gedaen.

Pag. 15. Instructie voor Simon Gerritsz, ende Frans van Valckesteyn. HEbben de voorsz Gecommitteerden mede geconcipieert sekere Instructie voor de selve Simon Gerritsz, ende Frans van Valckesteyn, sulcx hier na volgt.

Instructie voor Simon Gerritsz, Burgemeester, ende Frans van Valckesteyn, Secretaris van den Hove van Hollandt, by de Staten gecommitteert tot aflossinge van de Renten den penning twaelf, ofte de conversie van dien in Renten den penningh festhien.

DE voornoemde Gecommitteerden sullen met den eersten reysen naer Zeelandt, met hen nemende twintigh duysent guldens, ongevalueert gelt, omme met de selve penningen te lossen de Renten van de geene, die de voorsz Renten gekocht hebben loopens gelts, en waer van henluyde noch geen Brieven gelevert en zyn.

Sullen oock lossen de thien duysent guldens, den Hartogh van Savoyen voor een gratuiteyt gegeven, die mede op renten ghehaelt zyn.

Ende soo wes penningen van het voorsz

OR-

ongevalueert geldt, bevonden sal worden 1560.
over te blyven, de voorsz lossinge ofte con- 5. *Maert.*
versie gedaen zynde, sullen de voornoemde Gecommitteerden employeren tot lossinge van de Obligatien van de Staten, rustende onder de Koopluyden tot Antwerpen, aldaer souden sy oock sonderlinge geen frait van de voorsz lossinge genieten, ende dat omme te ontgaen het verlies dat de Staten by de affettinge van het geldt, die als schynt ghedaen sal worden te Mey naestkomende, soude mogen lyden.

De voornoemde Gecommitteerden sullen noch met hen nemen andere thien duysent guldens gevalueert geldt, oock wesende onder den voornoemden Ontfanger, ende daer mede lossen de Renten van de gene, die met gevalueert geldt gelost moeten worden, na vermogen haerluyder Brieven.

De voornoemde Gecommitteerden sullen alle uytterste neerstigheydt doen, omme de voornoemde Rentiers te induceren de Renten, gekocht den penningh twaelf, te converteren in Renten den penning sesthien, ende dat de selve reductie eerst loop hebben sal, ofte beginnen te loopen den eersten toekomende verschyn-dagh van de selve Renten, ten ware die Luyden te vreden waren van het voorleden termijn af de conversie te laten geschieden, ende dat het selve sulcks geteyckent sal worden op den rugge van haerluyder Rente-Brief, en dat sy de selve inductie principalyck doen sullen aen de Koopers van de Renten, wesen-

 de

1560. 5. *Maert.* de Rentiers, alsoo die sonderlinge geen ander ofte meerder profijt met hare penningen en weten te doen, als wel doen de Koopluyden.

De voornoemde Gecommitteerden sullen voorts een Quohier maecken van de gene, die te vreden sullen zyn de voorsz conversie te doen, ende oock van de gene die de selve niet en sullen willen doen, om daer uyt te mogen weten hoe veel gevalueert geldt men sal behoeven tot aflossinge van de selve Renten.

Verificatien van den Collecteur van den Impost van Asperen. EOdem is geresolveert, dat den Ontfanger sal sien de verificatien van den Collecteur van den Impost van Asperen, ende soo verre sy niet betaelt en hebben, sal hen doen executeren.

Pag. 16. Requeste van die van Grootebroeck. *Eodem*, is op de Requeste van die van Grootebroeck, geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Alsoo het versoeck van den Suppliant contrarieert de Acte van consent, ende het Placaet daer op gevolght, by de Staten verkregen, soo dunckt henluyden het selve onredelijck sal wesen, ende soo verre den Suppliant contrarie van dien yet gegunt werde, souden de Staten hen daer tegens met Justitie opposeren.

Den

Den dertienden Maert heeft Mr. Jacob vander Duyn gelevert Dirck Jorisz de Bye, Schepen der Stede van Delft, d'eene van de Sleutelen van des ghemeene Landts Kamer, ende d'andere Sleutel Mr. Jacob de Milde, Secretaris der Stede van Leyden, om gelevert te werden in handen van de Burgemeesters van elck van de voorsz Steden. 1560. 5. *Maert.* Overleveringe by vander Duyn, die van Delf en Leyden gedaen van de Sleutelen van 's gemeene Lands Kamer.

Eodem, hebben de voornoemde Gecommitteerden mede geresolveert, dat den Ontfanger Bol syne reeckeninge sal doen voor de voorsz van de Reeckeninge, ende syne Weddens ende Vacatien in uytgeven stellen, in minderinge van hondert vyftigh duysent guldens, ende wes hem daer van gepasseert werdt Ordonnantie, by de Staten hem toegheseydt is, sullen de Staten hun suppleren ende opleggen; ende wes hem mede by de voorsz reeckeninge toegeleydt werdt, sal komen tot synen proffijte, des sal hy syne voorsz reeckeninge gedaen hebbende, de selve de Staten vertoonen, en haer daer van Copie leveren, indien sy 't begeren. Dat den Ontfanger Bol sijne reeckeninge sal doen voor die van de Rekeninge.

Eodem, hebben de voorsz Gecommitteerden gemaeckt seeckere Memorie van het geene, wes men achter op de Rente-Brieven stellen sal, sulcks hier naer volght. Memorie omme te stellen op den rugge van de Rente-brieven die geconverteert sullen worden.

Dese jaerlijcksche Rente van N., in 't blanco van desen gementioneert, gekocht den penningh twaelf, is gereduceert tot den penning sestien, maeckende jaerlycks een somme van de welcke innegaen,

1560. 5. *Maert.* gaen, ende cours hebben sal van den blyvende de voorsz Rente - Brief in alle poincten in sijn vigeur, het welcke wy Simon Gerritsz, ende Frans van Valckesteyn, uyt krachte van onse Commissie beloven, dat de Staten gestant doen, vast, en van waerden houden sullen.

Ordonnantie van Dirk Jorisz de Bye.

Den twaelfden is Dirck Jorisz de Bye Ordonnantie gepasseert van twee en twintigh dagh-gelden, tot twee guldens daeghs, voor de besoignes by hem gedaen, in 't doen maken van 's gemeene Landts Kamer, staende in 't Klooster; ende noch ses gelijcke dagh-gelden door diversche andere besoignes by hem gedaen, in 't maken van des gemeene Lands Kamer.

Ordonnantie voor Simon Gerritsz.

Noch Ordonnantie gepasseert voor Simon Gerritsz, Burgemeester van der Gouda, van vier dagh-gelden, tot twee guldens daeghs, uyt saecke dat hy tweemael tot Rotterdam gereyst is, de eene reys omme te stellen een Collecteur van het duytken op elcke tonne Turfs, ende de andere reys omme den Collecteur den Eedt af te nemen; noch eene stuyver voor de Acte van den Eedt, noch twintigh stuyvers den Boode van der Gouda gegeven, die van der Gouda aen Mr. Jacob vander Duyn gereyst is, om te weten de limiten tusschen Holland en Zeelandt.

Uytstellinge van de recompense van de Klercken van Coebel.

Eodem, is de versochte recompense van de Klercken van Coebel, uytgestelt tot de naeste Vergaderinge.

Eodem,

Eodem, is op de Requeste van Gerard Grebber, Deurwaerder van den Hove van Hollandt, ende van den Comptoire van den Ontfanger Coebel, versoeckende recompense van diversche Sommatie by hem gedaen, voor Appointement gestelt *nihil hic.* 1560. 5. *Maert.* Requeste van Gerard Grebber. Pag. 17.

Eodem, is op de Requeste van de ghemeene Dienaers van Allert de Smit, Adriaen Egbertsz de Smit, ende Jan Hendricksz Smit, Hackeboort, Schrijnwercker, haerluyder Knechts, versoeckende recompense van de Staten, voor Appoinctement gestelt *nihil.* Requeste van de gemeene Dienaers van Allert de Smit.

Eodem, is op de Requeste van Adriaen Egbertsz Smit, versoeckende mede recompense van de Staten, voor Appoinctement gestelt. Alsoo dese Gordinge den Suppliant niet belast en is te maken. *ergo nihil.* Requeste van Adriaen Egbertsz Smit.

Eodem, is op de Memorie van Jan Arentsz, Timmerman, versoeckende recompense, geresolveert voor Appoinctement te stellen *nihil.* Ende alsoo dese Jan Arentsz, sijn Besteck niet voldaen en heeft; soo reserveren de Staten haer actie tegens hem. Memorie van Jan Arentsz Timmerman.

EOdem, hebben de voornoemde Gecommitteerden ghemaeckt seeckere Ordonnantie op de verpachtinge van den Impost, sulcks hier naer volght. Ordonnantie beroerende de verpaptinge van den Impost.

1560.
5. Maert.

Ordonnantie daer op dat men verpachten sal den Impost van de Wynen ende Bieren, by de Staten van Hollandt opgestelt, binnen alle de besloten Steden en eenige opene Vleccken voor Steden gereeckent, innegaende den eersten dagh van Mey vyfthien hondert tsestigh.

IN den eersten, sal de voorsz verpachtinghe van den Impost innegaen van den eersten dagh van Mey eerstkomende Anno vyfthien hondert tsestigh, des morgens met der Sonnen opgangh, ende wederomme uytgaende den eersten dagh van Mey Anno vyfthien hondert een en tsestigh, 's morgens opgaende Sonne.

Ende sal den Impost geheven worden over alle de Ingezetenen van de Steden van Hollandt, het zy of syluyden zyn Geestelycke ofte Wereldtlycke, Edelen ende Onedelen, niemandt uytgesondert, mede over alle de besloten Huysen ofte Kloosteren, mitsgaders over alle de Conventen binnen de selfde gelegen, uytgesondert alleen de onbiddende Ordren, ofte eenige die gewoon zyn te bidden voor de gemeene Luyden deuren, midtsgaders Gasthuysen, Heylige Geesthuysen, Leprooshuysen, ende andere Arme Huysen die van de Aelmoessen leven, en door dien tot noch toe vrydom genoten hebben.

Item,

Item, van alle Abdyen, Conventen, 1560.
Commanderyen, Capittelen, Pastoryen, 5. Maerte
haer eygen Cure bedienende, Edelluyden, ende andere, hen voor geen Huysluyden dragende buyten de voorsz Steden woonende, ende die van ouden tyden in de Schiltalen niet gecontribueert en hebben, noch nu ter tydt niet en contribueren, leggende in de Dorpen ofte Ambachten hier na volgende, als

Onder Dordrecht.

Dussen, Werckendam, Slydrecht, Alblas, Alblasserdam, Bleskensgrave, Molenaersgrave, Nieuwleckerlandt, Gyssendam, Gyssen-Ouderkerck, Brandtwyck Pag. 18.
ende Gybelandt, Streefkerck, Papendrecht, Wyngaerden, Hardincxvelt, Gyssen-Nieuwerkerck, Otterlandt, Goudriaen, Laegh-Blocklandt, Leckerkerck met Zuydt-broeck, Crimpen op de Leck, Pietershoeck, Maesdam, Meynsheerenlandt, Heynenoort, Heerjansdam, de Linde, Heer-Oudelants-Ambacht, Schobbelants-Ambacht, Kijfhoek, Henrikyden-Ambacht, Ryderkerck, Ysselmonde, Barendrecht en Stryen.

Sevenbergen sonder Dorpen.

Onder der Gouda.

Ouderkerck, Berckou, Stolwyck, Nieuwerkeck, Moordrecht, Waddincxveen, Sevenhuysen, Haeftrecht, Reewyck, Slypick, Boskoop en Middelburgh.

On-

1560. 5. Maert.

Onder Gornichem.

Het Overeynde van Spyck, Arckel, Schaluynen, Hoornaer, Nieuwelandt, Leebroeck, Middelkoop, Hoogh-Blocklandt, Oosterwyck met Kedighem.

Onder Schoonhoven.

Bergh-Ambacht met Ammelshof, Ammersgravelandt, Nieupoort in Hollandt en Noordeloos.

Onder St. Geertruydenberge.

Drimmelen, de Swaluwe, Raemsdonck, 's Gravemoer, Waſpyck, Capelle, Bezoyen en Sprange.

Onder Heuckelom.

Het Huys te Heuckelom.

Onder Heuſden.

Oudt-Heusden, Herpt, Hedickhuyſen, Hesbeen, Vlymen, Engelen, Baertwyck, Douveren, Geveren, Drongelen, Aelburgh, Babilonienbroeck, Veen, Ethen, Meeuwen en Wyck.

Onder Amſterdam.

Slooten, Diemen, Amſterveen, met Leckmeer, Ouderkerck, Loenen onder Hollandt, Calſlagen, Cuydelſtaert, Sloterdyck en Sevenhoven.

Onder Hoorn.

Ouden Dyck, Groothuyſen, Swaeg, Hauwaert, Scharwoude, Avenhoorn, Berckhoudt, Nubicxwoude, Beetsch, Schaerdam, Woggenom, Watweyde, Schellinckhoudt, Spanbroeck, Obdam, Hensbroeck, Opmeer, Hooghwoude, Eertswoude, Oſtenblocker ende Weſtenblocker.

On-

Onder Muyden. 1560.

Muyderbergh. 5. Maert.

Onder Medenblick.

Geheel Texel, geheel Wieringen, der Schellingh, Oostwoude, Opperdael, 't Wervertshouve, Sybekerspel, Bennenbroeck, Abbekerck, Lemberschagen en Twischniewou.

Onder Enckhuysen.

Grootebroeck, Bouvekerspel, Luttekebroeck, Hooghkerspel, Beeck, Hem, Venhuysen, Westwoude en Binnewysen.

Onder Weesp.

Waverenveen.

Onder Haerlem.

Beverwyck, Wyck op Zee, Velsen, Heemskerck, Castricom, Nieuwerkerck, Ryerwyck, Aelsmaer, Sparwoude, Hillegom, Oostzanen, Westzanen, Crommenye, Assendelft, Worms, Gisp, Hemslede, Berckenrode, Schoten, 't Overveen, Albersberge, Santvoort, Sparendam. Pag. 19.

Onder Naerden.

Loosdrecht in Hollandt, Hussen, Laoom, Blaoicum, Hilversom en Bussen.

Onder Alckmaer.

d'Abdye van Egmont, Limmen, Heyloo, Bergem, Schoorl, Groede ende Camp, Koedyck, St. Pancras, Oudtdorp, Otterleck, Graft met Ry, Schermer, Ursem, Noort-Scherwoude, Zuyt-Scherwoude, Broeck, Schagen, Bersingerhorn, Oudt Nierop, Nieuw Nierop, Winkel, St. Maerten,

1560. 5. Maert. ten, Enigenburgh, Thoogen, Veenhuysen, Uytgeest en Ackersloot.

Onder Edam.

Oosthuysen, Eterssen, Quadyck, Midlye en Wardel.

Onder Monnickendam.

Lantsmaer, Syderwoude, Sunderdorp, Schellinckwoude, Broeck, Raerdorp, Marcken, Holensloot en Catwoude.

Onder Delft en Delfshaven.

Ketel, Schipluyden, Twout, Liere, Maeslandt, Pynaker, Berckel, Nootdorp en Schoonderloo.

Oudewater sonder Dorpen.

Onder Schiedam.

Ouderschie en Roon.

Onder Woerden.

Bodegraven, Waerder, Swammerdam, Nieuwekoop, Noorden en Terkop.

Onder Rotterdam.

Hillegersbergh, Cralingen, Cappelle op den Yssel ende Bleyswyck.

Onder den Haegh en Haeg-Ambacht, ende de Tappers van Schevelingen.

Voorburgh, Ryswyck, Monster, Wateringen, 's Gravezande, Naeltwyck, Wassenaer, Schevelingen, ende het Capittel tot Naeltwyck.

Onder Leyden.

Noortwyck, Voorhout, Lisse, Sassem, Warmont, Oestgeest, Valckenburgh, Catwyck

wyck op den Rhyn, Catwyck op Zee, 1560.
Voorschoten, Leyderdorp, Soeterwoude, 5. Martii
Soetermeer, Benthuysen, Hazerswoude Alphen, Coudekerck, Hooghtmade, Heer-Jacobswoude, Reynzaterwoude, Leymuyden, Aire, Aerlanderveen en Reynsburgh.

Vlaerdingen sonder Dorpen.

Asperen sonder Dorpen.

Item, alle de Collegien, Vegaderingen, ende Persoonen, begrepen in het derde Articul voornoemt, sullen betalen de Pachters ofte Collecteurs, den Impost van de Wynen ende Bieren, in wiens tyde de selve innegeleydt sullen wesen, sonder eenighe peylinghe te doen.

Ende alsoo de Staten bevinden, dat volgende de Acte van consent een yegelyck, vry ende onvry, Geestelyck ende Wereltlyck, niemandt uytgesondert, gehouden is Pag. 20.
den Impost te betalen, soo sullen de Schiptimmerluyden mede den Impost betalen, en by executie daer toe geconstringeert worden indien het noot is.

Van gelycken sullen de Biersteeckers oock Impost betalen, te weten daer sy Accyns betaelt hebben, ende noch betalen sullen naer advenant van elck Vat twee stuyvers, ende daer men geen Accyns en betaelt, ofte daer de Biersteeckers by compositie in het geheel ofte in deel vry zyn sullen, sy Impost betalen, sulck sy met den Pachter van den Impost sullen mogen overkomen, re-

1560. 5. *Maert.* reguard nemende op de meenighte van hare Familie, ende indien sy niet en konnen accorderen, sullen hen draghen tot discretie van den naesten Commissaris van der pachtinge, ten ware de Biersteeckers tapten, de welcke als dan ghehouden sullen zyn Boeck ofte Register te houden van haer uytgeslagen ende uytgeleverde Bieren, omme daer uyt gevonden te mogen worden wat Bieren sy uytgetapt hebben, daer van sy versocht zynde by den Pachter ofte Collecteur, gehouden sullen zyn te doen verklaringe by Eede.

Item, de Bieren die binnen Scheepsboort gedroncken sullen worden, sullen van den Impost vry wesen, soo verre daer van geen Accyns in het geheel nochte in deel betaelt en werdt; maer indien daer van eenigh Accyns betaelt werdt, sal mede daer van geenen Impost betaelt worden, maer en sullen geen gelagen mogen houden, op pœne van drie pondt t'elcken reyse te verbeuren, te appliceren als andere navolgende pœnen.

Dat die gene, die binnen de Steden woonachtigh zyn, ende somwylen op hare Huysen, buyten de Steden gelegen, gaen spelen, van de Wynen en Bieren die sy op hare voorsz Huysen sullen drincken, mede Impost sullen betalen.

Dat de Regeerders van de Steden, uyt den naem van de voorsz Steden niet en sullen mogen pachten, nochte oock doen pachten den Impost, directelijck noch indirecte-

telyck, in eeniger manieren, ende
Pachter ghehouden wesen by Eede
klaren, dat de Steden voorsz gee
daer aen en hebben, nochte by sijn t
hebben en sullen.

Item, sal den Pachter gehouden
voor de gheele pacht versekertheydt t
ende cautie suffisant te stellen, die d
missarissen tot de verpachtinge, by d
noemde Staten gecommitteert, ende d
houders van de Steden voor goedt en
fisant sullen kennen, ende dat binnen 's
Sonneschyn, ofte by gebreecke va
sal men de selve des anderen daeghs
ophangen, ende soo wes den voorsz
als dan min gelt, sal den voorsz
Pachter gehouden wesen op te legge
de te betalen met de kosten daerom
daen, ende soo verre den selven P
binnen den selven tydt geen Borge e
de, sal terstont mogen worden geapp
deert ende sal het selve dat den voorsz
min gelden sal, verhaelt worden aen
Goederen, soo verre hy eenige heeft
indien niet, sal de selve gestraft en
corrigeert worden aen sijn Lyf, tot a
ge van de Wethouders daer het sel
beuren sal.

Ende soo verre, in gevallen als b
den Impost soo veel niet gelden en
mogen, dat de Commissarissen dach
oorbaer verpacht te worden, sal me
dan Collecteren, ende sullen de Goe
van den voornoemden Pachter in arre

1560. 5. *Maert.* Pag. 21.

ſteldt worden, ende zynde Perſoonen in hechteniſſe, ter tydt en wylen toe hy cautie geſtelt ſal hebben, omme op te brengen 't gene wes den voorſz Impoſt t'eynden binnen 's jaers aen zuyver gelt min uytghebracht ſal hebben dan hy daer vooren belooft hadde.

Item, ſal den Pachter in de grooten Steden, ende den Hage, gehouden weſen alle vierendeel-jaers te betalen ten Comptoire van den Ontfanger van de Staten, Mr. Aernout Coebel, ofte die in der tydt weſen ſal, een gerecht vierendeel van ſynen pacht, ofte binnen een maendt daer na onbegrepen; maer in de kleynen Steden, ſal den Pachter betalen van half jaer tot half jaer, of binnen een maendt daer naer mede onbegrepen, ſonder die langer te mogen innehouden onder eenigh dexel van quade voorwaerden of andere prætexten.

Ende ſoo verre den Pachter het ſelve niet en dede, ſal men als dan den verſchenen pacht mogen executeren aen den voornoemden Pachter, ofte ſyne Borgen als Principael, ende aen hare Goederen ten believe van de Staten, ſonder henluyden by de de electie eenighſints te prejudiceren in haer actie, ende met heerlycke ende reale executie met der daet ſonder eenige vordere ſommatie, niet tegenſtaende eenige appellatie ofte provocatie, ende onvermindert dienvolgende de executorialen van de Staten, daer van by de Koninglycke Majeſteyt verleent, ofte noch te verleenen, ſonder

eenigh-

eenighsints te letten op het beneficie van excussie ofte divisie, ende dit al tot kosten van de Gebrekelycke, alsoo wel van de executie, als het gundt daer aen kleeft. 1560. 5. Maert.

Des sal den voornoemden Pachter gelyck recht hebben tegens den geenen, die de betalinghe van den selven Impost sullen willen betrecken ofte dilayeren, ende tot dien eynde sal men hem leveren Copie authentycq van de Executorialen, de Staten by de Koninghlycke Majesteyt verleent, ofte te verleenen, midtsgaders van de Ordonnantie van de verpachtinge, sonder hare kosten, ofte met sulcke executie, als de Pachters van de Steden - Accynsen mogen gebruycken tot inninge van de Accynsen.

Ende of het gebeurde dat den Pachter eenige oppositie gekrege van eenigh Geestelyck ofte Wereltlyck, binnen ofte buyten de Steden gezeten, mede die gehouden zyn den voorsz Impost te betalen, sullen in sulcken ghevalle de Staten den voorsz Pachter doen hebben parate executie tegens de Opposanten, ofte sullen de selve onwillige den Ontfanger van 't gemeene Landt overleveren, omme de selve executie by hem gedaen te worden.

Item, sal den Pachter (des versocht zynde) gehouden wesen te betalen alle vierendeel - jaers de Rentiers hare verschenen Renten, die sy op de Staten van Hollandt hebben gekocht, zedert dat Jaer vyfthien hondert een en vyftigh laetstleden, ende binnen een van de groote ofte kleyne Steden woon-

 ach-

1560. 5. *Maert.* achtigh zyn, ende daer omtrent, ofte anders en sal den Impostmeester geen betalinghe strecken, midts den voornoemden Pachter leverende behoorlycke Quitantie, die hem by den Ontfanger van het ghemeene Landt betalinge sal strecken; wel-verstaende, dat den Ontfanger Generael niet gehouden en sal zyn eenige Quitantie te ontfangen, die niet verscheenen en zyn in het eerste vierendeel ofte half-jaer respectivelijck, dat hem resteert te ontfangen; des en sal niemandt van de voorschreve Rentiers, den voornoemden Ontfanger eenige renten ofte betalinge van dien mogen eysschen, ten zy syluyden den selven Ontfanger eerst sullen hebben ghebracht behoorlijcke Attestatie onder de handt van den Pachter, dat hy de geëyschte renten de Rentiers niet en heeft

Pag. 22. betaelt, welcke Attestatie de Pachters (des versocht zynde) de voorsz Rentiers gehouden sullen wesen te geven.

Item, sal den Pachter ontfangen van elcke Ame Rhynsche Wynen, die met de Ame, halve Ame, meer ofte min, voor Drinckwyn, ofte Sleet-wyn innegeleydt sal worden by de Tappers, ofte by eenige Geestelycke ofte Wereltlycke Persoonen, binnen de voorsz Steden, ofte buyten de vryheyt van dien (den Hage voor een Stede gereeckent) en woonachtigh, die gehouden zyn den Impost te betalen, van elcke Ame Dordrechtsche ritsinge, de somme van vier en twintigh stuyvers.

Van

Van elcke Pointçoen Fransche Wyn, vier en twintigh stuyvers. 1566. 5. Maert.

Van elck Oxhooft Fransche Wyn, achtien stuyvers.

Van alle Romenye, ende andere heete ende Spaensche Wynen, midtsgaders van de Brandewynen, van de Ame ses en dertigh stuyvers.

Van elck Vat Biers, het zy dubbelt ofte enckelt, van het een en veertighste Vat van alle brouwten, het zy of de Brouwers binnen ofte buyten de Steden woonachtigh zyn, soo verre sy nochtans onder de vryheydt der selver Steden zyn gezeten, ende den Impost schuldigh zyn, te contribueren twee stuyvers.

Ende van het Half-vat, Kinnekens, Vierendeelen, ofte halve Kinnekens, naer advenant van het geheele Vat, ten ware den Pachter te vreeden ware hem te reguleren naer de Coustumen van de Plaetse.

Ende van een Vat Jopen-Biers, drie ende een halve stuyver.

Item dat alle de gene, die eenigh Bier selver brouwen voor haer en hare Familie, mede gehouden sullen zyn te betalen van elcke Ame twee stuyvers.

Dat de Brouwers ofte Brouwsters ghehouden sullen zyn alle weecken, tot vermaninge van den Collecteur ofte Pachter van den Impost, tot haren Huyse aen te geven hoe veel Tonnen Biers sy die weeck gevaet, ofte doen vaten hebben.

Item, sal den Pachter den voorschreven

1560.
5. Maert.

eersten dagh van Mey goet tydts voor de middagh doen peylen alle de Wynen, by de Wyntappers innegeleydt, ende anders geen, tot dat men die weder den eersten dagh van Mey Anno 1561. voor de middagh, afghepeylt sal hebben.

Item, sal niemandt binnen de Steden, ende andere Plaetsen daer men den Impost collecteert, gezeten, eenige Wynen in mogen doen, hy en hebbe eerst Biljet van den Pachter ofte synen Gecommitteerde, op pœne van thien ponden van veertigh grooten Vlaems het pondt, op elck stuck Wyns, het zy groot ofte kleyn, te verbeuren, soo meenigen reys als den voornoemden Pachter bevinden sal ter contrarie van dien ghedaen te zyn, een derdendeel van dien te appliceren tot proffyte van den Officier van der Plecken, ende twee deelen tot proffyte van den Pachter ofte Collecteur, ofte by ghebreecke van den Officier, sal den Impostmeester ofte synen Gecommitteerden, die boeten met een Deurwaerder mogen executeren tot synen proffyte.

Item, en sal men geene Wynen te Lande mogen affsteecken ofte uytsteecken, omme geen Impost daer van te betalen, ter Plaetse daer die inneghedaen zyn, het zy Wyntappers, ofte andere die Wijn in het gros verkoopen, sonder eerst ende alvoren den Pachter ofte Collecteur daer af te adverteren, ende hem te seggen wie die Wijn sal hebben, ende een schynsel van hem te nemen, ofte indien sy anders doen, en sullen den Impostmeester het selve niet mogen korten.

Pag. 23.

Item,

Item, fullen de Wyntappers met den Impostmeester alle vierendeel-jaers reeckenen, ende den selven contenteren van de Wynen die sy getapt hebben, ende niet buyten uytgeset en hebben; wel-verstaende, dat de Wyntappers ende andere, Wynen in 't gros verkoopende, cautie gehouden sullen zyn te stellen voor een geheel Jaer van den Impost, te betalen soo haast sy des van den Impostmeester of Collecteur versocht worden. 1560 5. Maert.

Ende de Bieren van de Tappers voor den eersten dagh van Mey ontsteken zynde, sullen komen in handen van den Pachter ofte Impostmeester van den voorleden Jare, maer die noch vol leggen, sullen komen tot proffyte van den nieuwen Pachter of Collecteur, daer van syluyden van gelycken onderlinge malkanderen responderen sullen als vooren, hier van zyn uytgesondert andere particuliere Persoonen, welckers Bieren sullen alleen komen in handen van den voornoemden Pachter van den voorleden Jare, het zy of die ontsteken dan niet.

Van gelycken en sullen geen Brouwers ofte Bierstekers, eenighe Bieren in de Steden uyt mogen leveren, voor dat hen blycke by een Teycken van den Pachter, dat het recht van den Impost betaelt is, noch niemandt het selve inneleggen ofte ontfangen, op de boete van vyf ponden op elck Vat, te appliceren als vooren.

Dat alle Collegien, ende Persoonen buy-

1560. 5. *Maert.* ten de Steden gezeten, die gehouden zyn den Impost te betalen van half jaer tot half jaer, gehouden sullen zyn onder haren Eedt te leveren behoorlycke verklaringe van de Wynen ende Bieren, die sy in het selve Jaer gedroncken hebben, volgens 't Formulier den Pachter by de Commissarissen gelevert, en daer van als dan betalinge doen.

Den Pachter sal gehouden wesen tot synen Huyse, ofte andere bequame plaetsen daghelycks te sitten, ofte yemandt te committeren, omme een yegelyck te gerieven, omme syne Biljetten te geven soo lange als den Pachter ofte Collecteur van de Accynsen dagelycks ghehouden zyn te sitten, ende daer geen Accyns en werdt betaeldt, sal den Pachter gehouden wesen alle dagen te sitten twee uyren; te weten, een uyre voor de middagh, ende een uyre naer de middagh.

Item, of het gebeurde dat yemandt buyten den voorsz tydt eenige Wynen, ofte vreemde Bieren van buyten komende sal willen indoen, sal gehouden zyn eerst en alvoren den voorsz Pachter ofte Collecteur daer af te adverteren, en te contenteren, op pœne te appliceren als voren.

Item, alle Wynverkoopers, Grossiers, Factoors, huys houdende, het zy Burgers ofte geene, sullen van Rhynsche ofte Westersche Wynen betalen voor haer Impost van de Wynen, die sy drincken voor haer Familie ende Gasten voor een geheel Jaer;

te

te weten, de Verkoopers van de Rhyn-sche Wynen, den Impost van vyf Amen Rhynsche Wyns; ende de Verkoopers van de Westersche Wynen, den Impost van drie Amen, ofte soo veel meer of min, als elcks van hen by Eede verklaren sal willen min gedroncken te hebben, ofte dat sy met den Impostmeester ofte Collecteur sullen accorderen dat hy te vreden zy. 1560. 5. Maert.

Ten laetsten, dat men den Pachter geen afslagh en sal doen van eenige saecken de welcke daer op soude mogen komen, het zy Sterfte, Brandt, of andere saecken, maer sal sijn volle pacht evenwel moeten opbrengen. Pag. 24.

EOdem, hebben de voornoemde Gedeputeerden mede gemaeckt seecker Instructie voor de Commissarissen, tot de voorsz Verpachtinge, sulcx hier na volght.

Instructie voor de Commissarissen op de voorsz Verpachtinge.

Instructie voor myne Heeren de Commissarissen, by de Staten geordonneert ende gecommitteert tot Verpachtinge van den Impost.

DE Verpachtinge van den voorsz Impost sal by de Commissarissen, daer toe gecommitteert, ghedaen worden voor den eersten dagh van Mey eerstkomende, ende dat in presentie en bywesen van den Officier ende twee Schepenen, met den Secretaris, daer van den Officier sal hebben

 twaelf

1560.
5. Maert.

twaelf ſtuyvers, den Schepenen en Secretaris elcks acht ſtuyvers, des ſal den Secretaris voor het ſchryven ende teyckenen van de Acte noch acht ſtuyvers hebben; ende voorts den Booden, Conchergen en Uytroupers, die by de Commiſſariſſen te wercke geſtelt ſullen worden, ſullen hebben half geldt, te weten elcks vier ſtuyvers.

Ende aengaende de onkoſten van het veylen, ende dat daer aen hanght, ſal betaelt worden tot diſcretie van de Commiſſariſſen.

Dat de voornoemde Commiſſariſſen den ſelven Impoſt van de Wynen ende Bieren, ſullen gehouden weſen te verpachten voor een geheel Jaer, ingaende en eyndigende als in 't eerſte Articul van de Ordonnantie.

Item, ſullen de voornoemde Commiſſariſſen den voorſz Impoſt verpachten, ende niet ophouden noch laten collecteren, omme te ſchouwen de koſten van de Collectatie van de Reeckeningen te hooren, Quohieren te verifieren van ſijn Vacatien, om ſijn reeckeninge te doen, ende anders, ten ware den voorſz Impoſt merckelyck min ſoude mogen gelden, dan ſy in voorgaende Jaren gedaen heeft, in welcken gevalle ſy de ſelve ſullen mogen ophouden, ende doen collecteren tot koſten van der Stede daer die Collectatie gheſchieden ſal, op ſulcke weddens als de Commiſſariſſen ſullen ordonneren; ende de penningen daer van komende, brengen ten Comptoire van den

Ont-

Ontfanger tot koften van de felve Steden, 1580.
maer het hooren van de Reeckeninge fal 5. Maert.
komen tot koften van het gemeene Landt, midts dat de Commiffariffen van den felven Collecteur nemen fullen den behoorlycken Eedt, van wel en getrouwelyck te collecteren, en niemandt quytfcheldinge te doen, en cautie fuffifant.

Ende fullen voorts de voornoemde Commiffariffen in het verpachten van den voorfchreven Impoft, hen reguleren naer de gewoonte van de Plaetfe daer de voorfz verpachtinge gefchieden fal, ende tot meeften proffyte van 't gemeene Landt.

Dat de Commiffariffen fullen eerft den Impoft opveylen, met al dusdanighe claufulen oplefende, tot aen het eynde van de Ordonnantie.

Ten laetften, dat men den Pachter geen Pag. 25.
afflagh en fal doen van eenige faken de welcke daer op fouden mogen komen, het zy Sterfte, Brandt, ofte eenige andere faecken, maer fal fijn volle part evenwel moeten opbrengen, ten ware de Staten met eenige Pachters geaccordeert waren.

Ende in gevalle de Commiffariffen bevinden, dat de Luyden hen aen de voorfz claufule feer ftooten ende fwarigheydt maken, fulcks dat om dier faecke wel apparentie foude zyn, den Impoft veel minder fomme uyt te brenghen dan het in voorlede Jaren ghedaen heeft, fullen in dien gevalle den Impoft mogen weder veylen met de claufule.

Ten

1560. 5. Maert. Ten laetsten, indien binnen 's jaers binnen eenighe van de Steden van Hollandt oprese, ofte opquame eenighe merckelycken Brandt ofte Sterfte, sullen de Staten om die saecke wille ende anders geen, hoe die oock souden mogen wesen genaemt, sulcks reguard daer op nemen, als naer recht ende redenen behooren sal, omme eenighe quytscheldinghe te doen, sonder dat nochtans den Pachter te dier oorsaecke sijn verschenen pacht, ofte een portie van dien sal mogen inhouden.

Dat de Commissarissen in alle Steden, den voorschreven Impost sullen veylen voor een Jaer, ende soo verre de selfde niet soo veel gelden en magh als in voorlede Jaren, soo sullen de voornoemde Commissarissen den selven Impost mogen veylen voor den tydt van drie Jaren, onvermindert altoos het eerste gebodt tot discretie van de Commissarissen, of sy het voor een Jaer verpachten willen dan voor drie Jaren, reguard ghenomen dat men verpachtende de selve voor drie Jaren in alle Steden, dar mede verspaaren soude alle jaren de kosten van seven of acht hondert guldens.

Dat soo verre een van de Commissarissen eenigh belet krege, ofte onwilligh waren te procederen tot verpachtinge van den voorsz Impost, soo sullen de twee andere Commissarissen evenwel mogen procederen tot de selve verpachtinge.

Item, sullen de Commissarissen gehouden wesen de Ordonnantie, daer den Impost op ver-

verpacht ofte gecollecteert werdt, te teyckenen. 1560. 5. Maert.

Item, dat de Commissarissen, soo geringe die verpachtinge ghedaen is, den Pachter den Eedt sullen afnemen dat die Stede, ofte yemandt uyt de Stede naem, daer inne geen part of deel aen en heeft na vermogen de Ordonnantie.

Daghvaert in den Hage gehouden, op Pag. 26.

Den 31 Maert, eersten ende tweeden April 1560. 31. *Maert.*

P R Æ S E N T E N

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.

Van Lockhorst.

Van Poelgeest.

Van Warmont.

Van Wyngaerden, ende

Jacob vander Duyn.

Ende van de Steden.

Wouter Barthoutsz, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Mr. Quiryn Dirckſz, ende

Jan Commersz, Burgermeesteren, mitsgaders.

Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.

Cornelis Jansz KruyssER, Burgemeester, ende

Mr. Jacob van den Eynden, van Delft.

Mr. Frans Adriaensz, Burgemeester, ende

Mr. Jacob de Milde, van Leyden.

Pieter Canter, Burgemeester, ende

Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.

Jan

1580.
31. Maert.

Jan Dirckſz Thoen, Burgemeeſter, ende Jan Hey, van der Gouda.

Omme te reſolveren op de Petitien van de Koninghlycke Majeſteyt, ſoo beroerende de verkoopinge van vyfthien duyſent guldens 's jaers, als de converſie van de 2000 Paerden, in 3000.

Verkoopinge van een jaerlyksche Rente, tot betalinge van de Overlandtſche Voet-knechten.

EOdem den laetſten Maert, hebben de Staten gereſolveert op de voorſz eerſte Petitie, eerſt by de Koninghlycke Majeſteyt, ende daer na by de Hartoginne van Parma, &c. Regente ende Gouvernante van deſe Nederlanden, de Edelen ende ſes groote Steden van Hollandt, repreſenterende de Staten van den ſelven Lande, gedaen, ende by den Doorluchtigen ende Hoogh-geboren Heere, myn Heere den Prince van Orange, den Stadthouder van Hollandt, Zeelandt ende Vrieſlandt, door bevel van de voornoemde Regente, als nu ververſcht ende vernieuwt, ten eynde ſy ſouden willen verkoopen, ofte gedogen op hen verkocht te worden een jaerlyckſche Rente van vyftien duyſent ponden van veeertigh grooten Vlaems het ſtuck, te loſſen den penningh twaelf, ende dat ſy de ſelve weder ſouden loſſen binnen drie Jaren, t'elcken Jare een derdendeel van dien, ſoo omme daer mede eensdeels te mogen afdancken de reſterende Overlandtſche Voet-knechten, als omme te voorſien tot andere koſten die men nootelyck dragen moet, ende geen vertreck lyden mogen, voor antwoorde te ſeggen; dat naer diverſche communicatien by henluyden hier op gehouden, ſyluyden aen d'eene zyde

we

wel overleydt hebben de groote nootelyck- 1560.
heydt, omme te furneren de besoldinge van 31. Maert.
de voorsz Overlandtsche Knechten, op dat de selve afgedanckt, ende de Ondersaten van dese Landen daer van ontlast soude mogen, dan ter contrarie aenmerckende de groote lasten daer het voorsz Landt, geduyrende desen grooten langen Oorlogh, mede beswaert is; als eerst, met de somme van over de veerthien hondert duysent guldens by henluyden op Renten gehaeldt, sonder als noch te weten eenigh middel omme de selve te mogen lossen boven noch alle andere penningen, by diversche Middelen, als Schoorsteen-gelt, Margengelt, Thienden penningh, Schiltalen, ende Leeningen gereet opgebracht; ten tweeden, met groote swaere Impoften by henluyden op Wynen, Bieren, ende Margentalen gestelt, omme daer mede te betalen de voorsz jaerlycksche Renten, de welcke oock noch merckelyck beswaerdt ende
verhooght sullen moeten worden; ten derden, Pag. 27.
noch met de somme van hondert duysent guld. 's jaers, voor den tydt van acht Jaren, by henluyden de Koninghlycke Majesteyt in den Jare vyfthien hondert acht en vyftigh geaccordeert, de welcke soo by de Schiltalen, Thienden penningh, als oock Margen-geldt, opgebracht sullen moeten worden; ten vierden, met de helft van de somme van drie hondert duysent guldens, by henluyden in de maendt van Juny laetstleden geaccordeert, de welcke syluyden te Pincxter naestkomende sullen moeten furneren, sonder oock als noch te weten bequame middelen, dienende tot furnissement van dien, en-

1560. ende hebbende tot noch toe geene bequamer
21. Maert. middel konnen bedencken nochte vinden omme de voorsz lasten af te leggen, ende het Landt daer van te quyten, sonderlinge gemerckt dat soo voorsz is, de Imposten op de Wynen ende Bieren, ende de Ommeslagen die jaerlycks op de Margentalen ghedaen ende gecollecteert worden, niet en mogen furneren de jaerlyksche betalinge van de Renten als nu verkocht tot voldoeninge van syne Majesteyts Beeden, het welcke nochtans voor alle werck behoort gedaen te zyn, op dat syluyden in tyde van noodt de Koninghlycke Majesteyt, haren natuyrlycken Heere, weder souden mogen assisteren ende dienst doen naer haer oude ende gewoonlycke affectie; ende alsoo de Staten voornoemt tot noch toe hen naer haer vermogen, ende tot contentement van de Majesteyt gequeten hebben, in het consenteren van de Beeden van hen geeyscht; soo dunckt hen, dat indien andere Landen van gelycken hen naer advenant gequeten hadden, de onkosten, ende besoldinge van de voorsz Overlandtsche Ruyteren merckelyck verhoedt geweest souden hebben, omme alle welcke redenen ende lasten boven verhaeldt werdt klaerlyck bevonden de Staten niet doenlyck noch dragelyck te wesen, de verkoopinge van Renten van de voorsz 15000 guldens te accorderen.

Ende aengaende de versochte conversie van de twee duysent Paerden, die by de Generale Staten geordonneert waren te wesen in continuelen dienst, in drie duysent gelycke Paerden; seggen de voornoemde Staten voor antwoorde,

de, dat de veranderinge van dien niet gevoeghlyck en soude mogen ghefchieden, dan by de Generalité van de Staten, by de welcke de voorgaende Ordonnantie eendrachtelyck geadviseert is geweest, ende dat syluyden gelyckelyck met de andere Staten, daer toe beschreven zynde, hen voegen sullen naer alle redenen ende billyckheydt; biddende ende versoeckende daeromme de voornoemde Staten, dat de Koninghlycke Majesteyt henluyden voor dese reyse wil houden voor ge-excuseert, ende van de selve Petitien verdragen; ende dat Uwe Gen: gelieve hier van te doen aen de Hartoginne Regente en Gouvernante, goet en favorabel rapport. 1560. 31. Maert.

Eodem, hebben de voornoemde Staten gecommitteert, ende committeren mits desen Heer Willem van Bockhorst, Ridder, ende Jacob van der Duyn, Heere van Sprange, als Edelen, ende de Gedeputeerden der Steden van Delft, Leyden, ende der Gouda, omme de antwoorde van wegen de Staten gemaeckt, op de doleantie by eenige Personnagien ende Dorpen overgegeven, tegens eenige voorgaende Articulen van de selve Staten, dienende tot remedie van de ongheregeltheydt van het Slaghturven weder te doorsien, ende die wat te veranderen ende te modereren, tot contentement van beyde de Parthyen, soo verre het doenlyck is, sonder eenighsints te treden op de kennisse van de Jurisdictie; ende zyn te vreden dat de selve sulcks by henluyden gealtereert, ende ghemaeckt zynde mynen Heere den Commissaris, Mr. Aer-

Gecommitteerden omme te veranderen de antwoorde van de Staten, op d'Articulen van de Ingelanden, beroerende de ongeregeltheydt van het Slaghturven.

1560. 31. *Maert.* nout Sasbout, Raedt Ordinaris van den Hove van Hollandt, overgelevert worden, sonder eenige vordere visitatie van de selve Staten.

Pag. 28. By Dordrecht en andere seeckere Articulen gemaekt achter het Placaet, op de Collectatie van een duytken op elcke tonne Turf.

Eodem, hoewel die van Dordrecht, Delft, Leyden, ende der Gouda, gecommitteert waren omme naer vermogen van het Placaet, de Staten geaccordeert, beroerende den Impost van een duytken op elcke tonne Turfs, noch een Articul te maecken, ende te doen publiceren; soo hebben nochtans die van Dordrecht, ende den Advocaet aengenomen het voorschreve Articul te maecken, midtsgaders seecker versoeck aen den Raedt van Hollandt, omme het selve te mogen doen publiceren, sulcks hier naer volght.

Versoeck aen den Raedt van Hollandt, om de voorsz Articulen gepubliceert te hebben.

Alsoo de Staten van Hollandt by seecker Placaet, van de Koninglycke Majesteyt, van dato den seventhienden November vyfthien hondert negen en vyftigh, disponerende van de betalinge van seeckeren Impost, van een duytken op elcke tonne Turfs, gaende uyt den Lande van Hollandt, geconsenteert ende geaccordeert is de Ordonnantie daer op gemaeckt, naer gelegentheydt ende exigentie van der saecken te mogen altereren, soo verre het aengaet de Collectatie van den voorschreven duyt, ende het selve gealtereerde te mogen doen publiceren, ter plaetse daer men ghewoonlyck is publicatie te doen, ende daer gelycke publicatie van nooden sal wesen ghedaen te worden:

Soo

Soo begeeren de Staten voornoemt, dat myne Heeren gelieven het Articul, hier aen gehecht, te doen publiceren ter plaetse daer de Staten het selve sullen begeeren gepubliceert te worden. 1560. 31. Maert.

Het voorsz Articul.

Dat alle Turfluyden, willende haren Turf in Hollandt gedolven ofte geslagen voeren uyt den selven Lande, gehouden sullen wesen een Teycken te nemen van den Collecteur van der Plaetse, voor-by de welcke syluyden met haren Turf sulleu willen passeren, dat syluyden den selven behoorlycke Atteftatie van de geswore Tonsters vertoont hebben van de meenichte van den Turf by henluyden geladen, ende dat sy dien, achtervolgende den Impost, van den voorsz duyt op den swarten Turf, ende eene penningh op den witten Turf ofte Vincken betaelt hebben.

EOdem, hebben deselve Gecommitteerden gemaeckt seeckere Instructie, voor de Impostgaerders van het voorschreve duytken, sulcks hier naer volght. Instructie voor de Impostgaerders van het duytken op de tonne Turf.

1560.
31. *Maert.*

Instructie om de Impostgaerders, van het duytken op de tonne Turfs gevoert, ofte die men voeren sal uyt den Lande van Hollandt, naer vermogen den Placate, daer van de Staten 's Landts van Hollandt, by de Koninghlycke Majesteyt verleent den seventhienden November 1559.

DE voornoemde Impostgaerders sullen elcks in syn Quartier besorgen, dat 'er gesworen Tonsters van den Turf gestelt worden in de Dorpen en Vlecken daer geen Tonsters en zyn, ende dat by de Wethouders van der Plecke, soo verre die daer toe sullen willen verstaen, anders sullen de selve Tonsters doen stellen by den Hooft-Officier van der Plecke, naer vermogen van het voorschreve Placaet.

De voorsz nieuwe gestelde Tonsters sullen gehouden wesen Eedt te doen in handen van de Hooft-Officiers, soo van trouwelyck te tonnen, als van den Collecteur, daer onder sy gezeten zyn, de quantiteyt ofte grootheydt van den Turf die sy getoont hebben aen te brengen, al eer in ander werck sullen mogen treden, op de pœne in den voorsz Placate begrepen. Pag. 29.

De voornoemde Impostgaerders sullen de Schippers van den Turf, betaelt hebbende den voorsz Impost een Teycken geven, dat sy den selven behoorlycke Attestatie gethoont

thoont hebben van de meenichte van den Turf by hen geladen, ende dat dien achtervolgende den Impost van een duyt, ofte een penningh respectivelyck betaelt hebben, om daer mede hen te mogen excuseren voor andere Impostgaerders, daer sy noch voorby sullen moeten varen, ende oock voor de Officiers die haer souden willen aenhaelen, ende de boeten in het Placaet begrepen afnemen. 1560. 31. Maert.

Dat elck Impostgaerder sal den Schipper, Turf geladen hebbende, doen aenleggen om den Impost te betalen, ten ware hy konde verthoonen met een Teycken als boven, elders den Turf verimpost te hebben, want des niet vertoonende, sal hy schuldigh zyn den Impost te betalen, ofte ten minsten de penningen te consigneren, ende onder den Impostgaerder te laten, tot dat hy van de geallegeerde betalinge bewesen en vertoont sal hebben.

Ende in gevalle den voornoemden Schipper niet en wilde aenleggen ofte obedieren, sal den Impostgaerder het Schip met den Turf mogen aenhalen ende houden in arrest, ter tydt toe den Schipper den Impost betaeldt sal hebben met de kosten daeromme ghedaen, nemende tot sijnder assistentie de Dienaers van den Hooft-Officier.

Welcken Hooft-Officier sal gehouden wesen de selve assistentie te doen, naervolgende de Commissie by den Hove van Hollandt, hen daer toe verleent, ende sal ghenieten voor syne moeyten alsulcke confiscatie en-

1560. 31. *Maert.* de proffyten, als hem by den voorsz Placate toegevoeght is:

In gevalle yemandt van de voornoemde Impostgaerders oorbaer dunckt, het voorsz Placaet elders onder sijn bedryf gepubliceert te worden, dan daer het gepubliceert is, sal het selve de Regeerders van de Hooft-Stadt, daer onder sy gezeten is, te kennen geven, om gedaen te werden na behooren.

Ende aengaende de Schippers ofte Turfvoerders, die zedert den eersten February laetstleden, dat den voorsz Impost innegegaen is, voor-by eenige Wachten, het zy op de Laeghe Swaluwe ofte elders, met Turf ghevaren zyn, sonder den voorsz Impost betaelt te hebben, daer van sullen de Impostgaerders, elcks in sijn Quartier, hen informeren (by assistentie van den voornoemden Officier) van de namen van de Turfvoerders, midtsgaders van de quantiteyt ofte groote van den Turf die uytgevoerdt is, ende alle het selve de Staten overschryven, omme daer inne geremedieert te worden, ende de selve Onwilligen te doen betalen en corrigeren naer exigentie van der saecke, het zy by de voorsz Officiers, of by den Hove van Hollandt, al na vermogen van 't voorsz Placaet.

Dat den Ontfanger Coebel met de penningen onder hem wesende.

EOdem, hebben de Staten geresolveert, dat den Ontfanger van het ghemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, de penningen onder hem wesende sal leveren in handen van Jasper Schetz, Heere van Grobbendonck, om daer mede te los-

loſſen de Obligatien van de Staten, bedragende ter ſomme van omtrent hondert duyſent guldens, onder ſulcken redelyck frait, als hy met Mr. Jan van Nieuwenburgh, Penſionaris van Amſterdam, met hem ſal mogen overkomen, nemende ſulcke verſeeckertheydt van den voornoemden Jaſper Schetz, voor de Hooft-ſomme van de voorſz Obligatien, als ſy beſt ſullen konnen krygen; ende hebben ſulcks gecommitteert den voornoemden Ontfanger, ende den voornoemden Jan van Nieuwenburgh, omme met den voorſz Jaſper Schetz in de voorſz ſaecke te negotieren ten meeſten oorbaer van het ſelve Landt; ende ſoo verre den voornoemden Schetz de ſelve penningen niet en ſouden willen ontfangen onder redelyck frait, ſullen de voorſz Gedeputeerden voorts beſoigneren, ſulcks ſy bevinden ſullen naar gelegentheydt van de ſaecke oorbaerlyckſt te weſen, loſſende twee Renten, ſtaende op het gemeene Landt, daer van de eene toekomt de Erfgenamen van wylen Arent van Dalo, ende de andere Gerard Sterck, of anderſints in alles doen den oorbaer na behooren.

1560. 31. *Maert.* ſende ſal loſſen de Obligatien van de Staten. Pag. 30.

Den 1 *April* 1560.

1. *April.*

BY de Staten geviſiteert zynde de Articulen, met de Appoſtillen daer op geſteldt, beroerende de vorderinghe ende abbreviatie van de Juſtitie, hebben de Reſolutie van te vervolgen het innehouden van de ſelve Articulen, overmidts de diverſité van de opinien noch uytgeſtelt.

Beroerende de Articulen op de vorderinge van de Juſtitie.

1560. 1. April. DE Appostillen op de vierde, vyfde, sesde, sevende, en achtste Art. zyn geadvoyeert.

Op het negende Articul hebben geresolveert, dat alsoo het innehouden van dien soo grootelycks soude doen tot vorderinge van de saecken van Parthyen, de welcke met kennisse van saecken de Requesten Civil souden verleent worden, ende dat daer door de traineringe van de Processen verhoet soude wesen, men sal insisteren omme het versoeck, ende het innehouden van dien te verkrygen, te meer, alsoo de Majesteyt daer by geen verlies en sal hebben, midts dat hy van de selve Requesten Civil, die by den Hove van Hollandt gegeven souden worden, soo veel sal mogen nemen, als hy doet van 't Zegel van die van den Grooten Raede.

Eodem is geresolveert, dat alsoo by de Appostille op het thiende ende elfde Art. blyckt, dat het thiende Articul geaccordeert is, ende dat de restrinctie aldaer gestelt, hen alleen schynt te extenderen op het elfde Articul, ende dat de selve schynt alleen gestelt te zyn, overmits het advis van die van den Grooten Raede ende van Hollandt, die geerne *per indirectum* de publicatie van de getuygenis souden beletten, en dat geen minder redenen dient te hebben de publicatie van de enquesten, vallende op de poincten van Officie dan van andere enquesten, men daeromme sal insisteren omme simpelyck te hebben geaccordeert het inhouden van de voorsz Articulen, ende dat men voorts sal vervolgen afgedaen te hebben seeckere Articulen, gestelt in seeckere Ordonnantie, gemaeckt by die van den

den Grooten Raede, daer by schynt gestatueert te wesen, dat Parthyen aldaer geen openinghe van enquesten en souden hebben dan naer voorgaende versoeck en ordonnantie van den selven Grooten Raede, alsoo het selve is directelyck contrarie den Octroye van de Staten, alsoo het selve Octroy houdt, dat de Staten in alle saecken sullen openinge hebben, daer na Rechten publicatie toegelaten werdt. 1560. 1. April.

De Appostille op het twaelfde ende dertiende Art. hebben de Staten geadvoyeert.

Op het laetste Articul is geseydt te insisteren, ofte ten minsten te vervolgen dat de Officiers, ofte Procureur Generael geinterdiceert soude worden te appelleren, ofte te reformeren in Criminele saecken, ter tydt toe op het selve Articul gedisponeert sal worden, ofte dat Parthyen appellerende in gelycke Criminele saecken, by provisie hare appellatie gerefereert sal worden, Pag. 31.

EOdem is geseydt, dat by den Advocaet ende die gene, die over het maken van de voorsz eerste Art. geweest zyn, seeckere Instructie gemaeckt sal worden, inhoudende expresse verklaringhe van de redenen, waeromme de voorsz Art. behooren geaccordeert te worden, en dat het selve by de Staten boven komende, 't welck apparentelyck onlanghs geschieden sal, in alder diligentie vervolght sal worden.

Requeste van de Staten tegens de Tapichiers van Brabandt en Vlaenderen.

EOdem is geresolveert, dat omme te beletten de versochte publicatie van seeckere Placaten, geimpetreert by diversche Tapichiers van Bra-

1560. Brabandt ende Vlaenderen, men ſal overgeven
2. April. de Requeſte hier naer geinſereert.

U Mogende Heeren van den Raede.

GEven in alder ootmoet te kennen de Edelen, ende ſes groote Steden van Hollandt, repreſenterende de Staten van den ſelven Lande, hoe dat diverſche Tapichiers van Brabandt ende Vlaenderen in den jare vyfthien hondert een en vyftigh, van de Keyzerlycke Majeſteyt geimpetreert hebbende ſeecker Placaet ofte Octroy, op het ſtuck van de Neeringe ende het maecken van de Tapicheryen, hebben onlanghs geleden geobtineert van de Hartoginne van Parma, Regente, ende Gouvernante van deſe Nederlanden ſeeckere Brieven, addreſſerende aen den Schout van Leyden, daer by hen bevolen wert het ſelve Placaet ofte Octroy, binnen de voorſz Stede van Leyden te doen publiceren; ende alſoo apparent is, dat de voornoemde Tapichiers van Brabandt ende Vlaenderen de voorſz publicatie mede ſullen begeren gedaen te worden in andere Steden van Hollandt, Vrieſlandt ende Utrecht, daer de Neeringe van de Tapicheryen te maecken gepleeght werdt, ende dat het ſelve hen gedacht heeft geheel onredelyck te weſen, ende dat men in den Lande van Hollandt geen Placaten en magh publiceren dan by een Deurwaerder, ende met Brieven van Attache van deſen Hove, ſoo heeft den voornoemden Schout geweygert de ſelve pu-

publicatie te laten doen, en het selve de Supplianten vertoont ende te kennen doen geven, omme daer tegens voorsien ende geremedieert te worden; ende alsoo de Supplianten bevinden geen apparentie te wesen, dat men sulcken ofte gelijcke Placaet geimpetreert by die van Brabandt, henluyden ongehoort alhier in Hollant soude doen publiceren, bysonder aenschouw nemende, dat het voorsz Articul bevonden wert gantschelyck onredelijk te zyn op alle Neeringe sulcke Ordonnantie te mogen maecken, als sy bevinden souden oorbaerlyk ende proffytelyckst te wesen, daer toe oock hebbende van de Voorsaten van de Koninghlycke Majesteyt expresse Privilegien; biddende ende versoecken daeromme dat U myn Heere gelieve, geen Brieven van Attache te verleenen op het voorschreve Placaet, sonder eerst ende alvooren de voornoemde Staten daer op te hooren. 1560. 1. April.

Den 2 April 1560. 2. April.

HEbben de Staten gheresolveert, dat syluyden boven komende, sullen vervolgen assignatie voor de achtien duysent guldens, daer vooren de vyf groote Steden, ende die van Amsterdam apart verzegelt hebben, welcke assignatie die Majesteyt gehouden is, en oock belooft heeft sulcks te doen. Te vervolgen assignatie voor de achtien duysent guldens. Pag. 32.

Eo-

1560. 2. April. Dat Coebel sijn onkosten vervolgen sal aen de Majesteyt. *Eodem* is geresolveert dat Coebel, nopende syne vacatien ende alle onkosten die hy aen de Koninghlycke Majesteyt ten achteren is, sal vervolgen aen de Majesteyt sonder die te korten aen de penningen van de Staten, dan sullen de Staten te vreden wesen ooghluyckinge te doen.

Advoyissement van de Staten, van den staet van Bol. *Eodem*, hebben den Staten, den staet van den Ontfanger Bol, sulcks die gemaeckt is, geadvoyeert, ende dancken de Gecommitteerden van hare besoignes.

Dordrecht en Haerlem gecommitteert, omme hen te informeren op het recken van de Laeckenen. *Eodem*, zyn die van Dordrecht ende Haerlem gecommitteert, omme hen te informeren op het inhouden van de Requeste van de Staten, beroerende het recken van de Laeckenen, ende bysonder van de Engelsche Laeckenen; ende hebben de Requeste gelevert die van Haerlem, de welcke gebesoigneert hebbende, sullen die oversenden die van Dordrecht, om op de naeste Vergaderinge daer van rapport te doen.

Acte die van Dordrecht, gelevert, beroerende de Factoors van de Wynen aldaer. *Eodem*, is die van Dordrecht seeckere Acte gelevert, sulcks hier naer volght.

Alsoo seeckere quæstie ende geschillen tusschen de Edelen, ende vyf groote Steden van Hollandt, op ende jegens die van Dordrecht, beroerende of Grossiers ofte Factoors van de Wynen aldaer, geen Poorters wesende, betalen sullen den Impost dan niet, soo souden de voornoemde Edelen, ende de vyf Steden te vreden wesen, dat

voor

voor dit Jaer den Impost binnen de voorsz Stede van Dordrecht, soo verre als het aengaet de voornoemde Grossiers ende Factoors van de Wynen verpacht sal worden, als de selve in het voorleden Jaer verpacht is, onvermindert ende sonder præjuditie als voren, van het recht van de voornoemde Edelen ende vyf Steden, ende mits reserverende aen henluyden voor dit selfde Jaer, den Impost van de selve Grossiers ende Factoors, geen Poorters wesende, ende dat het selve geinsereert sal worden in de Ordonnantie van de toekomende Verpachtinge, begeerende de voornoemde Edelen ende vyf Steden, dat de Gedeputeerden van Dordrecht tegens de naeste Vergaderinghe hare Meesters rapport willen doen, of sy met de selve præsentatie te vreden zyn dan niet. 1560. 2. April.

Eodem, hebben de Staten mede geresolveert, dat in de Ordonnantie van den Impost van den toekomende Jare vyftien hondert tsestigh, in de plaetse van het naeste laetste Articul, gestelt sal worden het Articul hier naer volgende.

Dat men in de plaetse van het naest laetste Articul van de Ordonnantie van den Impost, sal stellen het naervolgende Articul.

Dat alle Wynverkoopers, Grossiers ende Factoors, huyshoudende Burgers ofte Poorters wesende, van Rhynsche ofte Westerse Wynen, betalen sullen voor haer Impost van de Wynen die sy drincken voor haer Familie ende Gasten voor een geheel Jaer; te weten, de Verkoopers van Rhynsche Wynen, den Impost van vyf Amen Rhynsche

Wy-

1560. 8. April. Wynen; ende de Verkoopers van de Westersche Wynen, den Impost van drie Amen, ofte soo veel meer ofte min, als elck van henluyden by Eede verklaren sal willen minder gedroncke te hebben, of dat sy met den Impostmeester ofte Collecteur sullen accorderen dat hy te vreeden zy; ende reserveren de Staten aen henluyden voor dit tegenwoordige Jaer den Impost van de voorsz Wynverkoopers, Grossiers en Factoors, geen Poorters wesende.

Pag. 33. Rapport van de Staten, op de Propositie van den Stadthouder. *Eodem*, is by de voornoemde Staten de voorsz antwoorde op de voorsz twee Poincten myn Heere den Stadthouder gedaen, de welcke gehoort hebbende, was van geender meeninge de selve sulcks te accepteren, ofte de Hartoginne daer van rapport te doen, ende heeft sulcks versocht dat sy weder daer van elcks in den haren rapport souden doen omme vruchtbaer antwoordt, en tot contentement van de Majesteyt inne te mogen brengen, ende heeft de Staten dagh bescheyden weder in de Herberge te wesen den achtsten deser maendt April.

Heeft voorts de selve van nieuws gedaen seeckere Propositie, ende de selve belast ten voorsz dage daer op mede antwoort inne te brengen.

Dagh-

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 9. *ende* 10. *April* 1560.

1560. 9. *ende* 10. *April.*

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Asſendelft.

Van Lockhorſt.

Van Kenenburgh.

Van Poelgeeſt.

Van Warmont.

Van Wyngaerden, ende

Jacob vander Duyn.

Ende van de Steden.

Wouter Barthoutſz, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Wouter van Beeckeſteyn, Burgemeeſter, ende

Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.

Corneliſz Janſz Kruysſer, Burgemeeſter, ende

Mr. Jacob van den Eynden, van Delft.

Mr. Frans Adriaenſz, Burgemeeſter, ende

Mr. Jacob de Milde, van Leyden.

Pieter Canter, Burgemeeſter, ende

Mr. Adriaen Sandelyn van Amſterdam.

Jan Dirckſz Thoen, ende

Jan Klaeſz Diert, Burgemeeſters van der Gouda.

Omme eyndelyck te reſolveren op de Petitien van de Koninglycke Majeſteyt, te weten eerſt de converſie van de 2000 Paerden, die gedeſtineert waren in continuelen dienſt te weſen, ende ſes duyſent op Gagien, in drie duyſent gelycke Paerden in geſtadigen dienſt; de verkoopinge van de vyfthien duyſent guldens 'sjaers, tegens den penningh twaelf;

1560. 9. ende 10. April.

twaelf; ende dat voorts ſyluyden ſouden willen accorderen de ſomme van ſeven en dertigh duyſent vyf hondert guldens 's jaers, voor den tijdt van drie Jaren, omme daer mede te betalen de beſoldinghe van drie duyſent twee hondert Hoofden, die in de plaetſe van de Spaenſche Voet-knechten, in de Sterckten van de Frontieren geleydt ſouden worden.

Beroerende de beſoldinge van de Voet-knechten, ende de veranderinge van de Paerden.

HEbben gereſolveert, dat alſoo de beſchermeniſſe van de ſelve Frontieren, by de Generalité van de Staten van alle de Landen van herwaerdts over aengenomen is by believen van ſyne Majeſteyt, als blycken magh by de Acte daer van zynde, in dato den twintighſten dagh van Mey vyfthien hondert acht en vyftigh, dat de verſochte beſoldinge van de Voet-knechten, ende de veranderinge van de Paerden, weſende van eene natuyre, ende van malkanderen dependerende, niet en kan noch en behoort te geſchieden dan by de ſelve Generale Staten, met de welcke die van Hollandt, beroerende de defenſie van de Frontieren, getreden zyn in gemeene obligatie ende verbant; dat daeromme, ſoo wanneer ſy met de Generale Staten van herwaerts over, tot dien eynde ontboden ſullen worden, hen daer in dragen ſullen na behooren.

Pag. 34. Ende beroerende het verſoeck van de verkoopinge van de vyftien duyſent guldens 's jaers, te halen op renten den penningh twaelf, by ſijnder Gen: ten ſelven dage vernieuwt, ende werden geproponeert; ſeggen de voornoemde

de Staten dat ſy niet en twyffelen, of ſyne Majeſteyt heeft tot meermalen, geduyrende deſe laetſt voorgaende Oorlogh wel verſtaen de goetwilligheydt van de Onderſaten van ſyne Majeſteyts Landen van Hollandt, de welcke ſyne Majeſteyt naer alle haer vermogen bygeſtaen hebben, en veele ende diverſche ſommen van penningen gereet opgebracht, als by wegen van Thiende penningen, tot meermalen gelicht by Schoorſteen-geldt, Margen-geldt, Schiltalen, ende andere extraordinaris Middelen, naer exigentie van de nootſaeckelyckheydt gevonden, behalven de groote leeninghe, tot tweemael by de Onderſaten van Hollandt ghedaen, by de welcke een groote exceſſive ſomme van penningen uyt den Lande van Hollandt gelicht is, ende meer, naer advenant dan van eenige van de andere Landen van herwaerts over, elck op den ſynen reguard genomen zynde, boven noch alle de groote, ſware, ende extraordinaris laſten van de Dyckagien, binnen den voorſz tydt van Oorloge in Hollandt genoten, ende het verlies van de Haringhvaert, mitsgaders het verlies van over de ſes hondert groote Schepen, met de Waren en Koopmanſchappen daer inne geladen, door het welcke de Onderſaten van Hollandt niet alleenlyck gefruſtreert en zyn van de proffyten ende beuyten van de Negotiatie, Zeylage ende Koopmanſchappen, daer de andere Onderſaten, op de Frontier gezeten, alleenlyck de vruchten van hare Landen voor een wyle tydts ontbeert hebben ghehadt; maer hebben die van Hollandt hare Hoefſtal ofte Capitael, midtsgaders alle de Vruchten tot onverwinne-

1560. 9. ende 10. April.

1560. lycke schade verloren, ende sulcks uyt hare
9. ende 10. Goederen geworpen geweest, dat sy weynigh
April. hoops hebben tot verhael te komen; ende boven alle de voorsz solventien in gereeden gelde als vooren opgebracht, ende de voorsz meenighvuldige schade oock geleden, zyn die van Hollandt noch tegenwoordelyck verbonden in de schulden van omtrent veerthien hondert duysent guldens, waer van sy die Majesteyt de Hooft-penningen opgebracht, ende daer mede naer haer vermogen, geduyrende den voorsz Oorlogh, gestaen hebben, maer zyn sy als noch schuldigh de selve te restitueren, ofte te betalen den genen, daer van sy de selve op renten den penningh twaelf genomen hebben, omme welcke restitutie te doen, sy als noch geen middel vinden en konnen, alsoo door die Beede van negen Jaren, in Mey vyfthien hondert acht en vyftigh geconsenteert, alle middelen van eenige penningen te vinden geconsommeert zyn, die oock omme de voorschreve Beede van negen Jaren op te brengen, tot meer stonden gebesicht sullen moeten worden, ende nochtans grootelijcks van nooden wesen sal, de voorsz restitutie ende aflossinge te doen, ten eynde het voorsz Landt in toekomende tyden, ende in gevalle van eenige veranderinge (die Godt Almachtigh verhoeden wil) hen selven helpen, ende synen Prince ende natuyrlycken Heere, naer gewoonlycke affectie soude mogen assisteren; boven dese moeten de Staten noch getroost zyn, een jaerlyckschen Impost over Wynen, Bieren, ende Margentalen te dragen soo lange, tot hen den tydt sulcks begeven sal

heb-

hebben, dat de voorsz Hooft-somme ende jaer- 1560.
lyckſche Renten ghemindert, ende met der tydt 9. ende 10.
afgequeren sullen worden; op welcke minde- April.
ringe ofte lossinge van de Renten voornoemt,
oock geen vasten regel ofte ordonnantie geno-
men en magh worden, overmidts de onseecker-
heydt van de Negotiatie daer op Hollandt gant-
ſchelyck gefondeert is, de welcke lichtelycken
door eene kleyne veranderinghe van de Lan-
den, omtrent Hollandt leggende, ende op de
welcke ſy Negotieren, verminderen ofte diver-
teren magh, welcke veranderinge de andere
Landen, op de Frontieren van Vranckryck leg-
gende, niet ſubject en zyn, alſoo hare Goede-
ren ende Proffyten in vaste Landen gelegen
zyn, de welcke ſy in tyden van Vrede ruste-
lycken vermogen gebruycken, daer ter contra- Pag. 85.
rie de Goederen van de Onderſaten van Hol-
landt, wiens Handelinge wydt ende zydt ſtreckt,
alle ſubite mutatien van de omleggende Landen
ſubject zyn; ende aengaende de Inkomſten van
de Landen, binnen Hollandt gelegen, het ſel-
ve is ſoo ſober, dat boven de laſten als nu daer
op ſtaende, daer uyt niet alleen niet genoegh
en magh worden de aflossinghe ofte afquytinge
van de voorſz Hooft-ſomme, maer oock niet
en ſoude konnen opgebracht worden de jaer-
lyckſche Renten, daer het voorſz Landt mede
belaſt is, behalven dat de ſelve Landen door de
ſtormen ende inundatien (die ſy ſubject zyn)
ſulcks overvallen moeten worden, dat daer
dor eenige Landen ende Luyden verlooren
ſouden worden, die als nu de laſten van den
Lande mede voor een groot deel helpen dragen,

1560. fulcks als by experientie van den Eylande van
9. ende 10. Texel, ende andere Landen (Godt betert) in
April. desen laetst voorleden Winter, ende dit tegenwoordige Jaer bevonden is, de welcke overmits hare gelede schaden, alreede verlichtinghe van hare contributie ende quote in de voorsz lasten versocht hebben; ende dunckt de Staten (onder correctie) indien andere Landen hen sulcks, naer advenant in het opbrenghen van hare penningen, dese naeste voorlede Jaren, tot de generale defensie van den Lande van herwaerdts over, by de Majesteyt versocht, gequeten hadden als die van Hollandt hopen gedaen te hebben, dat de onkosten ende achterwesen van den Oorlogh, tot furnissement van de welcke de voorsz Beede ge-eyscht wert merckelyck verhoedt soude hebben geweest; hier by ghevoeght dat die van Hollandt, by den Impost op de Wynen, tegenwoordelyck belast zyn voor den tydt van vier Jaren, daer sy nochtans verseeckert zyn dat die van Utrecht, en eenige andere Landen daer van niet en betalen, waer door dat grootelijcks gecauseert sal worden de diversie van de Koopmanschappen van de Wynen, in den Lande daer den selven Impost niet betaelt en werdt, daer nochtans het versoeck van den voorsz Impost generalyck over de Landen van herwaerdts over een is geweest, ende dat geen reden en is dat die van Hollandt, daer mede meer dan alle de andere beswaerdt sullen worden, bysonderlyck reguard genomen zynde op de intentie van het consent in den voorsz Impost by hen ghedragen, als dat de selve generalyck over alle de Landen van herwaerdts over,

ge-

1560. 9. ende 10. April.

gelyckelyck gedragen souden worden, ende dat sy meer redenen van excuse hadden dan de andere, als daer door vallende in diversie van de Negotiatie van de Wynen meer dan andere Landen; omme alle welcke redenen, ende bysonder in consideratie van de groote goedtwilligheydt, geduyrende desen voorgaenden laetsten Oorlogh, by die van Hollandt syne Majesteyt bewesen; versoecken de Staten in alder ootmoedigheydt, dat de Majesteyt believe henluyden van de voorsz ge-eyschte Petitie van vyftien duysent guldens 's jaers te verdragen; biddende voorts mynen voorsz Heere den Stadthouder, dit in der bester voegen de Hoogheydt van de Hartoginne, uyt den naem van de Majesteyt aen te dienen.

De eerste Requeste overgegeven tegens den Tollenaer van den Zeeuwschen Tol, de Maj. weder te presenteren.

Eodem, is by de Staten geresolveert, dat men de eerste Requeste by de Staten overgegeven, tegens den Thollenaer van den Zeeuwschen Thol, weder sal overgeven, ende de Majesteyt presenteren, omme te mogen blyven by haer oude possessie,

Requeste van Cornelis Adriaensz Turfsloot.

Eodem, is op de Requeste van Cornelis Adriaensz Turfsloot, van Dordrecht, versoeckende reparatie van den interest, gheleden door het arrest van den Proost van Middelburgh; die van Delft en Leyden gecommitteert om syne declaratie te taxeren,

Pag. 36. Staet en calculatie van de onderhoudin-

Eodem zyn gecommitteert, omme te doorsien den staet ende calculatie van de onderhoudenisse van de twee duysent paerden, die van

1560. Haerlem, Delft, ende den Advocaet, met
9. ende 10. April. den Ontfanger Coebel, t'huys gekomen zynde.

ge van de ordinaris Benden.

Beroerende het recken van de Laeckenen. *Eodem*, die van Dordrecht ende Haerlem rapport gedaen hebbende, beroerende het recken van de Laeckenen, hebben geresolveert een Requeste over te geven aen de gene, omme Placaet te verkrygen als versocht wert; achterlatende nochtans het Articul of Poinct, dat men de Laeckenen soude droogen, opronden ofte perssen.

Dat de augmentatie van de twee duysent Paerden behoort te geschieden by de Generale Staten. Den tienden hebben de Edelen, Delft, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda geseydt, dat de conversie van de Paerden ende besoldinge van de Voetknechten, behoort te geschieden by de Generalité van de Staten, alsoo de defensie van de Frontieren by hen aengenomen is, dan vernemen in communicatie dat men op de voorsz Poincten niet en sal concluderen, sonder eerst rapport te doen aen de Staten, en als dan te concluderen sulcks men bevinden sal de saecke te eysschen, met welcke opinie die van Dordrecht en Haerlem, hen daer mede conform gemaeckt hebben.

Te vervolgen de expeditie op de ongeregeltheydt van het Slagturven. *Eodem*, hebben de Staten gecommitteert Mr. Jacob de Milde, omme soo wanneer den Commissaris Sasbout sijn rapport gedaen soude hebben op de sake van de ongeregeltheydt van het Slaghturven, te vervolgen de expeditie van de selve saecke, die met hem sal mo-

mogen nemen yemandt, hen op 't ftuck van de Veenen verftaende. 1560. 9. ende 10. April.

Eodem is gerefolveert, die van Dordrecht mede te geven het gunt hier naer volght.

Acte die van Dordrecht mede gegeven, beroerende de Groffiers en Factoors van de Wynen.

Alfoo feeckere quæftie ende gefchil is tuffchen de Edelen, ende vyf groote Steden van Hollandt, op ende jegens die van Dordrecht, beroerende, of de Groffiers en Factoors van de Wynen, aldaer geen Poorters wefende, ende huyshoudende, betalen fullen den Impoft dan niet; foo fouden de voornoemde Edelen, ende vyf Steden te vreden wefen, dat voor dit Jaer vyfthien hondert tfeftigh, den Impoft binnen der voorfz Stede van Dordrecht, foo verre als het aengaet de voorfz Groffiers ende Factoors van de Wynen, verpacht fal worden, als de felve in voorleden Jaer verpacht is, onvermindert en fonder præjuditie altoos van 't recht van de voorfz Edelen ende vyf Steden, ende van die van Dordrecht, ende van de Factoors ende Groffiers; ende mits referverende aen henluyden voor dit felfde Jaer den Impoft van de felve Groffiers ende Factoors, geen Poorters wefende, ende nochtans huyshoudende, ende dat het felve geinfereert fal worden in de Ordonnantie van de toekomende verpachtinge, ofte fullen de Edelen ende vyf Steden noch te vreeden zyn, de claufule van referve uyt de verpachtinge te laten, midts dat de Re-

1560. 9. ende 10. April. geerders van Dordrecht ſtaen ſullen voor den Impoſt van de ſelve Factoors voor deſen Jare, ende dat ſy aen beyde zyden hen ſullen reguleren naer het Appoinctement van de Hoogheydt van de Hartoginne, ende van myn Heeren van den Secreten Raede: Begeerende de voornoemde Edelen ende vyf Steden, dat de Gedeputeerden van Dordrecht tegens de naeſte Vergaderinge haer rapport willen doen, of ſy met de ſelve preſentatie te vreden zyn dan niet, of anders ſullen de Staten genootſaeckt moeten weſen, die van Dordrecht te ſtellen op een tauxe, als van andere Steden onwilligh weſende, gepleeght is.

Pag. 37. Daghvaert in den Hage gehouden, op

17. April. *Den 17. April 1560.*

P R Æ S E N T E N,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Aſſendelft.

Van Lockhorſt.

Van Poelgeeſt, ende Jacob vander Duyn,

Ende van de Steden.

Cornelis Hendrickſz, Schout, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht,

Mrs. Dirck Ramp, Burgemeeſter, ende Lambrecht Jacobſz, van Haerlem.

Cornelis Franſz Kruyſſer, Burgemeeſter, ende Mr. Jacob van den Eynden, van Delft.

Mr. Frans Adriaenſz, Burgemeeſter, ende Jacob de Milde, van Leyden,

Pie-

Pieter Cantert, Burgemeester. Mrs. Adriaen Sandelyn, ende Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam. Jan Dirck Thoen, ende Jan Klaesz Diert,	Burgemeester vander Gouda. Omme eyndelyck te resolveren op de voorgaende drie diversche Propositien, by de Hartoginne van Parma de Staten van Hollandt gedaen.	1580. 17. April.

TEn voorsz dage gehoort hebbende het rapport van den Ontfanger Coebel, ende Mr. Jan van Nieuwenburgh, hebben de voornoemde Staten gepersisteert by haer voorgaende antwoorde, negative myn Heere den Stadthouder laetstmael ghedaen, op de voorschreve drie diversche Petitien. Te persisteren by de antwoorde negative op drie diversche Petitien.

Eodem, zyn die van der Gouda gecommitteert, tot Gent in Vlaenderen te vernemen wat consent die van Vlaenderen gedragen hebben in de gelycke drie voorsz Propositien, henluyden naer advenant gedaen, ende omme nouh eenige andere Poincten te vernemen, volgende de Memorie henluyden mede gegeven. Gouda gecommitteert omme te vernemen na eenige Poincten in Vlaenderen.

Eodem, hebben die van Dordrecht gerefuseert de presentatie henluyden op de naeste voorgaende Daghvaert, beroerende de Factoors en Grossiers van de Wynen, aldaer huys houdende. Die van Dordrecht refuseren de presentatien.

1560. 17. April. Vrydom van Impost voor de Hartoginne van Parma, &c. *Eodem* is geresolveert, in de toekomende verpachtinghe van den Impost, te doen in den Hage, te eximeren de Hartoginne van Parma, ende den Stadhouder, indien sy binnen dat Jaer hier komen.

Concept op het krimpen van de Laeckenen. *Eodem* is geresolveert, de Requeste by de Staten geconcipieert, op het krimpen van de Laeckenen, by der ellen uyt te snyden, den Raedt van Hollandt over te leveren, om het Placaet te doen maecken.

Converſie van de Renten den penningh twaelf, in den penningh ſeſtien. *Eodem*, zyn gecommitteert Simon Gerritsz, Burgemeester van der Gouda; ende Frans van Valckesteyn, Secretaris, omme te trecken in Brabandt, ende te doen conversie van de Renten den penningh twaelf, in den penningh sestien, ofte te lossen met gevalueert geldt, gelyck syluyden in Zeelandt gedaen heeft.

Pag. 38. Instructie voor de Collecteurs, dienende tot executie van 't duytken op de tonne Turf. EOdem, de Staten gevisiteert hebbende seeckere twee Instructien, ghemaeckt by den Advocaet van den Lande, ende den Pensionaris van Dordrecht, merckelyck verandert en geaugmenteert zynde boven de voorgaende Instructie, dienende tot executie van het duytken op elcke tonne Turf, gaende uyt den Landen van Hollandt, de eene voor de Collecteurs van het selve duytken, ende de andere voor de Officiers van de Plaetsen daer de selve Collectatie geschiedt; hebben geresolveert van elck van de voorsz Instructien, elcken Collecteur en Officier een over te senden.

In-

Instructie gemaeckt by de Staten van Hollandt, voor de Collecteurs van den Impost van een duytken op elke tonne Turf gevoert, ofte die men voeren sal uyt den Lande van Hollandt, naer vermogen der Placaten, daer van de Staten 's Landts van Hollandt, by de Koninghlijke Majesteyt verleent den seventienden November vyftien hondert negen en vyftigh. 1560. 17. April.

De voornoemde Collecteurs sullen elcks in haer Quartier besorgen, dat de gesworen Tonsters van den Turf gestelt worden in de Dorpen, ende Vlecken daer geen Tonsters en zyn, ende dat by de Wethouders van der Plecke, soo verre die daer toe sullen willen verstaen, of anders sullen de voorsz Collecteurs deselve Tonsters doen stellen by den Hooft-Officier van de Plecke, naer vermogen van het voorsz Placaet.

De voorsz gestelde Tonsters sullen ghehouden wesen Eedt te doen in handen van de Hooft-Officiers, van getrouwelyck te tonnen, ende de Tonsters wonende ter Plaetse van de residentie van de Collecteurs, sullen ghehouden zyn de quantiteyt ofte meenichte van den Turf die sy getont hebben, den Collecteur aen te brengen al eer sy in een ander werck sullen mogen treden,

1560. 17. April. den, op de pœne in den voorsz Placate begrepen.

De voornoemde Collecteurs en sullen niemandt van de Turfvoerders laten passeren voorby haer Wacht, ten zy dat de selve vertoonen by certificatie van de voorsz Tonsters, hoe veel tonne Turfs dat sy ghe-laden hebben, ofte dat die Tonsters tonnende binnen de Plaetse van hare residentie, den Collecteur aldaer by Eede verklaert hebben, hoe veel tonnen Turfs in 't Schip geladen zyn.

De voornoemde Collecteurs sullen de Schippers van den Turf, betaelt hebbende den voorsz Impost, een Teycken geven van de betalinge, onder haer handt van den naem van de Schippers, ende van den dagh ende tydt dat sy den Impost betaelt hebben, omme daer mede hen te mogen excuseren voor andere Collecteurs, daer sy noch voor-by sullen moeten varen, ende oock voor de Officiers die haer souden willen aenhalen, ende de boeten in het Placaet begrepen afnemen.

Dat elcke Collecteur sal de Schippers, Turf geladen hebbende, doen aenleggen omme den Impost te betalen, ten ware hy konde verthoonen met een Teycken als boven, elders den Turf verimpost te hebben, want des niet verthoonende, sal hy schuldigh zyn den Impost te betalen, ofte ten minsten de penningen te consigneren, en onder den Collecteur te laten, tot dat hy van de geallegeerde betalinge bewesen en vertoont sal hebben.

En-

Ende in gevalle den voornoemden Schipper niet en wilde aenleggen ofte obedieren sal, den Collecteur het Schip met den Turf mogen aenhalen, ende houden in arrest, ter tydt toe den Schipper den Impost betaelt sal hebben, met de kosten daeromme ghedaen, nemende tot syne assistentie de Dienaers van den Hooft-Officier, soo verre het noot zy. 1560. 17. April. Pag. 39.

Welcken Hooft-Officier sal gehouden wesen de selve assistentie tot allen tyden te doen, ende sal genieten voor sijn moeyte en assistentie alsulcke confiscatien en proffyten, als hem by den voorsz Placate toegevoeght zyn.

In gevalle yemandt van de voornoemde Collecteurs oorbaer dunckt het voorsz Placaet elders onder synen bedryve gepubliceert te werden, dan daer het gepubliceert is, sal het selve de Regeerders van de Hooft-Stadt, daer onder hy gezeten is, te kennen geven, om gedaen te worden na behooren.

Ende aengaende de Schippers ofte Turfvoerders, die zedert den eersten February laetstleden, dat den voorsz Impost innegegaen is de voorgaende publicatie van het voorsz Placaet voorby eenige Wachten, het zy op Laege Swaluwe, ofte elders met Turf gevaren zyn, sonder den voorsz Impost betaelt te hebben, daer van sullen de Collecteurs, elcks in sijn Quartier, hen informeren (by assistentie van den voornoemden Officier) van de namen van de Turf-

voer-

1560. 27. *April.* voerders, mitsgaders van de quantiteyt ofte meenichte van den Turf die uytgevoert is, ende al het selve de Staten overschryven, omme de selve Onwilligen te doen betalen en corrigeren naer vermogen van 't voorsz Placaet.

Hebben mede de voornoemde Staten gelycke Instructie gemaeckt voor de Officiers, daer onder eenige Collecteurs van den Impost van het duytken gezeten zyn, mits daer uyt latende het tweede en achtste Art.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

26. ende 27. *April.* *Den 26. ende 27. April 1560.*

PRÆSENTEN

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.

Van Lockhorst, ende

Van Wyngaerden.

Ende van de Steden.

Pieter Jacobsz Muys.

Dirck van Nuysenburgh, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Mr. Quiryn Dircksz, ende

Lambrecht Jacobsz, van Haerlem.

Cornelis Jansz Kruysser, Burgemeester, ende

Mr. Jacob vanden Eynden, van Delft.

Mr. Frans Adriaensz, Burgemeester, ende

Jacob de Milde, van Leyden.

Jan Klaesz Hoppe, Burgemeester, ende

Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.

Jan Dirck Thoen, ende

Job

Job Fransz, vander Gouda.

Omme eyndelycken te resolveren op de laetste Propositie, by den Prince van Orange, den tweeden April laetstleden gedaen. 1566. 26. ende 27. April.

TEn voorsz dage hebben de voorsz Staten geresolveert antwoorde negative, sulcks hier na volght. Antwoorde negative.

OP het versoeck ende aengeven by den Doorluchtigen, Hooghgebooren, ende seer vermogende Heere, myn Heere den Prince van Orange, &c. Stadthouder Generael van Hollandt, Zeelandt en Vrieslandt, de Edelen ende ses groote Steden van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, gedaen op den tweeden April vyfthien hondert tsestigh voor Paesschen, ende andere naervolgende dagen, ten eynde sy syne Majesteyt souden willen accorderen de conversie van de twee duysent Paerden, die gedestineert waren te wesen in den continuelen dienst, ende ses duysent op Gagien, in drie duysent gelycke Paerden in gestadigen dienst; ende dat voorts syluyden souden willen accorderen de somme van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens 's jaers, voor den tydt van drie Jaren, omme daer mede te betalen de besoldinghe van drie duysent twee hondert Hoofden Voet-knechten, die in de plaetse van de Spaensche Voetknechten, in de Sterckten van de Frontieren geleydt souden worden tot nootelycke defensie ende Pag. 40.

be-

1560. 26. ende 27. April.

bewaernisse van de selve Frontieren; seggen de Edelen, ende Gedeputeerden van de vyf groote Steden van Hollandt, alsoo de beschermenisse van de selve Frontieren by de Generalité van de Staten van alle de Landen van herwaerdts over, aenghenomen is by believen van syne Majesteyt, als blycken magh by de Acte daer van zynde, in dato den twintighsten dagh van Mey vyftien hondert acht en vyftigh, ende dat de versochte besoldinghe van de Voet-knechten, ende van de veranderinge van de Paerden, wesende van eender natuyre, ende van malkanderen dependerende, niet en kan noch en behoort te geschieden dan by de selve Generale Staten, met de welcke die van Hollandt, beroerende de defensie van de Frontieren, getreden zyn in gemeene obligatie ende verbandt, dat daeromme soo wanneer sy met de Generale Staten van herwaerts over tot dien eynde ontboden sullen worden, hen daer inne dragen sullen naer behooren; niet te min, soo verre sy by believen ende goede gratie van de Staten van alle de Landen van herwaerdts over, gelibereert mochten worden van de Obligatie, ende verbandt voor acht Jaren, tot onderhoudenisse van de Guarnisoenen, met de Generale Staten van herwaerts over gemaeckt, ende gestelt in haer geheel, ende daer toe hebbende suffisante assignatie van de jaerlyckscbe Renten, by der Steden voornoemt verzegelt, tot de somme toe van omtrent achtien duysent gulden 's jaers,

die

die uyt de laetste Beede van ses Jaren, ende de andere voorgaende Beeden betaelt zyn geweest, ende waer van die Majesteyt by de Acte van den Jaren vyftien hondert acht en vyftig van nonennale Beede belooft heeft de Staten voornoemt te ontheffen, en assignatie te doen, souden sy hopen elcks in den haren alsulcken rapport desen aengaende te doen, dat sy verhopen souden dat 'er eenighe vruchtbare antwoordt gegeven soude mogen worden, waer mede sy voor hare portie en contingent die Majesteyt souden mogen believen tot defensie van den Lande, voor den tydt van twee of acht Jaren, als sy in voorleden tyde gewoonlyck zyn geweest te doen; de Gedeputeerden van Dordrecht hebben voor antwoort geseydt, dat beroerende de conversie van de voorsz Paerden, sy hen maecken conform met de Edelen, ende Gedeputeerden van de vyf groote Steden, ende op het versoeck van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, zyn sy te vreden voor soo veel hen aengaet, ende mits hebbende genoegh van de Edelen, ende vyf Steden voornoemt, syne Majesteyt voor den tydt van drie Jaren eerstkomende, te assisteren met de somme van vier en twintigh duysent guldens 's jaers; wel verstaende, dat eerst ende alvooren afgedaen sal wesen den Impost die op de Wynen, voor den tydt van vier Jaren opgestelt is, ende mits hebbende de assignatie van de voorschreve achtien duysent guldens, te vinden de voorsz somme

1560. 26. ende 27. April.

Pag. 41

1560. 26. ende 27. April. van 24000 guldens by verkopinge van Renten ofte op de Schiltalen, sulcks als ten minsten quetsinge van den Lande sal dienen.

Ende beroerende het versoeck van de verkoopinge van de vyftien duysent guldens 's jaers, te halen op renten den penningh twaelf, by sijnder Gen: oock ten selven dage vernieuwt, ende weder geproponeert; seggen de voornoemde Staten dat sy niet en twyffelen, of syne Majesteyt heeft tot meermalen, geduyrende dese laetst voorgaenden Oorlogh wel verstaen de goetwilligheydt van de Ondersaten van syne Majesteyts Landen van Hollandt, de welcke syne Majesteyt naer alle haer vermogen bygestaen hebben, en veele ende diversche sommen van penningen gereet opgebracht, als by wegen van Thiende penningen, tot meermalen gelicht, by Schoorsteen-gelt, Margen-gelden, Schiltalen, ende andere extraordinaris Middelen, naer exigentie van de nootsaeckelyckheydt gevonden, behalven de groote leeninghe, tot tweemael by de Ondersaten van Hollandt ghedaen, by de welcke een groote excessive somme van penninghen uyt den Lande van Hollandt gelicht is, ende meer, naer advenant dan van eenige van de andere Landen van herwaerdts over, elck op den synen reguard genomen zynde, boven noch alle de groote, sware, ende extraordinaris lasten van de Dyckagien, binnen den voorsz tydt van Oorloge in Hollandt genoten, ende het verlies

lies van de Haringhvaert, mitsgaders het verlies van over de ses hondert groote Schepen, met de Waren en Koopmanschappen daer inne geladen, door het welcke de Ondersaten van Hollandt niet alleenlyck gefrustreert en zyn van de proffyten ende vruchten van de Negotiatie, Zeylage ende Koopmanschappen, daer de andere Ondersaten, op de Frontieren gezeten, alleenlyck de vruchten van hare Landen voor een wyle tydts ontbeert hebben ghehadt; maer hebben die van Hollandt hare Hoefstal ofte Capitael, midtsgaders alle de Vruchten tot onverwinnelycke schade verloren, ende sulcks uyt hare Goederen gheworpen gheweest, dat sy weynigh hoops hebben tot verhael te komen; ende boven alle de voorsz subventien in gereeden gelde als vooren opghebracht, ende de voorsz meenighvuldige schade oock geleden, zyn die van Hollandt noch tegenwoordelyck verbonden in de schulden van omtrent veerthien hondert duysent guldens, waer van sy die Majesteyt de Hooft-penningen opgebracht, ende daer mede naer haer vermogen, geduyrende den voorsz Oorlogh, gestaen hebben, maer zyn sy als noch schuldigh de selve te restitueren, ofte te betalen den genen, daer van sy de selve op renten den penningh twaelf ghenomen hebben, omme welcke restitutie te doen, sy als noch geen middel vinden en konnen, alsoo door die Beede van negen Jaren, in Mey vyftien hondert acht en vyftigh geconsenteert, alle middelen van 1561. 26. ende 27. April.

1560. 26. ende 27. April.

eenige penningen te vinden geconsommeert zyn, die oock omme de voorschreve Beede van negen Jaren op te brenghen, tot meer stonden gebesicht sullen moeten worden, ende nochtans grootelycks van nooden wesen sal, de voorsz restitutie ende aflossinge te doen, ten eynde het voorsz Landt in toekomende tyden, ende ingevalle van eenige veranderinghe (die Godt Almachtigh verhoeden wil) hen selven helpen, ende haren Prince ende natuyrlycken Heere, naer ghewoonlycke affectie weder soude mogen assisteren; boven dese moeten de Staten noch getroost zyn, een jaerlyckschen Impost over Wynen, Bieren, ende Margentalen te dragen soo lange, tot hen den tydt sulcks begeven sal hebben, dat de voorsz Hooft-somme ende jaerlycksche Renten ghemindert, ende met der tydt afgequeten sullen worden; op welcke minderinghe ofte lossinge van de Renten voornoemt, oock geen vasten regel ofte ordonnantie genomen en magh worden, overmidts de onseeckerheydt van de Negotiatie daer op Hollandt gantschelyck gefondeert is, de welcke lichtelycken door eene kleyne veranderinghe van de Landen, omtrent Hollandt leggende, ende op de welcke sy Negotieren, verminderen ofte diverteren magh, welcke veranderinge de andere Landen, op de Frontieren van Vranckryck leggende, niet subject en zyn, alsoo hare Goederen ende Koopmanschappen in vaste Landen gelegen zyn, de welcke sy in tyden van Vrede rustelycken

Pag. 42.

ver-

vermogen gebruycken, daer ter contrarie de Goederen van de Onderſaten van Hollandt, wiens Handelinge wydt ende zydt ſtreckt, alle ſubite mutatien van de omleggende Landen ſubject zyn; ende aengaende de Inkomſten van de Landen, binnen Hollandt gelegen, het ſelve is ſoo ſober, dat boven de laſten als nu daer op ſtaende, daer uyt niet alleen niet genoegh en magh worden de afloſſinghe ofte afquytinge van de voorſz Hooft-ſomme, maer oock niet en ſoude konnen opgebracht worden de jaerlyckſche Renten, daer het voorſz Landt mede belaſt is, behalven dat de ſelve Landen door de ſtormen ende inundatien (die ſy ſubject zyn) ſulcks overvallen mogen worden, dat daer door eenig Landen ende Luyden verloren mogen worden, die als nu de laſten van den Lande mede voor een groot deel helpen dragen, ſulcks als by experientie van den Eylande van Texel, ende andere Landen (Godt betert) in deſen laetſt voorleden Winter, ende dit tegenwoordige Jaer bevonden is, de welcke overmits hare gelede ſchaden, alreede verlichtinghe van hare contributie ende quote in de voorſz laſten verſocht hebben; ende dunckt de Staten (onder correctie) indien andere Landen hen ſulcks, naer advenant in het opbrengen van hare penningen, deſe naeſte voorlede Jaren, tot de generale defenſie van den Lande van herwaerts over, by de Majeſteyt verſocht, gequeten hadden als die van Hollandt hopen gedaen te hebben, dat de on- 1560. 26. ende 27. April.

1560. 26. ende 27. April. koften ende achterwefen van den Oorlogh, tot furniffement van de welcke de voorfz Beede ge-eyscht werdt, merckelyck verhoedt foude hebben geweeft; hier by ghevoeght dat die van Hollandt, by den voorfz Impoft op de Wynen, tegenwoordelyck belaft zyn voor den tydt van vier Jaren, daer fy nochtans verfeeckert zyn dat die van Utrecht, en eenige andere Landen daer van niet en betalen, waer door dat grootelycks gecaufeert fal worden de diverfie van de Koopmanfchappen van de Wynen, in den Lande daer den felven Impoft niet betaelt en werdt, daer nochtans het verfoeck van den voorfz Impoft generalyck over de Landen van herwaerts over gedaen is gheweeft, ende dat geen reden en is dat die van Hollandt, daer mede meer dan eenige andere befwaerdt fullen worden, byfonder reguard genomen zynde op de intentie van het confent in den voorfz Impoft by hen ghedragen, als dat defelve generalyck over alle de Landen van herwaerdts over, gelyckelyck gedragen fouden worden, ende dat fy meer redenen van excufe hadden dan de andere, als daer door vallende in diverfie van de Negotiatie van de Wynen meer dan andere Landen; omme alle welcke redenen, ende byfonder in confideratie van de groote goedtwilligheydt, gheduyrende defen voorgaende laetften Oorlogh, by die van Hollandt fyne Majefteyt bewefen; verfoec-

Pag. 43. ken de Staten in alder ootmoedigheydt, dat de Majefteyt believe henluyden van de

voorfz

voorsz ge-eyschte. Petitie van vyftien duy-sent guld: 's jaers te verdragen. 1560. 26. ende 27. April.

OP de Requeste van den Heere van Sevenbergen, versoeckende overmits de inundatie ende armoede, ende dat sy niet dan Duyn-Landen ende seeckere Landt en hebben, quytscheldinge van de Beeden tot desen dage gevallen ende onbetaelt, ende die noch dit Jaer souden mogen verschynen ende geaccordeert worden; geresolveert voor Appoinctement te stellen, gesien 't narré van dese Requeste *habeat patientiam.* Requeste van den Heere van Sevenbergen.

Eodem, is mede geresolveert een Missive te schryven aen den Heere van Stralen, volgende syn voorgaende versoeck, dat de Staten de ses en dertigh duysent vyf hondert guldens eerst verstaen op te brenghen St. Jans Misse naestkomende, ende dat hy soo lange gelieve patientie te hebben. Missive aen den Heere van Stralen geschreven.

Den seven en twintighsten April hebben de Staten geaccordeert Mr. Cornelis Suys, Præsident, de somme van vyf en twintigh guldens vier stuyvers, uyt saecke dat hy, achtervolgende het schryven van de Koninghlycke Masteyt, ter Gouda gerecouvreert heeft de Kaerten van syne Majesteyt, ende genomen heeft Copie authentycq van seeckere Privilegien ende Recessen, gemaeckt met de Duytsche Vorsten, by Keyzer Carolus de V., van geen nieuwee Tollen op den Rhyn te mogen leggen, Ordonnantie voor Mr. Cornelis Suys.

 noch

1560. noch de oude Thollen te verhoogen, welcke
26. ende 27. April. Stucken hy gelevert heeft in handen van den Advocaet van den Lande.

Vergaderinge by de Gedeputeerden van de Staten tot Antwerpen gehouden, op

18, 19. en 20. Mey. *Den* 18, 19. *ende* 20. *Mey* 1560.

PRÆSENTEN.

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere Otto van Egmondt, Ridder, ende

Van Warmondt.

Ende van de Steden.

Wouter Barthoutsz, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Mr. Dirck Ramp, Burgemeester van Haerlem.

Michiel Jansz, ende

Mr. Jacob van den Eynden, van Delft.

Mr. Cornelis van Veen, van Leyden.

Mr. Simon Hendricksz, Burgemeester, ende

Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.

Jan Klaesz Diert, van der Gouda.

Omme antwoorde inne te brengen op de voorgaende drie Propositien.

Antwoort aen de Hartoginne van Parma. Den achtienden Mey, by den Advocaet van den Lande de voorsz antwoorde gedaen zynde in presentie van de Hartoginne van Parma, Gouvernante, heeft de selve by geschrifte begeert, om daer op te communiceren.

Den

DEn negentienden Mey, alsoo die van Texel Requeste overgegeven hebbende aen de de Majesteyt, omme te genieten exemptie, is het selve henluyden geweygert geweest, maer zyn gerenvoyeert aen de Staten van Hollandt. 1560. 18, 19. en 20. Mey. Beroerende de exemptie van die van Texel.

Maer alsoo de Gedeputeerden van de Staten alhier wesende, geen last en hebben omme die van Texel eenige quytscheldinge te accorderen, soo sullen die van Texel op de naeste Vergaderinge van de Staten, het Appoinctement by hen van syne Majesteyt verkregen, van dato den seventienden Mey Anno 1560, de selve Staten mogen vertoonen, en aen de selve sulck versoeck doen als hen goetduncken sal. Pag. 44.

Sullen oock de voorsz van Texel passen, tegens de voorsz Vergaderinge te volkomen het voorgaende Appoinctement van de Staten, in dato den achtienden January vyftien hondert tsestigh, naer Style van den Hove van Hollandt, ofte by ghebreecke van dien sullen de Staten de selve doen executeren, voor alle het geene wes sy ter cause van haerluyder portie in de geconsenteerde Beede schuldigh zyn.

DEn twintighsten Mey, is by de Hartoginne van Parma op de voorschreve antwoorde, voor antwoorde doen seggen het gunt hier naer volght, Antwoorde van de Hartoginne van Parma, op de voorsz antwoorde.

MYn Heeren, Myn genadige Vrouwe de Hartoginne, gehoordt ende verstaen hebbende de antwoorde by U gedaen op eergisteren, op de Eysschen ende Petitien van sijnder Majesteyt gedaen, hadde

1560.
18, 19. en
20. Mey.

wel verwacht ende gehoopt dat de selve beter en vruchtbariger soude geweest hebben, ende meer ter intentie van sijnder Majesteyt, gemerckt de remonstrantien ende verthooningen UL. ghedaen, soo wel by sijnder Majesteyt al over langh ververscht by den Prince van Orange, boven andere devoiren ende officien, gedaen by Brieven, te meer reguard nemende, dat gy U altyts getoont goede en wel-geaffectioneerde Onderfaten, en oock considererende het rechtveerdigh, eerlijck, ende nootsaeckelyck fondament, daer op de selve eysschen ghedaen zyn, tenderende tot beneficie ende proffyt particulier van UL., ende van alle de Gemeenten van dese Landen; ende bysonder dat in de selve Petitie veel andere Staten meer, dan ghy beschadight by den Oorlogh, niet tegenstaende haerluyder indigentie ende necessiteyt, hen accommoderende, geaccordeert hebben; en bevindt hare Hoogheydt, UL. Accynsen niet redelycken noch suffisant, ende omme te repliceeren op de selve antwoorde, aengaende dat de Edelen ende vyf Steden seggen op de twee eerste Poincten; te weten eerst, dat de penningen geconsenteert by de Beede nonennale tot onderhoudt van ses duysent Paerden in Waertgelde, soo men bevonden heeft het selve niet oorbaerlyckst te wesen by experientie van gelycke saecken, souden geconverteert ende verandert worden tot onderhoudt van duysent Paerden, met de andere twee duysent geaccordeert by der selver Beede,

maec-

maeckende te samen drie duysent, soo min- 1560.
der getal niet bequaem ofte suffisant wesen 18, 19. en
en soude, omme de redenen pertinentelyck 20. Mey.
gededuceert by de Propositien; ende ten
tweeden, de seven en dertigh duysent vyf
hondert, onlanghs ghe-eyscht voor uwe
quote, omme het voorsz met de andere Sta-
ten te helpen tot betalinghe van de Voet-
knechten, die van nooden sullen wesen tot
bewaernisse ende defentie van de Frontie-
ren, ende omme de selve in Guarnisoen te
leggen in de plaetsen van de Spaensche
Knechten, die 'er tegenwoordelyck zyn;
daer op ghy geseydt hebt, dat dese twee
Poincten zyn van eender natuyre, ende dat
sy daerom behooren gesamentlyck getrac-
teert te worden met de andere Staten, als
beyde wesende saecken, dienende tot de-
fensie van de Frontieren, welcke defensie
by de ghemeene Staten aengenomen is, en-
de dat daeromme van nooden soude wesen,
dat ghy met consent van de selve Staten ge- Pag. 45.
absolveert waert van de Obligatie ende Ver-
bandt voor acht Jaren, ende noch ontlast
by assignatie van de achtien duysent guldens
's Jaers, hoopende, des ghedaen zynde,
sulcken rapport te doen, dat 'er vruchtba-
righe antwoorde soude mogen gegeven wor-
den, ende sijnder Majesteyt believen tot
defensie van den Lande, voor den tydt van
seven ofte acht Jaren; hare Hoogheydt doet
U geven voor antwoorde, dat sy niet ver-
staen en heeft, dat de defensie ende gene-
rale bewaernisse van de Frontieren, gelaten

zyn

1560. 18, 19. en 30. Mey.

zyn tot behagen ofte discretie van de Staten, noch dat sy die behoeven t'hunwaerts te nemen, maer wel daer toe helpen conformelyck als ghy versocht zyt geweest ende geaccordeert; noch en meent hare Hoogheydt niet, dat by weten van syne Majesteyt de Staten verbandt ofte confederatie nonennale gemaeckt hebben, wel hebben gesamentlyck getracteert op de Beede nonennale, dat elcks gegeven ende gedeelt is geweest sijn portie daer inne te contribueren, conformelyck den accorde, maer niet dat sy verbonden souden wesen de eene sonder de andere niet te mogen veranderen, ofte accorderen eenige Beeden daer toe versocht wesende, tot welvaren van den Lande; mits welcken en bedunckt hare Hoogheydt niet, dat tot de conversie van de penningen, geadviseert tot de Paerden in Waerdtgelde, in onderhoudt van drie duysent Paerden, ordinaris nieuwe vergaderinghe van nooden zy, bysonder ghemerckt dat andere Staten voor hare portie daer inne geconsenteert hebben, ende omme distinctelyck te besoigneerden, alleguerende de Prælaten ende Edelen van Brabandt haerluyder opinie, de welcke by de Steden werdt tegenwoordelyck ghetracteert, sonder te verbeyden generale Vergaderinghe van de andere Staten, ende veel te min behoorden in dese negotiatie te pretenderen, als concernerende de besoldinghe van de Guarnisoenen, in plaetse van de Spanjaerden, mits dat desen eysch gemaeckt is

ge-

geweest naer den accorde van de Beede nonennale, ende particulierlyck aen een yegelyck van de Staten, om kortelyck en beter te bewilligen, het gundt dat de Staten soo instantelyck versocht hebben, te weten het vertreck van de Spanjaerden, ende dat men hen behelpen soude tot bewaernisse van de Frontieren met Luyden van dese Landen, de welcke syne Majesteyt geconsenteert heeft, maer en konnen de Spanjaerden niet vertrecken, ten zy dat men verseeckert zy van de besoldinge van die van dese Landen, als ghy by de Propositie particulier U gedaen hebt mogen verstaen, ende te begeeren Vergaderinge van alle de Staten in dit, 't welck niet connex en is met de Beede nonennale. 1560. 18, 19. en 20. Mey.

Daghvaert in den Hage gehouden, op Pag. 46.

Den 6 *Junii* 1560. *6. Junii.*

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.	*Ende van de Steden.*
Den Heere van Assendelft.	Dirck van Nusenburgh, ende
Van Goudriaen.	Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.
Van Lockhorst.	Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.
Van Kenenburgh.	Cornelis Jansz Kruyssser,
Van Wyngaerden, ende	
Jacob vander Duyn.	

1560. 6. Junii.

ser, Burgemeester, ende
Mr. Jacob van den Eynde, van Delft.
Mrs. Jacob de Milde, ende
Cornelis van Veen, van Leyden.
Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.
Jan Klaesz Diert, Burgemeester, ende
Simon Gerritsz, van der Gouda.

Omme te resolveren op de drie Petitien by de Majesteyt van henluyden ge-eyscht.

Poincten ende Articulen by de Staten geconcipieert, daer op by henluyden rapport genomen is.

TEn selven dage hebben de voornoemde Staten, omme eyndelyck te resolveren op de voorschreve drie Petitien geconcipieert seeckere Pointen en Articulen, om daer van elcks in den haren rapport te doen, sulcks hier na volght.

DAt men aen de Majesteyt soude mogen versoecken van de ghe-eyschte Petitie, van de verkoopinge van vyfthien duysent gulden 's jaers, gedeporteert te wesen, alsoo de Staten daer toe geen middelen en weten, by de redenen by henluyden in haer voorgaende antwoorde geallegeert.

En beroerende de conversie van de ses duysent Paerden op Waertgeldt, in een duysent Paerden, midtsgaders de besoldinge van drie duysent Voet-knechten; hebben de Staten geadviseert, dat men de Majesteyt soude mogen aandienen, dat by de Generale Staten de twee duysent Paerden in gestadigen dienst op de Frontieren leggende, suffisant genoegh bevonden zyn in

ty-

tyden van Pays, tot bewaernisse van de selve Frontieren, ende dat men daeromme de penningen, gedestineert tot de voorschreve ses duysent Paerden, soude mogen employeren tot onderhoudt van de voorsz drie duysent Voet-knechten, soo verre die strecken sullen tot discretie van syne Majesteyt, ende mits dien souden de seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, wesende de quote van die van Hollandt, in de onderhoudenisse van de Guarnisoenen voor een derdendeel vermindert, ende ge-employeert mogen worden tot onderhoudt van de versocht 3000 Voet-knechten. 1560. 6. Junii.

Of men soude de Majesteyt in de plaetse van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens mogen consenteren een Beede van hondert duysent guldens op de Schiltalen, midts ghenietende elcks sijn gratie, omme die by de Majesteyt ge-employeert te worden tot defensie van den Lande, mits daer van latende de seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, ofte ten minsten de twee deelen van dien, in handen van de Staten van Hollandt, mits dat de Majesteyt van het selve derdendeel henluyden vryen willen tegens de ghemeene Staten, ende noch henluyden latende achthien duysent guldens voor de Renten, daer het Landt van Hollandt voor verbonden is, immers ter tydt toe de Majesteyt daer vooren andere suffisante assignatie ghedaen sal hebben, en dat de Majesteyt alle de Interessen sal mogen employeren tot defensie van den Lande tot synen beliefte. Pag. 47.

En.

1560. 6. Junii. Ende sal een yegelyck wel letten in het doen van sijn rapport, dat niet geraden en schynt simpelyck te consteren de veranderinge van ses duysent Paerden op Waertgelt, in een duysent Paerden in gestadigen dienst, alsoo daer uyt soude volgen, dat omme te betalen de versochte Voet-knechten, ongelyck meer soude moeten opgebracht worden tot defensie van den Lande, dan men oyt te vooren gegeven heeft, alsoo de versochte betalinge van de Voet-knechten met de Ruyteren te samen soude bedragen voor de portie van die van Hollandt, ter somme van vyf en tseventigh duysent guldens suyver geldt, daer men te vooren in tyden van Pays plagh te volstaen met de somme van omtrent seven en tsestigh duyguldens gereet geldt 's jaers, komende van de Beede van hondert duysent guldens, daer uyt mede noch betaelt worden de voorsz Renten, staende op het gemeene Landt, ende waer te besorgen, dat tredende in defensie van den Lande, en de selve met meerder fortresse, ofte andersints augmenterende, de portie van Hollandt merckelyck vermeerdert soude worden.

Dat den Ontfanger de penningen onder hem wesende, sal employeren in de betalinge

EOdem is geresolveert dat den Ontfanger, de penningen onder hem wesende, ende die hy noch onlanghs sal mogen recouvreren, ongevalueert gelt zynde, sal employeren in betalinge van het gemeen, wes de Staten tegenwoordelyck uyt saecke van de geconsenteerde Beede schuldigh zyn, ofte onlanghs schuldigh sul-

fullen worden, ende soo wes hem ten dien fine ontbrack, sal het selve halen op Renten den penningh sestien, met permissiegelt van den Jare vyftien hondert acht en veertigh, mits dat de lossingen van de selve Renten met geen permissiegelt gedaen sullen worden, ende dat de Rente-brieven dien achtervolgende gemaeckt sullen worden, ende sal den Ontfanger het gevalueert gelt, onder hem wesende, employeren tot lossinge van de Renten den penningh twaelf, ofte tot conversie van dien, in Renten den penningh sestien, ende dat tot sulcke Plaetsen, daer oorbaerlyckst sal wesen de lossinge eerst te doen.

1560. 6. Junii. van de Beeden, &c.

Den 7. Junii 1560. — *7. Junii.*

IS op de Requeste van die van Weesp, geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Requeste van die van Weesp.

De Supplianten sullen tegens de naeste Daghvaert, die wesen sal den ses en twintighsten deser tegenwoordige Maendt, de Staten certificatie overbrengen, dat onder haren bedryve, ende in den Lande van Goylandt acht hondt maecken eene marge, ende voorts van de groote van haerluyder voeten ende duymen, tegens welcken dage die van Ouderkerck beschreven sullen worden, omme te verantwoorden de hondert en tien Margen, die die van Weesp seggen te leggen onder de Jurisdictie van die van Ouderkerck, ende met haerluyden niet gemeens en souden hebben; ende ontslaen de

1560. 7. Junii. Supplianten tot dien dage toe uyt der gyzelinge ofte gevangenisse daer sy jegenwoordelyck inne zyn.

Ordonnantie voor Frans Simonsz, Bode van Haerlem. Pag. 48.

Eodem, is Frans Simonsz, Boode van Haerlem, gepasseert Ordonnantie van acht guldens drie stuyvers, uyt saecke van diversche Steden van Kennemerlandt, te insinueren van den dagh van de verpachtinge van den Impost aldaer.

Dat den Advocaet met de Deurwaerders van haer Salaris sal overkomen.

Eodem, is mede geresolveert, dat den Advocaet voortaen met de Deurwaerders van haer Salaris sal over een komen, ende soo veel hy de selve toevoegt, sal by de Staten gepasseert worden.

Gecommitteerden omme te vulderen de Requesten.

Eodem zyn ghecommitteert, omme diversche Requesten te expedieren, Jacob van der Duyn, Jacob van den Eynden, ende den Advocaet.

Dagh omme in de Herberge te wesen.

Eodem hebben de Staten dagh genomen, des avondts in de Herberge te wesen den ses en twintigsten Junii 1560, omme eyndelyck te resolveren op de drie versochte Petitien.

DatCoebel de Glasen den Præsident geschoncken, sal betalen.

Eodem is by de Staten geaccordeert, dat de Glasen, den Præsident by de Staten geschoncken, by de Staten betaeldt sullen worden, ende daer op gemaeckt een Ordonnantie op Coebel, midts restituerende den Advocaet het gelt dat hy van de Steden ontfangen heeft.

Eo-

Eodem, is Ordonnantie gepasseert voor myn Heer van Sprange, ende Jan Klaesz Diert, elck van sesthien dagen van verpacht te hebben den Impost in het Quartier van Zuydt-Hollandt, ende Mr. Cornelis van Hogelande, twee dagen, van dat hy den selven heeft helpen verpachten binnen Dordrecht. 1560. 7. Junii. Ordonnantie voor myn Heere van Sprange; Jan Klaesz Diert, en Cornelis van Hogelande.

Is mede Ordonnantie gepasseert voor myn Heer van Kenenburgh, van twintigh dagen, ende voor myn Heere van Warmont, van een en twintigh dagen, van met de Gedeputeerden van de Staten ghereyst te hebben tot Antwerpen, omme antwoorde inne te brenghen, op de drie ge-eyschte Petitien. Ordonnantie voor Kenenburg en Warmont.

Eodem is gepasseert Ordonnantien op myn Heere van Lockhorst, van vijf dagen; ende voor Jacob vander Does, van vyftien dagh-gelden tot diversche tyden in den Hage gebesoigneert te hebben op de ongeregeltheydt van het Slaghturven. Ordonnantie voor Lockhorst, ende Jacob van der Does.

Eodem, is Mr. Jacob de Milde, gepasseert Ordonnantie van drie dagh-gelden, van met van den Eynden, ende den Advocaet gevisiteert te hebben de additien van de Staten, tegens die van Wyck buyten Heusden, die boven gesonden mosten worden. Ordonnantie voor Jacob de Milde.

Eodem, by de Hove van Hollandt versocht zynde advis van de Staten, op de Requeste van de gemeene Dorpen van de Langestraet, hebben geadviseert 't gunt hier na volght. Advis van de Staten op de Requeste van de gemeene Dorpen van de Langestraet.

1560. Omme, achtervolgende Uwer Mogende
7. Junii. Heeren Appoinctement, van dato den naestlaetsten Mey vyftien hondert tsestigh te adviseren, op het versoeck van dese Supplianten; soo seggen de Staten van Hollandt, dat, alsoo syluyden van de Konninghlycke Majesteyt Octroy hebben, spruytende uyt seeckere Acte van consent van drie hondert duysent guldens, omme van elcke tonne swarte Turf die in den Lande van Hollandt gedolven, geslagen, ende daer uyt gebracht en gevoerdt sal worden, te mogen heffen een duyt, ende van elcke tonne witten Turf ofte Vincken, een penningh; ende
Pag. 49. dat tot furnissement van een parthye van de voorschreve Beede van drie hondert duysent guldens, ende, dat omme den selven duyt ende penningh respectivelijck te executeren, syluyden van syne Majesteyt verkreghen hebben seeckere Brieven van Placaet, in dato den seventhienden November vyftien hondert negen en vyftigh, ende dat den voorsz Impost van een duyt ende penningh respective, syne Koninghlijcke Majesteyts penningen, ende sulcks geprivileergeerde penningen, daeromme het selve Placaet generalijck behoordt ge-executeert te worden over alle de gene, die in der manieren als vooren Turf uyt den Lande van Hollandt voerende zyn, hoewel de Supplianten de selve executie daghelijcks met 'er daedt poogen te beletten, ende dat voorts omme de redenen voornoemt, ghy mijn Heeren (onder correctie) behoort te adviseren,

dat

dat de voornoemde Supplianten haer versoeck behoordt ontseydt te zijn, ten minsten soo verre als het roerdt, van te surcheren van alle verdere executien, ende soo verre de voornoemde Supplianten hun laten duncken by het voorschreve Octroy ende Placaet beswaert te zijn, mogen hun tegens de voorsz Staten behelpen met Justitie. 1560. 7. Junii.

Eodem, alsoo den Bailliuw van Zuydt-Hollandt, de Staten van Hollandt te kennen gegeven heeft, dat veele ende diversche Schippers onwilligh zyn, de Collecteurs van den Impost te betalen den Impost van een duyt op elcke tonne Turfs, gaende uyt Hollandt, ende oock het schijnsel te thoonen dat sy den voorsz Impost betaelt hebben, des by hen versocht zynde, immers dat sy met geweldt gaen zeylen ende passeren sonder aen te willen leggen, soo hebben de voornoemde Staten den voorsz Bailliuw geaccordeert, dat hy om de selve te bedwingen tot het gene voorsz is, tot syne assistentie sal mogen nemen een ofte twee Uytleggers, daer op nemende sulck getal van Volck, dat hy machtigh zy alle de selve te mogen aenhalen, ofte ten minste eenige van henluyden, ende de selve verwinnen, en tegens hen procederen na vermogen het Placaet daer van zynde.

Dat den Bailliuw van Zuydt-Hollandt hem sterck maecke, om de Schepen met Turf passerende te mogen aenhalen.

Eodem, is den Ontfanger Coebel geordonneert, te geven Mr. Jacob Bol, Ontfanger, de somme van ses duysent drie hondert vyf en vyftigh ponden tien schellingen ses deniers van veer-

Coebel geordonneert den Ontfanger Bol te geven ses duysent

1560, 7 Junii, drie honderт vyf en vyftigh pond. thien schell. ses deniers, om te betalen de Renten staende op 't gemeene Landt.

veertigh grooten Vlaems het pondt, om daer mede te betalen de Renten, staende op de vyf Steden van Hollandt, verschenen zedert Kersmisse Anno 1559. daer van hy den Ontfanger seeckeren staet sal leveren.

Memorie aen den Præsident, omme te beschrijven die van Ouderkerck tegens de naeste Daghvaert.

Eodem, hebben de voorsz sekere Memorie gemaeckt voor mijn Heere den President, sulcks hier na volght.

Alsoo op seeckere Requeste by die van Weesp de Staten van Hollandt gepresenteert, by Appointtement van de selve Staten henluyden belast is tegens de naeste Daghvaert, die wesen sal den ses en twintighsten dagh deser tegenwoordige maendt Juny, certificatie over te brengen, dat onder den bedryve van Weesp, ende in den Lande van Goylandt acht hondt maecken eene margen, ende voorts van de groote van hare roeden, voeten ende duymen, dat myne Heeren gelieve tegens de voorsz dage te beschryven die van Ouderkerck, omme te verantwoorden hondert en tien Margen, leggende omtrent Weesp, die de voornoemde van Weesp by hare voorsz Requeste sustineren te leggen onder de Jurisdictie van de voornoemde van Ouderkerck, en met henluyden van Weesp niet gemeens en souden hebben, ende dat sy mede overbrengen certificatie, hoe veel hondt een margen maeckt, in de voorsz hondert en tien Margen, en oock van de groote van hare roeden, voeten en duymen, om alles gesien

Pag. 50.

als

als dan op alles gedisponeert te worden na behooren. 1560. 7. Junii.

Eodem, is geresolveert op de Requeste van de Schippers en Aflayers voor Appoinctement te stellen.

Requeste van de Schippers ende Aflayers van den Turf.

De Staten committeren Gerrit Florisz de Jonge, de welcke by die van der Gouda daer toe sal ge-eedt worden, omme de Schippers tot Schoonhoven afkomende Biljet ende Attestatie te geven, dat den Turf gekomen is uyt de Geldersche ofte Stichsche Veenen, midts van elcke Attestatie genietende een oort stuyvers.

HEbben de voorsz Staten sekere Missiven geschreven aen de Collecteurs van den voorsz Impost, sulcks hier na volght.

Missiven aen de Collecteurs van de Impost van het deyt-ken.

EErsame, &c. Alsoo de Staten van Hollandt gecommitteert hebben Gerrit Florisz de Jonge, omme de Schippers tot Schoonhoven, afvarende met Turf, te geven een Biljet ofte Attestatie, dat den selven Turf ghekomen is uyt de Geldersche ofte Stichtsche Veenen, midts van elcke Attestatie ghenietende een oort stuyvers; soo hebben de voornoemde Staten my belast aen U te schryven, dat ghy niet en soudt laten de voorsz Attestatien, gepasseert onder de handt van den voornoemden Gerrit Florisz, geloof te geven, ende de voorsz

1560. 7. Junii. Schippers daer op laten passeren, sonder daer van in gebreecke te blyven.

Eersame, &c.

Dat den Ontfanger Coebel den Bailliuw van Zuydt-Hollandt sal geven 200 guldens, om daer mede te vervallen de onkosten van 't aenhalen van de Schepen met Turf geladen.

Eodem, is den Ontfanger Coebel geordonneert, te geven den Bailliuw van Zuydt-Hollandt de somme van twee hondert guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck, omme daer mede te vervallen de kosten die hy sal moeten doen, in het aenhalen van de gene die onwilligh zyn te betalen den Impost van een duyt ofte penning respectivelijck van elcke tonne Turf, gaende uyt den Lande van Hollandt, midts dat hy ghehouden werdt daer van de voornoemde Staten reeckeninge, bewijs, ende reliqua te doen, des versocht zynde.

Rembourfement by die van Amsterdam versocht van twaelf hondert guldens by hen voor het gemeene Land verschoten.

Eodem, is op het versoeck by die van Amsterdam de Staten van Hollandt gedaen, omme te hebben betalinge van de twaelf hondert guldens, mitsgaders het verloop van dien, by henluyden voor het gemeene Landt verschoten, henluyden de Staten verklaerdt, dat sy wel verstaen dat henluyden daer van behoordt rembourfement ghedaen te worden, dan moeten hier op eerst gehoordt wesen de Ontfangers, Mrs. Aernout Coebel, en Jacob Bol, om te weten waer uyt het selve rembourfement komen sal.

Ordonnantie voor Mr. Jacob van den Eynden.

Eodem, is Jacob van den Eynden Ordonnantie gepasseert van thien dagh-gelden, uyt saecke van diversche besoignes ende vacatien, by hem in des gemeene Landts saecken gedaen,

ende noch achtien guldens uyt saecke van seekere consultatie by hem gemaeckt, in de saecke van die van Wyck buyten Heusden, tegens de Staten. 1560. 7. Junii.

Eodem zijn gecommitteert van den Eynden ende den Advocaet, omme te visiteren de Stucken van die van Heenvliet. Gecommitteerden om te visiteren de Stucken van Heenvliet.

Eodem, zijn gepasseert Cornelis Wielandt, ende Pieter Huybrechtsz, Deurwaerders van den Hove van Hollandt, te samen veertien dagh-gelden, tot acht stuyvers daeghs, uyt saecke van gepubliceert te hebben seecker Placaet, van den Impost van een duytken op elcke tonne Turfs, gaende uyt den Lande van Hollandt, tot Delft, Rotterdam, Schiedam, Dordrecht, St. Geertruydenbergh, ende Huygh Gijsbrechtsz twaelf dagen, van het selve Placaet gepubliceert te hebben tot Leyden, ter Gouda, Woerden, Schoonhoven en Oudewater. Pag. 51. Ordonnantie voor Cornelis Wielandt, ende Pieter Huybrechtsz.

Eodem, is Coenraedt Jansz, Boode van de Staten van Hollandt, geaccordeert tien guldens tot een nieuwen Mantel, mits daer op stellende den Hollantschen Thuyn na ouder gewoonte. Ordonnantie voor Coenraedt Jansz, van een nieuwen Mantel.

Eodem, de Staten voorgehouden zynde de onkosten, gevallen op het stuck van het recken van de Laeckenen; hebben geresolveert, dat men dit Placaet sal doen publiceren ter plaetse daer men gewoonlijck is publicatie te doen, Te doen publiceren het Placaet op het recken van de Laeckenen.

 en-

1562. 7. Junii. ende dat gedaen, fal men van alles Ordonnantie passeren.

Ordonnantie voor David Maertensz. *Eodem*, is David Maertensz, Deurwaerder, Ordonnantie gepasseert van vyftien dagen, uyt saecke dat hy gepubliceert heeft het Placaet van een duyt, ende d'Articul by maniere van Placaet, by den Hove van Hollandt daer op geexpedieert, op de Laege Swaluwe, tot Dordrecht, tot Geertruydenbergh, en in de Langestraet.

Requeste van de Gaerders van de seven grooten op de Margentalen binnen Stryen. *Eodem*, is op de Requeste van de Gaerders van de seven grooten op de Margen binnen den Dorpe van Stryen, versoeckende restitutie van Margengelt by henluyden betaelt van 't Eylandeken van den Broeck; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Den Ontfanger sal de Supplianten restitueren het gene wes hy ter cause van 't Margen-geldt van henluyden ontfangen heeft, zedert den Jare vyftien hondert seven en vyftigh incluys; ende sal den selven ter cause van 't Margengelt ongemolesteert laten, tot den Jare 1562 oock incluys.

Requeste van Nicolaes van Mathenes. *Eodem*, is op de Requeste van Nicolaes van Mathenes, Schiltknaep, versoeckende vry te zyn van seeckere thien Margen, onder hem gelegen; geresolveert voor Appoinctement te stellen; advis aen den Ontfanger Goebel.

Eo-

1566. 7. Junii. Requeste van de Molenmeesters buyten Alkmaer.

Eodem, is op de Requeste van de Molenmeesters, ende gemeene Ingelanden van seecken Polderken, genaemt de Achtermeer, gelegen onder de Jurisdictie van Alckmaer, versoeckende onghemolesteert te blyven van alle Ommeslagen; geresolveert voor Appoinctement te stellen. Advis van den Ontfanger Coebel, uyt wat saecke de Ommeslagen alhier gementioneert, geschiet zyn, en of de voorsz. Margentalen binnen of buyten de Schiltalen gelegen zyn;

Requeste van de Conventualen van Leliendael.

Eodem, is op de Requeste van de Conventualen van Leliendael tot Schiedam, versoeckende ontslagen te zyn van den Impost, geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Supplianten sullen hen reguleren na den inhoudt van het tweede Art. van de Ordonnantie van de verpachtinge.

Pag. [illegible] Requeste van Juffr. Baertje Spycks.

Eodem, is op de Requeste van Juffr. Baertje Spycks, versoeckende restitutie van den Impost by haer betaelt, geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Alsoo de Suppliante niet en doet blycken dat sy mede contribueert in de Schiltallen als andere Huysluyden, soo sal sy haer reguleren naer inhoudt van het derde Articul van de Ordonnantie van de verpachtinge.

1560. 7. Junii. Requeste van de Ambachtsbewaerders van Oudt Mathenes.

Eodem, is op de Requeste van de Ambachts-bewaerders van Oudt Mathenes, versoeckende de sublevatie van haer portie in de 42000 ponden; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Supplianten en zyn niet gefondeert in haer versoeck, ende nopende de Burgers van Schiedam, alle in den Ban van Oudt Mathenes Landt bruyckende, verstaen de Staten de selfde ge-eximeert by het Placaet van de seven grooten ge-expedieert; maer nopende die van Ouderschie, binnen Mathenes voorsz Landt bruyckende, sullen de Supplianten hen reguleren volgende het achtste Artic. van den selven Placate.

Ordonnantie voor Maerten Jansz.

Eodem, is op de Ordonnantie van Maerten Jansz, by de Staten versocht advis van den Ontfanger Coebel.

Ordonnantie voor Johan Purtyck.

Eodem, is Ordonnantie gepasseert op Johan Purtyck, Secretaris van den Hove van Hollandt, van thien dagh-gelden, tot twee gulden 's daeghs, in betalinge van de vacatien ende gedebourseerde penningen, by hem gedaen in 't doen van seeckere verklaringe, ende insinuatie binnen der Stede van Dordrecht, beroerende de verkoopinghe van den Impost van de Wynen aldaer.

Dagh-

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 27. ende 28. Junii 1560. 1560. 27. ende 28. Junii.

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.
Van Lockhorst.
Van Kenenburgh.
Van Warmont, ende
Van Wijngaerden.

Ende van de Steden.

Mr. Cornelis van Hoogelande, ende
Mr. Willem Schoock, van Dordrecht.
Gerrit Jacobsz de Friese, ende
Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.
Cornelis Jansz Kruyssser, Burgemeester, ende
Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.
Mrs. Jacob de Milde, ende
Cornelis van Veen, van Leyden.
Simon Maertensz, ende
Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.
Jan Klaesz Diert, Burgemeester, ende
Simon Gerritsz, van der Gouda.

Ommme eyndelyck te resolveren op de drie Petitien van syne Majesteyt.

TEn voorsz dage is geresolveert, dat men aen de Majesteyt sal versoecken van de ge-eyschte Petitie van de verkoopinge van vyftien duysent gulden 's jaers, verdragen en gedeporteert te mogen wesen, alsoo syluyden om de Petitie van de verkoopinge van vyfthien duysent guldens.

1560. 27. ende 28. Junii. de selve te vinden, geen middel en weten; by de redenen by haer, in haer voorgaende antwoorde geallegeert.

Pag. 53. Ende aengaende de versochte conversie van ses duysent Paerden op Waertgeldt, in een duysent Paerden in continuelen dienst; ende de versochte besoldinge van drie duysent Voetknechten, daer toe van wegen syne Majesteyt ge-eyscht zyn geweest seven en dertigh duysent vyf hondert gulden 's jaers, voor den tijdt van drie Jaren; hebben de Edelen, ende de Gedeputeerden van Delft, Leyden ende Amsterdam, by maniere van communicatie als voren geadviseert, niet geraden te wesen simpelijck te accorderen de veranderinge van de voorsz ses duysent Paerden op Waertgelt, in een duysent Paerden in gestadigen dienst, alsoo daer uyt soude volgen dat men ongelijck meer soude moeten opbrengen tot defensie van den Lande, dan men oyt te vooren gedaen heeft, aenschouw nemende dat de versochte betalinghe van de Voetknechten, mitsgaders van de Ruyteren voornoemt, soude bedragen voor de portie van die van Hollandt, ter somme van vyf en tseventigh duysent gulden 's jaers, zuyver komende van de Beede van hondert duysent guldens, daer uyt mede noch betaelt worden de Renten staende op het gemeene Landt, en sulcks waer te beduchten, dat tredende in de defensie van den Lande; ende de selve by meerder fortresse of andersints augmenterende, de portie van die van Hollandt noch merckelijck vermeerdert soude worden.

Ende souden mits dien, omme het geene voorsz

voorsz is te ontgaen, hebbende ghevolgh van den anderen, te vreeden wesen syne Majesteyt te accorderen voor den tijdt van drie Jaren een Beede van hondert duysent gulden 's jaers, de selve te vinden op de gewoonlijcke Schiltalen, mits dat een yegelijck daer inne soude genieten sijn oude ghewoonlijcke gratie, ende midts dat de Staten daer van onder hen souden mogen houden de seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, wesende haer jaerlijcksche portie in de nonennale Beede, ofte ten minsten de twee deelen van dien, ende dat de Majesteyt voor het resterende derdedeel henluyden sal vryen tegens de ghemeene Staten, ende dat sy oock daer van onder hen sullen houden achtien duysent guldens ofte daer omtrent voor de Renten, staende op het gemeene Landt, daer voor sy verbonden zyn, ten minsten ter tijdt toe dat syne Majesteyt hem daer vooren andere suffisante assignatie gedaen sal hebben, ende dat sy oock jaerlijcks daer van acht duysent guldens sullen mogen employeren tot lossinge van een partye van de voorsz Renten, de voorsz somme jaerlijcks op te brengen te Lichtmisse, ofte te Paesschen, daer van Lichtmisse ofte Paesschen naestkomende de eerste verschijn-dagh wesen sal. 1569. 27. ende 28. Junii.

Met welcke opinie die van der Gouda te vreden souden wesen hun conform te maecken, soo verre sy daer inne souden mogen ghenieten alsulcken gratie, als sy in de laetste ordinaris Beede genoten hebben, sonder de welcke hen niet mogelijck en is yet op de Schiltalen te consenteren.

De

1560. 27. ende 28. Junii. De Gedeputeerden van Dordrecht ende Haerlem geen last hebbende, om het geene wes voorschreve is, te accorderen, hebben het selve versocht by ghechrifte, omme daer van elck in den haren rapport te mogen doen.

28. Junii. *Den 28. Junii 1560.*

Antwoorde by de Staten aen den Prince van Orange gedaen. IS by de Staten geresolveert, mynen Heere den Prince van Orange voor antwoorde te seggen, hoe dat Gedeputeerden van de Staten onderlinghe communicatie ghehouden hebbende, omme te resolveren op de drie Petitien, by sijnder Gen: van wegen syne Majesteyt hen voorgehouden, hadden onderlinge geconcipieert seeckere Articulen, dienende tot een vruchtbarige antwoorde, ende waer mede sy hoopten syne Majesteyt, en oock syne Gen: te contenteren, maer want eenige van de voornoemde Gedeputeerden geen last en hebben de selve te accepteren, soo versochten sy daer van rapport te mogen doen, ende dagh omme weder in de Herberge te wesen den derden Julii naestkomende. Pag. 54.

Welcke antwoorde, naer dat by den Advocaet van wegen de Staten sijnder Gen: de reverentie gedaen was, ende wellekom geheeten uyt de monde van den selven Advocaet verstaen hebbende, heeft by den Præsident Suys daer op voor antwoordt doen seggen; dat, hoewel sy tot meermael op de Resolutie van de antwoorde op de voorsz Propositien vergadert geweest waren, sonder als noch niet vruchtbaerlijckst by hem geresolveert; ende dat sijnder

Ge-

Genade uyt de selve verklaringhe niet en sou- 1560.
de konnen weten wat het selve Concept inne 18. Junii.
hieldt, nochtans was noodigh voor dese reyse te vreden hem den voorsz tydt, omme rapport te doen, te gunnen; wel-verstaende, dat sy op alle de drie Poincten vruchtbarige antwoorde souden inbrengen.

Seyde voorts sijnder Genade, dat hy geadverteert zynde by Brieven van den voornoemden Præsident, dat de Staten den seven en twintighsten Junii, op 't geene wes voorsz is, souden vergaderen, hadde niet willen laten hem by henluyden te vinden, omme de saecke te helpen vorderen tot meeninge ende intentie van syne Majesteyt; versoeckende wel instantelijck voor dese reyse, dat tot sijnder contemplatie zy, de saecke sulcks in den haren willen rapporteren, dat op alle de drie propositien vruchtbarighe antwoorde inneghebracht mochte worden, ende tot contentement van syne Majesteyt, reguard nemende op de noodtsaeckelijckheydt van der saecke, ende dat alreede veel van de andere Landen in het geheel, ende eenige voor een groot deel geconsenteert hadden.

Eodem, hebben de voornoemde Staten geordonneert, dat die van Weesp sullen van 's Landts wegen doen weten Jacob van Beusigem, Rentmeester 's Landts van Utrecht, Machtelt Stansdochter, van Amsterdam, ende Eygenaers, gelandt in Weesper-Carspel, onder de beleeninghe van Splinter van Nieuwenroode, dat sy betalen haer portie ende contingent van de Beede van Hollandt, volgende de

Betoeeren de die van Weesp.

1560. 28. Junii. meetinge laetst gedaen by den geswooren Landtmeeter, ofte indien sy willen sustineren dat sy soo veel Margentalen niet en hebben, maer alleen het getal dat sy willen allegeren, dat de Staten in dien ghevalle te vreeden zyn, op kosten van ongelijck, andermael het selve Landt te doen meeten, ende indien bevonden werdt dat sy meer Margentalen hebben dan sy sustineren, dat sy de kosten van de meetinge betalen sullen, ende indien sy niet meer en hebben dan sy segghen, dat het Landt van Hollandt die kosten draghen sal, maer indien het meer is dan sy sustineren, ende minder dan de meetinge bedraeght, by den Landtmeeter, ten versoecke van de Staten ghedaen, dat de kosten van de meetinge gedraghen sullen worden half ende half, ende tot desen eynde sullen sy gehouden zyn te verklaren onder haer handt, of andersints authentiquelijck, hoe veel Margentalen dat sy sustineren te hebben, omme daer naer geprocedeert te worden naer behooren; ende is by de Staten gecontinueert de ontslaginge uyt de gyzelinge ofte gevangenisse van de voorsz van Weesp.

Uytstel die van Ouderkerck gegunt. Eodem is geresolveert, dat Jan Gerritsz van van Ouderkerck, Oudt Waersman, van den Jare vyfthien hondert acht en vyftigh, sal hebben uytstel van ses weecken omme den Landtmeeter te ontbieden, ende henluyden te verthoonen wat hy onder de hondert en thien Margen, leggende in haer bedrijf, gemeten heeft, ende dat geweten, verklaringe doen wie die Landen gebruyckt hebben, bysonder Annis vyf-

vyftien hondert twee en vyftigh en vyfthien hondert feven en vyftigh, ende noch tegenwoordelijck bruycken, om daer inne gedaen te worden foo 't behooren fal. 1560. 28. Junii.

EOdem is by de Staten verklaerdt, dat Jacob Bol fal volftaen, midts fulcke Quitantien den Ontfanger Coebel overleverende, als hier na geinfereert ftaen. Pag. 55. Dat den Ontfanger Bol fal volftaen met fulcke Quitantien als hy Coebel gelevert heeft.

Quitantie.

ICk Jacob Bol, Ontfanger van 's Koninghs Beeden over Hollandt, bekenne by deffen ontfangen te hebben van Mr. Aernout Coebel, Ontfanger Generael van het gemeene Landt van Hollandt, de fomme van twee en dertigh duyfent acht en tfeventig ponden vyf fchellingen tien deniers van veertigh grooten Vlaems het pondt, over het gnndt dat die van Hollandt van de honderd en vyftigh duyfent ponden, ten pryfe als vooren by henluyden de Koninghlijcke Majefteyt geaccordeert, in Mey vyfthien hondert acht en vyftigh, fchuldigh waren op te brenghen binnen het voorfz Jaer vyfthien hondert acht en vyftigh, volgende feeckeren ftaet by henluyden daer van ghemaeckt met myne Heeren van de Finantie des Koninghs, ende dit in penningen by mijn ontfangen van de ordinaris Beede, ende termijn verfchenen en ommegeflagen St. Kersmiffe vyfthien hondert acht en vyftigh voornoemt, daer van ick de Steden ende Dorpen daer inne gecontribueert hebbende een yegelijck in het particulier van

1560. 28. Junii. haerluyder portie myn Quitantie gegeven hebbe, ende bekenne daer van ghehouden te wesen reeckeninge te doen. Des ten oirkonde mijn gewoonlijck Handtteycken hier onder gestelt, op den seven en twintighsten Junii 1560.

Quitantie. ICk Jacob Bol, Ontfanger Generael van 's Koninghs Beeden over Hollandt, bekenne by desen ontfanghen te hebben van Mr. Aernout Coebel, Ontfanger Generael van het gemeene Landt van Hollandt, de somme van acht en twintigh duysent drie hondert acht en tseventigh ponden drie schellingen van xl. grooten Vlaems het pondt, in minderinge van vijf en tseventigh duysent gelijcke ponden, over het geen dat die van Hollandt van de hondert en vijftigh duysent ponden, by henluyden de Koninghlycke Majesteyt geaccordeert, in Mey vijfthien hondert acht en vijftigh, schuldigh waren op te brengen in den Jare vijftien hondert negen en vijftigh, volgende seeckere staet by henluyden daer van met mijn Heeren van de Finantie ghemaeckt, ende dit in penningen by mijn ontfangen op reeckeninge van den ommeslagh by mijn ghedaen van de ordinaris Beeden, ende termijn van Kersmisse vijftien hondert acht en vijftigh, niet tegenstaende dat de selfde ordinaris Beede geassopieert ende te niete was, daer van ick de Steden ende Dorpen, daer inne gecontribueert hebbende, een yegelijck in 't particulier myne Quitantie ghegeven

ven hebbe, ende bekenne daer van gehouden te wesen reeckeninge te doen. Des ten oirkonde mijn gewoonlijck Handt-teecken hier onder gestelt, op den 27. Junii 1560. 1560. 28. Junii.

EOdem is gheresolveert, dat men uyt de vijf Quohieren ende Certificatien, die van Texel sal doen extraheren by specificatie alle de parthyen van de Landen, de Majesteyt toebehoorende. Te specificeren de Landen van die van Texel.

Eodem, is mede geresolveert dat van alle Vacatien, beroerende den tienden Penningh, het Margengelt, den Impost op de Wynen ende Bieren, of het duytken op elcke tonne Turf gaende uyt Hollandt, Ordonnantie gepasseert sal worden op de penninghen van den Impost, ende de Vacatien van andere saken, daer geen rekeninge afgehouden en werd, sal gepasseert worden op de penningen van 's gemeene Lands onkosten. Uyt wat penningen de Ordonnantien betaelt sullen werden.

Eodem, is op de Declaratie van kosten van 't Ambacht van Durp, geresolveert, zy op dese Declaratie gehoordt die geene die onwilligh zijn te betalen. Pag. 56. Declaratie van 't Ambacht van Durp.

Eodem, zijn Leyden en Amsterdam, om te hooren die van Weesp ende Ouderkerck, mitsgaders die van Texel, Coebel en Bol te accorderen, ende de Requeste te expedieren. Leyden en Amsterdam gecommitteert omme te visiteren de Requesten.

1560. 18. Junii. Gecommitteerden om te resolveren uyt wat Beeden de Ordonnantien gepasseert sullen worden.

Eodem, zyn mede gecommitteert Lockhorst, Delft, ende der Gouda, omme te resolveren uyt, wat Beeden de Ordonnantien ghepasseert sullen worden.

Requeste van Pieter Pietersz Sasbout, cum sociis.

Eodem, is op de Requeste van Pieter Pietersz Sasbout, cum sociis, versoeckende, alsoo sy Impost betalen van 't Margengelt, ongemoeyt te blyven; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Staten ordonneren den Ontfanger Coebel, dat hy dese Supplianten niet en sommeert noch executeert, noch doet sommeren of executeren, ter oorsaecke in de Requeste gementioneert, tot anders by de Staten geordonneert sal zijn.

Requeste van Jan Aerntsz, Timmerman.

Eodem, is op de Requeste van Jan Aerntsz, Timmerman, versoeckende recompense van hondert en twintigh guldens, dat hy het Besteck van de Kamer van de Staten in het Klooster, swaerder ghemaeckt heeft dan hy aengenomen hadde; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Zy gestelt in handen van den Heere van Sprange, ende Dirck Jorisz de Bye, omme haer advis de Staten besloten over te seynden, om dat gesien, voorts gedaen te worden naer behoren.

Requeste van Adriaen Florisz van Kuyl.

Eodem, is op de Requeste van Adriaen Florisz van Kuyl, Impostmeester binnen Schoonhoven, voor den Jare vyfthien hondert negen en

en vyftigh, versoeckende quijtscheldinge van hondert guldens voor de Tappers, woonende op den Opslagh, onder de Jurisdictie van Bergh-Ambacht; geresolveert voor Appoinctement te stellen. 1560. 28. Junii.

Den Suppliant sal exhiberen de voorwaerden, daer by hy sustineert dat hem den Impost op verhuyrt is; om als dan voorts gedaen te werden als 't behoort.

Eodem, is op de Requeste van Nicolaes van Mathenes, Schiltknaep, versoeckende onghemoeyt te blyven van seeckere seventhien Margen Landts van alle ongelden; gheresolveert voor Appoinctement te stellen. Requeste van Nicolaes van Mathenes.

Zy gestelt in handen van Mr. Gerrit Hendrickse van Ravensbergen, omme hem te informeren tot kosten van de Supplianten, op het inhouden van dese Requeste, ende sijn besoigne ende advis de Staten over te seynden besloten by geschrifte, om als dan gedaen te worden na behooren.

Eodem, is op de Requeste van Burgemeesters ende Regeerders van Schiedam, versoeckende restitutie van de seven grooten, by henluyden betaeldt van een Landeken, genaemt het Vranckelandt en Kortelandt; geresolveert voor Appoinctement te stellen. Pag. 57. Requeste van Burgemeesters en Regeerders van Schiedam.

De Supplianten sullen doen verklaringhe van die geene, die hun uyt oorsaecke in

 de

1560. 28. Junii. de Requeste gementioneert, molesteren, om dat gesien, voorts gedaen te worden na behooren.

Requeste van Burgemeesters en Thesaurier van Rotterdam. *Eodem*, is op de Requeste van de Burgemeesters en Thesaurier van Rotterdam, versoeckende restitutie van de penningen by hen t'over betaelt van seeckere Uytterlandt, leggende onder Rotterdam; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

De Supplianten sullen by dese Requeste voegen de geallegueerde Meetinge ende Kaerte, ende als dan alle leveren in handen van den Ontfanger Coebel, om den selven Coebel daer op gehoordt, voorts gedaen te worden als 't behooren sal.

Ordonnantie voor Cornelis Jansz Cruysser. *Eodem*, is Ordonnantie gepasseert voor Cornelis Jansz Cruysser, ende Mr. Adriaen van Leyden, elck van drie dagh-gelden, tot twee guldens 's daeghs, uyt saecke dat sy gebesoigneert hebben op de materie van 't Slaghturven.

Ordonnantie voor Jacob de Milde. *Eodem*, is Ordonnantie gepasseert voor Mr. Jacob de Milde, van drie dagh-gelden, tot twee guldens 's daeghs, uyt saecke dat hy met den Advocaet, van den Eynden ende Diert, gevisiteert heeft de Additien, ende andere Stucken van de Staten, tegens die van Wijck; noch drie guldens twaelf stuyvers voor het maecken van acht Copien, van de Ordonnantie van den Impost voor den Jare vyftien hon-

dert

dert tsestigh, te betalen uyt de penningen van den Impost. 1560. 28. Junii.

Eodem, is Ordonnantie ghepasseert mede voor Mr. Jacob de Milde, van acht guldens seven stuyvers, voor het maecken van een Antwoorde, voor de Staten, groot seventien bladen, in de saecke van het Slagturven, tegens sekere doleantie, overgegeven by sekere Veen-Dorpen, te betalen uyt de penningen van 's gemeene Landts onkosten,

Ordonnantie voor Jacob de Milde.

Eodem, is Ordonnantie gepasseert voor Mr. Adriaen Wensz, Advocaet van de Staten, van de somme van ses guldens sestien stuyvers, by hem gedebourseert in het lossen van seeckere Missiven, Advisen, ende andere Munimenten, omme van den Hove te gekrygen Placaet, het welcke disponeren soude tegens het recken ende strecken van de Laeckenen, en als aen Boodeloon; noch vyftien gelijcke guldens ende acht stuyvers, voor d'expeditie, rapport, en Zegel-gelt, te betalen uyt de penninge van 's gemeene Lands onkosten.

Ordonnantie voor Mr. Adriaen Wensz.

Eodem, is Ordonnantie gepasseert voor Pieter Bruyselaer, Deurwaerder, van vier en twintigh guldens, uyt saecke van alomme gepubliceert te hebben het voorsz Placaet van 't recken van de Laeckenen; noch elf stuyv. voor de Executorie en Copie van het selve Placaet, te betalen uyt de penningen van des gemeene Lands onkosten,

Ordonnantie voor Pieter Bruyselaer.

1560. 4, 5. ende 6. Julii. Pag. 58.

Daghvaert in den Hage gehouden, op *Den* 4, 5. *ende* 6. *Julii* 1560.

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.
Den Heere van Assendelft.
Van Kenenburgh.
Van Warmont, ende
Van Wijngaerden.
Ende van de Steden.
Dirck van Nuyssenburgh, ende
Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht.
Mr. Jan van Zuyren, ende
Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.
Cornelis Jansz Kruysser, Burgemeester, ende
Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.
Mrs. Jacob de Milde, ende
Cornelis van Veen, van Leyden.
Simon Maertensz, Burgemeester, ende
Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.
Jan Dircksz Thoen, ende
Simon Gerritsz, van der Gouda.

Omme eyndelijck te resolveren op de drie Petitien van syne Majesteyt.

Antwoorde van de Staten aen de Hartoginne van Parma.

TEn voorsz dage hebben de voorsz Staten geresolveert, de Hartoginne van Parma op de voorsz drie Petitien voor antwoorde te geven, 't gunt hier na volght.

Alsoo de Edelen, ende ses groote Steden 's Landts van Hollandt, representerende de Sta-

Staten van den selven Lande, onlanghs wesende tot Antwerpen, by de Hoogheydt van de Hartoginne van Parma, Gouvernante over syne Koninghlijcke Majesteyts Nederlanden van herwaerts over, belast is, dat sy hen souden vertrecken, ende hare Hoogheydt vruchtbarige antwoorde souden innebrengen, dan sy ghedaen hadden, beroerende seeckere drie Petitien by de Koninghlycke Majesteyt, ofte van sijne Majesteyts wegen den voorsz Lande ghedaen, beroerende de selve drie Petitien; te weten, van de Hooft-somme van vijfthien duysent Caroli guldens 's jaers, de selve te lossen binnen drie Jaren, daer van sijne Majesteyt lange soude het frait dragen; ende noch van de conversie van ses duysent Paerden, die men op Waerdtgelt soude onderhouden, in duysent Ruyteren, die continuelijck souden dienen op de Frontieren, tot defensie van den Lande; ende noch omme te hebben jaerlijcks van den Lande van Hollandt seven en dertigh duysent vyf hondert Caroli guldens, tot onderhoudt van seeckere Voet-knechten ende Guarnisoenen, omme de selve te onderhouden, en leggen op de Frontieren en Fortressen aldaer, tot defensie als vooren. 1560. 4. 5. ende 6. Julii.

Hebben de Edelen ende vijf groote Steden, als Haerlem, Delft, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda, naer verscheyde communicatien op het gundt voorsz is gehouden, eyndelijck hare Hoogheyt geaccordeert voor antwoort te geven; eerst,

be-

1560. 4.5. ende 6. Julii. beroerende de voorsz Petitie van vijfthien duysent Caroli guldens, dat sy omme redenen in het lange in haer voorgaende antwoorde, hare Hoogheyt by geschrifte overgelevert, ende de Koninglijcke Maj. daer inne voor dese tijdt niet en souden konnen ofte mogen believen, versoeckende daeromme seer ootmoedelijck, daer van gedeporteert ende verdragen te worden.

Pag. 59. Ende beroerende de andere twee Petitien, mede vooren verhaelt, souden de voornoemde Edelen, ende vijf groote Steden, syne Koninghlijcke Majesteyt tot defensie van den Lande, ende in plaetse van de seven en dertigh duysent vijf hondert Caroli guldens eertijdts gheconsenteert, accorderen hondert duysent Caroli guldens 's jaers, drie Jaren geduyrende, te betalen de eene helft prima Maert, ende de andere helft prima September daer aen volgende, beginnende Annò vyfthien hondert een en tsestigh toekomende, naer gemeen schryven, te vinden op de Schiltalen, midts een yegelijck daer inne genietende syne gratie, onder die maniere ende conditien by eenige hier na in 't particulier verhaeldt, midts oock de Staten van de voorsz somme, die de gratien afgetogen zuyvers blyven sal, sullen mogen innehouden alsulcken somme, als van nooden sal wesen tot onderhoudt van de twee duysent Ruyteren, die men in continuele exercitie op de Frontieren houden sal, daer mede sy verbonden staen met de ghemeene Staten van de Landen van herwaerdts over, midts

midts oock de voornoemde Staten sullen van de selve somme onderhouden alsulcke achthien duysent Caroli guldens, daer vooren de ses groote Steden verbonden en verzegelt hebben, die men gewoonlijck is geweest te betalen uyt de ordinaris Beede, ten minsten ter tijdt ende wylen syne Majesteyt de Staten voornoemt, andere behoorlijcke assignatie van de selve Renten ghedaen sal hebben, ende noch sullen mogen jaerlijcks innehouden vyf duysent Caroli guldens, ende de selve employeren tot aflossinge van een parthye van de voorsz achtien duysent Caroli guldens; versoeckende seer ootmoedelijck, dat hare Hoogheydt daer mede te vreden houde, soo henluyden niet mogelijck noch draghelijck soude wesen meerdere somme voor dese tijdt, tot defensie van den Lande vorder te accorderen ende op te brengen, soo de Staten voornoemt met gelijcke somme daer toe oock voor den Oorlogh, als sy soo seer niet en waren ge-exhaurieert, geaffoulleert, nochte belast, volstaen hebben, dragende nochtans syne Majesteyt op ghelijcke somme jaerlijcks drie en twintigh duysent drie hondert Caroli guldens, die daer uyt aen Renten betaelt zyn geweest, daer van nu die ses duysent drie hondert gelijcke guldens afgelost zyn, ofte noch dit loopende Jaer gelost sullen worden tot syne Majesteyts ontlastinge, sulcks dat sy als nu doende, en soo veel contribuerende tot de defensie van den Landen als voren, meer sullen doen dan sy wel vermogen.

1560. 4, 5. ende 6. Julii.

Die

1560. 4, 5. ende 6. Julii. Die van Haerlem verstaen, ende hebben het voorschreve consent gedragen onder conditie, dat sy in de voorsz Beede sullen mogen volstaen, mits opbrengende soo veel aen Jaer-gelt, als hare Gebuyr-Steden, met de welcke sy in genoegh van eender qualiteyt ende conditie zyn, als namentlijck Leyden ofte der Gouda; ende die van Leyden seggen haer gratie seer sober te zyn, ende sonder meerder gratie te hebben, te lastigh vallen sal hare portie op te brenghen, soo sy soo veel betalen als die van Dordrecht, niet te min voor dese drie Jaren, ende op hoope men haer in toekomende tyden vorder gratie doen sal, hebben sy hen met den anderen voor dese tijdt geconformeert.

Ende aengaende die van Dordrecht, conformeren hen met mijn Heeren Edelen, ende de andere vyf Steden, soo verre het roerdt de voorschreve ge-eyschte Beede van vyfthien duysent ponden 's jaers.

Ende aengaende de versochte conversie van het Waerdt-geldt van de ses duysent Paerden, in een duysent Paerden, in gestadigen dienst, souden te vreden zyn syne Majesteyt met het selfde Waerdt-geldt te laten geworden, soo syne Majesteyt bevinde het selve tot defensie van den gemeenen Lande proffytelijckst te zyn, ende dat alsoo verre alle de andere Landen van herwaerts over, daer mede souden hen conformeren, ofte anders daer inne consenteren, ende vorder niet.

Pag. 60.

Ende beroerende de nieuwe ge-eyschte Bee-

Beede van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, voor eenen tijdt van drie Jaren, tot onderhoudenisse van drie duysent twee hondert Voet-knechten in Guarnisoen, souden syne Majesteyt, onder ghevolgh van de andere van de Staten, te vreden zyn te believen in de somme van acht en twintigh duysent guldens 's jaers, voor de voorsz drie Jaren, te vinden by alle alsulcke wegen ende voegen, als de Staten ramen ende bevinden sullen ten minste quetse van den Lande van Hollandt, conformerende henluyden met de Edelen, ende de vyf groote Steden, soo verre het roerdt het innehouden van de voorsz achtien duysent en vyf hondert Caroli guldens, omme die ten fine voornoemt ge-employeert te worden, gheduyrende de voorsz drie Jaren, dat oock de voorsz acht en twintigh duysent Caroli guldens, die die van Dordrecht souden te vreeden wesen te consenteren als boven, eerst cours ende loop sullen hebben op den eersten dagh van Maert eerstkomende; ende dat voorts, volgende het accord van de Staten, dese geconsenteerde Beede ontfangen sal worden by den Ontfanger van het ghemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, tot kosten ende laste van syne Majesteyt. 1569. 4. 5. ende 6. Julii.

OP welcke antwoorde by den Advocaet mijn Heere den Prince van Orange by monde gedaen zijnde, ende oock hem gelevert by geschrifte, na dat de selve by hem gevisiteert was, de Ant- Antwoorde by den Prince van Orange gedaen, op

1560. 4, 5. ende 6. Julii. Antwoorde van de Staten.

was, heeft de Staten voor antwoorde doen geven, dat hy de selfde bevondt seer vreemt, ende niet veel beter dan gantschelijck negatijf uyt dien, dat aftreckende het geene wes sy begeerden af te trecken, volgende sijn calculatie, de Majesteyt in handen niet en soude krygen boven de twee duysent guldens, ende dat hy seecker was dat de selve antwoorde de Hoogheydt van de Hartoginne niet aenghenaem en soude wesen, ende dat de Gedeputeerden met grooter ondanck wederomme gerenvoyeert souden worden; dat oock syne Genade van geender meeninghe en was hem te Hove te vinden, omme de Gedeputeerden, willende doen sulcke onvruchtbarige antwoorde te, assisteren, dat daeromme sy op de saecke wat beter souden willen letten, ende andere resolutie nemen, indien het sulcks doenlijck ware, om de voorsz ondanck te ontgaen, ende geen verlooren reyse ende kosten te doen.

Midts welcken de voorsz Gedeputeerden weder lange communicatie op de voorschreve Petitie ghehouden hebbende, hebben eyndelijck by geschrifte doen stellen seecker Concept op het believen van hare Meesters, sulcx als hier na volght.

Concept by de Staten gemaeckt op het believen van hare Meesters, op de voorschreve Petitien.

DE Gedeputeerden van de Staten souden op rapport van hare Meesters te vreeden wesen, in de plaetse van de versochte converssie, ende van de besoldinge van de Voet-knechten, syne Majesteyt te accorderen de somme van hondert duysent guldens, te vinden by de Schiltalen, midts dat een

een yegelijck daer inne sal ghenieten sijn gratie, ende dat voor den tijdt van drie Jaren, ende op twee termynen, daer van d'eerste termijn verschynen soude te Kersmisse naestkomende; wel-verstaende, dat de eene helft van de eerste termijn genomen sal worden by de Schiltalen als vooren, ende de andere helft by sulcke wegen, als de voornoemde Staten onderlinge sullen advisseren, onder conditie dat de Majesteyt, volgende syne beloftenisse, henluyden sal doen hebben behoorlijcke assignatie voor de achtien duysent gulden 's jaers, staende op het ghemeene Landt, tot sijn behoorlijcken verschijn-dagh, als beginnende Anno vyfthien hondert een en tsestigh, ofte dat by gebreecke van dien de Staten als dan de selve achthien duysent guldens sullen mogen innehouden, ende dat altijdts op elcken termijn van de verschijn-dagen de portie van die van Hollandt, tot onderhoudenisse van de twee duysent Paerden, afgetogen sal worden, om die te brengen in handen van den Commis Generael, ofte daer hyse assigneren sal, beloopende voor elck half jaer 11500 guldens.

1560. 4, 5. ende 6. Julii.

Pag. 61.

Anders sal de Majesteyt Kersmisse toekomende genieten alles wes zuyvers sal komen van de vyftigh duysent guldens, beloopende een en dertigh duysent guldens ofte meer, omme daer mede voor de portie van die van Hollandt de Ruyteren ende Knechten te betalen.

Ende als die twee duysent Paerden sou-

1560. 4. Julii. den onderhouden wesen, daer men voor de portie van die van Hollandt voor een half jaer behoeft elf duysent vyf hondert guldens, ofte daer omtrent, soude de Majesteyt noch houden negentien duysent vyf hondert guldens voor dat half jaer, ende andere naervolgende termyne ghelycke somme, mits voldoende syne beloften, beroerende de assignatie voor de andere termynen die vallen sullen naer Kersmisse.

Item, alsoo tot twee duysent Ruyteren, die men soude houden in continuelen dienst, de portie van die van Holland voor een Jaer niet meer en bedraeght dan vier en twintigh duysent guldens, ofte daer omtrent, ende dat de Staten nu consenteren vyf en twintigh duysent guldens, boven de seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, soo soude de Majesteyt moghen employeren tot onderhoudenisse van de Voet-knechten ofte anders, negen en twintigh duysent vyf hondert guldens, mits voldoende op zyn tydt syne beloften voorsz.

Dagh om in de Herberge te wesen. Welck Concept by den Advocaet op den sesden Julii, den Prince van Orange by monde aengedient zynde, heeft henluyden bescheyden dagh om alhier in den Hage in de Herberge te wesen, den twaelfden deser maendt July, om daer op Resolutie te nemen, ende van daer voorts te reysen naer de Hartoginne.

Be-

Betoegende voorts, dat sy mede souden willen rapport doen, omme te sien of men niet en soude mogen syne Majesteyt, boven de vyf en twintigh duysent guldens, die syne Majesteyt zuyver soude ontfangen, noch toevoegen 5000 guldens. 1560. 4. Julii. By den Prince van Orange versocht dat de Staten tot de vyf en twintig duysent noch vyf duysent guldes souden accorderen.

Den 5 Julii 1560.

HEbben de voorsz Staten Commissie gepasseert op die van Dordrecht en der Gouda, sulcks hier na volght.

Alsoo tegenwoordelyck by die van 's Gravenmoer, Waspyck en Capelle, in de Langestraet, de Staten van Hollandt Proces gemoveert is voor den Secreten Raede, ende midts dien niet gheraden en ware, als nu eenigh Hooft te maecken voor de Lage Swaluwe, of de Schippers met Turf geladen, aldaer passerende, eenighsints te indemneren van de schuldt, die sy door het selfde Hooft souden mogen lyden; hebben de voornoemde Staten gecommitteert een van Dordrecht, ende een van der Gouda, omme hen te informeren of men niet en soude mogen eenige bequame plaetse vinden in de Langestraet, omme aldaer den Impost van een duyt van elcke tonne Turf, gaende uyt den Lande van Hollandt, te collecteren, ende dat sy voorts een bequaem Persoon willen soecken, omme de selve Collectatie ter voorsz plaetse te doen, den selven toevoegende eenen Commissie op die van Dordrecht ende der Gouda, om een bequame plaetse in de Langestraet te soecken tot collectatie van het duytken op elcke tonne Turf. Pag. 62.

 seec-

1560. 5. *Julii.* feeckeren penningh van fynen ontfangh, foo fy naeft met hem fullen mogen overkomen.

Comiffie op die van der Goude, omme een ander Collecteur van het duytken ter Gouda te ftellen.

VAn gelycken is by de voorfz Staten Commiffie gepasfeert op die van der Goude, fulcks hier na volght.

Alfoo den tegenwoordighen Collecteur van den Impoft van een duyt ghefteldt op elcke tonne Turf, gaende uyt den Lande van Hollandt, binnen der Stede van der Gouda hem niet wel en quyt in fijn Officie; foo hebben de Staten van Hollandt die van der Gouda ghecommitteert, omme een andere in fyne plaetfe te ftellen, midts den voorgaende Collecteur contenterende naer loop des tydts, ende midts by hem doende reeckeninghe van fyne voorgaende adminiftratie.

Delft en Gouda gecommitteert om te vifiteren de Duplique van het Slaghturven.

EOdem zyn gecommitteert, om te vifiteren de Duplique van het Slaghturven, die van Delft ende der Gouda.

Verfoeck van de Stuyrluyden, van dat fyluyden onbefchadight gelouden mogen blyven van de Engelfche.

Eodem, hebben de Staten mede den Prince van Orange aengegeven, ter begeerte van de Burgemeefters ende Regeerders van Delft, Rotterdam ende Schiedam, uyt den naem van de Reeders ende Stuyrluyden, hen generende met de Vifscherye ende Haringhvaert, hoe dat de Engelfche daghelycks de Viffchers in Zee wefende overvallen ende fpolieerden van alle het gunt Godt hen verleent heeft, niet anders met hen-

henluyden handelende dan of Vyanden waren van de Koninghlycke Majesteyt, uytgesondert dat sy de Schepen ende Bootsgezellen niet mede en nemen, ende hebben versocht dat sijne Gen. aen de Hoogheydt van de Hartoginne soude willen schryven, ten eynde daer in geremedieert mochte worden, ende sulcks te schryven aen den Koning van Engelandt, ende aen den Ambassadeur van onse Koninghlycke Majesteyt aldaer wesende, dat by den Koningh van Engelandt daer inne behoorlycke ordre ende remedie gestelt werde, 't welck sijne Gen. gelieft heeft sulcks te doen, ende dat hy tot dien eynde wel favorabelyck sal schryven aen de Hartoginne. 1560. 5. Julii.

Eodem, is ghecommitteert Mr. Jacob de Milde, omme te visiteren de Requeste en Stucken van die van Texel, ende als dan de Staten daer van rapport te doen, en dat men hen als dan Acte sal geven, dat de Staten haer houden voor diligent. Te visiteren de Requeste en Stucken van die van Texel.

1560. 13, 14, 15, ende 16 Julii. Pag. 63.

Daghvaart in den Hage gehouden, op *Den 13, 14, 15 ende 16 Julii* 1560.

PRÆSENTEN.

Dirck van Nuyssenburgh, ende Mr. Willem Schoock, van Dordrecht.
Jan van Zuyren, van Haerlem.
Cornelis Jansz Kruysser, ende Jacob van den Eynden, van Delft.
Mrs. Jacob de Milde, ende Cornelis van Veen, van Leyden.
Simon Maertensz, Burgemeester, ende Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.
Jan Dirck Hoensz, ende Mr. Pieter van Asperen, van der Gouda.

Omme eyndelyck te resolveren op de Petitien van de Majesteyt, ende op het Concept by henluyden gemaekt.

Petitien van syne Majesteyt gedaen, uytgestelt.

DEn dertienden Julii, is, overmidts de absentie van de Edelen, die eyndelycke Resolutie van de drie Petitien van wegen syne Majesteyt ghedaen, uytgestelt tot Maendagh naestkomende, tegens welcken dage elck beschreven soude worden.

Versoeck van wegen syne Majesteyt gedaen, beroerende de Zype.

EOdem heeft den Commis Loo, ter presentie van den Præsident van wegen de Hartoginne de Staten geproponeert, het geene hier naer volght.

Al-

Alſoo het oorbaer ende proffytelyck is voor het ghemeene Landt, dat het ſelve vermeerdert werdt met winnende Landen, ende beſet ende bewoont werdt met Volck ende Onderſaten, omme de ſelve Landen te bearbeyden ende beteelen tot voetſel van het voorſchreve Landt van Hollandt, het welck den Koningh, onſen aldergenadigſten Heere, van ſijnder zyde gaerne begeert te vorderen, ende naer dien ſyne Majeſteyt aenghegeven zyn gheweeſt diverſche middelen, waer van in waerden gebracht ſouden worden die Landen, onlanghs bedyckt binnen der *Zypen*, ſulcks dat die ſouden mogen worden gehabiteert, ende tot vruchtbaerheydt ende teelte gebracht, is ſyne Majeſteyt voorgehouden de ſelve Landen ende Inwoonders van dien te conſenteren, ende gunnen vrydom ende exemptie van alle alſulcke Beeden ende Subventien, als van ſyne Majeſteyt ende ſyne Naekomelingen wegen, over het ſelve Landt verſocht ende geconſenteert ſouden mogen worden, waer toe ſyne Majeſteyt wel geſint ſoude weſen, omme het ſelve te accorderen voor ſeeckere langhe Jaren, dan beduchtende dat het ſyne Majeſteyt naermaels ſoude mogen præjudiceren tegens de Staten van Hollandt, die het ſelve ſouden verſtaen te ſtellen tot ſyne Majeſteyts laſte, in minderinghe van haer conſent; ſoo is my van de Majeſteyts wegen belaſt dat myn Heeren, als repreſenterende de Staten van den ſelven Lande, het gundt voorſz is voor te houden, 1560. 14. Julii.

 en-

1560. 14. Julij. ende versoecken tot vordernisse van het gunt voorsz is te consenteren, dat syne Majesteyt gunne ende accordere den Lande ende Inghezetenen van de Zype, vrydom ende exemptie van alle Beeden ende Subventien die syne Majesteyt, ofte syne Majesteyts Naerkomelingen geaccordeert, ende op het Landt van Hollandt gegeven sullen mogen worden, het zy by maniere van Verpondinge op de Schiltalen, Margen-gelt, Thienden penningh, ofte anders, in wat manieren, het voor eenen tydt van tsestigh Jaren, sonder dat de Staten syne voornoemde Majesteyt ende Naerkomers, of die van de Zype, daer yet van sullen te laste leggen, en verleenen daer van Acte onder de Handt-teecken van haren Advocaet.

Pag. 64.

Te doen beschryven de Edelen tegens morgen avondt.

EOdem is gheresolveert, te doen beschryven de Edelen tegens morgen avondt in de Herberge, met sulcken communicatie als Suys ordonneren sal.

Excuse voor de Staten aen den Stadhouder.

Eodem hebben mede geresolveert, dat den Præsident schryven sal aen den Stadthouder de excuse van de Staten, te weten dat sy den dagh die sy geraemt hadden boven te wesen, niet houden en mogen, overmidts de Edelen niet gecompareert en zyn, nochtans beschreven wesende, dat sy evenwel alle diligentie doen sullen omme met den eersten te Hove te komen.

Noch is geresolveert den Commis Loo te seggen, dat de Staten haer antwoorde op het versoeck by hem gedaen, nopende de saecke van de Zype, innebrengen sullen, te Hove komende. 1580. 14. Julii. Antwoort nopende de saecke van de Zype.

Ende aengaende het rapport dat van de grieven ge-eyscht werdt, is gheresolveert te versoecken Copie van de Ordonnantie, uyt krachte van de welcke het voorsz rapport ge-eyscht werdt indien men die krygen kan, indien niet, boven by Requeste te versoecken dat het selve rapport af magh gedaen worden; ofte dat Parthyen haer appel sullen mogen vervolgen, sonder overleveringhe van grieven, ende altydts te vernemen hoe desen aengaende in den Raede van Brabandt geuseert werdt; dan die van Dordrecht seggen geen consent te willen dragen, ten zy dat het selve rapport af zy. Beroerende het rapport dat van de grieven ge-eyscht werdt.

Eodem zyn gecommitteert, omme te visiteren de Articulen, beroerende de vorderinge van de Justitie, Eynde, Milde, ende den Advocaet, die het selve gedaen hebben. Gecommitteerden omme te visiteren de Articulen van de Justitie.

Eodem zyn gecommitteert, omme te besoigneren in de saecke tegens die van Heenvliet, Eynden, den Advocaet, ende Milde, die het selve gedaen hebben. Besoignes in de saecke van Heenvliet.

Eodem zyn gecommitteert, omme naer de expiratie van de Vacantien boven te vervolgen expeditie van het Proces, tegens die van Wyck en Loosduynen, de Milde, ende den Advocaet. Te vervolgen expeditie van het Proces tegens die van Wijck.

1569. 14. *Julii.* Te resumeren het Proces tegens die van Heenvliet.

Eodem zyn mede gecommitteert, omme te resumeren het Proces van de Staten tegens die van Heenvliet, Eynden, Milde, Wensz en Diert, die 't selve alreede gedaen heeft.

Of men boven de ordinaris vacatien, Wagenhuyr en Schuyt-huyr sal passeren.

Eodem, is mede by de Steden geseydt, de Edelen present wesende, te vernemen of men boven de ordinaris vacatien buyten 's Landts, de Gedeputeerden Wagen-huyr en Schuyt-huyr passeren sal.

Pag. 65. Ordonnantie voor Simon Gerritsz, en François van Valckesteyn.

Eodem, is gepasseert Ordonnantie voor Simon Gerritsz, ende François van Valckesteyn, elck van negen en tachtigh dagen, tot twee gulden 's daughs, daer inne gereeckent haer extraordinaris onkosten; dan hebben de Staten wel expresselyck gheresolveert, dat men voortaen niemandt yet meer en sal toevoegen dan de ordinaris dagh-gelden, ten ware de selve dagh-gelden omme redenen by de Staten generalyck vermeerdert wierden, te betalen uyt de penningen van den Impost.

Requeste van die van Woerden.

Eodem, is op de Requeste van die van Woerden by den Raede aen den Advocaet gesonden, om de Staten te communiceren, de expeditie van dien uytgestelt tot de komste van de Edelen.

Requeste van de Burgemeesters van Gorinchem.

Eodem, is op de Requeste van de Burgemeesters van Gorinchem, geresolveert voor Appointement te stellen.

De Staten hebben begeert Copie van de Requeste, ende van de Certificatie daer by ge-

gevoeght, en daer op rapport tot de naeste Daghvaert. 1560. 14. Julii.

Den 15. Julii 1560. 15. Julii.

Zyn die van Delft ende Leyden, met den Advocaet gecommitteert, om de Antwoorde te maken, sulcks hier na volght.

Gecommitteerden tot maeckinge van antwoorde op de drie Pititien van de Koningklijke Majesteyt.

ALsoo de Edelen, ende ses groote Steden 's Landts van Hollandt, representerende de Staten van den selven Lande, onlanghs wesende tot Antwerpen, by de Hoogheydt van de Hartoginne van Parma, &c. Gouvernante over de Koninghlycke Majesteyts Nederlanden van herwaerdts over belast is, dat sy hen souden vertrecken, ende hare Hoogheydt vruchtbariger antwoorde souden innebrengen, dan sy gedaen hadden, beroerende seeckere Petitien by de Koninghlycke Majesteyt, ofte van syne Majesteyts wegen den voornoemden Lande gedaen; te weten van de Hooftsomme van vyfthien duysent Caroli guldens 's jaers, de helfte te lossen binnen drie Jaren, daer van syne Majesteyt soo langhe soude het frait draghen; ende noch van de conversie van ses duysent Paerden, die men op Waerdtgelt soude onderhouden in duysent Ruyteren, die continuelyck souden dienen op de Frontieren, tot defensie van den Lande; ende noch omme te hebben jaerlycks van den Lande van Hollandt seven en dertigh duysent vyf hondert guldens,

1560. 15. Julii. dens, tot onderhoudt van seeckere Voetknechten ende Guarnisoenen, omme deselve te onderhouden ende leggen op de Frontieren ende Fortresse aldaer, tot defensie als voren, den tydt van drie Jaren; ende naderhandt noch verstaen verscheyde Remonstrantien van de Excellencie van den Prince van Orange, &c. Stadhouder van Hollandt, &c.

Hebben de Edelen, ende ses groote Steden van Hollandt, naer verscheyde communicatien op het gunt voorsz is gehouden, eyndelyck geaccordeert; eerst, beroerende de voorsz Petitie van vyfthien duysent Caroli guldens, dat sy omme goede redenen in het langhe in hare voorgaende antwoorde hare Hoogheydt by geschrifte overgelevert de Koninghlycke Majesteyt, daer in voor dese tydt niet en souden konnen ofte mogen believen, versoeckende daeromme seer ootmoedelyck daer van gedeporteert ende verdraghen te worden.

Pag. 66. Ende beroerende de andere twee Petitien, mede hier vooren verhaeldt, de Staten van Hollandt consideratie genomen hebbende, dat in den Jare vyfthien hondert acht en vyftigh, by de Generale Staten van alle de Landen van herwaerts over, rypelyck by believen van de Koninghlycke Majesteyt gheraemt is, dat tot defensie van de Frontieren in tyde van Pays ghenoegh soude zyn twee duysent Paerden in continuelen dienst wesende, die men ten hooghsten betalen soude mogen, naer cal-

cu-

culatie van de Majesteyt selver, met hon- 1566.
dert negen en tachtigh duysent guldens; 15. Junii
considererende mede, dat de Staten van Hollandt voor den laetsten Oorlogh niet gecontribueert en hebben tot defensie van den Landen dan hondert duysent guldens jaerlycks, mits genietende hare gratie, daer op de Majesteyt heeft moeten draghen drie en twintigh duysent drie hondert negen en veertigh ponden jaerlycksche Renten, tot syne Majesteyts Voorsaten versoeck by het Landt verzegelt, ende dat wel te gelooven is, dat het Landt van Hollandt nu na den Oorlogh, door de groote exorbitante ende excessive Petitien, die sy den Oorlogh gheduyrende geconsenteert hebben, ende noch groote merckelycke sommen van penninghen resteren te betalen op Renten gehaelt, niet rycker en zyn dan sy waren voor den Oorlogh, ende dat henluyden by Acte ende Consent van de nonennale Beede hoope gegeven is gheweest, dat sy jaerlycks souden volstaen, midts alleen contribuerende tot defensie van den Lande, de somme van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, nochtans overgeleydt hebbende de middelen van de Propositien henluyden van weghen de Koninghlycke Majesteyt, de Hoogheydt van de Hartoginne van Parma, ende noch by de Excellencie van myne Heere den Prince van Orange, Stadthouder van Hollandt, gedaen, hebben in de plaetse van de seven en dertigh duysent vyf hondert gul-
dens

1560. dens van veertigh grooten, eertydts in den
15. Julii. Jare vyfthien hondert acht en vyftigh, ende het gunt henluyden oock vorder geeyscht werdt, geconsenteert, ende consenteren by desen de Koninghlycke Majesteyt, haren aldergenadighsten Heere, tot defensie van den Lande voor den tydt van drie Jaren, innegaende St. Jans Misse Anno vyfthien hondert tseftigh laetstleden, de somme van hondert duysent guldens 's jaers, te vinden op de gewoonlycke Schiltalen tot twee termynen, als Kersmisse Anno vyfthien hondert tseftigh, ende St. Jans Misse Anno vyfthien hondert een en tseftigh, voor het eerste Jaer, ende soo voorts de andere twee Jaren geduyrende, midts dat een yegelyck van de Steden ende Dorpen daer inne genieten sullen alsulcken gratie, als sy ghenoten hebben in de laetste geassopieerde ordinaris Beeden, ende dat elck volstaen sal met sijn portie, sonder voor yemandt anders te betalen; behoudelyck, alsoo het voorsz Landt van Hollandt, dit tegenwoordige Jaer van vyfthien hondert tseftigh, uyt krachte van de nonennale Beede maer vinden hondert duysent guld. op de Schiltalen, dat sy de vyftigh duysent guldens, die sy dit eerste Jaer daer en boven sullen moeten ommeslaen, de eene helft sullen mogen vinden op de Schiltalen, ende de andere helft by eenige extraordinaris wegen, als sy gevoeghlyck t'samen advyseren sullen, om de Schiltalen voor desen halven Jare alleen niet te seer te belasten, soo

foo die noch meer andere laften te dragen hebben, met conditien, dat de Hoogheydt van de Hartoginne van Parma, van wegen de Koninghlycke Majefteyt confenteren fal, dat de Staten van Hollandt van de te furneren hare portie, in de betalinghe van de voornoemde twee duyfent Paerden, foo veel penninghen fullen mogen innehouden omme te brengen in handen van den Commis Generael, als daer toe noodigh wefen fullen, employerende hare Hoogheydt de refte tot onderhoudt van de Ruyteren ende Knechten, midts henluyden indemnerende tegens de Generale Staten, of dat de voornoemde Staten fullen innehouden, ende brengen in handen van den voornoemden Commis Generael de voorfchreve fomme van feven en dertigh duyfent vyf hondert guldens, tot defenfie van den Landen in tyden van Pays gedeftineert, ofte foo veel als het onderhoudt, ende de betalinge van de Paerden, die by gemeene advife tot defenfie van den Lande onderhouden, ende by den voornoemden Commis betaelt fal worden, fal bedragen, indien hare Hoogheydt fulcks liever begeert, ende dat hare Hoogheydt uyt den naeme van fyne Majefteyt, voorts de refte immers blyvende van de voorfchreve hondert duyfent guldens fal mogen mede bewenden tot defenfie van den Lande, als hare Hoogheyt het felve oorbaerlyckft bevinden fal, het zy tot onderhoudinghe van Paerden ofte Voet-knechten, midts nochtans voldoende voor den

1565. 15. Julii.

Pag. 67.

Ja-

1560. Jare vyfthien hondert één en tsestigh, en-
15. Julii de andere Jaren alsulcke beloften, als de Majesteyt de Staten van Hollandt gedaen heeft, by de Acte van de nonennale Beede van haerluyder assignatie te doen, om jaerlycks te senden de achtien duysent guldens Renten, die tot versoecke van syn Majesteyts Voorsaten op het Landt van Hollandt verzegelt zyn, ofte dat sy soo veel penningen sullen mogen innehouden, omme daer vooren niet gearresteert noch bekommert te worden, gemerckt dat de Majesteyt op gelyck consent, vyf duysent drie hondert negen en veertigh guldens jaerlycks meer gewoon is geweest te betalen, dan by henluyden onlanghs tot ontlastinge van syne Majesteyt afgedaen zyn, ofte dit loopende Jaer afgedaen sullen worden; des verklaren de Staten dat sy hun houden verbonden, omme de voorsz drie Jaren ge-expireert zynde, noch geduyrende de Acte van de nonennale Beede, op te brengen seven en dertigh duysent vyf hondert guldens jaerlycks tot defensie van den Lande; ende dat voorts dese geconsenteerde Beede ontfangen sal worden by den Ontfanger van't gemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, tot koste en laste van syne Majesteyt.

Die van Haerlem verstaen, ende hebben het voorschreve consent gedragen onder conditie, dat sy in de voorsz Beede sullen mogen volstaen, mits opbrengende soo veel aen zuyver geldt, als hare Gebuyr-Steden, met de welcke sy genoegh van eender qua-

litęyt ende conditie zyn, als namentlyck 1560.
Leyden ofte der Gouda; ende die van Ley- 15. Julii.
den seggen hare gratie te sober te zyn, ende sonder meerder gratie te hebben, te lastigh vallen sal hare portie op te brenghen, soo sy soo veel betalen als die van Dordrecht, niet te min dese voorsz drie Jaren, ende op hope men haer in toekomende tyden vorder gratie doen sal, hebben sy hun met de andere voor dese tydt geconformeert, mits hebbende continuatie van hare Brieven van Staet.

Versoeckende seer ootmoedelyck de voornoemde Staten, dat hare Hoogheydt gelieve dit consent voor aggreabel te willen nemen, ende hare Hoogheydt daer mede te vreden te houden, soo henluyden niet mogelyck noch dragelyck en souden wesen, meerder somme tot defensie van den Landen te consenteren, ende indien andere Landen van gelycken doen willen, sal de Majesteyt meer genieten, dan de Majesteyt voor den Oorlogh gedaen heeft; versoeckende voorts dat hare Hoogheydt gelieve, in 't gunt de Staten by hare Requeste, hier by gevoeght, requirerende zyn te gelieven.

EOdem is noch geresolveert, de Majesteyt te presenteren de Remonstrantie, beroerende de abbreviatie van de Justitie by de Staten ghemaeckt, daer by voegende Copie van de voorgaende Art., ende een kleyne Requeste.

Pag. 68. De Maj. te presenteren de Remonstrantie beroerende de abbreviatie van de Justitie.

1560. 15. *Julii.* *Eodem* zijn gecommitteert, omme de voorschreve Ordonnantie van den Grooten Raede weder te doorsien, ende wat by geschrifte te stellen, omme te brengen by de voorgaende Remonstrantie van de Justitie, Schoock, Nieuwenburgh, ende den Advocaet, die het selve ghedaen hebben.

Gecommitteerden om te doorsien de Ordonnantie van den Grooten Raede.

Eodem, zijn gecommitteert van Leyden, Jacob de Milde, omme te maecken de Memorien ende Additien, ende het Proces te furneren tegens die van Heenvliet, die met hen sullen nemen Adriaen Wentsz ende Diert.

Gecommitteerden om te maken de Memorien en Additien in de sake tegens Heenvliet.

Eodem, hebben de Gedeputeerden geresolveert, dat, indien de Gedeputeerden boven komende, niet en mogen obtineren de eene helft van den eersten termyn van de Beeden by hen te consenteren, te vinden by sulcke Middelen als sy sullen adviseren; soo zyn de Staten te vreeden, dat sy accorderen dat het selve geheel termyn gevoeght werde by de Schiltalen, als alle de andere termynen.

Dat den eersten termyn genomen sal mogen worden by de Schiltalen.

16. *Julii.*

Den 16 *Julii* 1560.

Gecommitteerden om te doorsien het besoigne van de Jonge.

E*Odem*, zijn gecommitteert vander Duyn ende van Leyden, omme te doorsien wat by de Jonge geauthentiseert is, omme hem als dan te contenteren.

Procuratie te passeren op Mr. Dionys Willon.

Eodem, is noch geresolveert dat by de Gedeputeerden, tot Brussel procuratie gepasseert sal worden op Mr. Dionys Willon, Procureur voor den Secreten Raede.

Eo-

Eodem, is op de Ordonnantie van Maerten Jansz, by Alckemade, ende Jan Dirck Hoensz, als Gecommitteerden van de Staten, gesien het advis van Coebel, voor Appoinctement gestelt. 1568. 16. *Julii.* Ordonnantie voor Maerten Jansz.

De Staten ordonneren den Ontfanger, den Suppliant, achtervolgende sijn versoeck, te betalen uyt de penningen en inkomen van den Impost, de somme van acht ponden van veertigh grooten het pondt.

Eodem, is op de Requeste van Johan ende Arent van Dorp, versoeckende adjunctie van de Staten; geresolveert voor Appoinctement te stellen. Requeste van Johan en Arent van Dorp.

De Supplianten sullen doen blycken waer wylen Joost van Dorp te sijnder overlyden Domicilium gehouden heeft, en waer het Sterfhuys gevallen is, om dat gesien, als dan gedisponeert te worden na behooren.

Eodem, is gheresolveert de Acte over te geven, sulcks die gepasseert is, midts daer by stellende de Articulen van die van Haerlem ende Leyden. De Acte over te geven sulcks die gepasseert is.

Eodem is geresolveert, dat de Klercken van den Ontfanger Coebel, sullen hare somme van vier hondert guldens, by haerluyden ge-eyscht, verminderen, ofte declaratie overgeven van 't geene wes sy voor het Landt ghedaen hebben, want men bevindt dat t'anderen tyden den Grif- Pag. 69. Dat de Klercken van Coebel hare geeyschte somme sullen verminderen.

 fier

1560. 16. Julii. fier voor den selven tydt niet meer voor sijn besoigne van de Staten toegevoegt en is.

Beroerende de meetinge van de Landen van die van Sevenbergen. *Eodem*, is geresolveert ende belast den Ontfanger Coebel, te seggen Jan de Heuter, en Klaes van Dam, dat sy de meetinge van de Landen van Sevenbergen doen binnen drie weecken, of by gebreecke van dien dat de Staten yemandt anders daer toe sullen committeren.

Gecommitteerden omme te visiteren den Staet van liquidatie. *Eodem*, zijn gecommitteert van Leyden ende de Milde, omme met Coebel voorts te visiteren de Staten van liquidatie, omme dat gesien, als dan eyndelijck te mogen besoigneren met die van de Finantie, en met henluyden de selve te sluyten.

Vergunninge van gratie uytgestelt tot de naeste Daghvaert. *Eodem* is geresolveert, dat aengaende die geene, die gratie gegunt is, ofte die de selve pretenderen, de Staten op de naeste Daghvaert sullen disponeren, als van die van Texel, Sprange, ende andere van ghelijcke natuyre.

Requeste van de Ambachts-bewaerders van Wateringen. *Eodem*, is op de Requeste van de Ambachtsbewaerders van Wateringen, versoeckende te weten of sy de seven grooten, of Impost betalen sullen; voor Appoinctement te stellen.

Dese Supplianten sullen moeten betalen op de Landen by haerluyder Inwoonders, in de Jurisdictie van den Hage gebruyckt, de seven grooten op elcke Margen, achtervolgende het derde Articul van de Ordonnantie, ende sullen de Huysluyden van ande-

dere Dorpen, die geen Impost en betalen, 1560.
ende in den Dorpe van Wateringen Landt 16. Julii.
gebruycken, mogen hooren, op een redelijcke portie stellen, naer vermogen het inhouden van het achtste Articul van de voorsz Ordonnantie.

Eodem, is op de Requeste van de Conventualen tot 's Gravesande, versoeckende ongemoeyt te blyven van den Impost; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Requeste van de Conventualen van 's Gravesande.

Nihil ut petitur, ten ware de Supplianten doceerden dat hare Landen onder de Schiltalen gelegen waren.

Eodem, is op de Requeste van Dirck Joostensz, versoeckende het Convent van Loosduynen ende Wateringen, met het Huys tot Honselaerdyck, te mogen executeren voor den Impost; geresolveert voor Appoinctement te stellen.

Requeste van Dirck Joostensz, &c.

Den Suppliant sal het Convent van Loosduynen doen executeren voor den Impost van de Wynen ende Bieren by henluyden, geduyrende synen Pachte, gedroncken, lichtende tot dien eynde Executorie van den Ontfanger, Mr. Aernout Coebel, ende sullen de Staten, die executie *debite* gedaen zynde, tot haren koste sustineren; ende aengaende dat Convent van Ryswyck, ende de Casteleynen van Honselaerdijck, alsoo die alle beyden betalen in de Schilta-

 len,

1560. 16. *Julii.* len, met de Landtluyden, soo sal den Suppliant, brengende behoorlycke Attestatie, dat de selve aen Wyn ende Bier hebben gedroncken binnen den tijdt van synen Pachte, by de Staten restoir gedaen werden, als oock sal van de Wynen en Bieren, by myn Heere den Stadhouder binnen den voorsz tijdt gedroncken, daer van brengende gelijcke Attestatie.

Pag. 70.

Requeste van Adriaen Maertensz, Pachter van den Impost binnen den Hage.

Eodem, is op de Requeste van Adriaen Maertensz, Pachter van den Impost binnen den Hage, versoeckende dat de ghemeene Inwoonders van Schevelingen mede Impost soude betalen; geresolveert voor Appoinctemen te stellen.

Dat den Suppliant sal mogen den Impost eyſſchen van den Pastoor ende Tappers van Schevelingen, ende niet van de Inwoonders, en dat naer inhouden van de Ordonnantie daer op den Impost verpacht is.

Dat men die van Wyck, buyten Heusden, sal executeren.

Eodem, soo hebben de Staten weder verklaerdt, dat men die van Wyck buyten Heusden sal executeren voor hare portie in alle Beeden, ghevallen zedert den Jare vyfthien hondert twee en vyftigh, gelyck sy oock van ghelijcken verklaerdt hadden op den seventhienden January daer te vooren.

Wat antwoorde den OntfangerCoebel schry-

Eodem, hebben de Staten geresolveert, dat, alsoo sy ghehouden zyn ter ordonnantie van de Heer Anthonis van der Stralen, als Commis Generael van de gemeene Staten van de Landen van herwaerdts over,

over, te furneren jaerlycks de somme van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens, omme daer mede te betalen de twee duysent Ruyteren, wesende ten laste van de selve gemeene Staten, als wesende hare quote tot onderhoudenisse van de voornoemde Ruyteren, verscheenen St. Jans Misse vyfthien hondert tsestigh, den voornoemden Ontfanger schryven sal aen den voorsz Heere van Stralen, dat de voorschreve penningen gereet zyn, ende hy Ontfanger deselve bestellen sal, soo wanneer de voornoemde Ruyteren gereet sullen wesen op te sitten, ende te monsteren ter plaetse daer den voornoemden Stralen hen designeren sal, sonder dat de Staten verstaen dat van nooden is de voorschreve penningen by eenige andere Thesaurier uytgereyckt te worden.

1560. 16. *Julii.*

ven sal aen Stralen, beroerende de penningen die hem komen.

Den voornoemden Ontfanger sal evenwel doen vernemen, hoe dat de andere Staten in het doen van de voorschreve betalingen hen dragen, ende of sy oock in meeninghe zyn, eenighe penningen te betalen voor de ses duysent Paerden, die gedestineert waren gehouden te worden op Waert-geldt, alsoo men verstaet de selve *in rerum natura* niet geweest te zyn, en sal hem in alles reguleren na de voorsz andere Staten.

Dat den Ontfanger sal vernemen hoe de andere Staten hen dragen in het opbrengen van hare penningen.

De Gedeputeerden boven reysende, sullen van gelycken de voorsz Staten 't gene wes voorsz is verklaren, en oock vernemen hoe by de andere Staten in dese saecke gehandelt werdt.

1560. 24. Julii. Pag. 71.

Vergaderinge tot Brussel gehouden, op

Den 24 Julii 1560.

PRÆSENTEN.

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere Otto van Egmondt, Ridder, ende

Van Warmont.

Ende van de Steden.

Dirck van Nuysenburgh, ende

Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht.

Dirck Ramp, Burgemeester, ende

Mr. Cornelis van Alckmade, van Haerlem.

Jacob van den Eynden, van Delft.

Cornelis van Veen, van Leyden.

Simon Maertensz, Burgemeester, ende

Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.

Job Fransz, van der Gouda.

Omme antwoorde inne te brengen op de drie voorgaende Petitien van syne Majesteyt.

Antwoorde van de Staten aen de Hartoginne.

DEn voorsz vier en twintighsten July hebben de Staten de Hartoginne hare Antwoorde by monde van den Advocaet ghedaen, de welcke by hare Hoogheydt gehoort zynde, heeft de selve begeert by geschrifte, overmits de veelheyt van de poincten, om daer op te seggen 't gene hare Hoogheydt in rade bevinden soude.

Eo-

Eodem, hebben de voornoemde Staten geaccordeert de adjuctie van henluyden met die van Dordrecht, geweest hebbende op de Daghvaert, gehouden tot omme by Requeste aen de Hartoginne van Parma te versoecken beslooten Brieven aen den Bisschop van Keulen, daer by hem bevolen soude worden te willen afdoen seeckeren excessiven Thol, van veerthien stuyvers by hem gesteldt op elck Hout aldaer passerende, daer men te vooren niet meer van plagh te geven dan eene stuyver. 1560. 24. Julii.

Adjunctie van de Staten met die van Dordrecht, omme te versoecken beslooten Brieven aen den Bisschop van Keulen.

Den ses en twintighsten hebben de Staten seeckere clausule, gestelt in onse antwoorde, obscuyr wesende, gealtereert, soo die by geschrifte gesteldt is, en in de voorgaende antwoorde geinsereert is.

Seeckere clausule by de Staten in haer antwoorde gestelt.

Hebben voorts geresolveert voor antwoorde te seggen die van Vlaenderen, dat beroerende den Impost gestelt op elcke tonne Turf, gaende uyt den Lande van Hollandt, dat sy met kennisse van saecken het selve van de Majesteyt verworven, omme te vinden de meenighvuldige ontgrondinge van hare Landen, de welcke door de voorschreve uytmoeringe geschiedt, niet dan tot water ende moeren gebracht en werdt, ende dat sy wel te vreeden zyn dat men haren Turf laet, ende dat die van Vlaenderen ende Brabandt selver moeren genoegh hebben omme daer uyt Turf te delven tot harer behoefte; dat oock groote meenichte van Turf uyt den Lande van 't Sticht door Hollandt, in

Beroerende den Impost van het duytken op elcke tonne Turf.

1560. Brabandt ende Vlaenderen gebracht werdt,
24. Julii. daer van den voorschreven Impost niet geeyscht werdt, dat evenwel syluyden geen Impost en hebben willen stellen op de Waren ende Koopmanschappen die uyt Hollandt ghehaeldt worden, de welcke nochtans veel ende meenighvuldigh zyn, als Boter, Kaes, Visch, Paerden, Ossen, Lindewaet, ende veele Oostersche Waren.

Pag. 72. Gratie bij Stralen die van de Zijpe gegunt den tijdt van tsestigh Jaren.

EOdem, is op het versoeck by myn Heer, Mr. Aelbrecht van Loo, Raedt ende Commis van syne Majesteyts Domeynen ende Finantien, van wegen syne Majesteyt de Staten van den Lande van Hollandt, op den derthienden July laetstleden gedaen, ten eynde syluyden souden willen consenteren omme in waerden te mogen brengen de Landen, onlanghs bedyckt binnen der Zypen, sulcks dat de selve gehabiteert ende tot vrugtbarigheydt gebracht souden mogen worden, dat syne Majesteyt gunne ende accordere de voorsz Landen ende de Ingezetene van de Zype; vrydom ende exemptie van alle Beeden ende Subventien die syne Majesteyt, ofte syne Majesteyts Nakomers geaccordeert sullen worden, het zy by maniere van Verpondinghe, op Schiltalen, Margengelt, Thienden penningh, ofte anders, in wat manieren het zy, voor eenen tijdt van tsestigh Jaren, sonder dat syluyden syne Majesteyt ende Nakomers, ofte die van de Zype daer yet van sullen te laste leggen; hebben de voornoemde Staten naer voorgaende rapport ende communicatie hier op gehouden, verklaerdt, ende

ver-

verklaren midts desen, dat aenschouw genomen 1560.
op de soberheydt van de selve Landen, ende 24. Julii.
dat tot noch toe daer niet af ghekomen is, ende oock apparentelijck geschapen is, dat in veele toekomende Jaren seer weynigh daer af komen sal, sylieden te vreeden zijn, volgende de begeerte van sijne Majesteyt, dat de selve sijne Majesteyt de Landen, ende de Ingezetenen van de *Zijpe* accordere vrydom ende exemptie van alle Beeden ende Subventien, die sijne Majesteyt, ofte sijne Majesteyts Naerkomers, in der manieren ende voege als vooren, geaccordeert sullen worden, ende dat voor den tijdt van de voorsz tsestigh Jaren, en voor dese reyse alleenlijck, midts dat het selve consent niet getogen en sal worden in consequentie, tot andere Landen, die men in toekomende tyden mede soude willen bedycken, tot præjuditie ende achterdeel van het gemeene Landt van Hollandt; behoudelijck oock, dat het voorsz Landt van Hollandt vruchtbaer gemaeckt zynde naer de expiratie van den voorsz tijdt, mede met die van Hollandt in alle Beeden sullen contribueren, ende sulcks alle hare lasten helpen dragen, sonder dat sijne Majesteyt, ofte sijne Majesteyts Naerkomers, het voorsz Landt van de *Zype* nimmermeer van die van Hollandt sal mogen separeren.

Eodem, hebben mede Procuratie gepasseert op Mr. Dionijs Willon, *ad lites* tegens 's Gravemoer, Capelle ende Waspyck, en tegens een yegelijck; ende hebben gecommitteert van den Eynden, ende den Advocaet, Procuratie gepasseert op Mr. Dionijs Willon.

1560. caet, omme op haren eysch een antwoorde te
24. *Julii.* maecken.

Seeckere Remonstrantie by Bruxelles eenige van de Gecommitteerden gedaen, beroerende de Petitien van de Majesteyt.

Den een en dertighsten July, Bruxelles den Advocaet, ende van den Eynde by hem ontboden hebbende, heeft henlieden door last van die van den Raede van hare Hoogheydt geproponeert, hoe dat sy niet en konden verstaen, dat de Staten van Hollandt van de seven en dertigh duysent vijf hondert guldens, over lange geconsenteert met de Generale Staten, tot defensie van den Lande souden willen genieten eenige gratie, soo die zuyver geconsenteert en opghebracht mochten worden, van die van de voornoemde Staten nochtans wilden gratie ghenieten, midts dat sylieden van de geheele hondert duysent guldens by ons geconsenteert, gratie begeerden te genieten, daer onder de voorschreve seven en dertigh duysent vijf hondert guldens mede gecomprehendeert waren, dat daeromme sylieden de selve seven en dertigh duysent vijf hondert guldens souden aftrecken van de voorschreve somme, ende als dan in de reste ghenieten gratie, het welcke apparentie ende redenen hadde.

Pag. 73. Antwoorde van de Gedeputeerden.

WAer op sylieden voor antwoorde gaven, dat sylieden voor den laetsten Oorlogh niet meer gewoon en waren te contribueren tot defensie van den Lande dan de voorsz hondert duysent guldens, midts genietende een yegelijck gratie, ende dat sylieden als by den Oorlogh geaffoulleert ende soo seer van gelde geexhaurieert zynde, consenterende soo veel als sy-

ſylieden weſende in haer geheel gewoon waren 1564.
te doen, men immers van henlieden niet meer 24. Julii.
en behoorde te eyſſchen, ende dat wy niet en begeerden gratie te genieten in de voorſchreve ſeven en dertigh duyſent vyf hondert guldens, maer te vreeden waren dat men de ſelve van de hondert duyſent guldens zuyvers aftogen, ende dat ſyne Majeſteyt het geene wes als dan boven de gratien over bleef tot defenſie van den Lande, naer ſijn believen ſouden mogen employeren, het welck zuyvers beloopen ſoude ſes en twintigh duyſent guldens ofte meer, ende dat deſe Beeden ghevonden werden op de Schiltalen, daer geen Vrye ende Exempten inne contribueren, de welcke ſulcks belaſt was met noch loopende andere conſenten, dat de ſelve niet meer draghen en mochten; dat ſylieden evenwel van 't geene wes voorſz is, de Gedeputeerden alhier weſende wel wouden rapport doen, maer genoegh ſeecker waren dat ſy geen andere laſt en hadden.

Dat hier van de voornoemde Gedeputeerden ten ſelven dage by ons rapport ghedaen zynde, hebben gelyckelyck verklaerdt anders geen laſt te hebben, ende oock geen hoop te hebben andere laſt te gekrygen, ende dat den Advocaet ſelver ſulcks Bruxelles voor antwoorde gaf, het welck hy oock ten ſelven dage ſulcks gedaen heeft, die daerop ſeyde, dat men hare Hoogheydt daer van ſoude adverteren, om te weten hare goede geliefte.

Ten

1560. 24. *Julii.* Beroerende het hooren van de Rekeningen van Stralen, Grammay en Bol.

TEn selven dage henlieden verthoont hebbende, dat Stralen my geseydt hadde gereet te wesen de reeckeninge van syne administratie te doen, en dat die van Hollandt, wesende de voorste geseten, daer toe eenen dagh souden ramen, voor welcken dage sy twee of drie dagen te vooren souden moeten compareren, omme te hooren naer de resterende reeckeninge particulier, soo van Grammay als van Bol, die voor gehoordt moesten wesen, ende dat evenwel sy souden mogen toeven met de neeminge van den voorsz dagh, tot sy haer affscheydt souden hebben van de Hartoginne, nopende hare principale saecke, soo hebben de voorsz Staten de Resolutie van desen soo lange uytgestelt.

2. *Augusti.*

Den 2 *Augusti* 1560.

Antwoorde van de Staten tegens die van Waspyck, &c.

GEvisiteert zynde de antwoorde by den Advocaet ghemaeckt tegens die van Waspyck, cum suis, hebben de selve goedtgevonden, mits dat by die van Dordrecht daer by geposeert souden worden, hoe de voorschreve moeren uytgedolven zijn, ende dat daer in lange Jaren geen proffyt af en komt, en dat men de selve als dan soude overgeven.

3. *Augusti.*

Den 3 *Augusti* 1560.

Debat van de Hartoginne van Parma, op de ant-

HEeft de Hoogheydt van de Hartoginne van Parma de Staten van Hollandt op haer voorgaende antwoorde doen seggen by forme van debat, 't gunt hier na geinsereet staet.

De

DE Hartoginne Regente, hebbende verstaen, het gundt dat by de Staten van Hollandt is voor antwoorde gegeven op de drie Petitien ende Eysschen, hen van wegen syne Majesteyt gedaen; te weten, dat sy souden willen verkoopen, ofte consenteren op hen verkocht te worden vysthien duysent gulden 's jaers, op conditie ende modificatie daer by ghevoeght, ende dat sy souden accorderen de conversie van ses duysent Paerden in Waerdtgeldt, in duysent dienende actuelijck; ten derden, dat sy souden accorderen de somme van seven en dertigh duysent vyf hondert guldens voor drie Jaren, omme te betalen de Guarnisoenen, te stellen in de plaetse van de Spanjaerden, &c. ende hebbende de selve Antwoorde geconcipieert met die van den Raede, ende bevinden de selve niet conform de intentien van syne Majesteyt noch sulcks, dat sy gemerckt de gelegenheydt van der saecken en affairen deselve soude konnen of mogen accepteren.

1560. 2. Augusti. woorde van de Staten.

Pag. 74.

Want in den eersten, aengaende de voorschreve vysthien duysent guldens Renten aldaer, de selve Staten persisteren in haerluyder voorgaende refus, gemerckt de redenen in de Propositie ende Thesen van dien begrepen, ende de nootlycke oorsake waerom die begeert zijn geweest, en kan hare Hoogheyt daer van geensints afstaen.

Te meer, want sy geen nieuwe redenen by en brengen, dan alleenlyck eenige generale te vooren wel gesolveert.

En

1560. 3. Augusti.

Ende dat alreede andere Staten in haerluyder reguard gelijcke Petitie gemoveert hebben, ende haer accord geconditioneert, soo verre dat andere Staten haerluyder portie ende contingent oock accorderen, te meer, dat gelijcke somme gelicht is geweest om Ruyteren ende Knechten te betalen, ende dese van dien daer af te ontlasten, ende wederomme de penningen geassigneert, sulcks dat men de selve assignatie niet retracteren magh sonder notable disreputatie, ende oock interest van syne Majesteyt, midtsgaders groote verachteringe en confusie van de gemeene affairen van Hollandt.

Boven desen, soo hebben de Staten van Hollandt billick te considereren de groote neerstigheydt die syne Majesteyt gedaen heeft, om te procureren een Pays, tusschen de Engelschen, Schotten en Françoisen, daer af het principale proffijt ende vorderinghe redonderen sal op het Landt van Hollandt, sulcks dat syne Majesteyt hier inne geen redenen hebben en soude met de Staten van Hollandt, de selve in hare singuliere weygeringe persisterende te vreeden te wesen.

Versoeckt midts dien hare Hoogheydt, dat de Staten op dit poinct beter willen letten, ende dat dese Gedeputeerden willen sulcke antwoorde hier inne van de Staten solliciteren, dat sy hen met de andere Landen met den eersten conform maecken, ende geen oorsaecke wesen, daer door het refus van dese gantsche Beede ommegestoten werden.

Ten

Ten anderen, aengaende de voorschreve converſie van ſes duyſent Paerden in Waerdt-geldt, in duyſent Paerden gereet, met de andere twee duyſent, te vooren geaccordeert, dunckt hare Hoogheydt dat de ſelve Staten geen genoeghſame redenen en hebben, noch oock en allegueren om de ſelve converſie te refuſeren, gemerckt dat ſy daer by in geenen meerderen laſt ofte koſte en konnen komen, noch ter occaſie van dien van hen yet meer wert ge-eyſcht, dan ſy te voren in 't generael met de andere Staten geconſenteert hebben. 1560. 3. Auguſti.

Te meer, behooren hen de voornoemde Staten hier inne te voegen, midts dat ſyne Majeſteyt by generale reſolutie, ghenomen met de Heeren van de Ordre, Capiteynen, ende andere principale Heeren van den Lande, hen des ende gelycke ſaecken verſtaende, bevonden is, dat de voorſchreve converſie tot conſervatie ende verſeeckertheydt van deſe Landen heel nut ende van nooden is, ende dat de Frontieren met minder getal dan drie duyſent Paerden, dienende actuelyck, niet bewaert en zyn. Pag. 75.

Verſoeckt daeromme hare Hoogheydt anderwerven, dat ſy de ſelve converſie willen accorderen, gelyck het haer ten meeſtendeel van de Staten de ſelve geaccordeert hebben, ende geen oorſaecke en weſen hier inne eenighe desordre ofte inconvenient en gheſchiede.

Nopende de derde Petitie, op de welcke by mutatie ende mangelinge van de voorſz

1560. 3. Augusti. ses duysent Paerden in Waerdt-geldt, die sy prætenderen niet van nooden te wesen, de voornoemde Staten præsenteren de somme van hondert duysent guldens voor drie Jaren.

Hare Hoogheydt bemerckende de somme die sy begeeren te defalqueren, ende afgetrocken te worden als de gratie, die sy in de Beede sexannale gebruyckt hebben, ende het gunt dat sy met de andere Staten in het generael, volgende het consent van de nonnenale schuldigh zyn te contribueren, dan bevindt niet dat syne Majesteyt goedt komen soude boven de vyf en twintigh duysent guldens, in plaetse van de seven en veertigh duysent guldens haerluyden ge-eyscht, ende noch min aftrecken de Renten by haerluyden verkocht, ter begeerte van sijnder Majesteyt, ende daer vooren sy versoecken assignatie, ofte inne te mogen houden soo veel penningen, als de selve Renten jaerlijcks beloopen.

Midts welcken versoeckt hare Hoogheydt, dat sy bysonder haerluyder consent ende antwoorde willen geven op de voorsz seven en dertigh duysent vyf hondert guldens hen ge-eyscht, sonder het selve te mangelen met de voorsz conversie, ofte het gene daer sy in respecte van dien met de andere Staten gehandelt hebben, ofte verobligeert zyn, latende de Beede nonennale met de penningen aldaer geconsenteert op haer beloop, behalven de naeckte conversie, sulcks als hier voren geseydt is.

En-

Ende in dier voegen ſoude hare voornoemde Hoogheydt te vreeden weſen te accepteren de ſeven en dertigh duyſent vyf hondert guldens, by haer in den naem van ſijnder Majeſteyt ten fine voorſz ge-eyſcht, en by hem in de ſomme van hondert duyſent guldens geconſenteert. 1560. 3. Auguſti.

Ofte immers verſoeckt hare Hoogheydt, dat ſy haer conſent, ende de voorſz ſomme van vijf en twintigh duyſent guldens, willen hoogen met acht à tien duyſent ponden, in conformité van de Staten van de andere Landen.

Ende ſullen de Staten conſidereren de importantie van de ſaecken, daerom dat deſe Petitie gedaen wert.

Ende ſulcks doende, ſoude hare Hoogheydt te vreeden zyn, dat ſy de voorſz ſomme ſullen mogen vinden by ſulcke middelen, als ſy nut en bequaemſt vinden ſullen.

Ende aengaende de Renten, daer inne ſy voor ſyne Majeſteyt verobligeert zyn, ſal men hem ten competenten daghe ſulcke aſſignatie doen, dat ſy des-aengaende redenen ſullen hebben van contentement, ſulcks als hen hier voormaels by de Majeſteyt oock vaſtelijck belooft is geweeſt, of by gebreecke van dien ſal ſijne Majeſteyt te vreeden weſen, dat ſy penningen na advenant innehouden.

Ende nopende de particuliere conditie van die van Dordrecht, ſal oock hare Hoogheydt het ſelve bevelen die van den Secre-

1560. 9. Augusti. Pag. 76.

ten Raede, als wesende een poinct, concernerende het fait van de Justitie, ten eynde dat daer inne werde sulcks, dat sy geen redelijcke oorsaecke van klachten hebben en sullen.

Ende aengaende die van Haerlem, hare Hoogheydt naer gelegentheydt van der saecken, en bevindt niet dat men op dit pas daer inne noch magh yet accorderen, maer in 't maken van de nieuwe Verpondinge, sal goedt reguard doen nemen op de redenen by haerluyden geallegeert.

Ende aengaende de doleantie by de Staten overgegeven, gemerckt het selve concerneert het fait van de Justitie, heeft daer op doen voorsien by die van den Secreten Raede.

Antwoorde van de Gedeputeerden op het voorsz debat.

DAt by de Gedeputeerden van de Staten het voorsz debat gehoort zynde, hebben by den Advocaet daer op doen seggen, datse wel verstaen hadden het geene wes by hare Hoogheydt henlieden waren doen vertoonen, ende dat sylieden tot diversche tyden op voorgaende drie Petitien gecommitteert hebbende, haer uytterste neerstigheydt gedaen hadden, omme sijne Majesteyt in de voorsz drie Petitien soo veel als doenlijck was te gelieven; dan naer dien door de gratie meenighvuldige Beede by henlieden gheduyrende de voorgaende Oorlogen geconsenteert, ende opgebracht, alle Middelen, daer by men eenige penningen soude mogen vinden, geconsumeert waren, soo en was henlieden niet mogelijck geweest sijne Ma-

jesteyt vorder consent te dragen, dan sy tegenwoordelijck gedaen hadden; niet te min, naer dien hare Hoogheydt begeerden, dat sy van het geene, by haer geproponeer, rapport souden doen, waren te vreden het selve rapport wel ende getrouwelijck te doen, hoewel sy verduchten dat het selve luttel vruchten doen soude tot meeninge en intentie van sijne Majesteyt. 1560. 3. Augusti.

Het welck hare Hoogheydt gehoort hebbende, heeft van haerlieden versocht, dat, naer dien sylieden tot noch toe hen altoos als goede ende getrouwe Ondersaten gedragen haddden, elcks in den sijnen sulck rapport souden willen doen, dat syne Majesteyt beter ende vruchtbariger antwoorde mochte gekrijgen, op dat hare Hoogheydt, de antwoorde niet vruchtbariger wesende, niet genootsaeckt en soude wesen sijne Majesteyt daer af te adverteren, het welck haer verdrieten en wel leet wesen sal; dat voorts mijn Heere den Stadthouder met ons breeder van de saecke soude verklaren, en dagh beteyckenen om in den Hage te vergaderen. Replijque van de Hartoginne op de voorsz Antwoorde.

Eodem, mijn Heere den Stadthouder de voornoemde Gedeputeerden by hem ontboden hebbende, heeft de selve voorgehouden, hoe dat sylieden op de verkoopinge van vijftien duysent guldens 's jaers eenige vruchtbarige antwoorde souden willen resolveren, ten minsten van twaelf duysent guldens 's jaers, ofte daer omtrent, en soude sijne Majesteyt ofte Remonstrantie by den Prince van Orange de Staten gedaen.

1560. 3. Augusti. hare Hoogheydt te vreeden wesen, dat de lossinge van de selve Renten, die geschieden soude t'elcken Jare voor een derdendeel, eerst geschieden soude t'eynden de geheele drie Jaren, ende dat sijne Majesteyt soo lange het frait van dien soude dragen; dat oock sylieden haerluyder consent van vijf en twintigh ofte ses en twintigh duysent guld., op de ge-eyschte Petitie van seven en dertigh duysent vijf hondert guld., tot besoldinge van seeckere Voet-knechten, souden willen verhoogen met de somme van noch *vijf ofte* ses duysent guldens, op dat by de weygeringe van haerluyden, de consenten van de andere Staten, die meest conditioneel waren, soo verre de andere Staten daer inne van gelijcken consenteren, niet verachtert en belet soude werden; ende heeft de voornoemde Gedeputeerden dagh geprefigeert in den Hage, in de Herberge te wesen den twintighsten der selver maendt Augusti, om op 't gene wes voorsz is betere Resolutie te nemen.

Pag. 77.

Dag om te hooren Stralens, Grammay, ende Jacob Bols Reeckeningen. Eodem, hebben de voornoemde Staten, volgende het voorschreve versoeck by de Heer Anthonis van der Stralen gedaen, dagh genomen tot Brussel te wesen den vijfthienden van de toekomende maendt van September, omme te hooren de pertinente Reeckeningen van Gerard Grammay ende Jacob Bol, ende daer na te procederen tot hooringe van de generale Reeckeninge van den voornoemden Stralen; ende hebben gecommitteert omme

me de felve Reeckeningen te hooren, die te vooren gecommitteert waren; te weten, Mrs. Aernout Coebel, Willem Schoock, ende François Duyſt van Voorhoudt. 1560. 5. Augusti.

Van welcken dagh den voornoemden Heere van Stralen, by den Advocaet ten feeckeren dage geadverteert zijnde, heeft de felve goedt en bequaem bevonden, ende aengenomen alle de andere Staten tegens den felven dage tot Bruffel te beſchryven.

1560. 20. ende 21. Augusti. Pag. 78.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 20 ende 21 Augusti 1560.

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.
Van Goudriaen.
Van Lockhorst.
Van Kenenburgh.
Van Poelgeest, Ridderen.
Van Warmont,
Van Wijngaerden.
Vander Duyn, ende
Van Benthuysen.

Ende van de Steden.

Dirck van Nuysenburgh,
Mr. Cornelis van Hoogelande, en
Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht.
Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.
Jan. Jan Apersz, Burgemeester, en
Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.
Mrs. Jacob de Milde, ende
Cornelis van Veen, van Leyden.
Joost Buyck, ende
Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.
Jan Dirck Hoensz, ende
Jan Hey, van der Gouda.

Omme vruchtbarige antwoorde te resolveren op de voorschreve drie Petitien.

Rapport van het debat by de Hertoginne

DEn voorsz twintighsten by den Advocaet rapport gedaen zijnde van het debat, bij de Hartoginne gedaen doen op haer laetste antwoor-

woorde, ende van 't gene wes mijne Heere den Prince van Orange de Gedeputeerden aengegeven hadde, hebben naer voorgaende communicatie genoegh gepersisteert by hare voorgaende antwoorde, dan ten eynde niet en soude schynen in dese saecke præcipitanter geprocedeert te zyn, ende op hoope of by yemanden van haerlieden eenigh middel gevonden soude mogen worden, omme syne Majesteyt eensdeels te believen, hebben de eyndelijcke Resolutie uytgesteldt tot Maendagh naestkomende en acht dagen, ten welcken dage sy hen weder alhier in de Herberge sullen vinden.

1560. 20. ende 21. *Augusti.* gedaen doen op hare laetste antwoorde.

EOdem, is by den Advocaet rapport gedaen van den dagh by de Gedeputeerden geleydt, omme te hooren Grammay, Bol, ende Stralens Rekeningen, en van de selve die daer toe gecommitteert zyn, sulcks als boven in 't lange verhaelt staet.

Dagh omme te hooren Stralens, Grammays, ende Bols Reeckeningen.

Eodem, is oock by den Advocaet rapport ghedaen van de andere Brieven, omme te hebben advis aen den Hove van Hollandt, beroerende het stuck van de Abbreviatie, en vorderinge van de Justitie.

Advis beroerende de Abbreviatie ende Justitie.

Eodem, is Ordonnantie geaccordeert voor den Bailliuw van Zuydt-Hollandt, van drie hondert guldens, daer inne begrepen hondert en vyftigh guldens, by hem te vooren den negenden der selver Maendt van Coebel ontfangen.

Ordonnantie voor den Baillin van Zuydt-Hollandt.

1560. 20. ende 21. *Augusti.* Gecommitteerden omme te hooren den voorsz Bailliuws Reeckeninge.

Eodem, zyn Mrs. Adriaen van Leyden, ende Jan Dirck Hoensz gecommitteert, omme te hooren de Reeckeninge van den voornoemden Bailliuw, beroerende sijn administratie, ende de penningen by hem van wegen de Staten ontfangen.

Pag. 79. Collecteurs van het duytken op de tonne Turf, te stellen tot Geertruydenbergh en tot Wasspijck.

Eodem is geresolveert, dat men de Collecteurs van den duyt, gesteldt op elcke tonne Turfs, stellen souden binnen of buyten de Stede van St. Geertruydenberge voor den Turf, komende van 's Gravemoer, ende een tot Wassijck, voor den Turf aldaer ghedolven, ende die van het Dorp van Capelle komt.

Commissie op Mr. Cornelis van Hoogelande ende Jan Dircksz Thoen, omme te stellen nieuwe Collecteurs tot den ontfang van het duytken op de tonne Turf.

Eodem, is gepasseert Commissie op Mr. Cornelis van Hoogelande, ende Jan Dircksz Thoen, nopende de voorsz saecken, sulcks hier naer volght.

De Staten van Hollandt, gehoort hebbende het rapport van Mr. Cornelis van Hoogelande, Pensionaris der Stede van Dordrecht, ende Jan Dircksz Thoen, Burgemeester der Stede van der Gouda, die gecommitteert zijn geweest omme hun te informeren, of men niet een bequame Plaetse soude mogen vinden in de Langestraet, om aldaer den Impost van elcke tonne Turf, gedolven ofte geslaghen in den Lande van Hollandt, ende gaende uyt den selven Lande, te collecteren; hebben geresolveert, dat 'er een Collecteur gesteldt soude worden binnen der Steden van St. Geertruyden-

denberge, ofte daer buyten, ſoo men het 1580.
ſelve bevinden ſal bequaemſt te weſen, en- 20. ende 21.
de men gevoegelijckſt yemanden ſal weten Auguſti.
te gekryghen, omme te collecteren den voorſz Impoſt van een duyt van elcke tonne Turf, komende van 's Gravemoer; ende dat van gelijcken oock een Collecteur geſteldt ſal worden tot Waſpijck, omme te collecteren den voorſz Impoſt van een duyt van den Turf, komende van de Capelle, ende van het voorſchreve Dorp van Waſpijck; committerende midts deſen den voornoemden Hoogelande, ende Jan Dirckſz Thoen, omme te vernemen naer twee bequame Perſoonen, omme ter voorſz Plaetſe de voorſz collectatie te mogen doen, den ſelven toevoegende ſulcke ſomme van penningen voor haren voorſz ontfangh, als ſy ten meeſten oorbaer en proffyte van het gemeene Landt, ſullen mogen over een komen met henlieden, ende ſoo verre die geene, die by hen verwillight ſal worden tot de collectatie van den voorſchreven Impoſt in den Dorpe van Waſpijck, den voorſz laſt niet en ſal willen aennemen, ten ware te voren by een ander de voorſchreve collectatie den tijdt van een maent ofte ſes weecken gedaen ware; ſoo ſullen den voornoemden Hoogelande ende Jan Dirckſz Thoen, yemanden bequaem weſende tot de voorſchreve collectatie, voor den voorſz tijdt van een maendt ofte ſes weecken committeren, ende den ſelven by voegen drie ſtercke ende vroome Perſoonen, omme

den

1560. 20. ende 21. Augusti.

den selven te assisteren, indien yemandt bevonden werde onwilligh te wesen den voorsz Impost te betalen, ende soo wanneer sy de voornoemde Collecteurs gekregen sullen hebben, ende dat de selve sullen wesen in de administratie ende ontfangh van den voorsz Impost, sullen sy den tegenwoordigen Collecteur van den Impost, residerende op de Swaluwe, midtsgaders den Uytlegger, licentieren en oorlof geven, ende voorts in 't gene wes voorsz te doen, wat sy bevinden sullen tot proffyte van den Lande oorbaerlijck te wesen.

Ontslaginge uyt de hechtenisse van den Bailliuw van Heenvliet, onder cautie.

Eodem, soo hebben de Staten van Hollandt, ter ernstiger begeerte van mijn Juffrouw van Cruningen ontslagen, ende ontslaen mits desen uyt de gevanckenisse den Bailliuw van Heenvliet, den tijdt van thien dagen, ende dat onder cautie van twee duysent Caroli guldens van veertigh grooten Vlaems het stuck, omme naer de expiratie van den voorsz tijdt weder in hechtenisse te komen, daer hy nu is, ende dat by gebreecke van dien, de voorschreve twee duysent guldens verbeurt sullen wesen tot proffyte van de Staten.

Pag. 80.

Den

Den 21 Augusti 1560. 1560. 21. *August.*

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.
Den Heere van Goudriaen.
Van Kenenburgh.
Van Warmont, ende
Vander Duyn.
Ende alle de andere Gedeputeerden van de Steden, behalven Jan Jan Aperſz.

IS op de Requeſte van Johan ende Arent van Dorp, gereſolveert voor het tweede Appoinctement te ſtellen, 't gene hier naer volght. Requeſte van Johan en Arent van Dorp.

ALſoo de Staten van Hollandt by ſeeckere Certificatie van de Schepenen van den Hage, in dato den veerthienden deſer maent Auguſti gebleecken is, dat wylen Jooſt van Dorp, tot ſijnder overlyden Domicilium gehouden heeft binnen Heenvliet, ende dat het Sterfhuys aldaer gevallen is, ſoo zyn de voornoemde Staten te vreeden tot conſervatie van hare Privilegie, *de non evocando* hem te voegen met de voornoemde Supplianten in het Proces, het welcke ſy als Impetranten van Appoinctement Pœnael, voor deſen Hove hangende; hebben op ende jegens de Weduwe van wylen Jooſt van Dorp, ende dat tot koſten van hem Suppliant; ordonnerende Jooſt Jacobſz van der Bye, haren Procureur, de voorſz adjunctie uyt haren naem te doen.

Eo-

1560. 11. August. Of men Wagen huyr en Schuyt-huyr buyten sal passeren.

Eodem, alsoo vermidts de groote duyrte van Wagenhuyr ende Schuythuyr, by eenige versocht is gheweest, dat de Gedeputeerden buyten 's Landts reysende, de Wagenhuyr ende Schuythuyr ghepasseert soude worden boven haer dagh-gelden, soo is by henlieden oock rapport genomen tegens den voorsz dage.

Weddens versocht by Mr. Dionijs Willem.

Van gelijcken is oock rapport genomen op de Weddens, versocht by Mr. Dionijs Willem.

Of men 't Veer sal leggen op de Laege Swaluwe.

Van gelijcken oock, of men op de Laege Swaluwe sal een Hooft maecken, omme aldaer te mogen passeren, daer van een Verbael ghemaeckt is.

Requeste van die van Gornichem.

Van ghelijcken hebben de voornoemde Staten rapport genomen op de Requeste van die van Gornichem, versoeckende alteratie van 't Placaet, gemaeckt tegens het recken van de Laeckenen.

Swarigheden bevonden in Grammays en Bols Reeckeninge.

Van gelijcken, omme te resolveren op de swarigheden, bevonden in de Reeckeninge van Jacques Grammay ende Jacob Bol.

Beroerende de ampliatie en limitatie van de Ordonnantie van den Grooten Rade.

Van gelijcken, omme geamplieert te hebben het inhouden van het elfde Articul, ende gelimiteert te hebben het innehouden van het derthiende Articul van de nieuwe Ordonnantie van die van den Grooten Raede, onder die rubrijcq van de Requesten, ende provisie van Justitie.

Van

Van gelijcken hebben rapport ghenomen, of men de Ingezetenen van Alckemade, Reynzaterwoude, Leemuyden, ende Vrysekoop sal toelaten haer versoeck, dat sy sullen mogen volstaen, midts uytleverende haren Turf met Manden, geyckt ende gebrandt met het Teycken van den Bailliuw van Rhynlandt, ofte synen Substituyt, ende mits betalende van de drie Manden Turfs soo veel Impost, als van de twee Tonnen; ende hebben die van der Gouda aengenomen te vernemen, of de voorschreve drie Manden mindet Turfs laden dan twee Tonnen, midts welcken de Staten proffijt souden consequeren, hebbende soo veel Impost van drie Manden, als van de twee Tonnen.

1560. 21. Augusti. Pag. 81. Requeste van die van Alckemade, Reynzaterwoude, Leemuyden en Vrysekoop.

Alsoo den Bisschop van Keulen als nu van elck Wezels Hout, den Lip neder komende, voor Thol hebben wil vijfthien stuyvers, dat men te vooren maer eene stuyver plagh te geven; soo hebben diversche Steden uyt Gelderlandt, uyt den Lande van Cleef, ende oock die van Dordrecht, hen daer tegens geopposeert, ende versocht Brieven van de Hartoginne, daer by hare Hoogheydt aen den Bisschop van Keulen soude willen versoecken, hem van den voorsz excessiven Thol te willen deporteren, ende want het selve voortgangh hebbende, soude tenderen tot groote schade en interest van de Ondersaten van Hollandt, ende dat midts dien die van Dordrecht versocht hebben, dat de kosten die te dier cause gedaen zyn, en noch gedaen sullen worden, by het ghemeene Landt betaelt souden worden; soo hebben de voorsz

Beroerende de verhoogingen van den Thol by den Bisschop van Keulen gepleegt.

1560. 21. *Augusti.* voorsz Gedeputeerden daer op mede rapport genomen.

Gecommitteerden omme te visiteren de grieven van die van Wyck. Eodem zijn gecommitteert, omme te visiteren de grieven van die van Wijck op het Sant, Mr. Adriaen van Leyden, ende Mr. Jacob de Milde.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

3. *ende* 4. *Sept.* *Den* 3. *ende* 4. *September* 1560.

PRÆSENTEN.

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Assendelft.

Van Poelgeest.

Van Kenenburgh.

Van Warmont, ende

Van Sprange.

Ende van de Steden.

Mr. Cornelis van Hoogelande, en

Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht.

Claes vander Laan, ende

Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.

Frans Duyst, ende

Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.

Mrs. Jacob de Milde, ende

Cornelis van Veen, van Leyden.

Sybrandt Ockersz, ende

Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.

Jan Dircksz Hoensz, ende

Jan Hey, van der Gouda.

Eer-

Erstelijk op de vordere ende finale Resolutie van de Majesteyts Petitien, als van de verzegelinge van de vyfthien duysent ponden Renten, de conversie van ses duysent Paerden, op Waerdt-geldt dienende, in duysent Paerden in actuelen dienst, ende de ses en dertigh duysent vyf hondert ponden, tot betalinge van de Soldaten, die geleydt souden worden in de plaetse van de Infanterye van Spaignen, &c. hebben geperfisteert by de voorgaende Resolutie, daer op genomen den twintigsten des voorleden maendts Augusti; committerende den Heere van Poelgeest, den Ontfanger van het gemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, Mr. Willem Schoock, ende Frans Duyst, Gecommitteerden ter Audientie van de generale Reeckeninge van den Heere Anthonis van Stralen, die tot Brussel ghedaen sal worden den seventhienden deser maendt September, omme de voorschreve antwoorde de Hartoginne van Parma, Regente, &c. den seventhienden dage inne te brengen, midts dat by de antwoorde ghevoeght sal worden de Missive van de Staten aen de voornoemde Regente, innehoudende haerlieder excuse, dat sylieden Staetsgewyse niet over en komen, om de voorsz antwoorde te doen, en zyn gecommitteert geweest die voorsz antwoorde en Missive by geschrifte te stellen, de Gedeputeerden van Haerlem, Delft en Leyden.

1560. 3. ende 4. *Sept.* Petitien en verzegelinge, mitsgaders het verleggen van de Guarnisoenen.

Pag. 82.

Overmits de groote duyrte van Wagenhuyr ende Schuythuyr, is geresolveert, dat de Gedeputeerden van de Staten, buyten 's Landts reysende, boven hare gewoonlijcke dagh-gelden,

Dagh-gelden van de Gecommitteerden in des Landts saken.

1560. den, noch ontfangen fullen twee dagh-gelden;
3. ende 4. te weten, als daer zyn twee of drie Gedepu-
Sept. teerden, maer als men Staets-gewyse sal rey-
sen, sullen geobserveert werden de gewoon-
lijcke dagh-gelden.

Weddens by Mr. Dionijs Willem versocht.

Mr. Dionijs Willem, dienende de Staten in den Secreten Raede, in het Proces henluyden gemoveert by de Veenluyden van de Langestraet, omme afgedaen te zyn den Impost van het duytken op elcke tonne Turf, in Zuydt-Hollandt gedolven ofte geslagen, en uyt den Lande van Hollandt gevoert, sal patientie hebben op de versochte Weddens, ter tijdt toe het voorsz Proces geterm̃ineert sal zijn.

De Vaert over de Laege Swaluwe te verleggen.

Den voornoemden Ontfanger Mr. Aernout Coebel, de Gedeputeerden van Dordrecht ende der Gouda, zyn gecommitteert hen te informeren op de gelegentheydt van de Vaert van den Ouden-bossche, te verleggen op de Laege Swaluwe, en wat kosten soude een Hooft aldaer aen de Uyttergorssen te slaen; de Wegen rybaer te maken, en te koopen den deurvaert van de Hofstede van S. g. Gerrit Tack.

Doleantie tegens het Placaet op het krimpen en recken van de Laeckenen.

De Gedeputeerden van Dordrecht, Delft, Leyden, ende der Gouda, zyn ghecommitteert omme te beantwoorden de Requeste van die van Gornichem, hen dolerende van den Placate, disponerende op het krimpen ofte recken van de Waertsche, Oostersche, ende andere kleyne Laeckenen, en antwoorde inne te brenghen alhier in den Hage, den thienden deser maendt Sep-

September, des avondts in de Herberge; zijn mede gecommitteert de voornoemde Gedeputeerden, omme te vereysschen in de Griffie van den Hove van Hollandt naer eenige advisen de voorsz materie aengaende, by de Staten 's Landts van Hollandt gegeven, drie of vier Jaren geleden, tot versoeck van de Staten des Keyzerrijcks.

1560. 3. ende 4. Sept.

De Resolutie van de swarigheden bevonden in de staten van Gerard Grammay, Ontfanger Generael van de Armée te Lande, Anno vijfthien hondert acht en vijftigh, ende Mr. Jacob Bol, Ontfanger Generael van de Esquipagie, van den selven Jare, zyn by Appostillen ghesteldt op de voorschreve staten.

Swarighe-den op de generale Reeckeninge van de esquipagie van den Jare 1558.

De Staten gehoordt hebbende het rapport van Mr. Cornelis van Hoogelande, ende van Jan Dircksz Thoen, Burgemeester der Stede van der Gouda, die onlanghs gecommitteert zyn geweest omme hen te informeren, of men niet en soude mogen eene bequame plaetse vinden in de Langestraet, tot de Collectatie van den Impost van een duyt op elcke tonne Turfs, aldaer gedolven ofte geslagen, ende gaende uyt den Lande, ende voorts omme te vereysschen, naer eenige bequame Persoonen tot de Collectatie van den voorsz Impost; ende van henluyden verstaen hebbende, dat sy gevonden hadden eenen Joachim Gyselinghs, onlanghs geweest hebbende Substituyt van den Bailliuw van Zuydt-Hollandt, ende dat syluyden met den selven getracteert hadden, nopende de

Commissie om tot een Collecteur van den Impost van een duyt van elcke tonne Turfs, aen te nemen Joachim Gyselings.

Pag. 83.

1560. voorsz Collectatie, onder seeckere voorwaer-
3. ende 4. Sept. den de voornoemde Staten in het lange verhaelt; soo hebben de voornoemde Staten den voorsz Mr. Cornelis, ende Jan Dirckfz Thoen, gecommitteert, en committeren mits desen, omme haerluyder voorgaende besoignes te effectueren, ende met den voornoemden Joachim Gyselings te overkomen, hem tot een Collecteur van den Impost van het voorsz duytken aen te nemen, onder de voorschreve onderspr oocken voorwaerden, ende (onder correctie) voor den tijdt van vier maenden, ende altoos tot sulcken tijdt te mogen scheyden, en voorts alles te doen dat deser materie aengaende is, ofte daer van dependeren magh, van den selven te ontfangen den behoorlijcken Eedt van getrouwelijck te dienen, suffisante cautie ter somme van 600 ponden van xl. grooten Vlaems het pont.

Executoriale op het consent van drie hondert duysent ponden.

De Gedeputeerden boven reysende, ter Auditie van de Reeckeninghe van de Heer Anthonis van Stralen, sullen solliciteren executoriale op de Acte van consent van drie hondert duysent ponden, laetstmael geconsenteert.

Appointement op de Requeste van de Ingezetenen van Alckemade, Reynzater-

Gehoordt het rapport van den Gecommitteerde der Stede van der Gouda, die ghecommitteert was om hem te informeren op het inhouden van de Requeste de Staten overgegeven, by de Ingezetenen van Alckemade, Reynzaterwoude, Leenmuyden ende Vrisekop, versoeckende te mogen volstaen, midts uytleveren-

rende haren Turf met Manden, geyckt ende gebrandt met het Teycken van den Bailliuw van Rhynlandt; ende midts betalende soo veel Impost van de drie Manden, als van de twee Tonnen; ende bevonden hebbende het inne-houden van de voorschreve Requeste waerachtigh, hebben geconsenteert in haerluyder versoeck, sonderlinge alsoo men gewoonlijck is in de voorsz Dorpen den Turf met de Manden uyt te leveren, ende niet by Tonnen.

1560. 3. *ende* 4. *Sept.* woude, cum suis, beroerende de Turfmate.

De voornoemde Staten hebben overgedragen, ende geconsenteert tot des Landts kosten te dragen de onkosten die gedaen zijn, ende noch gedaen sullen werden, omme te resisteren, ende te Hove te solliciteren remedie tegens de nieuwe Tholle, die den Aerdts-Bisschop van Keulen hem vervordert te exigeren van den Wezelschen Houte, de Riviere van de Lip neder komende naer Hollandt, en sal men de selve onkosten, soo verre de portie van Hollandt sal mogen aengaen, vinden niet op de Schiltalen, maer uyt den Impost van Wijn, Bier en Margengelt.

Thollen by den Aerts-Bisschop van Keulen van nieuws gestelt op de Lippe, af te doen.

Beroerende de ampliatie van het elfde Articul der Ordonnantie van den Grooten Raede, die onder de rubricque van de Requesten, ende provisie van Justitie is, te Hove te solliciteren, dat men in den Grooten Raede geen provisie van Appel, ofte reformatie met surcheantie, nochte oock Mandamenten, peynen stadthoudende, verleenen en sal tegens Privilegien van eenige Steden ofte Gemeenten, ende

Twee Articulen van de Ordonnantie van den Grooten Rade te doen altereren.

1560. voorts te vervolgen de limitatie van het der-
3. ende 4. Sept. thiende Articul der voorschreve Ordonnantie, van niet te mogen appelleren van interlocutoire Sententien, dan naer vermoghen beschreven civile Rechten, ten ware in saecken in het voorschreve elfde Articul, ende hier boven verhaeldt, ende dat Sententie gegeven werde
Pag. 84. tegens ende contrarie de voorsz saecken, en dat men in dien gevalle soude mogen consenteren provisie van Appel, ofte reformatie met surcheantie, is rapport genomen tot de naeste Daghvaert, die ghehouden sal worden den elfden deser maendt September 1560.

Verlaten in den Leydtsen Dam gestelt, by den Grave van Arenberge.

Is mede rapport genomen omme ten voorsz dage te resolveren op het aengeven van eenige Gedeputeerden, van by de gemeene Staten te dragen alle onkosten van den Processe, ende nieuwigheydt by den Grave van Arenberge onderstaen, contenderende te stellen Verlaten in den Leydtsen Dam, præjudiciabel het gemeen welvaren van den Lande.

Belastingen van nieuws gestelt op de Vellen en Engelsche Wolle.

Is mede rapport ghenomen op het aengeven van die van van Haerlem, Delft ende Leyden, omme te remedieren tegens de nieuwigheydt by den Koningh van Engelandt ghesteldt op de Vellen ende Engelsche Wolle, uyt Engelandt herwaerdts over ghebracht, als exigerende in de stede van ses ponden sterlings, twaelf gelijcke ponden op elcke Scerpelier, contrarie den Tractate d'entrecours, onderlinge met den anderen gemaeckt.

Is

Is mede rapport genomen op het aengeven van de Gedeputeerden van Amſterdam, om by de Staten te dragen de onkoſten gedaen, tegens die van Over-Yſſel, beroerende de Viſſcherye, naer datum van de Sententie in de voorſz ſaecke gegeven.

1560. 3. *ende* 4. *Sept.* Koſten van het Proces tegens die van Over-Yſſel, beroerende de Viſſcherye.

Ten ſelven dage ſullen de voornoemde Staten mede reſolveren op het different, gereſen op de gyzelinghe tuſſchen de Pachters van den Impoſt binnen Delft, eyſſchende van de Wijntappers ofte Wijnkoopers de Water-maet, als van elf ſtoopen, den Impoſt van een ſtoop, ende zijn de Wijnkoopers uyt de gyzelinge gegaen, met conſent van den voorſz Collecteur ofte Impoſtmeeſter.

De mate van den Wyn aengaende, ende betalinge van den Impoſt.

1560. 11. ende 12. *Sept.*

Daghvaert gehouden in den Hage, op *Den* 11. *ende* 12. *September* 1560.

P R Æ S E N T E N.

Uyt de Heeren Edelen.

Nicolaes van Assendelft.

Van Wijngaerden, ende

Vander Duyn.

Ende van de Steden.

Mr. Cornelis van Hoogelande, en

Mr. Willem Schoock, van Dordrecht.

Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.

Jacob van den Eynden, van Delft.

Mrs. Jacob de Milde, ende

Cornelis van Veen, van Leyden.

Simon Maertensz, Burgemeester, ende

Mr. Jan van Nieuwenburgh, van Amsterdam.

Jan Dircksz Thoen, van der Gouda.

Commissie om de antwoorde in te brengen op de Petitie van sijne Majesteyt.

DE Staten des Landts van Hollandt, hebben gecommitteert den Heere Gerard van Poelgeest, Heere van Alckemade, Aernout Coebel, Ontfanger des gemeene Landts voornoemt, midtsgaders Frans Duyst van der Burgh, Schepen ende Raedt der Stede van Delft, omme de Hartoginne van Parma, Regente, &c. met den geswooren Boode van den Lande, te doen presenteren de Missive by de Staten, aen hare Hoogheydt geschreven den twaelfden September, innehoudende de antwoorde van de voor-

voornoemde Staten, op de Petitie by de Koninghlijcke Majesteyt, onsen genadighsten Heere, de voorsz. Staten in den Jare vyftien hondert negen en vyftigh, ende den tweeden April laetstleden gedaen, hen vorder refererende in gevalle van vordere dispuyten, tot der voornoemde Staten antwoorde, de voorschreve Regente aengedient.

1560. 11. ende 12. Sept. Pag. 85.

De voornoemde Gecommitteerden zyn voorts gedeputeert, hen te vinden by den Doorluchtigen, Hoogh-gebooren Heere den Prince van Orange, Stadthouder van Hollandt, ende syne Excellencie te appaiseren, ende mondelinghe te doen excusatie van de voornoemde Staten, op den innehouden van de Missive, by syne Excellencie geschreven aen den Præsident des Hofs van Hollandt, den Heere van Rijswijck, naervolgende de Instructie tot dien fine by de voornoemde Staten henluyden Gedeputeerden voornoemt ghelevert.

De Staten ordonneren den voornoemden Ontfanger Coebel, te betalen Mr. Jacob Bol, Ontfanger van de assopieerde Beede sexannale, de somme van drie duysent seven hondert ses en vyftigh ponden elf schellingen van veertigh grooten, omme daer mede te betalen de Renten, staende op de vyf groote Steden van Hollandt, tot laste van de Koninghlijcke Majesteyt, verschenen prima Junii en St. Jans Misse laetstleden.

Ordonnantie omme den Ontfanger van de Beeden, Jacob Bol te leveren sekere somme tot betalinge van de Renten op de ordinaris Beede.

1560. 11. ende 12. Sept. Commissie om de Processen, hangende tot Mechelen, te vorderen ende eenige gratuiteyt te doen.

Mrs. Jacob de Milde, ende Willem Schoock, zijn gecommitteert aen den Grooten Raedt, te vervolgen de expeditie in den Processe in cas d'Appel, hangende tusschen de voornoemde Staten, Appellanten, op ende jegens de Ambachtsbewaerders van Wijck op 't Sant, Geinthimeerden; ende noch ghelijck Proces mede aldaer in cas d'Appel, hangende tusschen de voornoemde Staten, Appellanten, contra die van Heenvliet; ende omme alle diensten by eenige goede Heeren van den voorsz Grooten Raede, de voornoemde Staten gedaen, en noch te doen, sullen de selve een gratieuse propyne ofte present doen van vyf of ses Amen Rijnsche Wijn, Dordrechtsche ritsinge, ofte andere meer, tot haer discretie.

Instructie voor den Ontfanger van het Landt van Hollandt, Mr. Arent Coebel, omme te vertoonen de Excellencie van myne genadigen Heere, den Prince van Orange, Stadhouder van Hollandt, &c.

EErst, dat de Staten van Hollandt in voorige Jaren niet gewoonlijcken en zijn gheweest meer te betalen tot defensie van den Lande, dan omtrent 60000 guldens van xl. grooten, alle met merckelijcke gratien 's jaers.

Welcke defensie seeckeren tijdt daer na verhooght is geweest met 80000 guldens, met gratien als boven,

En-

Ende in den Jare 1515. de Keyzerlijcke Majesteyt ghekomen wesende in den Hage, is de saecke soo beleydt geweest, dat mits genietende de Steden groote gratien geconsenteert zyn geweest, tot defensie van den Lande hondert duysent guldens voor ses toekomende Jaren. 1560. 11. ende 12. Sept.

De welcke zedert noyt gepooght en zyn geweest verhooght te werden tot desen dage toe.

Soo bevonden sal werden, dat by die van Hollandt soo veel betalende, sy wel soo veel en meer betalen na advenant, en meer dan andere Landen, die de defensie principalijcken genieten als op de Frontieren leggende.

Ende gemerckt die van Hollandt, nu naer den Oorlogh, dat geseydt was dat de ordinaris Beede cesseren soude, mits by hem alleenlijcken betalende seven en dertigh duysent vyf hondert ponden, nochtans ter contemplatie van myne genadigen Heere den Stadthouder, geconsenteert hebben gelijcke somme tot defensie van den Lande, als sy gedaen hebben voor den Oorlogh, dunckt hem dat sy hen wel gequeten hebben. Pag. 86.

Soo sy niet gelooven en konnen, dat alle andere Landen meer geconsenteert hebben, ofte consenteren sullen, dan sy ghedaen hebben voor den oorlogh, tot ordinaris defensie van den Lande.

Waeromme die van Hollandt bedunckt (onder correctie) dat myne genadigen

1560. 11. ende 12. Sept. Heere den Stadthouder, niet en behoordt qualijcken te nemen, dat sy swarigheydt maecken meer te contribueren tot de ordinaris defensie van den Lande, naer den grooten swaren Oorlogh, daer door sy gekomen zyn is soo groote excessive lasten, noch loop hebbende, ende noch lange Jaren loop moeten hebben, dan oyt Hollandt gecontribueert heeft.

Soo sy wel konnen bemercken ende overleggen, dat indien sy eenighsints excedeerden hare gewoonlijcke contributie, dat het selve tot geene tyden vermindert en soude werden, als sy by experientie bevinden, maer dat men als dan altijdts arbeyden soude om henluyden oock in tyde van Payse hooger te brengen.

Begeerende dat myne genadigen Heere den Stadthouder, syne Excellencie niet en wil letten op vyfthien duysent ofte achtien duysent guldens, dat het beloopen soude in de drie Jaren, dat men alleen schijnt meer te begeeren, maer op de groote consequentie die daer uyt reysen soude, soo men hondert en tien duysent guldens omme soude moeten slaen op de Schiltalen met gratie, om die zuyvers te vinden.

Ende midts de Beede die zedert het Jaer 1540, gheweest is hondert duysent guldens tot defensie van den Lande, soude nu heeten, ende wesen hondert thien duysent, ofte vyftien duysent guldens, ende naer advenant van dien, soude men die van Hollandt in alle extraordinaris Beeden willen

taxe-

taxeren, 't welck den Lande van Hollandt, 1560.
niet dragelyck en soude wesen. 11. ende 12. Sept.

Begeerende ootmoedelijcken aen de Excellencie van mijn Heere den Stadthouder, dat syne Genade hem niet en wille laten duncken, dat die van Hollandt syne Genlaten te wille te zyn, reguard nemende op vyfthien duysent guldens, maer dat het selve gelaten werdt om de groote consequentie, daer uyt geschapen te volgen, tot irreparable præjuditie van den Lande; seeckerlijcken verhoopende, indien syne Excellencie die saecke grondelijcken verstaet, de Staten van Hollandt des geen ondanck weten en sal, of van henluyden yet quaets betrouwen, maer selfs helpen de saecke dirigeren, dat sy voor de eerste reyse in tyde syner Gen: administratie niet beswaert en sullen werden boven haer gewoonlycke tauxe.

DE Staten van Hollandt, gehoort het rapport henluyden gedaen by den Heere van Sprange, eertydts gecommitteert omme hem te informeren op de groote van de bedyckte Landen van Sevenbergen, ten fine omme de selve te brengen in de contributie van de Schiltalen; hebben geadviseert Klaes van Dam, Deurwaerder (eertijdts gecommitteert omme den voorsz Lande te doen meten) te doen attesteren, dat sulck Quohier als hy van die van Sevenbergen heeft van de groote van de voorsz Landen, dat hen het selve by die van Sevenbergen gelevert is gheweest; ende hebben voorts gecommitteert

Die van Sevenbergen te brengen onder contributie, ende Commissie daer toe dienende.

Pag. 87.

die

1560. 11. ende 12. Sept. die van Dordrecht ende Delft, ten fine voornoemt Requeste te maecken aen de Majesteyt te mogen versoecken Commissarissen, een uyt den Raede van Hollandt, ende een uyt de Kamer van de Reeckeninge, omme Pathyen ghehoort, &c. ende belast den Procureur Generael van desen Hove, hem te voegen voor des Majesteyts interest, ende voorts omme Instructie te maecken, innehoudende middelen daer toe dienende, ende recouvreren alle Stucken ende Munimenten tot dien fine behoeftigh, ende oock henluyden te informeren op de waerde van de voorsz Landen, en voorts alles te doen dat tot dese materie dienende is.

12. Sept. *Den* 12. *September* 1560.

Ratificatie van de Commissie van Joachim Gyselings, Collecteur van den Impost op den Turf.

HEbben de Staten geapprobeert het besoigne van Mr. Cornelis van Hoogelande, ende Jan Dircksz Thoen, op het stellen van een Collecteur van het duytken op de tonne Turfs, in de Dorpen van Zuyd-Hollandt, gelegen aen de Moerkant, als 's Gravemoer, Waspyck, Capelle en andere; behoudelyck, dat de twee Substituten die den voornoemden Collecteur Joachim Gyselings gesteldt heeft, den eenen tot Waspijck, ende den anderen tot Capelle, Eedt doen sullen in handen van den voornoemden van Hoogelande, van ghetrouwelyck de Staten te dienen tot Collectatie van den voorsz Impost.

De

De Staten hebben geadviseert op het versoeck van die van Amsterdam, beroerende de onkosten van de executie der Sententie, geobtineert by de Staten, tegens die van Over-Yssel, beroerende de Visschery in de Zuyder-Zee, te dragen tot des ghemeene Landts kosten, ende dat die van Amsterdam de voorsz kosten by pertinente verklaringe sullen doen stellen, om die gesien, gedisponeert te worden na behooren. 1586. 11 ende 12. Sept. Kosten van het Proces tegens die van Over-Yssel.

Aengaende te dragen tot des gemeene Landts kosten, de kosten gedaen by die van Dordrecht, Haerlem, ende der Gouda, in het Proces te Hove hangende, tusschen den Grave van Arenberge, Suppliant, omme te mogen stellen Verlaten aen den Leydtschen Dam, ende de voorsz drie Steden Opposanten; hebben de Edelen, de voornoemde van Dordrecht, Haerlem, Amsterdam, ende der Gouda geconsenteert de voorsz kosten te dragen, als de saecke toucherende de bederffenisse van eenige Lidtmaten van de Staten, ende van den Lande van Hollandt, dan Delft en Leyden hebben het selve by eenige middelen ontseydt. Kosten van het Proces, beroerende de Verlaten in den Leytschen Dam.

Op het versoeck van die van Haerlem ende van Leyden, van tot des ghemeene Landts kosten te vervolgen aen de Regente, remedie tegens de nieuwigheydt by de Koninginne van Engelandt onderstaen te doen, doende van de Vellen ende Wollen uyt Engelandt, in dese Nederlanden gebracht, betalen dubbelden Thol, als van elck Scerpelier twaelf ponden sterlings, Kosten omme af te doen de nieuwe lasten op de Engelsche Wolle.

daer

1560. 12. Sept. daer men maer ses ponden van plagh te betalen; hebben de Edelen, Delft, ende Amsterdam gheconsenteert in het voorsz versoeck, Dordrecht verklaerde geen last te hebben consent te geven, ten ware dat Staets-gewys consent gedragen werde, die van Dordrecht op te rechten ende te rembourseren de kosten by henluyden ghedaen, omme af te doen de Brieven van Represaillien, in den voorsz Jare vyfthien hondert negen en vyftigh, by eenighe Officiers van de Koninginne van Engeland geconsenteert, ofte verleent tegens eenige Poorters van Dordrecht, ende haerluyder Goederen; die van der Gouda verklaerden geen last te hebben, te consenteren in het voorsz versoeck van die van Haerlem ende Leyden, ten ware dat men Staets-gewyse consenteerde tot des gemeene Lands kosten te vervolgen het voorschreve Proces tegens den Heere van Arenberge, beroerende het stellen van de voorsz Verlaten in den Leydtschen Dam.

Pag. 88.

Dagh-

Daghvaert gehouden in den Hage, op 1560. 12. Octob.

Den 12. *October* 1560.

In presentie van den Prince van Orange, Stadthouder Generael des Koninglycke Majesteyts over Hollandt, &c. die de voornoemde Staten hadden doen beschryven, omme te hooren, &c.

PRÆSENTEN.

Uyt de Heeren Edelen.

Nicolaes van Assendelft.

Van Lockhorst.

Van Kenenburgh.

Van Poelgeest, ende

Van Sprange.

Ende van de Steden.

Boudewijn Willemsz van Drenckwaert.

Mr. Cornelis van Hoogelande, en

Mr. Willem Schoock, van Dordrecht.

Mr. Jan van Zuyren, ende

Mr. Cornelis van Alckmade, van Haerlem.

Dirck Cornelisz, ende

Jacob van den Eynden, van Delft.

Klaes Alewijnsz, ende

Mr. Cornelis van Veen, van Leyden.

Simon Maertensz.

Simon Kops, ende

Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.

Jan Dirckſz Thoen, ende

Job Fransz, van der Gouda.

1560. 12. Octob. Vernieuwinge van de Petitien van sijne Majesteyt gedaen by den Stadthouder.

GEhoordt hebbende de Propositie by den selven Stadthouder, by monde van den Præsident vernieuwt, beroerende de verzegelinge van vyftien duysent ponden Renten, tegens den penningh twaelf, te lossen by gelijcke portie in drie Jaren, ende te verhoogen de gepresenteerde hondert duysent ponden, met seven duysent ponden, drie Jaren geduyrende, hebben de Propositie by geschrifte geobtineert, ende dagh van deliberatie tot den negentienden der selver Maendt, des avondts in de Herberge.

Salaris van den Collecteur van den Impost op den Turf ter Gouda.

Hebben ten voorsz dage de voornoemde Edelen, ende Gedeputeerden toegevoeght den voornoemde Job Fransz, Ontfanger van den Impost op den Turf, over het Quartier van der Gouda, den veertighsten penningh van synen ontfangh; ende is de Instructie gemaeckt op de Collectatie van den voorschreven Impost, geaugmenteert met dat laetste Articul daer aen gesteldt by Hoogelande voornoemt, den twee en twintighsten October luydende, den Impost by de Uytvoerders van den Turf te moeten namptiseren.

De Instructie op de Collectatie van den voorsz Impost geamplieert.

Provisie van den Hove van Hollandt te versoecken voor Joachim Gyselinge, Collecteur in de Langestraet.

Rapport gedaen zynde by den voornoemden Hoogelande ende Debburgh, van het gheweldt by die van Waspijck ghedaen aen den Persoon van Joachim Gyselinghs, Collecteur van den Impost voornoemt in de Langestraet, midtsgaders van Elias Tack; hebben de voornoemde Staten geresolveert, het selve den Hove van Hollandt aen te geven, ende versoecken den

Pro-

Procureur Generael belast te worden, hem op het voorsz geweldt te informeren, en te bewaren het recht van de Koninglijcke Majesteyt, committeren den voornoemden Hoogelande, omme de Requeste tenderende ten fine voorsz te maken, en expeditie te vervolgen. 1560. 12. Octob. Pag. 89.

Gehoort insgelijcks het rapport der voornoemde Hoogelande ende Sebburgh, midtsgaders van Boudewyn van Drenckwaert, Dyck-Grave van Beyerlandt, die hen geinformeert hadden aen de Laege Swaluwe, of die Plaetse niet propice en was om die Vaert naer Brabandt te leggen, is de saecke verleydt tot de naeste Vergaderinge, die wesen sal den twintighsten October voorsz, alsoo de Kaerte van de gelegentheydt van de voorsz Vaert noch niet gemaeckt of gereet en was. Vaert op de Laege Swaluwe te verleggen.

1560.
10. Octob.

Daghvaert gehouden in den Hage, op

Den 20. October 1560.

PRÆSENTEN,

Uyt de Heeren Edelen.
Nicolaes van Assendelft.
Van Lockhorst.
Van Kenenburgh.
Van Poelgeest.
Van Warmont, ende
Van Sprange.
Ende van de Steden.
Boudewyn Willemsz van Drenckwaert.
Mr. Cornelis van Hoogelande, en
Mr. Willem Schoock, van Dordrecht.
Claes vander Laan, ende
Mr. Cornelis van Alckemade, van Haerlem.
Dirck Cornelisz, ende
Jacob van den Eynden, van Delft.
Klaes Alewynsz, ende
Mr. Cornelis van Veen, van Leyden.
Simon Maertensz.
Simon Kops, ende
Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.
Jan Dircksz Thoen, ende
Adriaen Gerritsz, van der Gouda.

Commissie om te recouvreren Copien van eenige Chartren het gemeene Landt dienende.

HEbben eerst gecommitteert den voornoemden Heere van Sprange, uyt de Edelen, ende uyt de Gedeputeerden van Delft eene, omme met den Præsident, als Registermeester, &c. te trecken ter Gouda, ende te visiteren de Chartren ende Registeren aldaer berustende, ende te vereysschen of 'er yet soude mogen zyn de Staten, ofte des Landts affairen concerneren-

rende, aengaende Privilegien, Recessen, Sententien ofte anders; ende van 't gunt sylieden bevinden sullen de Staten te dienen, te doen maken Copie authentique. 1560. 20. Octob.

Sandelijn is gecommitteert te vereysschen in der Staten Secrete Kamer na de Acten van Indemniteyt, by de Koninglijcke Majesteyt de Staten gepasseert, om te weten wat Renten de Staten de Majesteyt moeten goet doen, en syne Maj. daer van indemneren. Acte van Indemniteyt de Staten gepasseert.

De Staten hebben procuratie in de Griffie van Hollandt (accepterende den Secretaris Willem van Berendrecht) gepasseert op Arent Coebel, haerluyder Ontfanger te Hove zijnde, omme te bewaren des Landts saecken ende affairen tegens die van Wyck op 't Sant, ende alle andere, met ratificatie van alle het gundt tot desen dage toe by hem ghedaen ende genegotieert is. Commissie op den Ontfanger Coebel, omme des Landts saken en Processen te sollicitcren.

Aengaende de voorschreve gerenoveerde Petitien, is geresolveert te persisteren by den consente, laetstmael de Regente over-gebracht, aengaende de verhooginge van de hondert duysent ponden op de Schiltalen, met noch seven duysent ponden, ende in de stede van de voorschreve verzegelinghe souden consenteren tsestigh duysent ponden, te betalen de eene helfte te Lichtmisse, ende de andere helft te Meydagh, beyde naestkomende, onder voorwaerden by geschrifte geredigeert; Dordrecht daer by voegende de cassatie van het derthiende Ar- Pag. 90. Resolutie op de vernieuwde Petitien.

1560. 16. Octob. ticul van de Ordonnantie, gegeven die van den Grooten Rade, dickwils versocht; ende is de Staten dagh geassigneert by den voornoemden Heere den Stadthouder, de voorschreve haer-luyder antwoorde inne te brengen de voornoemde Regente, den sevende des toekomenden maents November.

Het Veer van den Oudenbosch te leggen op de Laege Swaluwe.

Het voorschreve besoigne van Hoogelande, Sebburgh ende Drenckwaert, daer van in de voorgaende Daghvaert beschreven staet, beroerende het Veer van den Oudenbossche, te leggen op de Laege Swaluwe, is den een en twintighsten October geapprobeert, ende by de Staten verklaert, dat het behoordt voortgangh te hebben; behoudelyck, dat de Regeerders der Stede van Dordrecht souden toelaten, dat een yegelyck soude in het voorschreve Veer mogen Schipper ofte Schuytenaer zyn, die dat gelieven soude, hy ware Poorter van Dordrecht ofte niet, daer van de Gedeputeerden van Dordrecht namen rapport.

Commissie op Drenckwaert, omme te effectueren het Veer voornoemt.

Die van Dordrecht het gundt voorsz is geaccordeert hebbende, soo is de voornoemde van Drenckwaert, Dijck-Grave van Beyerlandt, by de voornoemde Staten gecommitteert, ommo het voorschreve Concept te effectueren ende te wercke te leggen, ende onder behoorlyck Salaris de Wercken, daer toe dienende, te besteden by openbare Kerck-gheboden, ofte andere gewoonlycke publicatie, ende op Voorwaerden ende Bestecken in het voorsz Verbael gementioneert, ende de penningen tot het voorsz

Werck

Werck benoodight, sal den Rentmeester ofte Ontfanger Coebel, op Renten den penningh twaelf, dertien of sestien (soo die best vindelijck sullen zyn) recouvreren ter somme toe van 1560. 20. Octob.

Ende is den voornoemden van Sebburgh, den voorsz twee en twintigsten in October gecommitteert, te trecken tot Breda aen myne genadigen Heere den Prince van Orange, Stadthouder van Hollandt, omme met sijnder Gen: te communiceren, ende te willen voldoen 't gunt sijnder Gen: Anno vyfthien hondert een en vyftig in Novemb. voornoemt, 't voorsz Concept aengaende, gepresenteert heeft gehadt, en oock de Staten tot vorderinge van het voorsz werck te laten volgen omtrent drie Bunderen Landts in het voorsz Verbael verklaert.

Ad idem, en andere Commissie oock daer toe dienende.

Is voorts geadviseert, dat de Gedeputeerden den sevenden der toekomende maendt November, te Hove reysende met de antwoorde van de Staten voornoemt, op de voorschreve twee Petitien, sullen aen de Hartoginne solliciteren Octroy, omme het Landt ende Huysen dat benoodight is omme de voorsz Vaert te maecken, de Proprietarissen mogen afhandigh maecken, mits het selve betalende tot schattinge ende priseringe van den Schout en Gesworens van der Plecke daer dat onder ghelegen is; ende oock om te mogen opstellen een Impost van een oort stuyvers op elck Hooft ofte Persoon, die het selve Veer sal willen gebruycken, het zy uyt Bra-

Ad idem, oock te versoecken Octroy omme de Beeden van de Eygenaers te gekrygen tot schattinge en Impost van het Veer.

1560. 20. October. Brabandt naer Hollandt, ofte uyt Hollandt naer Brabandt varende; ende op elcke Wagen met Volck geladen, te moghen heffen eene stuyver, voor elcke reyse te betalen by den Wagenman, soo wanneer hy een jaer het voorsz Veer bevaren sal hebben, en niet eer.

Pag. 91.

Het Proces tegens den Bailliuw van Nieupoort.

De voornoemde Gedeputeerden te Hove reysende, zyn mede gecommitteert te vervolgen aen den Secreten Raede des Koninghlycke Majesteyts, het Proces aldaer by de Staten geintenteert, tegens den Bailliuw van Nieuwpoort.

De advisen, beroerende de Articulen van de Ordonnantie van den Grooten Rade.

De Gedeputeerden van Dordrecht zyn ten voorsz twee en twintighsten dage in October gecommitteert te vervolgen tot des ghemeene Landts kosten de drie advisen aen den Hove van Hollandt by den Secreten Rade, ende Grooten Raede des Koninghs versocht, sonderlinge het afdoen van 't derthiende Art. van de Ordonnantie, gegeven by die van den Grooten Raede, verbiedende relief d'Appel te verleenen van de Sententien Interlocutoiren, dan na beschreven Rechten, &c.

Advis op de Requeste van die van Woerden, dat representatie soude geplaets hebben in succesie.

Op de Requeste der Stede van Woerden, de Koninglycke Majesteyt overgegeven, ende daer op om advis by de Majesteyt geschreven is aen den Raede van Hollandt, ende weder by den Raede van Hollandt aen de Staten gesonden om advis; sal men mogen voor antwoorde geven, dat de voornoemde Staten niet en bevinden het versoeck van de Supplianten yemandt præjudiciabel te zyn, en dat uyt dien de Maj.

de

de Suppliauten haer versoeck soude mogen consenteren, te weten dat in saecken van successie representatie, plaetse hebben soude als na Rechten, 1560. 20. October.

Op de Requeste van den Tollenaer van Schoonhoven, Mr. Dirck Adriaensz; is verklaert te Appostilleren, *habeat patientiam*, alsoo den tegenwoordigen Collecter van de Certificatien der Turfvoerders uyt den Gestichte, het selve wel bediende was sonder eenige klachten, &c.

Requeste van den Collecteur van den Impost op den Turf tot Schoonhoven.

Op de Requeste van die van Schiedam; is verklaerdt te Appostilleren,

Requeste van die van Schiedam.

Dat sy sullen doen pertinente verklaringhe, wat Persoonen by den Ontfanger Coebel gemolesteert werden, of die Poorters zyn of Buytenluyden, om het selve wetende, gedisponeert te mogen werden na behooren. Actum den twee en twintigsten October vyftien hondert vyftigh.

Op de Requesten van die van Does, Oosteynder-Ambacht, ende die van Naeltwyck; is geresolveert te Appostilleren, advis van den voorsz. Ontfanger Arent Coebel.

Requeste van die van Does, Oosteynder-Ambacht en Naeltwyck.

De Staten gevisiteert hebbende het schriftelyck aengeven des Heeren van Wassenhoven, vertoonende van de groote nieuwigheydt, onderstaen by den Griffier van Hollandt, Bartel Ernstsz, daer by de Inwoonders van Hollandt

Nieuwigheydt gepleeght by den Griffier van Hollandt.

1560. 20. Octob. (Proces sustinerende) beswaert souden worden; hebben geordonneert het selve geschrifte de postulerende Advocaten van de Staten gelevert te worden, om Requeste den Hove van Hollandt over te geven, ten fine daer tegens geremedieert sal mogen worden.

Beroerende het Placaet van de Lands-Neeringe, &c. Den voorsz twee en twintighsten October, den Præsident van Hollandt, den Heere van Ryswyck, in den naem van den voornoemden Stadthouder, vragende of de ses Steden geresolveert waren de quæstie tegens de Edelen en Ambachts-Heeren, beroerende het Placaet van de Landt-Neeringe, souden willen submitteren aen den voornoemden myne genadigen Heere den Stadthouder; hebben Haerlem, Delft, Leyden ende Amsterdam, met de Gedeputeerden van der Gouda, verklaerdt de submissie hen niet te behagen.

Pag. 92.

Dagh-

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 11. November 1560. 1560. 11. Nov.

P R Æ S E N T E N,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Lockhorst, Ridder.

Van Poelgeest.

Van Kenenburgh.

Van Sprange, ende

Van Benthuysen.

Ende van de Steden.

Mr. Cornelis van Hoogelande, en

Mr. Willem Schoock, Pensionaris van Dordrecht.

Mr. Gerrit Hendricksz, van Haerlem.

Direk Cornelisz, ende

Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.

Mrs. Jacob de Milde, ende

Cornelis van Veen, van Leyden.

Sybrandt Ockersz, ende

Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.

Jan Dirck Thoensz van Sebburgh, van der Gouda.

Omme te resolveren op de aenneminge van eenen nieuwen Advocaet van den Lande, op de voorwaerden hier na volgende.

DAt soo wanneer eenige quæstie ofte different vallen sal tusschen de ghemeene Staten, ofte Lidtmaten van dien, den Advocaet sal hem selven neutrael houden, sonder de eene ofte de andere ten dienste te staen.

Conditien van den Advocaet van des gemeene Landts Commissie, dat hy hem sal neutrael houden.

Sal

1560. 11. Nov. Ad idem. Van Rigister te houden van de Requesten. Sal gehouden zyn pertinent Regifter te maecken van alle de Refolutien van de Staten, Appoinctementen op de Requeften de Staten gepresenteert, met fommier verhael van de verfoecken, ende oock van alle andere Acten van Confenten, en in de marge van dien te ftellen het fommier van dien, mitsgaders de Præfenten ter Daghvaert geweeft hebbende.

Ad idem. Regifter te houden van alle Proceffen, ende daer van rapport te doen. Item, fal ghehouden wefen pertinent Regifter te houden van alle de Proceffen van de Staten, ende daer van de Staten rapport doen van den ftaet van de felve alle vierendeel-jaers, als t'elcker Lichtmiffe, Mey-dagh, *Petri ad Vincula*, ende Alderheyligen, ofte ten minften ter eerfter Daghvaert, die naer elcke van de voorfz dagen gehouden fal worden, ten ware dat 'er eenighe Proceffen waren die haeft hadden, want van dien fal hy rapport doen tot allen tyden als 't van nooden wefen fal.

Ad idem. Item, fal de Staten t'elcker Daghvaert refereren alle de faecken, die in voorgaende Daghvaerden fullen in advis gehouden wefen.

Copie te leveren van alle faecken ende Refolutien. Den Advocaet fal ghehouden wefen tot koften van het Landt, eenen yegelijck van de Staten te leveren Copie onder fijn handt, van alle de Refolutien in de Daghvaert genomen; ende oock Copie van alle de Acten van Confenten, mits dat fynen Klerck fal nemen Recepiffen van de Stucken, elcks van de Staten gelevert.

Sal

Sal eenige van de Edelen naeſt by der handt, of in den Hage reſiderende, leveren en aendienen, ten minſten twee dagen voor de Daghvaert, 't gunt daer op den Daghvaert ſal dienen. 1560. 11. Nov. Pag. 93. d'Edelen aen te dienen 't gundt te reſolveren ſtaet.

Item, ſal gehouden zyn alle Daghvaerden te bewaren, ſoo beneden als boven en oock alle Proceſſen van de Staten, ende de ſelve vorderen als het behoort. Alle Daghvaerden te bewaren ende Proceſſen te vorderen.

Sal hebben tot Wedden vier honder ponden van veertigh grooten het pondt, te betalen by den Ontfanger van des gemeene Landts onkoſten, van halven jare tot halven jare; ende reyſende, het zy binnen ofte buyten 's Landts van Hollandt, twee gelijcke ponden des daeghs, ende den Boode van het gemeene Landt, met hem reyſende en dienende, twaelf ſtuyvers des daeghs. Van den Advocaet ſijn Weddens.

Den Advocaet ſal ſecreet houden, ende niemandt, directelyck noch indirectelyck, de Reſolutien van de Staten, noch oock de opinien die by een yegelyck van dien gegeven ſal weſen, het zy of de ſelve accorderen of niet, en daer op onder anderen ſynen Eedt doen. De Reſolutien ſecreet te houden.

Item, ſal den Advocaet hem moeten reguleren naervolgende de Ordonnantien die naermaels gemaeckt ſullen mogen worden, beroerende de exercitie van ſijn Officie, te weten, dat hy vorder gehouden ſal weſen te doen dan voorſz is, ſonder daer vooren verdere Wed- Hoe hy hem voorts ſal moeten reguleren.

den,

1560. 11. *Nov.* den, of eenigh extraordinaris Salaris te mogen eyſſchen.

Reciproce wederſegginge van de voorſz Commiſſie. Item, ſal aengenomen worden tot wederſeggen van de Staten, ofte het meerendeel van dien, en oock van hem ſelven, altydts een half jaer te voren *hinc inde* de een den anderen waerſchouwende.

Uyt ſtellinge van de Electie van een nieuwen Advocaet. Naer communicatie op de voorſchreve Voorwaerden, ende Electie van een nieuwen Advocaet van het gemeene Landt, is die ſaecke uytgeſteldt tot den achtienden der voorſz Maendt, des avondts in de Herberge, omme *als dan* daer van eyndelyck te reſolveren, het ware op den Ontfanger Coebel, ofte op den voornoemden Sandelyn, ofte beyde, of by gebreecke van dien op Mr. Jacob van den Eynden, gevende elcks Wedden van vier hondert pond. van xl. grooten, ofte meer, eer dat achterblyven ſoude by faute van ſuffiſant Salaris.

Continuatie van Joachim Gyſelings commiſſie. De aſſiſtentie by de Staten toegeſeydt Joachim Gyſelinghs, Collecteur van den Impoſt op den Turf, over het Quartier van de Langeſtraet, voor den tijdt van twee maenden, geexpireert den twaelfden deſer maendt November vyfthien hondert tſeſtigh, is hem gecontinueert voor den tydt van noch een maendt.

Te recouvreren alle de Stucken van den overleden Advocaet. Den voornoemden Heere van Sprange, ende den Ontfanger van het ghemeene Landt, Mr. Aernout Coebel, zyn ten voorſz dage gecommitteert van de Erfgenamen des voornoemden

over

overleden Advocaets te recouvreren alle de Stucken, Boecken, Registers, ende Papieren des voorsz gemeene Landts saecken betreffende, in het Sterf-huys bevonden. 1560. 11. Nov.

Nopende 't verleggen van de Brabantse Vaert op de Swaluwe. Pag. 94.

Den voornoemden Burgemeester van der Gouda, Jan Dirck Thoensz van Sebburgh, rapport gedaen hebbende van sijn wedervaren met myn Heere den Prince van Orange, Stadthouder van Hollandt, beroerende het verleggen van de Brabandtsche Vaert, van den Oudenbosch tot op de Laege Swaluwe, hebben de voornoemde Edelen, ende Gedeputeerden van Haerlem, Delft, Leyden, Amsterdam, ende der Gouda, tot het voorschreve verleggen genoegh geconsenteert, hoewel het maecken van de Wegen groote somme van penningen kosten soude, dan en souden daer toe niet consenteren, ten ware die van Dordrecht consenteerden dat een yegelyck Schipper ofte Schuytenaer van waer hy quame, het ware van der Gouda, Rotterdam, Schoonhoven, ofte van elders met vracht van Menschen souden voorby Dordrecht naer de Laege Swaluwe mogen doorvaren, sonder te Dordrecht te moeten aenleggen ofte verschepen; daer op de voornoemde Gedeputeerden van Dordrecht rapport ghenomen heeft, ende antwoorde inne te brengen den voorsz 18. in November 1560.

Dagh-

1560. 19. ende 20. Novemb.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 19. ende 20. November 1560.

P R Æ S E N T E N,

Uyt de Heeren Edelen.

Den Heere van Asfendelft.

Van Lockhorst, ende

Van Sprange.

Ende van de Steden.

Wouter Barthoutsz, ende

Mr. Cornelis van Hoogelande, van Dordrecht.

Klaes van der Laen, van Haerlem.

Cornelis Jansz Kruyssert, ende

Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.

Mrs. Jacob de Milde, ende

Cornelis van Veen, van Leyden.

Simon Maertensz, ende

Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.

Jan Dirck Thoensz, van Sebburgh, ende

Jan Gerritsz Hey, van der Gouda.

Acceptatie van Mr. Jacob van den Eynden, voor Advocaet van 't gemeene Landt.

HEbben de voornoemde Staten geconcludeert, omme in de plaetse van den overleden Advocaet Mr. Adriaen van der Goes, zaliger gedachtenisse, voor Advocaet van den Lande van Hollandt, te accepteren, eerst voor principael, ende houdende den naem van den Advocaet Mr. Jacob van den Eynden, Pensionaris van Delft, onder Gagies ende Conditien, by geschrifte geredigeert, ende voor den tweeden

den Advocaet, die geenen naem van Advocaet en soude hebben, maer de Staten ten dienste staen in alle saecken, des hy versocht sal worden, ende onder Wedden ende Voorwaerden, mede by geschrifte geredigeert, hebben verklaert den Ontfanger Coebel te willen accepteren, betalende de ordinaris Wedden van den Advocaet uyt de gewoonlycke Schiltalen, ende de rest uyt den Impost op de Wynen ende Bieren, &c. Actum den 19. November. 1560. 19. ende 20. Novemb.

De Erfgenamen van den overleden Advocaet zyn toeghevoeghde Gagies tot Lichtmisse naestkomende, ende den Ontfanger voornoemt belast die te betalen ten selven tyde. Gagien toegevoeght de Erfgenamen van den overleden Advocaet.

Den selven Ontfanger is mede geordonneert te betalen Mr. Jacob Bol, de somme van twee duysent twee hondert seven en tnegentig ponden vyf schell. tien deniers van veertigh grooten, om daer mede te betalen Renten in Vlaenderen, en elders staende tot laste van de Koninglycke Majesteyt, en verkocht Anno vyftien hondert seven en twintig, en verschenen na St. Jans misse laetstleden. Ordonnantie om te betalen de renten in Vlaenderen en elders.

Op het versoeck van den Griffier van Hollandt, Barthout Ernstsz, versoeckende voor sijn dienst en moeyten van Daghvaerts-Brieven, ende anders, omme de Staten te beschryven, een jaerlycks Pensioen ofte Gagie; is verklaerdt, dat den Suppliant sal alle vierendeeljaers by goede schriftelycke specificatie den Ontfanger van het ghemeene Landt Aernout Coebel, overle- Pag. 95. Verklaringe op het versoeck van den Griffier van Hollandt, beroerende sijn Salaris.

1560. veren syne vacatien ende geschrifte, ende van
19. ende 20. Novemb. dien by den voornoemden Ontfanger betaeldt werden, midts hem gevende by den Griffier Recepisse van de betalinge.

Remonstrantie van den Bailliu van Zuyt-Hollandt. Van Vonnissen gegeven in præjuditie van den Impost, te constitueren. Reformant tot kosten van 't Landt. Gehoort by de voornoemde Staten de Remonstrantie haerluyden ghedaen van wegen van Joris van der Linde, Bailliuw van Zuydt-Hollandt, ende gesien het Vonnisse by Mannen van de Hooge Vierschaer van Zuydt-Hollandt, gegeven den sesden der voorsz Maendt November, tot voordeel van eenen Jan Boeyensz van Waspyck, die geabsolveert is van de boeten daer inne hy vervallen was, als het Placaet van den Impost gecontravenieert hebbende, midts by hem doende Eedt, &c. hebben geconcludeert dat den Bailliuw van het selfde gewysde, ende alle anderen die van gelycken gewesen sullen worden, hem constitueren sal Reformant aen den Hove van Hollandt, ende de Staten sullen het Proces voor hem aennemen.

Proces voor de Consistorie van Leuven by de Staten aengenomen. Hebben de voornoemde Staten voorts verklaert, tot 's Landts kosten aen te nemen voor Geertruyt Dircks, Weduwe van Mr. Gerrit Hugensz, Appothequer tot Delft, het Proces haer gemoveert voor de Consistorie des Universiteyts van Leuven, by Jacques Garet, en sijn Soon Goedefroy Garet, Student tot Leuven.

Rapport op de vier Poincten, omme de Vaert te De voornoemde Gedeputeerden van de ses Steden, hebben tegens den selven dage rapport genomen op de vier Poincten, ende Appo-

postillen daer op gestelt by mynen Heere den Prince van Orange, Stadhouder van Hollandt, beroerende het verleggen, ende oock maken van de Vaert op de Swaluwe; ende versochten dat die van Dordrecht middelertydt souden concipieren Ordonnantie, omme ordre ende regel te stellen tegens de ongeregeltheydt van de Schippers, die in het voorschreve Veer over ende weder over varen souden.

1560. 19. ende 20. *Novemb.* Verleggen op de Swaluwe.

Op de Requeste van Adriaen Florisz van Kuyl, Impostmeester van Schoonhoven, de Anno vyfthien hondert negen en vyftigh, versoeckende quytscheldinge van hondert ponden van veertigh grooten; is geconcludeert dat de Staten, omme redenen in de Requeste gesteldt; ende gehoort het rapport van den Burgemeester van der Gouda, Jan Dirck Thoensz., verklarende het aengeven van den Suppliant waer te zyn, hem quytscheldende van de voorsz. hondert ponden, de somme van vyf en twintigh ponden, ordonnerende den Ontfanger Aernout Coebel, hem Suppliant die te laten passeeren in reeckeninghe, ende betalinghe van synen beloofden pachte.

Quytscheldinge gedaen den Impostmeester van Schoonhoven.

Op de Requeste van die van Absrecht, versoeckende dat eenige Poorters van Delft, gebruyckende Wooningen ende Landen buyten de Stede gelegen, mede souden contribueren in de gemeene Ommeslagen van Absrecht, ofte dat hem Suppliant quytscheldinge gedaen soude worden ter somme van   is verklaert *habeat patientiam* tot de nieuwe Verpondinge.

Requeste van die van Absrecht.

1560. 10. *Dec.* Pag. 96.

Daghvaert in den Hage gehouden, op

Den 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16. *en* 17. *December* 1560.

PRÆSENTEN.

Uyt de Heeren Edelen.
Den Heere van Assendelft.
Van Warmont,
Van Poelgeest.
Van Wijngaerden.
Van Kenenburgh.
Croesinck, ende
Verduyn.
Ende van de Steden.
Wouter Barthoutsz.
Mr. Cornelis van Hoogelande, ende
Willem Schoock, van Dordrecht.
Dirck Ramp, ende
Alckemade, van Haerlem.
Dirck Cornelisz.
Mr. Jacob van den Eynden, ende
Mr. Adriaen van Leyden, van Delft.
Klaes Adriaensz, ende
Cornelis van Veen, van Leyden.
Simon Maertensz, ende
Mr. Adriaen Sandelyn, van Amsterdam.
Jan Dirck Thoensz, ende
Simon Gerritsz, van der Gouda.

Last gegeven die van Delft, omme de Spanjaerden, wesende in den Brielle

DEn thienden December vyfthien hondert tsestigh, naer verhael van de voorsz Propositie by den Præsident van wegen de Regente gedaen was, ende delibererende de voornoemde Staten te vinden middel, omme de Spanjaerden tot vier Vaendelen toe te houden daer die

die gedesigneert zyn, als in den Brielle, Geervliet, Heenvliet, Abbenbroeck, Sommersdyck, ende de Tonge, &c. Hebben de Edelen, ende de voornoemde Gedeputeerden by advis van den Raede geconcludeert, henluyden met den eersten te bestellen (op den naem van den Hove nochtans) vier Schepen Biers, ende vier Schepen Turfs, voor dranck ende brandt, te betalen by de Staten de onkosten van de vracht ende moeyten van de Brengers; ende belast die van Delft omme het selve te effectueren, ende souden de Staten de schaden ende leccagie die daer door soude mogen gebeuren, de voornoemde van Delft repareren, en de dat den Capiteyn van de voorschreve vier Vaendelen Juliaen Romero, leggende in den Brielle, terstondt in den Hage by den Raedt ontboden soude worden, omme te communiceren op de materie voornoemt, ende de schade te repareren, soo verre eenigh beklagh valt, souden de voorsz Staten die van Delft rembourseren.

1560. 10. *Dec.* en daer omtrent, Dranck en Brant te bestellen.

Den 10. *December* 1560.

GEhoordt het rapport gedaen by den Ontfanger Arent Coebel, die gecommitteert was omme tot Brussel te presenteren seeckere Requeste, in de maendt van Augustus laetstleden geconcipieert, by de Staten tegens die van Sevenbergen, by de welcke de Staten versochten, dat de Majesteyt soude believen te committeren een uyt den Raede ende Reeckenkamer van Hollandt, omme sommierlycken te hoo-

Rapport van den Ontfanger Coebel van het Appointement op seeckere Requeste tegens die van Sevenbergen by

1560. hooren de Staten ende die van Sevenbergen, omme op eenige taux gestelt te worden in de Schiltalen, gemerckt sy beducht waren naer uytwysen der Brieven daer van zynde, op welcke Requeste Appoinctement gesteldt was luttel tot contentement van de Staten: Soo hebben de voornoemde Gedeputeerden geresolveert, dat den Advocaet van het Landt sal gelycke Requeste, weder eerst boven reysende, presenteren aen de Hoofden, Thesaurier, ende Commisen van de Finantie van de Majesteyt, gemerckt dese saecke van settinge op seeckere Schiltalen, verhooginge ende verlichtinge van gratien, by die van de Finantie gemeenlyck gedaen wert.

10. *Dec.* de Staten sijne Majesteyt gepresenteert. Resolutie om weder andere Requeste aen de Finantie over te geven tegens de selve.

Pag. 97. Is insgelycks ten selven dage ghéresolveert, dat den Advocaet sal overgeven Requeste, omme te verkrygen nieuwe Executorialen, volgende de Minute daer van gemaeckt; ende dat overmits de Deurwaerders van den Comptoire van 't Landt, en eenige nieuw Ommeslagen in de laetste executie niet genoegh uytgedruckt en zyn.

Resolutie om te verkrygen nieuwe Executorialen.

Ten selven dage is mede gelast den Ontfanger Aernout Coebel, dat hy sal leveren in handen van den Præsident van Hollandt seeckere Acte van Committimus van de Majesteyt, in dato den   by de Staten verkregen, ende tot noch toe onder den Advocaet, overleden, stil gelegen, by de welcke den Raedt geauthoriseert werdt, omme voor henluyden te doen roepen alle de geene, die eenige exemp-

Last aen den Ontfanger Aernout Coebel gegeven om de Acte van Committimus te leveren den Præsident

emptie ofte privilegie willen allegeren in eenige Ommeslagen over Hollandt gedaen, ende noch te doen, ende de Staten daer op hoorende, omme te schouwen de meenighvuldigheyt van de Processen die dagelycks meer oprysende zyn, met denominatie van alle de gene die vryheydt ofte exemptie pretenderen, uyt de Reeckeningen ge-extraheert.

1560. 10. Dec. omme te doen roepen de Exempten.

Den 11. *December* 1560.

11. *Dec.*

IS by de Staten geresolveert dat Pieter Harry, geweest hebbende Collecteur van den Impost op den Turf over het Quartier vander Gouda, zedert Lichtmisse laetstleden, tot omtrent Bamisse Anno vyfthien hondert tsestigh, sal syne reeckeninghe van den ontfangen Impost doen ter naester Daghvaert voor den Heere van Sprange, ende een van de Gedeputeerden van der Gouda, die de voornoemde Staten daer toe ten dage voornoemt gecommitteert hebben.

Commissie om te hooren de reeckeninge van den Collecteur van den Turf ter Gouda.

Den 12. *December* 1560.

12. *Dec.*

ZYn de voornoemde Gedeputeerden van der Gouda gecommitteert by de voorschreve Staten, te doen by eenige bequame Persoonen bewaren en waernemen dat 'er geenen Turf, in Hollandt ghedolven ofte geslagen, gevoert en werde door Goe-Jan-Verwellensluys, ghelegen in Heeckendorp, (tusschen der Gouda ende Oudewater) uyt Hollandt, sonder te betalen Impost van het duytken ofte penningh respective, met Octroy ende Consent van de Ko-

Commissie op die van der Gouda, om den Turf te doen waernemen.

1560. 12. Dec. Koninghlycke Majesteyt, by de voornoemde Staten op den voorsz Turf gestelt; wel-verstaende, indien de Turfvoerders konnen bewysen den Turf in Hollandt gelevert te hebben, dat hen haerluyder gelt gerestitueert sal worden.

13. Dec. *Den* 13. *December* 1560.

Defroyement en Schencksgie gedaen aen den Capiteyn van de Spaensche Knechten.

IS geresolveert den voornoemden Juliaen Romero, Capiteyn van de Voorschreve Spaensche Knechten, leggende in den Briele, Geervliet, &c. te defroyeren in de Herberge ten Huyse van Marie Vossen, ende hem te doen convoyeren buyten den Hage, by Jan vander Merssche en Adriaen Oziersz, Deurwaerder; te weten, Jan vander Merssche tot de Maeslandtsche-Sluys toe, ende Adriaen Oziersz tot den Brielle, Sommersdyck ende elders, daer den Capiteyn voornoemt hem sal ghelieven te vinden, omme te vereysschen wat gebreck van Victuaille allomme wesen magh, ende hem Capiteyn voornoemt van stonden aen present te doen by den Ontfanger Mr. Aernout Coebel, van vyftigh Goude Kroonen, ende voorts hem beloven te volkomen de beloften van de schenckage van een Gouden Kettingh, te leveren soo wanneer de voorsz Knechten ge-embarqueert souden zyn om na Zeelandt, en consequentelyck naer Spaingnen te reysen.

Pag. 98.

Last aen Coebel gegeven, om van den Capiteyn te recouvreren de Ordon-

Den voornoemden Ontfanger Aernout Coebel soude van den voorsz Capiteyn recouvreren Copie van de Ordonnantie, op het verkoopen

pen van de Victuaillien, by den Hove ghemaeckt, ten fine de Soetelaers souden mogen te bet verwillight worden, omme Victuaillen ten voorsz Plaetsen aen te brengen.

1560. 13. Deelnantie op het verkoopen van de Victuaillen.

Den 14. December 1560. 14. Dec.

HEeft den Ontfanger Aernout Coebel verklaert, de voorschreve vyftigh Goude Kroonen den voorsz Capiteyn aengetelt en gegeven te hebben.

Verklaringe van Coebel van de voorsz schenckagie.

Zyn mede den voorsz Capiteyn toegeschickt voor den voorsz Kettingh hondert Goude Kroonen, ende den voorsz Coebel belast hem die met den eersten (overmits het vertreck van de voorsz vier Vaendelen uyt Hollandt) te bestellen.

Andere schenckagie den selven Capiteyn toegeschickt.

Den 15. December 1560. 15. Dec.

ZYn Mrs. Aernout Sasbout, ende Cornelis van Nieuwenburgh, Raeden ordinaris voor den Hove van Hollandt, gecommitteert, omme te aenhooren de rapporten van de Correcteurs van de Quohieren op den thienden penningh Anno vyfthien hondert seven en vyftigh, ende die gene, die op de correctie geweest zyn van den tienden penningh, de Anno vyftien hondert drie en vyftigh, als Mr. Jacob de Milde, Mr. Adriaen Sandelyn, Mr. Adriaen van Leyden, ende Ravensberge zyn mede gecommitteert, omme te besoigneren met de voornoemde Commissarissen uyt elck Quartier daer

Commissie op Aernout Sasbout en Cornelis van Nieuwenburgh, omme te aenhooren de rapporten van de Correcteurs van den 10 penning.

1560. 15. Dec. op sy besoigneren sullen mogen, ontbieden tot des Landts kosten een, twee, ofte drie Persoonen die hen duncken van de materie best te weten, en ter naester Daghvaert sullen de Staten eenen dagh ramen, om te beginnen te besoigneren op de voorsz correctie.

Dat de Collecteurs van den Turf alle drie maenden hare penningen sullen overbrengen. Rekeninge van Pieter Harry en Elias Tack te hooren. Is mede geresolveert dat de Collecteurs van den Impost op den Turf, souden hare penningen brenghen in handen van den Ontfanger Aernout Coebel, van drie maenden tot drie maenden; ende den Heere van Sprange, ende die van der Gouda zyn ghecommitteert, omme te hooren de Reeckeninghe van Pieter Harry en Elias Tack ter naester Vergaderinge; ende de andere Impostmeesters sullen reeckeninghe doen op den tydt henluyden by de Instructie gestelt.

Beloften gedaen Dirck Coebel, om te krygen alle de Registers en Stucken onder hem rustende. Dirck Coebel van der Loo is toegevoeght een Wambais van Satyn, ofte twaelf ponden daer voor, midts dat hy de Staten leveren sal alle de Registeren ofte Memorialen, by syn Vader Mr. Frans Coebel, zaliger gedachtenisse, in synen tydt Advocaet van den Lande, midtsgaders allé andere Sucken de Staten toekomende onder hem rustende.

Hoe men de Gagiens van den nieuwen Advocaet sal vinden. De Edelen, Haarlem, Delft, Leyden ende Amsterdam, hebben geresolveert de Gagiens van den toekomenden Advocaet te vinden, te weten de vier hondert ponden op de gewoonlycke Schiltalen, ende de rest by maniere van Pensioen op extraordinaris Middelen, als op den Im-

Impoft van Wyn, Bier, Margentalen ende andere; Dordrecht verklaerde, dat men foo wel het furplus als de ordinaris Weddens van vier hondert ponden, vinden foude op de Schiltalen, nemende rapport; Gouda verklaerde de gheheele fomme te vinden op de Schiltalen, mits genietende gratie, ofte op de extraordinaris middelen; ende die van Leyden verklaerden daer en boven, dat, of het gebeurde dat de extraordinaris middelen cefſeerden, dat men als nu eenen yegelycken op een redelycke quote foude ftellen, nemende niet te min rapport op het laetfte Art. van Alsmeren, behoudende die van Dordrecht ende der Gouda haerluyder rapport. 1560. 15. Dec. Pag. 99.

Aengaende de Electie van een Advocaet, in de plaetfe van zaliger gedachtenifſe Mr. Adriaen van der Goes; hebben de Edelen, Haerlem, Delft, Leyden ende Amfterdam, geconfenteert in den Perfoon van Mr. Jacob van den Eynden, hem toevoegende voor Gagies de fomme van acht hondert ponden van veertigh grooten het pondt, ende voor dagh-gelden als hy in 's Lands faecken vaceren fal, drie gelycke ponden, ende voorts onder conditien hem voorgehouden: Ende aengaende den Ontfanger Coebel, midts hem regulerende naervolgende de voorwaerden hem vertoont, zyn vèraccordeert hem te laten volgen van fynen ontfangh, daer hy voortaen reeckeninge van doen fal naer datum van defen den hondertften penningh van fynen ontfangh; Dordrecht heeft op alles rapport genomen, ende belooft antwoorde over

Electie van den Advocaet Mr. Jacob van den Eynden, en van fijn Gagien.

Van Coebels Gagien.

te

1560. 15. Dec. te feynden voor Kersmiffe naeftkomende, in handen van den Heere van Sprange; Amfterdam heeft, beroerende den Ontfanger Coebel, rapport ghenomen ende belooft antwoorde over te feynden voor Kersmiffe; Gouda heeft mede rapport genomen op de Gagies van den Eynden, en van Coebel geconfenteert, ende de antwoorde over te feynden als boven, anders conformeren hen alle de voorfz rapport begeert hebbende met de voorfz opinien van de Edelen, en andere Steden voornoemt.

Continuatie van Joachim Gyfelings dienft van de collectatie van den Impoft op den Turf. Joachim Gyfelings, Collecteur van den Impoft op den Turf, in 't Quartier van de Langeftraet, is ghecontinueert in fynen dienft den tydt van acht maenden; onder alle voorfprooc-ken woorden, binnen St. Geertruydenberge by der Staten Gecommitteerden, ter eenre zyde, ende Joachim Gyfelinghs, ter andere zyde, gemaeckt in Augufti laetftleden; behoudelyck, dat hem in reeckeninghe gepaffeert fal worden voor de Mondt-koften van de vier Gefellen, hem tot 's Lands koften voor affiftentie toegevoeght vier ftuyvers des daeghs, ende dat hy de voorfz Gefellen van ftonden aen oorlof geven fal tot den nieuwen tydt toe, tot difcretie van Mr. Cornelis van Hoogelande.

16. Dec. *Den* 16. *December* 1560.

Executoriale den voorfz Collecteur te doen hebben. IS verklaerdt den Collecteur voornoemt te doen hebben van den Hove van Hollandt Executoriale op de Letteren van attache, by de Staten verworven op het Placaet, hem by de

de Majesteyt geconsenteert en verleent, in November 1559.

1560. 16. Dec.

Is voorts gesloten, dat den Advocaet sal boven te Hove vervolgen, dat 'er in de plaetse van den Heere van Waterdyck, ofte eerst vacerende Staet van Raedt, sal gestelt worden eenen geboren uyt Hollandt, volgende den inhouden van seeckere Missive, by de Majesteyt den seven en twintighsten April 1555. aen die van den Grooten Raedt geschreven, die de nominatie van dien hebben.

Te vervolgen, om eene uyt Hollandt geboren gestelt te worden in de plaetse van den Heere van Waterdyk in den Grooten Raede.

Om des overleden Advocaets Dienaer, Coenraedt van den Gerechter, te doen copieren eenige Registeren by den voorsz Advocaet van de Staten affairen gehouden, ende by syne handt geschreven; is gecommitteert den voorsz Ontfanger Coebel met hem te negotieren, ende overkomen van den arbeytsloon.

Pag. 100. Registeren van Mr. Advocaet van der Goes te copieren.

Hebben eyndelyck geconcludeert des daeghs naer Derthien-dagh, als den sevende January toekomende vyftien hondert een en tsestigh, des avondts weder in de Herberge te compareren, om voorts te resolveren des anderen daeghs op de vordere des Majesteyts Petitien, en andere ongeresolveerde affairen. Actum den sestiensten December vyftien hondert tsestigh.

Dagh om weder te vergaderen.

Eynde van het VI. Deel.